Sūmaria seu epitomata
CXXIIII Capitulorū opis
XC dierum M. Guilhelmi
de oclā diligēter collecta

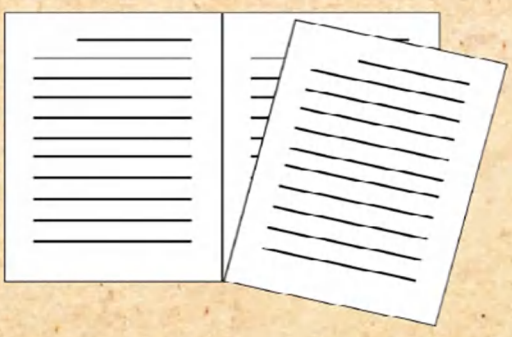

W woluminie kolejno współoprawne sygnatury:

SD 6810 III

Inc. 326

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIWERSYTETU im. A. MICKIEWICZA
W POZNANIU

Sūmaria seu epitomata
CXXIIII Capitulorū opis
xc dierum M. Guilhelmi
de oclxā diligēter collecta

1402834 IN

Biblioteka Główna w Poznaniu Bibl. im. A. Mickiewicza

Inc. 326

Summaria operis nonaginta dierum

Summaria seu epitomata opis nonagita dierū ℳ. Guilhelmi de ockam.

Peris nonagin

O ta dierū correspōdēt sexto tractatui tertie partis dyalogi. ℳ. Guilhelmi de ockam: qđ a nonaginta diebus q̄bus ꝓpilatū est inscribit: centū ⁊ viginti q̄tuor in eo ꝓtētor capitulor epitomata seu summaria ad lecturor vtilitatē collegimus. Sed ꝑmo ꝓpendiosam operis diuisionē ꝓponemus.

Operis nonaginta dierū diuisio

Diuidit itaq; opus hoc in quattuor partes Quarū ꝑma cōtinet ꝓlogū seu p̄fationē ipi⁹ ockam. Scđa ꝓemiū ꝓstitutionis Quia vir reprobus. Tertia tres tractatus ꝑm tres ꝓstitutiones Job. xxij. in ea discussas. Quarta ⁊ vltima cōclusionē ꝓtinet. Prima ps q; prefatōis loco ponit nullū habet capitulū. Secūda pars vnū ꝓtinet capitulū. Tertia. Lxxij. q; tres habet tractatus quor ꝑmus tractat de cōstitutione Ad conditorē canonū. ⁊ incipit cap̄. secūdo. Scōs tractat de ꝓstitutione. Cum inter. et incipit cap̄. lxxxij. Tertius tractat de cōstitutiōe Quia quorūdā. et incipit cap̄. Lxx. Quarta pars vnū dūtaxat habz capitulū ꝓtinēs ꝓlusionē. ⁊ incipit ca. vlti. q̄ est Lxxiij. dicti operis.

Epitoma ꝓlogi.

Cap̄. I

In ꝓlogo prelibat opis hui⁹ materia de q̄ tractatur⁹ est. ⁊ eiusdē diuisio.

Capitulū primū cōtinet in ꝑma sua parte exordiū constitutōis Quia vir reprobus. In secūda aūt eius parte ponit dicti textus ipugnatio. Naz in ceteris fere capitulis hic ꝺuatur ꝓcedēdi modus vt ꝑ ꝑma capituli parte recitent verba textus impugnati hoc ē Job. xxij. In scđa eadē ꝝba p Guilhelmū ockaz declarant. In tertia aūt quotiēs aliq̄d ꝓtra appellantez. hoc est fratrē michaelē de Lezena cōstitutū est: recitant per dictū ℳ. G. ockā dicte ꝓstitutionis impugnatiōes. In vltima aūt parte que aliquādo tertia ē: aliq̄n quarta semp notant et exponunt ꝝba text⁹. In ꝑmo aūt capitulo q; ꝝba textus de se patēt nō ponitur explanatio eorūdem: sed quia appellantem taxant impugnant ab aduersarijs in q̄tuor. Primo em̄ nituntr ostēdere q; depositio dicti fratris Michaelis de qua in littera fit mentio de facto ꝓcessit. ⁊ nullo modo de iure Secūdo q; ꝓpter missionē libellor suor non sit reprobādus. Tertio q; ꝓpter eandē nō sit hereticus iudicādus. Quarto q; impugnationes facte contra tres dictas constitutiones Job. xxij. sint valide censende. Primū ꝓbat duabus vijs. in quarū prima ꝓbatur incidēta liter. Q̄ liceat in causa hereſis a papa appellare. Secūdū ꝓbatur in secūda parte. tertius in tertia. et quartū inferit in quarta vbi ad lr̄e declarationē accedit.

Prime cōstōnis capi.

Capitulū secundū. In ꝑma parte recitat principiū impugnationis appellātis contra constitutionē ad conditorē: et contra eaz ab impugnato instat. In secūda parte ponit prime partis explanatio⁊ modi ꝓcedendi impugnantiū declaratio. In tertia parte recitant eorūdem impugnationes. quib⁹ ꝓbāt falsum esse Q̄ in rebus vsu ꝓsumptibilib⁹ nec vsus iuris nec vsus facti potest a rei ꝓprietate seu dominio separari. Pro cuius declaratōe decē fiunt. Primo ponit quadruplex huius nomis vsus acceptio. Scđo quid vsus facti sit declaratur. Tertio quid vsus iuris ⁊ quomodo diuiditur. Quarto quid ius vtēdi ⁊ quomodo ab vsu iur̄ differt. Quinto qui sint simplices vsuarij. Sexto que sint res vsu consumptib iles. et quomodo pecunia inter eas sit. Septimo quid dn̄ium sit ⁊ quomodo varie accipiant h̄ nomina. dn̄ium. dn̄s. dn̄ator. dn̄ari et similia i diuersis scientiarū facultatibus. Octauo q̄d ꝓprietas in scietijs legalibus significet. Nono quomodo varie accipiant h̄ vocabula meum. tuū. suum. ipius. habere. Decimo inferūt ex dictis Job. xxij. duo errores: quorum ꝑmus est. Q̄ vsus facti separatus a ꝓprietate rei in rebus vsu cōsumptibilibus haberi nō potest Secūdus est q; in talibus rebus ius vtēdi separatum a ꝓprietate seu dn̄io rei haberi nō potest. de quib⁹ agit ca. ij. parte tertia. In q̄nta parte capituli ponit notatio litteralis.

Cap̄ aggreditur capla ꝑmi tractat⁹ō cōstitutōne ad cōditorē canonū ⁊c.

Cap̄. ij. in ꝑma parte recitant verba Job. xxij. quibus circa ea que impugnant intentionem suam exprimit vt declarat in secūda pte In tertia parte recitant repugnatōes aduersariorum eius Quo ad quattuor dicta. Primum q; in rebus vsu consumptibilibus ius vtendi haberi nō potest. Secundū q; in eisdē rebus ius vtendi a dominio nō separet. Tertiū q; in eisdem rebus actus vtendi haberi nō potest. Quartū q; hmōi rebus nō contingit vti sed abuti. Primū dictum impugnādo ostendunt rationes impugnati ad intentū eius nō facere. Circa quod plura de vsura et de contractibus qui fiūt in fraudē vsure. Itez de vsurario in quo ꝑm crisostomū differt a locante et alia notatu digna adducunt. Ostendit etiam vt i margie notatū. est q; iuri naturali renūciare

Cap̄ III

nō liceat. In quarta parte notat̄ et explicat̄ littera. et nōnulla inserunt̄ notanda de materia vsurarum.

Cap̄ IIII Cap̄. iiij. In prima parte impugnat⁹ ad ea que impugnās ꝓposuit nititur respōdere. vt declarat̄ in secūda parte. In tertia parte pro impugnatione p̄dictorum assignant̄ ab ipugnatoribus tria puncta. vt in p̄ncipio recitatur. Habent̄ autē multa scitu digna q̄ in marginibus indicant̄ inter que sunt de iure vtendi cōmunissimo collato in p̄mis parētib⁹ toti generi humano. Item de iure quo res que in nullius est dn̄io occupāti concedit̄. De p̄mis credētibus ꝙ non habebāt liberū dominiuz disponēdi ad libitū de rebus oblatis sicut an̄ habuerūt. Item ꝙ sacra scriptura non semp̄ seruat in narrādo ordinē rei geste. Itez ꝙ ad concordādū scripturas tempora distinguēda sunt. Item de bonis eccl̄iasticoꝝ quo iure ad eos spectēt. Item de modo arguēdi peccāte ꝑ fallaciā s̄m quid ad simpliciter. quoꝝ plura notant̄ in quarta parte q̄ lr̄am exponit.

Cap̄ V Cap̄. v. In prima parte continuat̄ responsio impugnati. vt declarat̄ in secūda. In tertia parte recitant̄ impugnatiōes aduersariorum. qui ex dictis eius quattuor errores colligūt. Quoꝝ primus est ꝙ cōmunitas p̄moruz credentiū habuit domos ⁊ agros quo ad dominiū ⁊ ꝓprietatem. Secūdus ꝙ apostoli habuerunt p̄dia in iudea. Terti⁹ ꝙ ideo in iudea nō retinuerūt predia: quia transituri erāt ad gentes. Quartus ꝙ apostolis licuit predia i iudea ⁊ apud gētes possidere. qui errores ibidem improbant̄. Quartus aūt p̄cipue auctoritate sancti thome de aq̄no. In quarte parte explanant̄ verba textus: et notat̄ de causarum alicui⁹ rei multitudine ⁊ sufficiētia. ⁊ de alijs quibusdam.

Cap̄ VI Cap̄. vi. In prima parte ꝓsequit̄ sequentē particulā que declarat̄ in secunda parte. In tertia aūt impugnant̄ dicta Job. xxij. Et declarat̄ incidētaliter quomodo non omne ius dat ciuilem actionē: sed solummodo ius fori. Item in quo licētia potest vocari ius ⁊ i quo non. Item de iure fori et de iure poli distiguitur et de cōmunitate oīm fidelium et aliqua speciali. Et de apostolis et alijs credentibus Ostenditur etiā multiplicitas huius nomis vsus et que significationū eius sit propria cēsenda. Item acerbius inuehitur in prefatum Job. xxij. Et iudicatur scientiarū sermocinalium ignarus. Cum tamen logica s̄m doctores sanctos Augustinū Anselmum et Hieronymum sit necessaria ad theologicas difficultates. Quin et alia cognitu iucunda ibidem reperies. In quarta parte exponitur textus litteraliter.

Cap̄ VII Cap̄. vij. In prima parte ponitur alia pars constitutionis dicte que in secūda parte declarat̄. In tertia impugnat̄ ⁊ in quarta litteraliter exponitur.

Cap̄ VIII Cap̄. viij. In prima parte recitat respōsionem impugnati ad obiectionē appellantis q̄ nititur ostendere ꝙ doctrina dicti impugnati omnē religionē habentē votum paupt̄aris destruat. vt dilucide declaratur i parte scd̄a. In tertia parte impugnatores cōtra responsionez impugnati quadrupliciter ꝓcedere recitantur. Primo comprobādo assertionē appellantis. videlicet ꝙ impugnatus omnē huiusmodi religionē destruat. Secūdo demonstrando ꝙ specialiter cōfundat regulaz beati francisci. Tertio ostendēdo quomodo vsus facti (vt sepe tactū est) a ꝓprietate ⁊ dn̄io in rebus vsu consumptibilibus possit separari. Quarto mentē appellātis specificando. In quarta parte explicādo lr̄am inseritur ꝙ ꝓpt̄ modum lequendi iuristarū non est modus loquēdi theologoꝝ impropr̄ius reputādus. Infertur etiam conclusio p̄ncipalis appellātis scilicet ꝙ fratres minores consumūt res neq̄z vt proprias neq̄z vt cōmunes eis quātum ad dominium.

Cap̄ IX Cap̄. ix. In prima parte recitat mentē impugnati. Qui (vt clarius habetur in secūda parte) asserit ꝙ post diuisionē rerū int̄ p̄mos credētes quilibet taz apostolus ꝙ alius erat dn̄s et ꝓprietarius portionis sibi assignate. In tertia parte recitātur improbatōes impugnātiū qui tres errores ex dictis impugnati colligunt et improbāt. Et improbādo primuz errorē subtilissime concludūt Johannē. xxij. qui determinationē ecclesie siue hereticā dicat siue non. eo ꝙ eam improbet hereticus sit censendus. Multis p̄terea autoritatib⁹ sanctorum ostendūtur apostoli oīm bonoꝝ temporaliū ꝓprietatē abdicasse. Notātur etiam quattuor modi temporalia abdicādi. Itē assignatur duplex paupertas actualis ⁊ habitualis. Ostenditur p̄terea de clericis de quib⁹ rebus possent condere testamēta. Soluuntur deinde rationes impugnati. pro quo primum ostendit̄ ꝙ verbuz dare accipit̄ multipliciter Plura sunt notāda passiz in hoc capitulo. vt legenti patere potest. In quarta parte notatur et exponitur littera. In quo per exempla monstratur multiplicitas horū vocabuloruz meum tuū suū eius ip̄ius et similiū possessiuorum. et etiam huius verbi habere. Et inquiritur cuius erant quātum ad dn̄ium calige q̄b⁹

vtebatur beatus petrus. Subdunt due cau-
Cap X se propter quas primi credetes voluerūt oia esse cōmunia.

Cap. x. In prima parte recitat textum im-
pugnati qui vt patet in secūda parte ꝓponit aliam obiectionē appellātis ad eandem i se-
quenti capitulo respōsurus. In tertia parte quia verba appellātis fūt: approbādo ea mē tem eorū explanāt. Quod idē in quarta par te iuxta consuetudinē idem faciēdo ostendit quomodo monachi habētes ꝓprietatē rerum
Cap XI in cōmuni ab altissima pauptate apl̄orum et minoꝝ decidunt.

Cap. xi. In ꝑma parte recitat responsionē impugnati ad obiectionē appellantis recita tam in capitulo precedēti. In secūda decla-
rat eandem. In tertia recitat impugnatōes aduersariorum qui primo improbant assertio nem impugnati. Secūdo respondent ad au-
ctoritates per eum adductas. Et quātum ad primū premittit qualiter sensus scripture di uine non est nude accipiēdus: sed respectiue ad antecedētia et sequētia. Et subdūtur due conclusiones. Quarū prima est ꝙ apostoli re liquerūt omnes possessiones quo ad dominiū tam speciale ꝙ cōmune. ⁊ hanc probant qua drupliciter. Secūda conclusio est ꝙ apostoli omniū reliquerūt taꝝ in speciali ꝙ in cōmuni tam mobiliū ꝙ immobiliū rerum ꝓpietatē. quam ꝓbant determinationibus summoꝝ pontificum. Nicolai tertij Bonifacij octaui. et clemētis quinti. Ex verbis autem nicolai tertij in decretali Exiit. quattuor conclusio-
nes inferuntur de paupertate et abdicatōne dominij. distinguitur etiam triplex superflu-
um. et duplex sollicitudo circa temporalia: de quibus inuestigatur vtra sit necessitatis. In quiritur etiā an abdicatio ꝓprietatis rerum
Cap XII in speciali et in cōi exponat hoiez piculo. In quarta parte notant verba textus.

Cap. xij. In prima parte vt declarat in se-
cunda recitat euasionem impugnati. nitētis verba beati petri Ecce nos reliquimus om-
nia ⁊c. demonstrare intelligenda esse non de modo relinquēdi quātum ad proprietatē: sed quātum ad affectionē et curam. maxime carū rerum sine quibus hec vita transiri nō ꝓtest In tertia parte recitātur impugnatōes vtri-
usq;. Ostenditur em̄ quomodo apostoli om-
nia reliquerunt quo ad dominiū et proprieta tem et non solum quo ad affectionē et curam et hoc sex ratōibus. Item ꝙ etiā illa reliq̄rūt quo ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē sine quib⁹ hec v ta trāsiri nō potest. ⁊ h̄ triplr. In quarta parte notant verba textus.

Cap. xiij. In prima parte ponuntur verba Cap. XIII
Johannis. xxj. In secunda declarant eadem In tertia probant. In quarta litteraliter ex-
plicātur. Principaliter autez ostendūt impu-
gnatores erroneū esse asserere: res quascuq; ab apostolis post missionē spiritussancti quo ad dominiū ⁊ ꝓprietatē possessas.

Cap. xiiij. In prima parte recitatur respon Cap. XIIII
sio impugnati ad obiectionem factam ab ap-
pellante per verba beati Clementis recitata xij. q. i. ca. dilectissimis: vt latius patet in secū da parte. In tertia parte ponitur reprobatio dicte responsionis. Ostendēdo ꝙ erroneū est ꝙ primi parentes si non peccassent habuis-
sent tale dominium rerum in com muni: qua-
le nunc habent reruz possessores quo ad domi nium. Notatur preterea quale dominium ha-
buissent primi parentes: ⁊ quomodo diuersa-
rum reruz diuersi sunt modi vtēdi. Et quomo do potestas vtendi angelis fuerit eis differē-
ter: ꝙ de alijs rebus concessa. In quarta par-
te exponendo litteram: multa notatu digniss i ma inserunt de statu primoꝝ parentuz. Ostē-
ditur preterea quattuor exemplis ꝙ non sem-
per cōmunia dum diuidunt eodē modo fiūt ꝑ pria quo fuerūt cōmunia ⁊ econuerso. Distin-
gūtur etiam tria tempora primoꝝ parentum in quibus varie se habuerūt quo ad rerū dn̄ia.

Cap. xv. In prima parte recitat aliam par- Cap XV
tem constitutionis: in qua vt declaratur in se-
cunda parte impugnatus per dictū capitulū Clemētis conatur ostendere: ꝙ apostoli ⁊ eo-
rum discipuli ante conuersionem iudeoruz de quibus in actibus fit mentio aliqua possidē-
bant. In tertia parte ponitur eiusdem impu-
gnatio. In quarta litteralis explanatio.

Cap. xvi. In prima parte vt declaratur: in Cap XVI
secunda impugnatus nititur probare falsum esse quod dixit appellans apostolos sciz post verba petri. Ecce nos reliquim⁹ ⁊c. vsos fuisse rebus consumptibilibus vsu. cum in talibus vsus reperiri vt asserit nequeat. Que oia im-
probant in tertia parte. In quarta exponitur textus.

Cap. xvij. In prima parte: vt declaratur in Cap. XVII
secunda recitat responsionem impugnati: pre
tendētis Augustinum non voluisse dicere: ꝙ apostoli vouerunt abdicationem rerum in cō
muni et in speciali: sed tantūmodo dn̄m seqni In tertia parte contra banc responsionem im
pugnatores sex ostendunt. Primū ꝙ apostoli abdicationem rerum vouerūt in speciali. Se-
cundū ꝙ i speciali ⁊ in cōmuni. Tertiū ꝙ Au
gustinus hoc sensit. Quartū ꝙ etiam illarum reruz quas scriptura eos habuisse testatur a b

Bibliotheca Capitularis Patavina Inv. lib. A. Michelotto

dicationem vouerunt. Quintum ꝙ vita fratrum sancti Augustini et aliorũ ꝓprietatem in cõmuni habentium ad summam altissime paupertatis apostolorum perfectionẽ nõ attingat. Sextum ꝙ medium quo vtitur impugnatus est inualiduz. In vltima parte declaratur textus.

Cap̃ XVIII Cap̃.xviij. In prima parte recitat et in secunda explicat consequẽtem constitutionis particulam in qua impugnatus respõdet ad illud quod in obiectione p̃missa tangebat appellans de religiosis figuram apostolorũ tenentibus dicens ꝙ illud capitulum loquitur de monachis qui possunt habere mobilia et immobilia in cõmuni. ergo ⁊ apostoli. In tertia parte predicta impugnãt̃ propter tres errores. Ostenditur etiam ꝙ duplex est ꝑfectio Et similiter duplex impedimẽtum perfectionis. Item ꝙ habere possessiones eccl̃iasticas diminuat vel impediat de perfectõe. ponitur item in quadaz responsione triplex differẽtia possessionis ꝓprioꝝ et cõmuniũ. Quarta ꝑs declarat textum.

Cap̃ XIX Cap̃.xix. In prima parte recitat et in secũda explicat aliam partem constitutionis. in qua impugnatus recitat obiectionem appellãtis. In tertia ꝑte ostẽditur impugnatũ nõ recte recitasse verba appellãtis que ibidẽ subdunt̃. Et in quarta parte declarant̃.

Cap̃. XX Cap̃.xx. In prima parte recitat ⁊ in secunda declarat aliam partem constitutionis in qua impugnatus ad obiectionẽ quam in capitulo precedenti recitauerat: conatur respõdere dicens ꝙ procedat ex falsis cum assumit leuitas habuisse vsum tantum decimarum. ⁊ deinde declarat causam quare dominus leuitis dominiũ decimarum dederit. In tertia parte predicta impugnantur tria probando. Primũ ꝙ impugnatus appellanti falsum imponit. Secundũ ꝙ auctoritates recitate non id pretendũt quod impugnatus. Demonstraturq; quomodo sacerdotes et leuite habeant dñium in oblationibus et decimis. Tertium ꝙ appellãs intentũ suũ ex auctorebus bñ cõcludat. In quarta parte declarando litteraz ostendit̃ triplex differẽtia eoꝝ q̃ diuinis vsib⁹ applicant̃. Itez in quibus rebus ecclesiastici habent dñium.

Cap̃. XXI Cap̃.xxi. in quattuor partib⁹ quib⁹ recitat declarat. improbat ⁊ exponit textum. Principaliter ꝑ impugnatores ostendit̃ appellãtis ṽba trũcate ab impugnato recitata.

Cap̃ XXII Cap̃.xxij. In prima parte responsionẽ impugnati ad obiectionẽ p̃cedẽtis capituli recitat. In secũda eandẽ declarat, ostendendo quomodo impugnatus velit euadere dicendo ꝙ perfectissima paupertas plus consistat in animo q̃ in rebus et in preparatione animi plusq̃ in effectu. Cuius contrarium asseritur in tertia parte. In quarta parte declaratur textus.

Cap̃. XXXIII Cap̃.xxiij. In prima parte impugnatus respondendo asserit ꝙ pauptas euangelica nõ excludat proprietatem cuz constet apostolos habuisse dominiũ rerum in cõmuni. In secũda parte declaratur dictum impugnati. In tertia improbat̃ propter duos errores. Adducit̃q; auctoritas beati thome ꝯ ꝯriũ asserẽtes In quarta parte expositionẽ litteralem solitam inuenies.

Cap̃. XXIIII Cap̃.xxiiij. In prima parte vt declarat̃ in secunda impugnans nititur ostendere ꝙ abdicatio quam fratres minores ꝓfitentur non excludat sollicitudinem. In tertia parte impugnatur illud dictum. In quarta declaratur textus.

Cap̃ XXV Cap̃.xxv. In prima parte vt ostenditur in secunda recitat responsionem impugnati ad obiectionem appellãtis que innititur auctoritati beati remigij dicentis ꝙ apostoli q̃tuz ad abdicationem temporaliũ fuerunt ad dignitatem primi hominis reuocati. in qua fuisset vsus rerum sine proprietate. hec declarãtur in secunda parte. In tertia declaratur intentio apppellãtis. In quarta ṽba eius:

Cap̃ XXVI Cap̃.xxvi. In p̃ma et secunda partibus recitat et explicat aliam particulam constitutionis in qua impugnatus ad obiectionẽ premissam respondet quãtum ad illud ꝙ ibi dicitur primos parentes habuisse vsum absq; dominio dicens ꝙ ipi primi parentes saltẽ post illam benedictionem Crescite ⁊c. habuerunt rerum dominiũ. In tertia parte impugnant̃ predicta. eo ꝙ ad mentẽ appellãtis nihil faciant. Notantur preterea quedam de dominio cõmuni et spãli quod vocat̃ ꝓprietas qd̃ non fuisset in statu iunocẽtie. In quarta parte exponitur littera.

Cap̃ XXVII Cap̃.xxvij. In duabus primis partibus recitat et explicat quale ꝑm impugnatum fuit illud dominiũ in statu innocentie. scilicet an proprium an cõmune. Et determinat impugnatus ꝙ adam primo habuit dominiũ ꝓprium omniũ rerum temporaliũ. quod probat ratione et auctoritate. In tertia impugnantur predicta propter duos errores. Primus est ꝙ illa benedictio Crescite ⁊c. fuit data ade extra paradisum añ formationem eue. Secundus ꝙ adam ante formationẽ eue habuit dominium proprium rerum temporaliũ. Unde

declaratur. Quare aliquod dominium dicat ꝓprium. In quarta parte explanādo litteraz et soluēdo quasdam instantias habent q̄daz notatu dignissima de modo intelligendi ⁊ exponendi scripturas. Et quomodo in eis non seruatur semper ordo rei geste in narrādo. vt ꝓbatur exemplariter.

Cap. XXVIII Cap. xxviij. In duabus primis partibus recitat et declarat responsionem impugnati ad capituluz clementis. xij. q. i. dilectissimis. In tertia improbatur responsio eius ostendēdo q̄ non procedat a d mentem appellantis qui nō negat primos parentes habuisse qualecūq; dominū temporaliū: sed negat eos habuisse dn̄ium quod vocat ꝓprietas q̄ aliquid est huius quod nō est illius. Quarta ps expositiua est littere.

Cap. XXIX Cap. xxix. In duabus primis partibus recitat et declarat obiectionem appellāt. que est ꝑm euāgeliū. seruus potest vti pecunia domini sui absq; dominio ⁊ ꝓprietate. In reliq̄s duabus ponuntur annotationes quedam super litteram.

Cap. XXX Cap. xxx. In duabus primis partibus recitat et declarat responsionem impugnati ad dictam obiectionem dicētis q̄ seruus nec vtitur nec abutitur pecunia domini sui mutuando. quia ipe non facit translationem dominij sed dn̄s eius. In tertia parte impugnat dicta responsio ostendēdo q̄ seruus ille euāgelicus vsus sit pecunia dn̄i sui. In quarta notātur verba impugnati

Cap XXXI Cap. xxxi. In duabus primis partibus recitat et explicat aliā obiectionē appellantis factam per decretalem Extra. In tertia aute parte ostendit quomodo trūcate recitat obiectio appellāt ab impugnato. In quarta pte exponit littera.

Cap XXXII Cap. xxxij. In duabus primis partibus recitat ⁊ declarat responsionem impugnati ad dictam obiectionem que pretendit q̄ illa decretalis debeat intelligi de rebus que nō consumuntur vsu. Item q̄ dicta decretalis non fuit ab vniuersali ecclesia in viennensi concilio approbata nec de consensu fratrum promulgata. In tertia parte impugnantur predicta quo ad octo puncta. in quibus dicunt impugnatum errasse. Primum quia dicit q̄ dicta decretalis non intelligatur de reb⁹ vsu consumptibilibus. Secundū quia dicit proprietatem tantum in rebus vsu consumptibilibus reperiri. et non vsum facti nec ius vtendi. Tertium quia dicit q̄ in rebus vsu consumptibilibus vsus rei non potest penes vnū ⁊ dominiuz penes alium remanere. Cuius cōtrarium ostenditur multis exemplis. Quartum quia dicit q̄ in omnibus rebus consumptibilib⁹ per vsum siue per abusuz vsuarij: substantia rei desinit esse. Quintum quia dicit diffinitionē nicolai tertij non tenere in rebus vsu consumptibilibus: quod improbant ex illa ⁊ alijs constitutionibus successoꝝ eius. In quibus declaratur expropriationem fratrum debere intelligi de omnibus rebus taz in speciali q̄ in cōmuni. Sextum est q̄ decretalis extra q̄tum ad hoc non est per vniuersalem ecclesiam approbata. Septimum q̄ dicit eam in concilio viennensi non esse confirmatam. Octauum quia dicit eandem non esse de fratrum consilio ⁊ consensu esse promulgatā. In quarta parte notatur ⁊ exponitur littera.

Cap. XXXIII Cap. xxxiij. In prima parte recitat: ⁊ in secunda declarat partem constitutionis subsequentem: in qua impugnatus incipit respondere ad obiectiones appellantis contra secūdam assertionem ab ipso appellāte impugnatam. In tertia parte notatur littera.

Cap. XXXIIII Cap. xxxiij. In duabus p̄mis partibus resumit dictam obiectionem per quoddam dictum. Numeri. xxvij. In tertia parte exponitur littera.

Cap. XXXV Cap. xxxv. In duabus primis partibus recitat ⁊ declarat aliam partem constitutionis in qua impugnatus respondet ad obiectionē premissam. dicens: q̄ leuite non habuerunt in decimis tm̄ simplicem facti vsum: sed ⁊ dominiuz. Nititurq; ostendere q̄ aliud est dare alicui rem in vsum: et dare ipsi vsum facti: ⁊ q̄ ex dei statuto non habetur vsus in rebus vsu cōsumptibilibus. In tertia parte tria impugnātur. Primo quia appellans non posuerat dictionem exclusiuam tantū in appellatiōe sua. Secundo quia dictam obiectionez impugnatus non soluit: sed concedit proposituz appellantis. Tertio q̄ erroneum est dicere q̄ ex dei statuto vsus in rebus vsu consumptibilib⁹ haberi non potest. Quia multe res date sunt in vsum ex dei statuto: prout probatur auctoritatibus sacre scripture. Soluitur igit ratio impugnati. In quarta parte exponitur ⁊ notat littera.

Cap. XXXVI Cap. xxxvi. Recitat quasdaz auctoritates quas appellās inducit ad ostendendū q̄ vsus reperiatur in multis rebus vsu consumptibilibus. Tandē littera paucis declaratur.

Cap. XXXVII Cap. xxxvij. In duabus primis partibus recitat ⁊ declarat responsionem impugnati ad dictas auctoritates. In tertia parte impugnā-

do responsionem eius multa declarãtur scitu digna de variis propositionibus de huiusmodi materia loquẽtibus vtrũ concedi debeãt. Concludit̃q; q; purus theologus et philosophus debeat absolute concedere q; contingit vti rebus vsu consumptibilibus. Et idem videtur de iuristis. In quarta parte notatur littera.

Ca. XXXVIII Cap̃. xxxviij. recitat ⁊ explicat quandam obiectionem de pecunia qua contingit vti ⁊ tamen inter res vsu ꝯsumptibiles numerat̃. deinde subdit̃ improbatio eo q; de hoc nulla facta fuerit mẽtio in obiectionibus cõtra assertionẽ predictam.

Cap̃ XXXIX Cap̃.xxxix. In duabus primis partibus recitat et declarat aliaz partem constitutionis in qua impugnatus redit ad completius respondenduz auctoritatibus superius allegatis dicens q; ꝑm leges neq; vsusfructus neq; ius viendi quod est seruit⁹ neq; ius vtendi qõ non est seruitus potest in rebus vsu consumptibilibus reperiri. In tertia parte predicta responsio impugnatur tanq; impertinẽs. In quarta parte notantur et exponuntur verba textus.

Cap̃ XL Cap̃.xl. In duabus primis partibus recitat et declarat cosequentez dicte constitutionis particulã in qua impugnatus nitit̃ ostendere q; nemo potest vti rebus vsu consumptibilibus: eo q; nullus potest habere fructũ vel vtilitatem aliquam et illis salua rerum substantia. Et q; inde est ꝑm Crisostomũ q; non licet recipere mercedem pro pecunia mutuata. In tertia parte impugnãtur predicta ꝓpter quattuor errores. Quorum primus est q; non contingit vti rebus vsu consumptibilibus capiendo vti proprie quod fuit etiam impugnatum supra capitulo. vi. Secũdus est q; qui vtitur proprie loquẽdo re aliqua habere debet fructum vel vtilitatez ex ea salua rei substantia. Tertius est q; nullus ex re vsu cõsumptibili potest habere fructum vel vtilitatem salua rei substantia: cuius contrarium ostenditur in vsu pecunie. Quartus q; dicit q; ꝑm Crisostomũ ideo pro pecunia mutuata non licet mercedem recipere: quia non cõtingat ea vti salua rei substantia. Quod falsum esse probant ostendentes longe aliam esse rationem etiam ꝑm Crisostomũ. videlicet quia per mutuum transfertur dominiũ pecunie. et ideo non licet recipere vltra valorem eius. de qua materia pulchra disseruntur. Similiter quare magis liceat locanti domũ vel agrum recipere vltra valorẽ domus q; mutuanti pecuniam. Notatur tamen casus in quo etiaz ex pecunia ad põpã concessa mercedem sine vsura cõtingit exigi. In quarta parte exponitur ⁊ notatur littera.

Cap̃. XLI Cap̃.xli. In duabus primis partibus recitat ⁊ explicat particulaz cõstitutionis: in qua impugnatus dicit q; licet vti non posset reperiri in rebus vsu consumptibilibus: tamen in eis consumptio et actus consumendi possunt reperiri. Nec tamen separãtur a dominio. In tertia parte impugnantur hec in tribus. Primo quia per hec dicta ipugnatus ostendit se prius impertinẽter locutum fuisse de vsu ⁊ vti Secundo quia erroneũ est dicere q; actus cõsumendi in rebus huiusmodi non possit a dominio separari. Tertio q; ratio impugnati est erronea ⁊ inualida. Ostendũtur etiam multa notatu digna de multiplicitate vtendi: ⁊ separandi. In quarta parte notatur ⁊ exponitur textus. Et pulchra inserũtur.

Cap̃. XLII Cap̃.xlij. Recitat ⁊ explicat partem constitutionis: in qua impugnatus: quasi epilogando quedam prius dicta. dicit q; cõstitutio sua ad conditorem loquitur sicut decretalis exist̃ scilicet ꝑm leges: ꝑm quas vsus ⁊ vti proprie sumendo non habent locum in rebus vsu consumptibilibus. In tertia parte improbantur predicta per quandam legem.

Cap̃. XLIII Cap̃.xliij. In duabus primis partibus recitat ⁊ explicat aliaz partem constitutionis: in qua impugnatus expressius q; ante respõdet ad auctoritates inductas supra cap̃o. xxxvi. dicens: q; omnes ille auctoritates accipiunt vsum ⁊ vti pro rei consumptione: ⁊ ita improprie. In tertia ponitur huiusmodi responsionis impugnatio. Ostenditurq; q; scientie posteriores non possunt dãnare modum loquendi scientiarum priorum. In quarta parte notatur littera.

Cap̃. XLIIII Cap̃.xliij. Recitat ⁊ declarat aliam obiectionem: probatq; q; qui negat propositionez multiplicem: intelligitur negare oẽm sensum eius: nisi sit consuetum talem propositionem accipi potius in vno sensu q; in alio. Notatur etiam littera.

Ca. XLV Cap̃.xlv. Recitat ⁊ declarat responsionez impugnati dicentis: q; appellans tanq; ignarus arguit legislatorez: arguendo constitutionem ad conditorẽ que loquitur de vsu sicut leges. In tertia parte impugnãtur p̃dicta. In quarta declarando littera notatur quomodo rubrice sepe sunt de rebus: que contradictionem includũt: sicut i phisica de vacuo et infinito: ⁊ tamen auctores ita intitulantes nõ de

bent reprehendi: nisi postea in tractando dicant huiusmodi res esse.

Cap. XLVI

Cap. XLVII

Cap. XLVIII

Cap XLIX

Cap L

Cap. LI

Cap. XLVI. recitat et declarat aliã obiectionem appellãtis probantis perverbũ augustini q abusus est illicitus usus ⁊ q ideo xps cibo et potu nõ abusus sed usus fuerit. declaratq; tandem litteram.

Cap. XLVII. In duabus primis partibus recitat et declarat responsionez impugnati ad dictam obiectionem qui concedit conclusionem illatam ad sensum per se preexpositum.

In tertia parte ostenditur q sicut ipe impugnatus capit terminos ad placitum suuz: sic etiam appellans tanq; doctor theologie potuit uti isto termino aburi vt capitur in sacra scriptura et doctoribus sanctis. deinde exponit litteram.

Cap. XLVIII. In duabus primis partibus recitat et declarat aliam obiectionem appellantis probantis q non valeat dicere q abuti debeat sumi proꝓsumptione rei eo q abuti semp in mala significatõe sumit in sacra scriptura. In vltima exponit lra.

Cap. XLIX. In duabus primis partibus recitat et exponit particulam constitutionis. In qua impugnatus respondet ad obiectionem immediate premissam. Et quantum ad hoc primo ostẽditur q abuti potest sumi pro consumptione. Et q abusus in bona significatione sumitur ꝑm leges et etiam ꝑm diuinam scripturam. et ideo oportet q omnis abusus sit illicitus. In tertia parte predicta responsio improbatur ex tribus. Primo: quia non respondet ad mentem appellantis quaz ibi copiose declarat. Secundo quia falsum dicit asserendo q legislatores loquentes proprie de rebus que vsu consumunt negant vsũ in omni sua significatione propria locum in rebus cõsumptibilibus habere. Tertio quia erroneum est q ille abusus prout capitur ab impugnato sit illicitus cui non competit ius vtendi et hoc deducendo ad inconueniens. videlicet q status fratrum minorum sic esset illicitus ⁊ ecclesia errasset ipsum approbãdo ⁊ beatum franciscũ canonisando. In quarta exponitur littera.

Cap. L. In duabus primis partib9 recitat ⁊ delarat responsionem impugnati dicentis q abusus ꝓ consumptione rei sumit eo q b̃ prepositio ab auget sensum dictõis cui per compositionẽ preponit. In tertia parte dicta impugnant. In quarta exponunt lraliter.

Cap. LI. In duabus primis partib9 recitat et declarat aliã constitutionis particulã in q impugnatus concludit q abusus in legibus imperatoꝝ in bona significatõe accipit. In tertia responsio eius improbat.

Cap LII

Cap. LII. In duabus ꝑmis partibus idẽ qõ in precedẽti capitulo ostendit ꝑ auctoritatez hieremie. ca. xviij. In tertia parte improbat. In quarta lraliter notat.

Cap LIII

Cap. LIII. recitat et declarat obiectionẽ appellantis probantis q diffinitio quam dicta constitutio dat de vti non sit vera diffinitio. Et ostendẽtis q sicut non est licitum cuicũq; de nouo imponere vocibus significationes: sic nõ est licitũ cuicunq; diffinitiones nouas dissonas diffinitionib9 maioꝝ assignare.

Cap LIIII

Cap. LIIII. recitat et declarat responsionem impugnati ad obiectionem premissam dicentis q diffinitio sua est vera prout ostendit per diffinitionem vsus que habetur consimilis.

In tertia parte premisso q hoc verbum vti non habet tot significatiões quot habet hoc nomen vsus. Primo dicitur q licet vsus in vera significatione sic diffiniatur. Vsus ẽ ius vtendi rebus alienis salua rerum substantia. Tamen vti sic diffiniri non potest. Vti nihil aliud est proprie q̃ fructum rei seu vtilitatem ⁊c. Secundo dicitur q esto q vsus in vna significatione diffiniretur predicto modo. ex h̃ tamen nõ sequeretur q non possit aliter proprie diffiniri. eo q eiusdez vocabuli equiuoce sumpti possunt esse plures diffinitiones proprie. In quarta ponitur expositio et notatio litteralis.

Cap LV

Cap. LV. In duabus primis partibus recitat et declarat responsionem impugnati ad hoc q appellans dixerat suam diffinitionem non esse consonam diffinitionibus sanctoꝝ dicens q hoc non est inconueniens. quia aliter accipit a sanctis et alik in decretali Exiit et in constitutione ad conditorem. In tertia parte impugnant predictã responsionẽ. Primo quia non respondet ad mentẽ appellank. Secundo quia sibiꝑsi cõtradicit. In quarta parte notank verba textus.

Cap LVI

Cap. LVI. In duabus primis partibus recitat et declarat aliam partem constitutõis in qua impugnatus reprehẽdit appellantẽ q̃tũ ad modum loquẽdi in hoc q ponit simplicez vsum facti in rebus. Cum tamen modus loquendi nõ sit vsitatus a sanctis doctoribus. In reliquis duabus improbantur et notantur predicta.

Cap LVII

Cap. LVII. recitat vltimam obiectionez appellantis ⁊c.

Cap LVIII

Cap. LVIII. recitat et declarat responsionem

impugnati que per quattuor dicta procedit. Tertio improbat predicta quattuor dicta tā q̄ falsa. Quorum primus est q̄ Nicolaus tertius per verba sua in decretali. Exiit. nō concessit simplicem vsum facti. Secundum est q̄ quo ad res vsu consumptibiles accepit vsum impropie. Tertium q̄ non concessit minoribus vsum facti. Quartū q̄ si decretalis Exiit intellexerit de vsu facti propie loquēdo non valeret. quia esset impossibilis. Hec inq̄ improbanť in tertia parte. Et soluit vna instantia de vsu necessarie sustentationis. Et similr ibi declarať. quare de simplex vsus facti. In quarta parte notanť verba textus.

Ca. LIX Cap̄. lix. recitat ⁊ declarat tertiā assertionem impugnati quam appellans reputauit erroneaz. Que est q̄ nullus actus vtendi potest esse licitus absq̄ iure vtēdi. In vltima parte exponitur lra.

Cap̄ LX Cap̄. lx. In duabus primis partibus recitat et declarat partem constitutionis in qua impugnatus resumit obiectionem appellantis contra dictam tertiā assertionem. Et stat obiectio in hoc q̄ impugnatus loquitur de iure ciuili et mundano. Et tale ius nunq̄ habuerunt apostoli in multis rebus quarū tamen habuerunt vsum licitum. In tertia parte impugnando predicta quinq̄ facit vt ibi patet In primis autē scitu dignum est notabile de differentia inter vsū iustū et licitū. Et de triplici acceptione huius nominis iustitia. Et p̄ portōabiliter quomodo actus potest dici tripliciter iustus. In quarta parte exponuntur verba textus.

Cap̄. LXI Cap̄. lxi. In duabus primis partibus recitat et delarat aliam partem dicte cōstitutionis. In qua impugnatus respondet ad obiectiones appellantis dicens q̄ appellans sibi falsum imponit. Quia constitutio sua ad conditorem loquitur de vsu p̄ quo competit ius vtendi quod est aliud a iure vtendi. In tertia parte ponitur impugnatio predictor̄ duo faciendo. Primo declarando intentionē impugnati et quomodo ponit ius vtendi esse licentiam seu licitam potestatem vtendi. et q̄ licentia vtendi non est sine iure vtendi. Secundo predictam assertionem improbando. Et ibi primo distinguitur multiplex ius vtendi. quoddam enim est naturale et quoddam positiuum. Et quomodo ius naturale semper sed non p̄ semp sufficit ad vtendum tempore necessitatis extreme. Et subditur et soluitur quedam instātia in qua notatur respectu cuius priuilegium est ius. et respectu cuius non est ius sed gratia. Deinde ponitur licētia duplex. quarum altera ad placitum concedētis reuocari non potest: altera potest. Tertio reprobatur illa assertio qua impugnatus dicit q̄ aliquid potest habere ius vtendi quod est licentia vtendi absq̄ iure agendi. Et circa h̄ ponūtur due conclusiones. Prima est q̄ non ois licentia vtendi est ius vtendi. que probatur quadrupliciter. Soluitur etiam quedam instantia concedēdo q̄ licet fratres minores non habeant ius positiuum in rebus quibus vtuntur. habent tamē in eis aliquod ius vtēdi. scilicet naturale pro tempore necessitatis solum. Et sic cum habeant licentiam vtendi rebus p̄ alio tempore q̄ p̄ tempore necessitatis extreme. cum tamen non habeāt ius vtendi nisi p̄ tempore necessitatis extreme sequitur q̄ licentia vtendi non est ius vtendi Secunda conclusio est q̄ qui habet ius agendi positiuum re aliqua determinata. habz ius agendi seu repetendi iudicialr. eo q̄ vnicuiq̄ lz repetere suū cū debitis circūstātijs. In q̄rta parte exponiť lra.

Cap̄. LXII Cap̄. lxij. Recitat et explicat in primis duabus partibus expositionem per quam impugnatus ostendit q̄ constitutio Quia quorundam non loquitur de iure vtendi quod est p̄ prium. quod tamen sibi imponit appellans: sed de iure vtendi cōmuni. In tertia parte hoc impugnatur propter tria. Primo quia illa constitutio loquitur de iure contentioso. ergo de iure agendi. Et circa hoc soluiť quedam instātia. ibi etiam declaratur q̄ sepe verbum indefinite prolatum nequaq̄ vniuersaliter debet intelligi. Et deide ponūť rnsiones ad rōnes ꝓtentas in cōstitutōe. Quia quorūdam et specialiter per distinctōez de iustitia et iusto prius positam. Et sic soluitur illud argumentum quo probare nititur impugnatus q̄ exercēs aliquē actum q̄ nullum ius habeat exercendi ipsum iniustus conuincitur. Et similiter q̄ ille non est iustior qui non habz ius vtendi q̄ qui habet respectu rei qua vtitur et similia. Secundo ostenditur q̄ constitutio. quia quorundam. loquitur de iure vtendi p̄ prio non solū collegio sed etiam persone. Tertio probatur q̄ verba que adducuntur ex constitutione quia quorūdam plures errores includunt. Quorum primus est q̄ ordo fratrum minorum habet vsum iuris in rebus quibus vtuntur. Secundus error est q̄ ordo fratrum minorum est persona representata et ymaginaria. Tertius est q̄ que facti sunt ordini ne queunt ꝓuenire. Quartus est q̄ licet ordini

non possint conuenire ea que sunt facti: ei tamen possunt cōuenire ea q̄ sunt iuris. et vtrū q̄ improbatur. In quarta parte ponitur re-
Cap̄ LXIII sponsio litteralis.

Cap̄. lxiij. Resumit quandam respōsionē appellantis ad rationē impugnati supra positam capitulo. lix. Vbi arguitur q̄ vsus concessus fratribus non est sine iure vtendi. quia alʒ esset illicitus. Ad quod respondet appellans q̄ sufficit licentia vtendi ad boc q̄ nō sit
Cap̄ LXIIII illicitus ⁊c.

Cap̄. lxiiij. primo ponit et secūdo exponit partem constitutionis in qua impugnat predictam responsionē appellātis reprobare conatur dicens q̄ falsum est q̄ aliquis possit habere licentiaʒ sine iure. pbat de religioso cui concedit licentia consentiēdi in electionem de se factā qui etiā p̄ hoc habet ius p̄sentiēdi In tertia vero parte huius capituli reprobat predicta ratio quia appellās nō dicit vniuersalem scz q̄ ois qui habet licentiā nō habeat ius. immo sicut dictū est capitulo lxi. aliquando concessa licentia ius quoddaʒ acquiritur et aliquando non: prout hic et ibidem declaratur. In quarta vero parte ponitur respon-
Cap̄. LXV sio ad litteram.

Cap̄. lxv. In prima et secunda partibus recitat et explicat secundam rationem quaʒ adducit impugnatus ad probandum q̄ qui habet licentiam vtendi re aliqua habet ius vtēdi eadem. Et est ratio talis qui vtitur re aliq̄ de licentia alterius sine iure. aut vtitur iuste vel iniuste. Si iuste ergo iure. extra de verborum significationibus. c. ius datis. et. xiij. q. iij. quid dicam. Si iniuste concordat cū constitutione. ad conditorem ⁊c. In tertia vero parte ad reprobationem et solutionem dicte rationis proceditur quinq̄ faciendo. Primo ponitur distinctio de iure. quia quādoq̄ accipitur pro iure fori. quādoq̄ vero pro iure poli Jus fori vocatur iustuʒ quod ex pactione seu ordinatione humana vel diuina explicite cōstituitur. Et probatur ibidem quomodo non debet ad placituʒ cuiuslibet violari sicut nec mores nec leges populi respectu cuius sūt leges. Jus vero poli vocatur equitas naturalis que absq̄ omni ordinatione humana ⁊ etiam diuina pure positiua est cōsona rationi recte pure naturali vel accepte ex bis que diuinitus nobis reuelata sunt. ideo est q̄ ius poli vocatur ius naturale: quādoq̄ vero ius diuinum. quoniam multa sunt consona rationi recte iure naturali ⁊ diuino: sicut consonum est rationi recte sumpte ex credibilibus: q̄ euangelium predicantes inde sustententē: q̄uis tamen per solam rationem pure naturalem hoc probari sufficienter non possit: sicut nec q̄ illa que predicant sint vera ⁊c. Secundo in hoc capitulo ostēditur: q̄ quando in altricatione presenti cōtenditur: an vsus rerum possit esse absq̄ iure vtendi: tam appellans q̄ impugnatus loquūtur de iure fori: quo quis potest i iudicio litigare. Tertio distinguūtur quīq̄ modi habendi ius ad res temporales. Primo ex meriti dignitate: ⁊ isto mō soli iusti digni sūt et impius non est dignus pane quo vescitur.

Secundo modo ex debiti necessitate vel honestate: ⁊ istomodo superflua diuitū sunt pauperum: ⁊ similiter bona ecclesie: quia debent elargiri pauperibus: qui ad talia habent ius diuinum. Quoniā per ius diuinū diuites ⁊ ecclesiastici tenētur talia indigentibus exhibere. Tertio modo dicuntur temporalia esse alicuorum iure poli: ⁊ simul quandoq̄ iure fori et conscientia bona. Et sic res quibus quis vtitur in articulo necessitatis extreme sunt illius siue sint illius iure fori siue non. Quarto modo dicuntur res esse aliquorum sinceritate cōscientie. Et sic temporalia sunt illoruʒ qui nō ex auaricia vel mala intentione detinent: sed ratione recta. Quinto modo aliqua sunt alicuius iure fori tm̄modo. vel quo ad dominiuʒ ⁊ proprietatem: vel quo ad vsumfructum: vel ad vsum nuduʒ: ⁊ sic de similibus. Quarto replicatur distinctio de iusticia ⁊ iusto supra posita. Quinto respondetur ad formā argumēti ante positi. concedendo: q̄ ille qui re vtitur ex licentia vtitur iuste: capiēdo iuste a iusticia tertio modo dicta: quia vtitur conformiter recte rationi ⁊ sic iure vel iuste vti est bene moraliter vti: non quidem iure fori: sed iure poli. quia omne quod recte fit absq̄ iure fori: fit iure poli. ⁊ circa ꝟ soluit vna instantia declarādo: q̄ non solum in extreme necessitatis articulo licet vti rebus iure poli: sed etiaʒ in alijs casibus. Et cōsequēter ibi declaratur quomō ius cōmune naturale: cui licet renūciari non possit: habeat tamen limitari ⁊ coartari: ne in multis casibus in actum exeat circa res temporales habendas ⁊ appropriandas. licʒ non possit ex toto sic coartari: quin in necessitate omnia sint cōmunia: ⁊ extra talez necessitatez sufficit sola permissio vel licentia domini. ad boc q̄ quis re aliena vtat iure poli: absq̄ alio nouo iure: prout hic probat. Et in quarta parte ponit notabilia sup lram vbi oñdit q̄liť ꝺ̄ q̄ bene et iuste possidet iure possidet et quō bon⁹ vsus a iure vtendi non separatur loquē-

do de iure poli quod est potestas conformis recte rationi absq; pactione. Ibi etiam ostē-ditur q ius fori non semper est ex pactione cō formi recte rationi: sed aliquādo discordanti. quia multa possidentur iure fori que non be-ne possidentur. vt ait Augustinus. male inq̄t possidet qui male vtitur suis ⁊ qui aliena pre-sumit. Q etiaz multa bene possideantur que iure fori minime possidentur. probat hic. quia qui legitime prescribit rem alienam ante pre scriptionem completā bene possidet: ⁊ tamē ante illā nullo iure fori possidet sed soluz iure poli. quare ⁊c.

Cap. LXVI Cap. lxvi. In duabus primis partibus re-citat ⁊ declarat obiectionem impugnati con tra rationem suam premissam dicens. Nec ob stat q ysidorus inter iustum ⁊ iniustum ponit fas medium. Cum dicit. Transire per agrum alienum fas est: ius non est ⁊c̄. Ad quaz respō-det: q ysidorus non intendit ponere actuz me dium inter iustum ⁊ iniustū: sed q aliquid est licitum de iure diuino: quod non est licituz de iure humano. In tertia parte reducuntur ver ba ysidori contra impugnatū: vt ibi patet. In quarta exponendo litteram declaratur exem-plariter: quomodo inter iustum ⁊ iniustuz per abnegationē ponitur medium. Et quomodo refert dicere affirmatiue. Aliquid de iure diui no licz. Et dicere negatiue. Aliquid nō est de iure diuino illicitum ⁊c̄. Et alia multa hmōi.

Cap. LXVII Cap. lxvij. In duabus primis partibus re-citat ⁊ declarat quartam assertionem impu-gnati. Videlicet q actus vtendi re vsu ꝯsum-ptibili separatus a iure vtendi haberi non po test: eo q nullus actus vtendi potest esse in re rum natura. Quia nec ante actuz: nec in actu nec post actum. In tertia parte dicta impro-bātur. Disseruntur preterea multa de successi-uis quomodo habeant esse. Et an ipsuz esse so lūmodo rem perfectam significet. In quarta parte exponendo verba textus habent̄ multa subtilia ex phisica de tempore: motu: mutatū esse ⁊ similibus.

Cap. LXVIII Cap. lxviij. In duabus primis partibus re-citat ⁊ declarat quandam obiectionez appel-lantis inferētis: q ex verbis impugnati supe-rius recitatis destruerent̄ gesta christi ⁊ apo-stolorum eius. In tertia parte ostenditur quo modo dicta obiectio truncate ab impugnato recitatur: ⁊ quomodo contra euz ratio eius re torquetur. In quarta parte declarat̄ littera.

Cap. LXIX Cap. lxix. In duabus primis partibus reci tat ⁊ declarat responsionem impugnati ad di ctam obiectionem appellantis. Quam quidē obiectionem impugnāt in tertia parte. Ostē-dendo q non respondeat ad mentez appellā-tis. Et q quinq; irrationabilia ꝯtineat: vt ibi dem ptz. In quarta parte exponitur lr̄a.

Cap. LXX Cap. lxx. Recitat ⁊ declarat responsionem impugnati ad secundā obiectionem appellā-tis que fuit q per rationē impugnati nullus posset habere vsum rerū consumptibiliuz nō vsu. Ad quam respondet concedendo conclu sionem. loquendo de vsu facti. In tertia ostē-ditur q conclusio ab impugnato concessa: est erronea et vana. In quarta parte exponit̄ et notatur littera.

Cap LXXI Cap. lxxi. In prima parte resumit et in se-cunda declarat quandam aliam assertionem positam ab impugnato quam appellans im-pugnat eo q ponit q si vsus in rebus vsu con sumptibilibus posset constitui. Ille tamen vsus nō essz simplex: nec a dominio ⁊ ꝓprieta te separatus. Quia per talem actum ⁊ cuz ip so actu et in ipso actu res huiusmodi cōsumi-tur. In tertia parte hec impugnant̄ propter duo. Primū quia erroneum est dicere q vsus simplex non potest esse a dominio separatus. Et ob hoc ponitur multiplex acceptio horuz terminorum Simplex. Simplicitas. Simpli citer. ꝟm diuersos modos loquendi in diuer-sis scientijs. Ostendit̄ etiaz quomodo actus vtendi multipliciter potest dici simplex. Se-cundum quia in ratione impugnati tres con-tinentur errores. vt patet ibidem. In quarta parte exponit̄ littera.

Cap. LXXII Cap. lxxij. recitat ⁊ explicat aliā obiectōez appellantis cōtinentē duas instātias. Qua-rum prima est q nec vestis nec panis semper consumitur in ꝑncipio actus. Secūda est q sicut quis habet dn̄ium ꝟui sui. ita habz dn̄iū panis in ore serui existētis. Et tandē ponitur breuis expositio lr̄alis.

Cap. LXXIII Cap. lxxiij. In duabus primis partibus re citat ⁊ declarat responsionem impugnati ad premissam obiectionem dicentis appellantē constitutioni sue falsum imponere scilicet q intelligat q per primū actum qui est vsus im perfectus res consumatur. Quia constitutio solum intellexit de actu perfecto per quē res consumitur. In tertia parte ad impugnan-dum predicta distinguitur primo triplex mo-dus quo actus potest dici perfectus. Secūdo declaratur intentio appellātis. et quō ratio eius maneat insoluta. Deinde arguit̄ contra predictam respōsionē. In quarta parte expo-nendo lr̄am notatur duplex actus vtendi scz ꝑfectus et imꝑfectus. Et ponit̄ differētia int̄

Cap. LXXIIII consumi et consumptū est.

Cap. lxxiiij. In duabus primis partibus recitat et explicat assertionē impugnati quā appellans reputat erroneā. Et continet tres partes. Primo em̄ dicit q̄ carentia dñij in rebus quibus fratres minores vtunt nō p̄dest eis quātum ad statum perfectionis. eo q̄ per eaz non sint pauperiores. Scōa igit̄ est q̄ carentia dñū omni rēpali commodo denudati pauperiorē nō efficit non habentē. Tertia est q̄ tale dñium est nudū ỹbale ⁊ enigmaticum de quibus inferius amplius disserek. In vltima parte ponit̄ notatio lr̄alis.

Cap. LXXV Cap. lxxv. In duabus primis partibus recitat et declarat obiectiones appellantis cōtra assertionem prefataz que consistit in hoc. q̄ christus abdicationem talis dominij consuluit: et apostoli acceptauerunt. et religionū institutores imitati sūt. Vltima parte ponitur littera.

Cap. LXXVI Cap. lxxvi. In duabus primis partibus recitat et declarat responsionez impugnati ad obiectiones appellantis contra assertionem premissam. Et primo dicit q̄ appellans truncate recitat verba constitutionis: quia omittit rationem per quam probatur: q̄ retentio dominij facta per papam non profuit fratribus quātum ad statum perfectionis. eo q̄ minores non minus solliciti inuenti sūt post huiusmodi retentionem dominij a Nicolao tertio factā q̄ antea. In tertia parte impugnātur dicta eius propter tres errores. Quorum primus est q̄ abdicatio proprietatis omniz temporaliū in speciali et in cōmuni ad statuz perfectionis non pertinet. ad quem improbādum multa notatu digna ibidem habentur. ostendendo quomodo ex possessiōe temporalium amor eorum nascitur et augetur et impedimentum fit amoris diuini. Et contra q̄ abdicatio proprietatis omniū temporaliū disponit ad perfectionez. eo q̄ remouet diuitias quarum vermis est superbia. Soluunt̄ etiam obiectiones de perfectis diuitibus cuiusmodi fuerunt Abrahām Jacob et Job. ostendit̄ preterea quomodo potest aliquid intelligi pertinere ad perfectionem quadrupliciter. Et quomodo aliquid multipliciter dicitur difficile. Et quis proprie sit status perfectionis. Et q̄ non est inconueniēs q̄ vnus status excedat alium in vno. et excedatur ab eodem in alio. Et in solutōnibus declaratur quomodo differenter diuitiarum possessio ⁊ earū abdicatio sint instrumentum virtutis ⁊ pfectōis. Consequenter discutitur quomodo possessio diuitiarum ad statum perfectionis prelatorū spectet: et q̄ intelligendum est eam ad talem statum pertinere non per se sed quodāmodo per accidens. Et q̄ in casu magis expediret cōmunitati fidelium bona cōmunia ecclesie committere laicis. iustis bonis et industriis dispensanda q̄ ipis prelatis: supplendo eorū negligentiam. aut vt ipsi prelati liberius diuinorum contemplationi vacent. Item in solutione ad instantiam que fit de bonis ecclesiarū ad ecclesasticos spectantibus: declarat primo quomodo bona a fidelibus deo oblata ad duo ordinantur. Secūdo quomodo bona ecclesie dicantur cōmunia. Et quomodo sint dispensanda ecclesiasticis non solum indigētibus sed etiam habentibus alunde viuere. Laicis autem non nisi in necessitate indigentie. plura consequēter de bonis ecclesiasticis pertractantur. Item quomodo punire pena corporali ad prelatos pertinet. Item quomodo ecclesiasticarum rerum dispensatio posset vtiliter laicis competere. Additur in solutionibus instantiarum quomodo non soluz magnarum diuitiarum abdicatio ad statum perfectionis faciat: sed etiam paruarum. Secūdus error principaliter ibidem improbat̄ est q̄ precipue via disponitur ad caritatem per amputatōez sollicitudinis circa temporalia Cuius contrarium ostenditur eo q̄ amputatio amoris inordinati magis ad eaz disponat Non enim omnis sollicitudo circa temporalia mala est: sicut omnis inordinatus amor.

Tertius error est q̄ per abdicationez dominij huiusmodi non amputat̄ sollicitudo temporalium. Addunt his duo mendacia diffamatoria ab impugnato contra minores commentata. Pro quoz impugnatione ostendit̄ quomodo minores nec per se nec p alium p̄ñt pecunias ptractare. In quarta parte ponūt notabilia circa lr̄am.

Cap LXXVII Cap. lxxvij. In duabus primis partibus recitat et explicat subsequentem particulaz constitutionis. In qua impugnatus rursum nititur probare q̄ carentia dominij quam vouent minores non reddat eos pauperiores. In tertia parte predicta assertio et probationes eius impugnantur propter quattuor errores. Primus est q̄ dicit minores propter carentiā dominij romane ecclesie reseruati non effectos pauperiores. Quo improbato ad solutionem cuiusdam instantie ostenditur quomodo papa p tale dñiuz effect̄ sit ditior. Addunt̄ preterea due opiniōes de ptāte pape sup bona tpalia eccliarū. Quarū p̄ma est q̄ papa

in rebus ecclesie non habet plenitudinez potestatis. Et q̄ ex intentione fidelium diuerse res diuersis ecclesijs ⁊ monasterijs sunt speciali ter assignate a quibus sine culpa et causa rationabili auferri nō debent. vt exemplarit̄ probat̄ de bonis templariorz. Alia est opinio cōtraria priori. Scōs error est q̄ dominium rerum quibus fratres vtuntur: romane ecclesie reseruatum: est nudum: verbale enigmaticum et simulatum. Tertius error est q̄ dominium omni temporali ⁊ corporali cōmodo denudatum est inutile verbale et enigmaticuz.

Quartus est q̄ carētia huiusmodi dominij non reddit carētem pauperiorem. In quarta parte notando lr̄am ostenditur quomodo accidat statui fratrū minorum q̄ ecclesia romana reseruauit sibi dominiū rerum ipis quo ad vsum concessarum. Ostenditur preterea quomodo res quarum fratres vsum habent ⁊ res ecclesiastice non ita libere ad papam pertinēt. sicut res laicorz ad laicos. Et quō papa peccaret mortaliter ditando parētes suos de hmōi bonis. Et sic̄ retinētes hmōi bōa ⁊ alia q̄plurima ibidē notant̄.

Cap. LXXVIII Cap̄. lxxviij. In duabus primis partibus recitat̄ ⁊ explicat̄ responsio impugnati ad secundum quod in predicta obiectione tangit appellans scilicet q̄ christus tribuisset simulatam et fallacem doctrinaz consulendo omnia relinquere volentibus ad perfectionē attingere. vñ dicit q̄ christus nec apostolis nec discipulis consuluit q̄ nō haberēt aliqua saltem in cōmuni. In tertia parte improbat̄ dicta respōsio duo ostendēdo. In quarta notāt̄ verba littere.

Cap LXXIX Cap̄. lxxix. In duabus primis partibus recitat ⁊ declarat responsionem impugnati ad tertium quod tangit dictus appellās dicens q̄ sancti religionuz sacrarum institutores errassent huiusmodi paupertatē euangelicā instituendo et seruando. Ad quod dicit q̄ falsū est eos eaz instituisse aut a religiosis p̄terq̄ a minoribus obseruatā. In tertia parte improbat̄ dicta responsio ostēdēdo q̄ ad mediuz in quo se appellās fundat nō respōdeat impugnatus. In quarta exponit̄ lr̄a.

Cap LXXX Cap̄. lxxx. In duabus primis partibus recitat et declarat aliam obiectionem appellātis. qua probauit de leuitis q̄ habuerūt vsum reruz quarū deus habuit dominiū. In tertia ostenditur q̄ obiectio appellātis ab impugnato truncate et peruerse recitet. Unde repetit̄ in forma. Et multa inferunt̄ cōtra impugnatum ostendēdo ipm heresim sapere. In quarta exponit̄ littera.

Cap. LXXXI Cap̄. lxxxi. In duabus primis partibus recitat ⁊ declarat responsionem impugnati ad dictam obiectionē dicentis q̄ Numeri. xviij. expresse habetur q̄ deus dederit leuitis etiaz dominiū decimaruz et non tantum vsum. In tertia parte impugnatur huiusmodi responsio euasiua ostendendo q̄ appellans nō direxit leuitas in nullis rebus habere dominiuz. neq̄ id oportere dici ad concludendū intentum suum. Ad quod suffecerit probasse ipos aliquarum rerum vsum habuisse. quaruz non ipsi sed deus dominiū habuerit. Ex hoc enim infertur q̄ vsus posset a dominio separari. Ostenditur etiā quomodo dominiū dominī quāuis esset omni temporali commodo denudatū non erat nudū verbale enygmaticū aut simulatū. In quarta parte exponit̄ lr̄a.

Secūde cōstōis capi.

Cap LXXXII aggredit̄ tractatū cōstōnis. Cuz inter. Cap̄. lxxxij. Aggreditur impugnationes constitutionis Cum inter. In prima cm̄ parte recitantur duo dicta eiusdem constitutōis In quorum primo declaratur hereticum esse affirmare deinceps christum et apostolos nihil habuisse in speciali nec in cōmuni. In secundo declaratur hereticum esse affirmare q̄ non habuerint ius vtendi vendendi et donādi aut commutādi illa que sacra scriptura asserit eos habuisse. In scōa parte hec declarātur. In vltima parte improbant̄ dicta primo notādo quō male dicat̄ deinceps ꝛc. q̄ declaratio pape non facit nouas hereses. scōo quō erroneū asseruit impugnatus.

Ca. LXXXIII Cap̄. lxxxiij. In duabus primis partibus ostendit qualiter impugnatus dicit appellatum verba predicte cōstitutionis imperfecte recitasse. vnde melius recitātur vt clarius in secunda parte declaratur. In tertia ostendunt verba omissa nihil facere pro impugnatore: sed contra impugnatum. Et in quarta exponendo tertuz declarāt quomodo christus nullius rei habuerit dominiū nec se pro domino gesserit. sicut nec apostoli qui pecunie vsū in tempore extreme necessitatis non dominium habuerunt.

Ca. LXXXIIII Cap̄. lxxxiij. recitat et declarat quomodo impugnatus exprimit intellectū quē appellās dicte cōstitutioni imponit dicēs q̄ fm appellantem dicta constitutio loquitur de iure proprietatis et dominij ciuilis et mūdani. Et deinde in tertia parte improbatur dicta recitatio tanq̄ trūcata et imperfecta vt patebit in sequēti capitulo.

Cap̃ LXXXV

Cap̃. lxxxv. recitat et declarat quomodo impugnatus nititur ostendere appellantem imposuisse constitutioni sue q̃ loquit̃ de iure proprietatis et dominij de quo tamẽ non facit mentionem. In tertia parte ostendũt appellantes nihil falsi imposuisse. In quarta declaratur textus.

Ca. LXXXVI

Cap̃. lxxxvi. Recitat ⁊ declarat quomodo impugnatus dat quandam responsionem generales ad obiectiones appellantis. dicendo q̃ omnes vnico verbo repellunt̃ per hoc q̃ cõstitutio de dominio mentionem non facit. In tertia parte ostendunt: q̃ licet de hoc ibi non fiat mentio vocalis: tamen ille est sensus quẽ dicte obiectiones ꝓtendunt intelligendo scilicet de dominio humano.

Ca. LXXXVII

Cap̃. lxxxvij. Recitat ⁊ declarat principales assertiones appellantis. videlicet q̃ christus ⁊ apostoli nullius rei temporalis proprietatem habuerunt: neq̃ in cõmuni: neq̃ in speciali. Et consequenter ponitur declaratio literalis: in qua ostenditur: q̃ dicta assertio appellantis non est pertinax.

C. LXXXVIII

Cap̃. lxxxviij. In duabus primis partibus recitat et declarat aliam partem constitutionis: in qua impugnatus primo ponit hanc cõclusionem q̃ dominiũ rerum temporalium nõ iure humano ⁊ mundano: sed diuino fuerit introductum. Et per consequens q̃ iure diuino sunt dominia aliqua. Pro quo ostendit̃ quid ius diuinum: ⁊ quo iure facta sit rerum diuisio vt patet in textu ⁊ declaratione eius. In tertia parte procedit̃ ad impugnationẽ textus et ex eo illatorum ponendo primo quinq̃ conclusiones. Quarum prima est q̃ in statu innocentie nullum fuit dominiũ proprium. Secũda q̃ primum dominium proprium fuit post lapsum: iure humano seu ordinatiõe humana introductum. Vbi multa pulchra in solutionib⁹ obiectionum habent̃ de diuisione illa: et diuisorum dominio. Tertia conclusio est q̃ iure humano absq̃ legibus regum contra alios principatus ⁊ magistratus distinctorum multa rerum dominia introducta fuerunt. Quarta est q̃ aliquarum rerũ temporaliũ diuersa ⁊ distincta dominia imediata ordinatione diuina introducta fuerunt. Quinta cõclusio est q̃ post promulgationẽ euangelij nulla dominia a iure diuino: neq̃ ex speciali collatione dei fuerint introducta. Vnde probatur q̃ christus illis quos panibus ⁊ piscibus pauit nõ dedit illorum dominium: sed vsum simplicem. Soluitur preterea obiectio de clericis: qui vident̃ ordinatione dei ex predicatione viuere. Ostẽditur etiam duplex ius diuinum speciale ⁊ generale. Et alia multa que ibi clarissime habentur. Secundo ponũtur quattuor errores impugnati. Tertio in quarta parte discurrendo per litteram ostenditur quid proprie iure diuino possideatur. Multa insup notatu dignissima differuntur de rerum dominio quo iure: et a quibus habeatur.

Ca. LXXXIX

Cap̃. lxxxix. In duabus primis partibus recitat et declarat quomodo impugnatus nititur ostendere q̃ dominiũ rerum temporalium nullo iure humano potuit dari hominib⁹ sed diuino tantum eo q̃ deus est domin⁹ omnium rerum. sine cuius voluntate dari nõ possunt. In tertia ostenditur q̃ hoc nõ est contra appellantem qui non intendit negare q̃ dominium temporale cõmune primo fuerit a deo a quo primum dominiũ datum fuit hominibus. sed non sequitur q̃ prima diuisio dominiorum nõ fuerit inducta a iure humano quo alicui competit dominium proprium sic q̃ potest illud in alterum transferre absq̃ reuelatione q̃ ꝑ deo placeat. Demũ exponit̃ lra.

Cap̃ XC

Cap̃. xc. recitat et explicat aliã partez constitutõis in qua impugnatus ostendit quid per ius humanũ circa rerũ dñium est inductũ dicens q̃ modi acquirẽdi dñium: et modi agẽdi pro temporalibus in iudicio. Deinde exponitur littera.

Cap̃ XCI

Cap̃. xci. In duabus primis partibus recitat et declarat responsiones impugnati ad auctoritates pro contraria assertione allegatas. In tertia parte impugnando dictaz responsionem reprehendit duos errores impugnati. Prim⁹ est q̃ dicit ius ciuile formulas dũtaxat actionũ induxisse. Ad cui⁹ euidentiã ponitur iuris ciuilis et iuris naturalis multiplex acceptio. Secũdus ẽ q̃ dicit augustinus nõ assertiue sed disputatiue dixisse ꝓba p appellantẽ adducta. In quarta parte notat̃ et declarat̃ littera.

Cap̃ XCII

Cap̃. xcij. In duabus primis partibus recitat et declarat responsionez impugnati ad secundaz auctoritatem ab appellante adductam. dicens q̃ beatus Clemens per iniquitatem non intellexit ius gentium sed peccatum primorũ parentum⁹. In tertia parte impugnatores retorquent responsionẽ in respõdentem. In quarta exponendo litteram notatur primo q̃ licet in statu innocentie communis vsus omniũ fuisset: non tamen expediuit post peccatum ꝓpter pronitatez hominũ ad dissentiendum et male agendum. Secundo multipliciter exponitur hoc verbum Per iniquitatez quod habetur in ca. dilectissimis allegato. Exponit̃ etiã illõ euãgelicũ. Facite

vobis amicos de mãmona iniquitatis.

Cap. XCIII Cap.xciij. Accedit ad principalẽ questionem in qua queritur vtrum Christus et apostoli habuerunt alicuius rei temporalis dominium. In prima eñ parte primo recitãtur ẽn decim auctoritates per quas impugnatus nititur ostẽdere q̃ christus fuit rex in tpalibus. Secundo octo per quas conatur probare q̃ christus inquãtum homo fuit dominus temporalium. Tertio determinat tps quãdo christus habuit regnum et dominiũ. In secũda parte declarantur predicta. In tertia parte improbanť. distinguẽdo de triplici regimine Et quomodo huiusmodi vocabula rex et dñs varie accipiãtur. Ostenditur deinde quomodo christus potuerit concedi rex et dominus omniũ. Et quomodo nõ regnauerit temporaliter nec habuerit dominiũ vniuersale. ⁊ quomodo cesar fuerit christo viuẽte verus imperator nec a christo recognouerit dominiũ suum nec christus ab aliquo alio. Item pulchre ostenditur quomodo vtile fuerit christifidelibus q̃ christus obtinuit summũ sacerdotium et etiam q̃ abdicauit rerum temporaliũ dominium. Et quomodo successor christi hoc est beatus petrus non obtinuerit per talem successionem alicuius rei temporalis dominiũ. et multa alia. In quarta pte discurrendo per litteram soluunt omnes auctoritates per impugnatum adductas multaq̃ scitu digna differuntur que ibidẽ facilr inuenias.

Cap XCIIII Cap.xciij. In duabus primis partibus recitat et declarat quomodo impugnatus conatur probare q̃ christus preter vniuersale rerum dominiũ quod ab initio habuit ex dei datione. postea quarundam rerum temporaliũ dominiũ acquisiuit. aliis modis. scilicet vel emptione vel collatione. Quod probat multis auctoritatibus et exemplis vtpote de vestimentis eius: de calciamentis et de loculis de pane et vino in cena dicens q̃ eorum habuit dominiũ. In tertia parte dicta improbantur ostendendo quattuor. Primo q̃ christus nullius rei habuit dominiũ. Secũdo q̃ non habuit calciamenta etiam quo ad vsum. Tertio specialiter q̃ non habuit ꝓprietatem loculorum. Quarto concluditur quomodo aliquas res habuerit absq̃ dominio et ꝓprietate. In quarta parte declarãdo textum soluuntur auctoritates. Et soluitur etiã questio qua queritur. Cuius erant christi vestimenta quo ad dominiũ. Item quomodo christo consentiente iudas qui erat apostolus portabat loculos et pecuniam. Et quedam alia nota tu digna ibidẽ inuenies.

Cap. XCV Cap.xcv. Primo recitat et secundo explicat partem subsequentẽ constitutionis: in q̃ impugnatus nititur ꝓbare q̃ christus regno et dominio non renũciauit: immo q̃ nec potuit illi renũciasse. quia fecisset cõtra ordinationem patris qui regnuz ipius christi in perpetuum durare ordinauerat. In tertia parte improbantur predicta inferẽdo ex dictis impugnati duos errores. Quorum primus est q̃ christus non longe ante passionem habuit regnum temporale et dominiũ seu proprietatẽ temporaliũ. Secũdus est q̃ ideo christus nullo modo potuit renũciare regno ⁊ dñio. quia sic faciendo fecisset contra ordinationem patris sui. Pro cuius impugnatione ostenditť primo q̃ ratio impugnati ad hoc probandum assumit q̃ omnia de necessitate eueniũt. Contra quod quia hereticum est. ꝓbant primo q̃ non omnia de necessitate eueniũt. Secundo q̃ nulla quãtum ad diuinã potentiam de necessitate eueniũt. Tertio q̃ si christus habuit huiusmodi regnum et dominiũ ipe potuit eis dem renunciare. Quarto declarať quomodo debeat intelligi q̃ in deo est duplex potentia scilicet absoluta ⁊ ordinata ⁊ quomodo deus potest aliqua facere de potẽtia absoluta que non facit de potẽtia ordinata. Et quinto ad rõnes que ꝓ dicta hereſi adducunť respõdeť Et hoc faciẽdo exponiť lr̃a.

Cap. XCVI Cap.xcvi. In duabus primis partibus recitat et declarat partem dicte constitutionis in qua impugnatus nititur ostendere q̃ non obstante q̃ christus habuit regnum temporale et vniuersale rerum dominiũ ipe fuit paup et egenus non propter carentiaz dominij: sed propter carentiã perceptionis fructuũ quod probat ratõibus auctoritatibus ⁊ exemplis.

In tertia parte impugnanť predicta ꝓpter quattuor errores. Primus est quia dicit christum non fuisse pauperem propter carentiaz dominij sed propter carentiam fructuum ⁊c. Cuius primo contrarium probatur. Secũdo q̃ congruebat ipm suscipere hmõi defectum. Tertio q̃ nobis expediebat christuz huiusmodi dominiũ abdicasse. Unde in solutione cuiusdam obiectionis declaratur quomodo carentia proprietatis debeat reputari defectus in statu nature deſtitute: licet non in statu nature institute. Secũdus error impugnati est q̃ dicit q̃ nudũ dominiũ in ꝑpetuũ ab omni temporali commodo separatũ habentẽ nõ faciat diuitem. Tertius error est q̃ omẽ dominium a perceptione temporalis commodi in ꝑpetuum separatum: est inutile reputandum. Quartus est q̃ tps inquãtum homo in q̃buſ

dam paucis pro regevel domino se gessit. In cuius improbatione ostenditur q̄ christus fugando de templo vendentes et ementes gessit officium ostiarij et non imperatoris. Et q̄ sententia magistri sententiarum est merito preferenda sententie iuristarum. Qui cum se intromittūt de difficultatibus theologicis vltra verba que a theologia receperunt falcem mittunt in messem alienam. quapropter quando de suo aliqua inserere presumūt facile in errorem incidunt. In quarta parte exponitur ⁊ notatur littera.

Cap. XCVII Cap. xcvij. In duabus primis partibus recitat ⁊ declarat partem cōstitutionis: in qua impugnat⁹ discutit vtrum apostoli habuerūt aliquarū rerum dominiū in speciali vel in cōi. ⁊ vtruz eis licuerit pro tēporalibus in iudicio litigare. Et p̄mittunt̄ distinctiones due. Primo de tempore quo cum christo fuerūt ⁊ post. Scō de tempore anteq̄ ad p̄dicationez mitterent̄: vel postq̄ a predicatiōe reuersi fuerāt p̄m quas distinctiones postea ad questionē respondebit. Nihil autez hic impugnatur: quia nihil differitur: sed textus paucis explanatur

Cap. XCVIII Cap. xcviij. In duabus primis partibus recitat et explicat quomō iuxta membra p̄misse diuisionis impugnatus determinat q̄ apostolis anteq̄ ad predicationē mitterent̄ nulla tēporalia interdicta fuerūt: et hoc probat vnica ratione. In tertia parte impugnant̄ predicta In quarta exponēdo litterā soluūtur auctoritates per impugnatū adducte. Et ostenditur

Cap. XCIX quadruplex expositio illius qō dicitur: q̄ christus egrediens de synagoga ⁊c̄.

Cap. xcix. In duabus primis partibus recitat ⁊ declarat scōam rationē impugnati ad p̄bandū q̄ apostolis anteq̄ ad p̄dicanduz mitterent̄ nulla temporalia interdicta fuerūt: eo q̄ dum eos ad p̄dicandū misit: tūc eis aliqua interdixit. In tertia parte ostendit inefficacia predicte rationis: declarando p̄mo quomodo aliquo interdicto p̄us generaliter: postea non frustra illud idem interdicit specialiter: quod exemplis declaratur. Et per ip̄m inefficax ratio impugnati ostendit. In quarta parte po-

Cap. C nitur expositio litteralis.

Cap. C. In duabus primis partibus recitat ⁊ explicat tertiā rationē impugnati ad p̄bandum: q̄ apostolis anteq̄ ad p̄dicandū mitterent̄ nulla temporalia fuerunt interdicta: p hoc q̄ christus nō dedit aliam legem viuendi apostolis: et alijs discipulis: ⁊ alijs discipulis nō fuit interdictum temporalia habere: vt p̄bat quattuor exēplis: ergo nec discipulis. In tertia parte impugnant̄ p̄dicta: ⁊ ostendit cē erroneū dicere q̄ christus nō dederit aliā legē viuēdi apostolis et quibuscūq̄ discipulis. In quarta pte exponēdo litteraz ostendit̄ triplex fuisse discipulorum differentia.

Cap. CI Cap. Ci. In duabus primis ptibus recitat ⁊ declarat quartā rationē impugnati p̄ assertione p̄dicta: que potest sic formari. Christus nō indixit apostolis aliam vitam quādo fecit eos apostolos q̄ p⁹ habuerūt: ergo cū anteq̄ essent apostoli nō dimiserūt omnia tempalia sequit̄ q̄ nec postea. In tertia parte p̄dicta impugnant̄. Primo q̄ ex scripturarū testimonijs minime p̄batur q̄ cū christus ex discipul̄ fecit apostolos aliam vitam nō indixit. Secūdo quia insinuat̄ q̄ tunc christus eos apostolos ordinauerit qn̄ misit eos ad predicanduz Cuius contrariū ostēdit̄ ex serie textus. ⁊ solui-t̄ obiectio de Matthei electōe. In quarta parte exponit̄ littera.

Cap. CII Cap. Cij. In duabus p̄mis partibus recitat et declarat respōsionē impugnati ad questionem ab eo p̄positam iuxta secūdū mēbruz sue distinctionis dicētis. Primo q̄ apostol⁹ pro tempore quo ad predicanduz mittebātur aliqua tempoalia fuerūt interdicta. quod tribus auctoritatibus p̄bat. Et addit q̄ illō p̄ceptum fuit tempoale hoc est ad tps datum In tertia parte ostendit̄ predictoꝝ quadruplex error. Primo cum dicit̄ q̄ huiusmodi p̄ceptum fuerit tempoale. Secūdo cum imponit beato augustino q̄ dixisset illō nō fuisse p̄ceptum sed potestatē eis concessam. Ad cui⁹ impugnatōnis euidentiā ostendit̄ q̄ christus mittens apostolos ad predicandū: aliqua eis precepit. aliqua permisit et aliqua interdixit Tertio cum asserit p̄ceptum datuz. lxxij. discipulis etiam tempoale fuisse. ſ. p tempore vietū. Quarto cum dicit patere ex dictis suis. q̄ quidam p̄dictorum. lxxij. habuerūt largas possessiones. Eum soluz ostēsum sit de ioseph symone leproso. Dorca ⁊ alijs qui nō erant de lxxij. ad predicandū missis. In quarta parte exponit̄ littera.

Cap. CIII Cap. Ciij. In duabus p̄mis partibus recitat et declarat aliam partē constitutionis in qua impugnatus respōdet ad p̄positam questionem iuxta tertium mēbrum distinctionis eiusdem. Unde specialiter p̄bat q̄ apostolis postq̄ fuerūt de p̄dicatōne reuersi licuerit habere oia que eis p tempore p̄dicationis precedentis fuerāt interdicta. Et ad hoc probanduz multa adducit exempla. In tertia parte ostenditur ipsum errare in hoc q̄ dicit apostolos p⁹ reuersionē a p̄dicatiōe habuisse panes. pisces. tunicas. pecuniā. et gladios quo

ad dñium⁊ ꝓprietatē. Jn quarta parte exponendo litterā soluunt auctoritates per impugnatum adducte et quedā obiectiones curiose et scitu digne soluunt.

Cap. CIIII — Cap. Liij. Prosequit primū membrū scde distinctionis dicens: q̄ pro illo tempore nihil fuit quantuz ad temporalia circa apostolos immutatū. Et ibidem distinguit de tēpore ante vel post missionē spiritussancti. Deinde in vltima parte ponit duplex illi⁹ dicti intellectus.

Cap. CV — Cap. Lv. Jn duabus primis ptibus prosequitur scd̄m membrū dicte scde distinctionis Ostendēdo q̄ apostoli ⁊ q̄daz alij post missionem spūssancti habebāt omia cōia quo ad dominiū: licet nō gētiles post eoz conuersionez. Et ita distinguit inter iudeos cōuersos ⁊ iter gētiles cōuersos. Jn vltia pte exponit littera

Cap CVI — Cap. Lvi. Jn duabus p̄mis ptibus recitat et declarat aliā partē dicte ꝯstitutiōis: in qua ipugnatus ptractat assertionē cōtrariā assertioni appellātis dicētis: q̄ illa nō erāt apostolis cōia. Quod ipe ipugnatus reprehēdit ducēdo ad hoc incōueniēs: q̄ sic dicēdo apostoli essent a numero fideliū excludēdi: cū dictū sit q̄ fidelibus oia erāt cōia. Jn tertia parte ipugnatores tria cōtra impugnatū asserunt. Primū q̄ appellātū falsuz ponit: dicētes eo q̄ nō neget apostolis oīmodo fuisse cōia. Quō autē cōia habuerint declarāt. Scd̄m est q̄ intētuz suū ipugnatus nō ꝓbet sufficiēter: eo q̄ arguēdo a magis cōi ad mi⁹ cōe sine distributione cōmittat fallaciā cōsequētis. Tertiū q̄ nō respōdet ad q̄stionem ſm debitū intellectū: quē declarando duo faciūt. Prio ostendūt q̄ cōio de qua mētionē fecit: nō soluz vna die sed multo tēpore durauit. Scdo q̄ apostoli toto tēpore post missionē spūssancti caruerīt ꝓprietate et ⁊ dñio temporaliū: saltē qd̄ esset alicui apostoloz ꝓpriū: vel etiā speciali collegio ipoz. Et ad hoc adducūt plēs ratiōes soluēdo quasdam obiectiones interpositas. Jn quarta declarātur ⁊ notāturverba textus.

Cap CVII — Cap. Lvij. Jn duabus primis partib⁹ recitat ⁊ declarat quomō ipugnat⁹ psequit aliud mēbrū dicte diuisiōis posite capō. Liij. Ostēdens q̄ cōicauerūt sua. Et ad hoc quattuor auctoritates adducit. Jn tertia parte improbāt dictū eius: eo q̄ nihil ad propositā questionez faciat: neq̄ bene probet. Jn q̄rta exponit līa.

Cap CVIII — Cap. Lvij. Accedit ad tractandū hāc questionē: vtruz licuerit apostolis p̄o rebus tpalibus litigare. Vnde in duabus p̄mis ptibus recitat ⁊ declarat quomō impugnat⁹ improbat assertionē appellātis super hac re. Qui tenet q̄ eis nō licuerit in iudicio litigare: fundās se in tribus auctoritatibus sacre scripture. Ostēdens q̄ quomō contendere in iudicio licet stet cū perfectiōe essentiali: diminuit tamē perfectionē supererogationis ⁊ secūdariā. Deinde exponūtur verba textus. Cap. CIX

Cap. Lix. Jn duabus p̄mis ptibus recitat ⁊ declarat quomō ipugnatus reprobat assertionē appellātis. Ostendēdo q̄ auctoritates in quib⁹ se fundat nō probēt intentū eius. Jn tertia parte oppositū ostenditur retorquēdo i impugnatū varios errores: ⁊ ostendēdo verba christi: de nō contēdendo in iudicio dicta esse tā perfectis: q̄ nō perfectis: ⁊ tā habētibus q̄ p̄ua: q̄ nō habētibus. Et quomō aliud est esse perfectū: ⁊ esse in statu pfectionis. Et quomō multiplex est pfectio: vnde tres colligunt pfectoz gradus. Jn quarta pte exponēdo litterā declarāt quomō duplicit ꝓtingit trāsferre dominiū donādo. Et similit quō mutuū dupliciter in scripturis sacris accipit: ⁊ alia cōplura. Cap. CX

Cap. Lx. Jn duabus p̄mis ptibus recitat et declarat subsequentē particulā ꝯstitutiōis in qua ipugnatus nitit ostēdere: q̄ verba sepe dicta nō erāt apostolis iniūcta: eo q̄ tūc cū ea ꝓba Matth. v. dicerent nō essent adhuc apli Jn tertia parte declarādo litterā et oppositū ostendēdo multa subtilit disserunt de ordinatione apostoloz: ⁊ de tēpore ordinatiōis eoz ūdem. Additurq̄ notabile: q̄ sepe in scripturis p̄ius gesta post narrant: ⁊ econuerso. Cap CXI

Cap. Lxi. Jn duabus p̄mis ptibus recitat ⁊ declarat quomō ipugnatus nitit probare q̄ apostolis licuit cōtra sibi iniuriātes ⁊ sua auferētes in iudicio contēdere. Jn tertia pte improbāt probationē eius: eo q̄ apostolis nulla fuerūt ꝓpria in cōi vel speciali ꝓ quib⁹ contēdere possint. Jtē declarāt quomō quis potest fratrē suū fraternalit corripere: ⁊ ꝓpter bonū cōe denunciare eccl̄e extra iudiciū. Et q̄ etiā papa fraternalit debeat corripi: maxie si in heresiz cadat. Jn quarta parte declarādo verba constitutionis plura notāda inserūtur. Cap. CXII

Cap. Lxij. Recitat ⁊ declarat ꝓbationē impugnati: qua nitit probare: q̄ predicta verba christi de nō contendēdo in iudicio fuerint oibus dicta. Et hoc duabus auctoritatibus euāgelij scz ⁊ Augustini. Quod impugnatores reprobant ex eo q̄ contradicat dictis suis p̄oribus capitulo. Lix. Nouissime super litteraz declarat quomō dicta verba oibus dicta fuerint: sed diuersimode: quia alijs sub p̄cepto: et alijs sub consilio ⁊c. Cap. CXIII

Cap. Lxiij. Jn duabus p̄mis partibus recitat ⁊ declarat quomō ipugnatus ꝓbet appellantem male intellexisse verba apostoli. i. ad

Corinth. vi. Jam quidem delictū est in vobis quia iudicia habetis. ꝓtendēs illa ꝝba eē dcā bis q̄ nō abdicauerāt rerū dñia. In tertia pte ostēdūt impugnatores ea oibus esse dicta q̄ uis aplūs eā eplam ad Corinthios scribat. Nā qui virtutē ⁊ bonos mores docent ad paucos scribentes oīs docere volūt. Soluūt etiā ra tiones quib⁹ ꝓbāt q̄ nō semp sit pctm̄ litiga re in iudicio. In quarta exponit̄ lra.

Cap CXIIII

Cap. Lxiij. In duabus ꝑmis partib⁹ recitat ⁊ declarat mentē impugnati circa aucto ritates ꝑtractas volētis q̄ ꝝba xp̄i nō semper seruāda sint in executiōe operis sed in ꝑpara tione animi. In tertia parte dicūt ipm errare primo in hoc q̄ dicit indistincte illa ꝑcepta xp̄i nō esse seruāda in executiōe opis. Cum et ꝑceptoꝝ et eoꝝ quibus precipiunt̄ magna sit differentia. Pro quo ꝑmittūt octo notabilia Primo q̄ habere diuitias ⁊ ꝑ eis ꝓtendere po test esse sine pctō. Scō q̄ eas abdicare ꝑpt deum melius est et ad pfectionē spectat. Ter tio q̄ eas nō repetere litigādo in iudicio me lius et pfectius est q̄ repetere. Quarto q̄ hu iusmodi repetitio raro fit sine pctō. Quito q̄ in scripturis et ꝑceptis sanctoꝝ etiā licita qn q̄ ꝓhibent̄ vt magis bonū obtineat̄. Sexto q̄ licitū est se astringere voto ad nō faciēda q̄ implicāt ad pctm̄. Et simil̄ ad nō habēda dū modo sine illis vita humana posset transigi. Septimo q̄ dicta xp̄i ꝑcepta in mōte diuersa sunt. quia alia affirmatiua alia negatiua ⁊c. Octauo q̄ ad pfectionez spectat aliq̄d velle fugere eo q̄ ad pctm̄ implicat quod i casu me ritoriū est suscipe. vt ꝓz de plat̄. Ex quibus concludit̄ q̄ ꝑcepit aplūs etiā in opis execu tione seruare ꝑceptū de abdicatōe dñij ⁊ non litigādo in iudicio: eo q̄ ad peccatū implicāt Affirmatiua aūt cōsilia nō semp in executiōe seruari debēt eo q̄ nō semp expediāt. In q̄rta pte declarant̄ ꝝba textus.

Cap CXV

Cap. Lxv. In duab⁹ ꝑmis partib⁹ recitat et declarat intellectū verboꝝ aplī ꝑm impu gnatū dicentē q̄ nō indixerit corinthijs sim pliciter litigare ⁊ fugere q̄cūq; litigia: sed dū taxat fraudulēta et iniuriosa vel ēt iusta ꝑ co ram infidelibus. In tertia parte impugnato res reꝓbāt ꝓdicta. Primo q⁹ apostolus i terdixit eis oīs ꝓtentiones malas ⁊ iniquas q̄ nō sp fraudulēte aut iniurioſe fūt. Secūdo quia etiā licita litigia aplūs dissuasit. Unde multa vtilia in casu. eo q̄ ad peccatū ꝑplicāt passim in scriptura dissuadent̄. simil̄ per que maius bonū impedit̄: vt matrimoniū impedi ens virginitatē. In quarta pte declarādo et notādo ꝝba text⁹ inquirunt̄ multa de peritia

ſecularīū rerū que ad ep̄m ſpectat.

Cap. Lxvi. In duabus primis partibus re citat et declarat repetitoꝝ ꝓbatōes impugnati ad ꝓbandū ꝝba xp̄i antedicta de ꝑperatione cordis nō de executione operis esse intelligē da. In tertia parte inualidant̄ ꝓbatōes eius ostendēdo q̄ solum de quibusdā cōsilijs affir matiuis ꝓcedāt. oñdit̄ ēt quō aliq̄d ē licitū i vno et nō in alio. Et quō multiplex est defen sio. Et cōplura alia notatu digna. In quarta parte declarat̄ littera. Cap CXVI

Cap. Lxvij. In duab⁹ ꝑmis partibus reci tat et declarat sniam ꝓpriam impugnati de ꝑdicta materia dicētis q̄ nō habētibus ꝓpa nō licuit ꝑ aliq̄bus tanq̄ ꝑ ꝓprijs litigare: ꝙ q̄ habebāt cōmunia (quales iudicat aplūs) licuit ꝑ illis vt ꝑ cōmunibus litigare sine sca dalo ⁊ fraude ex auctoritate curam habent⁹ In tertia parte cōtra ꝑdicta duo ꝓbant̄. Pri mū est q̄ apostolis nō licuit ꝑ rebus q̄buscun q⁹ tanq̄ ꝑ suis litigare. Et ad hoc adducit̄ tri plex rō. Et soluit̄ instantia de epis ꝑ reb⁹ suis sine peccato litigātibus. Scōm est q̄ aposto lis nō licuit ꝑ rebus tpalibus tanq̄ ꝑ cōmu nibus litigare in iudicio. Ad quod ꝓbandū adducunt̄ q̄nq; rationes. Et soluit̄ obiectio de plat̄is eccl̄e ⁊c. In quarta parte declarāt̄ verba textus. Cap CXVII

Cap. Lxviij. In duabus ꝑmis partibus re citat et declarat quomodo impugnat⁹ conat̄ ꝓbare q̄ pluribus religiosis liz ꝑ cōmunibus litigare. Imponit aūt appellāti q̄ asseruerit q̄ nullis viris pfectis liceat vtcūq; ꝑ reb⁹ cō munibus litigare. Ex quo sequeret̄ oīs q̄ bo na cōmunia defendere teneāt̄ ee in statu dā nationis. In tertia parte dicūt q̄ impugnat⁹ nō ꝓcedat ad mētē appellātis. Qui nō dicit quibuscūq; pfectis ꝓhibitum ꝑ suis litigare: sed pfectissimis pfectiōe superogationis q̄b⁹ preceptū est oīm rerum abdicare dominium. Quales erant aplī ⁊ mō minores. In quarta exponit̄ littera. Cap CXVIII

Cap. Lxix. In duabus primis partibus re cetat et declarat quomodo impugnatus ꝓ bet per quinq; auctoritates q̄ episcopis ꝑ re bus ecclesiarum suarū liceat litigare. In ter tia ꝓcedūt impugnatores cōclusionē: sed ne gant q̄ propterea apostolis licuerit litigare in iudicio. Episcopi enim non tenent locum apostoloꝝ in omnibus sed ab eoꝝ summa per fectione deficiūt. Idcoq; licz epis vt minus pfectis que nō licent apostolis: vt ꝓz de epi scopis oētalibus vxoē ducētib⁹. Et de alijs quibuscūq; possessiones habētibus. In quar ta exponitur littera. Cap CXIX

Tertie constōnis cap.

Cap̄. CXX Cap̄. Cxx. Accedit ad tertiā partē p̄ncipalem. In cui⁹ duab⁹ p̄mis partib⁹ recitat̄ ⁊ declarat̄ quō impugnat⁹ conat̄ r̄ndere ad obiectiones factas ab appellāte cōtra ꝯstitutōez Quia quorūdā. Unde p̄mo dicit ꝙ appellās dictā ꝯstitutionē impugnare molit̄: qꝛ nō ponit sciam aliquo modo eē clauē eccl̄ie. In t̄tia p̄te dicūt impuguatores ꝙ obiectionē appellātis trūcate recitet. nec pauca de hmōi claue disserunt̄. Maxime ex declaratōe rabani. In quarta parte notat̄ littera.

Cap̄ CXXI Cap̄. Cxxi. In duabus p̄mis partib⁹ recitat et declarat aliā partē cōstitutōis in q̄ impugnat⁹ r̄ndet ad obiectionē i p̄cedēti capl̄o recitatā. dicēs ꝙ illa ꝟba xp̄i Ue vobis legisperitis q̄ tulistis clauē scie ⁊c. nō sūt intelligēda de clauibus eccl̄ie eo ꝙ xp̄s ibidē loquitur scribis ⁊ phariseis quib⁹ claues eccl̄ie date n̄ fuerūt. Ostendūt etiā quō humilitas et fides p̄nt dici claues. In tertia parte impugnatores duo faciūt. p̄mo ostēdūt ꝙ erroneū ē dicere ꝙ clauis scie nullo modo est clauis eccl̄ie. Secūdo ostendūt ꝙ p̄ obiectōnē impugnati nō cassat̄ rō appellātis. In quarta p̄te exponēdo lr̄am oñditur quō clauis scie dupl̄r accipit̄ et alia multa de clauib⁹ notant̄. oñdit̄q̄ ꝙ non derogat sacre scripture ponere plures claues q̄ duas.

Cap̄ CXXII Cap̄. Cxxij. In duabus p̄mis partib⁹ p̄tractat scd̄am assertionē quā īpugnat appellās in qua impugnat⁹ dicit sibi falsum impositu⁊ videl⁊ ꝙ dixisset ꝙ papa in his q̄ ad fidē ⁊ ad mores p̄tinēt pōt suoꝝ p̄decessoꝝ diffinitōes reuocare ⁊ ꝯrīū statuere. In tertia p̄te id ip̄m dixisse nec false impositū eē ex dict̄ ei⁹ oñdūt. deinde incōueniētiā ⁊ p̄niciē illi⁹ erroris ostēdūt. In quarta exponit̄ lr̄a.

Cap̄ CXXIII Cap̄. Cxxiij. recitat ⁊ declarat quō īpugnatus sibi falsum impositū asserat: ⁊ obiectionē appellātis reijciat. In tertia parte tria cōtra impugnatū affirmant̄. Primū vt dictū est. ꝙ ex ꝯstitutionib⁹ eius patēter infert̄ ꝙ pape liceat p̄decessoꝝ suoꝝ diffinitōes in dubiu⁊ reuocare ⁊ ꝯrīū statuere. Pro quo improbando mlt̄a notatu digna adducunt̄. p̄cipue quō diuersimode aliq̄ diffiniunt̄ p̄ clauē scie ⁊ p̄ clauē potētie ab ip̄o papa. Et quō solus papa potest diffinire. q̄uis q̄uis p̄it⁹ possit aliq̄d eē catholicū aut hereticū asserere ⁊ declarare. Secūdū ꝙ impugnat⁹ de facto multa reuocauit a p̄decessoribus suis diffinita et p̄ eccl̄iam approbata: vt patet reuocādo veritates nicolai tertij contētas in decretali Exijt. et dogmatizando totidē hereses cōtrarias. Tertiū est q̄ ex dictis patere dicūt ad fidē catholicā p̄tinere: asserere ꝙ xp̄us ⁊ apl̄i solū simplicem facti vsum habuerūt in rebus tēpalibus abdicato omni dn̄io. In quarto notādo ꝟba textus. oñdit̄ in solutōe obiectōis ꝙ illa ꝯstituta p̄ Joh. xxij. nō sūt tenēda q̄ cōstituit reiecta claue scientie per prauitatē hereticā p̄ quā papali dignitate p̄uatū dicūt. Epilogādo etiā ostēdit̄ in quib⁹ locis scripture habeat̄ ꝙ xp̄s et apostoli oīm dominia abdicauerunt retento solo vsu facti ⁊c.

Cap̄. Cxxiiij. et vltimū. In duabus p̄mis partibus recitat ⁊ declarat ꝯclusionē totius operis. in qua impugnat⁹ ostendit cām constitutionū suarū quas sigillo suo minutas validas haberi p̄cipit. In t̄tia parte impugnatores ex hmōi corroboratōe eū p̄tinacē ⁊ hereticū manifestū esse concludūt. Unde q̄plurima notatu dignissima disserūt: vtpote de duplici heresi damnata: explicite ⁊ implicite. et vtrius assertor debeat hereticus cōuinci ⁊ cōdemnari. Soluunt̄ item due obiectōes q̄rū p̄ma est fratris Giraldi Odonis. quez impugnatores etiā hereticū etiā affirmāt ⁊ fautorē heretice prauitatis. Colligūtq̄ nouē ꝯclusiones erroneas et hereticas ab eo assertas. In quarta parte notando lr̄am ostendit̄ quomodo pertinax debeat impugnatus cōuinci. Tādem ponit̄ p̄oratio autoris. hoc est Guilhelmi de ockam qui causam huiusmodi operis quare ip̄m compilauerit ⁊ quare sic appellauerit declarat. Admonēs lectores si q̄d repugnās offenderint: diuersis opinionibus diuersoru⁊ quas ip̄e dumtaxat recitauit ascribant. Hec sūt p̄cipue in hoc opusculo notāda. p̄ter que diligens lector multo plura cōperiet: Et sibi vt libuerit annotabit. Finis.

Opis nonagīta dierū

Sexti tractatus tertie partis dyalogi magistri Guillermi ockam: quē ideo opus nonaginta dierū nūcupat q ipz nonagīta dierū spacio cōpleuerit: In q̄ de gestis frīs michaelis de cezena more recitatoris subtiliter ꝓtractat correspōderet ad id qō spospōderat se facturū i sexto tractatu tertie partis dyalogi: Proemiū incipit.

Octoris gen

tiū ⁊ magistri btī pauli irrefragabili autoritate decernitur: oīa esse ꝓbanda: ratione discutiēda: ſm glosam Quinimo iuxta illud pbi. Dubitare de singulis nō est iutile. Quia sicut dicit q̄dam sapientū nō minimus. Nō oē qō verisimile est: statim verū est. Sicut ⁊ sepius qō primū incredibile est: videmus nō cōtinuo falsum. Crebro siquidē facie mēdacij veritas retinet: crebro mēdaciū specie v̄itatis occlta tur. Diligēter itaq; examināda sūt oīa ⁊ ꝓbāda: ne precipitāter falsa ꝓ veris a nimis credulis approbētur. Tūc aūt efficacius examinanť oīa ⁊ ꝓbanť: exagitataq; veritas magis splēdescit in lucē: cū ꝓ vtraq; parte contradictiōis fortius ⁊ acutius allegať. Proinde cuz multa asserta in ꝓstitutōe. Quia vir reprob⁹. (ꝓ q̄bus in eadē ꝓstitutiōe multiplicius allegatū existit) nōnulli saragāt impugnare: ido ipsoz motiua duxi pn̄tibus inserēda: vt vtriusq; partis allegatōibus electis: ipsa veritas clarius eluceſcat. Ut aūt apertius dicte cōstitutōis sciať intētio: qualiterq; cōtra ipsam obiectiones aduersarioz ꝓcedāt magis appareat. Ne q̄s dicat q verba nō mentē impugnāt tota cōstitutio ꝓ particulas cū reprobatiōib⁹ est ponenda. Deinde obiectōes ⁊ respōsiones impugnantiū annectenť. Ad subijciendas vero obiectiones (cū nesciā) minime rīndebo. Sed q cōstitutōis antedicte cōditor respondeat: ardēter affecto. Oporter aūt i ꝑmis materiā itētionē ⁊ modū ꝓcedēdi ist⁹ ꝓstitutōis exprimere. Est igiť materia istius cōstitutionis appellatio fratris Michaelis de cezena quā reprobare ⁊ dānare moliť. Intentio vero est xp̄ianos a doctrina eiusdē fratris penitus reuocare. Modus aūt ꝓcedendi ex diuisione patebit. Diuidiť vero hec cōstitutio i tres partes: videlicet in ꝓemiū seu ꝓlogū. Tractatū: ⁊ ꝓclusionē. Prima pars incipit. Johānes eps seruus seruoz dei ad per. rei me. Quia vir reprobus. Scā. In primis itaq;. tertia versus finē ibi, Premissa quoq;. Explz. i.

Cap. 1

Prīa pars istius capli recitat exor dium constitutōis. Or vir reprobus

Ohānes eps ser

uus seruoz dei ad ꝑpetuam rei me moriā. Or vir reprob⁹ michael de cezena dudū magr generalis ordis fratrū mio

M.G. ockā Prologus.

rū q̄ suis excessib⁹ exigētibus dicti ministeria tus officio ꝓ nos de fratrū nostroz cōsilio priuat⁹ ⁊ inhabilis redditus ad q̄cunq; dignitatis officia obtinenda fuerat: iusticia exigente: cōuersus in vaniloquiū: nō intelligēs q̄ loquitur neq; de q̄bus affirmat: in illā prorūpit insaniā: q tres cōstitutōnes nr̄as: videlicet illam cōstitutōem Ad cōditorē canonū. Cū inter. ⁊ Quia quorūdā. nisus est multiplicit ipugnare asserēdo inter alia hereticū: qō dicta constitutio Cū inter. catholicū asserit: ⁊ catholicuz qō cōstitutio eadē hereticū declarauit. Et vt sua insania pluribus eēt nota: libellos suos cōtinētes ipugnatōes ꝓdictas ad diuersas mūdi partes ⁊ studia destinare ac ipsos affigi in portis ecclīaz vel locis alijs publicis temeritate plectibili attentauit: ꝓpter q̄ ⁊ plures ipsius excessus alios: fuerit de coīlidē fratrū consilio: fautor hereticoz ⁊ hereticus exigēte accidia declarat⁹: prout in hmōi sentētijs latius cōtinet. Licet ipugnatōes predicte adeo sint inualide notorie q sint rūsione idigne. Quia tamē in ipsis ipugnatōibus arma sumit ꝓtra legē ex lege: ac euāgeliū ipugnat ex euāgelio: ⁊ de veris fingens mēdacia ꝓuocat ad mēdaciū veritatē: ne simpliciū corda possint inficere erronea ac heretica sua dicta: succincte duximus suis oppositiōibus (vt sequitur) respōdendum.

Ista verba quo ad

quattuor ab aduersarijs ipugnanť. Primo ei ostendūt q depositio fratris Michaelis de q̄ fit hic mētio nulla fuit: ⁊ q de facto ꝓcessit: et nullomodo de iure. Scdo ondūt q ꝓpter missionē libelloz suoz p̄mundū debet nullaten⁹ reprobari. Tertio q ꝓpter talē missionē libelloz de q̄bus fit hic mētio minime debuit hereticus iudicari. Quarto q ipugnatōes dictaz trīū cōstitutionū Ad cōditorē. Cū inter. ⁊ Or quorūdā: valide sunt cēsende. Primū. s. q depositio fratris Michaelis nulla fuit: et q de facto ꝓcessit: ⁊ nullomodo de iure: multis modis ꝓbare conātur. Ad cuius euidentiā dicūt esse sciēdū ⁊ sepe dictus frater Michael ante oēm depositōem ⁊ sententiā latā contra ipm a presidēte q̄ postea ipz deposuit: tanq; ab heretico ⁊ p causa heresis legitime appellauit: licet occulte: qō ſm iura licet qn̄ aliter ex appellatōe mortis periculū imineret. In quo casu fuit frater Michael antedictus vel saltem hoc potuit ꝓbabiliter suspicari. Hoc viso duabus vijs ꝓbare conanť q dicta depositio nulla fuit: ⁊ q adhuc frater Michael est ver⁹ generalis minister. Prima via sic arguitur.

Hic incipit impugnatio prescripte ꝓstitutōis quātū ad q̄tuor pūcta.

Prīa via obijcit cōtra primū pūctū.

Nota q̄ in sexto libro p̄ie p̄is dialogi c.xviij.ōclarat differētia int̄ appellatiōem ⁊ ꝓuocatiōem.

Post appellatiōem vel ꝓuocatiōem legitime interpositā nō est aliq̄d innouandū: ⁊ ꝓ consequēs ille a quo appellat̄ vel ꝓuocatur nō pōt deponere appellantē vel ꝓuocantē. Et si de facto deponit: depositio nulla est censenda. Frater aūt Michael a p̄sidēte p̄dicto legitime appellauit seu ꝓuocauit. Hanc ꝓbāt quia ꝓ causa heresis licet a papa (etiā catholico) appellare seu ꝓuocare: q̄uis talis appellans seu ꝓuocās si causam quā apponit nō ꝓbauerit pena ꝺbita sit plectēdus: ergo frater Michael memoratus q̄ legitime appellauit ab iurisdictiōe p̄sidētis p̄fati: appellatiōe p̄cedēte fuit exēptus: ⁊ ꝓ cōsequēs dicta depositio nulla fuit.

Vie ꝓbat q̄ licet ī causa heresis a papa appellare

Ꝺ aūt a papa ꝓ causa heresis appellare vel ꝓuocare cuilibꝫ liceat xp̄iano: multi ꝓbare cōtendūt. Prio q: ab oi habēte superiorē i aliqua causa: ꝫ ꝓ eadē causa ad eūdē supiorē iudicē appellare. ij. q. vi. placuit: sed papa in cā heresis hꝫ iudicē superiorē. Nā papa pōt ꝓ heresi iudicari. dist. iiij. Si papa. Immo sicut notat i glosa: papa nō posset statuere q̄ nō posset de heresi accusari: ḡa ex hoc periclitaret tota eccl̄ia: q̄ aūt pōt ꝺ heresi accusari: hꝫ superiorē a quo poterit iudicari: ergo papa hꝫ i cā heresis superiorem: quod glo. di. xix. asserit manifeste dicens. q̄ vbi de fide agit synodus est maior papa: igr̄ a papa ꝓ cā heresis est licitū appellare.

Scꝺo ꝓbat idē.

Scꝺo ꝓ bat idē. sicut ab alicui⁹ cōione ⁊ obediētia licet in aliquo casu recedere: ab eodē est licitū ꝓuocare: q: maius est ab obediētia alicui⁹ et cōione recedere q̄ ab eodē appellare vel ꝓuocare ab eodē. Sed ꝓ cā heresis licet a cōione ⁊ obediētia pape recedere. Hoc exēplo ⁊ ratione ꝓbat. Exēplo q̄ꝺē: quia sicut habet dist. xix. Multi clerici romani a cōione ⁊ obediētia anastasij pape scꝺi q̄ cōicauit hereticis se laudabiliter abegerūt. Idē ⁊ ratione ꝓbat. Quia non solū licet: sed etiā necessariū est ad salutē ab obediētia ⁊ cōione excōicator̄ recedere: q̄n sc̄z sciunt excōicatōis sentētiā incurrisse. Sed papa si fiat hereticus: excōicatiōis vinculo est ligat⁹. extra de here. excōicamus. Ergo q̄ sciūt eū talē ipm vitare tenent. Patet igit q̄ ꝓ cā heresis licet ab obediētia ⁊ cōmunione pape recedere: ergo licitū est ꝓ causa heresis appellare seu ꝓuocare. Multis aliis viis ostēdūt q̄ in cā heresis licitū est a papa appellare vel ꝓuocare. Ex quo cōcludunt q̄ frater Mi. ꝓpter appellatōez interpositā ante decisionē cause deponi nō potuit: etiam supposito q̄ ille a quo appellauit in nullo in rei veritate a fide catholica deuiasset.

Scꝺa via obiicit ꝫ primū punctū.

Scꝺa via sic arguit. Hereticus est oi potestate: auctoritate: ⁊ eccl̄iastica dignitate priuatus: etiā si papali videat̄ p̄ditus dignitate. Nam oēs heretici quibuscūq; noibus censeant̄: iudicio ⁊ sententie generalis cōcilij sūt subiecti: imo etiā papa si efficiat̄ hereti⁹: nō solū sacris canonibus cōcilioꝝ: sed etiā canonibus summoꝝ pontificū est subiectus: ꝫ qꝺ notat glo. xxiij. q. i. c. i. dicēs. Hic est casus q̄n sc̄z aliq̄s in heresim labitur in quo papa in canonē late sententie incidit. Nec obuiat ista regula. Quia par parē soluere vel ligare nō potest. Q: si papa hereticus est: minor est quolibet catholico. Papa igit si efficiat̄ hereticus sententie generalis ꝯcilij est subiectus. Sed p generale concilium sub Innocē. iij. celebratū Oēs heretici q̄buscūq; noibus cēseant̄ sunt excōicati ⁊ dānati: ergo oēs heretici q̄buscūq; noibus cēsent̄: sunt oi⁹ potestate auctoritate ⁊ eccl̄iastica dignitate priuati: ergo nullū possunt prelatū deponere. Sed q̄ depositū ꝑ dictū fratrū. Mi. vt isti ipugnatores affirmāt ⁊ multis modis ostendūt sicut in eoꝝ patet libris q̄pluribus: tūc fuit hereticus manifest⁹: ergo ipm deponere nullo modo valebat. Et ex illo cōcludūt q̄ etiā cōgregatio celebrata parisius ipm nequiuit deponere. Tum q: dicta cōgregatio de mādato ⁊ in fauorē heretici extitit celebrata. Tū q: multi veri ministri ad quos destitutio generalis ministri spectare dinoscit̄ excluſi fuerūt. Tum q: multi q̄ nō fuerūt veri ministri admissi fuerunt. Tum q: dicta cōgregatio parisius nō fuit fm formam in regula tradita legitime cōuocata: ⁊ illa destitutio ꝑdicti fratris. Mi. nulla fuit. Ex quo sequit̄ q̄ alterius institutio nulla fuit: ⁊ ita ꝫ istos sepedictus frater Michael verus gñalis minister ordinis fm minoꝝ est cēsendus.

De ista materia ⁊ cōtingētibus eā plures libri ꝓlixi sunt editi: in quibus predicti impugnatores motiua adducūt q̄plurima obiectiones refellunt: ⁊ q̄ possunt oriri dubia declarare nituntur: q̄re q̄ hic ex industria omittunt: i opibus alijs requirantur.

Scꝺa pars principalis in qua ponitur obiectio cōtra scām punctū.

Scꝺo ex ꝑdictis p̄fati impugnatores moliunt a parte ostendere q̄ predicta missio libelloꝝ p mūdum est nullatenus reprobanda. Nam quod fit modo debito ad declarationem catholice veritatis est minime reprobandū: predicti autem libelli fuerunt appellatōes fratris Michaelis pro fide catholica ſteriecte: ergo licite publicate fuerunt: quia licitum est cuilibet appellationem seu prouocationem legitimam publicare: ergo predicta missio debet nullatenus reprobari.

Tertia ps obiicit ꝫ tertiū punctum.

Tertio nituntur isti probare q̄ propter talem missionē appellationū su

arū nō debuit sepetactus frater Michael bereticus iudicari. Tuz quia pro facto legitimo nō debet aliq̄s bereticus iudicari. Dicta autē diuulgatio appellationuz fuit legitia: q̄a pro fide defendēda catholica acceptata. Tum q̄a qui (q̄uis erret etiā ꝓtra catholicā veritatē) parat? tamē est corrigi si errasset nō est cēsendus beretic? cū nō sit ꝓtinax sic aūt est hic. q̄a p̄fatus frater Michael in omi appellatione sua. se ⁊ oia dicta sua correctiōi sancte matris eccl̄ie ⁊ concilij generalis subiecit ⁊ exposuit Jgit̄ etiā q̄uis errasset in fide nō est beretic? aliqualiter iudicādus. Et si dicat̄ q nō est paratus corrigi ex quo iudiciū pape recusat: imo determiatione ipius repugnat. Ad hoc respondēt defensores fratris Michaelis dicētes q ex quo legitime appellauit nō debet se iudicio illi? a quo appellauit submittere: imo ipm debet publice recusare. Addūt autē q ꝑdictus frat̄ Michael debz apud oēs catholicos excusari: imo fidelis ⁊ catholicus reputari pro eo q in iudicio cōparere legitime toto posse laborat. Ille autem a quo appellauit tanq̄ suspectus ab oibus reputādus: q tanq̄ scius suoz erroz [dicūt isti impugnatores] ad iudiciū generalis cōcilij a cui? iurisditione in causa bereſis nullus noscit̄ xp̄ianus exemptus venire recusat: imo q generale concilū ad veritatē declarandā catholicā cōgregetur nō pmittit i hoc reddēs se suspectū vt de ipso videat̄ ipletuz illō saluatoris. Qui male agit odit lucē: ⁊ nō venit ad lucē vt non arguātur opera eius. Hec a me perscripta sunt breuiter eo q de ꝑdictis disserere est extra intentionē meā in hoc opere principalē. De quarto an scz impugnatiōes dictarū triū constitutionū scilz ad conditionē. Cum inter ⁊ Quia quoū dam sint valide. Ex sequentibus apparebit.

Repulsa.

Responsio.

Quarta pars primi capituli i qua accedit̄ ad litteram.

Dijs visis est ad litterā accedendū [Johānes epus] Dicunt isti impugnatores q dānabilit̄ retinet sibi hoc nomē [Dudū minister generalis] Dicūt q ista priuatio ⁊ inhabilitatio nulla est de iure. quia p appellationem legitimā ab omi iurisditione priuātis fuit exēptus imo etiā dicūt q sine omi appellatiōe fuisset exemptus a iurisditiōe eiusdē. quia ex quo lapsus fuit in bereſim. omni fuit potestate ⁊ auctoritate priuatus [Impugnare] Dicūt q impugnare quascūq scripturas cōtra fidē ortodoxam est licitū [Declarauit] Dicunt q erronee determiauit. ⁊ ideo licitū est q̄d est determinatū in ipa catholice reprobare [Attentauit] Dicūt q hoc fuit licituz ex quo iste appellatiōes nihil erroneū cōtinebāt [Hereticus] Dicunt q non fuit bereticus etiam si errasset quia paratus fuit corrigi: qualiter cetera que sequuntur impugnant: in sequentibus apparebit. Unde sequitur. Capl̄m. ij.

Primis itaque

Cap. II
Prīa ps isti? ca. recitās p̄mā ptez tractatus cōstitutiōis impugnati.

bereticus: istā cōstitutōem (ad conditorē canonū) in eo nitit̄ impugnare q dicta constitutio ꝓbare intēdens: q fratres minores sine ꝓprio viuere ꝓfitētes in rebus q̄ vsu consumunt̄ non sunt censendi simplices vsuarij asserit̄ q̄ sequentur. Dicere: scilz q in talibus rebus scz q̄ vsu consumunt̄ vsus iuris vel facti separat? a ꝓprietate rei seu dominio possit cōstitui: repugnat iuri: obuiat rationi. Et infra. In rebus vsu cōsumptibilib? nec ius vtendi nec vsus facti separata a rei ꝓprietate seu dñio possunt cōstitui seu haberi. Nec verba cōstitutōis predicte (vt dicit iste bereticus) sacre scripture: ⁊ sacris canonib? ⁊ diffinitōibus sanctoz: ac etiā determinatiōi sancte romane eccl̄ie obuiāt manifeste. Cū aūt sacre scripture repugnēt p illud q̄ legit̄ actuū apl̄oz. ij. ⁊. iiij. capl̄is apte ꝓbat̄: vt dicit; in scō em̄ cap. ōr sic. Oēs q̄ credebāt erāt pariter ⁊ habebant oia cōmunia: possessiōes ⁊ substantias vēdebant: ⁊ diuidebāt illas singulis: prout cuiq̄ op? erat. Quarto vo capl̄o scribit̄. Multitudinis credentiū erat corvnū ⁊ aia vna. Nec q̄sq̄ eoz q̄ possidebat aliq̄d suum esse dicebat. Et paulo post. Nec q̄sq̄ egēs erat inter eos. Quotquot em̄ erāt possessores agroz ⁊ domoz vēdentes afferebāt precia eorū q̄ vendebant̄: ⁊ ponebant ante pedes apostoloz. Diuidebant aūt singulis prout vnicui q̄ opus erat ⁊ panes frangebant circa domū sumētes cibū cū exultatōe. Hec ibi. Hoc aūt vocabulū suū: ipsi exponūt sic: suū. i. ꝓprīū: vt patet. xij. q. i. c. Scimus. ⁊ ca. Nobis. ⁊ ca. Nō dicatis. Et p Augustinū circa principiū rē sue ⁊ glo. ordi. Sup verbū habebāt oia cōia: q̄ dicit. Judiciū fraterni amoris est oia possidere: ⁊ nihil ꝓprīū habere. Ex q̄bus verbis (dicit iste bereticus) insinuatur aperte q nullius rei tpalis: nec vsu cōsumptibilis nec non cōsumptibilis vsu habebāt credentes ꝓprietatē: q̄ res nō cōsumptibiles vsu: scz possessiones agros: domos ⁊ substātias. (Glosa. i. pecora) vēdebant: ⁊ ipa nec in speciali nec in eoz cōitate retinebāt. Illas aūt res q̄s lex q̄ i istis de vsufructu constituitur: vsu consūptibiles esse testatur: scz pecunias pro precio rerū venditarum acceptas: ⁊ panes de quibus habetur ibi mentio specialis: in cōmuni habebant ⁊ diuidebant singulis prout cuiq̄ opus erat: ⁊ nullus ex eis aliquid suū. i. ꝓprium esse dicebat:

sed erant illis oia cōia: ⁊ sic quilibet eoꝝ habebat vsuz rerū vsu ꝓsumptibiliū absqz ꝓprietate ⁊ dñio. i. a ꝓprietate seu dñio separatz. Ex q̄bus cōcludit q̄ dicta assertio ⁊ doctrina in dicta cōstitutiōe cōtenta obuiat diuine scripture ⁊ oēm religionē habentē votū abdicatiōis ꝓprietatis rerū tēporaliū destruit ⁊ cōfundit quia secundū hoc q̄libz religiosus quādo vteretur reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ ꝓprietarius cēseret. Hec sunt verba istius heretici: in q̄bus includit proculdubio multa falsa ad que vt sequitur respondemus.

Secūda pars capituli i qua explicat textū ꝓcedēs et tractat⁹ ipi⁹ cōstitutōnis ponit diffinitio.

In ista pte incipit tractatus istius cōstitutionis qui in tres partes principales diuiditur. Primo siquidem respondetur ad obiectiones contra constitutionem [ad conditorem] Secūdo respondetur ad obiectiōes cōtra cōstitutionez [Luz iter] Tertio ad obiectiōes cōtra cōstitutionē [qa quorundā] Scōa incipit ibi [Rursus iste hereticus Cū inter nōnullos satagit ipugnare]

Tertia pars incipit versus finē ibi [Adhuc iste hereticus cōstitutione: quia quorundam]

Nota quilibz cōtenta in dicta cōstitutiōe in quib⁹ dicit frat michael eā impugnare conatur.

Pria pars diuidit in quilibz ptes iuxta quilibz contēta in dicta constitutiōe ad conditorez. q̄ sepe dictus frater Michael tanq̄ erronea reprobare conat. Scōa pars icipit ibi. Adhuc dicit iste hereticus constitutionē predictam.

Tertia ibi. Rursus dictus hereticus dicit dictā constitutionē ⁊c. Quarta ibi. Adhuc iste heretic⁹ dictā constitutionē. Quita ibi. Rursus dictus hereticus dictā constitutionē impugnare nititr. Pria pars adhuc diuidit i septē ptes secundū q̄ ad septē obiectiōes cōtra primaz constitutionē istius acceptā de constitutiōe ad cōditorē canonū respōdet. Scōa ps icipit ibi. Itē ad ꝓbandū qō asserit. Tertia ibi. Adhuc iste ꝓtatis. Quarta ibi. Rursus nititr. Quita ibi. Preterea dicit iste. Sexta ibi [Adhuc ad ostēdendū] Septia ibi [Rursus dicit q̄ p̄dicta assertio. Pria pars adhuc diuidit in duas ptes. Primo enī ipa impugnatio recitat. Scōo respōdet ad ipam in pte immediate sequēti [dicim⁹ enī] In ꝑma igit pte ostēdetur quomō nec vsus facti nec vsus iuris in reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ possit a rei ꝓprietate seu dñio separari: qō in constitutione ad conditorē asserit. Frat michael in sua appellatiōe impugnat. p illud actuū. ij. ⁊. iiij. erant illis omia cōia. Ex dicit ipe q̄ ex quo fm veritatē scripture oia erant illis cōia. nulli⁹ rei vsu consumptibilis ꝓprietatē habebāt. ⁊ tamē ꝓstat q̄ habebant vsuz facti rerū vsu cōsumptibiliū ergo in rebus vsu cōsumptibilib⁹ pōt vsus facti a ꝓprietate ⁊ dñio separari. Hec est virtus impugnationis superius recitate quā impugnatores predicti defensare nituntur. Dicūt aūt q̄ quia impugnatus sub multiplicitate vocabuloꝝ errores conatur inducere ⁊ molitur prosternere veritatē. Ad euidentiā dicendoꝝ quosdā terminos in hac constitutiōe sepe vsitatos volunt exponere: cōsiderando videlicet q̄d sit vsus: q̄d vsus facti: q̄d vsus iuris: q̄d ius vtendi: q̄ sunt simplices vsuarij: q̄ sunt res vsu cōsumptibiles: ⁊ q̄ non sunt vsu consumptibiles: q̄d dñium: quid ꝓprietas: quomodo accipiantur talia vocabula: meū: tuū: suum ⁊ huiusmodi. Circa primū q̄d sit vsus: dicunt q̄ hoc nomen vsus in scripturis variis: modis q̄ druplicib⁹ accipi potest. Uno modo accipit fm qō distinguit a fruitiōe fm qō vsus ⁊ fruitio sunt actus voluntatis qñ aliquid assumit in facultate voluntatis: ⁊ sic rarovel nunq̄ accipitur vsus in scientia legali. Aliter scōo accipitur vsus pro actu vtendi re aliqua exteriori: ⁊ sic accipitur vsus in omni facultate q̄ vtit hoc noie vsus: ⁊ isto modo accipitur vsus in dicū. xix. Habentes panē ⁊ vinū in meos: ⁊ ancille tue vsus. Tertio modo accipitur vsus p consuetudine aliquid faciēdi: sic accipit pro regū. xvij. cap. Cū dicit dauid armatus. Non possum sic incedere: quia nec vsum habeo. sic etiā accipit. dis. xi. ca. cōsuetudinis. ⁊ extra de cōsue. cap. Cū consuetudinis. Quarto modo accipitur vsus p quodā iure speciali quo quis valet vti rebus alienis salua rerum substātia. Et isto modo accipitur vsus in scientijs legalibus ⁊ in scripturis: q̄ modos loquendi scientiarū legaliū imitantur. Nec recolunt (vt asserunt) q̄ vsus hoc modo in theologia vl̄ philosophia vnq̄ accipiatur. Sic ergo dicūt hoc nomen vsus bis modis posse accipi: nec tamē negant quin alio modo accipiat siue inueniatur acceptū. De vsu facti dicunt q̄ vsus facti est actus vtendi re aliqua exteriori: sicut habitare: comedere: bibere: equitare: vestē induere: ⁊ huiusmodi. Hoc p scripturā diuinā et p scientiā legalem: ac etiam p dicta illius impugnati declarant: dicitur enī sicut allegatuz est superius Judicū. xix. Habentes panem et vinū in meos: ⁊ ancille tue vsus. Constat autem q̄ isti vsus erant comedere panē ⁊ bibere vinū. Igitur vsus pro actu comedendi bibendi nonnunq̄ accipitur. Item instit. de vsu ⁊ list. §. i. sic habetur. Qui fundi vsum nudū habet. nec vlterius habere intelligit q̄m olerib⁹ pomis floribus feno stramētis lignis ad vsum quotidianum vtatur. In quibus verbis cum dicitur ad vsum quotidianū: vsus nō ac-

Nota de istorum terminorum multiplicitate ac diffinitione.

Pro hic notatur quō hoc nomen vsus quadrupliciter accipi pōt in scripturis.

Scōo notat q̄d vsus facti.

Tertia pars capituli in qua aggredit pmaz partez impugnandā

Recitatio pme impugnationis

cipitur pro iure cuz inconuenienter diceret ad ius quotidianū vtaz. Accipit ergo vsus ibi p actu vtēdi quo ꝗs ius tale habet: qō vocatur vsus nudus: quo valet olerib⁹: pomis et hmōi vti. Sz act⁹ quo quis vtit olerib⁹ z pomis est act⁹ comedēdi: ergo act⁹ comedēdi vocaz vsus etiā in iure ciuili. z eadē rōne act⁹ bibēdi z vestiendi: ac cōsimiles possunt vocari vsus. Jtē q actus comedēdi vocaz vsus facti. etiā p dicta istius impugnati ostendit. Jn hac enī ꝓstitutione: qz vir reprob⁹ dicit in hec verba. vsus facti supple est vtētis ꝓpriꝰ q nō pōt dici alterius: nec cōicabilis. Patet enī q act⁹ comedendi petri sic erat sibi ꝓpriꝰ q non poterat dici alijs esse cōis. Ex ꝗbus verbis patent habetur q hic actus comedēdi vocaz vsus facti z eadē rōne vocaz act⁹ bibēdi z vestiēdi: ac cōsimiles possunt vocari vsus facti. Sic igit ois actus quē exercet aliꝗs circa rē extrinsecā. scz comedēdo: bibēdo: vestiēdo: legendo in libro: equitādo z hmōi: vocaz vsus facti. z addit facti ad discernendū talē vsuz ab vsu iuris. Jsti tamē nō negāt vsuz facti posse accipi alio modo. De vsu vero iuris dicūt q vsus iuris est quoddā ius positiuū determiatū institutū ex ordinatiōe humana. qua quis habet licitā potestatē z auctoritatē vtendi reb⁹ alienis: salua rerū substātia. Ūn z sic diffinit in iure. Vsus est ius vtēdi reb⁹ alienis salua rerū substantia Vsus autē sic dictus diuidi pōt in nudū vsuz z in vsumfructū. Nudus vsus est cū quis habet ius vtendi re aliena: salua reruz substātia. Sed hoc ius nō potest alteri vēdere nec locare: nec gratis cōcedere. Sed cū quis cōducit domū habet ius habitādi in domo cum sua familia. sed hoc alteri vendere nō potest: nec cōcedere: nec locare. Similiter qui habet nudū vsum fundi. habet ius mozādi in fundo si voluerit. habet etiā ius percipiēdi quosdam fructus crescentes in fundo ꝑm determinationē iuris ciuilis. sed tale ius alteri vendere: concedere: z locare nō potest. Vsusfructus est pi ius in reb⁹ alienis: salua rerū substātia. quia qui vsumfructū habet: nō solū ipsa re vti potest. sed oē ius suū potest alteri vēdere: concedere z locare. Sic igit cum dicitur vsus nudus. nudus additur ad differentiā vsusfruct⁹. Unde z vsus iuris quandoqz accipit cōiter. z sic est cōe ad vsum nudū z vsumfructū. Quādoqz vero accipit magis specialiter. z sic accipitur pro vsu nudo. qui ab vsufructu distingui tur. quēadmodū hoc nomen consuetudo qnqz accipitur cōiter pro iure humano scripto z nō scripto. quādoqz specialiter pro iure humano nō scripto. ꝑm q ex decretis distinctiōe ꝓma

Tertio notat ꝗd vsus iuris: et ꝗd vsus nud⁹: et ꝗd vsusfructus

Quomō diuidit vsus iuris

Quid nud⁹ vsus

Quid vsusfruct⁹

Cōsuetudo quomodo accipit

colligitur euidenter. Qualitercunqz ergo accipiatur vsus iuris semper est ius quoddaz z non est actus vtendi. Unde qui conducit domū ad habitandū habet vsum iuris in domo: licet sit extra domū z actu non inhabiter eam Additur autez iuris ad differentiā vsus facti qui est actus ꝗdam exercitus circa rem exercitam ꝑm q in iure accipitur: qualiter etiā i theologia sepe accipi inuenitur. Quarto exponūt ꝗd est ius vtendi: dicentes q ius vtendi est potestas licita vtendi re extrinseca qua ꝗs sine culpa sua: z absqz causa rationabili ꝓuari non debet inuitus: etiā si ꝓuatus fuerit ꝓuantē poterit in iudicio cōuenire. Dicit [Potestas licita] ad differentiā potestatis illicite qua fur sepe vtitur rebus alienis. Jl Multi etiā alij frequēter per potestatez illicitā ꝓpriꝰ rebus vtunt [Qua quis sine culpa sua] etiā ponitur ad differentiā gratie qua sepe alicui cōceditur potestas licita vtēdi re aliqua: qua tamen ad libitum concedentis (absqz enim culpa sua: z causa) licite ꝓuari potest solummodo: quia concedens concessam reuocat potestatez: sic inuitati pauperes a diuite: habent licitam potestatem vtēdi cibis z potibus positis ante se: quos tamē inuitans ad placitum suum poterit amouere: z si amouerit non poterunt inuitati ꝓpter hoc iuitantē in iudicio cōuenire: nec aliquā actionē habent contra ipz z talis potestas sepe vocaz gratia in iure. Unde notat glosa ordi. x. q. iij. Lauendū. q si eps habet sumptus vnde possit expendere non debet alios grauare. Nā potius videtur hec peti ex gratia q ex iure. Glosa etiam extra de postulatis bone memorie notat q si aliqui vocātur ad aliquā electiōez de gratia: tunc nec ius nec cōmodum sibi acquirunt: z ita inter ius z gratiā est discretio facienda. Jus igitur vtendi cōpetit habenti vsū fructū z nō solū illis: sz sepe cōpetit habenti dōnium et ꝓpꝛietatem. Unde z in diffinitōe vsus ponitur ius vtendi tanq genus: cum dicitur vsus est ius vtendi rebus alienis salua rerū substātia. Ex quo patet aperte q non omne ius vtendi est vsus: qz si omne ius vtendi esset vsus: ꝓma particula diffinitōnis vsus que ponit loco generis esset ꝓuertibilis cū diffinito: z reliq ꝓticule essēt superflue: q̄uis igitur ois vsus iuris sit ius vtendi: non tamen omne ius vtendi est vsus iuris qui distinguit a dominio z ꝓpꝛietate. Sed omne ius vtendi rebus alienis: salua rerū substantia est vsus. Et si dicatur q ius vtendi est seruitus: nullus autem habet in re ꝓpꝛia seruitutem: ergo qui habet dominiū rei non habet ius vtendi re illa cuius habet dominium.

Quarto notatur ꝗd ius vtendi.

Obiectio ꝓma.

Obiectio scōa. Jtem nonnunq̄ habet aliquis rei alicuius dominiū ⁊ p̄prietatē: qua tamen licite vti non potest: sicut qui rem p̄priā alteri locauit ipsa re vti non potest non illicite: igitur dominium rei seu p̄prietas non est ius vtendi. Ad

Rēspōsio ad primā obiectionem. primū istoz dicunt isti impugnatores: q̄ licet inueniatur in iure q̄ omnis vsus est seruitus: ⁊ q̄ ois seruitus est ius vtendi: forte tamē non inuenitur q̄ omne ius vtendi est seruitus: ⁊ si hoc inueniretur diceretur q̄ ius vtendi acciperetur magis stricte: ⁊ non cōmuniter p̄ omni iure vtendi qualicunq̄: nec esset hoc inconueniens: quia sicut beatus Augustinus multis exemplis ostendit. xv. de trinitate. Jdem vocabulum aliquando generaliter: aliquādo specialiter seu particulariter accipitur. Dicūt igitur isti q̄ licet nullus iure p̄prio habeat seruitutē: tamen aliquis habet ius vtendi re propria. Non em̄ oēs qui p̄priis rebus vtuntur rebus illis vtuntur iniuste: nec etiam vtuntur eis semper de gratia alterius maioris: ergo de iure vtuntur eis: cum ois qui re vtitur aliqua aut vtitur eadem iniuste ⁊ illicite aut de gratia alterius: aut de iure q̄ habet iure. sic igitur dominus rei in qua alius nullum ius habz cū non vtatur ipsa re iniuste ⁊ illicite: nec de gratia alterius vtitur ipsa de iure q̄ habz iure: igitur habet in ista re ius vtendi: licet in illa re non habeat seruitutē: quia non omne ius

Rīsio ad scōaz. vtendi est seruitus: licet econtrario sit. Ad secundū dicunt q̄ licet dominiū rei nō sit ius vtendi re ipa quandocunq̄ voluerit: sepe tamen habens dominiū rei: habet simul cuz dominio ius vtendi re quando sibi placuerit: q̄ñ q̄ tamen retinet dominiū: ⁊ ius vtendi concedit alteri: vel gratis vel p̄ precio: ⁊ ita cōcesso q̄ dominiū rei seu p̄prietatis nō sit ius vtēdi: nō oportet cōcedere q̄ qui habet dominiū

Nota quīto q̄ vocentur simplices vsuarij. rei non habet ius vtendi eadem re. Quinto declarant quid intelligant per simplices vsuarios. Dicunt ergo q̄ hoc nomen vsuarius fictū est ab hoc nomine vsus: ideo sicut hoc nomen vsus dupliciter accipitur: scz p̄ vsu iuris: ⁊ p̄ vsu facti: licet etiā alijs modis accipiatur. Jta hoc nomen vsuarius dupliciter acci

Differentia inter vsuariū ⁊ p̄prietarium. pi potest. Uno modo vt conueniat in significatione cū hoc noīe vsus: p̄m q̄ accipitur p̄ vsu iuris: vt ille dicatur vsuarius qui habz vsum iuris: sed ille dicitur p̄prietarius qui habet p̄prietatem rei: ⁊ tunc simplex vsuarius vocat iste q̄ habet vsum nudū: vel saltem q̄ nullum ius habet p̄ter vsum iuris: ⁊ isto modo dicunt isti impugnatores q̄ fratres minores sunt simplices vsuarij: quia nec isto modo sūt vsuarij: cum vsum de quo est sermo in scientijs legalibus ⁊ nunq̄ in theologia non habeant. Aliter potest accipi hoc nomē vsuarius vt in significatione cōueniat cum hoc nomie vsus p̄m q̄ accipitur p̄ vsu facti: ⁊ sic dicitur vsuarius qui habet vsum facti rei. Simplex autez vsuarius dicitur ille qui habet vel habere pōt vsuz facti rei per carentiā omis iuris quo p̄ re vel vsu facti rei valeat in iudicio vel nomie p̄prio vel nomie collegij litigare. ⁊ isto modo dicūt isti q̄ frēs minores sunt simplices vsuarij.

Nie notaf sexto que sunt res vsu cōsumptibiles et que nō. Sexto explanāt q̄ sunt res vsu p̄sumptibiles: ⁊ que nō sunt vsu cōsumptibiles. Dicētes q̄ res vsu cōsumptibiles sunt ille que ipso vsu. i. actu vtendi vel penitus p̄sumūtur q̄tuz ad vtentē: vel vt cōiter deteriorant: ⁊ tandez p̄sumūtur huiusmodi sunt cibus: ⁊ potus: medicine vnguēta: pecunie: vestimēta: ⁊ similia.

Nota quomō pecunia dicatur vsu cōsumptibilis Pecunia enī q̄uis q̄n de ea res emit q̄tū ad suā substantiā minie cōsumatur: imo etiā nec deteriorat. tamen q̄tum ad ementē cōsumit. hoc est totaliter cessat esse sua: ac si in sua p̄sumeretur substātia. Uestes etiaz licet vsu facti primo nullaten⁹ cōsumant. tamē vt cōiter deteriorari incipiūt: ⁊ tandē consumūtur. Alie autē res quib⁹ vti cōtingit vocātur res nō cōsumptibiles vsu: sicut domus que ex inhabitatione nō deteriorat: nisi forte per accidēs. ⁊ alie cōsimiles dicūtur non p̄sumptibiles vsu.

Repulsa euasionis Et quia posset aliquis dicere q̄ ille ipugnatus accipit res vsu cōsumptibiles magis stricte. ideo p̄m ipm pecunie ⁊ vestimēta non debēt inter res vsu cōsumptibiles cōputari. ac de hoc multe instantie de vestibus ⁊ pecunijs apparēter contra ipm essent excluse. ideo ostēdunt isti impugnatores q̄ ille ipugnatus pecuniā atq̄ vestes inter res vsu cōsumptibiles reputat computādas: ⁊ de vestimētis quidez exprimit manifeste. Nam in ista constitutiōe Quia vir reprobus dicit in hec verba. Constat q̄ vestimēta quotidiana inter res vsu consumptibiles computātur. De pecunia etiam hoc idem insinuat in responsione ad scōaz obiectionē: sicut patebit ibidem. Uestes ergo ⁊ pecunie etiam p̄m istū impugnatū sunt inter res vsu cōsumptibiles computāde.

Septimo notaf q̄d sit dominiū Septimo isti impugnatores quid per dominiū intelligi debeat manifestant. Dicētes q̄ huiusmōi nomina dn̄ium domin⁹ dominator dominari et huiusmodi a diuersis facultatibus equiuoce ⁊ varijs modis accipiūtur. Aliter enī accipiūtur i pbia morali: aliter in pbia naturali: ⁊ aliter in modo loquēdi vulgari: ⁊ aliter i sciētia legali. ⁊ ideo cuz p̄m beatū augustinū theologia quodāmodo omnes scientias apprehēdat: talia nomia in diuersis locis scripture di-

uine accipiũtur equiuoce. Hoc itaq; nomẽ dominũ sepe in phia morali accipitur pro potestate qua quis libere potest in actus ptrarios 7 sic dicũt q homo est domin⁹ 7 habet dñium actuũ suoꝝ: bruta aũt nõ habẽt dñium actuuꝫ suoꝝ. Sic etiã accipit dominari scdm vnã expositionẽ. gen. iij. cũ dicit dñs ad caym. Sub te erit appetit⁹ tuus 7 tu dñaberis illius. Alit accipiũtur talia vocabula pro habitu virtuali quo q̃s ꝑm rationẽ rectã regit passiones suas 7 sic dñari accipit. prouer. vi. cuꝫ dicitur. Ille lior est patiẽs viro forti: 7 qui dñatur animo suo expugnatore vbiũ. Aliter accipiũtur talia vocabula pro violẽto 7 vsurpato regimine sup alios: qui tali regimini nõ possunt vel nõ audent resistere. 7 tale dominiũ Petrus in epla sua ꝑma cap. v. seniorib⁹ iterdicit dicens. Pascite qui est in vobis gregẽ domini ꝓuidẽtes nõ coacte sed spontanee ꝑm deum. Neq; turpis lucri gratia: sed volũtarie. Neq; vt dominãtes in clero: sed forma facti gregis ex animo. Sic etiã quandoq; vulgariter dicit q mulier dominat viro suo: 7 seruus domino: 7 soci⁹ socio. Aliter accipiũtur huiusmodi vocabula ꝑ potestate rem aliquã debito modo regendi: 7 sic nõ nunq̃ dicit puer dominari equo dñi sui. Aliter accipiũtur aliq̃ talia vocabula in phia naturali pro potestate: rem aliã corrũpendi. 7 sic dicit q in omi mixto est aliquod elementũ ꝑdominãs. tamẽ dicũt q nõ recolũt se legisse q hoc nomẽ domin⁹ in tali significatione inueniat. Aliter accipiuntur talia vocabula in sciẽtia legali: scz pro potestate quadã spãli vendicãdi rem tẽporalez aliquã et defendẽdi ac tenẽdi 7 disponẽdi. Et dicũt potestate quadam speciali: quia licet aliqua potestas vẽdicãdi rem tpalez 7c. Dominiũ appellet in iure nõ tamẽ omis talis potestas vendicãdi rẽ 7c. dominiũ noiatur. Qui eni domũ conduxit: habet ptãtem vendicãdi domũ si expellat illicite: 7 etiã defendẽdi si aliquis eũ domo spoliare tẽtauerit. habet etiã potestatẽ inhabitãdi domũ 7 de domo aliqualit disponẽdi: nec tñ ꝓpter hoc dñiuꝫ habere dignoscit. Nõ igitur ois potestas vendicãdi rem tpalem 7c. dominiũ nũcupatur. 7 tamẽ cõstat q dñium est potestas vendicãdi rem tpalem 7c. Oportet igr diffinitionẽ ꝓpriam seu descriptionẽ dominij de quo in iure sepe fit mẽtio indagare. Dicũt autẽ isti impugnatores q diffinitionẽ ꝓpriaꝫ dominij nõ legerũt in aliqua scriptura autẽtica: 7 ido volẽtes diffinitionẽ dominij assignare de dominio ꝑm q accipit in iure distingũt. Dicentes q dominioꝝ rerũ tẽporaliũ: quoddam est dominiũ diuinũ de quo ad ꝓsens non intendunt: aliud est dominiũ humanũ: 7 illud est duplex. Quoddã eni competit hominibus in statu innocentie ex iure naturali vel diuino de quo dicitur primis parentibus. Gen. i. Dominamini piscibus maris: 7 volatilibus celi: 7 vniuersis animantibus q̃ mouẽtur supra terram. Aliud est qd cõpetit hominibus ex iure positiuo: vel ex istitutõe humana: 7 de isto dominio in iure ciuili 7 canonico sepe fit mẽtio. Et dominiũ sic acceptũ dupliciter accipi potest: cõiter siue large: 7 specialiter siue stricte. Dominiũ cõmuniter siue large isti impugnatores sic diffiniunt. Dominiũ est potestas humana principalis vendicandi 7 defendendi in humano iudicio rem aliquã tẽporalem: 7 ⌊potestas humana⌋ separat hoc dñium a diuino dominio ⌊principalis⌋ separat hoc dñiuꝫ ab vsu nudo: 7 vsufructu: 7 ab oi alio iure qd aliquis habet a dominio principali: 7 etiam a potestate ꝓcuratoris qui habz potestatem rẽ aliquã nomine alterius vendicandi. Vnde licet habens vsum nudũ: 7 vsumfructũ habeat potestatem vendicandi rem: 7 etiam defendẽdi illam: tamẽ potestatem habuit ab alio qui sibi vsum vel vsumfructũ cõcessit: iure primo sibi retẽto: absq; acquisitione noui iuris. Sic etiam licet: creditor habeat potestatez vendicandi rem impignoratam: immo etiã 7 nõnũq̃ banc potestatem vendicandi rem 7 dñium transferendi: non tamen habet eiusdez rei dominiũ: quia illã habuit ab alio qui iure primo rẽtẽto: ius aliud minime acquisiuit. Hec particula in humano iudicio separat hoc dñium a dominio qd competit homini ex iure naturali vel ex iure diuino primario. Separat etiã hoc dominiũ ab omni gratia 7 licentia vtendi re aliqua: licet etiam stricte accepto vocabulo gratie 7 licentie excludantur: cũ dicitur ⌊vendicandi⌋ Sic cõmuniter accepto dominio. Dicunt isti impugnatores q prelati 7 viri ecclesiastici habent dominiũ rerũ ecclesiasticarum. Qd etiam sacris canonibus declarare nituntur. Nam beatus Gregorius vt recitatur. xij. q. ij. c. Ecclesiasticis: ait. Quia igit theodorum virum eloquentissimũ consiliariũ nostrum mancipioꝝ cognouimus ministerio destitutum: ideo puerũ nomie acosimũ natione siculũ iuri dñioq; suo dari tradiq; precipimus quẽ qm̃ ex nostra auctoritate ia possidet: cui⁹ necesse fuit pro futuri testimonio tẽporis scripti ac roboꝝ largitatis auctoritate fulciri: q̃tenus dño protegente secure eum semper sine vllius retractationis suspitione vt dñs valeat possidere. Ex his verbis apparet q ille theodorus ius habuerit 7 dominũ serui quẽ pos-

Nota diffinitiõez dñij large sumpti

Quomõ i sciẽtia legali accipiãtur ista noia dñiuꝫ 7 dñari 7c.

Hic differit an 7 quõ ecclesiastici habeant dñium rerũ ecclesiasticaꝝ.

sedit vt dñs:7 eadē ratione clerici aliarū rerū ecclesiasticarū habent dominiū. Hoc etiā idē Gregorius prout legitur xvi.q.iij.c. penultimo insinuare videtur: qui scribens petro subdyacono ait. Volumus accedēte te ad pauperitanā ciuitatē questionē ipam tali rōne discutere: dominio rei apō possessorē sicut hactenus possessum est videlicet pmanēte. Ex qb? verbis datur intelligi q ecclia rei de qua agebatur dominium possidebat. Amplius dicūt isti impugnatores q q̄ habet ꝓprietatē rei hz dñium rei. Prelati aūt 7 viri ecclīastici habēt ꝓprietatem rerū ecclīasticarū. teste btō Gregorio q̄ vt recitat. xij.q.j.c. vlti. Quādam domū hortū 7 hospitia cuidam religiose tradi pcepit iure ꝓprietatis possidenda. Igitur illa religiosa res tales iure ꝓprietatis possidere valebat. Epi etiam ꝓpias ecclīas hre noscuntur: sicut patet. iij.q.i.c.i.7.q.j.c. Audiuimus. 7 i multis locis habetur q epi 7 monachi res ꝓprias habent: ergo prelati 7 viri ecclīastici habēt dñium rerū ecclīasticarū. Hoc etiaz in decretali nicho. tertij. Exijt q̄ seminat. habet expresse q res omnes quibus fratres minores vtuntur in dñium 7 ꝓprietatē ecclie romane receperūt. Hoc etiaz ratione probat. Nam cō stat per sacros canones q prelati 7 viri ecclesiastici ius habent in personalibus rebus: sed discurrendo p singula iura quibus tēporalia possidentur in multis rebus nullū ius habent preter dñium: licet eī in aliquibus rebus habeant vsumfructū: 7 in aliquibus vsum: sicut ex verbis Augustini q̄ ponuntur. xvij.q.vltia c. vlti. elici' potest: tñ tale ius in multis alijs q̄ ab omni iure laycoꝝ alienate noscuntur. nullatenus habēt. Videtur igitur q in eis habēt dñium aliquale. Dicunt igitur isti impugnatores q multarū rerū habent prelati ecclesie: 7 ecclīastici viri dñium. Unde illarū rerū ecclesiasticarū: q̄ libere absq̄ conditione a fidelibus sunt donate ecclie. Ecclia in eis aliquo modo habet dñium: quia licet in talibus reb? non habeat ecclia ita plenam potestatem dispensandi sicut laici habēt in suis: tñ ecclīastici habēt ita plenā ptātē noie ecclie in iudicio vēdicandi: nec ipi debēt ecclia absq̄ causa ꝓpriari: sicut nec laici rebus suis: licet aliq̄ persone ecclīasticoꝝ valeant facilius rebus deputatis eis: ex cā ꝓpriari: 7 ita cū habeāt banc potestatē vēdicādi 7 defendēdi in iudicio res ecclesie: 7 talis ptās ad nullū spectat principalius q̄ ad eos: reliquitur q habēt aliquo modo dñium. Aliter accipit humanū dñiū magis stricte: vt isti ipugnatores affirmāt: 7 dñium strictissime sumptum tali modo diffinitur.

Nota ēōditiōem deductōis pcedētis: videlz q̄ multarū rerū ecclesie ecclīastici ḥabent dñium.

Nota diffinitōez dñij stricte sūpti.

Dñium ē potestas humana principalis rē tēporalem in iudicio vēdicādi: 7 oī modo q̄ non est a iure naturali ꝓhibitus ptractandi. Et p istā vltimā ꝑticulā excludit ius qō clerici i rebus tpalibus noscunt habere: quia licz habeant ptātem principalē vendicādi 7c. non tamē possunt res ecclīasticas ad suū libitū ptractare. Multisq̄ modis possunt layci de suis tpalibus ordinare: q̄ clericis sunt penitus iterdicti. Ista est diffinitio dñij strictissime sumpti p̄m istos: 7 q̄to aliq̄ ius in rebus magis ab ista diffinitiōe recedit: tāto magis recedit a dñij plenitudine. Un q̄to aliqui magis vel minus artant ad certos modos dispensandi 7 tractādi res suas: tanto magis vel minus dñium in rebus cōstat eos habere: ꝓpter qō ides homo sepe pinguius dñium habet in q̄busdaz rebus suis: 7 i alijs habet minus pingue: sicut nōnulli pinguius dominiū habēt in reb? mobilibus: quas libere absq̄ calūnia possunt dare: vēdere: 7 legare: 7 in rebus suis ímobilibus habēt minus dñium: qz res illas nō possūt vēdere: dare: vel legare: cū heredes suos de reb? ímobilibus exheredare nō valeant. Forte aūt ex ordinatōe humana est rationabiliter institutū: q tale dñium plenū nullus habeat in re sua quacūq̄: q̄n videlicet ex causa aliqui modi tractandi rem suā sibi valeāt interdici: vt cōiter cū dñium p̄cipue rerū mobiliū (p̄m qō frequētius 7 forte semp accipitur in iure ciuili: et vt cōius accipit in iure canonico) ptātem vēdendi: dandi: 7 legandi includit. De potestate vendendi testatur tharasius cōstantinopolitanus eps q̄ (vt habet. i.q.i.c.eos) ait. Omnis em dns qō habet si vult vendit siue seruū siue aliud eoꝝ q̄ possidet. De ptāte etiā legandi satis apte canones aplōꝝ insinuāt in q̄bus (vt habet. xij.q.i.c. Sint manifeste) sic dicitur. Sint manifeste res ꝓprie epi: si tamē habet res ꝓprias 7 manifeste dñice: vt potestatē habeat de ꝓprijs rebus epus moriens sicut voluerit: 7 q̄bus voluerit derelinquere. De potestate etiā dandi iura ciuilia 7 canonica manifeste loquunt. Tale aūt dñium nō habēt viri ecclīastici in q̄buscunq̄ tpalibus q̄ deo a fidelibus sūt oblata: q̄ oēs clerici ad certos modos dispensandi res ecclīasticas sunt astricti in tantū: qō aliter dispensando vel tractando peccant mortaliter: nisi forte p ignorantiā vel modū aliū valeant excusari: si etiam res ecclie aliter dederint: legauerit vel alienauerit quocunq̄ modo q̄ est eis ꝓcessum: res ille poterūt p iudicē revocari. Et de tali dñio sepe loquuntur iura canonica q̄ affirmant q clerici rerum ecclīasticarū nequaq̄ sunt domini: sed ꝓcu-

Nota de dñio dericoꝝ.

ratores vel dispensatores: ꝫ qđ per plurimos sacros canones posset copiose ꝓbari: sed alʒ apparebit.

Nota octauo qđ sit ꝓprietas.

Octauo isti impugnatores ostẽdunt qđ ꝑ ꝓprietatẽ intelligũt. Dicũt enim ꝙ ꝟ noia ꝓpriũ ⁊ ꝓprietas aliter accipiunt in logica: ⁊ aliter in scientia legali: sed qualiter accipiant in logica: nõ oportet in hoc opusculo ꝑtractare. In legalibus autẽ sciẽtijs: scz in iure ciuili: ⁊ in iure canonico. Sepius ꝓprietas accipitur ꝓ dñio rei: vt idẽ sit ꝓprietas ⁊ dñium: ꝙuis etiam forte aliter nõnunq̃ accipiat ⁊ ideo sicut dñium multipliciter accipit: ita ⁊ ꝓprietas duplicit iuxta duos vltimos modos dominij.

Nota quõ accipiant hec noia meum tuũ suum ẽ.

Nono dicunt talia vocabula meũ tuum suum habere in significatõe cõuenientiã cũ eisdẽ ⁊ in diuersis locis accipiunt equiuoce. Aliqñ em̃ important dñium ⁊ ꝓprietatem etiam prout ille impugnatus affirmat: ⁊ ideo hoc ꝑ exempla ꝓbare videtur supfluũ. Aliter illa vocabula important licitã ptãtem vtendi re aliqua: vel vsum rei ad hospitiũ vel deputatõem alicuius rei ad vsum alicuius: sic dicitur vulgariter ꝙ inuitatus habet hospitiũ: ⁊ sepe dicit hoc est meũ hospitiũ: cũ tñ non habet hospitij ꝓprietatem: ⁊ de isto modo accipiendi hmõi vocabula inferius: cum ageẽ de dñio et regno xp̃i multa ponent exempla: ideo ad ꝓsens ptranseo. Alijs etiam modis de q̃bus dicetur inferius accipi possunt: ⁊ accipiunt ista vocabula. Istas distinctões ponũt isti impugnatores: qz vt dicunt ꝑ eas patebit: tam impugnati ꝙ fratris Michaelis impugnantis, intentio: ⁊ qualiter sub multiplicitate vocũ: iste impugnatus errores conatur deducere: qualiterq̃ impugnati rationes faciliter improbantur: ⁊ impugnantis ratões insolubiles euidẽter apparent. Dicunt etiaz ꝙ aliqua predictorũ vocabulorz aliter accipi possunt: sed ista ad ꝓsens eis sufficiunt.

Concludit ex ꝓmissis.

Hijs visis dicunt isti impugnatores ꝙ ex premissis euidenter concludit ꝙ in verbis dictis q̃ impugnat: duo errores cõtinẽtur apte: quorz primus est ꝙ vsus facti a ꝓprietate rei seu dñio in rebus vsu consumptibilibus bri nõ põt.

Primus error q̃ ex premissis conciditur.

Scõs est ꝙ i talib9 reb9 vsu cõsumptibilib9 ius vtẽdi separatuz a ꝓprietate rei seu dñio haberi nõ põt.

Scõs error.

Verũ qz hec duo q̃ isti impugnatores putant erronea: iste impugnatus in ratõe ad obiectõem superius recitatã asserit ⁊ cõfirmat: ideo impugnatões ipoz vsq̃ ad partẽ sequentẽ in qua ponitur istius impugnati ratio differũt. Tertiũ autem qđ in verbis premissis habetur videlicet ꝙ in quibusdam rebus vsu cõsumptibilibus nõ potest haberi vsus iuris a ꝓprietate seu dominio separatus. Isti impugnatores cõcedũt ꝓprie sumpto vsu iuris: quia dicũt ꝙ illa negatiua habet vnam causam veritatis veram que est ista. In talibus rebus vsu consumptibilibus non potest haberi vsus iuris: qz vsus iuris est ius vtendi rebus alienis salua rerum substantia: ⁊ ideo ꝓprie vsus iuris in multis rebus consumptibilibus vsu: nõ potest constitui vel haberi: ⁊ per consequẽs vsus iuris separatus a dñio seu ꝓprietate non potest in talibus rebus haberi. Ex quo dicunt ꝙ istã ꝓpositõem fratres minores in rebus q̃ vsu cõsumũtur non sunt censendi simplices vsuarij: nõ intendunt in omni sensu negare: nec eius oppositũ in oi sensu cõcedere: qz sicut dictum est si hoc nomẽ vsuarij cõueniat in significatiõe cũ hoc noie vsus prout sumitur ꝓ vsu iuris: sic cõcedunt ꝙ fratres minores nec rebus q̃ consumunt vsu sunt simplices vsuarij: qz nec in istis sunt vsuarij: eo ꝙ in nullis rebus bñt vsuz iur. Si aũt nomẽ vsuarij cõueniat in significatõe cũ hoc nomine vsus vt accipitur ꝓ vsu facti: sic cõcedunt ꝙ frẽs minores sunt simplices vsuarij: hoc est vtuntur rebus nullum habentes ius per quod valeant in iudicio litigare.

Quarta pars capituli i qua ponitur expositio seu potius exprobatio litteralis.

Postea videndum est de littera ⌊Vsus iuris vel facti⌋ Ex hoc habetur aperte ꝙ etiam ille impugnatus distinguit inter vsum iuris ⁊ vsum facti. Explanet igitur quis est vsus facti qui nõ sit vsus iuris: ⁊ nõ poterit nisi dicẽdo ꝙ actus vtendi sicut actus comedendi: bibendi: inhabitãdi: eq̃randi: ⁊ hmõi sunt vsus facti. ⌊Nec ius vtẽdi⌋ Hic deberet ostendere qđ est ius vtẽdi: qđ ponit in diffinitõe vsus iuris ⌊suũ esse dicebat⌋ Hic hoc vocabulũ suum accipit ꝑm qđ importat dñium seu ꝓprietatẽ rei ꝛ alio modo accipi posset. ⌊Scti exponũt sic suũ. i. ꝓpriũ⌋ verũ est ꝙ i illo loco ita exponũt: in q̃busdã aũt alijs locis aliter exponũt ꝟ vocabulũ suũ: ⌊absq̃ ꝓprietate ⁊ dñio⌋: verũ est de dñio qđ potestatẽ dandi: vendendi: ⁊ ligãdi includit. Sequitur Capm. iij.

Cap. III Pria ps isti9 capituli recitat aliã partẽ ꝓfate cõstitutionis.

Scimus enim et

o verũ est ꝙ dicta cõstitutio docet ⁊ asserit ꝙ in rebus vsu cõsumptibilib9 nec ius vtẽdi: nec ipm vti põt ꝙstitui vel bri: ꝫ ꝛ nec ius vtẽdi nec ipz vti i reb9 illis bri possit vl̃ ꝙstitui ipis tñ põt: sic dicit dcã ꝙstitutio q̃s abuti. Abuti aũt: ꝫ eandẽ ꝙstitutiõem (dũ tractat de rebus vsu cõsuptibilib9) sumit ꝓ cõsumptõe rei: ⁊ ꝙ ius vtẽdi i talib9 rebus nõ possit ꝙstitui: ꝓbat dicta ꝙstitutio ex diffinitiõe vsus q̃ talis ẽ. Vsus ẽ ius vtẽdi alienis rebus salua rerũ substantia. i. ius ꝓcipiẽdi fructus seu vtilitatẽ aliã in totũ vel ꝓ parte suo

noie qui possunt ex re in qua vsus cōstituitur prouenire. Constat autē q in rebus vsu ꝯsumptibilibus q̄diu earū substantia salua ⁊ integra permanet nulla potest vtilitas prouenire vtpote in pane ⁊ in vino. Ex q̄bus nullus fructus vel vtilitas pōt colligi seu haberi substātia salua rei: quare euidenter relinquit q in rebus talibus vsu consumptibilibus ius vtendi separatū a proprietate seu dīnio nequeat cōstitui seu haberi: ⁊ p hoc beatus Jobes crisostomus ratōnem reddit quare pecunia mutuata vsura: sicut merces p domo vel re alia vsu nō cōsumptibili locata licite recipi nequaq̄ possit: dicens q in re vsu nō cōsumptibili vt i domo vel agro: habens ista nō solum habet proprietatē seu dominiū: sed ex illis salua rei substantia ac ꝓprietate rei ⁊ dīnio: fructū seu vtilitatē aliā pcipit: vt patet in domo in qua habitat: ⁊ sicut ex ea cōmodū inhabitatōis habet sibi dīns saluo dīnio remanēte: sic ex agro q̄z fructus recipit agri salua rei substātia: ⁊ dīnio remanēte. Et ideo q locans fructus rei seu vtilitatē aliā prouenientē ex ea retento sibi dīnio cōductori cōcedit: nec illa sibi fructus seu vtilitatē domus vel agri finita locatione repetit nō est mirū si p bis preciū recipere possit: mutuans autē pecuniā in eū cui mutuat pecunie transfert dīnium nō fructū aliquem: nec vtilitatē aliā q̄ ex ea salua rei substantia valeat prouenire: ⁊ tantundē ab eo cui mutuauit postea repetit: quare vltra illud qd̄ mutuauit a recipiente mutuū licite recipere nequit. vt legit̄ lxxviij. dist. c. Ejciens. Ma aūt ipm vti ab aliquo haberi nequeat dicta cōstitutio: sequens Augustini sententiā posita in libro confessionū clare ꝓbat: q qd̄ nō est haberi potest neq̄q̄: actus autē in rerū natura non est: nec ante q̄ quis vtatur: nec post q̄ vsus est: nec dum est in actu vtendi. Prout latius ꝓsequit̄ dicta cōstitutio quare relinquitur qd̄ haberi nō pōt.

Scōa pars capli in qua ponit̄ explicatio textus p dicti.
Diuisio ptis constitutōis īmediate recitate.

In parte ista iste īpugnatus ad presentē impugnatōem nititur respōdere. Et diuiditur ista pars i duas partes q primo circa illa q̄ impugnat: suā explicatiōem: ⁊ eandē ꝓbare conatur. Scōo ad illa q̄ tangūt impugnatōem pdictam rndetur in parte imediate sequēti. Cū dicit. Ad illud autē qd̄ dicit ⁊c. In pria igitur pte primo tria ponit: quoz primū est q in rebus vsu consumptibilibus nō pōt ius vtendi constitui vel haberi. Scōm est q in rebus vsu consumptibilibus nō pōt ipm vti. i. actus vtēdi cōstitui vel haberi. Tertiū est q licet in rebus vsu cōsumptibilibus nō cōtingat vti: ipis tn̄ contingit abuti. Hoc est cōsumere: q abuti re vsu cōsumptibili: accipit̄ ꝓ cōsumptōe rei. Deinde ibi: ⁊ q ius vtēdi ⁊c. Pro tertia pte dicit̄ q ius vtēdi in rebus vsu cōsumptibilib⁹ nō possit cōstitui vel haberi. Prima pars accipit̄ ex diffinitiōe vsus q̄ talis est. Usus est ius vtēdi rebus alienis salua rerū substātia. i. ius pcipiēdi aliquā vtilitatē salua rei substantia: qd̄ i rebus vsu cōsumptibilibus reperiri nō pōt: q salua substātia rerū vsu cōsumptibiliū nō pōt ex eis vtilitas ꝓuenire. Scōo ꝓbat idez ꝑ Jobem criso. q̄ ꝑ hoc reddit rōnem: quare ꝓ pecunia mutuata vsurā licite nō cōuenit accipere. De mū ibi q aūt ipm vti oñdit q ipm vti. i. actus vtēdi in rebus vsu cōsumptibilib⁹ bāi nō pōt.

Tertia ps capli in qua sequit̄ impugnatio prīs īmediate superi⁹ recitate q ad ōes tres b notata seu dicta.

Jstum ꝓcessum quo ad quattuor pricipaliter isti ipugnatores satagūt ipobare. Primo quo ad hoc qd̄ dicit q ius vtendi in reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ haberi nō pōt. Scōo q̄tū ad hoc q in ꝓsecutōe dicit q in talibus reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ ius vtendi separatū a ꝓprietate ⁊ dīnio haberi nō pōt. Tertio quo ad hoc qd̄ dicit q in rebus vsu cōsumptibilib⁹ act⁹ vtendi haberi nō pōt. Quarto quo ad hoc qd̄ dicē q rebus cōsumptibilib⁹ nō cōuenit vti ꝑ abuti. Circa primū primo improbāt ipm dictū in se: scōo improbāt rāz rōnem p quā ipz dictū ostendit̄. Ad euidentiā primi dicunt q duo sunt notāda: quoz primū est q pricipalis intētio istius ipugnati in hac materia est dānare assertōem fratrū minoz: q̄ dicunt se habere in rebus vsu cōsumptibilib⁹ simplicē facti vsum absq̄ oi iure vtēdi quēadmodū i decretali nicolai tertij q̄ incipit Exijt q̄ seminat habet̄. In dicta em̄ decre. Exijt. cōtinet̄ exp̄sse q fratres minores in oibus rebus q̄bus vtūtur habēt simplicē facti vsuz nihil iuris qd̄ fratres minores dicūt sic debere itelligi: q videlz rebus cōsumptibilib⁹ vsu ⁊ rebus nō cōsūptibilibus vsu de licētia seu gra cōcedētis vtunt̄ absq̄ oi iure humano: quo ꝓ se vel vsu rei valeāt in iudicio litigare. Ex quo inferūt isti impugnatores q cū presumendū sit q iste impugnat⁹ assertōem pdictā fratrū minoz ad rē et nō ad nomē satagit ipobare. Jpe eodēmodo ⁊ in eadē significatōe vtit̄ hmōi termis. Jus vtendi vsus facti: simplex facti vsus: ⁊ silibus quo modo ⁊ in qua significatiōe vtunt̄ predicti fratres minores ꝑserti cū hmōi terminis nō vtant̄ in significatōe extranea: sed modus suū loquēdi ex auctoritate scripture accipiāt. Si em̄ iste in alia significatōe terminos tales acciperet q̄ fratres mīores ipos ad rē nullatenus ipugnaret: sed p eq̄uocatōem ⁊ sophistice ipsos velle: apud non intelligentes ⁊ simpli-

Improbatio primi dicti. Primū notabile preābulū recitās intentōem pricipalē impugnati.

ces diffamare conuinceretur aperte. Q vero in significatione extranea non vtantur hmõi terminis probant ex hoc q modum suũ loquẽdi a decretali extãt in corpore iuris inserta accipiunt. De hoc etiam postea plenius differetur. Secundo dicunt esse notanduz q ius vtendi accipitur hic cõius q̃ pro vsu iuris: et ita licet aliquando ius vtendi inueniretur accipi specialiter pro vsu iuris tamẽ non ita hic specialiter accipi potest: sed accipitur magis cõmuniter: quia vt patet hic ex processu impugnati ipe accipit ius vtendi vt ponitur in diffinitione vsus. Vt autẽ ponitur in diffinitiõe vsus accipitur accipitur cõmunius q̃ pro vsu tantũ: ergo vt hic est sermo de iure vtendi: ius vtendi est ius cõmunius q̃ vsus: cũ ponitur in diffinitiõe vsus tanq̃ genus. Hijs visis dicunt isti impugnatores q erroneuz est dicere ius vtendi in rebus vsu consumptibilibus nõ posse constitui vel haberi: sed probant sic. Habens potestatẽ z dominiũ rerũ vsu cõsumptibiliũ: puta panis z vini in quibus alius nullũ ius habet: potest vti eis: quia potest manducare panẽ z bibere vinũ: mãducare autem panẽ z bibere vinũ est vti pane z vino: qõ nõ solum ex scripturis diuinis seu sanctoz: sed etiã ex iure ciuili: z ex dictis istius impugnati colligitur euidenter. Ait em̃ apostolus. i. thim̃. v. Vtere modico vino. z Josue. v. sic legitur. Defecit manna postq̃ comederunt de frugibus terre: nec vsi sunt vltra cibo illo filij israel. Et Augustinus prout recitatur dist. xli. ca. quisquis. loquens de cibis z alijs ait. Quisquis rebus pretereũtibus restrictius vtitur q̃ sese habent mores eorum cũ quibus viuit: aut intemperans aut superstitiosus est. Et sicut adductum est prius lex ciuilis ait. Qui fundi vsum nudum habet: nihil vlterius habere intelligitur q̃ vt oleris? pomis: floribus: feno: stramẽtis: lignis ad vsum quotidianuz vtatur: z iste impugnatus sicut est superius recitatũ in ista constitutiõe. Quia vir reprobus ait. Vsus facti sic est vtenti prius q non potest dici alterius: nec cõmunicabilis. Patet em̃ q actus comedendi petri sic erat sibi prius q non poterat dici alijs cõmunis. Ex hijs z alijs q̃ pluribus patenter apparet q conuenit vti pane z vino z alijs comestibilibus: z qõ actus comedendi est actus vtendi. Negari ergo nõ potest q̃n habens dominiũ z proprietatez panis z vini potest vti pane z vino: quare ergo si vtitur aut vtitur iniuste pane: aut de gratia vel licentia alterius: aut de iure. Non potest dici q iniuste: quia tunc quandocunq̃ comederet p pauũ panẽ z vinũ proprijũ biberet: iniuste vteretur pane z vino. Ex quo sequitur manifeste q peccater: qõ erroneum est censendũ. Nec potest dici q talis vtitur pane z vino de gratia vel licentia alterius: quia posituz est sicut sepe accidit q nullus alius habeat ius in tali pane z vino: cuius licẽtia requiratur ad hoc q dominus vtatur pane suo z vino. Si autez detur tertiũ q vtatur pane z vino suo de iure igitur habet ius vtendi pane z vino: ergo i rebus vsu consumptibilibus potest ius vtendi constitui vel haberi. Et hoc ex dictis istius impugnati probatur aperte. Nam fm ipm omnis vsus facti iure vtendi est iniustus: sed non est necesse q omnis vtens pane z vino habeat vsum iniustum: igitur vtẽs pane z vino potest habere ius vtendi. Sed dicet aliquis q iste impugnatus non accipit vti pro actu comedendi vel bibendi aut consimili: quia act? comedendi non est actus vtendi fm eum: sed est actus abutendi. Sed illud non valet: tum quia ostensum est prius q actum comedendi vocat vsum facti: z vsum facti vocat actũ vtẽdi: igitur actus comedendi est actus vtendi. Tum quia si non vocaret actum comedendi: actum vtendi in nullo improbaret illos quos redarguit: nisi sophistice z solũmodo vocaliter: non ad mentem contradiceret eis: quia illi loquentes de actu vtendi: loquũtur de actu comedendi: bibendi: z huiusmodi: quem modum loquendi seruant iura diuina z humana sicut ex precedentibus patẽter habetur: ergo si actum comedendi z bibẽdi non vocat actũ vtendi: equiuoce z per nouas impositiones vocum procedit contra ipsos. Per equiuocationes autem z nouas impositiones vocũ facile est omnia improbare. Tum quia si actus comedendi potest vocari actus abutẽdi: multo fortius potest vocari actus vtendi: cum sepe scripture loquẽtes de comestione vtantur verbo vtendi: z nec scripture diuine nec leges canonice vel ciuiles intendentes specialiter loqui de actu comedendi: vnq̃ vtantur verbo abutendi fm q inferius apparebit: tuz quia vocando actus comedendi: bibendi: vestiendi z huiusmodi actus abutendi tenet tota cõtrouersia inter istũ impugnatũ z fratres minores: q dicerẽt fratres minores q vocando actus comedendi: bibendi: vngẽdi: vestiẽdi z cõsimiles actus abutẽdi ipi habẽt simplicẽ facti abusum: absq̃ oi iure humano abutendi: z q abusus facti potest in rebus vsu cõsumptibilibus a proprietate rei z dominio separari z q eccl̃ia romana habet dñium z proprietatez in oibus rebus vsu consumptibilibus quibus vtuntur fratres minores ipsis fratribus mi-

Secõm notabile.

Repulsa prima.

Alia repulsa.

Q primũ dictuz sit in se erroneuz probatur hic.

noꝛibus ſimplici abuſu retento:7 ita nihil a-
geret contra fratres minoꝛes:niſi q deberent
vti verbo abutendi loquendo de rebus abuſu
cōſumptibilibus:qñ vtunt verbo vtēdi. Pa-
tet ergo ſm iſtos q ius vtendi pōt in reb⁹ vſu
cōſumptibilibus reperiri:hoc eſt pōt ꝗs habe
re ius comedēdi:bibēdi:veſtiēdi. Secūdo
iſti impugnatoꝛes reꝓbāt vtrāq; rationem
p quaz iſte impugnatus conatur oſtendere q
ius vtendi nō poteſt in rebus vſu cōſumptibi
libus cōſtitui vel haberi. Ad cuius euidentiā
differētia tacta ſuperius inter vſum 7 ius vtē
di eſt ad memoꝛiā reuocanda:cū em̄ ius vtēdi
ponatur in diffinitiōe vſus tāq; genus:cōſtat
q aliqua differentia eſt inter vſum 7 ius vten
di:7 q ius vtēdi eſt cōi⁹ 7 generali⁹ q vſus:cū
ſit genus vel poſitū loco generis. Ex quo pa-
tēter apparet q p diffinitōem vſus inferri nō
poteſt q ius vtendi nō poteſt in rebus vſu cō
ſumptibilibus cōſtitui vel haberi:q; p diffini
tionē inferioꝛis nō poteſt cōcludi aliq̄d a ſupi
oꝛi negandū:ſicut p diffinitōez hois nō pōt in
ferri aliquid ab aiali debere negari. ſicut p dif
finitōem hois nullomodo cōuenit reꝓbare q
nullum aial eſt irrationale:ita p diffinitiōem
vſus iuris q̄ ꝓꝓrie ſumptus nō in oibus rebus
vſu cōſumptibilibus haberi pōt: nullo modo
ꝓbare cōuenit q nullū ius vtendi poteſt i re-
bus vſu cōſumptibilibus cōſtitui vel haberi.

Scōa ꝓbatio ꝓmi pūcti q̄ ad eius ꝓpoſitiōes.

Reꝓbatio ꝓi me rationis.

Cauillatō ſeu ob iectio.

Reſponſio.

Impugnatio ſe cunde rationis.

Forte aūt aliq̄s pueriliter cauillabit dicēs
q p diffinitōez inferioꝛis cōuenit aliq̄d nega-
re a ſuperioꝛi particulariter ſumpto:licet non
vniuerſaliter ſumpto:ergo p diffinitōez vſus po
teſt oſtendi q aliq̄d ius vtendi nō pōt in reb⁹
vſu cōſumptibilibus cōſtitui vel haberi. Ad
hoc impugnatoꝛes iſti rñdent dicētes:q verū
eſt q p diffinitōem vſus pōt oñdi q aliq̄d ius
vtēdi nō pōt in oibus rebus vſu cōſumptibi-
libus cōſtitui vel haberi:q illud ius vtēdi q̄d
eſt vſus iuris ꝓꝓrie ſumptus:nō pōt in oibus
rebus vſu cōſumptibilib⁹ cōſtitui vel bri:7 iō
cōcedūt q aliq̄d ius vtendi nō pōt ꝗs bre in
pane 7 in vino:q; nō illud q̄d eſt vſus ꝓꝓrie ſū
ptus:aliq̄d tm̄ aliud ius vtēdi pōt ꝗs bre i pa
ne 7 in vino. Vltrū aūt illud ius ſit ꝓꝓrio noie
noiatū:vel ſit innoiatū nō eſt curandū ad pre
ſens:ſicut em̄ ſm iura plures ſunt cōtract⁹ in-
noiati:ita forte ſunt vel poſſunt eſſe plura iu-
ra inn oiata:hoc eſt nō habētia ꝓꝓria noia et
vniuoca:ſed cōia tm̄. Jus em̄ nō ſcriptū nō eſt
ꝓꝓrio noie noiatū:cū videat ſolūmodo noie
cōſuetudinis appellari. Cōſuetudo aūt ſicut
habet in decretis diſt.i.nomē cōmune eſt ad
ius ſcriptū:7 non ſcriptū:licet vt ibidem dici
tur.§.Cū itaq;. Jus nō ſcriptuz generali noie
conſuetudinis appelletur:ſic igitur ꝓcedunt
iſti impugnatoꝛes q vſus iuris ꝓꝓrie ſumpt⁹
7 illud ius vtendi qd̄ eſt vſus iuris non pōt in
oibus rebus vſu conſumptibilibus reperiri:
nec vnq̄ fratres minoꝛes dixerunt ſe habere
talem vſum:imo cōſtanter negant ſe habere
talē vſum. Aliud tm̄ ius vtendi poteſt in reb⁹
hmōi cōſtitui 7 haberi. Scōo iſti impugna
toꝛes ſcōam rationē iſtius impugnati reꝓ-
bare conantur aſſerentes ipm falſum aſſume
re. cū dicit btm̄ Jobez criſoſtomū p hoc q ius
vtendi nō poteſt in rebus vſu conſumptibili
bus ꝓſtitui vel haberi:reddere rationē quare
p pecunia mutuata non licet vſuram recipe-
re:qd̄ vt euidenter oſtendāt verba bti Jobis
criſoſtomi:in q̄bus ſe fundat iſte impugnat⁹
adducunt in mediū:q̄ ſunt hec vt habet diſti.
lxxxviij.c.Eÿciens. Sup oēs mercatoꝛes ma-
ledictus eſt plus vſurarius. Jpe nāq; rem da
tam a deo:vendit non cōparatā vt mercato:
poſt fenus rem ſuā repetit:tollens aliena cuz
ſuis. Mercatoꝛ aūt non repetit rem venditā.
Dicit aliquis:q̄ agrū locat vt agrariā accipi-
at:aut domū vt penſionē accipiat:nō eſt ſimi-
lis ei q̄ pecuniā dat ad vſurā:abſit. Primo q̄
dē:qm̄ pecunia nō eſt diſpoſita niſi ad emēdū
Scōo qm̄ agrū habens arando accipit ex eo
fructū:7 habens domū vſum manſionis capit
ex ea:7 ideo q̄ locat domū vel agrū ſuuz vſum
dare videtur:7 quodammodo mutare videtur
cū lucro lucrū:ex pecunia poſita nullū vſum
capis. Tertio ager vel domus veteraſcit. Pe
cunia ſpāliter hoies intelligunt. Hec ſunt
verba beati Jobis criſoſtomi:in q̄bus iſte im
pugnatus ſe fundat. Ex q̄bus euidēter appa-
ret q de iure vtendi pecunia:nō loquitur:niſi
per dñium pecunie intelligat ius vtendi pe-
cunia:7 ita conſtat aperte q p hoc qd̄ ius vtē-
di in rebus vſu cōſumptibilibus nō poteſt cō
ſtitui vl haberi:nō reddit rationē quare ex pe-
cunia mutuata non licet vſurā recipere:cū de
hoc ſcz an ius vtendi in rebus vſu cōſumptibi
libus poſſit conſtitui vl haberi nullam faciat
penitus mentiōem. Per aliud ergo reddit ra
tionem Criſoſtomus ibidem quare peioꝛ eſt
vſurarius mercatoꝛe. Vnde in illo capło Eÿ-
ciens. Jobannes criſoſtomus primo oſtendit
q oīs mercatoꝛ tanq̄ malus eſt de eccl'ia abÿ-
ciēdus. Scōo dicit q vſurarius eſt peioꝛ mer-
catoꝛe. Tertio aſſignat ratiōez quare peioꝛ eſt
vſurarius mercatoꝛe. Quarto querit an locās
domū vel agrum debeat ſimilis vſurario repu
tari. Quinto aſſignat rationes quare locans
domū vel agrū nō eſt ſimilis vſurario. Hec q̄t
tuoꝛ vltima facit Jobannes criſoſtomus in

verbis superius recitatis: Porro q; ex ratione quā assignat beatus Jobes crisostom⁹ quare vsurarius peior est mercatore: habeť q̄stionis fundamentū: quare locās domū vel agrū non debet vsurario silis reputari: ō illa ratio ē videnda. Est aūt ratio illa. Ille q̄ est transferēs dn̄ium alicuius rei in alterū: ⁊ postea eandem rē q̄tū ad valorē repetit: ⁊ aliq̄d vltra: peior ē illo q̄ trāsferens dn̄iuz alicuius rei nō repetit eandē q̄tū ad valorē: ⁊ aliquā vtilitatē. Sed mercator transferēs dn̄ium rei quā vendit accepto isto precio rei vēdite nihil repetit vltra vsurarius aūt trāsfert dn̄ium pecunie mutuate: ⁊ postea petit eandē pecuniā q̄tū ad valorē: ⁊ aliq̄d vltra. igit̄ vsurarius peior est mercatore: ⁊ hoc intēdit Jobes crisostom⁹ cū dicit. Post fenus rē suā q̄tuz ad valorē repetit tollens aliena cū suis. Hoc est aliq̄d vltra valorē rei sue. Ex ista ratōe patenť elicit̄ ista ꝓpositio q̄ trāsferens dn̄ium alicuius rei nō debz petere ꝓ eadē aliq̄d vltra valorē eiusdē rei: cuius transfert dn̄ium. Et ista est ratio q̄re ꝓ pecunia mutuata nō licet vsurā recipere: q; mutuans pecuniā alteri trāsfert a se dn̄ium pecunie: q̄ aūt trāsfert dn̄ium rei nō debet ꝓ eadez re petere aliq̄d vltra valorē eiusdē rei. Hoc accipi pōt ex auctoritate Augu. q̄ ponit̄ xiij. q. iij. Igitur mutuās pecuniā nō debet aliq̄d petere vltra valorē pecunie: ⁊ p cōsequēs ꝓ pecunia mutuata nō licet vsurā recipere: ⁊ ista ē vna regula quare ꝓ pecunia mutuata nō licz vsurā recipere. Que ex verbis Jobis crisostomi colligi pōt: licet ille idē ipaz nō assignaret quare ꝓ pecunia mutuata nō licet vsurā recipere: q; sicut clare patet intuēti crisostom⁹ in toto illo capło nō intēdit ratōem isti⁹ veritatis assignare: sed intēdit assignare ratōez q̄re peior est vsurarius mercatore: ⁊ quare locans domū vel agrū nō est silis vsurario existimandus. Visa igit̄ ratōe quare ꝓ pecunia mutuata nō licet vsurā accipe: q̄uis ad eandē veritatē dictā rōnem crisosto. ibidē nequaq̄ assignet: cōsiderāde sunt rōnes crisostomi: quare locans domū vel agrū nō est silis vsurario iudicādus. Tres aūt rōnes assignare videtur quare locans domū vel agrū nō est silis vsurario: q; mercator differt ab vsurario in tribus. Primo in hoc q̄ pecunia nō est ad aliud ordinata q̄ ad emendū: hoc est ad cōtractus būanos exercēdos. Domus aūt ⁊ ager sunt ad aliud ordinati: ⁊ ita q̄ locat domū vel agrū nō ē silis ei q̄ dat pecuniā: ⁊ ita p istam ratiōez nō assignať ratio: quare nō licet ꝓ pecunia mutuata vsuram recipere: sed assignať differētia inter vsurariū ⁊ locantē domū vel agrū suum

Nota ꝓpositōez.

Nota regulam in materia vsure q̄ ex crisost. colligit.

Nota tres differētias inter vsurariū ⁊ locantem.

Pria differētia.

Ex ista tamen differentia pōt elici ratio: quare nō licet ꝓ pecunia mutuata vsuram recipere: ⁊ tn̄ licet ꝓ agro locato vel domo aliq̄d recipere. Nā ex quo pecunia nō est disposita nisi ad emendū: q̄ dat pecuniā ad vsurā trāsfert a se dn̄ium pecunie: q̄re vltra valorez pecunie nō licet sibi recipere: q; transferēs dn̄ium non debet exigere vltra valorē rei cuius transfert dn̄ium a se. Locās aūt agrū vel domū: nō trāsfert a se dn̄ium domus vel agri: quare domum vel agrū post tps ꝓ quo locauit pōt repetere tanq̄ rem ꝓpriā: ⁊ q; a se trāstulit potestatem vtendi domo vel agro ꝓ tpe isto ⁊ eandē potestatē vtendi domo vel agro nō gratuito cōcessit illi cui locauit: ꝓ translatōe illius potestatis vtendi domo pōt aliquid petere. Et ex isto posset declarari q̄qūeadmodū multi sunt cōtractus q̄ ex forma nō possunt cēseri nomie vsurarū: possunt tn̄ fieri in fraudē vsurarū: sic patet de vēditōe fundi ea lege: vt q̄cunq; solui⁹ preciū fundus ad vendentē reuertatur. Ita locatio domus vel agri licet ex forma nō sit cōtractus vsurarius: posset tn̄ fieri in fraudē vsurarū: puta si maius preciū q̄ valeat domus vel ager ꝓ locatione reciperet. Nota de cōtractibus q̄ fiūt in fraudem vsurarum.

Scōa differētia.

Scōa differētia quā assignat crisostom⁹ inter vsurariū ⁊ locantē domū vel agrū est talis. Habēs domū vel agrū aliquā vtilitatē habere pōt ex domo vel agro: ⁊ ita q̄ locat alteri domum vel agrū sibi retēto dn̄io cōcedit cōductori potestatē recipiendi vtilitatē ex domo vel agro: ⁊ ideo nō transfert in eū dn̄ium domus vel agri sed trāsfert in eū talē ptātem recipiendi vtilitatē ex domo: ⁊ priuat seipm ꝓ isto tpe tali potestate: igit̄ quodāmodo mutat lucrū cū lucro quare licite aliq̄d recipit ꝓ trāslatōe talis potestatis: sed ex pecunia reposita nō recipit aliquā vtilitatē (nisi forte p accidēs) ⁊ ita non est simile de locante domū vel agrū: ⁊ de dāte pecuniā ad vsurā: quare locans nō trāsfert dominiū rei locate: sed potestatem recipiendi aliquam vtilitatem ex re locata. Dans autem ad vsuram transfert dominiū pecunie: ⁊ non transfert potestatem recipiendi vtilitatem ex pecunia: retēto sibi dominio pecunie: ergo locans domum vel agrum non est simulis vsurario: ⁊ tamen ex hoc patet quare mutuans pecuniam non debet aliquid vltra valorem pecunie exigere. Non enim potest pecuniam exigere tanq̄ rem propriam: quia translata fuit ꝓ mutuū ꝓprietas pecunie: ergo tm̄ exiget valorē pecunie: ergo nō pōt vsurā exigere: q; vsura est aliq̄d vltra valorē pecūie mutuate: ⁊ ex isto patet quare tradens pecuniam alteri ad pompam ſm leges pōt aliq̄d recipere vltra pecu-

niam: qz tradens alteri nō gratuito pecuniaz ad pompā nō transfert dn̄ium pecunie: sed retinet sibi dn̄ium pecunie: quare pecuniā illaz tanq̄ rem ꝓpriā licet repetere. Et qz tradens pecuniā ad pompā nō gratuito: trāstulit illaz ptātē recipiēdi aliquā vtilitatem ex pecunia iudicio recipiētis pecuniā ad pompā: pōt pro trāslatiōe illius potestatis aliq̄d recipere. Et ex isto ptz vlterius q̄ licet talis traditio pecunie ad pompā nō sit ex forma cōtract⁹ vsurarius: posset tn̄ fieri in fraudē vsuraz: & tunc non liceret vltra pecuniā traditam aliq̄d recipere Nec obstat hoc q̄ sez cōtingit transferre potestatē recipiēdi vtilitatē ex pecunia tradita ad pompā Dicto crisostо. cū dicit ex pecunia reposita nullū vsum capis: qz crisostom⁹ loq̄tur de vsu ad quē pecunia inquātū pecunia ē

Tertia differētia

principaliter ordinata. Tertia differentia quā assignat Crisostom⁹ inter locantē domū vel agrū & dantē ad vsuram talis est. Ager vl domus veterascit: pecunia aūt nō veterascit quare locans domū vel agrū nō est silis danti pecuniā ad vsurā: qz vnus accipit rem q̄ veterascit: & alius q̄ nō veterascit. Est aūt aduertendū q̄ domus vel ager si nō sepius repareť vel colit̄ veterascit: quare vt nō veteraſcat nō oportet locantē expēsas apponere. circa pecuniā autē vt nō veteraſcat nō oportet expēsas apponere: quare cū locans domū vel agrū nō transferat dn̄ium domus vel agri: & cōductor nō teneť domū vel agrū cōseruare ad expensas suas: rationabiliter pōt locās domum vel agrū ad cōseruandū domū vel agrū a conductore ex domo vel agro aliq̄d recipere: nō solū ꝓ vtilitate quā habet conductor ex re locant̄ sed etiā ad cōseruandū seip̄m idemmē: sed mutuans pecuniā cū pecunia nō veterascat nec tales sumptus requirat nō dz ipe mutuans ꝓ tali conseruatōe indēnitatis sue aliquid recipere: & ita differentia est inter locantē domū vel agrū & dantem pecuniā ad vsurā. Ex hijs oībus patet q̄ i toto processu Crisostomi nulla fit mentio de iure vtendi: An possit in reb⁹ vsu consumptibilibus constitui vel haberi an nō possit: & q̄ principalis ratio quare nō lz ꝓ pecunia mutuata vsurā recipere: est qz pro re cuius translatē dn̄ium non licet vltra valorē aliquid recipere. Qualiter aūt debeat intelligi q̄ dicūt leges q̄ licet contrahentibus se inuicē decipere. Ad presens pro ꝓlixitate vitanda est minime disserēdū. Ex predictis inferūt isti impugnatores q̄ per neutrā rationē superius positam inferri potest q̄ ius vtendi non potest in rebus vsu consumptibilibus constitui vel haberi. Deinde scdo isti impugnato

res improbant predicta principaliter quo ad hoc q̄ dicitur q̄ ius vtendi in rebus vsu consumptibilibus separatū a proprietate seu dominio nō potest constitui vel haberi. Hoc em̄ (vt dicūt) iuri diuino: iuri naturali & hūano apte repugnat. Q̄ em̄ repugnet iuri diuio ondūt ꝓ illud Deute. xxiij. c. Ingressus vineā ꝓximi tui comede vuas q̄tum tibi placuerit: foras aūt ne efferas tecū. si intraueris segetē amici tui: franges spicas & manu cōteres falce aūt nō metes. Ex his verbis habeť aperte q̄ iudei ex ordinatōe diuina: & per consequēs ex lege diuina: habebant ius comedendi vuas & grana spicarū: quoz tn̄ non habebāt dn̄ium & ꝓprietatē: q̄ dn̄ium vuarū & spicarū ad dn̄os agroz & vineaz ꝓtinebat: q̄ patet ex hoc q̄ dn̄i agroz & vinearū vuas & spicas colligere poterant: & collectas comedere: & gratis dare valebant: q̄ alij nō poterant. ergo dn̄i agroz & vinearū etiam vuarū & spicarū habuerūt dominiū & ꝓprietatē: licet etiā alij anteq̄ vue et spice colligerenť: haberent ius vtendi: hoc est ius comedendi vuas & grana spicarū. Sed forte diceret aliquis q̄ alij nō habebāt ius comedendi vuas & grana spicarū: sed habebant tantū licentiā comedendi: q̄ per hoc posse ꝓbari videť. Quia apl̄s sicut legit̄ Matth. xij. transeuntes per sata et esurientes ceperunt vellere spicas & manducare: & ita vtebanť licentia sibi a lege diuina cōcessa: & tn̄ nō habebant in spicis ius vtendi cū oī iuri renūciauerint: ergo illa licentia vtēdi seu comedēdi nō erat ius vtendi seu comedēdi. Ad hoc isti impugnatores rn̄dent q̄ illa licentia erat ius quo ad illos qui iuri illi renūciare nolebant: & q̄ licentia illa erat ius pater: quia nullus per inferiorem deo sine culpa & absq̄ causa legitima tali licentia debuit priuari inuitus: imo si aliquis sine culpa sua & absq̄ causa legitima tali licentia fuisset pr̄uatus inuitus: habuisset actionē contra pr̄uantem: & ideo illa licentia erat ius quoddā & differebat a licētia qua ds dat alicui licentiā vtendi veste sua cū potestate reuocandi quandocūq̄ sibi placuerit: quia illa lnia assimilať pr̄uilegijs q̄ cōcedēs q̄cūq̄ sibi placuerit poterit reuocare: & tn̄ pr̄uilegiatus cōtra alios pr̄uare volētes haberet actionē: & iō sicut pr̄uilegia leges sunt cēsende. di. ij. Pr̄uilegia. Ita illa lnia legis & iuris noie poterat appellari. Cū ꝺo accipiť q̄ apostoli vtebantur illa licentia: & tamen nō habebant ius vtendi. Dicunt isti impugnatores q̄ apostoli renunciauerunt illi licētie: & ideo tūc non vtebantur illa licētia seu ordinatōe diuina: sz vtebanť licētia iuris naturalis seu iure

Correlariū Mic̄cludit actor q̄ Crisо. i suo ꝓcessu nō facit mētōez de iure vtēdi

Improbatio pr̄incipalis scdi pūcti

Pria ꝓbatio q̄ dicta assertio ꝑpugnet iuri diuino.

Obiectio.

Responsio.

Nota de iure naturali cui renūciari non potest.

naturali cui renūciare nō poterāt. Tpe enīz necessitatis salte extreme bz q̄libet ex iure nature ptātem vtendi illis sine q̄bus sustentari nō pōt. Ūñ ⁊ xp̄s ibidē ꝓbat ex Dauid q̄ tpe necessitat auctoritate iuris nature comedit panes ꝓpositiōis q̄z discipuli licite i sabbō etiā spicas q̄ ad alienū ptinebāt dñium velle bant ⁊ māducabāt: q: necessitas nō bz legem

Secda ꝓbatio q̄ dcā assertio repugnet iuri naturali.

Scdo isti impugnatores moliunt ostendere q̄ p̄dicta assertio dstruit ius naturale. Nā q̄lz i extrema necessitate ostituit bz ius vtēdi re vsu cōsumptibili sine q̄ de hac vita migraret: ⁊ tñ dñium talis rei ꝓpter hoc nō acq̄rit: q: nec dñs rei ante cōsumptōem ipius perdit dñium nec indigēs ea ipius rei acq̄rit dñium qō ptz ex hoc q̄ cessante necessitate extrema ante cōsumptōem rei: nec illi licet retinere rē talē: nec peccat dñs eandē rē tanq̄ ꝓpriā reperēdo. Hoc apto declarat exēplo. Nā si aliq̄s fuerit in tali articulo cōstitutus q̄ nisi veste sibi p̄nte se cooperuerit moreret: ille tūc bz ius coopiēdi se veste illa: nec aliq̄s licite absq̄ pcō mortali ipm poterit ꝓhibere nisi p aliū modū ei⁹ necessitati succurreret. Si aut̄ illa necessitas ante cōsumptiōem vestis cessaret: ipe eā nō pōt inuito dño retinere: ⁊ dñs sicut ꝓius pōt de ea ad libitū suū ordiare: ergo stā te necessitate iste habuit ius vtendi veste absq̄ dñio ⁊ ꝓprietate: ⁊ ita esto q̄ ius vtendi in rebus vsu cōsumptibilib⁹ q̄ statim actu vnico cōsumūt̄ non posset a ꝓprietate ⁊ dñio separari: sicut in cibo: potu. vnguētis: ⁊ hmōi: tñ i rebus q̄ nō statim cōsumunt̄: ꝑ multis durāt tpibus: pōt ius vtendi a ꝓprietate ⁊ dñio separari. Cōstat em̄ q̄ pōt q̄s vestē conducere ad vtendū: qua cōducta bz ius saltē ad tēpus vtendi ipa. Hoc etiā pz exemplo: q: hospites locāt lectisternia sua hospitib⁹: ⁊ multa alia q̄ tandē vsu cōsumunt q̄uis nō cōsumant̄ primo actu vtēdi: ⁊ ita hospites habēt in eis ius vtendi in quibus tamē non habent dñium ⁊ ꝓprietatē.

Tertio ꝓbat q̄ dicta assertio repugnet iuri ciuili.

Tertio isti impugnatores ostēdūt q̄ predicta assertio repugnat iuri ciuili. Nā sicut est sepe superi⁹ allegatū lex dicit q̄ qui fundi vsum nudū bz: nihil vlterius habere intelligit q̄ vt oleribus pomis floribus feno stramētis lignis ad vsum quotidianū vtatur. Ex q̄bus verbis habet apte q̄ q̄ fundi vsū iuris bz potest tē vtendi oleribus pomis floribus ⁊ hmōi q̄ inter res vsu consumptibiles cōputant̄: aut ergo potestas vtendi huiusmodi rebus vsu cōsumptibilibus est licita aut illicita. nō pōt dici q̄ illicita: q: tunc vtēdo huiusmodi rebus peccaret: qō est oīno cōtrariū veritati. Si vero illa ptās vtēdi est licita aut igit̄ cōpetit habēti nudū vsum solūmodo de gratia aut de iure: nō solūmodo de gratia cōstat: q: sepe emit̄ vsus nudus fundi: ⁊ p consequēs emit̄ ptās annexa vtendi hmōi rebus q̄ crescūt in fundo. Posset etiā habēs vsum nudū: si tali ptāte vtendi oleribus pomis ⁊c. priuaret̄ inuitus: priuantē in iudicio q̄uenire: ergo nō bz talē ptātem de gra tantūmodo. Cōpetit ergo talis ptās sibi de iure: ⁊ p cōseqūs talis potestas vtendi rebus vsu cōsumptibilibus est ius vtendi: vel saltem tali potestate est ius vtendi annexū: sed habēs vsum nudū bz fundi: nō bz olerū pomor⁹ flor⁹ ⁊ hmōi rerum dñium ⁊ ꝓprietatē: q: tales res nō pōt vendere: dare: nec legare: sed solūmodo ipe pōt vti eis cū sua familia: ergo in hmōi rebus ius vtē

Instantia.

di est a ꝓprietate ⁊ dñio separatū. Sed diceret aliq̄s q̄ ex hoc sequeret̄ q̄ rerū vsu consumptibiliū esset ꝓprie vsus iuris: q̄ isti impugnatores negant.

Responsio.

Ad hoc dicūt isti impugnatores q̄ rerū vsu consumptibiliū: saltē q̄ vnico actu cōsumunt̄ nō est ꝓprie vsus iuris Dicūt tñ q̄ vsui iuris nonunq̄ est ius vtēdi rebus cōsumptibilib⁹ q: vsu annexū. Ūnde dicūt q̄ q̄ñq̄ vsui iuris nō est annexū aliqō ius vtē di quacūq̄ re vsu cōsumptibili: sicut cū q̄s habet nudū vsum domus: tali vsui iuris nullum ius vtendi rebus cōsumptibilibus vsu est annexū: q: habet solū ptātem inhabitādi domū ⁊ nō plus: q̄ñq̄ aut̄ vsui iuris ex ordinatione humana: vel ex pacto est annexū ius vtēdi rebus vsu cōsumptibilibus aliquibus vel oīb⁹ q̄ nascunt̄ in re cuius habet vsum iuris: sicut est de vsu fundi: ⁊ ita ius vtendi hmōi rebus vsu consumptibilibus non est vsus iuris ꝓprie: sed est vsui iuris annexum: ⁊ est forte ius innominatū noīe ꝓprio: habet tamē hoc nomen cōmune ius vtendi.

Tertia principalis impugnatio q̄ ad tertiū punctū.

Tertio principaliter isti impugnatores hoc qō dicitur in verbis istius constitutionis superius recitatis: scz q̄ actus vtendi in rebus vsu consumptibilibus haberi non potest multipliciter ꝓbare conantur: sed quia de hoc erit tractatus in sequētibus specialis: ideo hic vnica impugnatio breuiter adducet̄: q̄ talis est. Si actus vtendi in rebus vsu cōsumptibilibus haberi nō posset: hoc nō est nisi q: actus vtēdi est successiuus ⁊ non totus simul. Ūnde ⁊ banc rationem istius assertionis hic impugnatus assignat: sed hoc non potest ipedire quin actus habeatur: quia sicut actus est successiuus: ita etiam annus est successiuus: ⁊ tamē anni habent̄ teste scriptura diuina. que. iij. reg. i. Ait rex Dauid senuerat habebatq̄ etatis pluri mos annos: ergo nō obstante q̄ actus vtendi

Quarta pr̄cipalis ipugnatō quo ad primū pūctū.

sit successiuus nihilominus bñ pōt. Quarto pr̄cipaliter ipugnāt isti predicta quo ad hō qō dicit q rebus vsu cōsumptib? nō cōuenit vti sed abuti:sed de illa fiet postea mētio spālis:Ideo hic pr̄āseo. Visis aliq notabilia circa lr̄am sunt videda [Docet et asserit] ex

Quarta pars capituli ponēs Notabilia circa lr̄am

hoc notant isti impugnatores q ille ipugnat? nō est paratus corrigi:sed est error suor defēsor pr̄inax et assertor [nec ip̄m vti] Ex hoc pt̄z q ip̄m vti vocat vsum facti:qz in ipugnatiōe ad quā iste ipugnat? hic icipit rñdere non fit mētio de aliquo vti:nisi de vsu facti [pōt cōstitui vel haberi] De hoc in ipugnatiōe nulla fit mētio:ꝫ supponit tanq̄ p scripturā sacrā clarū et euidēs q cōtingit vti rebus vsu consūptibilib?:et pbabit q talis vsus fieri potest a pr̄uietate et dñio separari:et iō dicūt isti impugnatores q illud nō est hic ad pr̄positū:sed totalit est imptinens reputandū [Abuti] dicūt isti ipugnatores q ille modus loquēdi de reb? vsu cōsumptibilib? i scriptur diuinis reperiri nō pōt:sed scriptura sacra loquēdo de reb? vsu cōsumptibilib? vtit verbo vtēdi:et nō verbo abutēdi:vel saltem nō debem? vtētes verbo vtēdi aliquatenus reprobare [Ex diffinitiōe vsus] Primo dicunt isti ipugnatores q iste pr̄cedit sophistice dū conat aliqd a supiori negare p diffinitiōem inferioris [cū ius vtēdi sit communius q̄ vsus:qui vsus est ius vtēdi aliēnis rebus:salua rerū substātia] Ex bis

Nota primo.

Nota secūdo.

ꝫ bis cōcedūt pr̄io isti ipugnatores q ius vtēdi sit cōius q̄ vsus:sicut dictū est pri?. Scōo notant isti ipugnatores q hec non est diffinitio vsus vniuersalit sumpti:vel nō est diffinitio vsus in oi significatōne but? nois vsus:tū qz vsus rerū pr̄inax est vsus ita pr̄cise dictus sicut vsus rerū alienax:tū qz vsus rerū vsu cōsumptibiliū est pr̄cipuus vsus:sicut vsus rex q̄ nō consumunt vsu. Ita em̄ pr̄cise dicit ille bz vsū cibi et potus:sicut ille bz vsum fūdi. Igit hic nō diffinit vsus i oi significatōe sua:sed i q̄dā significatōe spāli q̄ nō est magis pr̄cise significatio q̄ alia [Nulla potest vtilitas pr̄uenire] Dicūt isti ipugnatores q ꝫ est falsuꝫ de multis rebus cōsumptibilib? vsu:qz ex vestibus pōt magna vtilitas pr̄uenire salua reruꝫ substātia [vtpote in pane et vino] Dicūt q ex emplificat isufficiēter:qz licet nō pr̄ueniat vtilitas ex pane et vino dū integra manet eoruꝫ substātia:aliter tñ est de vestib?. Etiā cā ē:qz panis et vinū actu vnico ꝓsumūt. Multe aūt vestes post plures act? integre manēt [Quare euidēter relinq̄tur q in reb? talib? vsu consumptibilib? ius vtēdi separatū a pr̄uietate seu dñio neqat ꝓstitui seu bri] In illa illatōe dicūt q deficit:qz ex quo arguit p diffinitiōez vsus debet illā cōclusionē inferre. Vsus i talibus rebus nō pōt cōstitui seu haberi:et illā cōclusionē i vno sensu pcedūt isti ipugnatores. qz si accipiat vsus p vsu iuris stricte et pr̄cisime sumpto:cōcedūt q vsus nō pōt i oib? rebus vsu cōsumptibilib? cōstitui vel bri:ꝫ et ꝫ nō sequit q ius vtendi nō pōt in talib? rebus cōstitui vl bri:nec etiā sequit q in talib? reb? nō cōuenit vti. Et si dicat q ex hoc sequit q hec etiā est cōcedēda in aliquo sensu. Non cōuenit vti reb? cōsumptibilib? vsu: qz ꝫ nomē vsus:et hoc verbū vti in significatōe cōuenit. Ad hoc rñdent isti ipugnatores q q̄uis hoc sit concedēdū in vno sensu:nullus bz vsum rerū cōsumptibiliū:hec tñ in nullo sensu bz cōcedi:nullus pōt vti reb? vsu cōsumptibilib?. Tñ dicūt q talis argumētatio peccat Null? pōt bre vsū rerū vsu cōsumptibilium:q̄ nullus pōt vti rebus vsu ꝓsumptibilib?.quia antecedēs pōt hre sensum verū:et cōsequens nullū sensuꝫ bz verū. Causa aūt quare peccat talis cōsequētia est:qz fundat in vna regula q̄ bz multas instātias:et spāliter bz ista in ꝓposito. Nec em̄ regula fallit. Nomē et verbū quorū vnū diriuat ab alio cōueniunt in oi significatōne. Exemplū primi accipit ab Anselmo De similitudinib?.c.i.qz sm ip̄m hoc nomē volūtas accipit tripliciter:scz instrumētū volēdi:et affectio eiusdē instrumēti:et velle vel vsus ipsius instrumēti:et tñ hoc verbū velle nō accipit vn q̄ nisi p actu ac vsu instrumenti saltē in creaturis. Nō ergo hoc verbū velle bz tot significationes quot bz hoc nomē volūtas:et ita nō cōueniūt in oi significatōe. Exemplū secūdi accipit ex btō Hieronimo et epla tharasi cōstāti.epi. Nam diuinus et diuinatio sunt duo noia quoꝝ vnum diriuat ab alio:et tñ plures significatōes bz hoc nomē diuinus q̄ hoc nomen diuinatio. Nam sm tharasum cōstātinopolitanū epz: vt habet.i.q.i.c.Eos qui.beat? Petrus pōt dici diuinus apl's:et ita ꝫ nomen diuinus accipit in bona significatōe: et constat q accipit sepe in mala significatōe: ergo pōt accipi in bona significatōe et mala. Hoc aūt nomē diuinatio semp accipit in mala significatōe:nūq̄ i bona:teste Hieronimo qui vt habet.i.q.i.c. Nunq̄ ait. Nunq̄ diuinatio in bonā partē accipit,ergo hec duo noia diuinus et diuinatio nō in oi significatōe cōueniunt:et ideo nō sequit beatus Petrus fuit diuinus:ergo vtebat diuinatiōe:sicut nec sequit voluntas bois est imutabilis et imortalis:er-

Instantia.

Responsio.

Nota diuinatio semper sonat in malum.

Nota cõsequenter circa reprobationẽ huius litre multa pertinẽtia ad materiam de vsuris.

govelle bois est imutabile ⁊ imortale. sic etiã quia hoc nomẽ vsus ⁊ hoc verbũ vti nõ cõuenũt i omni significatiõe eo ꝙ hoc nomẽ vsus habet plures significatiões ꝙ hoc verbũ vti. Nã hoc nomẽ vsus qñq; significat actũ vtẽdi qñq; quoddã ius determinatũ. hoc aũt verbũ vti semp significat actũ vtẽdi: ⁊ nũq; nisi forte noialit iumptũ significat tale ius. ideo nõ sequit nullus põt habere vsũ rerũ cõsumptibiliũ vsu: ergo nõ põt vti reb⁹ cõsumptibilibus vsu. sicut nõ sequit null⁹ viator põt mutare voluntatẽ suã: ergo nullus viator põt mutare vl le suũ. Nec sequit nullus bon⁹ vtit diuinatõe ergo nullus bon⁹ ẽ diuin⁹. Causa aũt q̃re nulla ꝓsequẽtiarũ ꝓdictarũ valet est. qꝛ i qualibꝫ ꝓnarũ illaꝫ accipiũt duo vocabula quoꝝ vnũ diriuat ab alio. ⁊ tñ vnũ habet plures significatões ꝙ aliud. ⁊ istius ignoratia vt dicũt isti impugnatores fecit illũ ipugnatũ sepe ex auctoritatib⁹ babẽtib⁹ aliqué sensũ verũ inferre sophistice ꝓsequẽtia nullũ babẽtia sensũ vez ⁊ ita ꝑ equiuocatiões ⁊ multiplicitates conatus ẽ sepe errores iducere. [Et ꝑ hoc beat⁹ Jo. crisostom⁹ rõez reddit ⁊c.] Dicũt isti ipugnatores ꝙ falsũ assumit qꝛ an ius vtẽdi possit in reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ ꝓstitui vl̃ haberi: imo etiã an ius vtẽdi separatũ a dominio seu ꝓprietate possit in talib⁹ reb⁹ cõstitui vel haberi Job. crisostom⁹ Nullã penit⁹ facit mẽtionẽ si cut paret textuz allegati capli ituenti. [Jure vsu nõ ꝓsumptibili vt i domo vel i agro] vsq; ibi [Mutuas aũt pecunia] hoc totũ verũ est sed nõ ẽ ad ꝓpositũ vt dicũt isti impugnatores [Pecunie transfert dominiũ] illud est rõ quare ꝑ pecunia mutuata nõ licet vsurã recipere qꝛ. i. mutuas transfert a se dominiũ pecunie ⁊ iõ nõ debet recipere vltra valorẽ pecunie quã mutuauit. Qꝛ aũt ius vtẽdi pecunia possit haberi vel non possit haberi. qꝛ etiã ius vrendi pecunia separatũ a dominio seu ꝓprietate possit haberi vel nõ possit haberi hoc accidit: qꝛ siue possit haberi siue nõ ex quo mutuans trãsfert dominiũ pecunie nõ põt iuste petere postea nisi valorẽ pecunie. ergo nihil vltra põt recipere. vnde sicut vendẽs domũ ꝓpter hoc ꝙ trãsfert a se dominiũ dom⁹: nõ debet petere nisi valorẽ dom⁹: licet emẽs domũ nõ solũ bẽat dominiũ domus: sed etiã ius vtẽdi domo ⁊ etiã vtilitatẽ ex domo. Jta q̃ transfert a se dominiũ pecunie licz recipiẽs postea dominiũ ⁊ ꝓprietatẽ pecunie haberet ius vtẽdi pecunia ⁊ etiã vtilitatẽ ex pecunia nõ debz trãsferẽs a se dominiũ pecunie recipere aliq̃d vltra valorẽ pecunie. ⁊ ita si pecunia sibi reddatur nõ debet aliquid vltra exigere [Nõ fructũ aliquẽ nec vtilitatẽ aliquã] illud nihil facit ad ꝓpositũ quia siue ille q̃ recipit pecuniã mutuo habeat aliquẽ fructũ seu vtilitatẽ aliquã ex pecunia siue nõ habeat mutuas pecuniã nõ debet exigere nisi valorẽ pecunie in ea dẽ spẽ si vult cui⁹ transtulit dominiũ matime cũ cõtractus mutui debeat esse cõtract⁹ gratuitus. Vñ sicut q̃ cõmodat alicui equũ gratuite nõ debet exigere nisi equũ q̃tũcũq; ali⁹ habuisset vtilitatẽ ex equo: ita mutuas pecuniã nõ debet exigere nisi pecuniã quãtũcũq; ali⁹ habuisset vtilitatẽ ex pecunia et ita cũ ex pecunia nõ ꝓueniat aliqua vtilitas (sicut vt cõmuniꝫ nulla vtilitas ꝓuenit ex pecunia reposita) in hoc differt vsurarius a mercatore ꝛm crisostomũ. Ratio ergo quare mutuas pecuniã nõ babet vsurã exigere ẽ qꝛ mutuas pecuniã trãsfert a se dominiũ pecunie ꝙ ex pecunia ꝓueniat vtilitas vel non ꝓueniat nihil facit ad hoc. qõ etiã alio ꝓbaꝫ exemplo. Vendẽs alterius equũ non debet nisi iustũ preciũ equi exigere: ⁊ tñ ex equo põt vtilitas ꝓuenire salua substãtia equi Vñ vẽdẽs alteri equũ nõ põt equũ exigere: ⁊ aliq̃d vltra ꝓpter vtilitatẽ quã potuit habere ex equo: ꝙ põt exigere iustũ preciũ equi: ⁊ hoc qꝛ trãstulit a se dominiũ equi. ⁊ ideo nõ põt exigere equũ tãq̃ rẽ ꝓpriã sed locãs domũ vel agrũ nõ trãsfert a se dominiũ dom⁹ vel agri ꝙ trãsfert a se potestatẽ recipiẽdi vtilitatẽ ex domo vl̃ agro ꝑ tẽpore locationis: ⁊ iõ domũ vel agrũ repetet tanq̃ rẽ ꝓpriã ⁊ exiget aliquid ꝓpter ptãtẽ recipiẽdi vtilitatẽ trãslatã in aliã. Et ita sicut nõ est simile de locãte rẽ ⁊ de vẽdente rẽ. qꝛ vendens trãsfert dominiũ: locãs nõ trãsfert dominiuz. ita etiã ꝓpter idez nõ est simile de locãte rẽ ⁊ de mutuãte pecuniã: qꝛ vn⁹ trãsfert dominiũ rei: alius nõ. Et illa ẽ causa sicut dictũ ẽ quare cõcedens pecuniã ad pompã põt repetere pecuniã ⁊ aliquid vltra. Potest em̃ repetere pecuniã tãq̃ rẽ ꝓpriã: et põt etiã recipere aliq̃d ꝓpter hoc ꝙ trãstulit a se potestatẽ vtẽdi pecunia. Dicũt isup isti impugnatores ꝙ esto ꝙ ex pecunia nõ posset aliqua vtilitas salua substãtia rei ꝓuenire: ⁊ ꝙ ꝓpter hoc mutuas pecuniã nõ debet ꝑ pecunia mutuata vsurã recipere: ex hoc tñ nõ sequit ꝙ null⁹ põt habere ius vtẽdi pecunia: sicut nec ex hoc sequitur ꝙ null⁹ põt habere ius abutẽdi pecunia. sic etiã sicut nõ sequit. Nulla põt vtilitas ex pecunia salua substãtia pecunie ꝓuenire: ergo nullus põt habere ius abutẽdi pecunia sepatũ a dominio seu ꝓprietate. Jta nõ sequit ꝙ nullus põt habere ius abutẽdi pecunia a ꝓprietate seu dominio sepatũ. Vnde tot⁹ ꝓcessus istius

Opis nonagīta dierū impugnati ita concluderet de iure abutēdi sicut de iure vtēdi. pſertiz cū ius vtēdi ſit cōius q̄ vſus iuris [Augustini sentētiaz] Nic falsuz imponit augustino vt dicunt isti ipugnatores q̄a dicūt q̄ augustin⁹ in libro cōfessionū nūq̄ hoc dixit. ⁊ ideo dicūt q̄ ille impugnat⁹ verba augustini nō adduxit i mentez q̄ si adduxisset vt dicūt apparuisset oibus q̄ falso allegasset augustinū [Actus autē vtendi in rerū natura nō est] Dicūt isti ipugnatores q̄ ista rō est similis rōni quoruūdā phoz ātiquoz ꝓpter quā negabāt tēpus ⁊ motū ⁊ oia successiua q̄ in q̄r to phisicoz habet dissolui ⁊ nō hic. La. iiij.

Cap⁹. iii. In prima parte istius capituli recitatur tertia pars tractatus cōstitutionis predicte.

D illud aūt quod dicit ex p̄dictis scripturis sacris insinuat apte q̄ nulli⁹ rei tēpalis nec vſu cōſumptibilis: necnon cōſumptibilis vſu ꝓprietatē credētes habebāt. Dicim⁹ ſi intelligat q̄ in speciali ꝓprietatē nō habebāt credētes verū esse qđ dicit pro tēpore illo p̄mo pro quo dicta scriptura loquit. q⁹ hic expresse scriptura p̄dicta dicit actuū. iiij. ibi. cū dicit. Nec quiſq̄ eoz q̄ possidebat aliq̄d suū esse dicebat Si aūt intelligat sicut ⁊ intelligo: vt p ea q̄ ꝓponit inferi⁹ clare patet q̄ credētes nullius rei ꝓprietatē habebāt etiā i cōi: scripturis p̄dictis cōtradixit exp̄sse. cū dicat q̄ istis. ſ. credētib⁹ oia que possidebāt erant cōia inter eos ⁊ q̄ illa cōio quo ad dominiū ⁊ ꝓprietatē itelligi debeat. ex eo patet: q⁹ illud qđ p̄us āte cōuersionē iudeoz ipis fuerat ꝓpriū: postq̄ credētes effecti fuerūt fuit inter eos cōicatū. Lō stat aūt q̄ illa q̄ possidebāt ante cōuersionez erāt illis q̄tū ad dominiuz ꝓpria. alias enī illa cōi care nō poterāt. quare sequit q̄ fuerūt quo ad ꝓprietatē seu dominiū iter eos cōicata qđ de reb⁹ nō cōſumptibilibus vſu scriptura p̄dicta actuū. iiij. apte dicit nisi violētia sibi fiat. Lū enī dixisset nec quiſq̄ eoruū q̄ possidebat aliq̄d suū esse dicebat: ꝑ erāt eis oia cōia. parū post sequit. nec quiſq̄ egēs erat inter eos. ⁊ causaz hui⁹ volēs reddere subdit. Quotquot enī erāt possessores agroz ⁊ domoz vēdētes p̄cia porabāt ante pedes apostoloz ⁊c. Luz ergo p⁹ dicat q̄ iter credētes oia erāt cōia: ⁊ post subiūgat q̄ agri vendebātur ⁊ dom⁹ euidēter apparet q̄ illa erant effecta cōia anteq̄ venderētur. Alias enī sequeret q̄ remāsissent istoruм quoz p⁹ erāt ꝓpria. ⁊ p cōsequēs q̄ ipsi ante ipoz venditionez remāsissent ꝓprietarij. cui⁹ tñ cōtrariū dicit scriptura p̄dicta: cuz dicit q̄ nec ąſq̄ eoz q̄ possidebat aliq̄d suū eē dicebat

Secūda pars capituli i qua ponitur replicatio cuz explicatōe textus prius recitati.

Poſtquā i pte p̄cedēti ipugnat⁹ circa illa q̄ impugnbāt suā itētionē expressit b ad illa q̄ ipugnas ꝓposuit nitit⁹ respōdere. Et dimdit illa ps i quiq̄ scōm q̄ ad quiq̄ tacta i illa ipugnatiōe respōdet. Secūda incipit in pte imediate sequēti ibi. Ad illud aūtē qđ volēs. Tertia aūtē ibi. Ad id qđ sequit. Quarta aūtē ibi. Ltuz aūt ad illud Quinta ibi. Ad vero qđ dicit ille hereticus.

In prima ergo pte respōdet ad hāc ꝓpositionē acceptā in appellatiōe ipugnātis ⁊ p̄batā ex scripturis. Credētes (de quib⁹ fit mētio. actuū. ij. ⁊. iiij.) Nullius rei tpalis nec vſu cōſumptibilis: nec rei nō consumptibilis vſu ꝓprietatē habebāt. distinguēs ipaz q̄ pōt habere duplicē intellectū. q⁹ aut pōt intelligi de ꝓprietate i speciali. ⁊ sic exponit eaz ꝓ aliquo tpe. vel pōt intelligi de ꝓprietate in cōi quez itellectū appellāti ponit ⁊ illū intellectū negat: q⁹ dicit q̄ scripture p̄dicte repugnat. cuz dicit q̄ credētibus oia q̄ possidebāt erāt cōia quo ad dñiuz ⁊ ꝓprietatē. Et p̄mo quidē ondit i genere q̄ oia erāt illis cōia quo ad dñiuz ⁊ ꝓprietatez. Scđo ostēdit specialiť q̄ res non cōſumptibiles vſu vt puta domus ager ⁊ hmōi erāt oib⁹ cōes quo ad dñiuz ⁊ ꝓprietatē ibi q̄ de reb⁹ nō cōſumptibilib⁹ vſu ⁊c. Primuz ostēdit tali rōne. illa q̄ ante cōuersionē iudeoz de q̄b⁹ ibi fit mētio erāt eis ꝓpria: post cōuersionē erāt eis effecta cōia. sed āte cōuersionē oia erāt eis ꝓpria quo ad dñiuz ⁊ ꝓprietatē. ergo post conuersionē erant eis cōia quo ad dñiuz ⁊ ꝓprietatē. maior illa videť sibi manifesta. minorē ꝓbat ꝑ hoc q̄ si āte conuersionē nō fuissent bōa eoz eis cōia nō habuissent ptātem cōicandi illa bona cōitati credentiū.

Duo ostendunt.

Probatio p⁹

Probatio 2⁹

Scōm. ſ. q̄ res nō cōſumptibiles vſu sicut dom⁹ ager ⁊ hmōi erāt toti cōitati fideliū cōmunes quo ad dñium ⁊ ꝓprietatē. probat sic. Ager ⁊ dom⁹ vēdebant postq̄ oia q̄ credētes habebāt erāt facta cōia toti cōitati credentiū Hāc ꝓbat duplicit. Prio sic ex ordinatiōe text⁹ actuū apl̄oz. q⁹ p̄mo dr q̄ omia erāt illis cōia: ⁊ postea dr q̄ null⁹ erat egēs int̄ eos. cui⁹ cā assignať. q⁹ quotquot erāt possessores agroruz ⁊c. q̄ ante venditionē agroz oia erāt cōia.

Scđo ꝓbat eadē ducēs ad inc̄ouenies: q̄a si ager ⁊ dom⁹ nō fuissent effecti cōes anteq̄ venderēt: ante venditionez remāsissent ꝓpij illoz quoruм fuerāt ante conuersionē. ex quo sequit q̄ post cōuersionē ⁊ āte vēditionē domoruм ⁊ agroz ipi fuissēt ꝓprietarij. qđ repugnat scripture cū dicit. Nec quiſq̄ eoz que possidebat aliq̄d suū eē dicebat. Videť ergo q̄ dom⁹ ager ⁊ huiusmōi res nō cōſumptibiles vſu efficiebātur cōes toti cōitati credentiū āteq̄ vē-

derētur. sed res hmōi ꝑus erant ꝓprie quo ad dñium ⁊ ꝓprietatez. ꝙ postea fuerūt cōes quo ad dñiuz ⁊ ꝓprietatē. Sic igit ipugnat⁹ id qđ dr in actib⁹ aplox de cōitate bonox credētiū ⁊ de vēditiōe domox ⁊ agrox ⁊ rerū nō ꝯsumptibiliū vsu: sic itelligit ꝙ videlz illi iudei quer si de qb⁹ ibi fit mētio stati facta cōuersiōe oia q̄ habebāt mobilia ⁊ īmobilia dederūt toti illi cōitati credētiū trāsferēdo in totā cōitatē illā id dñiuz qđ pri⁹ ipi habuerāt. postea possessiones vēdebant⁹ noie toti⁹ cōitatis ⁊ nō noie alicui⁹ in speciali. qb⁹ vēditis ꝑciū illarū rerū int eos diuidebāt. ⁊ vnusq̄sq̄ habuit dñiuz ⁊ ꝓprietatē possessiōis sibi assignate. Circa illa q̄ dicūtur hic isti ipugnatores sic ꝓcedūt.

Tertia pars capituli in qua pro impugnatione p̄dictoꝝ assignatur tria pūcta. Et pro primo ponūtur notabilia.

Prio enī elicīūt qdā notabilia q̄ etiā iste ipugnat⁹ hz cōcedere. Scđo explicāt intētionē appellātis circa illā ꝓpositionē quā iste ꝫ ipugnat. Tertio plura q̄ asserit ꝫ iste ipugnat⁹ reprobare conant. Circa primū dicūt isti ipugnatores ꝙ ex dictis isti⁹ ipugnati patet apte ꝙ etiā ꝑm eū duplex est ꝓprietas: scz i speciali ⁊ in cōi: siue spālis ⁊ cois. Ex quo sequit vlteri⁹ ꝑm notabile ꝙ dñiuz est duplex. s. i spāli ⁊ i cōi. Ex quo sequit tertiū notabile ꝙ vsus facti sicut act⁹ comedēdi ⁊ bibēdi pōt a dñio in speciali separari. Quartū notabile qđ elicit ex dictis isti⁹ ipugnati est ꝙ dñiuz de quo loquit iste ipugnat⁹ in hoc casu mūdanū ⁊ ciuile dñiuz est. q: est ptās vel babēs annexā potestatē libere vendēdi donādi: ⁊ sicut si bi placuerit disponēdi res quarū habet dñium. Nā ipe vult ꝙ illi cōuersi de iudeis q̄le dñiuz spāle habuerāt ante cōuersionez. tale dñium toti cōitati credētiū cōuersox dederūt. ꝫ iudei cōuersi an cōuersionez suā habuerūt in reb⁹ suis ꝓdictū dñiuz: scz ciuile ⁊ mūdanū. qđ est ptās vel babēs annexā ptātem vendēdi ⁊c. Nā iudei legib⁹ romanox q̄tuz ad res tpales subiecti fuerūt. ⁊ ita dñiuz rerū ciuile ⁊ mūdanū habebāt vnde res suas ad placitū vendere poterant ⁊ dare: ⁊ de eis libere ordinare. ergo tale dñiuz ciuile ⁊ mūdanū cōitati dederūt. Se cūdo isti ipugnatores intentionē explicāt appellātis. dicētes ꝙ appellās ibidez solūmodo intēdebat ꝓbare ꝙ p̄mi credētes nulli⁹ rei ꝓprietatē habebāt in speciali reputās certū ex ꝫ posse ꝓbari ꝙ vsus facti rerū cōsumptibiliū vsu: pōt a ꝓpietate ⁊ dñio ēt in cōi separi. Unde ad euidentiā intētionis appellātis faciūt duo. Prio enī ꝓbāt ꝙ si vsus facti rerū ꝯsumptibiliū vsu: scz act⁹ comedēdi: bibēdi: ⁊ iuēdi ⁊ bmōi pōt separari a dñio in speciali: ꝙ ēt pōt separari a ꝓprietate ⁊ dñio in cōi. Scđo exponūt qualē ꝓprietatē habebāt p̄mi credētes in reb⁹ quas habebāt: ⁊ qualē nō. Ex hoc cōcludētes ꝙ ille impugnat⁹ solūmodo sophistice reprobat appellātē.

Hic pro secundo pūcto explicat intentionē appellātis. et ꝗtum ad hoc duo facit.

Ad euidentiā primi dicūt isti impugnatores esse sciendū ꝙ ꝓut ex diuersis assertionib⁹ impugnati ⁊ appellantis euidēter apparet. Ex hoc cōtrouersia orta est ite ipsos: ꝙ appellās dicebat ordinē fratrū minox seu fratres minores habere vsū rerū vsu cōsumptibiliū absq̄ ꝓprietate ⁊ dominio earūdē: tā in spāli q̄ etiā i cōi: ita ꝙ nec frater aliquis i spāli: nec tot⁹ ordo i cōi habet dñium vel ꝓprietatē cuiuscūq̄ rei vsu cōsumptibilis nolens ꝓ hoc excludere fratres ab illo dñio qđ cōpetit toti generi humano. si aliqđ est tale: nec volēs excludere fratres a dominio totius cōitatis fideliū. si dñium cōmune alicui⁹ rei tēpoꝝalis habet tota cōitas fideliū: ꝫ volebat excludere fratres ab omni dñio per qđ possent i iudicio litigare ꝓ̄o fratri vl toti ordini fraterno. Ille aūt impugnat⁹ volebat ꝓbare ꝙ multas rōnes ꝙ in reb⁹ vsu consumptibilib⁹ vsus facti nō pōt a tali dñio spāli ⁊ cōi separi. ⁊ cōtra illā assertionē ille appellans ꝓuocauit ostendens multis rōnibus ꝙ vsus facti i bmōi reb⁹ pōt a ꝓprietate ⁊ dñio ciuili et mūdano separi: tā in spāli q̄ i cōi. Nō omēs rōnes tñ ꝓbāt istā conclusionē eque directe et eque imediate q̄uis ex qualibet rōne appellantis quibusdā veris assumptis possit cōclusio illa deduci. Unde prima rō appellantis primo ⁊ imediate cōcludit: ꝙ vsus facti in reb⁹ cōsumptibilib⁹ pōt a ꝓprietate ⁊ dominio spāli separi. Ex quo pōt iferri vlterius ꝙ vsus facti pōt a ꝓprietate et dñio cōi separi: qđ isti impugnatores ostēdūt sic. Usus facti nō magis nec minus requirit dñium cōmune q̄ spāle: ꝫ vsus facti pōt in bmōi reb⁹ separi a dñio spāli. sicut ꝓbat prima rō appellātis: ergo pōt separi a dñio i cōi. Et quidē ꝙ vsus facti possit separi a dñio cōi est tā manifestuz ꝙ negari nō pōt. Nā cōstat ꝙ ꝓprietarij habentes ꝓprietatē ⁊ dñium i spāli rerū vsu cōsumptibiliū habēt vsum facti earūdē rerū separatū a dñio cōi: q: ille res nō sunt cōes ꝫ ꝓprie sibi.

Prio pro prima parte secūdi pūcti.

Nota hic vnde cōtrouersia ista mota est.

Nota bene quō abdicatio fratrū nō excludit dominium totius cōitatis ecclesie vniuersalis cui⁹ sunt partes sed soluz dominiū appropriatū cōitati ordinis. eorum per quod possunt i iudicio litigare.

Sed q: forte dicet ille impugnat⁹ ꝙ licet vsus facti i reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ possit separari a dñio spāli sicut i reliquis habentib⁹ vsum bmōi rerū absq̄ dñio spāli: ⁊ etiā a dñio cōi sicut patet i laycis habētib⁹ spāle dñium huiusmodi reruz et ita vsus facti pōt separari ab vtroq̄ dñio diuisim: nō tamē ab vtroq̄ cōiunctim. s. simul taz a dominio spāli q̄ cōmuni. Unde in layco vsus facti separat⁹ a dominio cōmuni: sed nō a dominio in speciali. i religioso vero separatur a dñio spāli: sed non a dñio

Euasio pro parte impugnati.

Repulsa.

cōi. ⁊ ꝓpter hoc diceret forte q̄ nō pōt separari ab vtroq̄ dño simul ⁊ coniūctis. Ideo isti ipugnatores ostendūt q̄ vsus facti in hmōi reb⁹ pōt separi ab vtroq̄ dño simul. quēadmodū dicūt fratres minores q̄ habēt vsū facti buiusmōi rerū ꝯsumptibiliū vsu. ⁊ tn̄ nō habent earūdez dñiū: nec in speciali nec i cōi. Ex quo orta est tota discordia q̄tus ad sepationē vsus facti. in hmōi reb⁹ a dño ⁊ ꝓpetate int̄ istus ipugnatū ⁊ appellantē.

Pūct⁹ discordie inter impugnatū et appellantē

Porro q̄ vsus facti in hmōi reb⁹ est duplex. s. licit⁹ ⁊ illicit⁹. ido de vtroq̄ vsu facti ꝓbāt q̄ pōt simł ab vtroq̄ dño separari. De illicito videt oino certū Nā fur q̄ furat⁹ est panē ⁊ vinū si vtat ipis nō ꝓpter hoc acq̄rit dñiū neq̄ speciale neq̄ cōe ipor: ergo ille vsus facti ab vtroq̄ dño sepat̄ q̄ etiā vsus licit⁹ possit ab vtroq̄ dño separari. ostendūt rōnib⁹ ⁊ exēplis.

Prima rō ad ꝓbandū q̄ vsus licit⁹ pōt a dño cōmuni et spāli separari

Pria rō talis ē ad hoc q̄ vsus facti alicui⁹ nō sit illicit⁹. duo cōiter vident sufficere. Primum est q̄ talis vsus facti nō sit volēti vti inhibitus. Scōm q̄ habeāt licentiā vtēdi ab illo q̄ pōt licentiā talez concedere. sed ista etiā possunt hīi absq̄ dño speciali ⁊ cōi: sicut aliq̄s cui nō est inhibitus seu ꝓhibitū certā vestē induere. pōt habere licentiā induēdi talē vestē a dño absq̄ cessione dñij specialis vel cōis: ergo vsus licitus vestis pōt ab vtroq̄ dño separi.

Scda rō ad idez

Scda rō talis est. Sicut dñiū cōe nō est magis iefficax ad faciendū vsū facti esse licitū q̄ dñium speciale. q̄ ita licite vtit aliq̄s re cōi: si aliq̄d aliud speciale nō obstat: sicut re ꝓpa. ita licita ptās vtēdi nō est magis ineffic̄ax ad faciēdū vsū facti esse licitū q̄ dñium cōe: ergo ad hoc q̄ vsus facti sit licitus sufficit licita potestas vtēdi cōissima. Ita q̄ dñium nō requirit licet sepe ad aliud requirat. sed licita ptās vtēdi cōissima est ptās vtēdi quā de⁹ i ꝓmis parētib⁹ toti generi humano dedit post pctm̄ vel an̄ ergo omi dño amoto: ⁊ nullo alio obstāte. stāte tali ptāte vtēdi pōt vsus facti eē licit⁹. Si ergo est aliqua res vsu cōsumptibilis que sub nulli⁹ est dño. Illa potestas vtendi cōissima sufficit ad ꝝ q̄ aliq̄s eadē re licite vtat si aliud nō obstat. ergo talis rei vsus facti potest eē licit⁹ absq̄ omi dño: ⁊ p ꝓsequēs vsus facti licitus rei vsu ꝯsumptibilis pōt ab omi dño speciali ⁊ cōi separari.

Nota de iure vtēdi cōissimo collato i primis parētibus toti generi humano

Illa rō magis patebit si declarata fuerit per exemplū. Ponat igit̄ q̄ sit aliqua res: puta vestis habita ꝓ derelicta que in nullius bonis sit: nec ad alicui⁹ spectet dñium neq̄ speciale neq̄ cōe. Ista veste potest quis licite vti saltē in necessitate extrema. licet nolit acquirere dominiū quodcūq̄ eiusdē vestis. non enim ad hoc q̄ licite vtatur

Nota q̄ iure res q̄ nulli⁹ est ꝓmo occupāti cōcedit

ipsa: est necesse q̄ acquirat dominiū eius cōmune: nec etiā dñium eius speciale: igitur ad hoc q̄ licite vtatur veste: sufficit potestas vtēdi data a deo: et ita licitus vsus facti vestis: pōt separari a dño speciali ⁊ cōmuni: licet nō a potestate vtendi cui nemo pōt renunciare.

Instātia pria cōtra secūdā rōnē

Sed forte obijciet aliquis cōtra hāc rōnē dupliciter. primo: quia talis potestas vtendi data toti generi humano est quoddam dñium: ⁊ ita cū actus vtendi licitus nō possit separari a tali potestate vtēdi: nō poterit separari ab omi dño. Secūdo: quia nō videt q̄ sit talis licita potestas vtēdi data toti humano generi cui renūciari nō possit: q̄ tūc fur haberet licitā potestatē vtendi re qua furatus est: quod videt absurdū. Ad prima istoz dicūt q̄ talis potestas vtēdi non debet vocari dñium: sicut nec licita potestas vtēdi dño quā habet conducēs domū debet vocari dñiū domus: quia semp dñium de quo i iure ciuili ⁊ canonico fit mentio: est aliquid aliud a ptāte vtendi: ita q̄ sola potestas vtēdi nō est dñium Si aūt oino contēdas q̄ talis ptās vtēdi data toti humano generi debet vocari dñium: dicūt q̄ de vocibus nō intēdūt cōtendere. Dicūt tn̄ q̄ esto q̄ talis ptās vtēdi vocetur dñium: adhuc stat argumētū q̄ licitus vsus facti pōt separari in reb⁹ cōsumptibilibus vsu: ab omni dño speciali et cōmuni quod sit ꝓpriū alicui collegio speciali quale est collegiū fratrū minoz̄ vel consimile: q̄ appellans solū modo ꝓbare volebat. Unde loco isti⁹ termini licita ptās vtēdi cōmunissima ponat ille termin⁹ dñium cōmunissimū. Et arguat sic: sicut dñiū cōmune nō est magis efficax ad faciendū vsū facti eē licitū q̄ dñium spāle: ita dñium cōmunissimū quod datū fuit toti generi humano nō est magis efficax ad faciendū vsum facti esse licitus q̄ dñium spāle minus cōe. Et fiat vlterius argumentū de dño cōmunissimo sicut ꝓius arguitur est de licita potestate vtendi cōmunissima: ⁊ cōcludat q̄ vsus facti huiusmodi pōt esse licitus absq̄ dominio speciali et cōmuni quod sit propriū alicui collegio speciali.

Ad secundam.

Ad secundū dicūt q̄ fur habet licitā potestatem vtendi cōmunissimam respectu rei quam furatus est sed aliquid aliud obstat quare tunc non potest licite vti quia scz res est appropriata alteri: qui nō dedit speciālē potestatē vtēdi furi: ⁊ ideo illa potestas cōmunissima quasi ligata est: ne possit in actū nisi tēpore necessitatis extreme: sic ergo patet ꝑm istos q̄ licitus vsus facti pōt esse in rebus vsu cōsumptibilib⁹ absq̄ omi dño speciali ⁊ cōmuni quod sit ꝓpriū alicui collegio speciali. Ex predictis

dicunt isti patere q̄ ille impugnatus soluz sophistice reprobat appellantē. Nā intētio appellātis est loqui de dño iuento humanitus: per quod pōt quis in iudicio p̄ rebus tēporalibus litigare. Loquendo aūt de tali dominio cōstat: q̄ qua rōne vsus facti in reb⁹ vlu consumptibilibus pōt separari ab vno dño: eadē rōne pōt separari ab oīi dño inuento humanitus. Et ita ostēdere q̄ vsus facti nō fuit separatus in p̄mis credentib⁹ a dño cōmuni ꝛ a dño speciali: nō ē ad rē nec appellantē vere sed sophistice reprobare. Et ex isto patet q̄ licet impugnatio appellantis nō cōcludat q̄ quilibet illoꝝ habeat vsum facti rerū consumptibiliū vsu: ab oīi dño humanitus iuento speciali ꝛ cōmuni separatū: tamē cōcludit directe q̄ apostoli habuerūt vsum facti reruz cōsumptibiliū vsu a dño speciali ꝛ cōi: quod esset p̄ p̄uū apostoloꝝ collegio separatuz. Et ex boc ꝛ predictis patet q̄ tres cōclusiones ex rōne appellantis sequūtur. Prima ē q̄ quilibet istoꝝ. s. cōuersoꝝ ꝛ apostoloꝝ ac discipulozū ipsoꝝ apostoloꝝ habuerit vsuz facti rerū cōsumptibiliū vsu: ab oīi dño speciali ꝛ cōmuni pleno ꝛ libero: q̄ vocatur dñium ciuile ꝛ mūdanū separatū. Secūda: q̄ quilibz illorum habuit vsum facti rerū cōsumptibiliū vsu ab oīi dño speciali separatū. Tertia: q̄ quilibet apostoloꝝ habuit vsum facti vsu consumptibiliū ab omni dño speciali ꝛ cōmuni: q̄ esset p̄prūū collegio apostoꝝ separatum. Istā cōclusionē eandē p̄bant isti impugnatores p exempla q̄ plurima. Primū exemplū accipit ex dictis istius impugnati. Nā fm ipsum (sicut patet i verbis superius recitatis) p aliquo tēpore omia erant apostolis ꝛ p̄mis credētib⁹ cōmunia. Sed cōstat q̄ apostoli p illo tēpore nō erant oīno nudi: ergo p̄ p̄mo tēpore vtebant vestibus q̄ pertinebāt ad dñium toti⁹ cōmunitatis: ergo vsus illarū vestiū separatus fuit a dño speciali cuiuscūq; apli: ꝛ a dño cōi toti⁹ collegij apostoloꝝ: ꝛ ita eadē rōne vsus facti huiusmodi rerū quibus fratres minores vtunt: pōt separari a dño speciali cuiuscūq; fratris minoris: ꝛa dño cōmuni totius ordinis eoūdē fratrū. Scōm exemplū est de habente vsum fundi q̄ habet licituz vsum pomoꝝ: olerū florū ꝛ hmōi: quoꝝ tamē nō habet dñium ꝛ p̄prietatē: neq; in speciali neq; in cōmuni. Tertiū exemplum est de iudeis tēpore ve. le. qui licitū vsum facti vuaruz et spicarū habere poterant in agris ꝛ vineis alienis: vt patet deutrono. xxiij. quoꝝ tamen nō habebāt p̄p̄rietatē ꝛ dñium neq; in speciali neq; in cōmuni. Quartū exemplus est de hospitib⁹ qui licite vtūtur: cibis potib⁹: mappis: lectisterniis: ꝛ multis alijs vsu cōsumptibilib⁹ abs q̄ dño cōi ꝛ spāli. Quintū exēplus est de seruis qui licite vtūtur rebus vsu p̄sumptibilib⁹ dñoꝝ suoꝝ quoꝝ nō habēt dominiū neq; speciale neq; cōe. Sextū exemplū est de filiofamilias q̄ vtitur rebus quoꝝ nō habz dominiū nec spāle nec cōe. Septimū est de sacerdotibus qui sepe vtūtur vestimētis diuino cultui deputat̄ quoꝝ nō habēt dominiū neq; in speciali neq; in cōi. Octauū exemplū de celebrāte qui vtitur speciebus panis ꝛ vini q̄ tamē ad eius non spectāt dominiū neq; spāle neq; cōe. Sic igitur patet q̄ ex boc q̄ p̄ p̄mā rationē appellātis ostēdit q̄ vsus facti fuit separatus in p̄mis credētib⁹ quo ad res vsu cōsumptibiles a dominio speciali. potest p̄bari quibusdā veris coassumptis q̄ vsus facti i huiusmodi reb⁹ potest a dño spāli ꝛ cōi separari

Secūdo circa explicationē intētionis appellātis isti impugnatores exponūt qualē p̄p̄rietatē habuerūt p̄mi credētes in rebus q̄s habebāt post q̄ oia facta fuerūt cōia. dicētes q̄ sicut tactū est p̄ū. Proprietas est duplex quēadmodū dñium est duplex. quoddā eiz est dñiuz ciuile ꝛ mundanū q̄ est potestas rez in iudicio vendicādi ꝛ de re ad libitū disponēdi ꝛ boc vocat a nōnullis dñium liberū ꝛ absoluz. ab aliquib⁹ vocat plenū dominiū. Aliud est dominiū q̄ est ptās p̄incipalis vēdicādi rem in iudicio quale dominiū sic ostensum est p̄ius. habēt nūc de facto clerici in reb⁹ eccl̄ie tamē p̄ cauillationib⁹ amouendis dicūt isti ipugnatores q̄ potestatū p̄cipaliū vendicādi rem in iudicio. quedā est p̄cipalis: quedaz p̄incipalioꝝ: ꝛ quedā p̄incipalissima. De mēbris istius distinctiōis nō duxi exēplificandū ad p̄sens. per ipsam tamē multe obiectiones possibiles fieri possunt excludi. Dicūt igit̄ isti ipugnatores q̄ p̄mū dominiū vel p̄p̄etatē nō habebāt p̄mi credētes in rebus quas habebāt. quia ex ordinatione ipoꝝ quā forte mutare nō poterāt. Ita fuit constitutū inter eos vt de reb⁹ quas habebāt oēs de cōitate illa sustētarent vnusquisq; fm q̄ indigeret. nec poterāt res illas in alios vsus cōuertere: nec per modū aliū alienare. ꝛ ita nō habebāt dñiuz liberū siue plenū in illis reb⁹. Dominiū scōo modo dictuz q̄ fuit dñiuu simile dño quod habent nūc clerici in reb⁹ eccl̄ie habuerūt fm aliquos p̄mi credentes. ꝛ boc vel tota cōitas oīm ibidē fidelīū vel cōitas illoꝝ qui nō erāt apostoli. Nō enī videt̄ verisimile si infideles res illas abstulissent: qui aliq̄ fideles habuissent ptātem eisdem res in iudicio repetendi.

Hic eliciūtur tres cōclusiones pro rōne appellantis Prima.

Secūda cōclusio

Tertia cōclusio.

Hic probatur tertia cōclusio p exēpla. Primū exēplum.

Secūdū exēplū.

Tertiū exemplū.

Quartū exēplū.

Quintū exēplus

Sextū exemplus

Septimū exēplū

Octauū exēplus

Hic deducit scōz pro explicatiōe intentiois appellātis

Hic nota q̄ p̄p̄etas multiplex sicut dñium aliud ciuile aliō sic: cōueniēs p̄sone ecclīastice. Et dicit ptās principalis q̄ tripharie diuidit̄

Nota de dño secundo mō dicto q̄ habuerūt apli

Opis nona gita dierū

Dic agitur ō tertio pū.to pricipali huius capituli.

Primus error.

Secundus error.

Impugnatio primi erroris.

Nec videt fuisse vtile ⁊ expediens q̄ tota cōitas fideliū tali ptāte se priuasset iter tot ifideles ⁊ cupidos cōstituta. Videt ergo q̄ i reb⁹ istis talē ptātē i cōi habuerūt primi credētes ⁊ hoc vel tota cōitas vel aliqua pars cōitatis apli tm̄ vt dicūt: nō habuerūt talē ꝓprietatē nec i spāli nec i cōi: sic q̄ talis ꝓprietas cōpetisset soli collegio aplorū: vt postea patebit.

Circa tertiū pncipale istius toti⁹ partis dicūt isti impugnatores q̄ i resp̄sione istius impugnati superi⁹ recitata duo errores pncipaliter cōtinent. Primus est q̄ oia q̄ erāt cōia primis credētib⁹: erāt cōia quo ad dñium tale quale in ipsis bonis añ suā cōuersionē habuerāt. Secūdus est q̄ dom⁹ ager et bmōi i mobilia erāt cōia toti cōitati quo ad dñium et ꝓprietatē. Primū errorē impugnāt p hoc q̄ scripture sacre repugnat. Ad cui⁹ euidentiaz dicūt esse sciēdū: q̄ iudei cōuersi āte cōuersionē suā tale dñiuz habuerūt i bonis suis q̄ de eis poterāt libere ordinare vēdendo donādo ac etiā vni dare plus: alteri min⁹ ad sue placitū voluntatis. Vnde dñium liberū habuerūt in ipsis bonis suis: ꝫ post q̄ cōuersi fuerūt ad fidē ⁊ bona sua credentiū cōitati dederūt: cōmunitas illa nō habuit tale dñium i bonis ipsis: q: illa cōitas nō habuit ptātem vēdēdi aliquā rē datā nisi ꝑ aliquo sustētādo de cōitate. Iterū illa cōitas nō habebat ptātē donandi plus minus indigēti: ⁊ min⁹ magis idigēti imo etiā nō habebat ptātem dandi multū minus indigēti ⁊ nihil penit⁹ magis idigenti: ꝫ cōitas illa nō habuit tale dñium i bonis illis quale habuerūt iudei āte ꝓuersionē suā Iterū quilibet iudeus āte cōuersionē suā habuit potestatē trāsferendi dñium rei sue i liberū dñiū alterius: ita q̄ poterat sic rē suā dare alteri: q̄ alter haberet ptātē dandi vēdendi ⁊ legandi eandē rē ad sue libitū voluntatis: ꝫ talē ptātē nō habuit illa cōmunitas i reb⁹ tēporalib⁹ sibi a iudeis cōuersis collatis: ⁊ p ꝫns illa cōitas nō habebat tale dñium seu ꝓprietatē qua le habuerūt iudei āte cōuersionē suā: q̄ em tale dñium nō habuit illa cōitas expresse ꝓbatur p illud actuū. ij. ca. diuidebāt illa omnibus prout cuiq̄ opus erat: ⁊ p illud eodē capitulo diuidebāt singulis prout cuiq̄ opus erat: vbi dicit gl̄osa ordinariam nō ꝑm personas ⁊ munera sed ꝑm indigentiā. Ex quib⁹ verbis euidenter colligit q̄ illa cōitas nō poterat licite ꝑm placitū sue volūtatis res illas collatas dispēsare: nec plus dare minus indigenti: ⁊ minus magis indigēti: nec poterat illa bona dividere ꝑm dignitatē psonarū nec ꝫ munera oblata vt plus daret illi q̄ plura et maiora dedit ⁊ minus illi qui nihil vel minora cōitati dedit. ꝫ tenebat distribuere illa bona ꝑm indigentiaz psonarū vt magis indigēti pl⁹ daret: ⁊ minus indigēti min⁹ daret. ⁊ isto q̄tuz ad hec cōitas illa magis potestatē dispēsandi modo limitato quē transgredi nō licebat: q̄ dominiū in illis bonis videbat habere. Tamē q̄tuz ad potestatē vendicādi si iuste ablata fuisset: videt in istis bonis aliquale dñium habuisse: sed nō tale quale habuerunt iudei q̄ bona sua cōitati dederūt anteq̄ cōuerterentur ad fidē. ⁊ ō dicūt isti ipugnatores q̄ scripture diuine repugnat de cōitate credentiū habuisse talē dñium i rebus datis sibi a fideli⁹ quale habuerūt dātes anteq̄ conuerterētur ad fidē. Sed q: diceret aliquis q̄ iste ipugnat⁹ nō intēdit q̄ oīno tale dñium habuerit cōitas illa quale habuerūt iudei añ cōuersionē. Ideo ꝓbant isti ipugnatores q̄ rō sua per quā ꝓbat q̄ cōitas illa habuerit dñium illoz bonoz: eque concludit de tali dñio quale habuerūt iudei añ cōuersionez suā sicut de alio qualicūq̄. Nā eadē facilitate qua dicis q̄ illud q̄ ꝓmo ꝓpriū añ cōuersionē postea fuit cōicatū inē cos. ⁊ tm̄ non habuerūt post dñium tale quale ꝓius habuerant eadē facilitate dicē q̄ illud q̄ erat ꝓmo proprium postea fuit cōicatū absq̄ oi ꝓprietate ⁊ dñio. q: aliq̄d pōt esse cōe multis: q̄uis nō sit eis cōe q̄tuz ad dñium seu ꝓprietatē: sicut per leges iperiales ⁊ diuersoz regnoz mores ac cōsuetudines diuersarū regionū: ac p iura canonica posset copiose ꝓbari. Potest eni aliquid esse cōe multis per licitā ptātem vtendi vel abutēdi absq̄ oi dñio ⁊ ꝓprietate sicut in veteri legevue ⁊ grana spicarū erāt cōes q̄tū ad licitā ptātez cocēdi in agro ⁊ vinea. aliēa q̄ tm̄ nō erāt cōes q̄tuz ad dñium ⁊ ꝓprietatē ⁊ ita ex hoc q̄ aliq̄d ꝓmo est ꝓpriuz: et postea cōe. eque pōt ꝓbari q̄ cōitas habz dñium tale quale habuerit ille cui⁹ res fuit ꝓpria: sicut pōt ꝓbari q̄ habuerit qualecūq̄ dñium. Secūdus error cōtent⁹ in ꝟbis p̄dictis vt dicunt isti ipugnatores est: q̄ dom⁹: agri: pecunia: et oia mobilia erāt cōia toti cōitati credentiuz quo ad dñium ⁊ proꝑatē. ita q̄ null⁹ post cōuersionē suā de illa mltitudie habebat alicui⁹ talis rei dñium ⁊ proꝑatē in spāli. sed iste error vt dicūt isti ipugnatores: scripture sacre repugnat. Nā sicut legit actuū quito. Petr⁹ dixit ananie vni de nūero credentiū post vendi tionē agri. Nōne manens tibi manebat ⁊ venundatū in tua erat ptāte. Ex q̄b⁹ verbis colligit euidenter q̄ ager añ vēditionez erat ipius ananie quo ad dñium ⁊ ꝓprietatē. Alit enim falsuz dixisset beat⁹ petr⁹. Nonnē tibi manē

Nota

Repulsa

Impugnatio secūdi erroris

bat. ℔ ē poteras libere tibi agrū retinere nec tenebaris eū vēdere: ℔ libere poteras cū vēdere vel tenere: ḡ ager ille nūq̄ fuit toti⁹ cōitat̄ quātū ad dn̄ium ⁊ ꝓpietatē. Amplius actū iiij. sic loquit̄: quotquot em̄ erāt possessores agrorū aut domor̄ vēdētes afferebāt p̄cia cor̄ ⁊ ponebāt añ pedes apl̄or̄. Et postea subditur Joseph aūt q̄ cognomiat⁹ ē barsabas ab apostolis qđ ē iterpretatū fili⁹ cōsolatiōis. Leuites cypr̄ius genere: cū haberet agrū vēdidit illū ⁊ attulit p̄ciū ⁊ posuit añ pedes apl̄or̄. Ex quib⁹ ꝟbis dat̄ itelligi q̄ possessores domorū ⁊ agror̄ noīe ꝓpr̄io: ⁊ ex ꝓpa volūtate hmōi agros ⁊ domos vēdebāt: nec vnq̄ legit̄ q̄ ex ordinatione vel mādato cōitatis vēdebāt huiusmodi res: ḡ semp añ vēditionē earū fuerūt vendētū quo ad dn̄ium ⁊ ꝓpietatē ūspāli. Rursus ℔ auctoritate grego. ꝓbat̄ apte. Gregorius em̄: vt habet̄. xvij. q. i. ca. Ananias deo pecunias vouerat: qs post dyaboli vict⁹ psuasione subtraxit. Ex quib⁹ ꝟbis habet̄ exp̄sse q̄ ananias vouit deo pecunias: quas ꝓ vēdito agro recepit: ℔ null⁹ vouet deo rē alienā: nec rē cōitatis ℔ rē ꝓpr̄iā: igit̄ iste pecunie añq̄ ananias voueret deo: fuerūt ipsi⁹ ananie. Alit̄ em̄ ipe nō habuisset prātē vouēdi illas pecunias deo plus q̄ quicūq̄ alī⁹ de cōitate: ḡ ille pecunie fuerūt ipsi⁹ ananie post vēditionē agri. Ex quo sequit̄ q̄ ager añ vēditionē fuit ipsius ananie ⁊ nō cōitatis: erroneū igit̄ ē dicere vt asserūt isti ipugnatores q̄ dom⁹ ager et hmōi erāt toti⁹ cōitatis quo ad dn̄ium ⁊ ꝓpietatē.

Solutio rōnis ipugnati.

Ad rōnē vero ꝓ quā ꝓbat̄ respōdet facilit̄ dicentes: q̄ sepe scriptura diuina nō seruat ordinē rei geste. Nā rēptator semel tm̄ xp̄m assūpsit i sanctā ciuitatē ⁊ semel tm̄ i montē excelsum. Et tm̄ matheus euāgelista ꝓmo narrat q̄ dyabolus eū i sanctā ciuitatē: ⁊ postea narrat q̄ assumpsit eū i mōtē excelsū: sicut pz matth. iiij. lucas vo. c. iiij. istas duas assūptiōes recitat ordine eōrio: ḡ alter ist⁹ or̄ i scribēdo nō seruabit ordinē rei geste. Alia exēpla inumera i scriptura possent adduci: ℔ illud vnū tā aptū sufficiat. Nō ergo ordo rei geste ex ordine scribendi pōt semp sufficienter ꝓbari. Em̄ ⁊ sepe factū posterius p̄mittit̄ ⁊ post modū facta ꝓpria ad declarationez facti posterioris de quo sermo p̄cesserat subdunt̄: sicut em̄ beat⁹ matheus ꝓmo dicit xp̄m natū de vgine ⁊ postea volēs declarare qualit̄ nat⁹ ē: narrauit qūo ā tēq̄ nasceret̄ de vtero mat̄ ei⁹ iuēta ē a ioseph babēs i vtero de spū sct̄o: et tm̄ habuit i vtero de scō spū añq̄ xp̄s ex ei⁹ vo nasceret̄: ⁊ ita factū posteri⁹ ꝓpus narrat̄. Ordo igit̄ rei geste ñ semp ex ordie scribēdi ℔ sepe ex diuersis locis scripture ⁊ sepe ex rōne colligi debz. Em̄ ⁊ tertio regū. ij. c. narrat̄ q̄ roboam fili⁹ regnauit: ⁊ postea. xiiij. c. narrat̄ q̄ fuit mr̄ ei⁹. Et tm̄ ꝓ rōnē colligi debz q̄ ꝓpq̄ regnaret habuit matrez. Sic igit̄ i ꝓposito q̄uis ꝓmo dicat̄ actū. iiij. Nec q̄q̄ eor̄ q̄ possidebāt aliq̄d suū esse dicebat: ℔ erāt eis oīa cōia: ⁊ postea dicat̄: neq; eni eor̄ quisq̄ egēs erat int̄ illos. Quotquot em̄ possessores agror̄ ac domor̄ erāt: vēdētes afferebāt p̄cia cor̄ ⁊ c. tm̄ ille nō fuit ordo rei geste. ℔ ꝓmo vēdebant̄ possessiōes ⁊ substātie: q̄bus vēditis: vēdētes ponebāt p̄cia añ pedes apl̄or̄: vouētes ⁊ offerētes deo p̄cia cōia. Em̄ ꝓmo p̄mittit̄ q̄ oīa erāt cōia: ℔ postea narrat̄ mod⁹ ꝓ quē facta fuerūt cōia: q: ꝓ venditionē possessionū ⁊ substātiarū ⁊ oblatiōez p̄cij rerū vēditarū factā spōte deo. Et q̄ iste fuerit ordo rei geste: ex diuersis locis text⁹: ⁊ ex auctoritate beati gregorij testātis q̄ ananias deo vouit pecunias: q̄s pro agro suo receperat: colligit̄ euidēter: sicut ostēsuz est ꝓus: ⁊ tm̄ i rōne accipit̄ q̄ nisi illa vēdita fuissent cōitatis quo ad dn̄ium ⁊ ꝓpietatē: illi quor̄ fuerūt añ cōuersionē remāsissent ꝓpetarij. Dicūt isti ipugnatores q̄ ꝓpetarij fuerūt añ vēditionē ⁊ añ oblationē pecuniarū do: ⁊ cū ō: q̄ ℔ repugnat scripture dicēti. Nec q̄q̄ eor̄ q̄ possidebat aliq̄d suū eē dicebat. Dicūt q̄ si ille ipugnat⁹ scīret distinguere tpa. posset concordare scripturas q: pro alio tpe dicit̄. Nec q̄q̄ eor̄ q̄ bēbat aliq̄d suū eē dicebat: ⁊ pro alio tpe ō: q̄ possessores agror̄ ⁊ domor̄ vendētes afferebant ⁊ c. Nec est verū q̄ tpe ꝓ quo ō. nec q̄q̄ eor̄ ⁊ c. ꝑcessit rēp⁹ pro quo ō: q̄ possessores agror̄ ⁊ c. sicut dicit ille ipugnatus. Ex cui⁹ ꝟbis colligi pōt q̄ ꝓm ipm ꝓmi credētes maiorē sollicitudinē babuerūt de suis tpalib⁹ ordinādis: q̄ de fide discēda: ⁊ vita sua quo ad spūalia ordinānda: q: si fidē addiscēdā ⁊ vitā suā quo ad spūalia ordinandā (puta quomō deberēt deū diligere: seruireq; eidē ⁊ placere) ꝓposuissent ordinati ōi tpaliū suor̄ i illo tpe pot̄: ipis tpaliū suorū ꝓpetas ⁊ dn̄iuz remāsisset: ⁊ ita ꝓ illo tē por̄e fuissent ꝓpetarij qō ille negat: ⁊ tm̄ q̄ hoc fuerit vex declarat̄: q: cū apl̄i q̄ doctores erāt ⁊ pr̄es ꝓmor̄ credētiū: nequaq̄ doctrinā magistri sui oblitioni tradiderit q̄ ait. Primū q̄rite regnū dei ⁊ iusticiā ei⁹: ⁊ hec oīa adijcient vobis. Nec est credēdū q̄ apl̄i ꝓmo credētes iformauerit ad dandū tpalia sua cōitati credētiū: añq̄ eos iduxerit ad fidē verā addiscendā ⁊ quō deberēt vitā suā quo ad spūalia ordiare imo si ℔ feciss̄ent credētib⁹ occasionē suspicādi dediss̄ent q̄ eor̄ tpalia desideraffent ⁊ ꝓpt̄ ℔ eis fidē ꝑdicaſſent: qđ minie est credenduz.

Nota

Nota quomō diuersiq̄da sunt rēpora ad cōcordādum scripturas

Nota correlariuz

Hic notatur qūo scriptura nō semper seruat ordinē rei geste.

Primo g̃ btūs petr⁹ cōpūctos corde et ỹ bis suis de fide ⁊ sacramēto baptismi suscipiēdo ⁊ alijs spūalib⁹: cū diligētia iformauit: ⁊ postmodū ipi credētes bōa sua vēdebāt ⁊ pciū ad cōez sustētatiōnē oiz spōr anee offerebāt: ⁊ ita toto tpe quo añ vēditionē rei circa spūalia occupati fuerūt rerū suarū ꝓpetarij remāserīt: q; aūt ꝓmo circa spūalia fuerūt occupati ex illo textu actuū aplox patēt elicit vbi post sermonē bti petri de credētib⁹ sic legit. Dijs.s. verbis bti petri audit cōpūcti sūt corde ⁊ dixerūt ad petrū ⁊ reliquos aplos: q̃d faciem⁹ viri fratres Ex q̃b⁹ ỹbis dat itelligi q; isti ꝓpti erāt iformationē petri ⁊ alioz aplox tenere ⁊ seq̃. Qualē aūt iformationē btūs petr⁹ eisdē tradidit ibidē subiūgit cū dr petr⁹ vo ait ad illos Pniam agite: ⁊ baptizet vnusq̃sq; vr̃m i noie ihesu xp̃i i remissionē pctox vrox ⁊ accipiet donū spūs scti: vobis em̃ ē ꝓmissio et filijs vr̃is: ⁊ oib⁹ q̃ lōge sunt quoscūq; aduocauerit dn̄s de⁹ nr̃. Alijs etiā ỹbis plib⁹ testificat⁹ ē: ⁊ exhortabat eos dicēs: saluamini a gñatōe illa prava. i illa iformatōe pz apte q; d ordie bonorū suox nulla fit mētio p̃m btm̃ petrū memorē doctrine sui magistri dicētis marci vltio. Eūtes i mūdū vniersū pdicate euāgeliū oi creature: q̃ crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit b̃ salu⁹ erit q̃ vo nō crediderit ꝺdēnabit. Jn q̃ de tpalib⁹ disponēdis mētio nō habet. postq̃ iudeos de fide xp̃i istruxerat: q̃rētes q̃d eos facere oporteret: de pnia agēda: de suscipiēdo baptismo: ꝺ dono sp̃s.s. recipiēdo: atq; de dimittēda infidelitate nō ꝺ tpalib⁹ iformauit: cui⁹ doctrinā recipiētes a spūalib⁹ iceperūt. vñ ibidē imediate subiūgit. Qui g̃ receperūt sermōes ei⁹ baptizati sūt ⁊ apposite sūt illa die aie circit tria milia. Erāt aū pseuerātes i doctrina aplox et cōicatiōe bonox suox tpaliū: ꝑ baptismo et alijs spūalib⁹ iceperūt: g̃ illo tpe ꝓpetarij remāserūt: nō em̃ ē credibile q; postq̃ crediderit añq̃ baptizarēt sua tpalia cōtarī dederūt ꝓ pretarij g̃ remāserūt. Post h̃ circa lrāz aliqua sūt notāda [ꝓpetatē] illud ēvbū appellātis qꝺ ipugnatores dicūt p̃ncipalit debere sumi hic ꝓ ꝓpetate spāli ciuili ⁊ mūdana: q̃lē pz doctrinā factox ⁊ sacros canones clerici ⁊ religiosi nō bnt i reb⁹ eccl̃ie. Eīn dicūt q; ꝓpietas ē dupler. vna ē cōis. alia ē spālis. Cōis adhuc ē dupler: ⁊ simlit spālis. Una q̃ pōt ꝓpetarius siue sit ꝑsona singularis siue cōitas: de re libere ordinare vēdēdo: donādo: legādo: alienādo: ⁊ vtēdo ac cōsumēdo si ē res vsu cōsuptibilis ad sue libitū volūtat: et illo modo vt ꝓpus accipit ꝓpetas i iure canonico ⁊ i iure ciuili: ⁊ talē ꝓpetatē nec cōem nec spālē bnt religiosi i q̃buscūq; reb⁹ tpalib⁹: nec clerici i rebus eccl̃ie: q; tpalia ad certos vsus ⁊ certū modū disponēdi sūt eis ꝺcessa: ⁊ ꝓpter h̃ sepe absolute ⁊ sine districtiōe dicit q; nō bnt ꝓpetatē i hmōi reb⁹: ⁊ q; nō sūt dñi hmōi rerū: teste alexādro tertio ex de donationibus. ca. fraternitatē. Di. Eū eps ⁊ q̃libet plat⁹ ecclasticarū rerū sit ꝑcurator non dn̄s tē. ⁊ Aug. vt habet xij. q. i. c. vltio idē dicit: talē ꝓpetatē nō habuerūt ꝓmi credētes i reb⁹ cōib⁹. ī absolute dicit appellās q; ꝓmi credētes nulli⁹ rei nec q̃ vsu consuptibilis nec q̃ nō cōsuptibilis vsu: postq̃ scz oia fuerūt facta cōia: ꝓpetatē hēbāt: q; ꝓ pietatē nec spālē nec cōem habebāt. Alia ē ꝓpetas nō tā spālis q; cōis q̃ ē ptās rēvēdicādi i iudicio: lz nō sit ptās de re libere disponēdi vēdēdo: donādo: legādo: alienādo: ⁊ vtēdo ad libitū: ⁊ talē ꝓpetatē nō spālē ꝑ cōem habebāt ꝓmi credētes: ⁊ h̃ vel rota cōitas ꝑz alicui quos: vel altera ps cōitat. s. illa a qua erat cōitas spālis. s. aplox distincta ꝓ tpe illo qꝺ tp̃s nō icepit ab ūtio cōuersiōis ꝓmox credētiū: ꝑ icepit postq̃ baptizati ⁊ i fide istructi icepe rūt cōfirmare necessitatē multox credētiū q; nō hēbāt vñ poterāt ex ꝓpr̃is sustētari [nulli⁹ rei ꝓpetatē hēbāt] illud verū ē accipiēdo ꝓpetatē ꝓmomō dictā. [Omia q̃ possidebāt erāt cōia iter eos] verū ē q; erāt cōia q̃tū ad ptātē vtēdi ⁊ sustētādi: sc. ꝑ nō erāt cōia q̃tū ad ꝓpetatē ꝓmomodo dict ā p̃m q; itēdit ille ipugnatus [⁊ q; illa cōia tē.] Hic icipit ꝓma rō ad ꝓbandū q; oia erāt cōia quātū ad ꝓpietatē ꝓmomodo dictā [illud qꝺ p̃us āte cōuersionē iudeox ipis fuit ꝓpr̃ū: postq̃ credētes effecti fuerūt fuit iter eos cōicatū] Illa est maior rōnis sue: i qua sicut pz nō ponit dñiz nec ꝓpietas: nec aliq̃ talis declaratio quo ad dominiū ⁊ ꝓpetatē: ⁊ ī ꝑm rectā formā arguendi nō deberet poni i ꝛclusiōe. Et ī ex illa maiori cōclusio sua nō deberet iferri: ꝑ solūmodo deberet illā cōclusionē iferre: omia fuerūt int eos cōicata ⁊ nō illā quā ifert: q; semp ex forma ē fallacia ꝑm q̃d ad simplicit: q̃n i tali modo arguēdi altera determinatio ponit i minori ⁊ i ꝛclusiōe: q̃ nō ponit i maiori sicut b. em̃e currēs ē aial homo nūc ꝓmo ē currēs: g̃ homo nūc ꝓmo ē aial. q; h̃ determiatio nūc ꝓmo ponit i minori ⁊ i cōclusiōe ꝑ nō ponit in [illegible] maiori imo maior accipit sine determiat[illegible]e tali. Eō similiter ē hic talis fallacia. illud qꝺ p̃us āte cōuersionē ipsis fuerat ꝓpr̃ū postq̃ credētes effecti fuerūt: fuit iter eos cōicatū: ꝑ illa q̃ possiderāt āte cōuersionē fuerunt eis ꝓpria quo ad potestatē dādi plus minus idigēti: ⁊ min⁹ vel nihil plus magis idigēti: g̃ postq̃ fuerunt

Nota de bonis ecclesiasticorum quō et quo iure ad eos spectent.

Nota hic quales primi credentes habebāt propietatem.

Hic solvit⁹ prima ratio ipugnanti per fallaciam scōz quidad simpliciter.

Quarta pars capituli i qua accedit ad notabilia circa litterā ponēda.

Proprietas ē duplex.

cōmunersi illa que possederūt fuerunt iter eos cōmunicata: quo ad potestatē dādi plus minus idigēti: ⁊ min⁹ vel nihil magis: pl⁹ idigēti: ⁊ cōsimilis fallacia ex forma est i argumēto

Replica. suo: q⁹ hec determinatio quo ad dominiū ⁊ p̄prietarē accipit i minori ⁊ cōsequētia: ⁊ non i maiori. Sed forte dicet aliquis q⁹ ille impugnatus accepit maiorē suā sub hoc sensu. Illud qđ p̄ius āte cōuersionē iudeorū ipsis fuerat p̄prīū postq̄ credētes effecti fuerunt: fuit eodē modo quo p̄mo fuerat p̄prīū: inter eos cōmunicatū: ⁊ tunc bene sequitur cōclusio: q⁹

Re ponsio eadē determinatio q̄ ponit in minori ⁊ i cōclusione subintelligit virtualiter i maiori. Ad hoc dicūt isti impugnatores q⁹ maior sub illo sensu est falsa imo dicūt q⁹ sic intellecta est erronea reputanda: q⁹ bona iudeorū āte cōuersionē illo modo fuerunt p̄pria eis: q⁹ poterāt libere ea dare suis cōsanguineis nihil vel parū dando extraneis: illo autē modo nō erant cōmunia cōmunitari credentiū: sicut nec illo modo bona ecclesie sūt modo cōmunia. Multis etiā modis alijs erāt illa bona p̄pria iudeis ante cōuersionez quib⁹ nō erant cōmunicata postea iter eos: qđ ex precedentib⁹ colligitur euidēter: et ita patet clare q⁹ ille sophistice ar

Nota bastardi- guit (vt dicunt isti impugnatores) dicentes q⁹ si modos arguendi sciuisset: nūq̄ per illud sophisma nec per cōsimilia que frequēter adducit veritatē catholicā impugnasset. [Constat autē q⁹ illa que possidebant āte conuersionem erant illis quātū ad dōnium p̄pria. Illa est minor ratiōis sue i qua ponitur hec determinatio quātū ad dominiū: que in maiori minime posita fuit: etiaz ita sophistice arguit [quare sequitur q⁹ fuerūt quo ad p̄prietatez seu dōnium inter eos cōmunicata] hec est conclusio rationis sue: circa quā isti impugnatores duo notant. Primū est q⁹ in hac conclusione ponitur hec determinatio quo ad p̄prietatem seu dominiū que nequaq̄ fuit posita in maiori: ⁊ ideo sophistice infertur illa cōclusio Sicut posito q⁹ aliquis volens ītrare religionez conferat alicui monasterio monachorum omnia bona sua quorū p̄ius habuit dōnium li

Nota bonū exē- bere sic q⁹ potuit illa dare vēdere et legare ac etiam alienare ad libitum. et arguatur sic. Illa que erant isti p̄pria postea omnib⁹ de monasterio qđ intrauit sunt cōmunicata: ꝑ p̄ius erant p̄pria quo ad potestatem dādi vel vēdendi legandi: et quomodolibet alienādi. igitur postea sunt cōmunicata quo ad potestatē dandi vendendi legādi: et quomodolibet alienandi. certum est q⁹ arguitur sophistice: quia constat q⁹ conclusio ꝑm sacros canones falsa est: et premisse sunt vere. igitur dicunt q⁹ argumentatio istius est sophistica reputanda. Secundo notant isti impugnatores q⁹ cum ydez termini non debeant accipi equiuoce in premissa ⁊ cōclusiōe: dōnium qđ ponit b. tā i minori q⁹ in cōclusiōe nō accipit equoce. ꝑ i minori accipit dōniuz p̄ dōnio ciuili ⁊ mūdano: qđ ē ptās alienādi: vēdēdi: donādi: legādi: ⁊ vtēdi re ad placitū: q⁹ ꝑm iura ciuilia rerū suarū vnusq̄sq̄ ē moderator ⁊ arbit: g̃ eodē mō accipit dōniuz b in cōclusiōe cū dr q⁹ illa bōa iudeoꝝ fuerīt cōicata quo ad dōniuz: ⁊ ita ꝑm illū ipugnatū cōitas fideliū credētiū hēbat dōniū ciuile ⁊ mūdanuz qđ est ptās dādi vēdēdi ⁊c. [In reb⁹ illis cōib⁹] qđ est oīno falsuz ⁊ erroneū: q⁹ tenebāt credētes de illis tpalibus sustētare: ⁊ nō poterāt ea aliēare ad libitū [q⁹ de reb⁹ nō ꝓsumptibilib⁹ vsu ⁊c] illd dicūt isti ipugnatores oīno esse falsuz: sicut ex p̄cedētib⁹ ptz apte [nisi violētia sibi fiat] Dicūt isti ipugnatores q⁹ violētia fieret scripture: si diceret q⁹ imobilia erāt cōicata credētib⁹ quo ad dōnium ⁊ p̄petatē: q⁹ sicut ex scriptura ptz ipi spōtanee vēdebāt bu iusmōi res: ⁊ ita ille sp̄añ vēditionē erāt sue p̄prie: ⁊ nō cōes [Cū g̃ p⁹ dicat q⁹ inter credētes erant oīa cōia] male arguit. P⁹scribit: g̃ p⁹ fuit factū: q⁹ sicut ostēsuz est ordo scripture nō sp̄ sequit rei geste ordinē [Ipi añ vēditionez illoꝝ remāsissent p̄petarij] illud qđ ille impugnat⁹ bz pro vltio incōueniēti: būt isti ipugnatores pro vo. Cū dicit [nec q̄ q̄q̄ eoꝝ q̄ possidebāt ⁊c] illud dicit scriptura p̄ tpe post vēditionez oīm et allationē precioꝝ: ⁊ ita illi qđ dicitur q⁹ ante venditionē p̄petarij remāserunt: nullatenus aduersatur. Cap. v.

Cap. V. In p̄ma pte isti⁹ capli recitat q̄ta ⁊ ex⁹ tractat⁹ p̄sti turionis d ūcre.

Dillud aūt quod

volēs p̄bare q⁹ rerū vsu nō ꝓsumptibiliū credētes nō habuerūt dōnium etiā in cōi subiūgit. s. q⁹ res nō ꝓsumptibiles vsu vēdebāt: ⁊ ipas nec in spāli nec i eoꝝ cōitate retinebāt. dicim⁹ q⁹ ex ꝑ nō sequit q⁹ añ vēditionē illarū rerū nō habuerūt dōniuz: ꝑ bn sequit q⁹ post vēditionē illd nō retinuerit: ⁊ ꝑ ē verū. p vēditionē cui pfectā in emētes trāstulerūt dōniuz: q⁹ illd sibi nō retinuerūt: ⁊ si q̄rat q̄re apli agros ⁊ domos nō retinuerūt i iudea ꝑ poti⁹ illis vēditis habuerūt p̄cia eoꝝ in cōi. Rndet melchiades papa dicēs futurā. i. trāsiturā ecclesiā i gētib⁹. i. ad gētes apli p̄uidebāt iō p̄dia i iudea minie sunt adepti. Et si dicat q⁹ melchiades videtur supponere q⁹ credētes etiā añ vēditionē p̄dioꝝ illa neq̄q̄ habuerūt i cōi cū dicat q⁹ illa i iudea minie sūt adepti dicim⁹ q⁹ melchiades p̄ tāto dixit aplos i iudea nō

fuisse adeptos pdia: q; nihil sic adepti fuerāt: vt illa sibi intēderēt retinere: 7 ī nō videbāt ea fuisse adepti: cū q̄ sic rē adipiscīt: vt eā ī cōtinēti a se abdicare debeat: adept⁹ ꝓprie non dicaī. Ex pdictis patet q̄ aplis fuit licitū ī iudea sivoluissēt retinere pdia: nec voto cōpulsi sūt: q; nō retinuerūt voce ꝓpa: q; se ñ ꝓcturos mox ibi: ß trāsituros se putidebāt ad gentes

Secūda pars huius capituli ī qua incipit explicatio predicti textus.

Jn illa pte respondz

ad scām qō accepit appellās q̄ videlicet primi credētes nō retinuerūt res nō cōsumptibiles vsu: nec ī spāli nec ī cōi: 7 circa ß duo facit Primo em̄ respōdet p distinctionē distinguēs duo tēpora. s. tps añ vēditionē: 7 post vēditionē. Un̄ dicit q̄ post vēditionē nō retinuerunt dn̄ium ß añ vēditionē bn̄ habuerūt dn̄ium huiusmōi rerū ī cōi. Et scdo ibi [si q̄rat] mouet q̄stionē q̄re aplī domos 7 agros ī iudea nō retinuerūt. Ad quā respōdet ꝑz melchiadē papa q. s. sciuerūt eccl'iam trāsiturā ad gētes. Tertio ibi [Et si dicat] Obiciēdo ō pdictā rspōsionē. Respōdet vt plane habet ī lra. Ultimo ibi [Ex pdictis pz] cōcludit ex pdictis q̄ licitū fuit aplis habere ī iudea pdia. Sz isti impugnatores dicūt ī istis ꝟbis quatuor cōtineri errores. Quor ꝓm⁹ ē q̄ cōitas credētiū habuit domos 7 agros quo ad dn̄ium 7 ꝓprietatē. Secūdus ē q̄ aplī habuerūt pdia ī iudea Terri⁹ ē q̄ aplī ī nō retinuerāt pdia q̄ habebāt ī iudea q; trāsituri fuerūt ad gētes. Quartus ē q̄ aplis licuit ī iudea: et iter gētes pdia possidere. De ꝓmo errore dictū ē ī pte ꝓcedēti vbi ostēsum ē q̄ iudei cōuersi domos 7 agros nō dederūt cōitati: ß tāq̄ res ꝓprias vēdiderūt 7 postea ꝓciū spōte obtulerūt cōitati. Secūdus error hic cōtent⁹ vt dicūt isti impugnatores ē q̄ aplī habuerūt pdia ī iudea: q̄ hoc dicat ille impugnat⁹: ptz apte: ait em̄. dicim⁹ q̄ melchiades ꝓ tāto dicit aplos ī iudea nō fuisse adeptos pdia: q; nō sic adepti fuerunt ea q̄ illa sibi intēderēt retinere. Ex quib⁹ ꝟbis clare colligīt q̄ aplī ī iudea pdia habuerūt: quis illa intenderent minime retinere. At hoc isti impugnatores reprobare nituntur. primo sic.

Tertia pars capituli ī qua incipit impugnatio dicti textus ob quatuor errores. Primum. Secūdum. Tertium. Quartum.

Hic deducitur q̄ apostoli non habuerūt predia in iudea. prima ratione sic.

Constat q̄ apostoli non habuerūt ī iudea aliqua pdia ꝓter pdia cōuersor̄ ad fidē. Un̄ 7 de illis pdijs videt ille ipugnat⁹ intēdere: ß ostensuz ē ꝓus q̄ illa pdia semp añ vēditionē ipor̄ remanserūt ꝓpa illor̄ quor̄ ꝓus fuerūt: g̃ illa pdia añ vēditionē ipor̄ ad ꝓpetatē 7 dn̄ium aplor̄ minime ptinebāt: nec ptinebāt ad eor̄ dn̄ium post vēditōnē: g̃ aplī post passionē xpi ī iudea pdia minime habuerūt. Scdo sic. aplī quātū ad cōsiliū pauptat̄ imitatores xpi fuerūt: ß xps nō obstāte q̄ nō erat de iudea regulariter trāsiturus. ante mortē suā ī iudea pdia nō recepit cū ipe dicat matth. viij. Vulpes foueas hāt 7 volucres celi nidos: fili⁹ aūt hois nō habz vbi caput suū reclinet: g̃ nec aplī ī iudea receperūt. Ex ß pz q̄ pdia iudeor̄ ꝓuersor̄ ne quaq̄ ī toti⁹ cōitatis dn̄iuz trāsierūt. Cū sit igīt̄ ꝟisimile q̄ aplī sequerēt vitā xpi 7 modū viuēdi eiusdē: ß xps nullū pdiū ꝓ seu k' suo collegio spāli recepit: ß tn̄ sustinuit q̄ mulieres sibi 7 suis discipl'is de suis facultatibus ministrarēt. sicut pz luce. viij. 7 q̄ locli ꝓ pauperibus idigētib⁹ portarēt: ita aplī ꝓ se pdia minime receperūt: ß ꝓmiserūt q̄ fideles de ꝓcio suor̄ bonor̄ aplor̄ 7 alior̄ idigētias subleuarēt. Tertio illud sic ostendit. sūmi sacerdotes sequētes apl'os nō fuerūt pauperiores ipis apostolis: ß plures sūmi sacerdotes post apl'os pdia a fidelib⁹ minime receperūt. lz pdior̄ ꝓcia reciperēt: g̃ multomag⁹ aplī pdia ꝓuersor̄ ī iudea minime receperūt. Maior ē manifesta 7 iferi⁹ multis modis ꝓbabit. Minor ꝓbat auctoritate vbani pape q̄ vt habet. xij. q. i. c. vidētes ait. Vidētes aūt summi sacerdotes 7 alij atq; leuite: 7 reliq̄ fideles pl⁹ vtilitat̄ posse cōferre: si hereditates 7 agros quos vendebāt eccl'esijs q̄b⁹ ꝓsidebāt epi traderent: eo q̄ ex sumptib⁹ eor̄ tā ꝑntib⁹ q̄ futuris tēporib⁹ plura 7 elegantiora possent ministrare fidelibus cōem vitā deducētib⁹ q̄ ex ꝓcio ipor̄: ceperūt pdia 7 agros quos vēdere solebāt matricib⁹ eccl'esijs tradere 7 ex sumptib⁹ eor̄ viuere. Ex q̄b⁹ ꝟbis euidēt colligīt q̄ ī ꝑmitiua eccl'ia 7 diu post: talis fuit ꝓsuetudo q̄ fideles q̄ alios fideles vitā cōem ducere cupiētes de bonis suis sustentare volebāt: ꝑpis pdia nō dederūt: ß pdia vēdiderūt 7 ex ꝓcio vitā cōem ducētib⁹ necessaria ministrarūt. Postea aūt ceperūt (sicut vban⁹ papa dicit) pdia 7 agros matricib⁹ eccl'esijs tradere: nequaq̄ g̃ iudei cōuersi sua pdia ꝺderūt aplis: ß sicut text⁹ actuū aplor̄ eloquit manifeste: ꝑpi sua pdia vēdiderūt 7 ꝓciū añ pedes aplor̄ ꝓ sustētādis fidelibus posuerūt. Sz ꝺ illa obijci pōt ꝓmo p capitulū allegatū Melchiadis pape q̄ insinuare videt q̄ eccl'ia iter gētes predia magna obtinuit: g̃ fideles nō vēdiderūt pdia: ß eccl'ie tradiderūt. Scdo q; posteriores aplis nō erāt sanctiores neq; maiores curā hāntes de fidelib⁹ sustētādis q̄ aplī: si g̃ sicut dicit vban⁹ papa Epi posteriores ordinauerūt ꝓ vtilitate cōez vitā ducētiū q̄ nō ꝓcia ß pdia eccl'esijs traderēt. Videt q̄ multomag⁹ ß ordiauerūt aplī.

Tertia ratione.

Nota ex isto quare melius ecclesijs fuit cōferre et retinere predia: therediates q̄ accipere earū precia.

Nota correlariū.

Obiectio prima.

Secūda obiectio

Ad primū illor̄ isti ipugnatores respōdēt dicētes q̄ melchiades nequaq̄ dicit q̄ eccle-

Respōsio ad primā obiectionem.

sia hoc ē collegiū cōmunē vitā ducētiuz p̄dia
tēpore apostoloz optinuit: sed explicat mani
feste q̄ tēpore cōstātini imperatoris p̄dia sūt
adepta. Aliter dicūt: ⁊ rēspōsioni p̄dicte non
obuiat: q̄ i iudea ꝑ tēpore apostoloz: nec ec
clesia q̄ est congregatio illoz q̄ diuino cultui
sunt specialiter deputati: nec tota congrega
tio fideliū: nec aliqua pars illi⁹ cōgregatiōis
predia sibi retinuit. iter gētes aūt tēpore apo
stoloꝝ. licet cōgregatio illoz q̄ erant diuino
cultui spāliter deputati: ⁊ etiā cōgregatio cō
munē vitā ducentiū in cōi p̄dia nō haberet: ꝑ
de precio p̄dioz ⁊ elemosynis sustētarē: mul
ti tn̄ erāt fideles inter gētes q̄ p̄dia habuerūt
⁊ retinuerūt ⁊ ita iter fideles i iudea: ⁊ iter fi
deles iter gētes tpe aplōz fuit differētia ma
nifesta quo ad rerētationē p̄dioz. Ad secūdū
dicūt isti impugnatores q̄ aliquid ē expediēs
ꝑ vno tēpore qđ ꝑ alio minus expediēs: imo
aliq̄n nociuū dignoscit: ⁊ ideo q̄uis aplī fue
runt sapiētiores ⁊ maioꝝ sollicitudinē de cōi
vtilitate gerentes q̄ sequētes eos: ipi tn̄ vitā
xpi sequētes nec p̄dia habere volebāt: nec q̄
cōgregatio vitā cōmunē ducentiū haberet p̄
dia ordinauerūt: q: tūc nō erat ita necessariuz
sicut postea fuit. Ebristiani etiā q̄ fuerūt vici
ni apostolis hoc nō seruabāt. Et tn̄ nō fuerūt
minoris sapientie: nec minoris feruoris ad cō
mune bonū q̄ posteriores. ⁊ hoc q: tūc nō ita
expediebat. Quarto ꝓbat q̄ aplī i iudea p̄
dia minime habuerūt ꝑ hoc q̄ aplī omia tēpo
ralia abdicauerūt quo ad dnium ⁊ ꝓprietatē
sicut ꝑ scripturā sacrā: doctrinā sanctoz ⁊ de
terminationē ecclie ꝓstat apte: ꝑ de illa mate
ria erit postea sermo prolixus: ideo ad presens
trāseo. Tertius error vt dicūt isti impugna
tores hic cōtentus ē q̄ aplī ideo non retinue
rūt p̄dia q̄ habebāt i iudea: q: trāsituri fuerūt
ad gētes. Hoc dicūt isti impugnatores esse er
roneū ꝑ eo q̄ i hijs verbis insinuat impugna
tus aplos iter gētes p̄dia habuisse ⁊ retinuis
se. Si em̄ ꝓpter hoc tm̄modo aplī p̄dia q̄ i iu
dea habebāt nō retinuerūt: q: transituri erāt
ad gētes. igit̄ q̄n vēturi erāt ad gētes: si gētes
eis p̄dia offerre volebāt: ipsi retinere oblata
p̄dia itendebant. Cōstat aūt q̄ multi fideles
inter gētes aplis p̄dia obtulerūt: ꝗ aplī obla
ta p̄dia receperūt ⁊ retinuerūt: ꝑ hoc cōstat es
se falsum: q: nusq̄ legit̄ q̄ aplī iter gentes p̄
dia receperūt. Unde ⁊ apostolus paulus qui
erat doctor gentiū et magister: etiā sepe sum
ptus a gētib⁹ recipe recusauit: q: ꝑ victu suo
manib⁹ ꝓprijs laborauit: ⁊ i. thi. vi. ait. Habē
tes aūt alimēta ⁊ quib⁹ regamur hijs cōtenti
simus. Ex quib⁹ patet q̄ paulus iter gētes p̄
dia nō recepit: ⁊ idē cōstat de apostolis alijs.

Quartus error. C vt dicūt isti impugnato
res ↄ est: q̄ aplis licuit i iudea ⁊ iter gētes pre
dia possidere: ꝑ illud vt dicūt isti impugnato
res scripture diuine repugnat. Nā quib⁹ iter
dicit̄ cōgregare thesauros: eisdē iterdicit̄ pre
dia possidere. Nā de p̄dijs thesauri cōgregāt̄
⁊ sepe expedit et ē recte ↄsonū rōni p̄dia pos
sidentes congregare thesauros eo q̄ sepe abs
q̄ thesauro rite coli: cōseruari et defendi non
possunt. xps aut̄ ↄgregare thesauros aposto
lis interdixit. d. matb. vi. Nolite thesauriz are
vobis thesauros in terra vbi erugo ⁊ tinea de
molitur ⁊ vbi fures effodiunt ⁊ furant̄: ꝗ xps
apostolis iterdixit p̄dia possidere: vel saltē ne
possiderēt cōsuluit apostolis: ergo doctrinaz
⁊ cōsimilia sui magistri sequentib⁹ p̄dia mini
me licuit possidere. Amplius quib⁹ interdi
citur sollicitudo de crastino: ipsis iterdicit̄ p̄
dioꝝ possessio: quia predia possidētes p se vel
per alios de predijs futuris tēpoꝝb⁹ disponē
dis sollicitudinē magnā oportet habere. Chri
stus aūt sollicitudinē de crastino iterdixit. di
cit matb. vi. Nolite solliciti esse i crastinū: ergo
eis interdicta fuit p̄dioꝝ possessio: ⁊ per ↄns
eis nō licuit p̄dia possidere. Rursus ea q̄ ad
picula spūalia ⁊ pctā iclināt sine q̄b⁹ vitā cō
ueniēter trāsigere cōtingit aplī reliquerunt.
Aliter em̄ de placēdo deo minus fuissent soll
liciti: ꝑ p̄dia sicut ⁊ diuitie: ad spūalia picula ⁊
peccata iclināt teste aplo q̄. i. thy. vi. ait. Qui
volūt diuites fieri icidūt i tēptatōnē ⁊ laque
um dyaboli ⁊ desideria multa ⁊ iutilia ⁊ noci
ua q̄ mergunt hominē i perditionē ⁊ iteritu z:
ergo aplī p̄dia reliquerūt. Sed forte di
ceret ille impugnatus q̄ xps noluit aplos dū
esset cū eis p̄dia possidere: quin tn̄ post ei⁹ ab
scessum p̄dia possiderent minime interdixit.

Sed hoc dicūt isti impugnatores stare non
posse. Nā nō est pfectoz de maiore pfectione
ad imperfectionē vel minorē pfectionē transi
re. Apostoli aūt saltē post aduentū spūs san
cti: pfecti fuerūt: ergo nullā perfectōnē quā a
christo acceperant: et secū seruauerant relin
quere debuerunt. Sed dū erant cū christo pre
dia minime habuerunt: nec habere voluerunt
vt xpo perfectius adhererent: ergo post aduē
tū spūs sācti multomagis predia habere non
debebāt. Unde si apostoli q̄ nō erant omino
perfecti imo predia: perfectionis amore mi ni
me habuerunt: multomagis post aduentū spi
ritus sancti quando erant in omi perfectione
magis q̄ antea radicati: ⁊ ad quos tunc prin
cipalit̄ i terris gubernatō spectrabat fidelīū p
fectōis amore. Et vt exēplū darēt fidelib⁹ oīa

Ad secūdam ob.

Quarta ꝓbatio secūdi erroris

Impugnatio tertij erroris.

Reprobat̄ quartus error.

Primo.

Secundo.

Tertio.

Euasio.

Repulsa.

debuerūt ꝓpter deū relíquere: ⁊ vt ſuſpitionē tollerēt ꝙ ꝓpter tēporalia ꝓdicarēt nequaq̄ prędia debuerunt habere. Ad hec nulla religio eſt pfectior i paupertate: apoſtolica paupertate. Multi aūt ſunt religioſi q̄ ꝓdia nō ſolū in ſpāli ſ etiā i cōi habere recuſant. Patet de fratrib⁹ ꝓdicatorib⁹ ⁊ alijs mēdicātib⁹: ergo multomagis apli nequaq̄ ꝓdia debuerūt habere. Quarto.

Quinto.

Porro qꝛ ille impugnat⁹ q̄tū ad iſtas quatuor aſſertiōes de prędijs apl̄oꝝ: vt dicūt iſti impugnatores: doctrine fratrū ꝓdicatorū obuiat ⁊ repugnat. ꝓmo ordinē eoꝝ deſtruit ⁊ cōfundit manifeſte inſinuans ꝙ paupertatez apoſtolicā nullaten⁹ imitāt̄ ꝓpꝛietatē ꝓdiorū a ſe penit⁹ abdicādo: ideo ꝓ ipis et eoꝝ doctrinā ſequētib⁹: quid de illa materia ſentiat thomas doctor eoꝝ adducunt. In libro itaq̄ ꝓtra doctrinā retrahētiū a religiōe i. c. xv. ait Manifeſtū ē igit̄ ſm expoſitiones præmiſſas apl̄is iterdictū fuiſſe ne agros vel vineas vel alia hmōi bona imobilia poſſiderēt. Quis aūt dicat niſi heretic⁹ patēs diuiniſſimā inſtructionez a xp̄o pfectiōi euāgelice derogare. Ex q̄bus verbis euidēter habet ꝙ iterdictū fuit a xp̄o apoſtolis ne ꝓdia poſſiderent: ⁊ ꝙ ſapit hereſim ſm illū dicere ꝙ poſſeſſionū carentia derogat euāgelice pfectioni: ⁊ ita cū apli euāgelicā pfectionē nequaq̄ reliquerint: conſtat eos ꝓdia minime poſſediſſe. Itē illud i eodem capitulo dicit. Eſt aūt vlteri⁹ cōſiderādū qualiter p̄miſſa dn̄i ꝓcepta. ſ. nolite poſſidere aurū ⁊c. fuerūt ab aplis obſeruata. Et infra: ꝙ aute nihil tēporaliū poſſiderēt aut etiā i via deferrent: ātequā tēpus paſſionis apte oſtēdit ex ꝟbis q̄ legit̄ luce. xxij. vbi dn̄s diſcipl̄is ſuis dicit: q̄n miſi vos ſine ſacculo ⁊ pera ⁊ calciamētis. Nūquid aliq̄d defuit vobis? at illi dixerūt. nihil. Sed qꝛ ibi ſubdit dixit ergo eis. ſ nūc q̄ habet ſacculū tollat ſimilit̄ ⁊ perā. Poſſet alicui videri ꝙ dn̄s totalit̄ ꝓcepta ꝓpꝛia relaxauerit: ſ hāc relaxationē quātū ad ꝑſonas apoſtolorū iminētis pſecutiōis tēporeꝛ: referēdam apparet ex ꝟbis bede: q̄ dicit. Nō eadē viuendi regula pſecutiōis ⁊ pacis t̄ēporeꝛ diſcipl̄os informat. Miſſis quidē diſcipulis ad ꝓdicādū: ne quid tollerēt in via ꝓcepit: mortis vero inſtāte piculo ⁊ tota ſimul gēte paſtorē gregē q̄ perſequēte: cōgruā ipſis regulā decernit: p mittēs vt tollant victui neceſſaria: donec ſopita inſania pſecutorū: tēpus euangelizādi reddeat. Et ſubdit. vbi mobis quoq̄ dat exēplū ex iuſta nō nūq̄ cauſa inſtāte: quedā de noſtri ꝓpoſiti rigore poſſe ſine culpa intermitti. Hec verba bede. Ex quib⁹ concludit thomas ⁊ ex quo etiā apparet ad rigorē euāgelice diſcipli

Euaſio.

ne pertinere ꝙ aliquis careat omni poſſeſſione terrena. Quid aūt ſuper hoc apoſtoli poſt paſſionē ſeruauerunt ⁊ ſeruandū tradiderunt aperte in actibus apoſtolorum docetur. Legit̄ em̄ actuū. iiij. ꝙ multitudinis credentium erat coꝛ vnū ⁊ aīa vna: nec quiſq̄ eoꝝ q̄ poſſidebat aliquid ſuū eſſe dicebat. Sed erant illis omnia cōmunia. Et ne aliq̄s dicat: eos habuiſſe poſſeſſiōes cōmunes: puta agros ⁊ vineas aut aliquid hmōi: hoc per ſequela excluditur Sequit̄ em̄ quotquot poſſeſſoꝛes domoꝝ ac agroꝝ erāt vendētes afferebāt: ꝓcia eoꝝ que vendebātur ⁊ ponebāt ātē pedes apoſtolorū Ex quo ptz hāc eſſe euāgelice vite obſeruantiā ab aplis obſeruatā vt ea q̄ ad neceſſitatē vite ptinēt poſſideant̄ cōiter: poſſeſſiōib⁹ oīno abdicatis. Ex his ꝟbis colligit̄ euidēter: ꝙ thomas in quatuor obuiat manifeſte iſti impugnatoꝛ: quoꝝ primū eſt ꝙ oīa ꝓcepta xp̄i data aplis ⁊ diſcipulis de obſeruātia pauptatis ſicut ꝙ nō poſſideret aurū ⁊c. ⁊ cōſimilia. nun q̄ niſi diſpenſatiue ad tēpus relaxata fuerūt. Cuius oppoſitū tenet ille impugnat⁹ ſicut poſt ea apparebit. Scōm eſt ꝙ ad euāgelice vite obſeruātiā ſpectat poſſeſſionib⁹ etiā carere in cōi. Tertiū eſt ꝙ apli nec i iudea nec iter gētes poſſeſſiones nec i cōmuni ne i ſpāli habuerūt: nec licuit eis habere Ex quo ſequit̄ ſicut poſtea oſtendet̄ ꝙ apli vouerāt oībus poſſeſſionib⁹ i ſpāli et in cōi carere. Quartū eſt ꝙ poſſeſſiōes de quib⁹ fit mētio actuū. iiij. caplō quas vendebāt nō erāt cōmunes ſed erāt ꝓpꝛie ātē venditionē ⁊ ꝓcia earū cōicata fuerunt. In iſtis ⁊ in bijs que ſequūtur ex eis ille impugnatus doctrine thome cōtradicit aperte. Unde idē thomas contra quoſdaz magiſtros pariſien. deſtruentes euāgelicā pauperta tē. ca. vi. Multis modis conatur oſtēdere ꝙ actualis paupertas que eſt per abdicationem ꝓpꝛietatis omniū tēporaliū: ad euangelicā pertinet paupertatem quā et apoſtoli ſeruauerunt. Unde ſicut arguit euāgelica pfectō maxime in apoſtolis claruit: ſed ipſi paupertatem actualē habuerunt ſua omnia relinquentes. et infra ſic ait. Ulterius oſtendam⁹ ꝙ illa perfectio qua aliquis ꝓpꝛia relinquit nō requirat poſſeſſionez diuitiarū in cōmuni. Primordiū em̄ huius perfectionis in xp̄o et i apoſtolis fuit: ſed ipſi nō legūtur ſua relinquētes aliquas poſſeſſiones habuiſſe in cōmuni: imo potius legitur ꝙ nec etiam domus habebant ad manendū: vt ſatis probatū eſt: et infra Itē Auguſtin⁹ dicit i tertio libro de doctrina xp̄iana: ꝙ illi qui cōuerſi ex iudeis fuerunt ad xp̄m: i primitiua eccleſia: q: proxim⁹ ſpūalib⁹

Nota correlariū.

Thomas in quatuor obuiat ipugnatoꝛ. Primum.

Secundum.

Tertium.

Quartum.

fuerunt taꝫ capaces extiterunt spiritu sancto vt venderent omia: eoꝝq; preciū indigētib⁹ distribuendū āte pedes apl̄oꝝ ponerēt: ⁊ ifra Nō em̄ hoc vllas ecclas gentiū fecisse scriptū est: qz nō tā ꝑpe inuēti erāt q̄ simulacra manu facta deos bēbāt: ꝟ Augustin⁹ ex quib⁹ infert thomas. Ex quo pꝫ q̄ Aug. ꝓfert ꝓfectionē ecclesie ꝑmittue iudeoꝝ ꝓfectiōi ecclie ex gentibus: i hoc q̄ oia sua vendiderūt pauperib⁹ distribuēdo: ꝟ ipi ita vēdiderūt ꝓpria q̄ nullas possessiões i cōi seruauerūt sibi. Et bis colligitur euidenť q̄ ꝑm illū apl̄i nullas possessiones habuerūt: nec habere licite potuerūt. Et q̄ illi de quib⁹ fit mētio i actib⁹: possessiones suas nō tā q̄ cões ꝟ tā q̄ ꝓprias vēdiderūt. dicit em̄ q̄ vēdiderūt ꝓpria: ⁊ ita ille possessiones nūq̄ cões fuerūt. Et hoc dicit ifra exp̄sse ī ꝟ ꝟba. Apl̄i reseruabāt pecunias ⁊ etiā colligebāt: vt sanctis pauperib⁹ q̄ ꝑdia sua vēdiderāt ꝓpter xp̄m necessaria ministrarēt. nec tn̄ illas pecunias habebāt de aliquib⁹ possessionib⁹. ꝟ ex elemosinis fideliū. Apl̄i igit̄ nullas possessiões būerūt. Et si dicas q̄ saltē habebāt pecunias. ⁊ seruabāt ꝑm thomā. Dicendum q̄ vel thomas sibiipi cōtradicit: i hoc q̄ ꝓius dixerat q̄ ꝓceptū de pecunia nō portanda nō fuerat nisi dispensatū ad tēpus. vel loq̄tur illo modo loquēdi quo dicit̄ q̄ q̄ p aliū facit p seipsuꝫ facere videť. vt dicat̄ q̄ apl̄i reseruabāt pecunias qz ordinauerūt q̄ alij reseruarēt. Hijs visis est ad litterā trāseūdū. ⌊Vel debāt⌋. s. illi quoꝝ erāt ⌊Nec i eoꝝ cōitate retinebāt⌋. qz res quas vēdebāt ad cōitatis dn̄i um minime ꝓtinebāt. ⌊Ex hoc nō sequit̄ q̄ añ vēditionē illarū rerū nō habuerūt dn̄iuꝫ⌋. Dicūt isti impugnatores q̄ ex ꝟ q̄ illi quoꝝ erāt ante cōuersionē vēdebāt illas res tā q̄ ꝓprias sicut ex textu actuū apl̄oꝝ bn̄ colligit̄ ⌊Unde sequit̄ q̄ cōitas illa: rerū illarū nō habuit dn̄ium: qz apl̄i domos et agros nō retinebāt i iudea⌋. Causa ē qz nō retinebāt illa q̄ non habebant. predia aut̄ nō habebāt i iudea illo tēpore: nec vnq̄. ideo non retinebāt ⌊Respondet melchiades papa⌋ Dicunt isti impugnatores q̄ melchiades nō respondet ad illā questionē quare apl̄i domos ⁊ agros nō retinebāt in iudea. Sed pōt dici q̄ respōdet ad illā questionē quare nulli fideles illo tēpore domos retinebāt i iudea: sicut post̄ gētes q̄uersi fuerūt multi fideles iter ipos ꝑdia retinebāt. Unde illa videť fuisse itentio melchiadis pape: q̄ qz apostoli ꝓuidebāt: q̄ fideles de iudeis conuersis qui predia habuerūt vel oēs vel plures ex eis: transituri erāt ad gētes cōsuluerūt eis apostoli: q̄ omia predia sua distraberēt et pro salute aiarū suarū de p̄cio debite ordinarēt: ⁊ q̄ nulli cōitati cōmunē vitā ducentiū aliqua predia darent. Causa aut̄ quare cōsuluerunt omnib⁹ q̄ ꝑdia sua distraberēt: cū tn̄ forte nō omēs predia possidētes ad gētes fuerūt transituri: potuit esse illa: qz apostoli ignorabāt vl̄ si per reuelatōnē spūs sancti sciuerunt dicere noluerūt q̄ erāt trāsituri ad gentes ⁊ qui nō. et ideo voluerūt oēs esse paros: ⁊ ꝑm illam explanationē: textus melchiadis sic debet legi. Apostoli ꝓuidebāt futurā eccl̄iam i gētib⁹ hoc est multos de eccl̄ia transituros ad gentes: idcirco cōmunē vitā ducētes i iudea predia minime sunt adepti. etiā ꝓ breuissimo tēpore ⁊ tūc littera est plana: ⁊ sensus apertus. Est tn̄ aduertendū q̄ vni⁹ rei possunt esse multe cause: quarū quelibꝫ aliq̄n ē causa sufficiēs: aliquādo vero nulla est causa sufficiēs: ⁊ iō q̄uis fuerit vna causa quā assignat melchiades quare cōmunē vitā ducētes i iudea ꝑdia minime sunt adepti: hec tn̄ forte nō fuit precisa cā q̄uis forte fuerit causa sufficiēs: ⁊ ideo ꝓpter aliā causam poterāt etiā inter gētes esse aliq̄ cōmunē vitā ducentes q̄ predia minime sunt adepti. Aliter pōt dici q̄ melchiades nō intēdit causam assignare quare apl̄i nō retinebāt predia i iudea ꝓ seipsis. Sed qz nō recipiebāt nec retinebant ꝑdia ꝓ alijs: puta ꝓ subditis suis ⌊Quia nō sic adepti fuerūt ⁊ c̄⌋ hoc dicūt isti impugnatores nullo modo cōtinere veritatē: quia melchiades absolute dicit sine oīi determinatione: minime sint adepti ⌊Ē⌋ qui sic rē adipiscit̄ vt eā incōtinenti a se abdicare debeat adept⁹ ꝓprie nō dicat̄ ⌊Illud dicūt a veritate penitus alienū. Quia constat q̄ mercator emēs rē vt eā statim vendat adipiscitur ipsaꝫ: quia q̄ acquirit liberū dn̄ium alicui⁹ rei ꝓprie eā adipiscit̄: maxime si optinet liberaꝫ possessionē eius. ⌊Apostolis licitū fuit in iudea: si voluissent retinere predia⌋ Hic dicunt isti impugnatores duos errores obuiantes ꝓfectioni apostolice cōtineri. Quoꝝ primus ē q̄ apostoli predia in iudea habuerunt. Secūdus q̄ licuit eis: habita predia retinere. ⌊Nec voto cōpulsi sunt⌋. hic est vt dicūt alius error sc̄z q̄ votū dimittendi vel nō habendi predia minime emiserūt ꝟ volūtate ꝓpria: illud posꝫ habere vnū sensum verū. s. q̄ spontanee ꝑdia dimiserunt: sed intendit ibi ille impugnatus omnē obligationē spontaneā precedentē excludere: et ideo dicunt isti impugnatores ꝑm mentē istius hic errorē includi ⌊quia se nō cōtracturos morā⌋ hec nō est causa vt dicūt isti impugnatores: sed quia proprietatē omnium temporaliū prius per votū reliquerant.

Cōcluditur. Q̄d apostoli possessiones nec habuerūt: nec licite habere potuerūt.

Nota hanc obiectionē cū responsione.

Quarta pars in qua ponuntur notabilia circa litteram.

Nota de causarū multitudine ⁊ sufficientia.

Nota duos errores.

Opis nonagīta dicrū

Capitulū. Vi
In prima parte
istius capituli re
citat primo quin
tam partē tracta
tus cōstitutionis
predicte.

D illud aūt quod subsequēt dicit: ꝙ res vsu cōsumpti
biles i cōi credētes habebāt: ⁊ sic q̄
libet eoꝝ habebat rerū vsu cōsumptibiliū vsū
facti dicim⁹ ꝙ si itelligat ꝙ erāt eis cōia quo
ad ꝓprietatē seu dn̄ium verū dicit. Si vo itel
ligat ꝙ nō fuerūt quo ad ꝓprietatē seu dn̄ium
ꝑ tm̄ quo ad simplicē factiv sum: eū errare dici
mus: ⁊ scripture sacre ꝓtradicit supradicte: ⁊
ꝙ scriptura illa determiatiue supponat res vsu
cōsumptibiles quo ad prietatē seu dn̄ium cre
dentib⁹ fuisse cōes. ptz: dicit em̄ oia istis. s. cre
dentib⁹ fuisse cōia: ⁊ q̄ qui om̄e dicit nihil ex
cludit: sequit̄ ꝙ dictū illud etiā res vsu cōsum
ptibiles cōprehēdit. Quero g̃ quo ad q̄d erāt
istis cōia bona illa. aut dicet ille hereticus ꝙ
erāt cōia quo ad vsuz facti: aut quo ad ius vtē
di seu vsum fructū seu possessionē: aut quo ad
dn̄iuz seu ꝓprietatē. hec em̄ ꝑm decretalē illā
Extra. i reb⁹ tēporalib⁹ repiri ꝓsueuerūt: qđ tm̄
verū ē i reb⁹ nō ꝓsumptibilib⁹ vsu. quātū aūt
ad simplicē vsum facti: ꝙ res ille. s. vsu ꝓsum
ptibiles cōes fuerit dici nequaq̄ pōt ꝓmo q̄
dez: qz i reb⁹ talib⁹. s. vsu cōsumptibilib⁹ vsus
facti sumēdo vsum ꝓprie: locū habere nō pōt
Vsus em̄ sumpt⁹ ꝑhe req̄rit ꝙ cū ipo vsu sub
stātia rei remaneat salua: vt ex ꝓdictis patet:
qđ i reb⁹ cōsumptibilib⁹ nequit esse. Itē quia
vsus facti sic ēvtētis ꝓprius ꝙ nō pōt dici al
terius: nec cōicabilis sibi. ptz em̄ ꝙ act⁹ come
dendi petri sic erat sibi ꝓprius: ꝙ nō poterat
dici alīs esse cōis. quare cōmunio ꝓdicta non
pōt itelligi quo ad simplicē vsum facti. Rur
sus qz vsus facti cōitati nō cōuenit. cuz talis
vsus ꝓsonā verā etigat: quā nō gerit cōitas ꝑ
poti⁹ ymaginariā seu repsentatā. Ad hec nō
pōt dici ꝙ respectu iuris vtēdi seu vsus fruct⁹
dicta cōmunio possit dici: cuz i reb⁹ talibus. s.
vsu cōsumptibilib⁹ iura predicta. s. ius vtēdi
seu vsufruct⁹ ꝓstitui nequeāt: vt ex eoꝝ diffini
tionib⁹ quas ponit dicta cōstitutio. Ad cōdi
torē canonū ptz. Item nec quo ad possessionē
dicta cōio pōt dici: qz si loquamur de possessi
one q̄ ius ē: illa cōio inter credētes ꝑm eū esse
nō potuit: cū ipe asserat apl̄os nullū ius būis
se i istis tpalib⁹: ꝑ tm̄ simplicē vsum facti. si au
tē loquamur de possessiōe q̄ facti ē: illa sic est
cuiuslibet possidētis ꝓpria ꝙ non est cōis ali
cui: nec etiaz cōmunicabilis sicut de vsu facti
dictū ē supra. q̄re sequit̄ ꝙ res ille vsu cōsum
ptibiles q̄ iter ipos erāt effecte cōes quo ad ꝓ
prietatē ⁊ dn̄iuz sint cōes iter ipsos effecte.

Secunda pars
huius capituli in
qua explicatur te
tius prefatus in
quo impugnatus
respondebat ad
tertiā impugna
tionē appellātis.

In illa pte respondet

ad tertiū qđ i impugnatiōe tāgit̄ appellātis:
accepit em̄ appellās ꝙ credētes res vsu ꝓsum
ptibiles habebāt i cōi. Ad illud respōdet ille
impugnat⁹: dicēs ꝙ illa ꝓpositio pōt habere
duplicē itellectū. vn⁹ itellect⁹ ē ꝙ credētes il
li habebāt res vsu cōsumptibiles quo ad dn̄i
um ⁊ ꝓprietatē. ⁊ illuz itellectū dicit eē verū
ꝑ est cōtra appellātē. Alius itellect⁹ pōt eē il
le credētes habebāt res vsu cōsumptibiles in
cōi quo ad simplicē factiv sum: ⁊ illū itellectū
dicit eē falsuz: quē attribuit appellāti. Scđo
ibi. [⁊ ꝙ scriptura illa ⁊c.] ꝓbat ꝙ credētes
habebāt in cōi res vsu cōsumptibiles quo ad
dn̄iuz ⁊ ꝓprietatē ꝑ locū a diuisiōe. sic qz cōstat
ꝙ ꝑmi credētes habuerūt res vsu cōsumptibi
les i cōi: ita ꝙ res ille erāt oīb⁹ cōmunes: aut
ergo fuerūt quo ad vsum facti: aut quo ad ius
vtēdi seu vsumfructū: vel quo ad possessionē:
vel quo ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē. Illā diuisionē
esse sufficiētē ꝑ decretalē Extra. ꝓbat q̄ ponit
ꝓdicta i reb⁹ tēporalib⁹ repiri ꝑ iste res vsu cō
sumptibiles nō fuerūt cōes credētib⁹ quo ad
simplicē vsum facti qđ trib⁹ rōnib⁹ ꝓbare co
nat. Primo sic. i reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ sim
plex vsus facti ꝓprie sumēdo repiri nō pōt: g̃
ille res vsu cōsumptibiles nō fuerūt cōes cre
dētib⁹ quātū ad simplicē vsuz facti. Scđo sic
vsus fact⁹ sic ē ꝓpri⁹ vtentis ꝙ alteri cōicari
nō pōt: patet de actu comedēdi: ergo ille res
vsu cōsumptibiles nō fuerūt cōes quantū ad
simplicē factiv suz. Tertio sic. vsus facti cōita
ti cōuenire nō pōt: qz vsus facti exigit verā ꝑ
sonā q̄lis nō ē cōitas: g̃ ille res nō fuerūt cōes
quātū ad simplicē facti vsuz. Secūdo probat
secūdā partē diuisiōis ꝓdicte. s. ꝙ ille res vsu
cōsumptibiles nō fuerūt cōmunes credētib⁹
quātū ad ius vtendi seu vsumfructū: qz i tali
bus rebus ꝓdicta iura. s. ius vtendi et vsusfru
ctus nequeūt reperiri. Tertio probat tertiaz
partē. s. ꝙ ille res vsu consumptibiles non fue
runt cōmunes quantuz ad possessionē: quia si
sic: aut ergo quantū ad possessionē q̄ est iuris
aut quātū ad possessionē que est facti. Primū
nō pōt dici ꝑm appellantē: qz ꝑm eūvt dicit il
le impugnatus ꝙ ille res erant cōmunes quā
tū ad dominiū et ꝓpietatē. Circa illam
partē isti impugnatores sic procedūt. Primo
em̄ explicāt rōnē appellātis. Scđo ostendūt
ꝙ rō ist⁹ impugnati ꝑ quā ꝓbat ꝙ ille res erāt
cōes quātū ad dn̄iuz ⁊ ꝓprietatē nō cōcludit

In hac tertia pte huius capituli procedit cōtra impugnatuz per duo membra.

Primū membrū tertie ptis huius capituli.

Circa primū dicūt q intentio appellātis ē dicere q res vsu cōsumptibiles fuerūt cōmunes primis credentib⁹ quātū ad potestatē releuādi suas indigētias mediate vel imediate per ipsas. Ad cuius euidentiā est sciendū q illarū rerū consumptibiliū vsu quedā erant pecunie: et quedā erāt alie res q̄ i cibo ⁊ potu cōsistebāt. Et forte fuerūt adhuc aliq̄ alie. Alijs rebus a pecunia licebat forte oībus vti. sed pecunia vti fuit quibusdā licitū ⁊ quibusdam nō fuit licitū sicut apostolis nō fuit licitū ⁊ tñ p illas pecunias poterāt apostoli aliquomō suas indigentias releuare inquātū alij poterant necessaria ad victū de pecunijs emere: ⁊ apostolis assignare. Et ita licet apli non reciperēt pecuniā p se vel p interpositā personā: tñ quodāmodo mediate per pecuniā suas idigētias subleuabāt: inquātū alij emebāt illa que erant necessaria apostolis ad suas idigētias subleuandas: ⁊ ita oīa illo modo erāt cōia oībus quātū ad potestatē. s. supradictā. Et scdo erant omia cōia oībus quātū ad potestatē pētdi suas idigētias subleuari p res illas. Tertio erant cōmunes vel oībus vel alijs omib⁹ p̄terq̄ apostolis quātū ad ius vendēdi ⁊ reperēdi si iuste ablate fuissent. ⁊ quātū ad ius etiā defendēdi i iudicio si aliquis eas a fidelibus idebite petiuisset. Et ita accipiēdo dominiū ⁊ ꝓprietatē cōiter sicut distinctū est p̄ius ille res fuerunt cōmunes vel simpliciter oībus vel omibus exceptis apostolis quātū ad tale dñium ⁊ ꝓprietatē in cōi. Sed nō erāt cōmunes quibuscūq̄ credētib⁹ quātū ad dñium ciuile ⁊ mūdanū: quo possent res illas ad placitū dispēsare: aut etiā libere vēdere ⁊ donare: ⁊ de tali dñio ⁊ ꝓprietate loquit ille impugnatus: ⁊ ideo dicūt q hic apte errat dogmatizādo q res vsu cōsumptibiles erāt cōmunes illis credentib⁹ quātū ad tale dñium ⁊ ꝓprietatē: sicut ostensum est p̄ius. Et ex illo cōcludūt isti impugnatores q apli nō habuerūt dominiū ⁊ ꝓprietatē i speciali: nec etiā i cōi quātū ad spāle ipsor̄ collegiū illarū rerū vsu consumptibiliū: q res cōes nō sunt ꝓprie alicui⁹ nec aliquib⁹ de illa cōitate: sed res ille vsu cōsumptibiles fuerunt cōmunes oībus credētibus: ergo nō fuerūt ꝓprie alicui apostolo: nec toti collegio apl̄or̄: ⁊ tñ habuerūt vsum facti illarū rerū: ergo habuerūt vsum facti a ꝓpietate ⁊ dñio separatū: ⁊ de hoc superi⁹ patuit ⁊ infra patebit. Scdo ostēdūt isti impugnatores q rō p quā ille impugnat⁹ ꝓbare conat: q res ille vsu cōsumptibiles fuerūt cōmunes quātū ad dñium ⁊ ꝓprietatē: accipiēdo dñium sicut ille accepit. s. p dñio q̄ ē ptās libere dispēsādi et ordināndi de re ad illius placitū volūtat⁹ cui⁹ est dñium nō cōcludit: imo etiā de nullo dñio ꝓcludit. Ad cui⁹ euidētiā dicūt esse sciendū q ille impugnat⁹ vtitur hic istis terminis vsus facti: ius vtēdi: vsufruct⁹: possessio: ꝓprietas eodē modo quo vtit̄ ipis nicolaus tertius i decretali Exijt. Unde ⁊ b ille impugnatus p dictā decretalē Exijt: suā diuisionē esse sufficiēter ꝓbare molit̄: cū dicit. hec em̄ fm decretalē illā Exijt: i reb⁹ tēpor. alib⁹ repiri ꝓsueuerūt: i dicta aūt ꝓticula illi⁹ decretalis exijt ius vtēdi nō accipit̄ cōmunissime p quocūq̄ iure vtēdi: ⁊ accipit̄ p iure vtēdi quo valet aliquis p vsu rei i iudicio litigare ⁊ vsum a iudice petere si negat̄. Q̄ em̄ ibidē ius vtēdi non accipiat̄ cōmunissime patet apte. Nā fm ipos fratres i reb⁹ quib⁹ vtunt̄ nihil iuris habent. Alibi tñ dicit q fratres i extreme necessitat⁹ articulo cōstituti ꝑñt iure poli sustētatiōi nature ꝓuidere. Et ita aliq̄ ius vtēdi reb⁹ quibus natura sustētet̄ ꝑñt habere fratres: nō ergo fratres minores carēt omni iure: nōe iuris cōmunissime sumpto: oporter g̃ cuz nicolaus dicit fratres i reb⁹ q̄bus vtunt̄ nihil iuris habere: ⁊ p ꝑñs nō habēt ius vtēdi: q̄ō ius vtēdi ibidē strict⁹ accipiat̄. Accipit ergo ius vtendi p iure quo habēs ius pōt i iudicio p vsu rei litigare. Hoc etiā patet ex alio q̄ fz eundē nicolaū i eadem decretali Exijt. vsus facti quo fratres minores reb⁹ vtunt̄: facti tm̄modo nomē habēs q̄ō facti ē i vtēdo tm̄: ꝓbet vtēti⁹ nihil iuris. Et postea subdit. reb⁹ fratres vti licite ꝑñt durāte cōcedentis licentia. Ex bijs verbis euidenter colligitur q nicolaus tertius iter ius et licentiam manifeste distinguit ⁊ q licentiaz negat esse ius: ⁊ tñ cōmunissime accipiēdo ius p omi licita ptāte: licētia possz vocari ius: ⁊ licētia talis de qua loquit̄ nicolaus tertius: q̄ nullā dat actionē nō pōt vocari ius: quo pōt quis p re vel vsu rei i iudicio litigare. Et in hoc secutus fuit ysodorū. qui vt habetur di. i. c. omēs. ait trānsire per agrū alienum fas est: ius nō est. vbi dicit glosa. licet sit equū iure diuino: tamen non est ius id est nō dat ciuilē actionē. Ex bijs manifeste colligit̄ q nō nūq̄ accipit̄ ius p̄o iure quo valet quis in iudicio litigare: et ita accipit nicolaus tertius ius vtendi: p̄o iure quo valet quis p vsu rei in iudicio litigare: cū ergo ille impugnat⁹ hic alleget nicolaū debz eodē modo accipere ius vtendi: quomodo accipit nicolaus terti⁹ Scdo dicūt isti ipugnatores q vsus facti pōt dupliciter accipi. s. p̄o actu vtendi vt p actu comedendi: bibendi: vestiendi ⁊c. Aliter pōt accipi p̄o potestate licita talē actū eliciendi.

Nota hic in quo sensu licētia pōt vocari ius et in quo non.

Nota quomodo nō omne ius vel equitas dat ciuilē actionē: sed solum ius fori.

Sciēdū mēbrum tertie ptis huius capituli.

His visis dicūt q̄ rō nō cōcludit imo ex ip sa seq̄ret q̄ frēs mīores res multas haberēt quo ad dominiū ⁊ ꝓprietatē. Nā cōstat q̄ res multe cōcesse sunt fratrib⁹ i cōi ⁊ nulli fratri i spāli etiā res vsu cōsumptibiles ⁊ p cōsequēs tales res etiā vsu consumptibiles sunt cōmunes fratrib⁹ mīoꝝb⁹. aut ergo cōmunes sunt fratrib⁹ quātū ad vsum facti ⁊ h̄ nō scd̄m illū quia vsus facti est cuilibet ꝓprius ꝑm ipz. aut quo ad ius vtendi seu vsumfructū: qd̄ nō pōt dici: q̄ fratres talia iura habere non possunt scd̄m nicolaū tertiū. aut quo ad possessionez ⁊ tūc aut quo ad possessionē q̄ est ius ⁊ hoc dici nō pōt: q̄ fratres nō habēt tale ius ꝑz nicolaū tertiū. aut quo ad possessionē q̄ est facti: ⁊ hoc dici nō pōt: q̄ possessio facti ē cuilibet p pria ⁊ nulli cōicabilis: relinquit ergo q̄ sūt cō munes quātū ad ꝓprietatē ⁊ dn̄ium: ⁊ ita clare patet q̄ positio ist⁹ impugnati equalit̄ ꝓbat de fratrib⁹ mīoꝝb⁹ q̄ bn̄t res cōmunes nō solū vsu cōsumptibiles sed etiā nō cōsumptibiles vsu q̄tū ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē: sicut probat de primis credentib⁹ q̄ res nō cōsumptibiles vsu erāt eis cōmunes ad dominiū et ꝓpietatē. Quare cū hoc nō sit ꝓcedēdū de fratrib⁹ etiā ꝑm illū impugnatū q̄ dicit solos fratres mīores ꝓfiteri viuere sine ꝓprio: ⁊ p cōsequēs fratres mīores nullas res habēt cōmunes quātū ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē: sicut habēt alij religiosi. Euident̄ ergo cōcludit̄ q̄ rō p̄dicta de primis credentib⁹ nō cōuenit sicut nec fratrib⁹ mīoꝝb⁹. licet ꝑm rei veritatē nō sit oīno simile de primis credētib⁹ ⁊ de fratribus sicut nec est simile de tota cōitate fideliū ⁊ de vna cōitate ptiali ⁊ spāli. Nā sicut nō est expediēs q̄ tota cōmunitas fideliū quātū ad omnē sui partē voto castitatis se astringat et tn̄ ē expediēs q̄ aliqua cōitas ptialis fideliuz voueat castitatē: ita licet sit cōueniēs q̄ vna religio ptialis abdicet a se oīm̄ ius vtēdi quo valeat ꝓ tēporalib⁹ i iudicio litigare: tn̄ nō ē cōueniēs q̄ tota cōgregatio fideliū oīm̄ tale ius a se abdicet. q: expedit q̄ aliq̄ fideles ptā tē habeāt bona fideliū defendēdi illo aūt tpe quo credētes oīa sua fecerūt cōia: ipi erāt vel tota cōitas fideliū vel fere tota: ita q̄ paucivl̄ nulli ꝑter ipsos erāt tūc fideles. et ideo nō videt fuisse ꝓueniēs q̄ a se abdicauerit oīm̄ ius i tēporalib⁹ q̄ habebāt. Per h̄ patet respōsio ad rōnē ist̄ius impugnati: quia si itelligat p vsum facti sicut intelligit solūmodo actum vtēdi sicut actū comedēdi bibendi ⁊ hmōi: sic est diuisio sua isufficiēs si ius vtendi accipiat̄ sicut accipit̄ i decreta li Extra quā allegat: q: sicut aliquid pōt esse multis cōe qd̄ nō est cōe nec quo ad ius facti qui est actus vtendi: nec quo ad ius vtendi quo valet quis ꝓ vsu rei in iudicio litigare: nec quo ad vsumfructū: nec quo ad possessionē: nec quo ad dn̄ium seu ꝓprietatē. Hoc multis ꝓbat exemplis. Primū est de fratribus mīoꝝb⁹ qui sepe multas res habēt cōmunes: et tn̄ nullo p̄dictoꝝ mōrū sed sunt eis cōmunes quantū ad licitā potestatē vtendi q̄diu durat licentia cōcedētis

Primū exēplus

Scōz exēplū ē de iuitatis ad mēsā alicui⁹ quib⁹ illa q̄ apponūtur cōa oīb⁹ simul ⁊ cōa nullo determinate: sunt eis cōmunia añq̄ ici piāt actualiter vti ipis: ⁊ tn̄ nullo p̄dictoꝝ modoꝝ sunt eis cōmunia ꝑ sunt eis cōia quo ad licitā ptātē vtēdi. Diceret aliquis forte ad illud exemplū q̄ illa sunt eis cōia quo ad possessionē facti ꝑ nō excludit exemplū. quinetiā vocādo talē ꝑsentiā rerū possessionē facti possint aliqua fieri cōmunia absq̄ oī possessiōe tali: pura si aliquis diues daret aliquib⁹ pauperib⁹ licentiā intrādi domū suā ⁊ vtendi oībus que inuenirēt i mensa appositā: illa tūc p talē licentiā effecta essent cōmunia quātū ad licitā potestatē vtendi ante verū actū vtendi ⁊ absq̄ oīm̄ iure vtendi quo valerēt vsum i iudicio vendicare si cōcedēs suā licentiā reuocaret: ⁊ sine oi vsu fructu ⁊ sine dominio ⁊ ꝓprietate ⁊ sine possessiōe etiā tali q̄ esset rerū ꝓsentia ⁊ ita aliquid est cōmune ⁊ tn̄ nullo p̄dictoꝝ modoꝝ

Secundū exemplum.

Tertiū exemplū de seruis et famulis qui habēt cōmunē licentiā vtendi ad necessitatē aliquib⁹ reb⁹ dn̄i sui quib⁹ nulla est certa portio assignata i illis. illa em̄ sunt cōmunia ⁊ tn̄ nullo predictoꝝ modoꝝ. patet p mēbra singula discurrendo. sunt ergo cōmunia alio modo: q: quātū ad licitā ptātē vtēdi ꝓ suis necessitatib⁹ subleuādis quouscq̄ dn̄s ordinaret. Posz em̄ eis p modū aliū ꝓuidere

Tertiū exemplū

Multa alia exempla possent adduci ꝑ illa ad ꝓsens sufficiant: q: ꝓ illa vt dicūt isti impugnatores patet expresse q̄ diuisio sua sicut ip se eā itelligit est isufficiēs reputāda. Cū vero allegat nicolaus. dicūt q̄ nicolaus terti⁹ magis cōmuniter accepit vsum facti q̄ ille: quia nicolaus tertius nō solū accepit vsum facti ꝓ actu vtendi sicut ꝓ actu comedēdi bibēdi et inhabitādi ⁊ hmōi. sed accepit etiā vsuz facti ꝓ licita ptātē vtēdi quomodo accepit vsuz beatus Clemēs prout recitat. xij. q. i. c. dilectissimis. cū dicit. Cōmunis em̄ vsus oīm̄ q̄ sunt in hoc mūdo omibus esse boibus debuit ⁊c. vbi nō accipit vsus ꝓ actu vtendi nec ꝓ vsu q̄ est vsus iuris nudus nec ꝓ vsu fructu sed accipitur ꝓ licita ptātē vtendi ⁊ sic accipit vsum facti nicolaus. vnde simplicē vsum facti vocat

Hic notatur differētia iter cōitatē omniū fideliū et cōitatē aliquā ꝑticularem.

Solutio rōnis impugnati.

licitā ptātē vtendi cui nō est necessario annexum ius quo vsum valeat in iudicio vendicare nōnūq; tamē vsus facti vocat actum vtēdi

Dubiū vtrū licēcia debeat vocari ius

Sed forte aliqs dubitaret circa p̄dicta. an licētia debeat ius vocari. Ad hoc dici pōt ad p̄ns q; an licētia possit vocari ius cōmunissime accepto noīe iuris ē iferius indagādum Ad p̄ns autē sufficiat q; nō dz vocari ius quo valeat qs rē vel vsum rei i iudicio vēdicare vl defendere quoquomodo. Sed adhuc q̄reret aliqs quō accepit nicolaus terti⁹ ius vtēdi. Ad hoc pōt dici saluo meliori iudicio: q; licet ius vtēdi cōmuniť ⁊ tñ p̄pe sumptū cōius sit q; vsufructu⁹ ⁊ nud⁹ vsus tñ stricte sumptū ē idē q; nudus vsus. Et sic nicolaus terti⁹ in decretali exīt videť accipe ius vtēdi ⁊ sic accepto iure vtēdi an nicolaus terti⁹ cū dicit. cū i reb⁹ tēporalib⁹ sit p̄siderare p̄cipuū p̄prie tatē possessionē vsufructū ius vtēdi ⁊ simplicē facti vsuz ⁊ vteri⁹ ⁊c. sufficiēter enumeret oīa q; p̄nt i reb⁹ tp̄alib⁹ reperi vel nō. Ad p̄ns ē nullaten⁹ iquirēdū p̄sertim cū nicolaus tertius enumerauerit illa q; ad suū itētū sufficiūt

Dic applicať solutio rationis ad p̄mos credētes.

Aliso quō diuisio ist⁹ impugnativt eā itelligit ē insufficiēs ⁊ ita quātū ad formā arguēdi rō sua ē soluta tñ illa solutio ad p̄mos credētes de quib⁹ facta ē rō applicet. Et vt videať quō erāt oīa istis cōmunia ē p mēbra singula discurrendū. Cū igiť p̄mo accipiť q; ille res nō erāt cōmunes omib⁹ credentib⁹ quātū ad simplicē factiv̄sum. Dicūt isti impugnatores q; illa pōt p̄cedi si simplex factiv̄sus excludat omne ius. q̄a dicūt q; inter illos credētes erāt aliqui qui vel gerētes vicem totius cōitatis vel alicuius p̄gregationis partialis poterāt res illas si ablate fuissent ab infidelibus i iudicio vendicare: ⁊ ita vel tota cōitas: vel aliqua pars cōitatis ius bēbat in rebus cōibus quo valebāt in iudicio litigare. Cōitas tamē specialis apostolorū nullo modo tale ius habebat. ⁊ ita apli vtendo aliqbus rebus cōib⁹ habebāt actum vtēdi separatuz ab omi dñio speciali ⁊ cōi p̄prio collegio aplorum. Sic igitur accepto simplici vsu facti: nō soluz pro actu vtendi: sed etiā p licita ptāte vtendi separata ab omni iure quo quis valeat in iudicio litigare. concedi potest q; res ille nō erāt cōes oīb⁹ quantū ad simplicē vsum facti. nec appellans vnq̄ dixit q; erāt cōes oibus q̄tuz ad simplicem vsum facti sic accepto simplici vsu facti. Si aūt simplex vsus facti accipitur p licita ptāte vtendi cui nō necessario est annexū ius quo q̄s valeat litigare in iudicio: sic fuerūt oīa cōia q̄tū ad simplicez facti vsum. hoc tñ p̄pter aplos intelligendū est sane: q̄b⁹ nō erat licitū vti pecunia: sed tantuz licitum erat eis vti ill' q; de pecunia emebanť. et licet hoc sit verum fm impugnatores tñ rōnes sue vt dicunt nō concludūt. Vnde dicūt q; p̄ma ratio sua accepit errorē apertū cuz dicit q; in rebus vsu cōsumptibilibus: vsus facti sumendo vsum p̄prie: locū habere nō potest. hoc cū vt dicūt erroneū esset censendū. Ad cuius euidentiā dicūt esse sciendū q; aliquod nomē vel vocabulū habet sepe plures significationes. quarū quelibet est p̄pria. Vnde dicūt q; semper in p̄mo modo equiuocationis q̄libz significatio ē p̄pria. licet in scdo modo. si vna sibi principalis ⁊ cōior sit p̄pria. et secūdaria aut minus cōis sit improp̄ria. Nunc aūt ita ē q; hoc nomen vsus habet plures significationes: quia aliq̄n accipiť p actu vtendi. aliq̄n p quodā iure determinato quo q̄s determinato modo vellet vti rebus alienis. P̄ma aūt significatio huius noīs vsus est principalior et cōmunior. tum quia p̄ius inuēta: tū quia in pluribus sciētijs ⁊ modo loquēdi vulgari sepius vsitata. Nam hoc noīe vsus in p̄ma significatione vtunť oēs sciētie que vtunť hoc nomine vsus. Sic ēm theologia. phīa moralis. medicina et legales sciētie vtunť hoc nomie vsus. Et modus etiā loquēdi vulgaris in eadem significatiōe vtitur hoc noīe vsus. Ꝯ alia significatione eius nō vtunť nec theologia. nec moralis phīa. nec medicina nec vulgaris modus loquēdi. sed solūmō legales scie ⁊ scripture que modū loquēdi sciētiarū legaliū imitantur. vtunť hoc noīe vsus in scda significatione. hoc auctoritatibus innumeris manifeste posset p̄bari. sed p̄o p̄lixitate vitanda minime adducunť. P̄ria ergo significatio vsus fm q; accipiť p actu vtendi est principalis et cōior significatio huius noīs vsus: nec est a significatione alia deriuata vel accepta. ergo illa est p̄pria significatio eius. licet etiā forte alia sit p̄pria. Cum igiť actus comedēdi bibendi ⁊ hmōi in theologia: phīa morali: medicina: vulgari modo loquēdi ⁊ in sciētijs legalibus vocenť actus vtendi ⁊ vsus: sicut p innumeras auctoritates posset ostendi. constat q; actus comedēdi ⁊ bibēdi ⁊ hmōi est p̄pe vsus Ex quo patēter inferť q; vsus facti qui p̄prie vocatur actus vtendi: p̄prie in rebus vsu cōsumptibilibus reperiť. ⁊ q̄uis vsus facti p̄pe reperiať in rebus vsu cōsumptibilib⁹: tñ vsus iuris nō reperiť p̄prie in oībus rebus vsu consumptibilibus. Vnde ille terminus vsus iuris habet duas significatiōes. vnā p̄priā: ⁊ fm illam concedendū est q; vsus iuris reperitur in rebus nō cōsumptibilibus vsu. Aliam habet

Notabile de multiplicitate significatois huius noīs vsus

Nota hic diam aplorū ⁊ aliorum primorū credentium

Nota de aplis.

Nota hic applicať distinctō ad solutōem primorū impugnati

significationē impropriā: ⁊ ſm illā cōceditur q̄ vſus iuris reperit̄ in quibuſdā rebus vſu cō ſumpti bilib⁹. nullo tamē modo debet negari vſumfacti in rebus vſu cōſumptibilib⁹ reperi ri ꝓprie ſumpto vſu. Sed forte dicet aliq̄s q̄ tales diſtinctiones multiplicatū vocabulo⁹ ⁊ declaratiōes vocabulo⁹ ad ſciētias ſpectāt ſermociales: nō ad ſciētias reales: nec ad ſcri pturas de reb⁹: ⁊ ita cū tractaī de rebus ſicut in ꝓpoſito tractaī de reb⁹ ⁊ nō de ſermonib⁹ talia minime ſunt adducēda. Ad hoc iſti i pugnatores reſpondent dicētes q̄ in oīb⁹ ſcri pturis ⁊ argumētationib⁹ impugnātib⁹ verita tē defect⁹ qui admittūtur in ipſis debet ve ritatis amator patētius explicare: ne in erro res ſimplices inducātur. iſte autē impugnat⁹ vt dicūt iſti ipugnatores per multiplicitates terminorū ⁊ nominū ⁊ abuſiuos et extraneos modos loquēdi: prophanas vocū nouitates ⁊ modorū loquēdi cōmuniū reprobationē mo litur errores inducere: pſternere veritatē: ſcri pturas ſacras ad falſum trahere intellectū: do ctrinā ſanctor⁹ ſubuertere. determiationes ec cleſie reprobare. decretales ſummor⁹ pontifi cū ānullare: hereticare: catholicos innocētes ⁊ religiōes cōfundere: ac fidē deſtruere ortho doxā. ideo dicūt q̄ huiuſmodi multiplicitates ⁊ modos loquendi oportet euidētius expla nare. quia ipſis declaratis expreſſius oī intelli gēti patebit q̄ doctrina iſtius impugnati ab oni veritate eſt vacua: plena erroribus nullā habēs apparentiā. vel coloꝛē imo exiſtimant q̄ ſi illa que ad ſermocinales ſpectāt ſciētias didiciſſet ⁊ intellexiſſet: ⁊ ſi nō veritatis amo re: tamen ex timore verecūdie ſcripturas ſuas nullaten⁹ publicaſſet. q̄te autē vtilitatis pro intelligendis ſcripturis imo q̄te neceſſitatis ſint ſermocinales ſciētie. ſancti canonice ſcri pture tractatores euidēter exponūt. Auguſti nus enī in libro ſcdo de ordine rerū aſſerit ma nifeſte q̄ ad queſtiōes difficiles theologie tra ctādas null⁹ debet ſine ſciētia diſputādi acce dere. Anſelm⁹ etiā docet vnūquēq̄ theologiā volentē addiſcere ꝓpus in rudimētis grāmati ce ⁊ logice fundari debere. ⁊ Jeronim⁹ vt reci taī dist. xxxiij. c. ſi quis ait. Si quis grāmati caz arte nouerit vel dyalecticāt recte loquē di rationē habeat ⁊ iter vera ⁊ falſa dijudicet nō improbabim⁹. Quia ergo ille impugnat⁹ vt dicūt iſti impugnatores ꝓpter ignorantiam multiplicitatis vocū ⁊ modorū per diuerſa ſo phiſmatū diuerticula in mltas incidit falſita tes ad ſuas clam⁹ manifeſtādas multiplicita tes vocū ⁊ fallacias p quas ſua peccāt ſophiſ mata patēter oportet detegere. q̄ alit ſua ſo phiſmata inſoluta manebūt. Pria itaq̄ rō ſua falſuz aſſumit cū dicit q̄ in reb⁹ vſu cōſum ptibilib⁹ vſus facti ꝓprie ſumēdo locū hīe nō pōt. q̄ vſus facti ſicut dictū eſt ꝓprie ſignifi cat actū comedēdi bibēdi ⁊ hmōi. Cū vero p bat q̄ vſus ꝓprie ſumpt⁹ req̄rit q̄ cū ipo rema neat rei ſubſtātia ſalua: illa ſi habet veritatez debet intelligi de vſu iuris nō de vſu facti. Et ita p̄ eā ꝓbaī q̄ vſus iuris in oīb⁹ reb⁹ vſu cō ſumptibilib⁹ ꝓprie locū hīe nō pōt. ſed ex hoc nō ſequit̄ q̄ vſus facti in ipis ꝓprie habere lo cū nō pōt: ⁊ ita p̄ma rō erroꝛē accipit apertuz vt dicūt iſti impugnatores. hoc tm̄ nō obſtāte illā debet cōcedere q̄ ille res erāt cōes oībus q̄tuz ad vſuz facti. et hoc accipiēdo vſuz facti q̄tuz ad licitā ptātem vtēdi ipis reb⁹ cōib⁹. vel aliq̄b⁹ ēptis de alijs reb⁹ cōib⁹ qō dicūt p pter apoſtolos q̄b⁹ nō licebat vti pecunia que tm̄ debz iter res illas vſu cōſumptibiles cōpu tari. Scda etiā rō nō ꝓcludit q̄ ꝓcedit de vſu facti q̄ eſt act⁹ vtēdi ⁊ nō de ptāte vtendi modo p̄dicto. Tertia rō vt dicūt iſti impu gnatores aſſumit q̄daz erronea q̄ ſunt ita ridi culoſa vt nequaq̄ ꝓbatiōe ſed deriſu indi geāt. Primū eſt q̄ vſus facti cōitati nō cō uenit. illud dicūt iſti ipugnatores eē erroneū q̄ ſcripture diuine repugnat. Popul⁹ enīz eſt quedaz cōitas ⁊ tm̄ populo cōuenit vſus facti Ait enī aplus p̄me choꝛ. iij. Sedit populus māducare ⁊ bibē: ⁊ illō babeī exodi. xxxi. In alijs etiā locis ſcripture patēter vſus facti po pulo plebi turbe ⁊ ita cōitatib⁹ mulī tribuiī.

Secundū erroneū in rone p̄dicta contēnit vt dicūt eſt q̄ cōitas gerit ꝓſonā ymaginariā ſeu repſentatā. hoc enī videī cōtrariū verita ti. etiā repreſentata nequeūt agere realiī. ſed eccl̄ia eſt quedā cōitas q̄ multos pōt act⁹ rea les exercere. habet enī eccl̄ia iuriſditionē ma gnā p quā pōt iudicare inter litigātes. res ec cleſie defenſare: ⁊ mlta alia facere q̄ neq̄unt p ſone imagiarie repn̄tate q̄ēire. Hoc p mltas auctoritates ſcripture diuine ⁊ p ſacros cano nes multiplicī poſſet oſtēdi ſicut dicūt iſti i pugnatores. q̄ eſt tā deriſoriū q̄ nō oportet rō nib⁹ vel auctoritatib⁹ improbare. hoc etiā vt di cūt dicta iſtius ipugnati repugnat. Nā in cō ſtitutiōe ſua [quia quoundā] aſſerit manife ſte q̄ ordo minoꝛ nō eſt ꝓſona ymaginaria et repſentata ⁊ eadez rōne: alia cōitas nō eſt p ſona ymaginaria ⁊ repſentata. Ad rōnem igit̄ dicūt iſti ipugnatores. cōitati p̄ oꝛ vſus fa cti cōuenire: q̄ pōt māducare ⁊ bibere ⁊ veſti ri. ⁊ cū oꝛ talis vſus vnaz ⁊ verā ꝓſonā exigit. Dicūt q̄ interdū vſus facti ſicut vnus act⁹ co medēdi ⁊ bibēdi req̄rit vnicā ꝓſonā. licz aliq̄s

Nota inſtantiā.

Reſponſio

Nota īuectiuā.

Auguſtinus de vtilitate logice

Anſelmus de vtilitate logice.

Hieronymus de vtilitate logice

Hic redit ad ſolu uendū ad formā primā rationem

Solutio ſecunde rōnis ipugnati

Solutio tertie

Nota bocardū cū cōtra iuriſtas

sit alius actus qui nō requirit vnicā psonam sed plures psonas: sicut de tractu nauis q̄ nō vnicā psonā: sed multas psonas veras req̄rit et ita ois actus req̄rit verā psonā: ⁊ hꝫ vel vnā vel plures. Cū ꝯo dicit q̄ cōitas nō gerit veram psonā. dicūt q̄ cōitas nō est vna vera psona. sed est plures vere psone. Vnde ppls ē multi hoies cōgregati in vnū: sicut cōitas fideliū est multi fideles profitētes. Et ideo cuz dicit q̄ cōitas gerit psonā imaginariā seu repsentatā. Dicūt q̄ illud est ridiculosum: q̄a cōitas nō est aliquid fantasticū nec imaginarium. sed vere psone: sicut grex porcoꝝ nō est aliq̄d fantasticū: nec ciuitas ē aliq̄d fantasticum aut fictum: sed est vere res plures nōvnica. Deinde isti impugnatores rñdent ad illud mēbrū q̄ res vsu ꝯsumptibiles nō fuerūt cōes credētib⁹ q̄tū ad ius vtēdi seu vsumfructū: dicētes q̄ accipiēdo ius vtendi stricte: sicut in decretali. Exiit. Ille res nō fuerūt cōes credētibus: neq̄ quo ad ius vtēdi neq̄ quo ad vsumfructū: q̄a ille res nō fuerūt alicui⁹ alterius q̄ illoꝝ credentiuz. ⁊ ideo nō habebāt in eis tale ius vtendi. i. nudū vsum iur neq̄ vsū fructū. Accipiēdo tñ ius vtendi cōiter. sic fuerūt ille res cōes vel oibus credētibus vel aliq̄b⁹ quo ad ius vtendi. Et q̄ꝺ q̄ fuerūt cōes oibus credētib⁹: vel aliq̄bus quo ad ius vtendi sumptū cōiter ꝓpter aplos. ideo intētio istoꝝ q̄tū ad aplos est hic aliq̄liter declarāda

Dicūt igit isti impugnatores q̄ nec ē intētio appellatis nec ipoꝝ in suis traditōib⁹ ida gare an apli habuerunt in tpalibus aliq̄ꝺ ius vtēdi. imo etiā aliq̄le dñium ⁊ ꝓpetate cōez collegio suo spāli ⁊ toti residuo cōitatis fideliū: vel illoꝝ qui bōa cōia ecclesie dispēsanda receperūt: sed intētio eoꝝ est q̄ apli in rebus tpalibus nō habuerūt dñium vel ꝓpetatē: nec aliquod ius vtēdi. etiā cōiter accepto iure vtēdi pro iure quod actionē dat ciuilē. propaū collegio aploꝝ quēadmodū nolūt discutere an fratres minozes nūc habeāt ius vl ꝺo miniū cōiter accepto dñio in rebus cōib⁹ toti⁹ ecclesie in q̄bus sicut ostēsum est pius vel tota cōitas oim fideliū. vel cōitas aliquoruz fideliū. nō oim habet aliquale dñiuz: sed intēdūt asserere q̄ nec totus ordo fratrū minoruz: nec aliqua pars ordinis hz aliquod dñiuz vel ius quo possit q̄s in iudicio litigare: qꝺ sit propaū toti ordini vel alicui pti eius. ⁊ propter ꝺ sepe vtunt tali mō loquēdi tota cōitas credentiū. vel aliq̄ ps habuit ius aliq̄ꝺ i reb⁹ cōibus. q̄ si apli habuerūt ius cōe collegio suo ⁊ alijs etiā debet dici q̄ tota cōitas bēbat ius i hmōi reb⁹. Si aūt apli nō bēbāt ius cōe sibi⁊ alijs cū certū sit q̄ nō habuerūt ꝓpaū: nec aliquib⁹ aplis: nec alicui aplo: neq̄ toti collegio aploꝝ. tūc debz dici q̄ altera ps cōitatis oim fideliū q̄ tūc erāt: aliq̄ꝺ ius habuit in hmōi rebus. Apli aūt fm illū modū habebāt tātūmodo licitā ptātez vtēdi reb⁹ ēptis de pecunia q̄ erat cōis. ⁊ etiā habebāt licitā ptātem vtēdi reb⁹ aliꝝ post distributionē factā per illos ad quos distribuere ptinebat. Et ad illud qꝺ de possessiōe. dicūt q̄ ille res cōes fuerūt vel oib⁹ credētib⁹ vel aliq̄b⁹ q̄tuz ad possessionē q̄ est ius possidēdi seu detinēdi. nec hoc negat appellās. licz dicat aplos nullū ius ꝓpaū aplis vel coꝝ collegio in illis tpalib⁹ habuisse. sed tm̄ simplicē facti vsum: p exclusionē ois iuris ꝓpij collegio aploꝝ ⁊ cuilibz aplo. Ad cōclusionē aut quā vltio infert q̄ ille res erāt effecte cōes quo ad dñium ⁊ ꝓpietatē. Dicunt q̄ erāt cōes vel toti cōitati: vel alicui pti cōitatis quo ad aliquale dñium seu ꝓpietatē. sz nō ad tale dñium: quale iste ipugnat⁹ ipos asserit habuisse. Circa litterā aliqua sunt notāda. [Si ꝯo itelligat q̄ nō erāt eis cōia quo ad ꝓpietatē seu dñiuz] hic recitat ꝯba appellātis q̄ licet intelligat q̄ nō erāt eis cōia quo ad ꝓpietatē seu dñiuz illomō quo accepit ille ipugnat⁹ ꝓpietatē seu dñiuz. puta accipiēdo dominiuz pro dñio qꝺ nōnulli vocāt dñiuz liberuz. quomō res eccl'ie nō sunt cōes quo ad propietatē seu dñium. Diceret tamen appellās q̄ erāt cōes oib⁹ vel aliq̄b⁹ quo ad dñiuz. Alio modo accipiēdo dñiuz sicut tactū est ꝓius [sed tantū quo ad simplicē facti vsuz] Dic falsum ponit appellāti vt dicūt. q̄ sicut patet i tota illa ipugnatiōe de simplici facti vsu. precipue cū dictoe exclusiua nullā facit penit⁹ mētiōez [Aut quo ad ius vtēdi seu vsumfructū] Dic inuit q̄ pro eodē accipiaꝫ ius vtēdi ⁊ vsusfructus quod nō est verum. Cetera patent per ea que dicta sunt superi⁹. Capitulū septimū.

Vantū autē ad illud qꝺ postea hereticꝰ dicit videlicz. Et sic q̄libz eoꝝ habebat vsum reruz vsu cōsumptibiliū absq̄ dñio ⁊ ꝓpietate: siue a ꝓpetate ⁊ dñio sepatū dicim⁹ q̄ illud infert ex falsa suppositiōe quā fecerat ꝓius. Dixerat enī q̄ res vsu cōsumptibiles inf credētes erāt cōes tm̄ quo ad simplicē vsuz facti. Et ex ꝺ cōcludit q̄ q̄libz eoꝝ absq̄ dñio ⁊ ꝓpietate habeat rerū vsu ꝯsumptibiliū vsuz facti. vnde cū primū sit falsuz. s. q̄ res vsu cōsumptibiles essent cōes inf credētes tantū quo ad simplicē vsuz facti. imo erāt cōes quo ad dñiuz seu ꝓpietatē vt supius est

Solutio ad aliā mēbruz tertie rationis

Nota declaratione intētionis appellātis

Dic nō querit an fratres minozes bēant ius cōe in bōis cōibus totius eccl'ie. sed an habeāt dñiū ⁊ ius ciuile cōe spectās spāliter ad eoruz ordinem

Quarta pars capituli ponit notabilia circa litterā

Cap. VII Pria pars istius capituli recitat a lia parte cōstitutionis. Joh. xxij.

ꝓbatū. patet illud qꝺ ex eo cōcludit eē falsuz ꝛc3 q ꝗlibz haberet i reb⁹ talib⁹ simplicē vsum facti. Preꝛea patet alia rōne eē falsuz: qz vsus facti hūi nequit ab aliquo vt supi⁹ est ostēsum.

Secūda pars in qua explicat textus precedēs

Jn ista pte respondet

ipugnat⁹ ad q̄rtuz q appellās tāgit i ipugnatione supi⁹ recitata. Jnferebat eni appellans q ꝗlibz eoꝝ. ſ. credentiū hēbat vsum rerū vsu ꝓsumptibiliū absq; ꝓprietate ⁊ dñio: siue a ꝓprietate seu dñio sepatū. Ad qꝺ ille ipugnat⁹ respōdet. dicēs q illud infert appellās ex falsa suppositiōe. ſ. q res erāt cōes iter credētes tm̄ quo ad simplicem facti vsuz qꝺ (vt dicit) patet esse falsuz ex ꝓcedētib⁹: qz ostēsum est q ille res erāt cōes quo ad dñiuz seu ꝓprietate.

Tertia ps ī qua impugnat predicta duplicit

Scꝺo dicit ꝯclusionē illatā esse falsam: quia vsus facti neq̄t hūi. Sz isti ipugnatores illa q̄ hic dicunt ipugnāt duplicit. Prio qꝺ appellāti falsuz iponit cū asserit ipm dixisse res vsu ꝓsumptibiles fuisse cōes credētib⁹ tm̄ quo ad simplicē facti vsuz. qz sicut ptz intuēti de simplici facti vsu in tota illa ipugnatiōe appellātis nulla fit mētio. ⁊ iꝺo appellās nō iferebat q ꝗlibz eoꝝ habebat tm̄ simplicē facti vsuz rerū vsu ꝓsumptibiliū a dñio separatū. sed iferebat q ꝗlibz habebat vsuz rerū vsu ꝓsumptibiliū a ꝓprietate seu dñio separatū. Jntēdēs loqui de dñio speciali ⁊ de dñio cōi ciuili ⁊ mūdano: qꝺ dñiuz liberū appellat. Scꝺo impugnāt isti ꝓdicta quo ad hoc q dicit q vsus facti hūi neq̄t ab aliquo. Hoc eni multis modis conant ostēdere erroneū: sicut postea apparebit. Nūc ad lram accedat ⌊habebit vsuz⌋ Dicit appellās vsuz. ⁊ nō dicit tm̄ simplicē vsum facti ⌊absq; dñio⌋ ſcz speciali: ⁊ absq; dñio cōi ciuili ⁊ mūdano. quo pōt dñs res suas ꝓut voluerit ordiare ⌊dixerat eni supi⁹ ⁊c̄⌋ Patet clare q nūq; h dixerat ⌊⁊ ex h ꝯcludit ⁊c̄⌋ Falsuz est ꝛcōm istos. qz nec cōcludit illud qꝺ ille ipugnat⁹ dicit: nec illud ex quo dicit eū cōcludere. ⁊ ita in toto isto ꝓcessu vsq; ibi. Preꝛea. appellāti falsuz iponit ⌊vsus facti haberi neq̄t⌋ De hoc inferius disseretur.

Quarta ps notat circa litteraz.

Cap̄. VIII

Pria pars isti⁹ capli recitat consequentē pticulā text⁹ cōstitutiōis

D illud vero quod

dicit ille heretic⁹ q dicta doctrina. ſ. q in reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ vsus iuris vel facti a ꝓprietate seu dñio separ⁹ nō pōt cōstitui nec hūi: oēm religionē habētē votū abdicatiōis ꝓprietatis rerū tpaliū destruit ⁊ cōfundit. qz ꝛ3 hec ꝗlibz religiosus qñ vteret reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ ꝓprietari⁹ cēseret. dicim⁹ q mētit⁹ apte. Oēs eni religiōes ꝓterq; hūi fraciſci quoꝝ ꝓfessores ad viuēdū sine ꝓprio astringunt, cōfitent se hre posse ꝛm suas regulas. ⁊ hre etiā tam res vsu ꝓsumptibiles q̄ nō vsu ꝓsumptibiles quo ad ꝓprietatē ⁊ dnium in cōi. ꝛz aliq̄ p statuta supaddita regulis q̄tū ad aliq̄ imobilia suas regulas duxerint restringēdas: q̄re pfessores dicti nō pnt vti reb⁹. si vsus ꝓpe sumat: vt supi⁹ est ꝓbatū: possent tm̄ res hmōi ꝓsumere. vtpote panē comedēdo ⁊ vinū bibēdo ⁊ sic de aliis. ꝛ p actū ꝓsumēdi talia nō fūt cēsendi ꝓprietarij. Cū ipa nō vt ꝓpria ꝓsumere ꝛ vt coia fūt cēsenda. Actusq; ꝓsumedi res hmōi nequaq̄ ab ipo cōi dñio sepat. sicut si duo habētes panē cōem illū indiuisum comederēt. neuter ꝓpe h panis quē comederēt ꝓprietari⁹ fieret. nec diceret comedisse panē ꝓprium: ꝛ cōmunem.

Scꝺa ps capituli in qua explicat textus ꝓdictus.

Jn ista parte ille ipu

gnatus respondet ad quintum quod in impugnatione tangitur appellantis. q videlz doctrina istius impugnati omnem religionem habentē votū abdicatōis ꝓpietatis omnium tpaliū destruit ⁊ ꝓfundit. ⁊ diuidit in duas ptes. qz ꝓmo ad h directe rñdet. Scꝺo suā itentionē circa ꝓcedētia magis exꝓsse declarat in pte imediate sequēti ⌊Videt etiā q ꝓbabiliter⌋ Rñdet g̃ ad q̄ntū supius tactū: dicens q doctrina sua nō ꝓfundit oēz religionē. qz oēs religiones ꝓterq; hūi fraciſci fatent se hre res vsu ꝓsumptibiles ⁊ nō ꝓsumptibiles quo ad dñiuz seu ꝓprietatē in cōi. ⁊ iꝺo nō sunt cēsendi ꝓprietarij. qz act⁹ eoꝝ circa res hmōi vsu ꝓsumptibiles a cōi dñio mime sepant. Sed isti impugnatores circa illā partē sic procedūt⁹

Tertia ps capituli i qua ꝓipugnatū quadruplicit ꝓceditur

Primo.

Primo em̄ oñdūt q oēm religionē habentez votū abdicatōis ꝓpietatis oim tpaliū ille impugnat⁹ destruit ⁊ ꝓfundit.

Secundo.

Scꝺo oñdūt q spāliter destruit ⁊ ꝓfundit religionē hūi fraciſci.

Tertio

Tertio oñdūt q vsus facti respectu rerū vsu ꝓsumptibiliū pōt a dñio spāli ⁊ cōi separi

Quarto Deductio prima q ipugnat⁹ oēm religionē destruat.

Quarto ex dictis ī tentionē appellāti i hac pte declarāt. Primo g̃ oñdūt q ille ipugnat⁹ oēm talē religionē destruit ⁊ ꝓfundit. qz ex doctrina sua sequit euidēter vt dicūt q ois religiosus hz vel licite hre pōt dñiū rerū vsu ꝓsūptibiliū i spāli. qꝺ ꝓbāt sic. si vsus facti hmōi rerū vsu ꝓsūptibiliū ñ pōt ā dñio seu a ꝓprietate tā cōi q̄ spāli separi. g̃ q hz vsū fci hmōi rer⁹ et nō hz earūdē rerū dñiū cōe: hz earūdē rerū dñiū spāle. ꝛ q̄libet talis religiosus sic̄ q̄libet mōach⁹ ⁊ frat̄ ꝓdicator. ac q̄libet ali⁹ pōt hre vsū facti hmōi rerū absq; dñio cōi. sicut si aliq̄s dat vni soli ꝓdicatori. vel vni soli mōacho licentiā vtēdi aliq̄ veste vel alia re vsu ꝓsumptibili ipe licite pōt vti re tali vsu ꝓsūptibili

ꝫ nō hz i re illa dñiū cōe sibi ⁊ alijs frib⁹ suis: q; ītētio cōcedētis fuit p̄cedere licētiā vtēd i vni soli. ⁊ p ꝓsequēs nō hz in re illa dñiuz cōe et tm̄ hz vsum facti: ⁊ p illuz impugnatū vsus facti nō pōt ab oi dñio separari. ergo tūc habet dñium spāle. Ex quo sequit manifeste q̄ libet religiosus vtendo rebus v'u cōsumptibilibus pōt licite fieri p̄opetarius in speciali: quod est oēm religionē ꝓfundere et destruere. Sed forte diceret aliquis q̄ talis acq̄rit dñium cōe: nō spāle. q; mōachus q̄cq̄d acq̄rit monasterio acq̄rit. et eadez rōne q̄cq̄d frater p̄dicator vel alius religiosus acq̄rit ordini suo acquirit. Sed vt dic ūt isti impugnatores ꝫ nō cōcludit. q; cū ōr: quicq̄d monachus acq̄rit mōasterio acq̄rit. nō debz vniuersaliter intelligi de oi re q̄ acq̄rit alicui monacho quo ad licitā ptātem vtēdi. Si em̄ aliquis accōmodat vni monacho equū suuz ad eq̄tandū. nō p̄opt ꝫ aliq̄s ali⁹ de monasterio habet ptātem equitādi equū. Sic̄ si aliquis inuitat monachū ad comedendū nō propter ꝫ intelligit alios monachos inuitare. Illud ergo quicq̄d mōachus acq̄rit monasterio acquirit. debet intelligi de illis q̄ monach⁹ acq̄rit quo ad dñium: q̄le est possibile monacho cōuenire q̄n. s. ille a quo acq̄rit rē dñiū eiusdē rei a se intendit transferre. De illis aut̄ que monachus acq̄rit quo ad licitā ptātem vtēdi tm̄modo: nō hz vniuersalit veritatē. Et causa dr̄ie est. q; monachus nō pōt hr̄e cuiuscūq; rei dñium spāle q̄lecūq;: sed pōt hr̄e licitā potestatē vtēdi aliq̄ re vsu ꝓsumptibili ⁊ nō cōsumptibili spālē. Scdo ostēdit q̄ ille ipugnatus spālit destruit ⁊ ꝓfundit religionem bti frācisci: q; ꝫm ipm ꝫ religio bti francisci caret oi dñio seu p̄opetate spāli ⁊ cōi: ꝫ vsus facti ꝫm eundē in reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ nō pōt ab oi dñio spāli ⁊ cōi separi. ergo religio bti frācisci debet oi vsu facti in reb⁹ vsu cōsūptibilibus carere: sed talis religio q̄ aliquē obligaret ad carendū oi vsu facti in hmōi reb⁹ est illicita: q; inobseruabilis. ergo religio bti frācisci est illicita reputāda ⁊ ita religionē illaz destruit ⁊ ꝓfundit. Tertio ostēdit q̄ vsus facti in hmōi reb⁹ vsu ꝓsūptibilib⁹ pōt ab oi spāli dñio ⁊ etiaz cōi separi. ⁊ ꝫ q̄dē ex dictis isti⁹ ipugnati inferē apte. Nā ꝫm eū ffres miores nō hnt dñium rerū quarūcūq; nec in spāli nec in cōi: ⁊ tm̄ habent vsū hmōi rerū. igit ⁊c.

Quarto isti ipugnatores ex p̄dict̄ intētōnē appellātis in hac pte declarāt dicētes: q; appellās intētionē isti⁹ ipugnati ex diuersis dictis ⁊ rōnib⁹ eiusdē ꝓcepit. Ex rōnib⁹ aūt eiusdē sequit euidēter q; vsus facti in reb⁹ vsu ꝓsūptibilib⁹ nō pōt a p̄opetate seu dñio spāli aliq̄liter separari. ⁊ vt ꝫ pateat est vna rō ipi⁹ breuit ptractāda. Ille em̄ ipugnat⁹ iō ponit vsuz facti nō posse a p̄opetate seu dñio i reb⁹ v'su cōsumptibilib⁹ separi. q; p vsum facti substantia rei ꝓsumptibilis vsu ꝓsumit̄. ⁊ p ꝓsequēs vsus facti nō pōt in hmōi reb⁹ a p̄opetate seu dñio separi. sed ex illa rōne sequit̄ q; vsus facti i huiusmōi reb⁹ nō pōt a p̄opetate seu dñio spāli separi. q; si iō nō pōt in hmōi reb⁹ vsus facti a p̄opetate seu dñio separi. q; p talē vsuz facti substātia rerū nō ꝓsumit̄: ⁊ dñiuz p̄cip alissime cōsumit̄ p vsuz facti. q; dñiuz cōe nō ita directe ꝓsumit̄ p vsum facti alicui⁹ sicut dñium spāle. g̃ p illā rōnez vsus facti in hmōi reb⁹ nō pōt separi a dñio spāli. Appellās g̃ volēs illū ipugnare ad mentē magis q̄ ad ꝟba p̄bauit q; vsus facti pōt in hmōi reb⁹ separi a dñio spāli: ⁊ q̄ q̄ ponit (sicut ille) q; vsus facti nō pōt in hmōi reb⁹ a spāli dñio separi: oēm religionē habentē votū abdicatiōis p̄prietatis oim tēporaliū destruit ⁊ ꝓfundit. q; si vsus facti non pōt i hmōi reb⁹ separi a dñio spāli. oēs religiosi cōedēdo: bibēdo: sunt p̄opetarij reputādi.

Sed forte dicet aliq̄s q; ille ipugnat⁹ cōcedit q; vsus facti in hmōi reb⁹ pōt a dñio spāli separi. Dicit em̄ q; aliq̄s pōt comedere panez ñvt p̄prīū: ꝫ vt cōem. Ad ꝫ dicūt isti ipugnatores q; in hoc sibijpi cōtradicit. q; ex alijs dictis ei⁹ sequit̄ q; vsus facti i hmōi reb⁹ nō pōt separi a dñio spāli. Und⁹ ⁊ ꝓpt hoc sicut patebit inferi⁹ dicit q; votū viuendi sine p̄prio ad res hmōi mīme se extēdit. Ex quo patet q; religiosi ꝫm ipm habēt dñium spāle i hmōi reb⁹ q̄ nō ꝓpt aliud ponere potest. nisi q; ꝫm ipm vsus facti nō pōt in hmōi rebus separi a dñio spāli. Ad ꝫ aliter isti ipugnatores declarāt intētionē appellātis dicētes q; ille ipugnat⁹ cū loquit̄ de dñio q̄ bēāt p̄mi credētes in rebus vsu cōsumptibilib⁹: ⁊ a quo dicit vsuz facti in reb⁹ hmōi separi nō posse: est dñiuz liberū ciuile ⁊ mundanū. tale aūt dñiuz est quodāmodo dñiuz spāle. ⁊ ita ille ipugnatus habet dicere q; vsus facti in hmōi reb⁹ nō pōt separi a dñio spāli. ⁊ ex ꝫ sequit̄ manifeste q; opinio ei⁹ oēm religionē habentē votū abdicatiōis p̄prietatis destruit ⁊ ꝓfundit. Post hec est ad lr̄az accedendū [p̄terq̄ bti frācisci] Dic apte ꝓcedit q; religio bti francisci caret oi p̄prietate ⁊ dñio cōi ⁊ spāli. ⁊ ita vel illa religio est iobseruabilis ⁊ illicita. vel vsus facti pōt ab oi dñio spāli ⁊ cōi in rebus vsu ꝓsumptibilibus separi [quo ad p̄prietatē ⁊ dñiuz in cōi] hoc de dñio libero q̄ est ptās de reb⁹ libere ordināti nō habet. veritatē de alio dñio de quo dictū est ꝓpus

Corrolarium

Instantia de monachis

Responsio

Deductio secūdi pūcti tertie partis huius capituli

Deductio tertij puncti

Deductio quarti

Euasio

Repulsa

Quarta pars capituli i qua accedit ad lr̄am

potest cōcedi. dici tm̄ possunt vti reb⁹ consumptibilibus vsu. si vsus ꝓprie sumat. hoc dicūt isti ipugnatores oi ꝟitate carere. qz sicut ꝓpa locutio est cū dicim⁹ aliquos vti hmōi reb⁹ cō sumptibilib⁹ vsu. talis enī modus loquēdi vsitat⁹ fuit in theologia. ⁊ in alijs sciētijs: ac etiā in vulgari locutiōe āteqū sciētie legales eēnt i uente. Et ita ꝓpt modū loquēdi sciarum legaliū posteriorē nō debz ꝓpz mod⁹ loquēdi ꝛ propri⁹ reputari. Cūm vti ꝓprie sumptū est cōe ad actū cōsumēdi ⁊ ad multos alios act⁹ q̄ nō sunt act⁹ ꝛsumēdi. Pōt tm̄ dici q̄ vsus iuris q̄ est vna significatio spālis hui⁹ nois vsus: nō pōt ꝓprie in reb⁹ q̄ actu vnico ꝛsumūtur aliq̄liter repiri. sed de tali vsu nō intēdit appellās vn̄ q̄tum ad intentionē appellātis ita sufficit sibi q̄ act⁹ ꝛsumēdi res ꝛsumptibiles vsu pōt ab oi ꝓprietate ⁊ dn̄io spāli ⁊ cōi separi: sicut vsus facti pōt talit̄ seperari. ⁊ ita dicūt isti ipugnatores q̄ ille ipugnat⁹ mentē appellātis nō tāgit in aliquo. ꝟ ꝟba ei⁹ p quasdā nouas ipositiōes vocū calūniari molit̄ [cuz ipa nō vt ꝓpria ꝛsumere: ꝟ vt cōia sunt cēsenda] hoc ꝟz illuz nō habet ꝟitatē de fratrib⁹ miozib⁹. ergo fratres miozes ꝛsumūt res: neq̄ vt ꝓpas neq̄ vt cōes. ergo act⁹ ꝛsumēdi hmōi res pōt ab oi dn̄io spāli ⁊ cōi separi: q̄ est p̄cipalis ꝛclusio appellātis in hac pte. [Actusq̄ ꝛsumendi res nequaq̄ a cōi dn̄io sepat̄] Illud p̄ pōt hīe veruz sensuz de alijs religiosis a fratrib⁹ minoz: b⁹ sicut ex p̄dictis apparet: ⁊ tm̄ si itelligerēt de oi bus religiosis esset omnino falsum.

Nota bñ q̄ ꝓpt modū loquēdi iuristarū nō est reputād⁹ ipropriꝰ mod⁹ loquēdi scientiarū ꝓpz

Nota cōclusionē p̄ncipalē appellantis

Cap. IX. Pria pars istius capli recitat aliā ptez text⁹ tractatus cōstitutionis dicte

Ydetur etiā q̄

ꝓbabiliť possit dici q̄ post distributionē bonoꝝ vsu cōsumptibiliū q̄ fiebat iť aplos ⁊ credētes alios: vt dicit act. ij. ⁊. iiij. q̄libz portōis sibi assignate ꝓprietari⁹ ⁊ dn̄s posset dici. Et hoc scriptura p̄dicta actuū. iiij. videť expresse suppenere cū dicit: nec etiā q̄sq̄ erat egēs inť ipos: ⁊ q̄re boc. reddit rōnē subiūgēs. Quotquot enī possessores agroꝝ ⁊ domoꝝ erāt vendētes afferebāt p̄cia coꝝ q̄ vendebātur ⁊ ponebāt ātē pedes aplorꝝ. Diuidebāt aūt singul⁹ put cuiq̄ op⁹ erat. Cū ergo dicat q̄ null⁹ egēs erat p̄o eo q̄ vnicuiq̄ diuidebať put op⁹ erat supponit apte q̄ illud q̄d vnicuiq̄ dabať diuisiz: cuilibz erat ꝓprium. Diuidere enī est diuisiz aliq̄b⁹ diuersas ptes rei alicui⁹ dare. Cū igr dareť ab istis q̄ dare poterāt. s. aplis: ⁊ illis q̄ recipe poterāt ea q̄ ad vite būane sustentationez ptinebāt. videť q̄ dn̄s q̄libz fuerit ei⁹ portiōis q̄ sibi fuerat assignata. Als non videret verū q̄d dz q egētes nō essent: nisi pl⁹ post diuisionē bŕent i assigta sibi portōe q̄ añ. Pria ꝛstat q̄ vestimēta quotidiana inť res vsu cōsumptibles ꝛputanť. p⁹ cōionē aūt p̄dictā de q̄ fit mētio i pallegato ca. acť. iiij. in actib⁹ legiť q̄ āgel⁹ petro dixit. p̄cigēť calcia te caligas tuas. Itē dixit ei. circūda tibi vestimēta tuū ⁊c. vbi clare suppōit āgel⁹ q̄ caligeť vestimēta assignata petro ꝓpe quoad dn̄iū erāt petri: q̄re videť q̄ pecūia: pāis: vinū ⁊ res alie vsu ꝛsumptibiles sibi diuisim ꝓpter vite sustētatōe assigte. silr ei⁹ esset. Nec votū viuēdi sine ꝓpo videť q̄ se extēdat ad talia q̄b⁹ necessario egetvita hūana. Preterea ex illo capitulo acť. iiij. ꝓbari non pōt q̄n credēret de bōis istis cōib⁹ ex diuisiōe aplorꝝ licite recipe potuerit: ⁊ vt ꝓpriū obtinere. Scriptura eīm p̄dicta q̄tū ad ꝟ nihil aliud adducit. nisi qđ seq̄ť. Illi ultrītudis credētiuz erat coꝛvnū ⁊ aia vna. nec q̄sq̄ eoꝝ q̄ possidebat aliq̄d suū eē dicebat: ꝟ erāt illis oia cōia. Per ꝟba aūt illa videnť isti oiz q̄ possidebāt a se dn̄iū abdicasse: ⁊ illd trāstulisse i cōitatez Nō aūt videť se astrixisse q̄n si deť eis qđ bōis ill⁹ cōib⁹ quo ad sustētationē vite sue possint licite recipe: ⁊ vt ꝓpa retinere: imo ꝟ scriptura p̄dicta sacra supponit apte cū dic. diuidebať aūt cuiq̄ put op⁹ erat. Diuidere aūt ē sic p̄dictū ē alteri⁹ rei diuisas ptes aliquibus dare.

Secūda ps capituli in q̄ explicať rectus supius recitatus ⁊ formať quatuoꝛ rōnes.

Jn parte ista intētio

nē suā circa p̄cedētia spāliť q̄tū ad diuisionez bonoꝝ q̄ erat facta inť aplos ⁊ alios credēres exp̄ssi⁹ māifestat. dicēs p̄mo q̄ q̄libz aplorꝝ et alioꝝ credētiū p⁹ distributōez illā de q̄ fit mētio. acť. ij. ⁊. iiij. dn̄s fuit ⁊ ꝓpetari⁹ portōis sibi assigte. Scōo ibi [Et ꝟ scriptura] ꝓbat p luri⁹ rōib⁹ q̄ q̄libet illoꝝ erat ꝓpetari⁹ portōis sibi assigte. Rō aūt p̄ma pōt sic formari. Ille q̄n ē egēs. p eo q̄ sibi dať illd qđ sibi op⁹ ē. ē ꝓpetari⁹ ⁊ dn̄s illi⁹ qđ sibi dať. ꝟ inť aplos et credētes alios null⁹ erat egēs p eo q̄ vnicuiq̄ dabať put op⁹ erat. sicut acť. iiij. ꝟ. ꝟ vnusq̄sq̄ eoꝝ fuit ꝓpetari⁹ ⁊ dn̄s portōis sibi assigte Scōa rō pōt sic formari. q̄n aliq̄d inť aliquos diuidiť. vnusq̄sq̄ ē ꝓpetari⁹ ⁊ dn̄s portōis sibi assigte: q̄ diuidere ē diuisim aliq̄s ptes diuersas diuersis dare. Illd aūt qđ alicui datur fit ei ꝓpriū. ꝟ illa cōia diuidebanť inť aplos ⁊ alios credētes. igiť q̄libet coꝝ p⁹ diuisionem fuit ꝓpetari⁹ ⁊ dn̄s portōis sibi assigte. Tertia rō pōt silr formari. Illud q̄ dať ab illo q̄ pōt dare: ⁊ dať illi q̄ pōt recipe fit ꝓpriū illius cui dať. ꝟ necessaria ad vite sustentationē dabanť ab istis q̄ poterāt dare. s. ab aplis ⁊ dabanť illi q̄ poterāt recipe: q̄ q̄libet coꝝ fuerat ꝓpetari⁹ ⁊ dn̄s portōis sibi assigte. Quarta rō

Prima ratio

Secūda ratio

Tertia ratio

Quarta ratio

potest sic formari. Ille q̄ añ diuisionē bz rē alī quā in cōi ⁊ q̄ p diuisionē illi rei bz in portōe sibi assignata plusq̄ bēbat añ diuisionē bz in portōe sibi assignata ꝓpetatē ⁊ dñium i spāli ß credētes p diuisionē cōiū bēbāt plus i portionib suis q̄ añ: qz alīt nō fuisset verū q̄ non erāt egēres. g̃ q̄libet eoz fuit ꝓpetari ⁊ dñs portōis sibi assignate. Tertio ꝑncipaliter ibi [Preterea ꝓstat] ꝓbat spāl de bto petroz et eadē rōne de alijs aplis q̄ erat ꝓprietarius et dñs portōis sibi assignate. ⁊ ß ꝓbat duab auctoritatib vt pz in lra. Ex q̄bus infert q̄ eadē rōne petr erat ꝓprietari ⁊ dñs pecunie pāis et vini. ⁊ cuiuslibet alteri rei q̄ sibi p diuisionē extitit assignata. Quarto ibi [Nec votum viuēdi ⁊c] Quidā tacite obiectioni rñdet. posset em̃ aliq̄s dicere q̄ p rōnes ꝑdictas q̄libet religiosus p diuisionē panis ⁊ vini ⁊ hmōi rerum vsu ꝙsumptibiliū q̄libet eoz ē ꝓpetari ⁊ dñs portōis sibi assignate. Ad ß rñdet dicēs q̄ votū viuēdi sine ꝓpo nō se extēdit ad illa q̄ bus necessario eget vita būana. ex ß insinuās eē ꝓcedendū q̄ q̄libet religiosus post diuisionē factā int eos ē ꝓpetari ⁊ dñs portōis sibi assigte. Quito ibi [Preterea ex illo capitulo] oñdit q̄ p libz actuū apl̄oz ꝓbari nō pōt q̄n credētes poterāt de bonis cōib recipe ⁊ vt p ꝑsū retiere. ⁊ qz nō aliud ꝺz nisi q̄ multitudinis credētiū erat coz vnū ⁊c. p q̄ ꝛba lz possit oñdi. q̄ ꝑmo oia bona sua cōitati dederūt. tñ ꝓbari nō pōt q̄ nō poterāt postea ꝺ ill aliq̄d ꝓsū recipe ⁊ tenere. immo pōt oñdi q̄ poterāt: qz scriptura testat q̄ illa diuidebant. Dividere aūt ē alicui r ei diuisas ptes aliq̄b da re. qꝺ aūt dat fit ꝓprīū ei cui dat. g̃ q̄libet eoz habuit ꝓprīū. Sz ipugnatores dicūt ꝛbis ꝑmissis plures ꝓtineri errores. Quoꝝ ꝑm ē q̄ q̄libz aplōz erat ꝓpetari ⁊ dñs portōis sibi assignate. Scōs ē q̄ q̄libz ali ꝺ numero credētiū erat ꝓpetari ⁊ dñs portiōis sibi assigte. Tertiū ē q̄ votū viuēdi sine ꝓpo nō extēdit se ad ea q̄b nccio eget vita būana. Alios plures errores min principales ꝺ q̄b i rñsione ad rōnes illi ipugnati circa lras apparebit: i ꝑdict ꝛbis asserit ꝓtineri. Dicūt aūt isti ipugnatores q̄ qz ille ipugnat i hac pte ñ vadit ad ꝛba. ß ad mētē suā de aplis ⁊ religiosis q̄si totū venenū suū effūdēs explicat manifeste. iō circa ꝑmissa diligēti volūt insistere. dicūt itaq̄ q̄ ꝓmus error sapit bereſiz manifestā. Ad cui euidētiā dicūt ꝓmo ē notādū q̄ i illo erroꝛe. s. q̄ q̄libz aplis bēbat dñiū rerū in speciali: religiosis oibus aduersatur: licz eniz fuerint quidā fratres ꝑdicatores ⁊ nōnulli de q̄busdaz alijs ordinib qui dixerūt apostolos habuisse dñium ⁊ ꝓpꝛietatē aliquarū rerū in cōi. oēs tñ vsque ad tpa ist ipugnati dixerūt q̄ aplī nulli rei tpalis dñiuz vel ꝓpꝛietatē habuerūt in spāli: ⁊ in ß dixerūt se vitā aplicam imitari babēdo. s. aliq̄ in cōi q̄tuz ad aliq̄le dominiū vel ꝓpꝛietatē: ⁊ nihil babēdo penit in spāli quo ad dñiuz seu ꝓpꝛietatē. iste aūt oīb ꝛtradicit asserēs q̄ habuerūt ꝓpetatē ⁊ dñiū in spāli. Sz q̄ hoc sit erroneū isti ipugnatores multis modis ostēdere moliūtur. Et quia quodāmodo exp̄ssius determiatio ecclie ⁊ doctrina sctoꝝ isti erroꝛi cōtradicūt ⁊ obuiant.

Jdeo a determinatione ⁊ auctoꝛitatib sctoꝝ incipiūt in scriptura diuina postmodū se fundātes: q̄ eni ꝑdicta assertio: determiatiōi ecclie obuiet ⁊ repugnet ostendūt. Ait enim Nicola papa in decretali Exiit p vniuersalez eccliaz bacten approbata. dicim q̄ abdicatō ꝓpꝛietat hmōi rerū tā in spāli q̄ etiā in cōi ꝓpter deū meritoꝛia est ⁊ sctā: quā ⁊ xp̄us viā p fectiōis ostēdens: ꝗbo docuit: ⁊ exēplo firmauit: quāq̄ ꝑmi fūdatores militātis ecclie: put ab ipo fonte bauserāt i volentes pfecte viuere per doctrine ac vite ipoꝛ alueos deriuarunt.

Dijs exp̄ssius dici nō posset q̄ aplī ꝓpꝛietatē oim rerū tpaliū abdicarūt: ⁊ ita nulli ꝓpetate habuerūt in spāli. Sz dicit ille ipugnatus q̄ illa decretalis Exiit nō fuit p vniuersalez eccliaz approbata. hoc aūt vt dicūt isti impugnatores istū impugnatū nequaq̄ excusat. Tū qz illa decretalis exiit: ex quo nulli catholicus sibi multē tpib ꝺixit p taciturnitatē fuit ab oīb approbata: qz sicut error: cui nō resistit approbat. di. lxxxiij. c. Erroꝛ ita ꝗtas catholica: cui nō resistit ꝺz pro approbata cēseri. tū qz esto q̄ nō fuit ab vniuersali ecclia approbata tñ ex ß q̄ ille ipugnat assertionē dicte decretalis ipugnat: assertionē ꝓriaz esse catholicaz diffinitiue ⁊ soleniter approbādo. Dicūt isti ipugnatores q̄ siue vna assertio fuerit hereticа: siue alia se demōstratiue ꝓbare: q̄ ille ipugnat mō nō est papa. Est aūt eoz rō talis aut assertio Nicolai ꝛcij q̄ aplī ois rei tpalis ꝓpetatē abdicauerūt est heretica. Aut assertio cōtraria isti ipugnati: q̄ aplī habuerūt ꝓpꝛietatez: etiā in spāli est heretica. Hāc opz necessario illū ipugnatū concedere. qz ꝑm ipm altera istarū: imo sua assertio in scriptura sacra ē fūdata. Si assertio ꝑdicta isti ipugnati est heretica cū sit eiusdē ptinaꝛ defensatoꝛ. qꝺ ꝓbat ex sua determiatiōe solēni ⁊ vltiata: ⁊ ex sentētijs ⁊ penis q̄s negātib ⁊ resistētib in sua cōstitutōe inflīgit. ex ꝓsecutiōe quā appellātib ⁊ defensoꝛib assertiōis ꝓrie inferre non cessat ex coactiōe q̄ alios ad assertionē suā irrenoca

Tertius ꝑs capitu li in q̄ accedit ad ipugnationē ꝓpe missoꝝ eliciēdo ex eis tres erroꝛes.

Improbatio ꝓmi erroris.

Cōtra primū erroꝛē ꝓcedit. ꝓmo ex determinatōe ecclie.

Nota

Nota modus approbatiōis p taciturnitatē

Nota deductōes subtilem.

biliter defendendā iurare ꝓpellit ex abiurati one qua cogit multos assertionē ꝓtā abiura re: ex recusatione qua de veritate renuit infor mari. sequit̄ vt dicūt demōstratiue q ipe ē be reticus reputādus. Si aūt est bereticus non est verus papa: qz nullus bereticus est verus papa sicut in alijs allegationibus q̄plurimis rōnibus ⁊ auctoritatib⁹ probare conant̄. Si autem assertio nicolai tertij fuit bereticа: ipe met nicolaus tertiꝰ fuit bereticus reputādus Hanc ꝺditionalē probāt. qz si nicolaꝰ tertius in ꝓdicta assertiōe errauit cū ipaz diffinitiue protulerit oibusq; xp̄ianis tenēdā sub ꝑmina tione penarū tradiderit. Sequit̄ euidēter q eidē assertioni hereticе firmiter ⁊ irreuocabi liter adherebat. Ex quo patent̄ inferꝛ q non fuit parat⁹ corrigi. si aūt nō fuit parat⁹ corrigi fuit inter hereticos ꝓputādus. ⁊ si sic nō fuit verus papa: et si non fuit verus papa veros cardinales nullo modo creauit. Et per conse quens cardinales creati per ipsum: veruz pa pam eligere mīme potuerūt. Et ita posterio res summi pōtifices nō fuerūt veri sūmi pōti fices. nec ꝑ ꝙsequēs veros cardinales creaue rūt. Ex quo sequit̄ q ille ab illis q̄ nō fuerit ve ri cardinales electus nunq̄ fuit verus papa. Sed qz forte diceret aliq̄s q nicolaus terti⁹ erat bereticus. Et ideo veros cardinales nō creauit. Et tn̄ summi pōtifices sequēt̄ fuerit veri pōtifices summi. qz ab alijs cardialibus q̄ creati fuerūt a ꝓdecessoꝛib⁹ nicolai tertij ex titerūt electi. Sed illa erit friuola ⁊ vana eua sio. qz si nicolaus tertius fuit bereticus ꝓpter dictā assertionē. sequit̄ necessario q nicolauſ quartus: ⁊ bonifacius octauus: et benedict⁹ xij: ⁊ clemēs quintus q̄ eandē assertionē nico colai tertij in suis ꝓstitutionib⁹ asseruerūt et approbauerūt: fuerūt bereticiꝰ oīs q̄ elege runt illū impugnatū in summū pōtificē fuerit creati a nicolao tertio: vel nicolao quarto: vl̄ bonifacio octauo: vel bn̄dicto. xi. vel clemen te. quinto. g̃ nō fuit a veris electoꝛib⁹ aliquomō legitime ⁊ rite electus: ⁊ ꝑ ꝙsequēs nunq̄ fuit verus papa. Illā rōnē dicūt isti impugnatoꝛ res eē demonstratiuā ⁊ insolubilē. Ad ꝓbādū q ille impugnatus siue sit bereticus siue nō sit bereticus nō est modo verus papa. ⁊ vt di cūt oēs cauillatōes q̄ possent ꝙ ipam adduci alijs i allegatoꝛib⁹ euidēter excludūt. Amplⁱ isti impugnatoꝛes pauctoritatē sāctoꝝ dictā assertōnē improbare nituntur. Ait em̄ bierony mus in epla ad exupātiuz. Nemo aplis pau perioꝛ fuit: ⁊ nemo tm̄ ꝑ dño dereliq̄t. g̃ aplⁱ fu erūt pauperrimi: sed illi q̄ retinēt rerū dn̄iū in spāli nō sunt pauperrimi. g̃ aplⁱ nō habue rūt rerum dn̄iū in spāli. Item Augustin⁹ sup ſcdam epla ad Corinth. ait. ꝟ fuit apostolis gl̄iosum: qz sine sollicitudine ac noie possidē di nō solū ea q̄ in possessionibus erant: ꝟ etiaz ipos earum dn̄os possidebant. Ex q̄bus ꝟbis colligitur euidenter q apl̄i nihil habebant nomine possidēdi. ⁊ ꝑ cōsequēs multomagis nihil habebāt iure dn̄ij in spāli. Item bieronymus ad demetriadē virginē ait. Aplici fasti gij pfectꝰ ꝟtutis est oia vēdere ⁊ paupibus distribuere. ⁊ sic leuē atq; expeditū cū xp̄o ad celestia subuolare. Ex q̄bus ꝟbis patēter ha bet̄ q ad aplicū spectat fastigiū oia vendere et pauperib⁹ distribuere. qui aūt oia vēdit et paupibus distribuit. nulli⁹ rei dn̄ium hꝫ saltē in spāli. ergo ad aplicū fastigiū spectat nulli⁹ rei dn̄ium hr̄e in spāli. Item bieronym⁹ ad elbi diam ait. Si vis esse pfecta et stare in primo fastigio paupertatis fac q̄ fecerūt apl̄i. Vē de oia q̄ habes ⁊ da pauperib⁹: ⁊ seq̄re saluaꝛ toꝛē ⁊ nudā solāq; crucē nuda scq̄ris. Ex bis ꝟbis colligit̄ euidēter q apl̄i nulli⁹ rei dn̄iuz retinuerūt saltē in spāli. Dispondeat beatus grego⁹ sup euāgelia q̄ exponēs illō Matth. iij. Relictis retib⁹ secuti sūt eū. ait. Ad vni⁹ iussionis vocē petrus ⁊ andreas relict̄ retib⁹ secuti sunt saluatoꝛē. ad vnū dn̄i ꝑceptū ꝟ q̄ꝺ hr̄e videbāt obliti sūt. ⁊ infra. sed forte aliq̄s tacit̄ cogitatōib⁹ dicit. Sed q̄d aut q̄tū vtiq; ille piscatoꝛ ad vocez dn̄icā dimisit: q̄ pene ni hil habuit. Sz in hac re affectū pot⁹ debem⁹ ꝙsiderare q̄ cēsum. multū reliq̄t q̄ nihil sibi re tinuit: multū reliq̄t qui q̄tūlibet parū totum deseruit: q̄ cū re possessa etiā cōcupiscētie hae bēdi renūciauit. A sequētibus g̃ tāta dimissa sunt. quāta a nō sequētibus ꝙcupisci potuerit Ex q̄b⁹ ꝟbis dat̄ intelligi q apl̄i nihil retinue rūt quo ad dn̄ium ⁊ proprietatē saltē in spāli. Ex bis alijsq; q̄pluribus auctoꝛitatibus vt di cūt isti ipugnatoꝛes euidēter apparet aplos nullius rei proprietatē habuisse in spāli. Istā aūt doctrinā sanctoꝝ ⁊ eccl̄ie dicūt in scriptu ra diuia fūdari q̄ꝺ probāt ꝓio spāliter de pe cunia: qz btūs petrus pecunie in spāli proprie tatē nō habuit cuius contrariū ille ipugnat⁹ asserit manifeste. Ait em̄ btūs petrus. Argē tum ⁊ aurū nō est mihi: q̄ꝺ aūt habeo hoc tibi do. in noie Jesu xp̄i nazareni surge ⁊ ambula Ex quibus ꝟbis euidēter colligit̄ q btūs pe trus pecuniā nō hēbat. Sed forte dicet ille i pugnatus q btūs petrus tūc pecuniā nō ha bebat: qz pecuniā que sibi fuerat assignata ex penderat vel dederat pauperibus. sed sic ex ponere scripturā est ipam vt dicūt isti impu gnatoꝛes peruertere. Nam fm doctrinā scrōrū

Hieronymus

Gregorius

Hieronymus

Nicrūdeꝫ tacite obiectioni

Tertio ꝓcedit ex auctoritatib⁹ scri pture sacre cōtra ꝑmū errorem

Secundo ꝓcedit cōtra ꝑmū erro rem ex auctorita tibus sanctorū Hieronymus

Augustinus.

Substantia.

Jdeo btūs petrus carebat pecunia nō q: pecuniā sibi assignatā expēderat: sed vt p̄ceptū sui magistri de nō habēda pecūia custodiret. hoc exp̄sse Crisostom⁹ testari videt. Ait enim omelia vltima sup̄ matthēū. Si bonū eēt aurum hre vtiq; dedisset xp̄s aplis q̄ ineffabilia eis bona tribuit. Nūc autē nō solū nō dedit: ꝫ habere, p̄hibuit. Jdeoq; petrus nō solū nō verecundat. ꝫ decorat in pauptate: dicens. Argentū ⁊ aurū nō est mihi. Et ambrosius super lucā: ait. Aplūs petrus p̄mus dūice sue executor ostendēs nō esse in vacuū effusa dūi p̄cepta cuz poscerēt a paupe: vt ei aliq̄d pecunie largirēt: ait. Argentū ⁊ aurū nō habeo: tamē nō tam in hoc gloriat petrus q̄ argentū ⁊ aurum nō bēat: q̄ q̄ seruet dei mādatū q̄ p̄cepit Nolite possidere aurū: hoc est dicere. Vlides me xp̄i discipulū ⁊ aurū a me req̄ris? Aliō mō to p̄ciosius auro nobis donauit. Et bernard⁹ ad eugenīū papā libro. j. ait. Nec locus in q̄t ocio vbi sedula vget sollicitudo oiz eccl̄iarū Nam q̄d aliud dimisit tibi sanctus aplūs qđ habeo in q̄t hoc tibi do: q̄d illud vnū: scio nec auruz nec argentū cū ipe dicat argentū ⁊ auruz nō est mihi. ⁊ infra. esto q̄ alia q̄cūq; rōne ꝫ vēdices. sed nō aplico iure: nec eī ille tibi dare potuit quod nō habuit. Ex his p̄z aperte q̄ btūs petrus nō ideo nō habuit pecūiam q: pecuniā sibi assignatā expēderat: sed quia domini p̄ceptū seruare volebat: quod glosa sup illud ꝟbum petri. Argentū ⁊ aurū ⁊c. asserit manifeste: dicens memor illius p̄cepti. Nolite possidere aurum nec argentum. pecuniaz que ad pedes apostoloruz ponebatur nō sibi retinebat: sed ad vsus pauperum qui sua patrimonia reliquerāt reseruabat: hoc est reseruari mandabat. Non enim ipemet beatus Petrus custodiuit pecuniam: sed quis custodiret ordinauit. Secundo ostendunt eandem conclusionez isti impugnatores sic. sicut apostoli seruabant consilium chr̄isti de castitate et obedientia: ita etiam seruabant consilium chr̄isti de paupertate. sed chr̄ist⁹ docuit et consuluit abdicationē p̄prietatis oīm tpalium in spāli. igit aplī seruabāt idē consilium Maior videt apta. Minorē p̄bant per illud consiliū quod dedit xp̄s adolescenti querēti: quid sibi deesset: ex quo mandata seruauerat Matth̄. xix. dicēs. Si vis pfectus esse. vade vende oia que habes ⁊ da pauperibus et habebis thesaurū in celo ⁊ veni et seq̄re me. Ex quibus verbis datur intelligi q̄ chr̄istus consuluit abdicationem p̄prietatis omnium temporalium: quia per venditionem omniuz et largitionē eoruz factā pauperibus cōstat

Crisostomus.

Ambrosius

Bernardus

Ratio ad idem

p̄prietatē auferri. sequit ergo q̄ aplī nulli⁹ rei p̄prietatē habebāt in spāli. Ex quo ille adolescēs si voluisset fuisse pfectus nulli⁹ rei p̄prietatē in speciali habuisset. Sed dicere videtur posse, p̄bari: q̄ illa auctoritas nō cōcludat p̄mo q: nō est verisimile q̄ xp̄us consulerit sibi q̄ vestimēta sua vēderet: ⁊ ad eū nō vestit⁹ sed nudus veniret: ⁊ ita illa ꝟba xp̄i licet generaliter, plata sint: tm̄ nō sunt ita generalit intelligēda: quin aliquarū rerū poterat p̄prietatez ⁊ dūium retinere. Scōo q: p hāc auctoritatē nō p̄bat q̄ postea nō debuit p̄prietatē habere: sed p̄o tūc debebat a se p̄prietatē abdicare Vñ nō dixit sibi xp̄us vade ⁊ vende oia q̄ habes ⁊ da pauperib⁹: ⁊ nunq̄ alicui⁹ rei de cetero p̄prietatē acq̄ras: ergo xp̄us ei ptātem acq̄rendi p̄prietatē rerū in spāli minime dissuasit

Nota instantiā

Alia instantia.

Sz ille obiectiōes nō cōcludūt. Nā licz xp̄s in suo cōsilio p̄cipalit intēdebat p̄prietatē oīm tēporaliū abdicare: vnicū tm̄ modū abdicādi p̄prietatē tpaliū (q̄ forte illi adolescenti erat cōueniēs) exp̄sit vocalit. Ad cui⁹ euidentiā est sciendū q̄ q̄druplex est mod⁹ tpalia abdicādi a sanctis bacten⁹ vsitat⁹. Unus est tpalia dādo paupibus: ⁊ ille mod⁹ aliq̄n absq; venditiōe: ⁊ aliq̄n p vēditionē cōgrue exercet Nā absq; vēditōe pecunie ea q̄ cibo ⁊ potu cōsūtur ac vestes alique: ⁊ nōnulle res alie cōueniēter distribuūtur paupib⁹: possessiones aut magne ville ciuitates ⁊ castra: vasa p̄ciosa: et etiā vestes p̄ciose: ⁊ res alie multe absq; vēditione nequaq̄ dātur cōuenient paupib⁹: quia elemosine sunt faciēde paupib⁹ vt sustentent nō vt ditent. Alius mod⁹ abdicādi tpalia est relinquēdo parētib⁹: sicut eni q̄ naturalit moriēt: nōnulla bona sua parētib⁹ ordiare relinq̄t ita etiā q̄ moriēt morte ciuili propt deū oīa dimittēdo ⁊ religionē intrādo: sepe tenetur fm deū aliq̄ bōa sua parētib⁹ reliq̄sse. Tert⁹ modus relinquēdi p̄prietatē tpaliū est cōferēdo bona sua eccl̄ie p quē modū p̄mi crederes possessionib⁹ suis vel substātijs vēditis p̄cia cōitati credentiū cōferebāt. De istis trib⁹ modis abdicādi p̄prietatē tpaliū legit in libro p̄peri: sicut recitat. i. q. ij. ca. sacerdos: vbi sic scribitur. Sacerdos cui dispēsatiōis cura cōmissa est: nō solū sine cupiditate: ꝫ etiā cū laude pietatis accipit a populo dispensanda: ⁊ fidelit dispensat accepta: q: oia sua aut reliq̄t paupibus: aut eis distribuit: aut eccl̄ie reb⁹ adiūxit.

Nota. q̄druplex ē mod⁹ abdicandi tpalia. ppē xp̄m. Primus.

Secundus.

Tertius.

Quartus.

Quart⁹ modus abdicādi p̄prietatē temporaliū est sua p̄o derelictis habēdo: ⁊ ille mod⁹ absq; causa speciali seruari nō debet: quia cōitati fidelīū expedit q̄ vnusquisq; de reb⁹ suis recte disponat. ⁊ illo modo loquit btūs hiero-

nymus ad paulinū dicēs. Si habes in ptāte rem tuā: vēde si nō habes ꝓnce. vbi sic ex ꝓcedētibus ⁊ sequētib⁹ ꝑz apte q̄ btūs hieronymus paulino suader ne ꝓpter ordinationē rerum suarū cōuersionē suā ꝓcrastinet. Ebrist⁹ ḡ ad abdicatōez ꝓprietat⁊ oīz tpaliū adolescētem exhortās vnū modū exꝑssit: alios modos insinuās. vt ille sit sensus. Si vis pfectus esse vade ⁊ vēde oīa q̄ habes q̄. s. nō expedit parētib⁹ tuis relinq̄re. nec est necesse tecū ad vsuz facti afferre ⁊ q̄ nō q̄enienter nisi vendantur. dan̄ paupibus. ⁊ hoc si ipa habes in tua potestate. non em̄ saluator volebat q̄ ille adolescens pecunias si q̄s bñt ꝓmo vēderet ⁊ post ea daret paupib⁹. nec volebat q̄ si de iure alia parētib⁹ relinq̄re tenebat. q̄ illa vēderet et daret paupibus. nec etiā ꝓsulebat si aliq̄s possessiones suas in sua ptāte nō habebat. ꝯ oportuisset q̄ eas longo tpe p iudiciū acq̄sisz q̄ primo eas recuparet ⁊ vēderet: ⁊ tandē daret paupibus: ⁊ demū ad xp̄i sequelā veniret nec etiā hortabat q̄ vestes q̄bus induebat si apli nō habuerūt habitū distinctū: ⁊ oēs res alias vēderet ⁊ daret paupibus. vt sic nō vestitus veniret ad ip̄z: sed pfectionē euāgelicā adolescēti declarans voluit. q̄ rebus quas in sua ptāte habebat recte dispositis ⁊ oīb⁹ abdicatis quo ad ꝓprietatē ad sequelā sui vēiret. Et ita sicut ille potuit. nō obstante ꝓsilio xp̄i de vēditōe oīm pecuniaꝝ si q̄s hēbat sine oīz vēditione pecuniarū ꝓuia: statim dare paup̄ib⁹. ita si tenebat potuit aliq̄ parētib⁹ suis relinq̄sse. sicut etiā implēdo mētē xp̄i potuit si apli ⁊ discipuli nō haberēt distinctū habitū: vestes aliq̄s secū ad vsum nō ad ꝓprietatē afferre Ad scōaz obiectionē isti ꝑpugnatores rñdent q̄ iux̄ sniaz xp̄i dicētis. Nemo mittēs manū suā ad aratrū ⁊ respiciēs retro aptus ē regno dei: pfectio semel assumpta absq̄ imꝑfectione relinq̄ nō pōt: nisi forte in casu necessitatis: vel ex alia cā rōnabili ⁊ vrgēte: ipaz q̄ salte ad tp̄s relinq̄re cogeret. Cuz ḡ xp̄s abdicationē ꝓprietatis oīm tpaliū tanq̄ ad perfectionē ptinētē cōsuluerit adolescēti: abdicatio talis semel assumpta absq̄ imꝑfectōe reliqui nō potest. ⁊ ita xp̄s dans consiliū pfectionis manifeste cōsuluit oīa tpalia ꝓ oī tempore abdicare quo ad ꝓprietatē. Quarto eandē veritatē vt dicūt isti impugnatores ostendūt per verba christi. qui vr habet Luce. xiiij. ait. Sic ergo ex vobis qui nō renūciat oībus que possidet nō potest meus esse discipulus. Ex q̄bus verbis dat intelligi q̄ volētes xp̄i esse pfecti discipuli oībus que possidebāt: renūciabant. nō autem renūciabant omnibus q̄tum ad vsum facti ḡ renūciabant quātum ad ꝓprietatē saltē in spāli. Et q̄ba xp̄i predicta debeāt intelligi de renūciatōe oīm quātū ad ꝓprietatē auctoritatibus sanctoꝝ patenter videt posse ꝓbari. Beatus em̄ gregorius sup euāgelia: dicta q̄ba ptractās ait. Certe cuz se sequētibus noua mādata ꝓpōeret dixit. Nisi q̄s renūciauerit oībus q̄ possidet: nō pōt meus esse discipulus. Ac si apte dicat: qui per vitaz veterē aliena cōcupiuistis p noue ꝑsatōis studiū ⁊ viam largiamini. p largitatē aūt ꝓprietas abdicat. ergo q̄ba xp̄i ꝑm beatum gregorium de renūciatōe que est abdicatio ꝓprietatis debet intelligi. Item Ambrosius homel. xvi. sup genesim ait. Ebristus dñs noster sacerdotibus suis q̄d ꝓcepit audiamus: q̄ nō renūciauerit oībus que possidet nō potest meus esse discipulus. ⁊ infra. Negat xp̄s suū esse discipulū quē viderit aliquid esse possidentē: et eū qui nō renūciat oībus que possidet. ⁊ infra. Festinemus transire a sacerdotibus pharaonis: quibus terrena possessio est. Ad sacerdotes dñi quibus in terra pars nō est. quibus portio dñs est: talis em̄ erat: ⁊ ille qui dicebat tanq̄ egētes ⁊ multos locupletātes: vt nihil habētes ⁊ oīa possidētes. Ex his verbis clare datur intelligi q̄ qui pfecte verbū implet xp̄i ꝓdictum. Nisi quis renūciauerit: sūt tales q̄bus in terra pars nō est: et quibus portio dns est. tales aūt sūt qui nullius rei ꝓprietatē habent in speciali. Apostoli aūt cupiebāt verba xp̄i implere pfecte. ⁊ nō minus pfecte q̄ alij: ergo ip̄i oībus renūciauerūt quātum ad ꝓprietatez saltē in speciali. Alias auctoritates scripture diuine q̄plurimas contra assertionem ꝓfatā adducūt quas causa brevitatis omitto. Ad hec isti impugnatores q̄nto per rationes in scripturis fundatas autēticis ꝓdictā assertionem satagunt reꝓbare. Est autē prima ratio talis. paupertas apostolorū non fuit minor nec imperfectior q̄ paupertas monachorum et aliorum religiosorum mendicātium et non mendicantiuz. sed monachi ⁊ alij religiosi vouent paupertatem que est abdicatio paupertatis omnium temporalium in speciali: ergo et paupertas apostolica abdicationem ꝓprietatis oīm temporaliū in speciali includebat. Nec ratio confirmatur auctoritate beati Gregorij qui vt habetur. xvi. q. i. cap. Ex auctoritate. Asserit monachos figuram apostolorum tenere: non autez monachi eo q̄ monachi tenent figuram apostolorum: quo ad officij dignitatem. Nec quo ad sacramentorum dispensationem. ergo tenēt figuram apostolorum quo ad ꝓprietatem renunci-

Ad scōaz istātiā

Quarto ꝓcedit ꝑ verba xp̄i

Gregorius

Ambrosius

Nota de sacerdotibus pharaonis et dñi

Quito ad ꝓpositū ꝓcedit ꝑ rōes Prima ratio

Secūda ratio

Nota de alexandro. iiij. q̄ cōdemnauit libellū contra pfectōnē euāgelicā editū

Beatus thomas ad idem

ationē:quod exp̄sse notat glosa.xij.q.i.c.vidē tes:dicēs. Ep̄i tenēt locū apl̄oz.vt hic.s.quo ad dignitatē:monachi quo ad renūciationez ꝓpriox̄ ⁊ cōem vitā. Ex quo sequit̄ q̄ apl̄i ꝓ pr̄is renūciauerūt quo ad proprietatē saltem in spāli.hoc etiā auctoritate beati hieronymi supius allegata qui ait. Apl̄is nemo fuit pauperior ⁊c. ꝓbaī manifeste ⁊c. Scā rō talis est.fratres p̄dicatores ⁊ minores nō pfectius pfectionē euāgelicā imitant̄ q̄ apl̄i. sed frēs p̄dicatores ⁊ etiā minores p abdicationē pro prietatis oīm tpaliū in spāli pfectionē euāgelicā imitant̄.vnde ⁊ de fratribus p̄dicatorib⁹ similt̄ ⁊ de fratribus minorib⁹ vt ille impugnatus in sua cōstitutōe. Quia quozūdā affirmat alexāder quartus in cōdēnatōe libelli contra statū p̄dicatoz ⁊ minorū editū dicit in h̄ verba Cū insup ijdē fratres propt̄ deū oīa reliq̄rint ex̄tia vite subsidia mēdicantes.christūq̄ imit̄ tent̄ pauperē:pfectionē euāgelicā amplexando.propter quod euidēter apparet eos in statu nō solū saluandoz existere:sed etiā pfectorum. ⁊ p sue religionis obseruantiā q̄ quidem ipius pfectionis euāgelice tenet firmā in eē ne retributiōis p̄mio p̄cellentē gl̄iam promereri. Ex q̄bus verbis colligit̄ euidēter q̄ frat res p̄dicatores ⁊ minores propt̄ deū omia quo ad proprietatē in spāli relinquētes:pfectōez euāgelicā amplexant̄ ⁊ pfectōis euāgelice tenēt formā. ergo ⁊ apl̄i q̄ nō impfectius pfectionē euāgelicā imitati fuerūt:null⁹ rei proꝑetatez in spāli habuerūt. Postremo propt̄ eos qui dicta thome recipiūt isti impugnatores ostēdūt q̄ p̄dicta assertio snie thome penitus aduersatur. Vñ in libro suo ꝯ magros parisien. c.vi.ait. Multo est laudabilius q̄ aliq̄s oīb⁹ suis datis:etiā seip̄m deo det:qđ ad apl̄icā pfectionē ptinet. Vnde dicit hieronymus ad lucinū bereticū. Seip̄m offerre deo propriuz xp̄ianoz est ⁊ apl̄oz q̄ totū censuz quē habuerant dño tradiderūt. Item in eodē capitulo sicut adductū est p̄ius ait. Euāgelica pfectio maxime in apl̄is claruit:sed ip̄i actualē pauptatē habuerūt sua oīa relinquētes. Vñ petr⁹ dixit Ecce nos reliq̄mus oīa. Et hieronymus dicit ad Ebidiā. si vis eē pfecta ⁊c. Ex q̄bus cōcludūt. Ergo actual̄ pauptas ad euāgelicā pfectionē ptinet. Ex his clare p̄z q̄ apl̄i sua oīa reliq̄rūt. nec valet dicere q̄ reliquerūt oīa. l̄z nō quo ad proprietatē neq̄ i speciali neq̄ in cōi:p̄m qđ dicit ille impugnatus Nā p̄m thomā. euāgelica pfectio maxime in apl̄is claruit:sed ad pfectionē euāgelicā pertinet oīa reliq̄sse quo ad proꝑetatē saltē i speciali. q̄ apl̄i oīa reliq̄rūt p̄m eū. quo ad proꝑetatē in spāli. q̄ aūt p̄m thomā reliq̄sse oīa quo ad proꝑetatē in spāli ad euāgelicā pfectionē ptineat:patēter in multis locis affirmat. vñ in libro suo ꝯ quosdā magros parisien. ab alexādro. iiij. odēnatos ipoz̄ pauptate recitās opinionē. c.vi. ait. Asserūt etiā pauptatē laudari in scriptur⁹ nō actualez q̄ aliq̄s reb⁹ tpalibus se expoliat sed habitualem q̄ aliq̄s rem tpalē ꝓtemnit corde:etiā si res possideat. Ad destructionez huius erroris h̄ mō ꝓcedemus. Primo oñdem⁹ ad pfectionē euāgelicā ptinere nō solū pauptatē habitualē:ꝑ ēt actualez q̄ fit p adiectionē tpaliū. Ex his v̄bis clare p̄z q̄ ꝑ ist̄ū abdicatio oīz tpaliū quo ad ꝓpr̄ietatē in spāli ad euāgelicā ptinet pfectionē. q̄ ipe loquit̄ de abdicatōe illa quā vocat pauptatem actualē q̄ a religiosis mēdicātib⁹ oīa quo ad ꝓpr̄ietatē in spāli dimittēt̄ib⁹ ꝓpter deū.assumit̄:q̄ illā p̄dicti magistri parisien. impugnare volebant. ⁊ ille eā in libro illo defēdit. Nullū est q̄ dubium q̄n ille doctor loquat̄ de actuali pauptate q̄ē abdicatio oīm tpaliū quo ad ꝓpr̄ietatē i spāli p̄m ipm. Et q̄ actual̄ pauptas ad euāgelicā pfectionē ptineat. Probat ipse vbi p̄us xix. rōnib⁹ in auctōrib⁹ scōz fūdat̄. Secūdo isti impugnatores aliū erroꝛē in v̄bis premissis isti⁹ impugnati asserūt ptinere:q̄ videlz q̄libet alt⁹ de numero credētiū post diuisionē factā erat ꝓpetari⁹ ⁊ dñs portōis sibi assignate. Ad cui⁹ euidētiā dicūt eē sciēdū q̄ illa cōitas credētiū nō durabat vna die tm̄.neq̄ duobus tm̄.imo nec tm̄ paucis dieb⁹:ꝑ tpe multo durauit.qđ ex diuersis scriptur⁹ autēticis dicūt posse ꝓbari. Hoc supposito ex textu actuum apl̄oz oñdūt q̄ illa bōa p⁹ diuisionē factā nō erāt ꝓpria illi⁹ quib⁹ dabant̄ quo ad dñiuz ⁊ ꝓpetatē i spāli. Nā illa diuisio ñ fiebat nisi ad credētiū indigētias sublcuādas. Vñ in textu h̄ sic. Erāt eis oīa cōia. Et seq̄t̄. Neq̄ eoz q̄s q̄ egēs erat inē illos. Quotquot em̄ possessores agroz ac domoz erāt vēdētes afferebāt p̄cia eoz q̄ vēdebāt ⁊ pōebāt añ pedes apl̄oz ⁊ diuidebāt singul̄ put cuiq̄ op⁹ erat. Ex his v̄bis euidēt̄ colligit̄ q̄ illa bonoz diuisio ex caritate fīnitat̄ ꝓcessit q̄ cupiebāt singulox idigētias releuare. ꝑ illa diuisio bonoz tpaliū inter aliquos q̄ fit solūmō ad idigētias singlox releuādas dat cuilibz facultatē vtēdi siue ꝓsumēdi p̄m modū ist⁹ loquēdi illa q̄ sic sūt necessaria. ⁊ nulla ꝓpetatē tribuit singul̄ i spāli:tū q̄ absq̄ tali ꝓpr̄ietate in spāli vita būana cōgrue sustentat̄:tum q̄ si q̄libet fieret ꝓpr̄ietarius ⁊ dñs in speciali portionis sibi assignate p̄cipal̄ itērio diuidētiū facil⁹ posz frustrari Possent em̄ alii q̄ illoz q̄bus eēt facta diuisio

Nota de paupte actuali ⁊ ħabituali.

Declaratio secūdi erroris

Cōtra secūdū erroꝛē dicitur

si fierẽt ꝓprietarij ⁊ dñi portionũ suarũ in spe
ciali: portões suas alteri dare vel alijs ex cõi
tatẽ vẽdere vel donare. q si darẽt ex cõitatez
vel necesse esset eoꝝ indigẽtias mime releua
re vel ab alijs aliquã partẽ portõis sue subtra
here quoꝝ vtrũqꝫ esset intẽtionẽ ꝑncipalẽ di
uidentiũ frustrare. Nullus ergo credentiũ in
ecclia fuit ꝓprietarius ⁊ dñs in spãli portionis
sibi assignate. sed tñ fuerũt ille portões sibi as
signate. nõ ad dandũ nec vendẽdũ sed tm̃ ad
suas indigẽtias releuãdas. si em̃ ꝗlibet illoꝝ
habuisset ptãtẽ dandi vel vendẽdi portionez
sibi assignatã: cito potuisset frustrari tota et
ꝑncipalis intẽtio illoꝝ ꝫ rebus suis vẽdit̃ eo
rum ꝓcia cõitati dederũt. Naz si aliqui illoꝝ
ꝓma die dedissent alijs vel in cõitate vel ex
cõitatẽ portões suas aliq̃ fuissent multũ dita
ti: ⁊ aliq̃ multũ egẽtes ⁊ ita frustrata fuissz eo
rũ itẽtio ꝙ quã q̃tũ in eis fuit optabãt q nul
lus egens esset inter eos. Ex bis vt dicũt isti
ꝑpugnatores patẽter habeẽ q illa ꝝba. Erãt
eis oia cõia nõ dicebanẽ ꝑ vna die tm̃: qõ tm̃
oporteret ꝑm ipm impugnatũ. Nã si duobus
diebus fuerũt eis cõia oia. Jn istis duob⁹ die
bus nullus mãducauit neqꝫ bibit: quia nullus
mãducauit aut bibit: nisi portionem sibi assi
gnatã: aut cibũ vl̃ portũ emptũ de portõe sibi
assignata: sed in illis duob⁹ diebus nulla fuit
eis portio assignata si nulla portio fuit cõis. g̃
in illis duob⁹ diebus null⁹ mãducauit neqꝫ bi
bit qõ nõ ꝓtinet veritatẽ. ꝓstat ergo q illa cõ
munio oim̃ nõ durauit vna die nec vna hora
diei: sed multis diebꝫ durauit: et tñ ꝓstat q i
istis diebus portões singulis assignabanẽ. g̃
null⁹ eoꝝ fuit ꝓprietarius ⁊ dñs in spãli portio
nis sibi assignate. Scõo isti impugnatores
sic arguũt cõez vitã ducere nõ est ꝑ vna hora
oia hr̃e cõia: quẽadmodũ heredes alicui⁹ ipso
mortuo hñt oia cõia: q̃ postea statim diuidũt
inter se: sed cõem vitã ducere est de cõibus su
stẽtari. Qui g̃ cõez vita ducit: de bonis cõib⁹
sustentat̃. sicut ex auctoritate bri Gregorij q̃
ponit̃. xij. q. i. ca. Quia tua. Et ex auctorita
te vbani eisdẽ cã. ⁊. q. c. scimus. colligit̃ euidẽ
ter. sed primi credẽtes cõem vitã duxerũt. te
ste clemẽte q̃vt habeẽ. xij. q. c. dilectissimis ait
Jstius em̃ ꝙsuetudis more retẽto: etiã apli eo
rũqꝫ discipuli. vt ꝓdictũ est vna nobiscũ ⁊ vo
biscũ cõem vitã duxerũt. g̃ de bonis oibus su
stẽtati fuerũt oẽs. g̃ portões singulis assigna
te cões erant nõ ꝓprie quo ad dñium in spãli
quẽadmodũ nec portões monachis assigna
te sũt eis ꝓprie. ita q ipãrum habeãt dñiuz in
spãli. Dicet aũt aliq̃s forte ignarus q̃ susten
tati fuerũt de bonis q̃ prius fuerũt cõia: ⁊ ta

Secũda rõ.

li modo cõem vitã duxerũt. sed hoc friuolũ ẽ.
Nam si duo fratres diuidãt hereditatẽ cõem
et postea vterqꝫ viuat de portõe sua nõ dicun
tur ꝓpterea cõem vitã ducere. g̃ ꝙsimilr̃ si illi
credẽtes in ꝑmitiua ecclia diuiserũt bona cõ
munia quo ad ꝓprietatẽ: ⁊ ꝗlibet postea vixit
de portiõe sibi assignata. nullatenus duxerũt
cõem vitã. Tertio sic arguũt. Regule scr̃ꝝ
scz Basilij: Benedicti: ⁊ Augustini quas suis
fratrib⁹ tradiderũt quo ab abdicatõem rerũz
tpaliũ ex modo viuẽdi credentiũ in primitiua
ecclia accepte fuerũt. Vñ greg. xij. q. i. c. quia
tua. scribẽs augustino mõacho ãgloꝝ epo ait
Quia tua fraternitas mõasterij regul̃ erudita scie
sum nõ dz fieri a clericis suis in ecclia ãglorũ
q̃ auctore deo nup ad fidẽ pducta ẽ. hãc dz in
struere ꝙuersatõez: q̃ iitio fuit ꝓhib⁹ nñs i q̃b⁹
null⁹ eoꝝ ex bis q̃ possidebãt ꝓprijs hẽbat: sed
erãt illi oia cõia. Jn ꝫ pcordat brũs basili⁹ q̃ q
rẽtib⁹ fñib⁹ suis vtrũ liceret hr̃e aliqd̃ ꝓprijs re
spõdit in ꝫ ꝝba. ꝫ ẽ ꝙrũ testimonio qd̃ i actib⁹
apl̃oꝝ de istis q̃ qrebanẽ ꝑpus scriptũ ẽ. Jbi ei
ita dicit: q nõ ex bõis suis q̃cq̃ ꝓprijs ee dice
bat: ꝫ erãt illi oia cõia. ⁊ augustin⁹ i regula sua
ait. Nõ dicaẽ aliqd̃ ꝓprijs ꝫ sint vob oia cõia.
Sic enĩ legit̃ i actib⁹ apl̃oꝝ ⁊ i regl̃a bti bñdi
cti br̃. Ex q̃b⁹ pz q ad exẽplar modi viuẽdi cre
dẽtiũ ꝺ q̃b⁹ i actib⁹ apl̃oꝝ fit mẽtio. religiões
instituerit: ꝫ mãdatũ ẽt infra ꝓbat̃ q religiosi
scoꝝ ꝓdictoꝝ regl̃as ꝑfitẽtes ñ sint dñi ⁊ ꝓ
prietarij i spãli portionũ q̃ eis assignanẽ. g̃ nec il
li credẽtes erãt dñi ⁊ ꝓprietarij i spãli portionũ
sibi assignatarũ. Quarto sic arguũt. pfectõi
credẽtiũ i ꝑmitiua ecclia ẽ mime detrabẽdũ:
ꝫ dicere q ipi ꝑmo oia ꝓpa diuiserit. ⁊ statiz ꝙ
prietatẽ supserit: ẽ eoꝝ pfectiõi detrabere. g̃ b
mime ẽ dicẽdũ. Vltimo isti ꝑpugnatores ꝓ
pter eos q̃ dicta thome sequũt: ꝝba ipi⁹ addu
cũt: q̃ i libro ꝺ doctrinã reẽbẽtiũ a religione.
c. xv. ꝺ seipz obijciẽs ꝙ decretũ melchiadis pa
pe ad illd̃ decretũ rñdet i ꝫ ꝝba. Sz si qs retẽ
ꝙsiderat ꝫ ꝑmissis ñ ꝙuanẽ. ecclia em̃ i sui ꝓ
mordio in oib⁹ suis mẽbris talẽ fuit q̃ ꝓstmo
dũ vix apd̃ pfectos quoscq̃ iuenir̃. sic ei natura
sic ⁊ gr̃a debuit a pfect̃ initiuz sumere. ⁊ ideo
apli ꝫz istũ statũ fideliũ vitã ordinauerit pfectã
ꝙuenientẽ. Vñ dicit̃ biero⁹ i libro de illustrib⁹ vi
ris. Apparet ꝑmũ talẽ xpo fuisse ecclie qles
nũc mõachi ee nitũr̃ ⁊ cupiũt: vt nihil cuiusq̃
ꝓprijũ sit. null⁹ int̃ eos diues nec paup: ꝓmo
nia egẽtib⁹ diuidanẽ: vt oroni vacẽt ⁊ psalmis
doctrie quoq̃ ac ꝓtinẽtie. ꝫ aũt modus viuen
di pfectioni cõgruus fuit apd̃ primos creden
tes: nõ solũ in iudea sub apl̃is: ꝫ etiã apd̃ egy
ptũ ꝙb marco euãgelista vt ibidẽ biero⁹ ꝓndit

Tertia ratio

Basilius

Augustinus.

Quarta ratio

Quinta ratio.

Hieronymus

et in secūdo libro ecclīastice hīstorie narrat. Processu vero tpis multi in ecclesiā erant intraturi qui ab hac pfectiōe deficerēt: qō nō erat futurū ante iudeox excidiū: sed ecclīa apō gētes mltiplicata: qō postq̄ ptigit vtile iudicauerūt ecclīaz plati vt pdia ⁊ agri ecclesijs cōferrent. Nō ppter pfectiores quosq; ꝫ ppter infirmiores q̄ ad prox fideliū pfectionē accedere nō valerēt. Ex his patēter habet q̄ ꝫm illū doctorē pmi credētes pfectius reliq̄runt tpalia q̄ posteriores. ⁊ q̄ monachi eox paupertatem imitant: q̄uis nō oēs idipm attingāt q: oēs q̄ possessiones habēt in cōi ab eox pfectiōe deficiūt. ⁊ ita nulli? proprietatē habuerūt in spāli: sicut ⁊ monachi nūc bre noscunt.

Declaratio tertij erroris

Tertij? error vt isti impugnatores affirmāt ꝫtētus in?bis pdictis est q̄ votū viuēdi sine proprio: ad ea q̄bus necessario eget vita būana mīme se extēdit. Illa assertio efficacius q̄ pregulas profitentiū viuere sine proprio improbari nō pōt. Ideo ꝫmo ad reprobandum

Bñdict? regula

assertionē pfatā?ba regularū adducunt. In regula aūt beati bñdicti sic scribit. Ne aliq̄s pſumat aliq̄d dare aut accipe. nec aliq̄d bre p priū: nullā oīno rē: neq; codicē: neq; tabulas: neq; graffiniū: ꝫ nihil oīno q̄ppe q̄b? nec corda sua. nec volūtates licz bre in ppria ptāte. Quia?o necessaria a pre mōasterij sperare nec quicq̄ bre quod abbas nō dederit: aut pmiserit. Quaq; sint oībus cōia vt scriptum est: nec quisq̄ aliq̄d suū esse dicat aut pſumat. Et alibi in eadē regula sic d?. vestimēta fratrib? ꝫm locox qualitatē. vbi habitāt: vel aeris temperiem dent. Et infra. Accipiētes noua: vetera semp reddāt. in pnti reponēda vestiario ppt pauperes. ⁊ pedules. ⁊ quodcūq; est vestimētū dū accipiūt nouū reddāt. Femoralia bi q̄ ivia difigunt de vestiario accipiāt: q̄ reuertentes lota ibi restituāt. Ex his aliisq; q̄plurimis verbis bti bñdicti claret apte q̄ monachi eiusdē regule pfessores nulli? oīno rei debēt bre ppetatē in spāli. in q̄ etiā de vestimētis q̄bus necessario vita eget būana fit mētio spālis. q̄uo tū viuēdi sine proprio ad ea q̄b? eget vita humana se extēdit.

Aug? in regula

Jtez Augustin? in regula sua ait. Nō dicatis aliq̄d proprīū: ꝫ sint vobis oīa cōia. ⁊ infra. Vestras vestes i vnū habeatis sub vno custode vel duobus vel quot sufficere possint ad eas excutiēdas ne tinea ledātur. Et sicut pascimini ex vno cellario: sic induamini ex vno vestiario. Si fieri pōt ad vos nō ptineat q̄ vobis indumentū pro tempox ?gruentia proferat. vtrū h̄ recipiat vnusq̄sq; quod deposuerat: an aliud q̄ alter habuerat Ex his patz q̄ ꝫz regulā bti Augustini null? debeat habere proprietatē in spāli cuiuscūq; rei ⁊ de vestimētis est hic spāliter interdictuz cū tn ?stet q̄ vestimētis necessario eget vita humana. Jtem in regula beati francisci cōtinetur etp̄sse q̄ fratres sibi nihil appropriēt nec domū: nec locū: nec aliquā rē. Ex quo patet q̄ votū fratrū minox viuēdi sine proprio ad res q̄bus necessario vita eget humana se extēdat. Jsti impugnatores rōne probare conant. Est aūt prima rō talis: qui nō est in propria potestate sed in ptāte alterius nulli? rei pprietatē in spāli pōt habere. hec em̄ est ratō quare suus nihil possidet ppriū: quia est res dñi sui. ⁊ ita ois res qua vtit ⁊ nō est aliena ē dñi sui. sed religiosi vouētes viuere sine ppio nō sunt in ppria ptāte: sed in ptāte illius cui obedientiā pmiserūt. ergo nullius rei possūt habere pprietatē i spāli. Cōfirmat. nulla res quātūcunq; ipa egeat vita humana pōt esse magis in ptāte alicuius q̄ ppriū corpus et p pria volūtas. sed nec ppriū corpus nec ppria volūtas religiosi vouētis viuere sine ppio ē in ptāte ipius. ergo multomagis nulla res est sic in ptāte ipsius: vt ipius pprietatē bēat in spāli. hec rō p auctoritates q̄bus asserit q̄ seruus nihil possidet ⁊ q̄ qui ab alio possidet ip se nihil possidet. ⁊ q̄ monachus est seruus. et q̄ monachus nō habet liberū arbitriū. ⁊ q̄ ñ habet velle nec nolle. ⁊ q̄ abnegauerit semet ipm ⁊ ppriā voluntatez: posset ꝫfirmari. ꝫ cā plixitatis vitāde mīme adducunt.

Prima rō cōtra tertiū errorē.

Secūda ratio

Scda rō talis est: si votū viuendi sine ppio ad ea q̄ bus necessario vita eget humana mīnime se extendit. ergo lz monachis et alijs religiosis proprietatē ⁊ dñium in spāli panis ⁊ vini vestimentox et hmōi possidere: q: istis necessario vita eget humana. sed hoc est incōueniēs tum quia tūc plat̄us eox non posset de hmōi rebus postq̄ eis essent assignate aliq̄liter ordinare: ipis inuitis. quia plat̄us religiosoruz de rebus alienis intromittere se non debet. Et ita si preciperent eis prelati q̄ res buiusmodi communicarent alijs: obedire nullatenus tenerentur. et per cōsequēs illa assertio aufert a religiosis obedientiaz manifeste: tum quia tūc possent res buiusmodi eis assignatas dare vendere et legare ad sue placitum voluntatis. et ita religiosi de rebus buiusmodi condere testamenta quēadmoduz episcopi ⁊ alij clerici habentes res ppias preter res cōmunes ecclesie de rebus ppijs possunt condere testamēta. immo sequeret magis absurdū. videlicet q̄ religiosis liceret pp̄etatē pecūiarū in spāli bre. q: q̄bus lz rem propriam vendere eisdem: licet habere in speciali preciū eiusdez

Nota de clericis.

rei: sed per predictam assertionē lz religiosis
habere ꝓpuetatē in spāli bmōi rerū. ergo licz
eis vendere easdē. ⁊ p cōsequēs lz pecuniā p
qua res vendunt bmōi hre in spāli: quod ē in
conueniēs. Et decretali Jnnocētij tertij ex
de sta.mo. Cū ad monasterū. repugnat apte.

Tribus ꝑdictis assertionibus ꝗs isti impu-
gnatores erroneas reputāt improbatis. Ad
rones adductas in lra rndere nitunt. ad quas
vt dicūt manifestius dissoluēdas. dicūt q verbum dandi ⁊ verbū diuidēdi sepe in scriptur accipiunt eq̄oce. De ꝟbo dandi patet: q dare aliq̄ rez alteri ē facere rē eē accipientis quo ad dnium ⁊ ꝓpuetatē: maxime in spāli. Hanc significationē nō opz p auctoritates oñdere. Aliq̄n ꝟo rē dare alteri nō ē facere rē eē accipientis quo ad dnium et ꝓpuetatē maxime in spāli. sed dare est rē assignare vl tradere. Sic accipit Gen.iij. cū dr de muliere. Tulit de fructu illius ⁊ comedit. dedit q̄ viro suo: q̄ tn nō fecit fructū illū esse viri sui quo ad ꝓpuetatez et dnium in spāli. sic etiā accipit Matth.ix. cū dr de saluatore. Acceptis q̄nq; panibus et duobus piscib⁹ aspiciēs in celū benedixit ⁊ fregit ⁊ dedit discipulis: quib⁹ tn saluator nō dedit panes ⁊ pisces quo ad dnium ⁊ ꝓpetatez in spāli. sed tradidit eis ad distribuendū turbis. sic etiā accipit Matth.xxv. vbi sic dicit Homo pegre ꝓficiscēs vocauit suos suos et tradidit illis bona sua ⁊ vni dedit q̄nq; talēta ⁊c. vbi dicūt isti q ꝟbū dandi accipitur p ꝟbo tradēdi. q; seruis de quib⁹ibi fit mētio n fuerūt data bona illa vt fierēt eoz quo ad dominiū eoz in spāli. sed erant tradita eis vt lucrarent in eis. Scdo dicūt q etiā ꝟbū diuidēdi accipit dupliciter. Aliq̄n em̄ qñ diuidit fit illoz quib⁹ diuidit quo ad dnium ⁊ ꝓpuetatē. sic inter fratres diuidit hereditas: q; q̄libet eoz fit ꝓpuetarius ⁊ dns portōis sibi assignate. sic accipit Luce.xij. cū quidā de turba dixit xpo. Magister dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē. Aliq̄n aūt diuidere non est facere portiones diuisas eē illoz q̄bus assignant quo ad dnium ⁊ ꝓpuetatē: ꝫ diuidere ē certas portiones aliq̄bus assignare ⁊ tradere. Et sic accipit Numeri.iij.ca. cū dr Aaron et filij eius intrabūt tp̄iq; disponēt onera singuloz ⁊ diuident q̄d portare q̄s debeat. Jlla tn portāda diuisa leuitis nequaq̄ fiebāt eorum quo ad ꝓpuetatē seu dnium neq; in spāli neq; in cōi. His visis dicūt isti q ille impugnat⁹ ꝑdictos errores sub multiplicitate vocum conat adducere: q; vt dicūt rones eius vocibus vtunt eq̄ocis. Vnde ad ꝓmā rōem dicūt q maior ē falsa accipiēdo ꝟbū diuidēdi ꝓ verbo tradēdi ⁊ deputādi rē ad vsum alicui⁹: q̄a inter monachos multoz monasterioz nullus inuenit egēs p eo q̄ cuilibet dat ꝺ ē assignat illd q̄d sibi opus ē. ⁊ tn null⁹ eoz ē ꝓpetari⁹ et dns portōis sibi assignate. Minor ꝟo ē vera accipiēdo ꝟbū diuidēdi ꝓ ꝟbo assignandi vel tradēdi ad vsum. eadē rnio dareť ad illā rōez si tā in maiore q̄ in minore accipeť ꝑcise ꝟbum dādi vel ꝑcise ꝟbū diuidēdi. Ad scdaz rōem dicūt q maior ē erronea acceptoꝟbo diuidēdi illo mō quo accipit in actib⁹ apl̄oz. q̄a ibi accipit ꝟbū diuidēdi ꝓ ꝟbo assignādi diuisa ad vlūz: ⁊ ita dicūt q in illa rōne addit nou⁹ error. s. q accipiēdo ꝟbū diuidēdi ꝓ verbo assignādi vel deputādi diuisa: aliq̄bus ad vsū aliquē q̄n aliq̄d diuidit iter aliquos. q̄libet eorū fit ꝓpetarius ⁊ dns portōis sibi assignate: sic em̄ q̄n res religioloz diuidunt int eos ⁊ certe ptes assignant diuersis q̄libet fieret dns ⁊ ꝓpetari⁹ portōis suc: q̄re q̄libet mōachus esset ꝓpetari⁹ ⁊ dns in spāli celle sibi assignate ⁊ lecti atq; equi. si diuersi eq̄ diuersis mōachis assignant ad eq̄tandū. Sic ḡvt dicūt isti maior illi⁹ scde rōnis ē falsa. Cui ꝟo ꝓbat q diuidere ē diuisiz aliq̄s ptes diuersas diuersis dare. Dicūt q accipiēdo diuidere i ꝓma significatōe ⁊ dare i ꝓma pcedūt: accipiēdo aūt diuidere in scda signiticatōe ⁊ dare i ꝓma fallū ē. Et cū dr q̄d alicui sit et ꝓpriū: negat accipiēdo dare i scda significatoe sua. ⁊ illo mō pcedit q bona illa distribuebant apl̄is ⁊ alijs credētib⁹ ⁊ nō alit. Per idē rndet ad tertiam rōem q accipiēdo dare in ꝓma significatōe pcedit maior. i scda significatōe negat maior. ⁊ sic accipi debz i minori si minor hz aliquō ꝟitatē. Ad q̄rtā rōez q̄ maior ē apparētia videť hre. dicūt q maior ē erronea cū dr. oīs qui post diuisionē alicui⁹ rei hz in portōe sibi assignata: plusq̄ hēbat añ diuisionē: hz in portōe sibi assignata ꝓpetatē ⁊ dnū i spāli: q; cellule ⁊ lecti ac vestes ⁊ alie res diuidūt int mōachos. ita q cuilibz assignat certa cella: lect⁹ vestes et res alia. q̄libet illoz habet in re sibi assignata plusq̄ ante: quia habet licitā potestatē vtendi quā antea nō habebat: ⁊ tamē nullus eoz habet in eadem dominiū ⁊ ꝓpietatem in speciali. Sic fuit de pmis credētibus q̄ quilibet eoz habuit post diuisionē licitam potestatē vtendi portione sibi assignata absq; alia diuisione qualem potestatem antea non habuit. sicut diuersi venientes ad aliquam ciuitatem posq̄ ad diuersa hospitia sunt caritatiue recepti. quilibet in hospitio sibi gratis concesso habet aliquid plusq̄ prius: quia habet licitam potestatem manen⁹

Ad rōnes impugnati

Dare accipit multipliciter.

Diuidere accipit dupliciter.

Dic respōdet ad primā rationem

Ad secūdā rōem

Ad tertiā rōem.

Ad quartā rōez

di in ipo absq; alia cōcessione quā ante cōcessionē nō habuit: ⁊ tm̄ in hospitio nō haberet pro prietatē ⁊ dn̄ium neq; in spāli neq; in cōmuni

Ad auctoritates

Ad auctoritates quib⁹ postea ꝓbat q petr⁹ fuit ꝓprietarius ⁊ dn̄s caligarū ⁊ vestimētoꝝ Respondēt q illa nō erant petro quo ad dominiū ⁊ ꝓprietatē saltē i spāli: sed quo ad vsū ⁊ de hoc magis patebit sup litterā. Cuz vero vltimo dicit ille impugnatus q ꝑ illa verba multitudinis credētiū ⁊c. nō ꝓt ꝓbari q nō poterāt postea recipe de istis cōib⁹ ⁊ vt ꝓpa retinere. Respondēt isti impugnatores q per illa verba ⁊ sequētia sicut deductū est contra secūdam assertionē pōt ꝓbari. q ideo dederunt precia rerū suarū cōitati: ne aliq̄s quantū sup peteret eis facultas esset egenus inter eos. et ideo ne aliquis eoꝝ extra cōitatē daret vl̄ vēderet aliquā portionē: ac etiā daret alteri intra cōitatē. ⁊ ita vnus multū abundaret ⁊ alter egeret: ordinauerūt q portiones ille assignarent ad eoꝝ indigētias relenādas ⁊ nō ad dominiū vel ꝓprietatē in spāli: ⁊ q hoc fuerit eorum intētio ex textu ⁊ expositōibus sanctoꝝ vt dicūt isti. cōstat aeprte. His visis aliq̄ circa lr̄az sūt notāda. Videt etiā q̄uis hoc nō videat asserere illa q̄ sequūt. oia tm̄ postea diffinitiue ⁊ assertiue determinat ꝓprietarij⁹ ⁊ dn̄s Ex his verbis isti impugnatores eliciūt duas primas assertiones principales q̄s asserūt esse erroneas egēs .i. mēdicus q ꝓpter caritatē habuit pro aliquo tpe q̄uis forte nō ꝓ oi tēpe sequēti. Sed ex hoc nō potest ꝓcludi q aliq̄s eoꝝ erat ꝓpetarius sicut sepe monachi: fuit filiusfamilias: ⁊ alij multi nō sunt egētes. i. mēdici: sed quo ad vsum abundāt. et tm̄ nō sunt ꝓprietarij Afferebāt pcia eoꝝ q̄ vēdebāt hic notāt q possessiones nunq̄ fuerūt cōes: sed tm̄modo pcia facta fuerūt cōia diuidebāt hoc est assignabāt sicut inter monachos cuilicet assignat portio sua. inter quos etiā sepe res immobiles ⁊ alie nō consumptibiles vsu diuidunt prout cuiq; opus erat Ex hoc colligitur q nulli fuit aliqua portio assignata ad diuidendū vel vendēdū aut legandū: sed tm̄modo ad suā indigentiā subleuandā: ⁊ ad se sustentādū. ⁊ ita nulli fuit aliq̄ portio assignata vt esset eius quo ad dn̄ium seu ꝓprietatē in spāli supponit apte q illud quod vnicuiq; dabat diuisim cuiuslibet erat ꝓprium B negant immo dicunt q eo qō dr̄ prout vnicuiq; op⁹ erat supponit q nō dabat nisi ad releuandum indigentiā cuiuslibet: quod verū est cōsiderata serie tota textus ibidē Diuidere em̄ est diuisim ⁊c. Dicunt q diuidere vt accipit in actibus apostoloꝝ vbi de ꝑdicta diuisione

Quarta ps capituli in qua ponūtur notabilia circa litterā.

fit mentio est dare. accipiēdo dare pro verbo tradendi vel assignādi ad vsum: non accipiendo dare pro facere rem esse accipiēris quo ad dominium seu ꝓprietatem in speciali. Eum ergo dare ab illis qui dare poterant scz apostolis Ex his verbis isti impugnatores imponūt impugnato nouū errorē. quia cuz in toto isto processu accipit dare pro transferre dn̄iuz ab vno in aliū. sequit q apli dando illa bona singulis dn̄ium illoꝝ a se in alios trāstulerunt. ⁊ ita fm̄ ipm̄ ista bona prius erāt apostoloꝝ q̄tum ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē in spāli sicut post diuisionē facta sunt singloꝝ quo ad ꝓprietatē seu dn̄iū in spāli. Et ex isto errore vt dicūt sequit alius error. scz q illa bōa diuisa nunq̄ fuerūt cōia credētib⁹: quia si ante diuisionē fuerunt ꝓpria apl̄oꝝ: ex quo apli poterāt dare illa bona: ⁊ post diuisionē fuerūt ꝓpria singuloꝝ: nunq̄ fuerūt cōia credentibus. q̄uis posz dicere q fuerūt cōia collegio apostoloꝝ: ⁊ illis q̄ recipe poterāt quo ad vsū sed nō quo ad dn̄ium seu ꝓprietatē in spāli. sustentationē tm̄modo nō ad vendēdū nec dandū videt q q̄libet fuerit dn̄s ⁊c. male i fert B deberet inferre q q̄libet habuerit potestatē vtendi portione sibi assignata qualez añ diuisionē nō habuit Alias nō videret verum quod dr̄. q egētes nō essent Illa rō ē ad oppositū. iō em̄ illa erāt diuisa inter eos quo ad diuidēdi ptātez portionib⁹ sibi assignatis nō quo ad dn̄ium seu ꝓprietatē in spāli. ne essent egētes. quia facilius possunt aliqui fieri egētes: q̄n aliqua bona diuidunt inter eos quo ad ꝓprietatē in spāli: vt libere possint ea vēdere ret donare q̄ q̄n diuidūt inter eos ad vsum sine ptāte vendēdi ⁊ dandi. Qui em̄ aliquā portionē recipit quo ad dn̄iū seu ꝓprietatē i spāli. stati pōt rē dare ⁊ reddere se egētē. nō sic ille q̄ portionē suaz recipit tm̄mō ad vtēdū. ⁊ iō ne essent egētes: ordiatū fuit inter credētes ne aliq̄s posset dare portionē suā: sicut nūc int̄ mōachos ordiatū ē: ne aliq̄s vendat vl̄ det absq; licētia supior rē aliquā. ⁊ propter B ꝓfuant ne sint egētes. Si em̄ mōachi et alij religiosi possent dare ⁊ vēdere portiones suas sepe efficerent egētes. qui nūc abūdāt.

Justantia

Sz forte videbit alicui q fm̄ istos ipugnatores ꝓmi credētes habuerūt in portiōib⁹ sibi assignat simplicē vsum facti. Ex quo dicūt q dicte portiones nō erāt eis assignate nisi ad vtendū tm̄modo. Ad B dicūt q illi credentes nō habuerūt tm̄ simplicē vsum facti: quia lz ꝑ diuisionē ñ erāt portiones assignate nisi ad vtēdū: tm̄ añ illā diuisionē habuerit in eis ius q̄dā cōe q̄ ꝑ diuisionē mīme ꝑdidit, ⁊ ita

Responsio

semper vltra vsuz facti ius aliquod habuerūt [nisi post diuisionē plus haberēt.] Illud ē verum. sed illud plus nō est dñiuz seu ꝓprietas in speciali: sed est licita ptās vtendi quam habuerūt p diuisionē: quēadmodū monachꝰ nō habet licitā poteſtatez dormiendi in camera aliqua anteq̄ sibi p superiorez fuerit assignata [Preterea cōstat q̄ vestimēta quotidiana ꝛc] ex hoc notant isti impugnatores q̄ fm impugnatum nullus potest vti vestibus q̄buscūq̄ absq̄ dñio ꝛ ꝓprietate. Ex quo dicit vestes interres vsu cōsumptibiles computādas: ꝛ fm ipm nullus potest vti rebus vsu cōsumptibilibus absq̄ dñio ꝛ ꝓprietate [Caligas tuas] Dicūt isti impugnatores q̄ ille impugnatꝰ p multiplicitatē ꝛ equiuocationē taliū vocabulorum meū: tuū: suū: eius ipsius habere: ꝛ huiusmodi conatur simplices in errores inducere: q̄ credēt apostolos habuisse dominū et propꝛietatē in speciali. ꝛ q̄ christꝰ habuit dominū in spāli ꝛ alios plures errores p multiplicitatē taliū vocabulorū satagit palliare et puritatē corrumpere fidei ortbodoxe. Et ideo dicūt q̄ talia vocabula meū: tuū: suū: nostrū: vestrū: eius: ipius: habere: ꝛ huiōi in scriptur] varijs modis: ꝛ eq̄uoce accipiunt. Aliq̄n. denotant dñium ꝛ ꝓprietatē in spāli: sicut accipit in actibus cum dicit. nec quisq̄ eorum q̄ possidebat aliquid suū eē dicebat ꝛc. Et etiā Gen. xiij. Dixit Abrahā ad regē sodomorum nō accipiā ex oībus que tua sunt. Aliquando important curā ꝛ custodiā ꝛ sic ꝛ Job. xix. de beato Johāne. Accepit eā. s. virginē mariā in suaz: que tñ nō fuit sua quo ad dñium seu ꝓprietatē. Sic etiā dicit sepe vulgariter famulus de equo dñi sui. Ille est equus meus: quia sibi ē ad custodiā deputat. Aliq̄n important vsum facti ꝛ licitā ptātem vtendi: sicut peregrini ꝛ alij sepe dicūt se habere hospitium. et vnus dicit hic est hospitiū meuz. alius hic est hospitiū meū: quorū tñ nō hñt dñium ꝛ ꝓprietatem sed licitā ptātē vtendi. s. inhabitādi. sicut ꝛ p̄mo machabeorum. xij. ca. vbi habet q̄ spartiate scripserūt iudeis in hec verba. Pecora nostra et possessiones nostre vestre sunt: et vestre nostre. q̄ nō debet intelligi quo ad dñium ꝛ ꝓprietatē: sed quo ad licitam ptātez vtendi: ꝛ in tpe necessitatis: sic etiā in regula fratrū minorū q̄ habeāt duas tunicas. vnā cū caputio ꝛ aliā sine caputio q̄ voluerint hre. s. ad vsū: nō quo ad ꝓprietatē. Aliq̄n iportāt locū origis. sicut luce. iiij. Nemo ꝓphēta acceptus est in patria sua. Aliq̄n consuetudinē habitandi. iuxta illud Matth. ix. Venit in ciuitatē suā. q̄ nō erat sua quo ad dñiū ꝛ ꝓprietatē: sed quia ibi cōsueuerat habitare. Aliq̄n importāt sanguinis ꝓpinquitatē: sicut ille ē pater meus ille est filius tuus. Aliq̄n important totū vel partē: sicut ille habz manꝰ suas Aliq̄n importāt plationē aut dñationē: sicut ille est epꝰ meꝰ: ille est archidiaconꝰ eiꝰ. ille ē rex tuꝰ. Multis alijs modis accipiunt hmōi vocabula. Et ideo dicūt q̄ cū dixit angelꝰ petro: calcia te caligas tuas: ille calige nō erāt petro quo ad dñium seu ꝓprietatē: sed erant sue quo ad licitā ptātem vtendi vel calciādi.

Bona q̄stio cuiꝰ erāt caligē petri q̄ ad dominiū.

Et si queras cuius fuerūt quo ad dñiū seu ꝓprietatē. dicūt isti impugnatores q̄ postea respondebūt vbi tractabit an apli habuerūt alicuius rei dñium in cōmuni [Vestimentuz tuū] dicūt q̄ vestimentū erat petro quo ad licitam ptātem vtendi nō quo ad dñium seu ꝓprietatē saltē in speciali [Vbi clare supponit angelus q̄ calige ꝛ vestimentū assignate petro ꝓpter erant quo ad dñium petri] Hic primo notāt isti impugnatores q̄ cuicūq̄ prius videbat dixisse sub dubio: hic asserit manifeste. Scō dicūt q̄ angelus hic nō supponit q̄ calige ꝛ vestimēta erant ꝓpter petro: nec supponit q̄ ipse habuit ptātem vtendi eis [q̄re videt q̄ pecūia] q̄ hic spāliter dicit petrū habuisse pecuniā quo ad ꝓprietatē ꝛ dñium i spāli inferius tractabit [Nec votū viuēdi sine ꝓprio] in hoc isti impugnatores thomas contradicit expresse in libro suo cōtra doctrinam detrabētiū vbi dicit. Ea quibꝰ vtunt religiosi ad sustentationē vite nō sunt eorū q̄ tuz ad ꝓprietatē dñij. sed dispēsant ad vsum necessitatis ipsorum ab bis qui barū dñium habēt q̄ cunq̄ sint illi. hec ille. vbi de fratribus minoribus loqui videt: quia rñdet ad obiectionē illorū qui dicebāt esse impossibile q̄ aliq̄s nihil in cōi vel ꝓprio possideat: quia necesse est q̄ comedāt et bibant ꝛ induant quod facere nō pñt: si nihil haberēt. Ad quā obiectionez p verba supius recitata rñdet. Ex quibus vt dicūt isti impugnatores clare patz q̄ fm thomā in rebus vsu cōsumptibilibus vsus pōt a ꝓprietate ꝛ dñio separi [Preterea ex illo capitulo act. iiij. nō potest ꝓbari q̄n credentes ꝛc.] hoc negant isti sicut supius est deductū. [Scriptura cū pdicta q̄tuz ad hoc nihil aliud dicit nisi q̄ sequit multitudis credentiuz ꝛc.] dicūt hoc esse falsum. q̄ preter verba hic recitata. Scriptura pdicta dicit. Neq̄ enim quisq̄ eorū egens erat inter illos. ex q̄busverbis et verbis hic recitatis cōcludit q̄ diuisio illa fuit tm̄modo ad sustentādum oēs: ꝛ nō q̄ aliq̄s haberet ptātem dandi vel vēdēdi portionē suā. ꝛ ita nullus eorū habuit ꝓprietatez

De sermonibus istorū vocabulorū meū tuū suuz eius ipiꝰ nostrū vestrum hēre ꝛ hmōi varijs acceptōibꝰ exēplariter declaratur.

Nota hic duas causas ꝙre primi credêtes habue-rũt oia cõia

portionis sue in spãli. Ad cuius euidentiã dicũt isti impugnatores ꝙ ex duabus causis credentes in ꝓmissiua eccl̃ia voluerũt oia eẽ cõia et nihil hr̃e ꝓpriũ in spãli. nec añ diuisionem: nec post. s. ex pfectõis amore: ⁊ vt nullus esset egens inter eos: ⁊ ex vtraq; cã sequit̃ ꝙ null⁹ eoꝝ habuit ꝓprietatẽ in spãli portõis sue post diuisionẽ. si em̃ habuissent ꝓprietatẽ in spãli portõis sue ad pfectionẽ religiosorũ posterioris tpis ꝙ nullius rei ꝓprietatẽ habuerunt in spãli mime pueniss̃et. cũ tñ sancti dicant eos fuisse pfectiores. Unde ⁊ ex pfectõnis amore dicũt eos oẽs possessiones in cõi reliq̃sse ⁊ ita ex pfectõnis amore q̃ vigebat in eis apparet ꝙ null⁹ rei ꝓprietatẽ in spãli post diuisionez habuer̃t. Ex scõa cã q̃re oia voluerũt eẽ cõia ꝓz idem: q; aliter forte cito fuissent aliq̃ egentes inter ipos [Non añt videnť se astrinxisse ⁊c.] Dicũt isti impugnatores ꝙ se astrinxer̃t ne pfectionẽ ꝓiorẽ dimitterẽt: ⁊ ne aliq̃s eẽt egẽs inter ipos [immo ħ scriptura ꝓdicta sacra supponit apte] Dic asserit mãifeste vt isti dicũt ꝙ ꝑ⁹ videbať absq; assertõe ꝙ ferre [diuidere añt est sicut ꝓdictũ est alicui⁹ rei diuisas ptes aliq̃bus dare]. dicũt isti impugnatores ꝙ hoc est verum accipiendo ꝟbum dandi ꝓ ꝟbo tradendi seu assignãdi vel deputãdi: ⁊ sic nihil facit ad ꝓpositũ istius: q; sic dare nõ est facere rem esse accipiẽtis quo ad dominiũ seu ꝓprietatem. Exp. x.

Exp. X Prima ps istius capituli recitat ꝓmo aliã pẽ textꝰ tractatus cõstitutionis ꝓcedẽtis.

Tem ad pr̃obã

i dum ꝙ asserere quõ in reb⁹ q̃ vsu ꝟsumũtur non possit hr̃i vsus a dñio sepatus: obuiet scripture sacre: adducit illõ qõ petrus dño dixit. Mat. xix. Ecce nos reliq̃mus oia ⁊ secuti sumꝰ te. qõ ꝑm eũ nõ põt intelligi ꝙ apli reliq̃rint oia q̃tũ ad vsuz. q; ꝟstat ex scriptura sacra ꝙ postea rebus vsu ꝟsumptibilibus vtebantur: igit̃ reliq̃rũt oia tã ꝟsũptibilia q̃ nõ ꝟsumptibilia vsu q̃tũ ad dñium ⁊ ꝓprietatẽ: vt ꝓbatur sic ipe dic̃. xij. q. i. c. dilectissimis. q; q̃ dicit oia nihil excipit. Et sanct⁹ gregoriꝰ sup illo relictũ retib⁹. dicit ꝙ multũ reliq̃t q̃ nihil sibi retinuit: q̃ q̃tũlibet parũ totum deseruit. g̃ dicere ꝙ vsus rerũ vsu ꝟsumptibilũ nõ põt separari a ꝓprietate et dñio sacre scripture obuiat et repugnat. Et ꝟfirmat ħ sicut dicit ꝙ apli abdicationẽ oim̃ rerũ vouerũt ꝑm augustinũ. xvij. de ciuitate dei. Ad quoꝝ exemplar religiosi qui figurã aplorũ tenẽt: vt ꝺ. xvi. q. i. c. Ex auctoritate. vouẽt abdicationẽ oim̃ rerum vsu ꝟsumptibiliũ: nõ tñ q̃tum ad vsum: quare sequit̃ ꝑm eum ꝙ apli vouerũt ⁊ religiosi vouẽt

abdicationẽ dñij ⁊ ꝓprietatis oim̃ rerum vsu ꝟsumptibiliũ ⁊ nõ ꝟsũptibiliũ vsu. ħ dicta ei⁹

Postq̃ in parte pr̃e

cedẽti ille impugnatus rñdit ad ꝓmã obiectionẽ appellãtis. Dic ad scõam rñdet ⁊ diuidit̃ur in duas partes. q; ꝓmo obiectõnẽ recitat appellãtis. Scõo rñder ad ipam in parte immediate sequẽti. Est añt obiectio talis. Apli diuiserũt ꝓprietatẽ oim̃ rerũ ꝟsũptibiliuz vsu ⁊ ñ ꝟsũptibiliũ vsu. ⁊ ñ diuiserẽt vsũ facti rerũ consumptibilium vsu. igit̃ vsus facti in reb⁹ hmõi põt a ꝓprietate ⁊ dñio separi. Cõfirmatur: q; apli vouerũt ⁊ religiosi vouẽt abdicationẽ oim̃ tpaliũ. sed nõ vouẽt abdicationem vsus facti in rebus vsu ꝟsumptibilibus. ergo vouerũt apli ⁊ vouẽt religiosi abdicatõez dominij hmõi rerũ. Ad euidentiã istius obiectionis dicũt isti impugnatores esse sciendũ ꝙ ꝛz illa obiectio ꝓmo ⁊ directe ex formaꝝ ꝟborũz ꝓbet ꝙ vsus facti potest separi a ꝓprietate et dñio in spãli. tñ secũdario supponit q̃ buſ dã veritatib⁹ q̃ licite negari non p̃nt. ꝓbat ꝙ vsus facti põt separi ab oi dñio in spãli et in cõi: quo valeat aliq̃s ꝓ re vl̃ vsu rei in iudicio litigare. Cõfirmatio añt nõ ꝓbat tñ nisi per ꝟsequẽtiã: sicut aliq̃liter ꝓz ex p̃cedẽtibus et magis ex sequentib⁹ appebit. Sed accedam⁹ ad textũ [Ecce nos reliq̃mus oia] debet itel ligi ꝙ reliquerũt oĩe dñium rerũ tpaliuz qõ esset ꝓpriũ cuicũq; aplo vel toti collegio apostoloꝝ. q̃tum ad dñium ⁊ ꝓprietatẽ q̃ valerẽt in iudicio litigare [vouerũt] ħ ꝛz in scriptur⁹ diuinis vocaliter nõ legať: tñ ex scriptur⁹ ⁊ ex positõib⁹ sanctoꝝ colligit̃: vt dicũt isti [figuram aploꝝ tenẽt] Nõ tñ oẽs ꝑm oẽm graduz pfectõnis aplos imitanť. sed in aliquo gradu imitanť: ⁊ in aliquo deficiũt [vouẽt abdicationẽ oim̃ rerũ] tpaliũ q̃tum ad oẽm ꝓprietatẽ in spãli. Et q̃tũ ad oẽm ꝓprietatẽ etiam in cõi bñt tñ vnam ꝓprietatẽ q̃ est ptãs de re libere disponẽdi: talẽ em̃ ꝓprietatẽ in nulla re tpali bñt monachi neq; in spãli neq; in cõi. habent tamẽ vnã ꝓprietatẽ in cõi cõiter dictã q̃ p̃nt rem noie cõitatis sue spãlis vẽdicare in iudicio⁊ etiã defensare. sed apli etiã talẽ ꝓprietatẽ in quacũq; re tpali mime habuerũt. Exp. xi.

Sc̃ũda ps in q̃ explicat textꝰ ꝓdictus

Tertia ps q̃dam declarat

Quarta ps in q̃ accedit ad textũ.

Capitulũ. XI Prima ps istius capituli recitat ꝓmo aliã pẽ textꝰ tractat⁹ cõstitutõis

D hoc dicendũ

q ꝙ ꝑ ꝟba illa Ecce nos reliq̃m⁹ ⁊c. nõ põt cõcludi ꝙ quo ad dominiũ seu ꝓprietatẽ reliq̃rint ea. Reperimus em̃ hec verba dicta de petro Jacobo et Johanne. Luce. v. vbi ꝺ. ꝙ subductis ad terrã nauibus relictis omibus secuti

sunt cū. ⁊ tamē post verba illa legit̄ Mathē. iiij. q ihesus ambulās iuxta mare galilee vidit petrū ⁊ andreā mittētes rethia in mare quib⁹ ait. venite post me faciaz vos fieri piscatores hoim. qui cōtinuo relictis rethibus secuti sūt eum. Et qq illud quod dictum est Luce. v. p̄cesserit. illud quod dictū est Mathē. iiij. dicit augustinus in libro de cōcordia euāgelistarū exp̄sse. Item post illud quod legit̄ Mathē. iiij. habet Mathē. viij. q venit ihesus in domū petri. ergo dom⁹ adhuc remānerat petri. Itez Mathē. xxvi. legit̄ q vnus ex bis q̄ erant cū iesu. videlz petrus vt ꝺr Joh. xviij. exemit gladium ⁊ p̄cutiēs seruū pōtificis amputauit auriculā eius. cui ihesus ait. Cōuerte gladiū tuuz in locū suū: q̄ gladi⁹ erat petri. Itē Luce. xxij. dictū est petro ⁊ alijs ap̄lis qui habet sacculū tollat silr̄ et perā. et qui nō bz. s. gladiū vēdat tunicā suā ⁊ emat gladiū. Item act. xij. dixit. angel⁹ petro p̄cingere et calcia te caligas tuas. Item dixit ei: circūda tibi vestimētū tuuz ⁊ sequere me. In q̄bus sacra scriptura euidēter supponit q post illa ꝟba posita Luce. v. ꝺ petro ⁊ iacobo ⁊ iohāne. Relictis oībus secuti sunt eū. scripture sacre p̄dicte supponūt eū habuisse ⁊ rethia ⁊ domū: ⁊ post illa verba petri. Ecce nos reliq̄mus oia. etiā notat̄ gladiū ⁊ vestes habuisse vt sua. q̄re relinq̄tur q per ꝟba illa. Relictis oībus secuti sunt eū nō pōt cōcludi ap̄los a se dñiuz oiz tpalū abdicasse Item de mattheo legit̄ Luce. v. q cum ihesus dixisset mattheo sequere me: q ip̄e surgēs relictis oībus secutus est euz. ⁊ statim sequitur q matthe⁹ quiz leui dicebat fecit ei magnuz cōuiuiū in domo sua. Unde pz q q̄tūcūq̄ de eo dicat scriptura q relictis oībus secutus ē eum. nō sequitur q quo ad dñium reliq̄rit ea Luz statim subdat̄ q in domo sua fecerit sibi cōuiuium magnum.

Scōa ps huius capituli explicat textū ꝙ̄ positū

In ista parte ille ipugnatus ad p̄dictā obiectionē rndet. Et diuidit in q̄nq̄ partes. In pma rndet ad auctoritatez illā. Ecce nos reliq̄mus oia ⁊c. In scōa ad capitulū clemēt. xij. q. i. dilectissimis. Tertio ad illud quod ꝺr ap̄los post illa ꝟba. Ecce nos ⁊c. habuisse vsum rerū vsu cōsumptibiliū Quarto ad illud quod tangit̄ de voto ap̄lor. Quinto ad illud quod adducit̄ de monachis tenē. ibus figurā ap̄lor. Scōa ps incipit ibi Itē nō obstat. Tertia ibi. Itē i eodē qō dicit q ap̄lis. Quarta ibi: i eo qō dicit. Quinta ibi. Itē nō obstat. ca. illud. xvi. q. i. Prima diuiditur in tres. Primo cm̄ ad illā auctoritatē rndet ondens q nō debet intelligi q ap̄li reliq̄-

runt oia quo ad dñium et p̄prietatē. Secūdo declarat q est alius modus relinquēdi ibi ⁊ p̄pter ꝺ. Tertio redit ad oñendū ꝓpositū p̄n cipale ibi. de iacobo aūt. In pma igit̄ parte dicit q p illa ꝟba petri. Ecce nos reliq̄mus oia nō pōt oñdi q reliq̄rint oia quo ad dñiuz et p̄prietatē. Nā post cōsimilia ꝟba dicta de petro iacobo ⁊ iohāne legit̄ aliqua habuisse quo ad dñium ⁊ p̄prietatē. s. tam mobilia q̄ i mobilia. sed post ꝟba p̄dicta petri legit̄ petr⁹ aliqua habuisse quo ad dñium ⁊ p̄prietatē. ac post ꝟba de btō matthEo ip̄e legit̄ aliq̄ habuisse. g̃ ꝑ talia ꝟba. Nos reliq̄mus oia ⁊c. et eq̄pollētia nō pōt ꝺcludi q oia reliq̄rint quo ad dñium seu p̄prietatē. Et ad ꝺ ꝓbandū septez auctoritates scripture adducit. Sed isti impugnatores illa reprobare conant̄: Procedūt aūt sic. Primo eius assertionē impugnāt Secundo ad auctoritates q̄s ille allegat p se rndēt. Ad euidentiā p̄mi dicūt esse sciendum q sicut teste clemēte v. t. bē. dist. xxxvij. c. Relatu Multa ꝟba sunt in scripturis diuinis q̄ nō trahi ad eū sensum quez sibi sponte vnusq̄sq̄ p̄sumpserit: sed nō oportet. Ita ꝟba beati petri cū dixit. Ecce nos reliq̄m⁹ oia nude accepta: et nō vt relata ad aūcedētia ⁊ consequētia et alia loca scripture diuine: posset q̄s ad euz sensum trahere: vt aliter q̄ quo ad dñium ⁊ p̄prietatē dicat btūs petrus se ⁊ alios apostolos oia reliq̄sse. sed nō debemus talē sensū cōtra veritatē scripturarū accipere: sed ex ip̄is scriptur̄ sensuz oportet capere veritatis: ⁊ ideo ex sacrarū serie scripturarū conant̄ oñdere q cū btūs petrus dixit. Ecce nos reliq̄mus oia Intellexit de modo relinquēdi oia quo ad dominiū se, p̄prietatē. ⁊ ꝺ trahz in spāli q̄ in gnali quo ad cōitatē ip̄oz ap̄lor. ⁊ hoc loquēdo de dñio seu p̄petate quo valet q̄s i iudicio litigare: aut etiā auctoritate p̄pria vel sue cōitatis rem aliquā dare vel vēdere aut locare aut circa rez aliquā ꝓtractū exercere: q̄ de tali dñio loquit̄ ille impugnatus. Primo aūt p̄bāt isti impugnatores q ap̄li reliq̄rūt oēs possessiones quo ad p̄prietatē seu dñium tam in spāli q̄ in cōi. Scōo probāt q vniuersaliter oia reliq̄rūt quo ad p̄petatē seu dñium tam in spāli q̄ in cōi. Primā cōclusionē cuius ꝓbationem dicit ille impugnatus. Probāt p̄mo sic. nō impfectionē modū relinquēdi possessiones tradidit xp̄s ap̄lis sub p̄cepto vel cōsilio q̄ ꝑsuluit illi adolescēti occasione cuius dixit btūs petrus ꝟba p̄dicta. Ecce nos reliq̄mus oia: ꝟ illi adolescēti p̄dicto ꝑsuluit relinq̄re oīs possessiones tam in spāli q̄ in cōi: dicēs ei. Si vis pfectus esse vade ⁊ vende oia q̄ habes et da pau

Tertia ps capituli impugnat p̄cedēria duo faciendo.

Hic nota de scripturis diuinis q̄ rū sensus nō ē accipiēdus nude: sed relatiue ad aūcedēta ⁊ cōsequēntia

Hic ponunt due cōclusiones. Prima

Scōa cōclusio.

Prima cōclusio ꝓbatur primo

peribus. quę ꝺba ꝑm oēs de vendēdis possessionib⁹ debēt intelligi: quod ex ipo textu colligitur euidēter vt scribit. Cum audisset adolescens ꝺba hec abijt tristis. Erat em̄ habēs multas possessiones. vēdita aūt ⁊ data paupibus nec in spāli nec in cōi habenť: g̃ cōsuluit xp̃s adolescēti ꝓdicto oīm̄ possessiones relinq̃re tam in spāli q̃ in cōi: ergo eundē modū relinquēdi oīa indixit aplis sub cōsilio vel ꝓcepto. Secōo ꝓbat prīa cōclusio. Constat aūt q̃ apli ꝓcepta xp̃i ⁊ ꝓsilia impleuerunt: ergo apli oēs possessiones in cōi et in spāli reliquerūt. Secōo sic arguūt p̃mo petro dicēte. Ecce nos reliq̃mus oīa: que verba ꝑm oīm̄ debēt intelligi de oībus possessionib⁹? Iꝫ ꝑm aliquos nō debeāt intelligi de oībus mobilibus. Quia sicut ꝺr: vestes suas mīme reliquerūt. Querūt isti impugnatores aut itelleꝛit de modo relinquēdi cū intētiōe redeūdi seu reassumēdi possessiones relictas: aut cum intētione mīnime reassumēdi ⁊ nunq̃ habendi. Primū nō potest dici: quia de eodē modo relinquēdi omnia locutus est petrus q̃n dixit Ecce nos reliq̃mus oīa. et xp̃s q̃n dixit ibidē subūngēs. Et omnis qui reliquerit domū vel fratres aut sorores aut patrē aut matrē aut vxorē aut filios aut agros ꝓpter nomē meū centuplū accipiet ⁊c. Sed xp̃s locutus est de modo relinquēdi cū intētione mīnime reassumendi: q̃ reliquisse domū aut agros cuꝫ intētione reassumēdi: nō est opus magne ꝑfectionis. Ex hoc aūt ex magno ꝑmio quod relinquēti domū aut agros promisit oñdit̄ de opere magne ꝑfectōnis locutus fuisse. Jgit̄ loq̃tur de modo relinquēdi cū intētōe nō assumendi ergo de eodē modo relinquēdi intellexit ꝺba sua petrus cū dixit. Ecce nos reliq̃mus omia Qui aūt relinquit aliquas possessiones cum intētione nunq̃ rebabēdi: relinquit eas q̃tū ad dñium ⁊ ꝓprietatē: tuꝫ q̃ frustra sibi ꝓprietatem et dñium retineret: tum quia qui relinquit bona temporalia cum intētiōe nunq̃ rebabēdi: vel de eisdē recte disponit. s. vendēdo vel dando ac legādo: vel ipa habet ꝓ derelictis ⁊ siuevno siue alio predictoꝝ modoꝝ relinquat bona quecūq̃ ipe relinquit quo ad dominiū et ꝓprietatē: quia vendentes dantes et legantes post confirmationē testamēti: et similiter habētes bona ꝓ derelictis relinquūt ipa quantū ad dominiū et ꝓprietatē. Relinq̃tur ergo q̃ apostoli omnes possessiones de quibus nullo cōtradicēte verba petri predicta debent intelligi reliquerī quo ad dominiū et ꝓprietatē. Tertio sic arguunt: paupertas apostolica nō fuit minor nec impfectior paupertate religiosoꝝ sequentiuꝫ Tertia ꝓbatio ꝓ hac cōclusionis

ipsos. hec ex dictis ⁊ probatis capło nono p̃cedenti colligit̄ euidēter. ꝙ plures sunt religiosi mēdicātes nullas possessiōes habētes in cōi. ergo multo magis apli nō habuerūt possessiones in cōi. Et si dicat aliquis q̃ nulla est religio habentiū quecūq̃ in cōi: qui etiā aliqua īmobilia habeāt in cōi: q̃ habēt domos ⁊ hortos in cōi. ⁊ ita p̃ hanc rōnem nō probat: quin apli aliq̃ īmobilia habuerit in cōi: licz nō amplas possessiones. Instantia. Sed isti ipugnatores dicūt hoc nō valere. q̃ dicunt q̃ causa quare tales religiosi habent aliq̃ īmobilia in cōi: est q̃ simul cōuersanť ⁊ morant̄. ⁊ ideo cōueniēs est q̃ domos ⁊ hortos habeāt in cōi: sicut quedaꝫ mobilia habent in cōi: sed apli nequaq̃ simul manebāt nisi aliq̃n ad breue tēpus: aliqui eoꝝ simul morabātur. ⁊ ideo sicut possessiones nō habuerūt in cōi. Ita etiā domib⁹ et hortis caruerūt in cōi. Quarto sic arguūt. Pauptas aplica paupertati xp̃i debuit esse ꝓformis: sed xp̃us nō habuit possessiones in cōi: q̃ habens possessiōes etiā in cōi habet vbi caput suū reclinet: ⁊ vbi morek̄. Xp̃us autē nō habuit vbi caput suū reclinaret: ipo testāte .Matth. viij. qui ait: Vulpes foueas habēt ⁊ volucres celi nidos: filiꝰ autē hois nō habet vbi caput suuꝫ reclinet. g̃ etiā apli possessiōes ⁊ domos quascūq̃ in cōi minie habuerūt. Porro q̃ illa cōio bacten⁹ paucos habuerit ꝓtradictores: ⁊ multos habuerit defensores: q̃ oēs religiosi mēdicātes ⁊ doctores eoꝝ: vsq̃ ad tpa istiꝰ ipugnatiꝝ firmit̄ tenuerūt ⁊ in scriptis reliq̃runt sicut de thoma ptz in spāli supra capło sexto. Quarta ꝓbatio.

Jdeo scōam ꝓclusionē. s. q̃ apli oīa mobilia ⁊ īmobilia: cōsumptibilia vsu ⁊ nō cōsumptibilia vsu reliquerūt q̃tuꝫ ad dñium ⁊ ꝓprietatē: tam in speciali q̃ etiā in cōi. Fortius isti ipugnatores probare conanť: hanc enim multi religiosi mendicātes ⁊ quidaꝫ alij cōsueuerūt ipugnare. Sed q̃ apli reliquerūt omia tā in speciali q̃ etiā in cōi isti ipugnatores ostēdūt ⁊ quia plures summi pōtifices hāc assertionē nō solū sentētialiter sed etiaꝫ vocalit̄ diffinierūt: ⁊ firmit̄ tenuerūt. ideo illā assertionē ꝓbo per sniam plurimoꝝ pontificū satagūt confirmare: dicētes sicut allegatuꝫ ē supra capło ix. Nicolaꝰ tertiꝰ sentētialit̄ ⁊ vocalit̄ diffiniuit dicēs in hec verba. Dicim⁹ q̃ abdicatio ꝓpietatis huiusmōi oīm rerū taꝫ in speciali q̃ etiā in cōi ꝓpt̄ deū: meritoria est ⁊ sancta: quā ⁊ xp̃us viam ꝑfectionis ostendēs verbo docuit ⁊ exēplo firmauit: quāq̃ primi fundatores militātis ecclie prout ab ipo hauserāt in volētes perfecte viuere per doctrine ac vite ipoꝝ alueos diriuarūt. Ex hijs verbis quattuoꝛ colli- Probatio cōclusionis scōe. Nicolaus tertiꝰ ī decretali Exiit.

guntur apte. Primū est q abdicatio proprietatū oim rerum tam in spāli q etiaz in cōmuni spectat ad pfectionē. Scōm est q apostoli banc abdicationē ab ipo xpo acceperūt et docerūt. Tertiū est q apostoli hāc abdicationem in se seruauerunt. Quartū est q apostoli banc abdicationē alijs seruandā exēplo 7 doctrina tradiderūt. Et ita clari⁹ dici nō posset q apostoli oīa reliqrūt quo ad dominiū 7 ppetatē tam in spāli q etiā in cōi. Istam eandē sniam tenuit postea bonifacius octauus q eadem verba libro. vi. decretaliū cōpilato p ipz inseruit. 7 ita p solennē approbationē illā sententiā fecit suā. Clemēs etiā q̄ntus decreta. Exijt. In qua ꝙba cōtinent pdicta approbās eandē sniam fecit suā. 7 ita patet apte q plures summi pōtifices banc assertionē firmiter et irreuocabiliter tenuerūt: ppter quod isti impugnatores putant demōstratiue per boc se ꝓbare q ille impugnatus modo nō est verus papa: quā ꝓbationē hic nō replico: qz posita ē supius cap. ix.

Bōifacⁱ⁹ octauⁱ⁹.

Clemēs q̄ntus

Eliso aūt q hec assertio est p plures romanos pōtifices solēniter diffinita et determinata: ostendūt isti impugnatores q hec diffinitio romanoz pōtificū in scripturis diuinis 7 doctrina sanctoz patēter ē fundata: 7 ꝫz q quattuor in pdictis ꝟbis nicolai tertij continent vt dictū est quattuor conclusiones ꝓbare nitunt. quarū prima est q abdicatio ppietatis oim rerum tam in speciali q etiam in cōmuni ppter deum ad perfectionē spectat. Secūda est q xps talem abdicatōez docuit. Tertia q apostoli abdicationē hmōi seruauerūt. Quarta q talem abdicationē alios docuerūt.

Nota q̄ttuor conclusiones illatas ex verbis nicolai tertij

Prima

Secunda

Tertia

Quarta

Quāt aūt talis abdicatio ppietatis oim rerum tam in speciali q etiam in cōmuni ppter deum ad pfectionē spectet: multis modis ostendere molitunt.

Prime cōclusionis ꝓbatio

Primo sic. Dis abdicatio supfluitatis rerum temporaliū ad perfectionē spectat. hoc videt tam euidēs q ꝓbatione nō indiget. sed retentio ppietatis siue in speciali siue in cōmuni est quedaz supfluitas temporaliū rerum: quia omia in reb⁹ temporalibus que nō sunt necessaria ad sustentationem licitā humane nature sunt inter superflua computāda. natura autē ita licite sustentat in temporalibus sine retētione ppietatis siue in cōmuni siue in spāli: sicut cū retētione talis ppietatis. ergo dis retētio ppietatis siue in cōmuni siue in spāli est quedā superfluitas temporalū rerum. ergo abdicatio dis talis ppietat ad pfectionē spectat.

Obiectio bona

Contra illam rationē obijci potest. Naz nō videt q dis retētio vel habitio ppietat rerū i cōi sit inter supflua computāda: qz dis supfluitas est vitiosa: et p consequēs oēs retinētes supsunt vitiosi. Ex quo sequit q oēs habētes ppietatē quarūcūq rerum in cōmuni sunt vitiosi: quod nō est aliqualiter ꝓcedēdū.

Responsio

Ad hoc isti impugnatores respondēt dicētes q aliqd dicit esse supfluū tripliciter. vel quia vitiosuz et nociuū: sicut comestio dr esse supflua: quia nocet nature 7 generat morbū. Aliter dicitur supfluū quod de se est nocumēti occasio: sicut cum aliqs comedit quod de se nocere nō potest tn esse nocēdi occasio. Tertio dr aliqd supfluū quod nec est nociuū nec nocēdi occasio. Non est tamen necessariū sicut sepe comedere vnā fabaz: neq est nociuū nec posset nocere: esset tamē inutile 7 nō necessariū.

Nota aliqd ē supfluū tripliciter.

Ad ꝓpositū dicūt q retētio ppietatis quarūcūq reruz in cōmuni vel in spāli est supflua tertio modo: quia nō est necessaria cū sine ea possit sustētari natura humana: immo etiā sine ipsa cōtingit exercere alia q̄ ad distincta spectant officia. sicut studere: legere cantare scribere 7 alia que ad reliqua spectāt officia. Retentio etiā ppietatis rerum in cōmuni est supflua scōo modo: qz est nocēdi occasio: cū em vnusquisq⁹ vt cōiter magis amet rem cui⁹ habet ppietatē in cōi magisq⁹ sollicitet circa ipaz q̄ circa rem in qua penitus nullā habz ppietatem: retētio ppietatis rerū in cōmuni amor supflui 7 nociui: ac etiā sollicitudinis supflue et nociue potest esse occasio: 7 ideo talis retētio est supflua scōo modo.

Responsio

Primo ꝟo modo nec retētio ppietatis rerū in cōi: nec retētio ppietatis etiā maximarū diuitiarum in speciali est de se supflua: quia nō est de se nociua: immo in casu potest vtraq⁹ eē meritoria. Ad formā igit obiectōis respondēt q ois supfluitas ꝓmo modo dicta est vitiosa. sed nō ois supfluitas scōo modo 7 tertio modo dicta est vitiosa: ꝫ ois tal supfluitas in diuitijs potest esse vitiosa.

Alia instantia.

Sed forte obijciet aliqs qz eriam abdicatio ppietatis oim reruz in cōi potest esse vitiosa: qz potest esse nocumēti occasio.

Responsio

Ad hoc respondēt q talis abdicatio nō est de se occasio nocumēti vel mali: et ideo nō minus spectat ad pfectionē. qz nō oīe quod potest esse occasio mali deficit a perfectione. Corpus em xpi ab aliquo sumptuz indigne ē occasio mali sumētis. nec tamen deficit a perfectione. sed illud quod de se 7 cōmuniter est occasio mali: ad pfectionē nō ptinet. Retētio aūt ppietatis rerū ēt in cōi inclinat ad amorem et sollicitudinē nociuā circa tpalia. et iō ad pfectionē nō pertinet.

Alia instantia.

Et si dicat q tūc religiosi retinētes ppietatē reruz in cōmuni nō ēēnt pfecti: nec essent in statu pfectionis.

Responsio.

Ad hoc respondēt dicētes q religiosi retinētes ppietatē rerum possunt eē perfecti: sicut habētes ppietatē magnarū diuitiarum: pūt esse pfecti. Vnde reges ⁊ ħncipes retinentes suas diuitias in spāli possunt esse pfecti: tm̄ talis retētio nō ptinet ad statum pfectōis.

Questio dens

Sz nunqd sunt religiosi retinentes ppietatē rerum in cōi in statu pfectōis? Ad hoc respōdēt

Responsio

q tales sunt in statu pfectōis: nō ppter retentionem ppietatis rerū in cōmuni: sed ppter abdicationē ppietatis rerū in spāli ppter deum: ⁊ ita abdicatio eoꝝ ad pfectionē spectat sed retētio ppietatis in cōi nō spectat ad pfectionē. et ideo lz sint in statu pfectionis: nō tamen sunt in statu maxime pfectionis: sed a maxima pfectōe q̄tū ad hoc deficiūt.

Scda pbatio pme cōclusionis

Scdo isti impugnatores sic arguunt. Sollicitudo circa temporalia est impedimentū caritatis et perfectiōis: ipa veritate testāte q̄ ℳatth. vi. ait. Qui aūt seminatus est in spinis: hic ē qui verbum dei audit et sollicitudo istius seculi ⁊ fallacia diuitiarū suffocat verbū et sine fructu efficit. Sollicitudo ergo temporaliuꝝ fructum impedit spūalem. Licitū ergo et bonum q̄tomagis tollit sollicitudinē huius seculi et temporaliū: tantomagis ad pfectionē spectat: sed abdicatio ppietatis oīm temporalium in cōmuni est licita ⁊ bona sicut inferius ostendēt: et magis tollit sollicitudinem circa temporalia q̄ abdicatio ppietatis in speciali tm̄: quia q̄uis interdū aliquis ex bōa causa vel mala sollicitudinē tantā adhibeat circa temporalia quoꝝ nō habet ppietatem nec in spāli nec in cōi: sicut aliquis circa temporalia quoꝝ habet ppietatē in cōmuni: tm̄ vt cōmuniter et q̄tum ad inclinationē quaꝝ ingerūt temporalia maiorē sollicitudinē adhibēt bonis circa cōmunia bona q̄ circa illa que nec sunt ppria nec cōmunia: quēadmodū licet interdum aliquis sit magis sollicit⁹ circa cōmunia q̄ circa ppria. Vnde legimus mltos ppria ppter cōmunia negleriſſe. tm̄ vt cōmuniter bonis sunt magis circa ppria q̄ circa cōmunia solliciti. bonis etiā quoꝝ natura corrupta ad cupiditatē est pna: q̄tomagis aliqua bona temporalia spectant ad ipos tanto circa illa sunt magis solliciti: sed bōa temporalia magis spectant ad illos q̄bus sunt cōia q̄tum ad dñium et ppietatē in cōmuni q̄ ad illos quoꝝ nō sunt q̄tum ad dñium et ppietatez in cōmuni neq; in spāli. ergo bonis ex ipsis bonis cōibus inclinant ad maiorē sollicitudinē exhibendā circa ipa q̄ si nō essent cōmunia. Et ita manifeste patet q abdicatio ppietatis in spāli ⁊ in cōi ex natura sua magis tollit sollicitudinē circa tpalia q̄ abdicatio ppietatis in spāli tm̄: g̃ magis spectat ad pfectionē.

Tertia pbatio pme cōclusionis.

Tertio sic arguūt. qđ ex magnitudie amoris diuini pcedit: ad pfectionē spectat. ℔ abdicatio propietatis oīm tpaliū in cōi ⁊ i spāli ppt deū ex magnitudie amoris diuini pcedit: q̄ enī oia abdicat tā in cōi q̄ in spāli: ppt aliquē finē ℔ facit: aut g̃ propt deuz: aut propt aliquod tpale. nō ppt aliquod tpale: qa talis stult⁹ esset cēsend⁹. pserti; cū p talē abdicationē nō posset psequi aliqđ tpale: nisi forte a casu. si aūt abdicat oia in spāli: et etiā in cōi ppt deū: g̃ talis abdicatio ex amore diuino pcedit ⁊ ita ad pfectionē spectat.

Nota q̄ de pma cōclusione est tractatus spālis.

De illa pclusione fiet postea tractat⁹ spālis. q: ipaz spāliē reprobat iste ipugnat⁹: vt in sequentib⁹ apparebit.

Scda cōclusio

Scda cōclusio hic pbāda est q xp̄us docuit pdictā abdicationē propietatis oīm tpaliū in cōi: quā rem isti ipugnatores ostendūt.

Probat primo.

Pio sic. Quicqđ xp̄s pfuluit ipe docuit (Cōsulere enī in xp̄o fuit docere) sed xp̄s cōsuluit oia relinquēda q̄tum ad dñiuz ⁊ propietatē: tā i spāli q̄ etiā in cōi. qui cuidaz principi interrogāti qđ faciēdo vitā eternā possidebo: Ultiate respōdit dicēs. Luc. xviij. Omia que cūq; habes vēde ⁊ da paupib⁹. Ex qua respōsiōe cuidēt er colligiē q cōsuluit abdicationē ppietatis oiz q̄ habebat tā in spāli q̄ etiaz in cōi: q: exp̄mēdo modū p quē illa q̄ abdicātur: oīno abdicātur q̄tuz ad oēm propietatē in cōi ⁊ in spāli vēditionē. videlz cū dixit. Omia quecūq; habes vēde. Insinuauit apre: q si oportuisset illū pncipē ad sustētationē nature aliqđ retinere: puta cibū: aut potū. vel vestē: illud non debuit: si volebat xp̄i consiliū adimplere quo ad propietatē in spāli vel i cōi aliq̄liter retinere: sed ad sustentandū naturā tm̄mō. Fuit g̃ hec intētio xp̄i cū dixit. Omia q̄ habes vēde. ℔ est oīm quecūq; habes ita a te ppietatē abijcias: ac si eēnt vēdita. vt q̄ potes cōuenienē vēdere vēdas: q̄ vo vēdi nō possunt sicut sunt pecunie: illas nibilomin⁹ a te alienes. dādo paupib⁹ vel qb⁹ teneris. Si autē aliq̄ habes qb⁹ pro sustentāda natura carere nō potes. vel q: null⁹ est q̄ necessaria tibi mīstret: vel ex aliq̄ alia rōnali causa. illoꝝ nibilomin⁹ ppietatē ita a te abijcias. ac si essent vēdita vsu tm̄mō licito tibi retento. ⁊ ita cōstat scdm istos q xp̄s in ꝟbis pdictis cōsuluit talez abdicationez oīm tpaliū: qualis p venditionē rerū: ⁊ erogationez factā paupib⁹ habet. Constat aūt q res q̄ vendūtur ⁊ dātur paupib⁹: quo ad oēm ppietatē in spāli ⁊ i cōi penit⁹ abdicātur: g̃ talē abdicationē xp̄s cōsuluit.

Scda rō pclusionis scde.

Scdo sic arguūt. xp̄s ℳatth. vi. idixit aplis sub cōsilio vel pcepto amotionē ois sol-

licitudinis q̄ nō est necessaria: dicēs. Dico vo-
bis ne sollicīti sitis anīe quid māducetis: neq;
corpori vro q̄d iduamini. Et post. Nolite g̃ sol
liciti esse dicētes: q̄d māducabim⁹: aut q̄d bi-
bem⁹: aut quo opiemur. Et post. Nolite g̃ solli
citi esse de crastino. Ex q̄b⁹ verbis patent col-
ligīt q̄ omnē sollicitudinez etiā circa illa q̄ in
cibo: ⁊ potu: ⁊ vestimētis ꝓsistūt. sine quib⁹ vi
ta humana sustentari nō pōt: q̄ nō est necessa-
ria. ⁊ sine qua cōtingit sustētari naturā: ⁊ ea q̄
ad officiū cuiuslibz ptinēt exercere: xp̄us ꝓce-
pit vel cōsuluit amouendā. ⁊ ille ītellect⁹ ver-
boꝝ xp̄i ex sīa augustini patent̄ habeb̄. Unō
supꝝba ꝓdicta dicit in ꝓmone dñi in mōte. nō
hoc dicit vt illa nō procurēt q̄tum necessitat̄
est. sed vt nō illa intueātur: et ꝓpt̄ illa faciāt
q̄cquid euāgelīj ꝓdicatiōe iubent̄. Ex q̄b⁹ ver
bis augustini dat̄ ītelligi q̄ oēm sollicitudinē
q̄ nō est necessitat̄ Xp̄s ab aplīs voluit amo-
uere: solūmō sollicitudinē q̄ necessitatis est re
linquēdo eisdē. sed ꝓpꝛietas rerū tpaliū in cōi
nō est necessitatis: nec etiā sollicitudo de tali
ꝓpꝛietate acq̄renda vel cōseruāda est necessi
tatis. ergo xp̄s oēm ꝓpetatez tpaliū in cōi ⁊
omnē sollicitudinē de ꝓpetate tali a pfecte
ip̄m sequi volētib⁹ cōsuluit amouēdas. Sed
forte dicet aliq̄s q̄ hec sollicitudinē de ꝓpe-
tate rerū in cōi habēda: est necessitatis: q̄ qui
abdicat oēm ꝓpꝛietatē in spāli ⁊ in cōi: fami
⁊ piculo se exponit: q̄ nō licet q̄diu homo ha
bet q̄ faciat. g̃ retinere ꝓpetatē rerū saltē i
cōi est necessitatis. Ad hoc dicūt isti ipugna
tores q̄ talis nequaq̄ famis piculo se exponit
sicut nec religiosi mendicātes habētes aliq̄ i
cōi: q̄ eis ad naturā sustentādā nō sufficiūt: ni
si aliq̄ de nouo mendicēt. Ūn sicut illi religio-
si mendicāt res ad ꝓpꝛietatem in cōi: ita pos-
sunt alij mēdicare res cōsimiles ad licitū vsuz
absq; oi ꝓpetate i cōi. Nec sēdi plus q̄ ꝓmi
se exponūt piculo: q̄ natura ita sustētatur p li
citū vsuz absq; oi ꝓpꝛietate in spāli ⁊ in cōi: si
cut p licitū vsuz cū oi ꝓpetate i cōi. ⁊ idē est
de alijs actib⁹ q̄ debent p tpalia exercere. Ita
enī celebrat aliq̄s missaz in vestimētis quoꝝ
nō habet ꝓpꝛietatem: neq; in spāli: neq; in cōi
sicut in vestimētis quoꝝ habz ꝓpꝛietatē i spā
li vel in cōi. igīt talis ꝓpetas nō est necessi-
tatis: g̃ xp̄s eā cōsuluit abdicandā. De alijs ꝝ
bis xp̄i quib⁹ idē cōsuluit in diuersis locis oc-
casione sumpta ex assertiōib⁹ istⁱ⁹ ipugnatⁱ pa
rebit. Tertia cōclusio hic probāda est q̄ aplī
abdicatione hmōi seruauerūt: quā isti ipugna
tores ostēdūt ꝓmo sic. Aplī xp̄i seruauerūt eⁱ⁹
cōsilia: sed xp̄s cōsuluit omnē ꝓpetatez rerū
in spāli ⁊ in cōi abdicandā: sicut ostensum est
ergo apostoli abdicatione hmōi seruauerunt
Scdo sic. pauptas nulloꝝ post apostolos fuit
maioꝝ nec pfectioꝝ pauptate aplorꝝ. ℔ aucto-
ritate hieronymi supius allegata p̄z expresse:
qui asserit neminē fuisse pauperioꝝ apostol⁹.
hoc est etiā consonū rōni. p aplos em̄ post xp̄m
fundata fuit religio xp̄iana. Religio aūt xp̄ia
na maxime docet rerū tpaliū contēptū. igīt
et pfectissimā pauptatē. igīt pfectissima pau-
pertas in aplis debuit relucere. sed aliq̄ post
apostolos oēm ꝓpꝛietatē rerū tpaliuz in spāli
⁊ in cōi reliquerūt: ergo ⁊ apostoli abdicatio-
nem hmōi seruauerūt. Tertio sic. aplī tpalia
nō querebāt nisi ad necessitatē rm̄ modo: q̄
vltra necessitatē querere est quodāmodo sup
flue querere. querere aūt supflue ē aliquomo-
do a pfectiōe deficere q̄ de aplis in hoc casu
est nullatenus p̄sumendū: sed ꝓpꝛietas rerum
siue in spāli siue in cōi nō est necessitatis: q; si
ne ea valet quis oia que ad ip̄m ptinēt exerce
re. ergo apostoli in rebus nullā ꝓpꝛietatem
habuerūt. Quarto sic. Qui in rebus tēpali-
bus nō querūt nec habēt nisi vsum: nō habēt
in eisdē ꝓpꝛietatē neq; in cōi neq; in spāli: sed
apostoli in rebus tēpalibus nō habuerūt nisi
vsum. vnde aplis ad Philipp̄. vltimo. semel ⁊
bis in vsum mihi misistis. vbi dicit glosa q̄ ab
augustino accipīt. in vsum ꝓter quē nihil ē q̄-
rendū. Et Hieronymus sup illud apli. p̄me
Thi. vi. habētes alimēta ⁊ q̄bus tegamur. di
cit sic. Signāter dicit ꝯbus tegamur: vt os ē-
deret nō querere nisi vsum. Aplī g̃ nō q̄rebāt
in rebus tpalibus nisi vsum. vsus aūt pōt ha-
berī sine omni ꝓpꝛietate in spāli ⁊ in cōi. ergo
aplī nullā ꝓpꝛietatē querebāt in rebus tpali-
bus. Sed dicet ille impugnatus q̄ vsus non
potest in multis rebus a ꝓpꝛietate separari. ⁊
ita in istis aplī querētes vsum querebāt et ꝓ-
pꝛietatē saltem in cōi. Hoc refellūt isti ipu-
gnatores dicētes q̄ esto q̄ vsus iuris de quo
loquunt̄ iuriste nō possit a ꝓpꝛietate separari
tamen vsus de quo loquitur apostolus in au-
ctoritate p̄dicta: et de quo loquunt̄ auctorita-
tes augustini ⁊ hieronymi: siue debeāt voca-
ri ꝓpꝛie vsus siue abusus ꝓm modū istius ipu
gnati loquēdi: potest a ꝓpꝛietate in cōmuni ⁊
in speciali separari. quia auctoritates p̄dicte
loquūtur de vsu qui est actus comedendi ⁊ bi
bendi et hmōi: aut licita potestas actⁱ⁹ hmōi
exercendi. Constat aūt q̄ hmōi actus ⁊ licita
potestas actus hmōi exercēdi: possunt a ꝓpo-
pꝛietate cōmuni et speciali separari: sicut pro
batum est ꝓus: et amplius inferius ostendet
ergo vsus siue sit ꝓpꝛie vsus siue nō sit ꝓpꝛie
vsus de quo loquuntur auctoritates potest a

Obiectio.

Responsio.

An totalis abdi
catio rerū expo-
uat homez pīco-
lo.

Tertia ꝓclusio p
batur pria rōne.

Scda rōne

Tertia rōne

Quarta rōne

Obiectio

Responsio

Quarta cõclusio probat.

Substantia.

Rõsio.

prietate cõi ⁊ speciali separari. Apli aũt tales vsum solũmodo de quo loquunt auctoritates pdicte grebãt: ergo nullã ppietatẽ cõem nec spales grebãt. Quarta cõclusio: quã isti impugnatores ꝓbare conãtur: est q apli abdicationes bmõi alios docuerũt: qð ꝓbat ꝑ q oẽm doctrinã: quã a xpo acceperãt alios docuerũt iuxta illud Matth. vltio. Euntes igr docete oẽs gẽtes baptizãtes eos In noie patris ⁊ filij ⁊ spirit⁹ sancti. docẽtes eos seruare oia que cũq mãdaui vobis. Sed apli a xpo acceperãt q ad pfectionẽ spectat vite xpiane oim rerum tpaliũ ppietates in spãli ⁊ in cõi abdicare. g etiã hoc alios docuerũt. Sed hoc videt ꝓtrariũ veritati: q si apli docuissent abdicare oim tpaliũ ppietatẽ in spãli vel in cõi: hoc marie docuissent ꝓmos credẽtes: dicẽtes. q sicut iuxta ꝝba Bti petri: q ponũtur. viij. q. i. c. Oportet. Oportet eũ q docet: ⁊ instruit aias rudes esse talẽ: vt pro ingenio discentiũ possit semetipm aptare. Ita etiã oportet eũ q docet eẽ talem: vt pro necessitate rẽpor ⁊ psonarũ: ⁊ aliarum circũstantiaruz qlitate: semetipm aptare possit. Rõsio. Responderi põt q in ecclesia ꝓmitiua quãdo mltitudo infideliũ catholicos psequẽtiũ abũdabat. ⁊ tñ ꝑ ptates etiã ifideles: aliq̃s fidelib⁹ fiebat interdũ iustitia: erat conueniẽs: vt ꝓmi cõuersi ex iudeis oẽm ppietatẽ in cõi etiã ⁊ i spãli qua libere sicut ãte cuersiones valerẽt de reb⁹ tpalib⁹ ordiare: a se penit⁹ abdicarẽt: quodã nouo modo ppietatis rerũ in cõi: ⁊ ãte illa tpa fore sitã maudito modo vsurerẽto: quo res q pri⁹ erãt ppie pro derelictis nequaq̃ baberẽt. nec talẽ ꝓpietatẽ qualẽ ꝓpus habuerãt in psonã aliã vel cõitatez trãsferrẽt ⁊ tamẽ pro eis: si ab infidelib⁹ detẽte fuissent aut ablate: vel vẽdicate potuissent in iudicio coꝝ infidelib⁹ litigare: ⁊ iõ ꝝ eos apli docuerũt: q pẽsata cõditione psonarũ int quas mulieres: etiã simplices babẽtes puulos nutriẽdos extiterũt. fuit ꝓueniẽs vt aliqualẽ ppietatẽ q raro vel nunq̃ in iure vocat ꝓperas retinerẽt. Postmodũ vero apli altiore pauptatem alios docuerũt. ⁊ q̃uis hoc nõ legeret: nichil tñ esset negandũ: q multa docuerũt apli q̃ nõ scripserũt. Et de multis est absq̃ dubio cõcedendũ: q docuerit fideles: q̃uis in scripturis autẽticis minie habeãtur: ꝑz q per exẽpla de diuersis aplis posset apte probari. Ex bijs isti ipugnatores nitũtur concludere q verba petri: cũ dixit. Ecce nos reliquim⁹ omia. de abdicatione ꝓpietatis oium in speciali ⁊ in cõi debent intelligi. Quia illa verba fuerũt beati petri: postq̃ fuit ad apostolatũ sumptus: ⁊ ad ꝑdicandũ missus: et de predicatione reuersus sicut habet Luce. ix. Et postq̃ doctrinã xpi ꝑ sollicitudine necessarioꝝ ad victũ ⁊ vestituz nõ habẽda audierat. Et postq̃ consilium xpi de venditione oim tpalium datum adolescẽti aduerterat: quare cũ nõ sit aliquatenꝰ presumendũ: q petrus volebat xpm ꝑ eq̃uocationem vel ambiguũ modum loquẽdi aut verba duplicia aliquo modo decipe. Constat q petrus de illo modo relinquẽdi omia intellexit: quomodo xps oẽm sollicitudinẽ circa tpalia abijciendã docuerat. ⁊ quomodo qñ apostolos ad pdicandũ misit eos docuerat aurũ: argentũ pecuniã nõ possidere. et quõ docuerat adolescẽte omnia abdicare. sed xps sollicitudinem tpalium dissuadẽdo ppietatẽ spãlem et cõem temporaliũ dissuasit. sicut ostensuz ẽ Interdicẽdo etiã Matth. x. Possessionẽ auri et argẽti et pecunie ppietatẽ spãlẽ ⁊ cõem rerum bmõi interdixit. consulẽdo etiã adolescenti oim abdicationẽ ppietatem ⁊ cõionẽ oim abdicandã ammonuit. ergo etiam petr⁹ nolens subꝝbis ambiguis vel multiplicibus se iactare cum dixit. Ecce nos reliq̃mus oia. et de modo relinquẽdi oia que xps ꝑpus docurat ⁊ suaserat: ⁊ consuluerat intellexit quasi diceret btus petrus. Ecce fecimus quẽadmodum docuisti. docuisti eñ oẽm sollicitudinez que nõ est necessitatis penitus deserendã. et ꝑ consequẽs oẽm ppietatem in speciali et in cõmuni cum nõ sit necessitatis oino canẽdaz docuisti etiã aurũ ⁊ argentũ ⁊ pecuniã in speciali vel in cõmuni mime possidẽda. Insuper docuisti q oia que conueniẽter vendi possũt: sunt vendẽda ⁊ pauꝑibus erogãda: et eadem rõne omnẽ ppietatẽ in spãli ⁊ in cõmuni oiz tpaliũ abdicandã. ⁊ ideo nos tuis doctrinis et monitis adherẽtes reliq̃mus omnia. oẽm ppietatẽ spãlem et cõem oim temporaliuꝝ abdicando. quia talem modũ abdicãdi omia docuisti: ⁊ ideo sciens petrus se ⁊ alios aplos oia reliq̃sse eo mõ quo xps docuerat oia relinquẽda. ꝓfidẽt ⁊ cũ audacia magna q̃siuit q̃d g erit nob: q̃si diceret. Et oia reliquẽdo ⁊ te sequẽdo fecimus sicut nos ⁊ alios docuisti. qd ergo erit nobis ꝑmj. Rõsio ad auctoritates impugnati

Post ꝑdicta isti impugnatores ad auctoritates quas iste ipugnat in fulcimentũ sue assertõis adducit. Rident dicẽtes q in omnibus ꝑ eq̃uocationes ⁊ multiplicitates vocum ꝓcedit. q sicut dictũ ẽ cap. ix. talia vocabula meũ: tuũ: suũ: nostrũ: vestrũ eoꝝ: ipsius: et bmõi in diuersis locis accipiũt equiuoce sicut ibidem declaratũ extitit. Ad primã igit auctoritatẽ acceptã ex euangelio luce concedũt q ex illis ꝝbis relictis omnibus secuti sunt eum: nõ potest inferri: q tũc omia

reliq̄rint quo ad ꝓpr̄ietatē in spāli et cōmuni quia pene sunt diuersi modi relinquēdi oia: ꝛ ideo dicūt q̄ exꝰbis petri cum dixit. Ecce nos reliq̄mus oia nō possꝫ inferri q̄ intellexerit ō modo relinquēdi omnia quo ad ꝓpr̄ietatē in spāli ꝛ cōmuni: nisi ille intellectꝰ ex alijsꝰbis scripture eliceret: quia igit̄ ex diuersis locis scripture pateret elicit̄ q̄ petrus loquitur de ꝓmo modo relinquēdi quez xp̄s p̄ius docuerat. et xp̄s p̄ius docuerat modū relinquendi omnia quo ad ꝓpr̄ietatē in spāli ꝛ in cōmuni ideo concedi debet q̄ petrus de tali modo relinquendi intellexit. Sed cum dicit lucas de modo relinquēdi omnia quo ad ꝓpr̄ietatez in spāli et in cōmuni. p̄sertim cū petrus iacobꝰ ꝛ iobānes nō fuerit tūc ad aplatum assumpti. quod patet ex glosa ibidem. que sup illo ꝰbo. Ex hoc iam eris hoies capiens: ait. Nondum elegit in aplm. sed p̄dicit̄ ei q̄ est aliq̄n eligēdus. Et ita patet q̄ ille impugnatus nō pōt plus cōcludere nisi q̄ ex istisꝰbis petri. Ecce nos reliq̄mus oia. nō habendo respectum ad p̄cedentia ꝛ sequentia et alia loca scripture nō pōt cōcludi q̄ reliquerūt omnia quo ad ꝓpr̄ietatem in spāli ꝛ in cōi: et hoc concedūt Ex istis tm̄ verbis et alijs concludit̄ intentuz eoum vt dicūt et hoc sufficit: q̄ p̄ncipaliter ꝓbare conant̄ q̄ dicere apostolos nō reliq̄sse ꝓpr̄ietatem in spāli ꝛ in cōmuni scripture sacre repugnat. Cū ꝰo dicit q̄ repim̄ post idez dictum Luce. v. Relictis oībus secuti sūt eū. scz petrus iacobus et iobannes. Et tm̄ postea ꝺr de petro et andrea vt legit̄ Matth. ix. Relictis retibus secuti sunt eum: concedūt isti impugnatores q̄ lucas nō intellexit de mō relinquendi omnia quo ad ꝓpr̄ietatem spālem et cōem: sed ex hoc nō sequit̄ q̄ petrus nō intellexerit de tali modo relinquēdi. quia sepe vnū vocabulū in diuersis locis scripture eq̄uoce et diuersis modis accipit̄. et tunc quare vno modo accipit̄ in vno loco: et alio modo i alio ex diuersis locis: et ex antecedentibus et sequentibus: ac etiā ex rōne interdum colligere oportet. Cum aūt secūdo dicit q̄ post illud Matth. viij. legit̄ Matth. viij. q̄ venit ihesus in domū petri: ergo dom⁹ adhuc remanserat petri. Dicūt isti q̄ intelligendo q̄ dom⁹ illa erat petri quo ad ꝓpr̄ietatē errat apte. q̄ fm ipm illud quod ꝺr Matth. iiij. Relictis retrib⁹ ꝛc. p̄cessit illud quod ꝺr Matth. viij. q̄ ihesus venit in domū petri: sed fm glosā sup illud Matth. iiij. Relictis retibus ꝛc. secuti sunt eum: sic q̄ amplius ad ꝓpria non reuersi. igit̄ si petrus postea ad domuz quā p̄us habuerat fuit reuersus nō fuit reuersus ad eā sicut ad ꝓpriam: et ita tūc nō erat ꝓpria petri qꝰ etiā testat̄ grego. dicens sup illꝰ Matth. iiij. Relictis retibus secuti sunt eum. tanta a sequētibus dimissa sunt q̄ta a nō sequētib⁹ concupisci potuerūt. Ex quibus verbis dat̄ intelligi q̄ petrus tūc nullā domū quo ad ꝓpr̄etatem sibi retinuit. Dicūt ergo q̄ illa dom⁹ dicebat̄ petri nō quo ad ꝓpr̄ietatem: sed quo ad consuetudinē habitādi: quia petrus ibi cōsueuerat habitare. Illo em̄ modo dicit viator etiam pegrinus aliquaz ciuitatem interdum ingrediens: illud est hospitū meū: q̄ ibi consueuerat habitare. vnde sicut bethsaida dicebatur ciuitas andree et petri. vt legit̄ Joh. i. tamen nō erat ipoꝝ quo ad ꝓpr̄ietatē: quia tunc paupes nō fuissent: sed erat ipoꝝ quo ad originē. et nazareth dicebat̄ marie et ioseph. Luce. ij. q̄ tamē nō erat ipoꝝ quo ad ꝓpr̄ietatē et dīnium: sed quo ad consuetudinem ibidem manēdi: ita ista domus poterat dici petri: q̄ ibi cōsueuerat habitare. Potuit etiā dici petri domus si aliq̄n fuit petri. Unde ꝛ sepe res vendita vel donata vocat̄ illi⁹ qui eā vendidit vel donauit. sic etiā bethleem dicebat̄ ciuitas dauid: sicut patet Luce. ij. nat⁹ est ihesus in bethleem iude ciuitate dauid: que tm̄ tunc nō erat dauid: sed tō illo tpe vocabat̄ ciuitas dauid: quia aliq̄n fuerat eius. Modi ergo loquendi in scripturis sunt sollicite attendēdi: quia scriptura diuina modos loquendi cōmunes et vulgares nō abijcit. Et ꝓpter h̄ multa ꝰba scripture potest aliq̄s ad suā trahere voluntatez. Sed nō oportet: q̄ nō sensum semp quem possunt ꝰba sonare: sed quez series scripturarū p̄tendit debet extrahere orthodox⁹.

Quod vero tertio dicit de gladio quez petrus exemit nō cōcludit: q̄ ille gladius potuit dici petri. alio modo q̄ quo ad ꝓpr̄ietatem. potuit em̄ dici petri q̄tum ad consuetudinez vel actū portādi iuxta quē modū loquendi dicit aliq̄s de gladio qué ꝓsueuit portare: q̄uis sit dīni sui. Iste est gladius meus. sicut famul⁹ dicit de equo dīni sui quē consuevit equitare. Ille ē equus meus. Ad auctoritatē ꝰo Luce xxij. sup lr̄am apparebit. Ad illud ꝰo de libro actuuz. Calcia te caligas tuas ꝛ circūda tibi vestimentū tuū. Dicūt sicut respōderūt ꝓpus ca. ix. Ad vltimū de matthEo p̄cedūt q̄ p illa verba nō potest concludi q̄ matthEus tūc reliquerit oia quo ad ꝓpr̄ietatē: sed dicūt q̄ nō est simile de illis verbis dictis de matthEo. et de ꝰbis petri. ppter cāz q̄ est dicta ꝓpus de verbis dictis. Luce. v. de petro iacobo ꝛ iobāne.

Quarta ꝓs ist⁹ capituli in q̄ accedit ad litterā

Nūc em̄ p lr̄az transcurrendū. p illa verba Ecce nos reliq̄m⁹ oia ꝛc, nō pōt ꝓcludi ꝛc.

Isti impugnatores concedũt sicut dictuz est q̃ p illa ꝟba p̃cise nõ relata ad añcedentia et consequẽtia: 7 ad alia loca scripture: non põt concludi: tamen p illa 7 alia põt concludi 7c. et hoc sufficit appellãti [in domũ petri] ꝫ est in domũ in qua petrus cõsueuerat habitare: q̃ forte petrus 7 andreas erant ita paupes q̃ ante vocationẽ p̃mã nõ habebãt domũ nisi conductã: vel in domũ petri q̃ aliquando fuerat petri [ergo dom⁹ adhuc remãserat petri] male infert sicut ex ostensis apparet. Ex hoc notant isti impugnatores q̃ ꝑm illum impugnatum apli nec mobilia nec immobilia reliquerũt quo ad dñium 7 ꝓprietatez. [Exemit gladium suũ] quia scz consueuit ipm portare: vel quia tũc actu portabat. Et si queras cuiꝰ fuit gladius ille quo ad dñium et ꝓprietatem Ad ꝫ dicunt isti impugnatores q̃ hoc ad eos nõ ptinet indagare: quia ꝑm beatũ hieronymũ in multis melius est dubitare q̃ aliq̃d temere diffinire. Sicut etiaz dicit Origenes q̃ ignorat q̃n iesus venit in domum symonis de quo dictũ est ꝓus: si tñ diceret q̃ ille gladius erat alicuius alterius: a quo eũ acceperat ad portandũ. hoc improbari nõ posset vt dicunt [In locũ suũ.] Ex hoc posset argui q̃ ille locꝰ erat gladij quo ad dñium 7 ꝓprietatẽ si ꝫ vocabulum suũ semp notaret dñium 7 ꝓpetatez et ideo dicunt q̃ suũ: meum: tuũ 7 huiusmodi accipiunt equiuoce: quia ex eis preci e nõ potest ꝓbari aliquid esse alicuius quo ad dñium et ꝓprietatem nec nõ esse [Tollat similiter et peram] hoc dictum fuit dispensatiue ꝑm Bedam: per illam tamen dispensationẽ nõ cõcedebatur q̃ haberẽt dñiuz 7 ꝓprietatẽ sacculi et pere: sed q̃ portarẽt. vnde cũ xps dixisset discipulis suis. Luce. x. Nolite portare sacculuz neq̃ perã 7c. Duo interdixit eis. s. ꝓpetatem hmõi rerũ et facultatẽ vel actũ portãdi hmõi Passione aũt imminente dispensauit cuz eis q̃tum ad secundã nõ q̃tum ad primum: sicut tempore necessitatis extreme: licitũ ẽ tollere etiam aliena ad vtendũ. Non aũt est licitum ꝓprietatem rei alterne sibi aliq̃liter vẽdicare. [Vendat et tunicã] hoc potest fieri tempore necessitatis extreme absq̃ dñio 7 ꝓprietate. sicut si aliquis habẽs tunicã alienã esset in articulo necessitatis extreme q̃ si nõ venderet tunicã 7 emeret sibi necessaria moreretur: ipe tũc haberet licitã ptãtem vendẽdi tunicã: cuius tñ ꝓpter hoc nõ ffert dñium 7 ꝓprietatem sicut creditor in multis casibus põt vẽdere rẽ impignoratã: cuiꝰ tñ nõ acq̃siuit dñium 7 ꝓprietatem. [Emat gladium] hoc ꝑm nullos doctores mistice: nõ ad litterã debet intelligi

Unde basiliꝰ ꝓdicta ꝟba ptractãs ait. Nõ iubet dñs portare marsupiũ 7 perã 7 emere gladiũ: ꝫ ꝓdicit futurũ: q̃. s. apli obliti tpe passionis donoꝝ 7 legis dñi auderẽt sumere gladiũ sepe enim scriptura vtit impatiua ꝑmonis spẽ loco ꝓpherie. In pluribꝰ tam⁹ libris nõ inuenit accipiat: tollat vel emat: ꝫ tollet vel emet [Habuisse.] Uno mõ vel alio. s. vel quo ad ꝓprietatẽ 7 dñium: vel quo ad licitã facultatez vtẽdi: vel quo ad actũ vtẽdi: vel ꝑ aliũ moduz Ubi hẽ in diuersis locis accipit eq̃uoce: q̃nq̃ eni portat dñiuz 7 ꝓprietatẽ: q̃nq̃ ptãtẽ vtẽdi: q̃nq̃ actũ vtendi: q̃nq̃ originẽ: q̃nq̃ consuetudinẽ habitãdi vel aliquid faciẽdi ꝑ aliud: 7 q̃nq̃ quis dr hẽ patrẽ: sicut etiã totũ habet ptes: 7 ptes habẽt totũ: 7 ꝓlatꝰ habet subditos 7 subditi habẽt ꝓlatũ. Unꝺ modos accipiẽdi habere: est difficile cnũerare: q̃ licz q̃dã sapiẽs in quodã loco ponat octo modos q̃bꝰ dr hẽ. tñ ꝓter illos sunt multo plures. Ex diuersis igit locis scripture qualit vnũ dictũ interdum debet itelligi: oportet accipe. [Per ꝟba illa relictis oibꝰ secuti sunt eũ. nõ põt cõcludi 7c.] Hoc cõcedit: 7 tñ p illa ꝟba petri habito respectu ad ãtecedẽtia: 7 ꝓsequẽtia: põt ꝫ cõcludi. [Quãtũcũq̃ dr eo dicat scriptura q̃ relictis oibꝰ secutꝰ est cũ: nõ sequit: q̃ quo ad dñiũ reliq̃t ea.] Cõcedit: q̃ ꝑ alia loca scripture nõ põt hẽri q̃ illa verba debeãt intelligi de modo relinquẽdi oia quo ad dñium 7 ꝓprietatẽ: sec⁹ est de illis ꝟbis petri. Ecce nos reliquim⁹ oia sicut ostensum est ꝓius. Cap. xij.

Cap. XII
Pria ps isti⁹ capli recitãs aliã ptẽ textꝰ ꝓstitutionis.

Ed ꝓpt hoc pe

s tr⁹ Matth. xix. cũ dñs dixisset vni qui nõ erat de discipulis. Si vis ꝑfectus esse: vende oia q̃ habes: 7 da paupib⁹ 7 habebis thesaurũ in celo: 7 veni 7 sequere me. Petrꝰ dixit. Ecce reliq̃m⁹ oia 7c. Nõ dixit vẽdidim⁹ oia 7 dedim⁹ paupib⁹: ꝫ dixit. Nos reliquim⁹ oia. Possunt em̃ res tpales quo ad curã 7 affectionẽ illarũ sine dñij abdicatõe reliqui vel reliquim⁹ oia. s. ꝓter illa sine q̃bꝰ põt ꝫ vita trãsiri: sicut sunt alimẽta: vel ꝑ alimẽtis necessaria: q̃bꝰ nõ est ꝟisimile q̃ ipis renũciarẽt vt ꝓbãt scripture ꝓdicte: et alie multe de q̃bꝰ dicetur latius infra in obiectionibꝰ: quas ille hereticus facit cõtra constitutionẽ. Cũ inter.

Scda ps isti⁹ capli declarans textuz cõstitutiõis

Ostquã in pte p̃cedẽ

ti ille ipugnatꝰ oñdit: q̃ ꝑ verba petri nõ põt ostendi q̃ apli reliquerint oia quo ad dñiuz et ꝓprietatem: hic amplius hoc declarãs: ostendit q̃ est alius modus relinquẽdi omia q̃ quo ad dominiũ seu ꝓprietatem: ostendẽs q̃ duo

bus modis oia reliquerũt quo ad dñiuz seu ꝓ
prietatez. Primus modus est qꝺ apli omnia
reliquerũt quo ad affectionẽ ⁊ curã. Alius mo-
dus est q reliquerũt oia ꝓter illa sine qb⁹ nõ
potest hec vita transiri cuiusmodi sũt alimen
ta ⁊ ꝓ alimẽtis necessaria. Sed isti ipugna-
tores impugnãt ꝓdicta q̃tum ad duo ꝓncipa
liter. ostẽdẽdo videlz ꝓmo q apli oia reliquez
runt: nõ solũ quo ad affectionẽ ⁊ curã: ꝫ etiaz
quo ad dñium seu ꝓprietatẽ. Scẽo spãliter
oñdũt q etiã reliquerũt oia sine q̃bus nõ põt
hec vita transiri quo ad dñium ⁊ ꝓprietatem.
Primũ ostendũt primo sic. Perfectꝰ ẽ relinq
re tpalia quo ad affectionẽ ⁊ curã: ⁊ etiã quo
ad dñium ⁊ ꝓprietatẽ q̃ quo ad affectionẽ et
curã tm̃modo. aliter em̃ oms religiosi frustra
relinq̃rent oia quo ad dñium ⁊ ꝓprietatẽ: sed
apli pfectissime oia reliq̃rũt: g̃ ñ solũ oia reliq
rũt quo ad affectoez ⁊ curã: ꝫ et quo ad dñiuz
⁊ ꝓprietatẽ. Scẽo sic arguũt. qui relinquũt
actu oia et etiã voluntatẽ habẽdi nõ reliquũt
solũmodo oia quo ad affectionẽ et curam: sed
etiã quo ad dñium ⁊ ꝓprietatẽ: q; qui retinet
dñiũ ⁊ ꝓpetatẽ ñ abdicat volũtatẽ hñdi: imo
etiã nõ abdicat ꝓncipalẽ modũ habẽdi q̃ est
hre iure dñij ⁊ ꝓprietatis. Apli aũt reliq̃runt
voluntatẽ habẽdi oia tpalia teste glosa. Luce
xviij. q̃ sup illa ẏba petri. Ecce nos reliq̃mus
oia: ait etiã voluntatẽ habẽdi: ⁊ eadẽ ẏba di-
cit glosa sup illa ẏba petri Matth. xix. Ecce
nos reliq̃mus oia. ⁊ hoc testaꝫ grego. q̃ sicut
allegatũ est pri⁹ sup illa ẏba Matth. iij. Re-
lictis retibus secuti sunt eũ: ait. Multũ re-
liq̃t qui quãtũlibet parũ totũ deseruit: q̃ cum
re possessa etiã ꝓcupiscẽtie habẽdi renũciauit
qui aũt possessa deserit: ⁊ ꝓcupiscẽtie habẽdi
renũciat. dñium abdicat ⁊ ꝓprietatẽ. hoc aũt
fecerũt apli ſm grego. g̃ reliq̃rũt oim dñium
et ꝓprietatẽ. Tertio sic arguũt. Relinquere
aliqua dupliciter põt itelligi: q; relinq̃re vno
modo idẽ est qꝺ ꝓmus habitũ dimittere. sic ꝺr
Job. iij. Reliq̃t igit̃ mulier idriã suã et abyt
in ciuitatẽ. sic etiã accipit Matth. iij. cũ ꝺr.
Relictis retibus secuti sunt eũ: q̃uis aliter
accipiaꝫ relinq̃re in ꝓma auctoritate ⁊ aliter
in scꝺa. Quia mulier sic reliq̃t idriaz suã q̃ tm̃
forte nõ erat sua quo ad ꝓprietatẽ: sed forte
erat accõmodata sibi: ⁊ iõ forte dicebaꝫ sua:
nõ tm̃ reliq̃t voluntatẽ habẽdi ipam. Petrus
aũt ⁊ andreas sic reliquerũt retbia q̃ ꝓius ha
buerant q reliq̃rũt volũtatẽ habẽdi. Aliꝫ re-
linq̃re aliqua accipit̃ ꝓ nolle hre ipa. Nõ ei
q̃n dicit petrus. Nos reliq̃mus oia. ipe intel-
lexit se oia habuisse ⁊ oia dimisisse. ℔ ei falsuz
fuisset. q; pauper erant apli. Intellexit ergo.

Tertia ps istius ca
pituli ꝓbãs di
cta q̃tũ ad duo.

Primũ probaꝫ
ꝓmo

Secundo

Tertio

Relinq̃mus oia. i. nolumus aliqua hre: et ita
reliquerũt voluntatẽ habẽdi q̃cũq;. qui autez
relinq̃t voluntatẽ habẽdi q̃cunq; relinq̃t do-
miniũ ⁊ ꝓprietatẽ quozũcũq;: ⁊ ita apostoli
quo ad dñium et ꝓprietatẽ oia reliquerunt

Quarto ꝓbaꝫ

Quarto sic arguũt. Si apli reliq̃runt oia
quo ad affectionẽ: aut reliquerunt oia quo ad
oẽm affectionẽ. s. illã que est necessitaꝫ ⁊ illaz
q̃ nõ est necessitatis. Cũ em̃ nullus in hac vi-
ta possit sine tpalibus sustentari necesse est q
vnusq̃sq; naturã suã cupiẽs sustẽtare aliquaz
affectionẽ hẽat ad tpalia: ⁊ ita aliq̃ affectio ẽ
necessitatis. ⁊ aliqua nõ est necessitatis: aut
apli reliquerũt oia quo ad oẽm affectoez que
est necessitatis: aut quo ad aliquã affectionẽ
que nõ est necessitatis. Primũ dici nõ potest
q; in hoc fuissent apli vitiosi censendi. Nec se
cundũ dici põt. q; hoc est de necessitate saluꝫ
⁊ ita petrus dicẽs. Ecce nos reliq̃mus oia: ni
hil ad superogationẽ ptinẽs exꝑssisset. Intel
lexit ergo btus petr⁹ q oia reliquerũt quo ad
oẽm affectionẽ que nõ est necessitatis. q̃ autẽ
relinq̃t oia quo ad oẽm affectionẽ que nõ est
necessitatis relinq̃t affectionẽ habẽdi ꝓprie
tatẽ tpaliũ: q; illa nõ est necessitatis.

Quito ꝓbaꝫ

Quito sic arguũt. Si apli reliq̃rũt oia quo ad curam
aut quo ad curã q̃ est necessitatis qꝺ dici non
põt. Dis em̃ in hac vita degẽs opz q aliquã
curã habeat de tpalibus: aut reliquerunt oia
quo ad curã q̃ nõ est necessitatis: ⁊ si ℔ aut er
go reliquerũt oia quo ad talẽ curã actualẽ. et
℔ nõ fuisset magne ẏrutis in aplis. sic em̃ oẽs
boni ⁊ mali relinquũt oia quo ad curã actua
lem: aut relinquũt oia quo ad curã que nõ est
necessitatis nõ solũ abdicãdo curã actualez:
sed etiã relinquẽdo voluntatẽ habẽdi curã q̃
nõ est necessitatis. Et ex ℔ sequit̃ q apli oia
reliquerũ quo ad dñium et ꝓprietatẽ: quia q̃
relinq̃t aliqua nolẽdo hre curã de ipis q̃ nõ ẽ
necessitatis: aut ipa bz ꝓ derelictis vt ꝓcedã
tur occupãti. ⁊ sic relinq̃t dñium ⁊ ꝓprietatẽ.
Aut ipa dat vel vẽdit: aut alicui alienat a se:
et sic adhuc relinquit dominiũ ⁊ ꝓprietatẽ
aut relinquit voluntatẽ habẽdi curã de ipsis
retinendo ꝓprietatẽ: vt nullus habeat cu-
ram de ipis. et hoc est de rebus suis male dis-
ponere: quod vitio carere nõ potest. ⁊ ideo q
apli tali modo reliquerũt omnia quo ad curã
est minime concedendũ.

Sexto ꝓbaꝫ

Sexto sic arguunt
aut apli habuerũt intẽtionẽ resumẽdi ea que
reliquerũt aut nõ habebãt iutẽtionẽ resumẽ-
di. Si habebãt intẽtionẽ resumẽdi btus pe-
trus dicẽdo. Ecce nos reliq̃m⁹ oia. de parua
pfectõe se iactasset: si aũt nõ hẽbãt intentõez
resumẽdi, vel igit̃ de rebus suis q̃tũcũq; quis

cōiter ordinauerūt ipa dando: aut vendēdo: aut aliter a se dñium abdicādo. vel si nō poterāt vel nō expediebat de eis ordinare ipa pro derelictis habebāt: ⁊ ita proprietatē ⁊ dñium reliquerūt: nullo em̄ modo est ꝟtuosi talit̄ res suas negligere: vt ipas velit quo ad propetatem et dñium retinere: ⁊ tn̄ nō eas ꝯgrue moderari: qz hoc reipublice est nociuū. Dicūt igitur isti impugnatores q̄ apli reliquerūt oia: in ꝓncipio: sed postq̄ fuerūt ad aplatū assūpti quo ad pfectionē ⁊ curā q̄ nō est necessitatis et propter eandē rōnez reliquerūt oia quo ad dñium ⁊ propetatē: q̄ propetas nō est necessitatis. nec videt aliqua rō q̄ reliq̄runt oia quo ad affectionē ⁊ curaz q̄n reliq̄rint illa quo ad dñium et propetatē. Tum qz sicut cura ⁊ affectio nō sunt necessitatis. ita propetas nō ē necessitatis. Tū qz retētio propetatis nō debet esse sine cura: qz hoc reipublice est nociuū: et ideo retinere propetatē rerū: ⁊ nolle curā habere de eis nec p se nec p aliū: nō laudabile ꝫ vitupabile est censendū. Sequit̄ g̃ q̄ cū apli reliq̄rint oia quo ad affectōnē ⁊ curā propter deū: q̄ etiā propter deū oia reliquerūt quo ad dñium ⁊ propetatē. Causa aūt q̄re petrus dixit reliq̄mus oia et nō vidim⁹ oia sup lram apparebit. Scdo isti impugnatores conātur ondere q̄ apli illa sine q̄bus nō pōt hec vita trāsiri reliquerūt quo ad dñium ⁊ propetatez quod probāt ꝓmo sic. nō min⁹ sub ꝟbis petri cū dixit Ecce nos reliq̄mus oia. ꝓprehēdunt illa sine q̄bus nō potest ꝫ vita transiri q̄ sub voto religiosoꝝ qui cupientes pauptatē apostolicaz imitari viuere sine propo profitent: ꝫ sub voto taliū religiosoꝝ ꝓprehendūtur illa sine q̄bus hec vita trāsire nō pōt: sicut oñsuz est ꝓus. igit̄ sub ꝟbis petri ꝓprehendunt illa sine q̄bus hec vita transiri nō pōt. apli igitur vite necessaria reliquerūt: sicut ⁊ religiosi: sed nō reliquerūt ea quo ad facultatē ⁊ actū vtēdi: ergo reliquerūt ea quo ad dñium ⁊ propetatem. Scdo sic. non magis generaliter dr in actibus aplorz de ꝓmis credētibus q̄ erāt eis oia cōia q̄ petr⁹ dixit de se et coaplis suis Ecce nos reliq̄mus oia: ḡa nō magis gñaliť sunt p̄dicta ꝟba in actibus q̄ ꝟba petri. ꝫ ille impugnatus propter illa ꝟba in actibus concedit q̄ nō solū illa sine q̄bus pōt ꝫ vita trāsiri: sed etiā illa sine q̄bus non pōt transiri vita illa fuerūt eis cōia. ergo eadē rōne propt̄ generalitatē verboꝝ petri debet cōcedi q̄ apli reliquerūt etiā illa sine q̄bus nō pōt hec vita transiri: sed nō reliquerūt illa quo ad facultatem ⁊ actū vtendi: igit̄ reliquerūt illa quo ad dñium ⁊ propetatē. Confirmat̄ hec rō: quia abdicatio primoꝝ credentiū nō erat verisimilio: q̄ abdicatio aplorz: sed p illū impugnatū primi credētes reliquerūt oia sine q̄bus non pōt hec vita transiri quo ad propietatem in spāli. ergo ⁊ apli reliquerūt oia sine q̄bus non pōt hec vita transiri quo ad propietatē saltē in speciali: ⁊ ita ꝟba petri ad illa sine q̄b⁹ non pōt hec vita transiri debēt extēdi. Tertio arguunt sic. verba petri p̄dicta. Ecce nos reliq̄mus oia: extendi debēt ad illa de quibus xp̄s antea locut⁹ fuerat: qz occasione xp̄i ad adolescentē. ⁊ de adolescente cui dixerat. Si vis pfectus esse vade ⁊ vende ⁊c. dixit petrus ꝟba p̄dicta: sed xp̄s antea locutus fuerat de pecunia. qz vt habet Luce. xviij. Ihūs videns illum tristē factū: dixit. q̄ difficile q̄ pecuniā habēt: in regnū celoꝝ intrabūt: ergo ⁊ verba petri ad pecuniā debēt extēdi: ⁊ tamē sepe pecunie pro alimētis sunt necessarie. ergo ꝟba petri ad necessaria vite debēt extendi Confirmat̄ hec ratio: qz ꝑm augustinū de doctrina xp̄iana. ⁊ ponit̄. i. q. iij. Totū quicquid boues hnt in terra oia quoꝝ dñi sunt pecunia vocat̄: seruus: vas: ager: arboꝝ: pecus: quicqd boꝝ est pecunia dr. Ex q̄bus verbis dat intelligi q̄ oia qué pecunia vendi possunt et emi: debent sub noie pecunie ꝓprehēdi. alimenta aūt et alia sine q̄bus hec vita transiri nō pōt. vendi possunt et emi: ḡ possunt noie pecunie ꝓprehēdi: sed ostensum est q̄ ꝟba petri ad pecuniā debent extēdi. ergo etiā ad illa sine q̄b⁹ hec vita transiri nō pōt: debēt extendi. Nūc ad lram accedamus [Sed propt̄ ꝫ]. s. ꝓtigit reliq̄sse oia: dñium ⁊ ꝓprietatē mime abdicādo [cū petrus dixit. Ecce nos ⁊c.] Dicunt isti impugnatores q̄ ꝫ falsum est. qz nō ꝓpt̄ illaz cām dixit: ꝫ dixit hoc ecce ⁊c. vt declararet se et suos discipl̄os fecisse quod auduit tūc xp̄s adolescēti ꝓsulere. ⁊ iō sequit̄ q̄ intellexit de mō relinquēdi oia quo ad ꝓprietatē [nō dixit nos vidimus oia] qz falsū dixisset. q̄uis em̄ vidissent oia sua nō ꝓpter hoc vidissent oia: qz multa erāt q̄ nō erant sua q̄ nō poterāt vidēre: vt igit̄ petrus oia ꝓprehēderet et sua et nō sua. Non dixit vidimus oia: qz falsum dixisset: sed dixit reliq̄mus oia: ꝫ est nra: abiiciendo ꝓprietatē ipoꝝ um: ⁊ reliq̄mus aliena: nolendo neq̄ dono neq̄ emptōe: neq̄ aliquo alio quouismodo vnq̄ habere ꝓprietatē ipoꝝ sicut quodāmodo relinquunt aliena: dū ptās habēdi ꝓprietatē ipoꝝ penitus abdicatur: et isto mō ꝟba petri gñalissime de oib⁹ tpalibus et ꝓpriis alienis debēt intelligi. Dicūt tn̄ isti ipugnatores q̄ ls petr⁹ nō dixerit vidimus oia nra: nō tn̄ ꝫ negauit: nec ex scriptura po-

Deductio fecūdi mēbri ipugnationis.

Dñma ꝓbatio

Scda ꝓbatio

Tertia ꝓbatio

Quarta ps isti⁹ capituli in q̄ accedit ad litterā

test ꝓbari q̄ sua nequaq̄ vēdidit. imo multe auctoritates hieronymi sonare videnť q̄ sua vēdiderit. Nam sicut allegatū est supra. Hieronymus ab ebidiā ait. Si vis esse pfecta ⁊ i ꝓmo stare fastigio dignitatis fac qđ fecerūt apli. vende oia q̄ habes ⁊c. Ex q̄bus ꝝbis datur intelligi vt videť q̄ apli oia sua vendiderūt ⌊Dedimus pauperibus⌋ petrus hoc nō dixit: nō tm̄ negauit se aliqua dedisse pauperib⁹ ⌊possūt em̄ res tales relinq̄ quo ad curā ⁊c⌋ hoc verū est: sed locū in aplis post q̄ fuerť ad aplatū assumpti nō habuit: ⁊ ideo cōcedūt q̄ ex istis ꝝbis solūmodo nō pōt cōcludi q̄ apli oia reliq̄rint quo ad dñium. Ex intellectu tm̄ illoꝝ ꝝborum qui debet colligi ex serie scripturarum hoc ꝛcludiť euidēter vt dicūt. Appellans autē magis voluit arguere ex intellectu verboꝝ q̄ ex ipis ꝝbis: ideo vt dicūt habēt intentū. ⌊Vel reliq̄mus oia ꝓter illa sine q̄bus hec vita transiri nō potest⌋ Dicūt q̄ talis exceptio non pōt colligi ex scripturis sed oppositum ex scripturis patēter habeť: iō talis exceptiua cōcedi nō debet ⌊q̄b⁹ nō est verisimile q̄ renūciauer nt⌋ verū est quo ad licitā poteſtatē vtendi: tm̄ verisimile est vt ex scriptur⌋ eliciť q̄ istis renūciauerint quo ad ꝓprietatē ⁊ dñium ⌊hoc ꝓbant scripture p̄dicte⌋ Dicūt q̄ ille ꝓbatōes p̄ eq̄uocationē ꝓcedūt: ⁊ ideo nulle sūt censende ⌊Et alie multe de q̄bus dicetur ⁊c.⌋ vbi isti impugnatores respōdebūt ad eas ⁊ quō p̄ equiuocationē procedūt ostēdere conabunť. Cap. xiij.

Cap. XIII Prima ps istius capituli ꝓto recitat aliā pte text⁹

Ē iacobo autez

d et iobāne ꝛ. Matth. iiij. q̄ relicto patre suo zebedeo i naui cū mercēnarijs secuti sunt eū. certe p̄em nō reliq̄runt vt ei renunciauerint et postea nō habuerint eū immo eius filij remāserūt: quia illa ꝝba nō ꝛcludūt q̄ p̄ verba illa nos reliq̄mus oia intelligant a se oia tēpalia saltē illa de quibus sacra scriptura dicit contrariū quo ad ꝓprietatē ⁊ dñium abdicasse.

Scda ps huius capituli in qua ponit explicatio dicti textus.

Assignatis duob⁹ modis

relinquēdi q̄bus ille impugnatus asserit aplos oia reliqsse: hic redit ad ꝓpositū p̄ncipale: ostendēs q̄ p̄ illa ꝝba Ecce nos reliq̄m⁹ oia nō pōt cōcludi q̄ apli oia quo ad dñium reliquerūt simul cū hoc insinuās vnū aliū modum saluādi ꝝba petri absq̄ hoc q̄ oia reliq̄rit quo ad ꝓpetatē: dicēs q̄ sicut p̄ illa ꝝba matthei. iiij. dicta de iacobo et iobāne relicto p̄e suo zebedeo ⁊c. nō pōt ꝛcludi q̄ nō āpli⁹ habuerūt eum p̄ patre: ita ex illis ꝝbis petri Ecce nos reliq̄mus oia nō pōt ꝛcludi q̄ oia reliquerint quo ad ꝓprietatē: q̄ ꝛ reliqsset aliq̄ quo ad dñiū nō tm̄ illa de q̄bus dicit scriptura ꝛriū vt ꝝba petri. Reliq̄mus oia: intelligant cū illa expositōne ꝓter illa de q̄bus scriptura dicit cōtrariū. Sed isti impugnatores dicūt illā respōsionē nō valere. ⁊ q̄ insup errorē includit. Et ꝓbatio nō valeat ostēdūt: q̄ ois mod⁹ relinquēdi q̄ ꝓpetebat aplis ex doctrina xp̄i fuit possibilis ꝛueniēs ⁊ laudabilis at q̄ virtuosus: sed modus relinquēdi p̄em ne sit p̄ nō est possibil' neq̄ ꝛueniēs neq̄ laudabilis. Modus aūt relinquēdi p̄em q̄tuz ad assistentiā seu p̄ntiā et obsequiū corpale ꝓpť sequelā xp̄i est cōueniēs ⁊ laudabil'. g̃ ꝝba dicta de iacobo ⁊ iobāne cum ꝛ relicto p̄e suo ⁊c. de tali modo relinquēdi debēt intelligi. ⁊ ita cōsimiliter ꝝba petri de modo relinquēdi laudabili ⁊ pfecto debēt intelligi. talis ē modus relinquēdi oia quo ad dñium ⁊ ꝓpetatem: iō ⁊c. Error q̄ vt dicūt isti impugnatores ꝓtinēť in ꝝbis p̄dictis: est q̄ apli post q̄ fuerť ad aplatū assumpti: ⁊ etiā post missionē spūs sancti habuerūt ꝓpetatē rerū in spāli: quia ille res q̄s dicit scriptura aplos habuisse non dicit fuisse aplor: ꝫ alicui⁹ vni⁹ apli. ꝫ de singulis de q̄b⁹ ille impugnat⁹ exēplificat sicut de domo petri: tunica: caligi: vestim̄to ⁊ hmōi g̃ q̄libet aplor fuit ꝓpetari⁹ in spāli: qđ im probatū est ꝓus. Et ꝛ h etiā amplī⁹ inferr⁹ arguebať. Nūc accedať ad textū ⌊Relicto⌋ q̄tum ad p̄ntiā corpalē ⌊vt pro p̄e postea nō habuerūt eū⌋ q̄: h nō fuisset laudabile: ꝫ dissonū rationi ⌊verba illa nō ꝛcludūt ⁊c.⌋ cōcedit q̄ p ꝝba illa nude accepta cū sint de se mltos sensus habētia. nullū sensum determinatuz ex his p̄cise absq̄ alijs ꝛtingit cōcludere: ꝫ ex intellectu illoꝝ q̄ ex alijs locis elicit: hn ꝛcludit in tentū suū appellās: vt dicūt isti impugnatores ⌊saltē illa ⁊c.⌋ hic eliciť assertio p̄dicta. s. q̄ aplī habuerūt in spāli ꝓpetatē illarū rerū q̄s scriptura asserit eos habuisse: quaz esse erroneā isti impugnatores affirmāt ⌊scriptura dicit contrariū⌋ Dicūt q̄ scriptura nunq̄ dicit contrariuz. q̄uis scriptura dicat aliqua verba que scripturarū ignari possunt trahere ad contrarium. Cap. xiij.

Tertia ps istius capituli ꝓbāt ad ducta p̄ ostensi.

Quarta ps istius capituli notās et exponēs litteraliter.

Tem non obstat

i capitulū dilectissimis. xij. q. i. quod ꝓ se dictus hereticus inducit in quo btūs clemēs scribens condiscipulis suis hierosolymis habitātibus cū btō iacobo epō hierosolymitano eāparat statum aplorum et ipoz discipuloꝝ ac iudeoruz hierosolymis

Cap. XIIII Prima ps istius capituli recitat aliā pte textus cōstitutionis.

post missionē sancti spiritꝰ cōuersoꝝ:q̄tuz ad modū habēdi illa tpalia: statui primoꝝ parē-tuz in statu innocētie constitutoꝝ. et dicit ibi q̄tuz ad statū predictū pmoꝝ parentū q cōis vsus oim q̄ sunt in h̄ mūdo oibꝫ hoibꝫ esse debuit. sed p iniquitatē aliꝫ dixit hoc esse suuz: et alius illud. et sic inē mortales facta est diuisio. Pculdubio illa scriptura supponit q si primi parētes nō peccassent omia cōia fuissent quo ad dn̄ium et ꝓprietatē: qđ ptz in eo qđ dicit q p iniquitatē. i. per pctm̄ primoꝝ parentū. Aliꝫ dixit hoc esse suū: et aliꝫ illud. et sic inter mortales facta est diuisio. Hec aūt diuisio facta fuit eius rei cuiꝰ puꝫ erat cōio. diuisio aūt facta est rerū et nō vsus simplicis facti. vt patet: q aliꝫ dicebat hoc suū eē: et aliꝫ illud. nō dicit q vnꝫ diceret vsuz buiꝰ rei suū eē: et aliꝫ alteriꝫ. ꝑdicebat vnꝫ rē aliquā: et aliꝫ aliā esse suā. Sicq ptz q rerū quo ad dn̄ia: nō quo ad vsuz diuisio fuit facta. et p cōsequēs sequit q āte diuisionē quo ad rerū dn̄ia: cōio erat. et boc clariꝰ p sequentia patet in eodē capīo. vbi sequit: et sic nō pōt dici aer: neq̄ splēdor solis. ita nec reliq̄ q̄ cōiter data sunt oibus hoibus ad habenduz. vbi manifeste dicit oia tpalia cōiter data fuisse oibus hoīibus ad habendū: nō dicit quo ad facti vsuz: sed dicit ad habendū. q vsus facti haberi nullatenus potest: vt superius est probatum. ergo si data fuerunt eis: et ab illo scilicet deo qui dare potuit. dicendū est q domini fuerūt effecti: quia dare est accipiētis rez facere.

Secda ps istiꝰ capi declarans re ium cōstitutōis

Postquā ille ipugna

tus respōdit ad illa ꝟba petri. Ecce nos reliq̄ mus omia. hic respōdet ad capm clementis. Dilectissimis: qđ ad ꝓbandū vsum posse separi a ꝓprietate et dn̄io appellās inducit. Et diuidit in duo: q primo ostendere conat q p illud capitulū Clemētis nō pōt ostēdi: q in statu innocētie fuisset vsus facti sepatus a dn̄io vel ꝓ prietate. Ostēdēs q si primi pētes nō peccassent: oia q̄b vsi fuissent: fuissent eis cōia quo ad dn̄iuz. Secdo p illd capm Clemētis, ꝓbare molit q apli et eoꝝ discipuli āte cōuersionē eoꝝ de quiꝫ ibidē fit mētio: aliq̄ possidebant que postea cōicauerūt iudeis cōuersis. Primum duplicit conat ostendere. Primo sic. illa fuissent vel fuerūt cōia quo ad dn̄iuz seu ꝓprietatē in statu innocētie: q postea diuisa fuerūt quo ad dn̄iuz. sed res ipe fuerūt diuise quo ad dn̄ium post pctm̄ pmoꝝ parentū. g̃ res ipe fuerūt vel fuissent cōes quo ad dn̄ium seu ꝓprietatez: si primi parētes nō peccassent: et ita ibi nō fuisset vsus a ꝓprietate et dn̄io sepatus.

Nō prima ipugnati.

Secda ratio ipugnati.

Secdo ibi [et h̄ clarius] ꝓbat secdo modo q omnia ibi fuerūt cōia quo ad dn̄ium. q̄a illud quod datur aliquibus ab illo qui potest dare datur eis quo ad dn̄ium: ita q dn̄i efficiuntur illoꝝ que dantur: sed res erant date a deo oībus hoībus ad habendū: igit dn̄i efficiebāntur: et p ꝓsequēs in statu innocētie fuisset vsus a ꝓprietate seu dn̄io nō sepatus. Sed isti impugnatores dicūt q ille in oībus nō soluz erronee: sed etiā cauillose et sub vocum multiplicitate ꝓcedit. vnde dicūt q h̄z i verbis premissis multi contineant errores. de q̄bus sup h̄z apparebit. tm̄ est vnus error ꝓncipal quē per duas rōnes ꝓdictas ꝓbare molitur. scz q tale dn̄ium rerū tpaliū haberēt primi parētes et habuissent si nō peccassent. quale nūc h̄nt illi qui habēt dn̄ia rerum. Ille error vt dicūt patenter elicitur ex boc q dicit beatū clemētem nō solum comparare sed etiā equiparare statum apostoloꝝ et ipoꝝ discipuloꝝ ac iudeoꝝ hierosolymis post missionez spiritus sancti conuersoꝝ q̄tum ad modū habēdi illa tempoalia primoꝝ parentū in statu innocētie cōstitutoꝝ. Cum igit ꝑm illū impugnatuz vt ꝓpus patuit. apostoli et eoꝝ discipuli ac ibi iudei conuersi habuerūt tale dn̄ium quale iudei conuersi habuerūt ante conuersionē ipsorum. sequit q tale fuit dn̄ium primoꝝ parētū quale est nūc dn̄ium mundanoꝝ. quia dn̄iuz primoꝝ parentū fuit tale quale fuit dominiū apostoloꝝ et ꝓdictoꝝ: et equiparat clemēs ꝑm ipm statum istoꝝ statui illoꝝ quantuz ad modū habēdi tempoalia. et dominiū apostoloꝝ et predictoꝝ fuit tale quale fuit iudeoꝝ conuersoꝝ ante ipsoꝝ conuersionē et illud fuit dn̄ium mundanoꝝ. igitur dn̄ium primoꝝ parentuz fuit tale quale est dn̄ium mūdanoꝝ. Sed h̄ dicunt isti impugnatores esse erroneum. Ad cuius euidentiā dicūt eē sciendum q dominiū tempoaliū datum primis parentibus fuit potestas rationabiliter regendi et gubernādi tempoalia absq̄ eoꝝ resistentia violēta. ita q homini violentiam vel nocumentū inferre non poterant. Vnde q̄tum ad talem potestatē super terrena et spēcialiter sup aialia dicit Ecclesiastici. xvij. dominus deus de terra creauit hoīez: et post. dedit illi potestatē coꝝ que sunt sup terram. posuit timoꝛē illius sup omnē carnē: et dn̄atus ē bestiarū et volatiliū. De ptāte autez regendi et gubernādi: aut ordinādi et disponēdi quedam alia dicitur Gen. ij. Tulit ergo dominus deus hoīem et posuit eū in paradiso voluptatis vt operaret et custodiret illum. Ex quibus verbis recte intellectis datur intelligi q i rebus quarū pmi parētes gubernationē hēbāt

Tertia ps capitli ꝓcedit ad impugnationē ꝓdictorum

Error ꝓncipalis quē in dictis ipugnati cōtinere dicunt

Primū notabile p impugnatiōe.

nihil contra eorum voluntatem accidisset: et ita talis pfecta ptās regēdi ⁊ disponēdi tē poralia fuit dñium quod datum fuit ꝑmis parētib⁹. ꝓpter quod dixit eis deus Gen.i. Replete terrā ⁊ subjcite eā. hoc est ad placitum vestrū regite ⁊ disponite eā: et dñamini piscibus maris ⁊ volatilibus celi. hoc est pfectam ptātē cui nō poterūt resistere bēte sup pisces maris ⁊ volatilia celi ⁊ vniuersa aiantia que mouent sup terrā. Preter illud aūt dñium data fuit ipsis ⁊ aiantibus terre ptās vtēdi qui busdā rebus determinatis: ita ꝙ aliqbus vti poterāt et nō alijs. vnde Gen.i. Postꝙ deus dederat primis parētib⁹ ptātē subjciēdi fraz et dñium oim aialiū sic scribit. Dixitꝙ deus. Ecce dedi vobis oēm herbā afferentē semen sup terrā ⁊ vniuersa ligna q̄ habēt in semetip sis sementē generis sui vt sint vobis in escaz et cūctis aiantibus terre: omiqꝫ volucri celi ⁊ vniuersis q̄ mouent in terra ⁊ in qbus est aia vīēs vt habeāt ad vescendū. Ex his ꝫ bis data tur intelligi ꝙ herbe et ligna hmōi data erāt cōiter boibus ⁊ alijs aialibus ad vescendum vnum aūt lignū nō obstāte generali ptāte vescēdi homini data erat exceptū. vt habet Genesis. ij. Cum dr ex oi ligno paradisi comede de ligno autez scie boni et mali ne comedas. In quacūqꝫ die comederis ex eo: morte morie ris.

Notabile scōm ꝙ impugnatione.

Scdo isti impugnatores dicūt esse no tandū: ꝙ diuersarū rerū diuersi fūt modi vtēdi. vnde alius est vsus illoꝝ q̄ māducari non debēt: ⁊ illoꝝ que māducari lz. ciusdē etiā rei sunt diuersi modi vtendi: qz eadē re diuersis modis vti cōtingit: sicut pecunia ꝓtingit vti ad pompā. et etiā ad aliā rem emendā. Sic pane ꝓtingit vti comedēdo: ⁊ ipm ꝙ alia re p mutando.

Notabile tertiū.

Tertio dicūt ꝙ lz ꝑmis parenti bus fuerit data ptās vtendi oibus tpalibus vno modo vel alio. Illa tn ptās vtendi non erat dñium quod a deo fuit ipis collatū: tum qz habuerūt ptātem vtendi angelis nō q̄dez coactiue sed ꝙ aliū modū qđ ex vbis bri augu stini sup illud ꝑme Corinth. ij. Dia ei vestra sunt. colligit manifeste. et tn sup angelos nō receperūt dñiuz: tum qz cessante illo dño nō cessauit ois ptās vtendi. Aliqua tn ptās vtēdi rebus quarū eis fuit datū dñiuz a dño illo mīme differebat. gubernare eīm et disponere est q̄dā actus vtēdi. ⁊ ideo ptās taliter dispo nēdi fuit ptās vtendi. et ita fuit dñium: nō tn et hoc sequit ꝙ omis ptās vtendi fuerit tale dñium: quia ptās vestiendi nō fuit tale dñiuz

Prima ratio im pugnatiua.

Illa eīm ptās data fuit alijs aialibus quibus nō fuit datum dñium. Ex his arguunt isti impugnatores cōtra assertionē ꝑdictā. sez ꝙ dñium primoꝝ parentū fuit tale quale est do miniū mundanoꝝ. Quia dñium primoꝝ pa tentum fuit ptās ad libitū disponēdi de tem poralibus quoꝝ habuerūt dñium. sm ꝙ patz per auctoritates supius allegatas: sed dñium mundanoꝝ et etiā dñium quod sm illum im pugnatum habuerūt apostoli: ⁊ eoꝝ discipuli ac etiam dñium quod habuerūt iudei cōuersi in tpalibus istis nō fuit talis pfecta potestas de rebus ad libitū disponēdi ⁊ regendi. quia si illud dñium habuissent: habuissent etiā ipꝫ in pecora: ⁊ alia aialia: que tamen nō ita obe diebant eis sicut obediuissent boibus: si i sta tu innocētie pmansissent. Et ita illud dñium istoꝝ nō fuit tale quale fuit primoꝝ paren tum: vt dicūt isti impugnatores: quia illa po testas quā dedit xps discipulis suis dicēs Lu ce. x. Ecce dedi vobis ptātē calcādi sup serpē tes et scoꝛpiones ⁊ sup omnē virtutē inimici et nihil vobis nocebit: et similiter illa q̄ dixit Marcus recitans verba xpi. In nomie meo demonia ejcient: serpētes tollent et si mortife ferum quid biberint nō eos nocebit. ⁊ vniuer saliter potestas faciendi miracula multoma gis assimilat dño dato ꝑmis parētib⁹ q̄ do minū mundanoꝝ vel aliorum in rebus tēpo ralibus quod habēt quicūqꝫ ex ordinatōe hu mana. immo dicūt ꝙ dñium quo dr de puero vel famulo ꝙ dominat equo dñi sui: quia pōt regere ad suc placitum volūtatis: et vniuersa liter omnis potestas violēta cui resisti nō po test quātum ad aliquas cōditiones morales magis assimilatur dominio primoꝝ paren tum q̄ dominū quod habent quicunqꝫ in re bus temporalibus ex pacto humano ꝓter do minium naturale. Dominūz ergo quod fuit apostoloꝝ et discipuloꝝ ipsoꝝ ac iudeo rum conuersoꝝ non fuit tale dominiū: quale fuit dominiū primoꝝ parentum. Amplius aut dominiū primoꝝ parentum fuit naturale: aut aliquid superadditum nature: si fuit natu rale: tunc non fuit nisi potestas naturalis coꝛ poris et sapiētie naturalis: qua valebant oia absqꝫ ipsoꝝ resistentia gubernare. Ad talē autem potestatem constat ꝙ nō reducti erāt illi de quibus in actibus fit mentio: quia na tura in eis quantuz ad defectus naturales fu it minime reparata. Si autem dominiū fuit aliquid superadditum nature: constat ꝙ fuit aliquid absolutum: quia aliter animalia ha buissent equalem potestatem resistendi habē ti tale dominium sicut non habenti: sicut nūc habent equalem virtutem resistendi: postꝙ aliqs effectus est coꝝ dns sicut ante. tale aūt absolutū supnaturale nō fuit in illis de qbus

Scda ratio

Ad primā rōnēz ipugnati rñdet.

fit in actibus mentio: ergo non habuerūt tale dñiuz quale habuerūt ꝑmi parētes. Ad rō-nē primā isti ꝯ ipugnati r. ꝯpōdent ꝙ aliquarū rerū quarū ꝑmo fuit cōio: postea facta fuit di-uisio: sed tñ nō oino eodez mō. qz aliomō fuerit cōia ⁊ postea ꝓpria: sicut econuerso. sepe alio modo aliqua sunt ꝓpria: ⁊ postea aliomō fiūt cōia. Vñ ꝑmo aliq̄ sunt ꝓpria quo ad dñium liberū siue plenū. postea vero fiunt cōia absq; tali dñio libero siue pleno: sicut ptz de intrāti bus monasteria: ⁊ cōferentib⁹ bona sua eisdez monasteriis.

Obiectio

Sed forte istabit ille ipugna-tus ꝙ ꝑter dñiuz qđ fuit talis pfecta ptās sub iciēdi ⁊ regēdi: ⁊ q̄si vincēdi seu superādi qđ habuerūt ꝓmi parētes in statu innocētie: ha buerūt dñium: qđ ꝑ peccatū mīnie pdiderunt q̄uis pderent ꝓmū. Nā nulli possunt inter se diuidere aliq̄ bona quo ad distincta dñia: nisi ꝑius habeāt dñium cōe in diuidēdis. sed ꝓmi parētes vel filij eoz diu post peccatū diuiserīt īter se bona tpalia quo ad distincta dñia. ergo post peccatum habuerūt cōe dñium: sed illud nō acq̄sierūt ꝑ peccatū. ergo āte pctm̄ habue-rūt dñium cōe.

Responsio.

Ad hoc dicūt isti ipugnato res ꝙ ꝓmi pentes post pctm̄ nō habuerūt do miniū cōe oim tpaliū, ꝓprie loquendo de dñio sed habebāt ptātez appropriādi sibi: ⁊ etiā ac quirēdi cōe dñium: qz que in nulli⁹ bonis sunt occupāri concedūtur. ⁊ ideo illa ꝓprietas nō fuit ꝓpe dñium cōe: sicut nec modo ptās ap propriandi seu acq̄rendi illa: q̄ celo trā mariq; capiūtur est ꝓprie dñium cōe. qz si esset ꝓprie cōe dñiuz: nullus deberet sibi appropare aliq̄ ipoz absq; cōitatis cōsensu. et iō si cocedaī ꝙ illa ptās appropriādi fuit cōe dñium. Dicunt isti ipugnatores ꝙ ta'e dominiuz nō fuisset in statu innocētie si ꝓmi parētes nō peccassent qz ibi nō fuisset ptās appropriādi. Et si q̄ra tur vnde igit̄ habuerūt ꝓmi parētes talē po testatē appropriādi res tpales: quā nō habue-rūt ante pctm̄. dicūt isti ꝙ habuerūt illā pote statē ex natura corrupta. qz ex dictamīe rōnis naturalis cōuincitur. ꝙ expedit posse peccāti bus ꝙ etiā habeāt ptātez appropriādi sibi ali qua: nisi eoz aliq̄ eadez ptāte spōte se priuent ita ꝙ null⁹ debet in principio cogi talez ptātez dimittere. Ex isto patet ꝙ esto ꝙ in ꝑmis pa rētibus in principio nō fuerit vsus facti ab oī dñio separat⁹ quo ad res cōsumptibiles. tñ in vtroq; ipoz: talis vsus fuisset ab oī ꝓprieta-te separ⁹: qz licz vtq; habuissz dñiuz tale: neuē tñ habuit ꝓprietatem. qz illa res tpalis dicit ꝓpria q̄ ita est vnius ꝙ nō alteri⁹ bois. ⁊ ideo modo certū est ꝙ nulla fuit ꝓprietas. ⁊ ex illo sequit ꝙ qđlibet dñium ex iure positiuo intro ductū sit idē ꝙ ꝓpietas. dñium tñ si debz vo cari dñiuz quod ꝓperit absq; oi iure positiuo diuino ⁊ humano nō est idē qđ ꝓpietas. ꝑz etiā ex ꝑdictis ꝙ in statu innocētie fuissz act⁹ vtēdi separatus a rebus vsu ꝯsumptibilib⁹ non a dñio quod est pfecta ptās subiciēdi ⁊ regē di: sed ab oi dñio qđ inter mortales ē inuētuz Claret insup ex ꝑdictis ꝙ apli ⁊ eoz discipu li ac iudei cōuersi: nec habuerūt tale dñiū q̄le habuerūt ꝓmi parētes añ pctm̄: nec habuerīt tale dñium. si tñ vocari debet dñium: q̄le ha buerūt ꝓmi parentes ante diuisionē rerū: q̄a illi habuerūt ptātez appropriandi sibi illa quo rum habuerūt tale dñium. Apli aūt ⁊ discipu li ac iudei ꝙuersi nō habuerūt talem ptātē ap propriādi sibi cōia sicut probatū ē ꝓius.

Ad secūdā rōem impugnati.

Ad scām rōnem respōdēt isti impugnatores ꝙ illud argumētū nō ꝓcludit de dñio q̄le habue rūt mortales post pctm̄. Si aūt intelligaī de alio dñio nō est ad propositū.

Quarta pbatio capituli ponit no tabilia circa litte ram.

His dictis circa lr̄am aliqua sunt notāda. [Eq̄parat statuz apl̄oz ⁊c.] hoc dicūt esse falsum: qz beat⁹ cle-mēs ꝓparat ⁊ nō eq̄parat: ꝛz aliquo modo assi milet q̄tum ad modū habēdi illa tpalia. illud pōt aliquo modo cōcedi sic. s. ꝙ btus clemēs assimilet vnū statū alteri q̄tum ad modū ha bendi tpalia quo ad vsum facti. nō q̄tum ad modū habēdi quo ad dñium: qz nunq̄ aliqui mortales habuerūt tale dñium tēpaliū quale habuerūt ꝓmi parētes in statu innocentie. immo illud ipimet ꝓmi parētes pdiderūt: q̄a ꝓmis parētibus inobediēt bus deo: omnia eis inobediētia sunt effecta. vndez de terra dixit sibi deus: spinas ⁊ tribulos germinabit tibi. verūtamen sicut natura nō fuit oino destru cta: ita nec illud dñium fuit oino destructum ita tamen fuit diminutū ⁊ deteriorat̄ ꝙ no mine dominij nō debuit appellari.

Nota benedictū

Propter quod deus benedicēs Noe et filijs eius. si cut patet Gen. nono. licet potestatem ꝓius habitam in statu innocentie insinuaret non esse destructam: dicens. Terror vester ac tre mor sit super cuncta animalia terre ⁊c. tamē talem potestatē dominij nomine nullatenus appellauit [cōmunis vsus] hoc est similis po testas vtendi cuz debitis circūstantijs absq; omni appropr̄atione. [Sed per iniquitatem alius dixit hoc esse suum ⁊c.] Verum est ꝙ si nunq̄ fuisset iniquitas nunq̄ fuisset appropri atio talis. ⁊ sic inter mortales post pctm̄ fctā est diuisio q̄tum ad dñium ⁊ ꝓpietatē [Oia cōia fuissent q̄tū ad dñium] hoc est verū quo ad perfectā potestatē subiciendi: qz quilibet saltem cum puenisset ad pfectā etatem habu isset talem potestatē seu ꝓpietatem. Dic

insinuat ⁊ loquit de ꝓprietate qualis est inter mortales. ⁊ talis nō fuisset in statu innocētie nec vnꝰ de tali ꝓprietate loquit scriptura cū loquit de dño ꝓmor parentū ante peccatū. Unde ꝓprietas ꝑm q hoc nomie scie legales vtunt lz significet idē qđ dñiuz accipiēdo dominiū qđ ꝓpetit ex iure positiuo. nō tn signignificat idez qđ dñium accipiēdo dñium ꝑm alias significatōes de q̄bus dictū est in ꝓncipio istius opusculi. Unde q̄is dicat ille dñatur animo suo: nō ꝓpter hoc ꝺr q ille hz ꝓprietatē animi sui: qz ꝑm illū modū loquēdi. tunc maxime dñatur q̄s volūtati sue q̄n relinq̄t ꝓpriā voluntatē ⁊ ꝓmittit se volūtati alterius et prompte facit quicq̄d alius sibi suadet et ponit: sic etiā lz dicat de famulo q dñat equo dñi sui: nō ꝓpter ꝺ ꝺr q hz ꝓprietatē eq. ⁊ ita plures significatōes hz hoc nomē dñium q̄ ꝺ nomen ꝓprietas. ⁊ ꝓpter hoc dicūt isti impugnatores q ille impugnatus in toto illo ꝓcessu sub ꝟbis ambiguis ⁊ obscuris ac cauilloſe ꝓcedit [quod patet] dicūt isti q illa q̄ sequūt nullo modo faciūt patere illud quod intēdit. [Hec aūt diuisio facta fuit eius rei cui? ꝓpus erat cōio] Hic dicūt isti impugnatores q illa diuisio fuit eiusdē cuius ꝓpus erat cōio. sed nō eodē modo fuit res diuisa: quo prius fuit cōis et ideo ex hoc q postea fuit ꝓpria quo ad dñium nō pōt concludi q prius erat cōis quo ad dñium. Et qz ille impugnatus hic ⁊ alibi fundat se i ꝟtute talis ꝓpositōis. Quādo aliqua cōia diuidunt: illa eodē modo sunt ꝓpria quo ꝓpus fuerūt cōia ⁊ ecōuerso: qz illa negata ꝓcessus diuersi nullū habēt colorē. Jdeo isti impugnatores plura adducūt exempla ad ꝓbādum falsitatē dicte ꝓpositōis ⁊ cuilibet cō similis. Primuz exemplum inexpugnabile eis apparet ⁊ est de creditoribus habētibus cōia pignora aliquoꝝ collegioꝝ vel etiā aliq̄rum singulariū ꝑsonarū. nā ꝓstat p iura q isti creditores habēteſ pignora cōia in casu licite possunt vēdere quibuscūq; q nō sunt ꝓhibiti emere ista pignora cōia. vendāt ergo vnū pignus vni mercatori ⁊ aliud alij: ⁊ aliud tertio ꝺ posito hec est diuisio illoꝝ q̄ ꝓpus erunt cōia et tamen nō eodē modo sunt diuisa: quo prius erant cōmunia. Nūc em̄ sunt diuisa ⁊ ꝓpria quo ad dñium et ꝓprietatē: que tamē nō erāt prius cōmunia quo ad dñium ⁊ ꝓpietatē: qz creditores dñium ⁊ ꝓprietatē minime habuerunt. Jtem si aliqui habētes cōmunes pecunias partem pecuniaruz diuidant inter mercatores et partē inter monasteria dominū a se totaliter transferendo. pecunie date monasteriis non eodez modo fiūt ꝓpe monasteriis quo pecunie date mercatoribꝰ fiūt ꝓprie ipis ⁊ ita nō eodēmodo fiūt ille pecunie ꝓprie monasteriis quo prius fuerāt cōes dātibus eas.

Notā ꝓpositionē istā ad quā i pugnādā quatuor ponūtur exēpla.

Primū exemplū

Scōm exemplū.

Tertiū exemplū. Tertiū exemplū est de abbate vel alia religiosa ꝑsona date elemosinā de bonis cōibus pauperibus secularibꝰ: quia ille elemosine date fiūt ꝓpe quo ad liberā potestatē dandi vendendi ⁊ alicui alienādi ac legandi: ⁊ tamē illo modo nō fuerūt cōes: ergo illa diuisa nō eodē modo fiūt ꝓpa quo fuerūt priꝰ cōia. Quartum exemplū est de conferēte bona aliqua alicui monasterio: quia illa fiūt cōia que priꝰ fuerūt ꝓpa: nō tamē eodēmodo sunt facta cōia quo priꝰ erāt propria. Jllodo enī nō sunt cōia quo ad liberū seu plenū dñiuz: neq; quo ad potestatē libere dandi vendēdi ⁊ alicui alienādi ⁊ tamē illo modo prius erāt ꝓpa: ita ſcōm istos patet apte q licet aliqua diuidāntur que priꝰ erāt cōia: nō est necesse q eodēmodo fiāt ꝓpria: quo prius fuerunt cōia: nec econuerso. [Diuisio aūt facta est rerū] hoc cōcedit [⁊ nō vsus simplicis facti] hoc etiā concedit: si itelligatur cū dictiōe excludēte pro illo tempore quo primū facta est reruz diuisio. tn̄ sepe post ea fit inter multos diuisio tm̄ quo ad potestatem habēdi simplicē vsuz facti: sicut patet de fratribꝰ minoribꝰ quibꝰ diuiduntur celle ⁊ alie res multe. Jdē est de seruis ⁊ iumentis sepe ad mēsam alicuiꝰ. [Nō dicit q vnus diceret vsuz rei suuz esse: ⁊ aliꝰ alterius] verū est q hoc nō dicit: ⁊ tamē hoc nō negauit. Unde ꝑma diuisio rerū facta int̄ mortales fuit: ⁊ quo ad dñiū ⁊ quo ad ptātem vtendi: qz regulariter nisi i certis casibꝰ: qui habet dñium rei: habet ptātem vtendi re: licet aliq̄n aliq̄s habeat dñiuz rei: ⁊ tamē careat ptāte vtēdi re: saltez ad tps. Patet de rebꝰ impignoratis: ⁊ ita inter dñiuz rei ⁊ licitā ptātem vtēdi re: est differētia manifesta [Sicq; patet q rerum quo ad dñia: nō quo ad vsum fuit facta diuisio] hoc cōsequēs scōz istos includit duas ꝓes: vnā affirmatiuā q. ſ. quo ad dñia fuit facta diuisio: et illa est vera. Aliam negatiuā q. ſ. nō fuit diuisio facta quo ad vsum: ⁊ hec est falsa: accipiēdo vsum ꝓ potestate vtendi: quomō accipit clemēs in pdicto capitulo Dilectiſſimis: qz principalit facta fuit diuisio quo ad dñia: ⁊ ex hac sequebat diuisio quo ad potestatē vtendi. tamen licet ita fuerit inter illos qui res ꝓmitus diuiſerūt: tn̄ inter quosdaz alios posteriores sepe facta est alio modo diuisio: qz sepe quo ad ptātem vtēdi tm̄modo [⁊ per cōsequēs sequit q ātē diuisionē quo ad rerū dñia cōio erat] Jſtud scōz eos nullomodo sequitur: etiā licet cōsequens esſet verum: non tamen sequeretur ex ꝓmiſſis

quia sicut ostensum est lz alique res inter alios diuidant. nō tñ oportet q̄ isto modo fiant ꝓprie quo ꝓus fuerāt cōes: patet de vēdētibus pignora cōia mercatoribus. Dicunt tamen isti impugnatores q̄ lz in ꝓposito gratia materie nō vi argumēti concederet q̄ añ primaz diuisionē rerū res fuerint isto modo quo ad dñium: quo nūc oīs res que in nulli⁹ bōis sunt que occupāti concedunt: sunt quodāmō cōmunes quo ad dñium oībus boībus vel saltem illis qui tali dñio nō renūciauerūt inquātum habent ptātem diuidēdi et appropriādi sibi ista que capiunt. tale tamen dñium nō fuit primoꝝ parentum ante peccatū nec fuisset in statu innocētie si nō peccassent: sed añ peccatum habuerūt tm̄modo dñium quod est p̄fecta ptās subjciendi ⁊ regēdi aliqua tpalia et ptātem vtendi hmōi rebus: nō aūt tūc habuerūt dñium quod est ptās appropriandi et diuidēdi res inter se quo ad dñia: sed tale dominiū habuerūt post peccatū ante diuisionez rerum: quia in tpe medio inter tps innocētie et primā diuisionē rerum habuerūt potestatē diuidēdi res inter se ⁊ appropriādi sibi eas. ⁊ ita fuit triplex tempus. s. ante peccatū in quo tpe habuerūt dñium quale nunq̄ aliq̄ postea habuerūt. Scōm tempus fuit post peccatū ⁊ ante diuisionē rerum. ⁊ in isto tpe habuerunt ptātem diuidēdi ⁊ appropriandi sibi res: et si talis ptās vocet dñium: potest cōcedi q̄ habuerūt dñium cōe rerū. Tertiū tps fuit post diuisionē rerum. ⁊ tunc inceperūt dñia ꝓpria qualia nūc sunt mūdanoꝝ. [Et hoc clarius] Dicūt isti q̄ nullo modo patet intelligēti [cō]muniter data sunt [hoc est ꝓcessa sunt. vnde et ℞bum dandi nōnunq̄ accipit ꝓ verbo concedendi. Unde sepe quis dat quod nō habet quia cōcedit quod nō habet. [Ad habendū] habere sicut dictū est ꝓus multipliciter accipitur. vnde ⁊ vnus modus habēdi est habere quo ad licitaz ptātem vtēdi: ⁊ ita data sūt ad habendū: quo ad licitā ptātem vtendi: ⁊ etiā quo ad dñium ante pctm̄ quod est ptās perfecta regendi ⁊c. ⁊ post pctm̄ quo ad dñium q̄ est ptās diuidēdi inter se ⁊ appropriādi sibi: si tñ debet vocari dñium ista ptās. [Non dicit quo ad vsum facti] verū est q̄ nō dicit ℞baliter nō tñ negauit: neq̄ ℞baliter neq̄ sentētialit. Sed sentētialiter dixit accipiēdo vsum facti ꝓ licita ptāte vtendi: q̄ cū dixit: data sūt ad habendū. debet intelligi sicut dictū est q̄ data sunt ad habendū quo ad licitā ptātem vtēdi [vsus facti haberi nullaten⁹ pōt] ℔ dicunt isti impugnatores est erroneū de quo inferi⁹ differet [Dñi fuerūt effecti.] [Cōcedi pōt vno modo accipiēdo dñium: ꝑ nō accipiēdo dñiuz ꝓ tali dñio: q̄le est dñium mūdanoꝝ: vel q̄le fuit dñium ꝑmoꝝ credentiū: si tñ dñiuz appellari debet. [Dare est accipientis facere.] Sic ℞bū dādi accipit multipliciter scōm q̄ declarātū est pri⁹. ita etiā ℞bū accipiēdi accipit multipliciter. Aliq̄n enim ꝑportat dñium. aliq̄n ꝑportat vsuz vel ptātem vtēdi. aliq̄n ꝑportat custodiaz: ⁊ alijs modis accipi pōt. Similit facere esse accipiētis: eq̄uoce accipit: vel q̄ faciat rē esse accipiētis quo ad dñiuz: vel quo ad ptātē vtēdi: vel quo ad custodiā: et multis alijs modis. Ēn sicut aliq̄d dicit cē alicui⁹ multipliciter vel quo ad dñiuz: vel quo ad ptātem vtēdi: vl quo ad custodiā: vel quo ad originē: ⁊ alijs modis q̄si inumeris. ita etiā facere rē esse accipiētis multipliciter dicit: ⁊ nō semp ꝑportat dñium ꝓpt̄ q̄ etiā sic dare rez: vt sit aliquo modo accipiētis nō semp ꝑportat dñiuz: imo aliq̄n nec ꝑportat dñium nec ptātem vtendi: ⁊ ita dicūt isti ꝑpugnatoꝝ q̄ iste ꝑpugnat⁹ ꝑ ℞ba multiplicia errores conat inducere. Cap. xv.

Nota ꝺ tria tēpa primoꝝ parentū.

Ēinde subiūgit beatus Clemēs sic. Isti⁹ eni cōsuetudinis mos erat retēto. Apli eoꝝq̄ discipli vna nobiscū et vobiscū cōem vitā duxerūt: vt eni bn̄ nostis erat multitudinis credentiū cor vnū: ⁊ aia vna. Nec quisq̄ coꝝ aut nostrum de bis q̄ possidebat esse dicebat aliq̄d suū: sed oia nobis ⁊ istis erāt cōia. Jn q̄b⁹ ℞bis supponit beat⁹ Clemēs apte q̄ āte cōuersionē illoꝝ iudeoꝝ: de q̄ mētio habet act. ij. ⁊. iiij. ca. Apli et coꝝ discipli aliq̄ possidebāt ibi. Cū dicit apli eorūq̄z discipuli: vna nobiscū ⁊ vobiscū: ⁊ loq̄tur de iudeis cōuersis q̄ cōem vitā duxerūt. ⁊ in quo erat illa cōis vita: declarat: dicēs. erat eni multitudinis credentiū cor vnū: ⁊ aia vna Nec q̄sq̄ coꝝ. s. apl̄oꝝ: ⁊ ipoꝝ discipuloꝝ: de q̄ bus locut⁹ est supra: aut nostrū. s. iudeoꝝ ꝓuersoꝝ de bijs q̄ possidebat. Ecce apte dic q̄ apli ⁊ discipuli aliq̄ possidebāt āte: sequit. aliquid suū esse dicebat: ꝑ oia nobis. s. cōuersis et istis scz apl̄is ⁊ coꝝ discipl̄is erāt cōia. sic q̄ p̄dictū capl̄m clare ptz: q̄ āte cōuersionē iudeoꝝ p̄dictā apli ⁊ coꝝ discipli aliq̄ bēbāt: et q̄ ista cōicauerūt: iudeis cōuersis: ⁊ q̄ iudei cōuersi cōicauerūt apl̄is ⁊ discipulis eoꝝ. similit q̄ habebāt. Jta q̄ quisq̄ coꝝ. s. apl̄oꝝ ⁊ discipuloꝝ ac iudeoꝝ cōuersoꝝ: eoꝝ q̄ possidebat nihil cē suuz dicebat. sed omia erant cōia inter ipsos.

Cap. xv
Ꝓia ps isti⁹ capli recitās aliā ꝑtē textꝰ cōstitutionis.

Jn parte ista iste ipugnat⁹ p̄dictū capl̄m Clemētis conat ondere q̄ apli: ⁊ coꝝ discipli: āte ꝓuersionē iudeoꝝ

Scōa ps hui⁹ capituli explicat textū predictū.

de quibus in actibus fit mentio aliqua possi-
debāt: q; dicit q ex dicto capitulo colligit q
apostoli ⁊ coꝛ discipuli cōicauerūt iudeis co
uersis illa que habebāt: ⁊ econuerso: igit ante
Tertia ps istiꝰ ca pituli iprobās dicta dictam conuersionē aliqua possidebāt. Sz
isti impugnatores magis volētes vt asserunt
impugnare mentē q̄ verba dicūt q lz verba
p̄dicta isti⁹ ipugnati extēse accepto vocabło
possidēdi sēsū verū possent bre: tn' accipiēdo
vocabulū possidēdi magis stricte; p eo q posi
dēt iure ꝓpꝛietatis ⁊ dñij sicut accipit ille
impugnatus: ꝝba illa erronea sunt censenda
q̄tum ad hoc q asserūt aplos añ cōuersionē
dictoꝝ iudeoꝝ aliqua iure ꝓpꝛietatis et dñij
possediſſe: ⁊ illa cōitati ctedentū contulisse:
quia vt dicūt ⁊ pbatum est p̄us ⁊ inferi⁹ am
plius ostendet. Apli postq̄ fuerūt ad apl̄atū
assumpti: nihil iure ꝓpꝛietatis ⁊ dñij possidē
bant. boc est detinebāt ad vsum vel facultā
tez vtendi. Quod vt appareat videamus
Quarta ps isti⁹ capituli notās et exponēs litterā. lram. ⌊Jstius em cōsuetudinis⌋ scz cōmunez
vitam ducēdi: cōem vitā duxerūt: viuēdo vi-
delz de cōibus. nō em h vita accipit pro p̄mo
actu anime: sed accipit pro sustētari: vt dicat
cōem vitam ducere: q̄ de cōibus sustētatur: et
ideo qñ cōia diuidunt inter ducētes cōmunē
vitam: adhuc remanēt aliquo modo cōia si-
cut p̄us: sed diuidunt vt pro illo tpe quilibet
licite vtat portōne sibi assignata, ⁊ iō qñcūq;
credēres sustentabant de diuisis adhuc erāt
cōia ⌊que possidebat⌋ sup hoc dicit glosa i de
cretis sic: dic possidebat. i. detinebat sicut su-
perius ōr: possidere: ex illa glosa clare patz q
in actibus ⁊ in ca. p̄dicto clement. ꝝbū possi-
dēdi accipit pro ꝝbo detinēdi: illo modo quo
supius ōr: possidere. i. detinere: qui tn nullum
habet dñium in bis que possidet seu detinet
et ita ex isto toto capitulo nō potest concludi
nisi forte q apli aliqua detinebant antea vel
cum dñio vel sine dñio. Aliud notāt isti ipu-
gnatores q cū ōr que possidebat debet refer-
ri ad tp̄s illud quo erant cōia: nō ad tempus
precedēs: quia ōr possidebat quod est verbuz
temporis imperfecti. Non possederat quod
est verbum temporis plusq̄pfecti. ⁊ ideo ne-
cesse est q ibi accipiat verbum possidēdi pro
verbo detinendi: et non pro habere dominiū
quia aliter esset oppositō in adiecto. Nec q̄s-
q̄ eoꝝ quę possidebat aliquid suū esse dice
bat: quia ille esset sensus nec quisq̄ eoꝝ quoꝝ
tunc habebat dominiū aliquid suū esse dice-
bat. ⌊Omnia nobis ⁊ istis erant cōmunia⌋
scz quo ad potestatē sustētandi p illa vno mo
do vel alio: et ita p̄m istos ex hoc non potest
probari q erant oībus apostolis ⁊ alijs cōia:
quo ad dñium etiā tale q̄le cōuersi: et forte ali
qui discipli aplōꝝ habuerūt. Ad cuius euidētiā
dicūt esse sciendū: q de discipulis aplōꝝ erāt
aliqui qui āte dictā cōitatē credentiū poterāt
bre in spāli: ⁊ in cōi sicut inferius declarare ni
tētur. ⌊Supponit btūs ⁊ lemēs apte q añ cō
uersionē ⁊c.⌋ Dicūt q accipiēdo verbū possi-
dēdi pro ꝝbo detinēdi: nec apte supponit nec
negat. tn est verū siue supponat siue nō. ꝑ acci
piēdo verbū possidēdi pro bre iure ꝓpꝛietatis
⁊ dñij: sic est oīno contra intētionē ⁊lemētis.
⌊Cōem vitā duxerūt.⌋ Expositū est p̄us. ⌊Apli
⁊ discipuli aliq̄ possidebāt āte.⌋ Verū est quo
ad aplos q aliq̄ possidebant ad facultatē vel
actū vtendi. ⌊Erant cōia ⁊c.⌋ Ad sustentādū
oēs. s. aplos: ⁊ alios. Ad hoc enī erāt: vt. s. oēs
sustentarētur. ⌊Aliqua habebant.⌋ Ad vsuz.
⌊Jlla cōicauerūt iudeis cōuersis.⌋ Volendo
scz q iudei conuersi vterētur eis: si indigerēt.
⌊Cōicauerūt aplis.⌋ Nō dādo eis ꝓpꝛietatez
ipoꝝ: sed volēdo q apli sustētarent de eis: si in-
digerēt. ⌊Que possidebat.⌋ Detiebat sic pu?
⌊Suum⌋. i. ꝓpꝛiū. Cap̄m. xvi.

Cap. XVI

Prima ps istius capituli recitat ali ā pte tertius cō stitutionis.

Tē in eo quod di

i cit q apli post petri ꝝba illa. Ecce
nos reliquim⁹ oia ⁊c. Vsi sunt reb⁹
ꝓsumptibilib⁹ vsu: dicim⁹ esse falsuz: q: in reb⁹
vsu ꝓsumptibilib⁹: vsus ꝓpꝛie sumpt⁹ hāi neq̄t
nec istis aliquis pōt vti vt supius est ostensuz

Scōa ps istiꝰ ca pli declarans tex tū constituciōis

Jn illa pte respondet

ad illud q̄d assumpsit appellās: q apli post ꝝ-
ba petri. Ecce nos reliquim⁹ oia rebus vsu cō
sumptibilibus vtebātur. dicēs h esse falsuz: q:
in talibus reb⁹: vsus ꝓpꝛie sumpt⁹ hāi nō pōt

Tertia ps istiꝰ ca pituli reprobans predicta

Sed isti ipugnatores dicūt: q in bis verbis
tres dogmatizat errores: et ꝓter h intentionē
appellauit: ⁊ rōem eius minie tāgit. Primus
error vt dicūt hic ꝓtētus est: q apli post illa ꝝ
ba petri. Ecce nos reliquim⁹ oia: rebus vsu cō
sumptibilib⁹ minie vtebātur. Scōus est q in
rebus vsu ꝓsumptibilib⁹ vsus ꝓpꝛie sumptus
hāi nō pōt. Tertius est q talib⁹ reb⁹ nō pōt vti
Primū vt dicūt est oīno erroneū: q: cōtra scri
pturā diuinā in multis locis que aplos asserit
post ꝝba petri p̄dicta cenasse cū xp̄o et come-
disse ac bibisse. Scōm improbatū est p̄us vbi
oñsum ē q vsus ꝓpꝛie sumpt⁹ in talib⁹ reb⁹ pt
hāi: ⁊ de tertio etiā dictū est p̄us. Scōo dicūt
isti ipugnatores q ille ipugnatus intentionē
appellātis minie tāgit. Appellās eiz nō plus
ꝓbare intēdit: nisi q pōt q̄s māducare ⁊ bibe
re: ⁊ vestibus indui: ac actus consimiles circa
res vsu ꝓsumptibiles exercere: absq̄ eoꝝ dñio

seu ꝓprietate. Utitur aūt talibus vocabulis vsus vti et consūmibus: quia talibus vtīť scriptura diuina cuius modū loquēdi nemini ē licitum reprobare. vnde ꝫtuz ad mentē appellantis sufficit ostēdere ꝙ actus consulēdi res vsu ꝛsumptibiles sīue consumptio hmōi rerū potest a ꝓprietate ⁊ dño separari. Luz igitur constet ꝙ apostoli cōsumpserit res vsu ꝛsumptibiles post illaꝫba petri. Ecce nos reliquimus omnia. In istis rebus nō habuerūt dñiū seu ꝓprietatē. appellās habet intentuz. scz ꝙ actus consumēdi res vsu ꝛsumptibiles pōt a ꝓprietate et dño separari: qz ꝫtum ad mētez appellātis tm̄ valet dicere actus cōsumendi potest in hmōi rebus a ꝓprietate seu dño separari sicut ꝙ vsus potest in hmōi rebus a ꝓprietate seu dño separari. Explicem⁹ itaꝫ lr̄am. [Usi sūt.] Hic est modus loquēdi scripture diuine. Unde Josue. v. Defecitꝫ manna postꝫ comederūt de frugibus terre: nec vsi sunt vltra cibo illo filij israel. Et ita appellās seruat modū loquēdi scripture [dicimus esse falsum.] Hic dicūt isti impugnatores ꝙ ꝫ diuine scripture repugnat. qz sicut pz p auctoritatem ꝓallegatam sumptā ex Josue. v. Qui manducat res vsu ꝛsumptibiles vtīť eis. certum aūt est ꝙ apostoli manducauerūt res vsu ꝛsumptibiles. Igitur vsi fuerūt eis. Unde dicunt ꝙ lz assertio istius cū dicit ꝙ apostoli nequaꝫ vsi fuerunt rebus ꝛsumptibilibus vsu: sit tam ridiculosa ⁊ puerilis vt qui nō videŕt scripturas ipius vix credere possint ꝙ ꝫ asserat ⁊ videať multis ꝙ intellectus qui ꝓpe ex ꝟbis istius colligīť: nulli hominī qui bz vsum rōnis debet imponi. ꝫ tm̄modo isti impugnato in boc ⁊ in consimilibus ignorantiā modorum loquēdi: et conatus errores inducendi p nouas vocū impositiones ⁊c. deberet ascribi. et tm̄ ꝓpter hoc nequit de hereśi excusari: quia ſm beatū hieronymū ex ꝟbis inordinate platis incurrīť hereśis [in rebus vsu consumptibilibus vsus ꝓprie sumptus haberi nequit.] Illud dicūt oino esse erroneū quia lz possz cōcedi ꝙ in rebus vsu cōsumptibilibus: vsus iuris ꝓprie sumptus haberi nequit. hec tamē in huiusmodi rebus vsus ꝓprie sumptus haberi nequit est nullatenus concedēda: et hoc quia scriptura dicit ⁊ alie scie ꝓprie loquēdo cōcedūt ꝙ ꝛtigit hr̄e vsū rerū vsu ꝛsumptibiliū: ꝫ nō ꝛcedūt ꝙ ꝓpe loquēdo cōtingit hr̄e vsum iuris ⁊ aliū rerū. imo nulle scie nisi legales vtūť vocabulo vsus in tali significatōne [nec istis aliqs pōt vti.] Istud dicūt esse oino erroneuz sicut inferi⁹ ondeť [vt supius est oñsum.] scilz sophistice vt dicūt isti. Eaꝑ. xvij.

Quarta ps istiꝰ caꝑ. ꝓcedit ad litere explanatōez

Eaꝑ. XVII

Ꝓma ps istiꝰ caꝑli recitat aliā ꝓtem cōstituciōis.

Tez ī eo quod di

i cit beatū Augustinū dixisse vouisse rerū oium abdicationē: dicit falsuz Hoc enī btūs Augustin⁹ nō dixit: sed cū recitasset apl̄os dixisse. Ecce nos reliquim⁹ oia: ⁊ secuti sum⁹ te: subiūxit. hoc votū potissime vouerāt. Dic mihi q̄d est illud votuz qđ vouerūt Certe dici nō pōt ꝙ votū illud eēt abdicationis dñij: seu ꝓprietať oim tpaliū rerū: cū de ꝫ in ꝓcedētibus: seu subsequētib⁹ nullaz fecerit mentionē: q̄d igīť est illud votū? Certe videť ꝙ vouerāt se dnm̄ secuturos: de quo imediate mētio hita erat ibi secuti sum⁹ te. Et si dicať ꝙ imo vouerāt se relicturos oia: ⁊ dñm̄ secuturos: qz ꝓcesserāt ꝟba illa cū dixisset. Ecce nos reliquim⁹ oia: ⁊ secuti sum⁹ te. Dicim⁹ ꝙ nō est ꝟisimile ꝙ btūs Augustin⁹ itellexerit ꝙ in voto hmōi. i. ꝙ reliquim⁹ oia: intelligātur illa cōprēhēsa q̄ scriptura sacra postea asserit eos habuisse: sicut sunt q̄ ipos habuisse supius est ꝓbatū. Itez nō est intelligendū ꝙ btūs Augustin⁹ intellexerit: ꝙ ipsi apl̄i vouerūt nihil hr̄e aliud in cōi: cū intēdēs iuxta vitā aplicaz suā religionē fundare. Loquēs suis fribus sic dixerit in regula sua: sit aia vna: ⁊ coꝛ vnū in dño ⁊ nō dicatis aliq̄d ꝓprium: ꝫ sint vobis oia cōia: ⁊ distribuať vnicuiq; vm: put opꝰerit. ⁊ sequiť sic enī legistis in actib⁹ apl̄oꝝ: qz eis erant oia cōia: ⁊ distribuebanť vnicuiq; put opus erat. Cū igiť btūs Augustin⁹: ⁊ ei⁹ frēs res habuerint: ⁊ hēant in cōi: nō est reuocandū in dubiū q̄n btūs Augustin⁹ apl̄os habuisse supposuerit in cōi. Quare ꝓ auctoritatē ꝓdictā augustini iste hereticꝰ nequaꝫ pōt cōcludere: ꝙ apl̄i voto abdicauerūt oium rerum dominiū. nec ꝙ illud abdicauerunt in ꝓprio et in cōmuni.

Scđa ps istiꝰ caꝑli declarans textū cōstituciōis.

Jn parte ista iste ipu

gnatus respōdet ad illud qđ de voto apl̄oꝝ i obiectōe p̄missa tāgit appellās. Dicēs ꝓmo ꝙ btūs Augustin⁹ nō dicť apl̄os vouisse abdicationē oim rerū. Scđo dicit qđ fuit illud votū de quo loquiť Augustin⁹ ibi. Quid igīť ⁊c. Dicēs ꝙ vouerūt seq̄ dñm. Tertio ibi. Et si dicať obijcit cōtra se. Quarto ibi. Dicimus. Respōdet ꝓmo dicēs: ꝙ Augustin⁹ sub ꝓmo voto cō prehēdit illa q̄ scriptura apl̄os asserit habuisse. Scđo ibi. Itē nō est. Dicit ꝙ Augustin⁹ nō intellexit ꝙ apl̄i abdicauerūt oia in cōi: qđ conať ꝓbare: ꝓ ꝫ ꝙ regula bti Augustini est fundata iuxta vitā aplicā: ⁊ tm̄ frēs sui hnt̄ aliq̄d in cōi. Ultimo ibi q̄re ꝓ auctoritatē ꝛcludit ꝙ ꝓ auctoritatē bti Augustini nō pōt ꝛcludi: ꝙ apl̄i abdicauerūt dñum oim rerū: nec ꝓ illud

Tertia ps impugnat p̄dicta quātū ad sex hic notata

abdicauerūt in ꝑpio et in cōi. Sz isti impugnatores impugnāt p̄dicta q̄tum ad sex. In ꝑmo em̄ ostendūt q apli vouerūt abdicationē ꝓprietatis oim rerū in spāli. Secūdo q vouerūt abdicationē ꝓprietatis oim in spāli et in cōmuni. Tertio q augustinus hoc sensit Quarto spāliter ꝓbāt q vouerūt abdicationem dn̄i illaruz rerum: quas scriptura asserit eos aliquo modo habuisse. Quinto q licz regula beati augustini iuxta vitam apostolicaz sit fundata: tamē nō tāgit ad vltimā pfectionem vite apostolice. Sexto q medīū p quod ꝓbat apostolos habuisse dn̄ium aliquarū rerum in cōmuni nō cōcludit. Primū. s. q apli vouerūt abdicationē ꝓprietatis oim tpaliuz in spāli. Ostendūt ꝑmo sic. Ad perfectionez vite apostolice ptinebat pfectionē semel assumptā postea nequaq̄ relinquere. iuxta illō saluatoris Luce. ix. Nemo mittēs manū suaz ad aratrū et aspiciēs retro aptus ē regno dei Ad quē aūt pertinet pfectionē assumptā nequaq̄ relinquere ad eūdē pertinet se in eadē pfectione voto firmare. Ad pfectionē igit vite apostolice ptinebat se in assumpta pfectione voto firmare. sed teste beato petro cuz dicit. Ecce nos reliq̄mus oia. Apostoli ꝓprietatem oim tpalium abiecerūt: sicut ostensuz est ꝑius: z inferius amplius ostendet. igit apli se in dicta tpalium abiectōe voto firmauerunt et per cōsequēs vouerūt abdicationē ꝓpetat oim tpalium saltem in spāli. Scōo sic arguunt. votum religiosoz ꝓfitentiū regulā beati augustini vel regulam beati benedicti: non est pfectius voto aplorz de eodem. ꝫ apli vouerūt aliquā pauptatē z dicti religiosi etiam vouēt paupertatē. ꝫ votū pauperatis p̄dictorum religiosoz nō est perfectius q̄ fuerit votum pauptat aplorz. Dicti aūt religiosi vouent abdicationē ꝓprietatis oim tpalium in speciali. ergo z apli vouerūt abdicationē ꝓprietatis oim tpaliū saltē in spāli. Tertio sic. sicut qui aliquā rem perfecte relinquit ipam nō potest resumere: sic q̄ perfecte relinquit voluntatē habendi: nō pōt voluntatem habēdi resumere. Unde perfecte relinquere voluntatē habēdi: nō est a volūtate habendi desistere. tūc em̄ q̄libet q̄n dormiret relinqueret voluntatē habēdi: sed ad laudē aplorum. dicit glosa super illud Matth. xix. Ecce nos reliq̄mus oia: q ipsi reliquerūt voluntatē habendi. Et gregorius dicit q petrus z ādreas dimisē: ūt desideria habēdi. ergo voluntatez habēdi nō potuerūt resumere: sed qui sic reliquit voluntatē habēdi q eā resumere nequit vouet nō habere: si em̄ nō voueret: possz resumere sicut ꝑius. Apostoli ergo vouerūt nō habere tpalia. quod debet intelligi q̄tum ad ꝓprietatem z dn̄ium: z ita vouerūt abdicatoez ꝓpetatis oim tpalium saltem in cōi. Quarto sic. Apostoli nō impfectius seruauerūt cōsilia euāgelica q̄ pharisei scribe z alij sub lege veteri constituti: seruauerūt ꝑsilia legis veteris. nō em̄ oblīti fuerūt verboz suī magistri: dicentis Matth. v. Dico aūt vobis q nisi abūdauerit iustitia vestra plusq̄ scribarū z pharisеoz nō intrabitis in regnū celoz. Audistis quia dictū est antiq̄s z c. vbi xp̄us insinuauit apte: q legem euangelicā debuerūt apostoli perfectius seruare q̄ antiq̄ seruauerūt legez moisaycā. z iō nō impfectius debuerūt seruare consilia euāgelica q̄ illi seruauerint cōsilia veteris legis: sed nōnulli pharisei z scribe ac alij sub lege veteri cōstituti. nōnulla consilia legis veteris sub voto seruauerūt. patz de nazareis Numeri. vi. z. iij. ca. vbi scribit. Ꝫ offeretis dn̄o in solēnitatibus vestris ꝓter vota z oblatōes spontaneas. Et sequit. si q̄s virorū votū dn̄o vouerit z c. Ex q̄bus alijsq̄ ꝑplurib colligit euidenter. q antiqui in veteri lege multa vouerūt: ad que alias mīme tenebātur. z in hoc q se voto astrinxerūt pfectius fecerunt: quia idem opus factū cū voto melius est ceteris paribus q̄ sine voto: ꝫm q postea ostendet. ergo apli multo magis q̄ illi ꝑsilia euāgelica seruare vouerūt. sed abdicatio ꝓpetatis oim temporaliū est consiliū euāgelicū teste ipa veritate que ait. Si vis pfectus esse vade z vende oia que habes z da paupib9 z c. ergo apli talē abdicationē sub voto seruauerunt. Scōo isti impugnatores ostendūt q apostoli etiā vouerūt abdicationē ꝓprietatis oim rerum in spāli z in cōi. Nam votum apostolorum pauptatis nō fuit impfectius voto pauptatis quorūcūq religiosoz eos sequētiū sed nōnulli religiosi puta fratres minores vouent abdicationē ꝓprietatis oim in spāli z in cōmuni. sicut postea ostendet. ergo z apostoli votum hmōi emiserūt. Confirmat. q oīs religio q̄tum ad tria vota ꝑncipalia in religiōe s. obediētie: pauptat: z castitatis. a vita apostolica sumpsit originē fuitq̄ vita apostolica forma z exemplar oim religionū q̄tuz ad illa tria vota. igit conueniēs fuit vt nulla religio sequēs in aliquo istoz trium votoz aplicam vitā excederet: sed sicut dictū ē religio fratrū minoz vouet abdicationē ꝓprietatis oim in speciali z etiā in cōi: igit z vita aplica idē votum emisit. Tertio isti impugnatores ostēdūt hanc fuisse intētionē bri augustini. quia cum dicit btūs augustinus hoc votuz potētissime

Primū ostendit ꝑmo

Secundo

Tertio

Quarto

Nota

Deductio secūdi mēbri ipugnationis. Prima

Scōa

Tertij mēbri deductio prima.

vouerãt: aut debet referri ad totuz cum dicit apostolos dixisse ecce nos dimisimus oia ⁊ secuti sum⁹ te: aut debet referri ad vltimã ptez s. q vouerũt sequi xp̃m. Si deꝯ p̃mũ hꝫ ꝓpositum. s. q vouerũt relinq̃re seu dimittere omia tam in spãli q̃ in cõi. q: apli dicẽtes. ecce nos dimisimus oia locuti sunt de isto modo dimittendi oia quo xp̃s viã pfectõis docẽs ꝓfuluit oia dimittẽda. Cũ dixit cuidã. Si vis pfect⁹ esse vade ⁊ vẽde oia q̃ habes ⁊ da paupibus: sed tũc docuit oia dimittẽda tam in spãli q̃ i cõi: q: que vendunt ⁊ paupibus erogant tam in spãli q̃ in cõi dimittunt. Jgit̃ si votũ apostoloꝝ debet intelligi de vtroq; .s. de dimittẽdo oia ⁊ de sequẽdo xp̃z. sequit̃ q̃ subvoto oia dimiserũt tam in spãli q̃ in cõi. Si autẽ deꝯ scõm. s. q vouerũt tm̃ modo sequi xp̃m. querũt isti ipugnatores si apli voueꝝ seq̃ xp̃z aut voluerunt cum sequi coꝛpaliter tm̃ aut spũaliter eius videlz implẽdo ꝓsilia ⁊ ꝑcepta. Primuz nõ potest dici q: sic nullius fuisset pfectõis illud votum. Multi em̃ xp̃m coꝛpaliter seq̃bãtur sine omni fructu. boc etiã est cõtra glosam Matth. iij. sup illud. Relictis oibus secuti sunt eum: que ait. Jncessu pedum: sed magis obediẽtia ⁊ affectu: amplⁱ⁹ ad ꝓpria nõ reuersuri. Ex q̃b⁹ ꝫbis patẽter hꝫ q Iz apli incessu pedũ xp̃m secuti fuerint: magis tm̃ obediẽtia et affectu ip̃m sunt secuti. Si deꝯ scõm. scz q vouerũt sequi xp̃m spũaliꝫ eius ꝑcepta ⁊ cõsilia adimplẽdo. igit̃ magis ꝓncipalia eius cõsilia magis vouerũt. cõsilia aũt ꝓncipalia xp̃i fuerũt obediẽtie castitatis ⁊ paupratis. ergo sicut apli vouerũt obedientiã quã docuit xp̃s cũ dixit. Si q̃s vult venire post me abneget semetip̃m: ita vouerũt pauprate quã xp̃s docuit cũ dixit. Si vis pfectus esse vade ⁊ vẽde oia que habes ⁊ da paupibus. sed tũc xp̃s docuit abdicationẽ oim in spãli et in cõi. g̃ apli p̃m intẽtionẽ beati augustini oim abdicationem in spãli et in cõmuni vouerũt. Amplⁱ⁹ si apli nõ tm̃ sequebant xp̃m: sed etiã voueꝝ sequi xp̃m. hoc fuit q: sequi xp̃m ex voto est pfectius et deo gratius q̃ sequi xp̃m sine voto Alia em̃ causa vt videt assignari nõ potest: ꝫ vbi est eadẽ causa debet esse idez effectus: sicut vbi est eadẽ rõ debet esse idem ius. ergo si sequi xp̃m ex voto est pfectius q̃ sine voto et dimittere oia ex voto est pfectius q̃ sine voto ergo si apli ex voto secuti sũt xp̃m: ex voto oia dimiserũt. Sed instabit aliquis ꝛtra ꝓdicta dicens q ille rõnes nõ cõcludãt: q: si concluderent. sequeret q vouissent oia ꝓsilia xp̃i cũ nequaq̃ specificet votũ ip̃oꝝ ⁊ nõ magis põt concludi q vnũ consiliũ xp̃i vouerũt q̃ aliud

Instãtia scõa.

Sequeret etiã q̃ oia quecũq; fecerũt: ex voto fecerũt. Cũ oẽ bonũ factũ ex voto sit pfectiꝰ q̃ sine voto. Sz isti ipugnatores dicũt q illa nõ ꝯcludũt. Dicũt enim ad p̃mũ q q̃uis votũ apl̃oꝝ minie specificaret. tm̃ ex quo vouerunt ronabiliꝫ cõcedi debz: q illa vouerint potissime: q̃ xp̃s arti⁹ cõsulebat: ⁊ q̃ int̃ opa exteriora ad fidẽ verã suscipiendã ifideles maxie poterãt ꝓuocare. Ex quo ipi in voto: ⁊ alijs opib⁹ suis doctrinã xp̃i tenere: ⁊ ad eandẽ doctrinã alios ꝓuocare ꝫbis ⁊ factis ꝓncipaliꝫ studebãt. Sed int̃ cõsilia xp̃i. Cõsilia pauprat̃is. castitatis: ⁊ obediẽtie: vident a xp̃o strict⁹ iposita ⁊ edocta. Per ista etiã maxie ꝓuocari poterant infideles ad doctrinã xp̃i suscipiendã. Cũ apli ꝑ pauptatẽ spãliꝫ reddiderũt se non suspectos: ne q̃s crederet ipos ꝓpt̃ aliquod tẽporale: doctrinã euãgelicã ꝑdicare: vt sic nullus eos mala intẽtione ꝫitates iauditas docere putaret. ⁊ ita relinquit̃ q apli spãliꝫ fuare pauptatẽ assumptã vouere debebãt. Aliꝫ a ꝑdictis minie discordãdo. Dicũt q votũ apl̃oꝝ specificat̃ q̃tuz ad pauptatẽ: cũ Augustinus loquẽs de pauptate apl̃oꝝ ⁊ seq̃la xp̃i statim dicat hꝫ votũ potissime vouerãt. Ad scõz dicũt isti ipugnatores: q bona q̃ faciũt sancti sunt in triplici differẽtia. quedã enim ꝓponũt ꝑpetuo custodire. quedã sunt q̃ licz nõ ꝓponãt nec expediat iperpetuũ obseruare. tm̃ firmit̃ ⁊ irrevocabiliꝫ ex magna deliberatiõe se facturos ꝓponũt. quedã ꝯo sunt q̃ faciũt sci cauta deliberatiõe: ⁊ diligent̃ aduertũt: q in volũtate faciẽdi talia debent se minie firmare. Pria ⁊ scõa decet: ⁊ expedit voto firmare. ꝫ no tertia. Nũc aũt apli pauptatẽ ꝓpetuo seruare volebãt: ⁊ iõ vouerũt eandẽ. Alia autẽ q̃ vouere nõ fuit expediẽs sine voto fecerunt. Cũ q̃uis spãliꝫ bonũ opus factuz ex voto q̃n vouere est licitũ ⁊ expediẽs sit pfectius ceteris paribꝰ q̃ sine voto. tm̃ vouere non ẽ semp expediẽs nec licitũ: imo est interdũ illicitũ: q: nõ semp debz q̃s se firmare in isto qõ facere mẽte ꝓponit.

Rñsio ad p̃mã.

Rñsio ad scõam.

Quarto spãliter ꝓbãt isti impugnatores: q apli vouerũt abdicationẽ ꝓpriet̃at̃is illaruz rerũ: qua scriptura sacra eos aliquomõ asseruit habuisse: cuiusmõi fuerũt calige: vestimentuz tunica: gladius: ⁊ hmõi. boc ꝓbãt sic. Votũ religiosoꝝ se extendit ad talia. ꝫ votũ pauꝑtatis apl̃oꝝ nõ fuit min⁹ vtile q̃ votũ pauꝑtatis religiosoꝝ quoꝝncũq;. g̃ votũ pauꝑtatis apl̃oꝝ ad hmõi se extẽdit. De hꝫ dictũ est supius: ⁊ magis dicet inferi⁹: iõ hic breuius ꝑtrãsitur. Quito isti ipugnatores ꝓbare nitũtur: q: licet regla bti Augustini sit fundata iuxta aplicam vitã: tm̃ non attingit ad vltimaz

Mẽbri q̃rti ipugnãtis probatio.

Quãti mẽbri deductio.

Hic probat q regula bti Augustini nõ attingit ad vltimã pfectionẽ aplice vite.

perfectionē apostolice vite. Quod ꝓbāt pri
mo sic. carere possessionibus in cōi ad pfectio
nem spectat. altoq̄n oīs religiosi mēdicātes
frustra possessiones in cōi abiecerūt. sed apo
stoli nō poterāt hīe possessiones in cōi sic vo
uētes illam regulā beati augustini possūt hīe
possessiones in cōmuni. g̃ ad vltimā pfectio
nem pauptatis apostolice nequaq̄ attingūt

Scō ꝓbat ides

Scō sic. ad pfectionē aplice pauptat̃ ptine
bat pecuniā mīme possidere. sic ꝑz Mattḥ.
x. vbi sic dr. Nolite possidere neq̄ aurum neq̄
argentū neq̄ pecuniā in zonis vestris. Ad hoc
autē vouētes regulā beati augustini mīnime
astringunt. ergo ad vltimā pfectionē paupta

Sexti mēbri de ductio

tis apostolice nō attingunt. Sexto conant
ostēdere q̄ mediū p quod ꝓbat aplos habuis
se dīnium ⁊ ꝓprietatē aliquarū rerū in cōi non
concludit: sed concludit q̄ non habuerūt ꝓ
prietatē cuiuscūq̄ rei in spāli. q̄ qñ aliq̄ regla
iuxta aliā ad quā nequaq̄ attingit est fūdata
ex defectu pfectionis in scḋa regula: non pōt
ostendi idem defectus in ꝓma: sicut ex caren
tia alīcuius pfectōis in impfectiori, nō potest
argui carētia eiusdē pfectiōis i pfectiori. Nō
em̄ sequit impfectius caret hac pfectōe. ergo
pfectius caret eadē. Sed regula beati augu
stini sicut dictū est: lz sit fundata iuxta reglaz
apostolice vite. tm̄ ad vltimā pfectōez eiusdē
nō attingit. habere aut aliquarū rerū dīnium
in cōmuni est quidā defectus pfectionis: nō
quidez essentialis sed pauptatis. ergo ex hoc
ista pfectio nō est de essentia regule beati au
gustini nō pōt inferri. q̄ nō fuerit de substan
tia apostolice vite. Ad aūt mediū supradictū
ꝓcludat aplos nō habuisse quarūcūq̄ rerum
ꝓprietatē ⁊ dīnium in spāli. Ostendūt sic. q̄n
aliqua regula iuxta aliā est fundata: ad cuius
vltimā pfectionē nequaq̄ attingit quicq̄d ꝑ
fectionis repitur in regula scḋa repit̃ in ꝓma
Sed regla beati augustini est fundata iuxta
regulā apostolor: ⁊ pfectionis est abdicare ꝓ
prietatē ⁊ dīnium oīm in spāli: ⁊ hoc facīūt vo
uentes regulā beati augustini. ergo multo ꝑ
fectius hoc fecerūt apostoli. ⁊ ita aplī nulli?
rei habuerūt ꝓprietatē ⁊ dīnium saltē in spāli

Quarta ps isti? capituli ponit re spōsionē ad littē ram.

Circa lram vero notāda sunt plura ⌊ hoc em̄
beatus augustinus nō dixit. ⌋ Dicūt isti q̄ hic
aperte verba beati augustini peruertit quod
vt dicunt apparet ex serie ꝟborum augustini
que sunt hec. De terra ergo suscitatus est ille
supra oīs diuites paup: ⁊ de illo stercore ere
ctus supra oīs populos opulētos: ille inops
vt sederet cum potēribus populi quibus ait
sedebitis super sedes duodecim ⁊ sedem glīe
beredītrate dans eis, dixerant em̄ potētes illi
Ecce dimisim? oīa: ⁊ secuti sum? te. hoc votuz
potētissime vouerāt: ꝟ vnō hoc eis nisi ab illo
de quo ꝓtinuo dictū est. Dās votū vouēti. hec
augustin?. Ex q̄bus verbis dat intelligi q̄ vo
tū de quo posteri? loquit̃ augustin? ad totū p̄
cedēs debz referri: vt asserat ipos vouisse etiā
abdicationē oīm: cū dixerūt. Ecce nos dimisi
mus oīa: ⁊ obedientiā cū dixerūt ⁊ secuti su
mus te. ⌊ Dici nō pōt q̄ votuz illud esset abdi
cationis dīnij ⁊c. ⌋ Dicunt q̄ illud votū comp
hendit abdicationē dominij ⁊ ꝓprietatis oīm
tpalium. et etiā sequelā xp̄i que in pfecta obꝰ
seruātia p̄ceptoz et consilioz xp̄i consistit
que etiā votū abdicatōis ꝓprietatis oīm rerūz
includit. ⁊ ita apte insinuat augustin? q̄ aplī
vouerūt abdicationē ꝓprietatis oīm tā in spe
cie ipam abdicationē specificādo. Ecce nos
dimisimus oīa. q̄ etiā in genere pfectā obser
uantiam p̄ceptoz et consilioz xp̄i ꝓmittēdo
ibi et secuti sumus te ⌊ cum de hoc in p̄cedēti
bus seu subsequētibus nullā fecit mētionez ⌋
dicunt q̄ lz de voto nō fecerit vocaliter men
tionem: tamē de illo quod cadebat sub voto
fecit in p̄cedētibus mentionē exp̄ssam: cū di
cit. Dixerāt em̄ potētes illi. Ecce nos dimisi
mus oīa ⁊ secuti sumus te. ꝓpter q̄d cū imme
diate subiūxit hoc votū potētissime vouerāt:
per hoc ꝓpositū hāc completā fuisse media
diate ante ꝓlatam intelligit. Et ita cōstat q̄
de abdicatōe ꝓprietatis oīm tēpalium fecit in
p̄cedentib? mentionē: et postea asseruit q̄ nō
solū abdicauerūt oīa: sed q̄ ad talē abdicatio
nem seruandā se voto astrinxerūt ⌊ videtur q̄
vouerāt se dīnm secuturos ⌋ hoc est verum p̄e
cipue de sequela spūali p obseruationē man
datoz ⁊ consilioz ipoz: et ita ex hoc ipovt di
cunt isti q̄ vouerāt se dīnm secuturos pōt cō
cludi q̄ vouerāt abdicationē ꝓprietatis oīm
rerum. quia hoc ad pfectā sequelā xp̄i pertine
bat. ⌊ de quo immediate mētio erat ibi secuti
sumus te ⌋ nō solum de hoc erat mētio. ꝟ etiā
spāliter erat mentio de abdicatōe ꝓprietatis
oīm ibi. Ecce nos dimisimus oīa ⌊ Non est ve
risimile q̄ beatus augustinus intellexerit q̄ i
voto hmōi sez q̄ religiōsus oīa itelligant illa
comprehēsa que sacra scriptura eos postea as
serit habuisse. ⌋ Dicūt isti impugnatores q̄ in
hoc sibiipsi cōtradicit: quia in his ꝟbis cōce
dit illud quod in obiectione p̄missa ad quā
hic respōdet fuit acceptū sez q̄ vouerāt se re
licturos oīa et dīnm secuturos: cum tm̄ antea
dixerit manifeste q̄ dici nō potest q̄ votū illd
esset abdicationis dīnij seu ꝓprietatis omniū
rerum temporaliū. Secūdo dicūt q̄ hoc ino
loquit̃ irrationabiliter: quia sicut constat q̄

beat⁹ Augustin⁹ in voto abdicatiõis q̃ in sua regula continet ꝓhibẽdit illa q̃ asserit. Post ea fratres suos posse hre illa: ꝟisimile est q̃ in voto hmõi aplox. Ecce nos reliquim⁹ oia in telligat illa esse ꝓhibensa: q̃ tñ eos scriptura sacra asseruit habuisse. ⁊ hoc q̃a voto abdicationis ꝓprietatis oim rerũ nõ obuiat habere aliqua quo ad facultatẽ vtẽdi: ⁊ quo ad actuz vtẽdi. ⁊ q̃ aliomõ q̃ quo ad facultatẽ vtendi ⁊ actuz vtẽdi: apli res quascũq; habuerint nõ legit. ⁊ ideo sicut nõo hstãte voto abdicatiõis ꝓprietatis oium in speciali. De quo dicit Augustin⁹ in regla sua. nõ dicatis vos habere aliquod ꝓpriũ: sed sint vobis omia cõia. possunt fratres sui aliq̃d habere. Tñ postea dicit certũ est eos nihil habere: possidere: dare: vel accipere: sine supioris licẽtia debere: q̃ si ꝓpinquus: vel amicus: vel quilibet fratrũ cuiq̃ aliquid offerre voluerit. Primo quidẽ prioꝛi insinuet: ⁊ sic suscipiat si ipe mãdauerit: de quo tñ nil fiat aliud: nisi qõ prioꝛi placuerit. Ex q̃bus verbis dat itelligi: q̃ nõ obstãte voto abdicatiõis ꝓprietatis. Augustin⁹ voluit q̃ aliq̃ susciperẽt ⁊ haberẽt: que tñ essent sub voto cõ prehensa: qz voluit q̃ nõ reciperẽtur vt ꝓpria. ita ꝟisile est q̃ beat⁹ Augustin⁹ intellexerit: q̃ in voto hmõi aplox. Reliq̃m⁹ oia intelligant oia ꝓhibẽsa: q̃ sacra scriptura eos postea asserit habuisse: qz nõ habuerũt ipa vt ꝓpria: ꝫ habebãt ipa tñmõ quo ad licitã ptãtem vtendi ⁊ quo ad actũ vtẽdi. ⁊ Que ipos habuisse. ⁊ Verũ est quo ad licitã ptãtez vtẽdi: nõ quo ad dominiũ ⁊ ꝓprietatẽ. ⁊ Itẽ nõ est intelligenduz q̃ beat⁹ Augustin⁹ intellexerit: q̃ ipi apli voluerũt nõ habere aliq̃d in cõi. ⁊ Hoc isti negãt qz dicũt q̃ Augustin⁹ intellexerit ipos nõ hre aliq̃d quomõ xps cõsuluit adolescẽti dimitte re oia: cũ dixit. Si vis pfect⁹ esse vade et vẽde omia q̃ habes: ⁊ da paupibus. quia occasione illius dixit Petrus in ꝑsona oim aplox. Ecce nos reliquim⁹ oia. sed xps cõsuluit adolescẽti dimittere oia in speciali ⁊ in cõi: qz vendita ⁊ data paupibus dimittũtur in speciali ⁊ in cõi ꝫ apli sic vouerũt nõ habere aliq̃d: nec in spãli nec in cõi. qõ debet intelligi quo ad ꝓprietatẽ ⁊ dominiũ. quia nõ habere aliquid etiaz in speciali quo ad vsuz facti: nulli est licitũ. iuxta vitã apostolicã. Cõueniẽter dicit: iuxta vitam apostolicaz: quia regula beati Augustini in plurib⁹ distat a vita apostolica: ⁊ tñ in multis imitat ipam. ⁊ ideo nõ est simpliciter vita apostolica: sed iuxta eã est fundata. ⁊ Luz igit beatus Augustinus: ⁊ eius fratres res habuerint: vel habeãt in cõi nõ est reuocandũ in dubiũ: q̃n beatus Augustin⁹ apostolos habuisse

fuppoſuerit in cõi. ⁊ Dicunt isti q̃ male infert quia ex hoc q̃ regula beati Augustini est fundata iuxta vitaz apostolicã: ⁊ in multis distat ab ipsa: q̃cquid pfectionis est in regula beati Augustini quo ad essentialia: religioni debet attribui apostolice vite. ⁊ iõ ex hoc q̃ fratres sancti Augustini nullius rei ꝓprietatẽ habẽt in speciali. debz inferri q̃ apostoli nullius rei ꝓprietatẽ habuerit: saltẽ in speciali: quia hoc ptinet ad votuz paupertatis: qõ est essentiale omi religioni perfecte. Sed habere ꝓprietatez rerũ in cõi: nõ ptinet ad pfectionẽ pauptatis religiosoꝝ: imo deficit ab vltimo gradu pfectissime pauptatis: ergo ex hoc quod iuenit̃ in fratribus sancti Augustini non debz argui q̃ vite apostolice cõpetebat: sicut ex hoc q̃ habere possessiones magnas in cõi: nõ obuiat regule beati Augustini: nõ potest ꝓcludi q̃ apostoli poterãt hre magnas possessiones in cõi. ⁊ Quare per auctoritatez prędictã Augustini iste hereticus: nequa⁹ potest ꝓcludere q̃ apostoli voto abdicauerint oium rerũ dominiũ. ⁊ Dicũt isti ꝑmo q̃ mẽdaciter vocat appellãtez hereticũ. Scõo dicũt q̃ p auctoritatẽ Augustini põt cõcludere q̃ apli oim rerũ dñium abdicauerũt: cũ sup abdicatiõe dñij oim rerũ votũ emiserũt. ⁊ Nec q̃ id abdicauerint in ꝓprio ⁊ cõi. ⁊ Imagis ꝓprie dixisset in speciali ⁊ cõi quia conueniẽter dicit q̃ ꝓpriũ põt haberi in speciali: vel in cõi: etiã scõm ipm. nõ sic aũt cõueniẽter dicit q̃ ꝓpriũ põt hri in ꝓprio ⁊ cõi. Dicũt etiaz q̃ ex ꝓcessu Augustini ⁊ diuersis assertionib⁹ eius põt cõcludi: q̃ apli abdicauerint oim rerũ dñium in spãli ⁊ cõi: ⁊ de hoc latius dicet inferius. ⁊ Explm. xviij.

Tez nõ obstat capituluz illud. xvi. q. i. ca. Ex auctoritate ꝑ ipm supius allegatũ: imo facit potiꝰ cõtra ipm. Loquit̃ enim de monachis qui vt dicit ibi: figurã aplox tenẽt. Cõstat ãt q̃ monachi habẽt mobilia et imobilia quo ad ꝓprietatẽ ⁊ dñium in cõi. vt ꝓbat. xviij. q. ij. c. Jn nullo: quare videt q̃ ⁊ apli habuerint seu potuerit habere talia in cõi. Verũ est tñ: q̃ in Judea nõ retinuerũt imobilia: sed ea potiꝰ vẽdiderũt: qz ꝓuidebãt ad gẽtes ecclesiã trãsirurã: vt ꝓbat act. ij. ⁊. iiij. ca. ⁊. xij. q. i. ca. futurã.

Cap. XVIII. Prima ps istius capituli ꝓpo recitat aliã ptẽ text⁹

Jn ista pte respondet iste ipugnat⁹ ad illud qõ in obiectione ꝑmissa tangit appellãs de religiosis: figurã tenẽtib⁹ aplox. dicẽs: q̃ illud capitulũ de religiosis nõ facit ꝓpo appellãte: sed contra ipm. quia illud capitulũ loquit̃ de monachis qui possunt ha-

Scõa ps huiꝰ capituli in qua ponit̃ explicatio dicti textus.

bere mobilia ⁊ immobilia in cōi. ergo et apli potuerūt. nō tamen retinuerūt in iudea. quia ꝓuidebāt ad gentes eccliam transiturā. Sz isti impugnatores dicūt hic tres errores im probatos supius replicari: quoꝝ ꝓmus est q̄ apostoli semp potuerūt habere dnum ⁊ ꝓpria tatem possessionū in cōmuni. Scōs est q̄ in iudea tales possessiōes habuerūt post missio nem spūs sancti. Tertius est q̄ possessiones bmōi vendiderūt. Secūdo dicūt q̄ mediuz ꝓ quod ꝓmū errorē ꝓbare conat: nō habet ap parentiā nec colorē. De p̄dictis tribus asser tionibus dictū est ꝓus. et postea diffuse dicet

Tertia ps impugnar p̄dicta quātū ad tres errores

Hic ꝓbat q̄ mediū impugnati nō concludit

Jdeo ꝓ bant q̄ mediū suū ꝓmā assertionem nō ꝓbat. Nam lz monachi figurā teneāt apostoloꝝ q̄tum ad renūciationē ꝓpriorū. status tamen monachoꝝ possessiones habent: uz in cōmuni nō est oīno idem cū statu apostoloū Nec ad pfectionē status apl̄oꝝ attingit: ꝫ in parte nō totalr imitat. Ex quo colligit cuidēter q̄ nihil quod ad pfectionē nō ptinet: ex ꝫ q̄ reperit in statu monachoꝝ potest de statu apostoloꝝ inferri. sed hre immobilia seu possessiones in cōi: lz nequaq̄ pfectioni cēntiali. repugnet: tn ad pfectionē nō ptinet. imo altissime pfectioni pauptat obuiat manifeste: q̄ ad pauptatē altissimam nequaq̄ attingit. immo repugnat altissime pauptati. ergo ex ꝫ q̄ habere possessiones in cōi competit statui monachoꝝ: nequaq̄ cōludi potest q̄ apostol competebat. Sed forte obiciet aliq̄s cōtra p̄dicta dicēs q̄ fm sniam ꝓsperi vt hr. xij. q. i. ca. Expedit. facto paulini ostendit q̄ ꝓpa debent ꝓpter pfectionē contēni: ⁊ sine impedimento pfectois posse facultates ecclie q̄ sūt ꝓ facto cōi possideri. Ex q̄bus ꝫbis apte colligit q̄ possidere possessiones in cōi pfectōni impedimētū nō p̄stat: ⁊ ita nō repugnat altissime pauptati. Ad hoc rndent isti impugnatores distinguēdo tam de perfectione q̄ de impedimēto pfectionis dicētes q̄ pfectio de qua nūc loq̄mur est duplex. quedā. i. essentialis q̄ reddit hoiem pfectū: ⁊ ita est caritas pfecta qua habita pfecte est homo perfectus quātūcūq; careat alijs fm actum: lz alijs ꝫtutibus stante illa caritate pfecta fm ꝓparationem animi carere nō possit. Alia est pfectio quasi essentialis vel secūdaria que in alijs virtutibus a caritate inuenit: sicut si dicet paupertas pfecta vl castitas pfecta ⁊ sic de alijs Secūdo distinguūt de impedimēto pfectois dicētes q̄ aliquid ꝺr impedimentū pfectiōis quia pfectioni repugnat aut de pfectōe diminuit. Secūdo dicit impedimentū pfectiōis quod cōmuniter et quasi ex natura sua in hominibus ad vitia inclinatis est occasio diminutionis pfectionis: nō tamen semp ex iſo sequitur diminutio pfectōnis: fm hoc dicūt ad ꝓmissaz obiectionē q̄ possidere quo ad dominiū et ꝓpriatē facultates ecclie nō est impedimentū ꝓmo modo pfectōnis ꝓmo modo dicte: quia potest quis esse pfectus in caritate absq; diminutiōe caritatis pfecte: que potest haberi i via: lz facultates ecclesie possideat: ꝫ possidere dicto modo facultates ecclesie est impedimentū ꝓmo modo dictū pfectionis secūdo modo dicte: quia de virtute pauptat diminuit. Non em pfectissimus gradus pauptatis stat cū tali possessione facultatū ecclie Unde ita est de tali possessiōe ecclie respectu pfectionis ꝓmo modo dicte ⁊ secundo modo dicte: sicut est de castitate cōiugali respectu castitatis ⁊ virginitatis. Castitas em coniugalis nō necessario diminuit aliq̄d de perfectiōe castitat. Quia ita potest esse pfecta caritas in vtente cōiugio: sicut in virgine. caritas tamē vtētis cōiugio necessario diminuit de pfectissimo gradu castitatis: q̄ ad virginitatem nequaq̄ attingit: nec quātūcūq; sit pfectio ꝛ̄gine in caritate aureolā ꝛ̄ginitati debitam cōsequet. sic lz quis possidēs possessiones ecclie sit: ita pfectus in caritate sicut caret eis: nō tamē erit ita paup. Sic licet possessio facultatū ecclie nō sit impedimētū ꝓmo modo dictū pfectionis ꝓmo modo dicte. est tamen impedimentū illius pfectionis scz caritatis accipiēdo impedimētū scōo modo quia quasi ex sua natura est occasio minus diligendi deū ⁊ nimie sollicitudinis circa temporalia. Sed forte dicet aliq̄s q̄ fm ista esset per omnia eodē modo impedimentū pfectionis possessio cōmunū sicut possessio ꝓpriorū: q̄ possessio ꝓpriorum nō necessario diminuit de caritate: licet possit esse occasio diminutionis caritatis vel diminutionis actus caritat necessario tamē de pauptate diminuit: et ita sine impedimēto pfectiōis possunt possideri ꝓpria sicut cōmunia. Dicūt isti impugnatores q̄ possibile est q̄ sine diminutōe caritat ⁊ p cōsequēs pfectionis ꝓmo modo dicte possideant ꝓpria in spāli. Et ita q̄uz ad multa simile est de possessione ꝓpriorū ⁊ de possessione cōmuniū. Est tamē in multis alijs differētia Primo quia vt cōiter ꝓpriorū possessio magis inclinat ad amorē et sollicitudinē circa temporalia q̄ possessio cōmuniū. Secūdo ex pluſ distat a gradu pfectissimo pauptatis. Unde et habētes ꝓpria quodāmodo ditiores sūt habentib⁹ cōmunia. Et carētes ꝓpriis sunt quodāmodo paupiores q̄ habētes ꝓpria. Tertio

Obiectio

Responſio

Duplex pfectio

Duplex impedimētū pfectōis.

Alia obiectio.

Responſio

Nota tres dīas possessionis ꝓpriorū ⁊ cōmunis

quia non est tanta necessitas et vtilitas boni cōmunis ⁊ pauperum possidere propria sicut possidere cōmunia. Et propter istam causam sicut tangit Prosper in prealleg̃ato capitulo. Viri perfecti perfectionis amore debent propria contemnere quia raro aut nunq̃ retentio priorū ex caritate proximoꝝ et zelo cōmunis boni procedit: et tamē viri perfecti absq̃ impedimēto perfectionis primo modo dicte possūt cōmunia possidere: quia caritas proximorū et zelus cōmunis caritatis hoc sepe requirunt. Et ideo ſm Gregoriū vt habet viij. q. i. In scripturis. Sicut toto desiderio debemus occupationē fugere: ita si desit qui predicet onus occupationis libenti necesse ē humero subire. Sic viri perfecti toto desiderio possessionum cōmuniū dispensationem fugiunt: et tamen si desit q̃ cōmunia rite dispenset. possessionū cōmuniū onus amore primorum libenter suscipiūt. Et ex hoc vt dicūt euidenter colligit q̃ quēadmodū occupatio vite actiue sepe est occasio diminutionis actus diligendi deum. Ita possessio cōmuniū sepe est occasio minoris feruoris et amoris diuini: et ideo sicut licet vita cōtemplatiua ſm se sit excellentior q̃ vita actiua. tamen nōnunq̃ propter vtilitatē cōmunē vita contemplatiua intermittit ⁊ vite actiue insistitur a pfectis: ita licet carentia possessionū in cōmuni ſm se sit melior q̃ habere possessiōes in cōmuni: tamē aliquādo propter vtilitatez cōmunē perfecti absq̃ impedimēto perfectionis hoc est absq̃ omni diminutione caritatis: immo ex abūdātia caritatis cōmunia ad dispēsandū suscipiunt. In hoc tamen aliquē gradum pauperta tis q̃uis meritorie ſm actum dimittūt: q̃uis ſm preparationē animi altissimā pauptatez retineant: sic etiam posset aliquis absq̃ impedimento perfectionis hoc est absq̃ diminuti one caritatis totius mūdi dominiū retinere. Est tamen differentia inter possessionem proprioꝝ et cōmuniū: sicut tactum est: quia necesse est ad possidendum cōmunia viros bonos eligere: ⁊ ideo necesse est viros bonos se multis periculis etiam spiritualibus exponē do cōmuniū possessionem suscipere: sed nō sic est necesse eligere aliquos ad propria possidēdum. Ex predictis igit apparet q̃ bre possessiones in cōi licz nō de caritate: tn̄ de altissima pauptate diminuit. Apli aūt non solū in caritate sed etiā in pauptate fuerūt pfectissimi qō non solum decens: imo etiam necessariū videtur fuisse: vt sc. ilz tanq̃ primi fundatores post christuz noue ecclesie: non soluz doctrina: sed etiam vite: ad perfectissimū mundi contēptū alios inuitarent. Perfectissimus autez mūdi contēptus est per abdicationē proprioꝝ ⁊ cōmuniū: ergo ⁊ apostoli talem abdicationē seruare debuerūt. Nunc textū more solito declaremus. [Facit potius contra ipsum.] Dicunt q̃ facit pro ipso: quia sicut non solum perfectio: caritas non reperitur in monachis q̃ in apostolis: sed etiaz nec maio: obedientia: nec maio: castitas: q̃tum ad animaz reperitur in monachis q̃ in apostolis. Ita nec maio: paupertas reperit in monachis q̃ i apostolis. sed monachi nullius rei proprietatem etiam vsu consumptibilis habent in speciali: ergo apostoli nullius rei vsu consumptibilis proprietatem habuerunt in speciali: ⁊ tamen cōstat q̃ apostoli habuerunt vsum facti rerum consumptibilium vsu: ergo vsus facti in huiusmodi rebus potest a ꝓprietate ⁊ dominio in speciali separari. sed non est maior ratio q̃ possit separari a dominio in speciali q̃ a dominio in cōmuni: immo ex hoc q̃ potest separari a dominio in speciali poterit etiam separari ab omni dominio: et hec est principalis conclusio appellantis. scilicet q̃ vsus facti respectu rerum vsu consumptibilium potest a ꝓprietate ⁊ dominio separari. [Figurā apl̄orum tenēt.] Nō tn̄ ad pfectionē eoꝝ attingūt: sed in plurib⁹ nō in oībus imitant: ⁊ iō licet ex hoc q̃ monachi carēt omi ꝓprietate in spāli argui possit: q̃ apli caruerūt omi ꝓprietate in spāli nō tn̄ ex hoc q̃ monachi habent imobilia: vel etiā mobilia in cōi. argui potest q̃ apli habuerūt aliqua in cōi. [Quo ad ꝓprietatē ⁊ dn̄iuz in cōi.] Hoc pōt ꝓcedi de dn̄io: qō est ptās vē dicādi in iudicio rem: que nō est alterius quo ad dn̄ium: nō est aūt verū de dn̄io qō est ptās de re ad libitū disponēdi. [Quare videtur q̃ ⁊ apli habuerūt ⁊c.] Dicunt q̃ male infert q̃ monachi habēt mobilia ⁊ imobilia in cōi: g̃ ⁊ apli habuerūt vel habere potuerūt. q: habere hmōi diminuit de gradu altissime pauptatis et iō ex hoc q̃ monachi ab illo gradu deficiūt nō pōt argui q̃ apli in hoc defecerūt. [In Iudea nō retinuerūt imobilia.] Verus est: q: nō habuerūt. [Omia potius vendiderūt.] Hoc dicūt oino esse erroneū. q: tm̄ possessiōes ⁊ ꝑdia vendiderūt: sicut patet in actibus. [Idco apli quia preuidebāt ad gētes ecclesiā transiturā.] Nec nō fuit causa quare apli vendiderūt. quia apostoli post missiōez spiritus sancti nullā possessionē vendiderūt: sed hec fuit causa vna: quare de cōsilio apostoloꝝ suas possessiones vendiderūt: hui⁹ tamē fuerūt alie cause [Vt ꝓbat act. i. ⁊. iiij.] Hoc ibi nō probat: sed ostendit q̃ possessiōes suas cōuersi vēdiderūt

Gregorius

Quarta ps istius capli declarās textū siue Fau.

Nota principalē conclusionem appellantis.

Opis nonagita dierū

Nō apli: et. xij. q. i. ca. futurā.] ibi de vēditiōe aplox nulla fit mētio: vt pz intuēti. Ca. xix.

Cap. XIX
Prima ps istius capli recitās aliā p rē text⁹ cōstitutionis

Dhuc iste veritatis ⁊ fidei inimicus ad pbādū q̄ i rebus q̄ vsu cōsumūtur possit bri vsus a dnio sepat⁹ arguit sic. Dēs decime tre siue de frugibus siue de pomis arbox dni sūt vt bri leuitici vlc. Vsus aūt decimarū tm ē leuitarū. vt bri Nume. xviij. Cōstat aūt q̄ ille decime sūt de frugib⁹ ⁊ pomis q̄ sunt res ꝯsūptibiles vsu: q̄re cū dnium decimarū sit dni ⁊ vsus earū sit leuitarū. Sequit q̄ in reb⁹ vsu ꝯsumptibilibus bri pōt vsus a dnio separatus

Scōa ps istius capituli declarās rem cōstitutionis

Dhic iste ipugnatus nitit̄ rndere ad tertiā obiectionē appellātis et ꝓmo ipa obiectio recitari videt. Scōo rndet ad ipam in pte immediate sequēti. Sz isti impugnatores dicūt q̄ ille impugnat⁹ male ⁊ puerse recitat hic obiectionē appellāt. Nam ꝝba appellātis sunt ħ. Tertio ondit q̄ dicta assertio scripture diuine repugnat. Nā sicut bri Numeri. xviij. ⁊ leuitici vlc. Dnūz decimarum siue de pomis siue de frugib⁹ terre quas res vsu cōsumptibiles eē ꝓstat: fuit ⁊ est dei: dnium ecclie est dei: sed vsus illarū fuit et est mistrox dei. ḡ vsus rerū vsu cōsumptibilium pōt a ꝓpetare ⁊ dnio separari ⁊ ei⁹ oppositus manifeste obuiat scripture diuine. Ex bis pz q̄ ista obiectio nō est sub eisdē ꝝbis vt supius recitata. q̄lit̄ aut̄ in snia differat ꝑ ꝑ lrām appebit. Est aūt vt dicūt intētio appellāt q̄ dnūz qō est ptās de re ad libitū ordinādi q̄tū ad multa q̄ sacerdotib⁹ ⁊ leuitis legis veteris ꝓpetebāt: ipsi leuite ⁊ sacerdotes neq̄q̄ habebant. vsum tm illarū rerū habebāt. Ex quo volebat appellās ꝓcludere q̄ in hmōi rebus ꝓsumptibilibus vsu: vsus pōt a tali dnio separari. et eadē rōne pōt vsus in hmōi rebus ab omni dominio separari: quia dicunt vt patebit inferius. omnes ratōes istius impugnati eque concludere de vno dominio et de alio: ⁊ ita si vsus huiusmodi rerū potest a tali dominio: quod est potestas de re libere ordinandi separari: sequitur per consequentiam q̄ vsus huiusmodi rerum potest ab omni dominio separari. Sed paucis exponamus textum. [Domini sunt.] id est domino principaliter offerūt: nec dabant leuit̄ nisi ꝓpt̄ dnm [vsus aūt decimarū tm ē leuitarū] in ꝝbis appellāt bec dictio tm mime inuenit̄. sicut pz intuenti verba superius recitata. ⁊ ideo in boc in snia verba que imponit iste impugnatus distant a ꝝbis appellātis. Cap. xx.

Quarta ps declarās litterā

Cap. XIX Cap. XX

Cap. XX
Prima ps istius capituli recitat aliā prē textus cōstitutionis.

Dhoc dicēdum n q̄ iste arguit cuidēter ex falsis. q̄ em dicit leuitas habuisse vsuz tm decimarū: falsum dicit vt ꝓbat Nume. xviij. ca. ꝓ cū in ꝓrū allegato. vbi dns sic dicit filijs leui dedi oēs decimas isrl̄ in possessionez ꝓ ministerio quo seruiūt mihi in tabernaculo federis. Ex q̄bus pz q̄ leuite nō tm vsum i decimis: sed etiā dnium habuerūt. Nec obstat q̄ in codē capitulo dr: q̄ in vsus leuitarū et necessaria dns decimas separauit. Aliud est em alicui in vsum rem aliquā dare: ⁊ aliud alicui dare vsuz alicui⁹ rei. Ubi em vsus rei visibilis cōcedit alicui. vsus tm rei ⁊ nō dnium sibi intelligit esse datus: sed vbi alicui res datur in vsum. nedū vsus rei: sed ⁊ dnium intelligit eē datū. Unde cū dr in allegato capitulo: q̄ in vsus leuitarū ⁊ necessaria dns separauit. declarauit dns. Ad q̄d vel ꝓpter q̄d leuit̄ decias dedit. q: em de frugib⁹ ⁊ fructib⁹ duplicit nos viuim⁹. vno mō comedēdo. ad q̄ ꝓmo ⁊ principalit̄ sunt cōcessi. iux illud Gen. i. Ecce dedi vobis oēm herbā ⁊ vniuersa ligna q̄ hnt in semetipis sementē generis sui: vt sint vobis in escam. verū q: nonūq̄ qui abūdat in talibus deficit in alijs necessarijs ad vitā humanā voluit dns q̄ leuite possent nō solū de frugibus ill̄ comedere: sed de ill̄ quo ad alia vite necessaria vendēdo ⁊ pmutādo sibi ꝓuidere. ⁊ iō dicit i vsus ⁊ necessaria. ⁊ ita dicēdū est de ꝝbis ill̄ in codē ca. ꝓxim̄ ad aaron ꝓlatis vbi dns sic dixit. vniuersa frugū initia q̄ gignit bum⁹ ⁊ dno deportāt̄. cedēt in vsus tuos. Illarū aūt rerum dnūz ꝓcessit illis dns: vt in codē ca. pz. In quo dns ad aaron loquēs sic dixit. Dis oblatio et sacrificiū ⁊ quicq̄d ꝓ pctō atq; delicto reddit̄ mihi ⁊ cedit in scā ico⁹ tuū erit ⁊ filioꝝ tuoꝝ sequit̄. ꝓmissas aūt qs vouerit ⁊ obtulerit filij isrl̄ dedi tibi ⁊ filijs ⁊ filiab⁹ tuis iure ꝑpetuo Ex q̄b⁹ pz q̄ in solū i decimis nec in reb⁹ ꝓdict̄ alijs. aaron ⁊ leuite vsum sed ⁊ dnūz habuerūt

Scōa ps istius capli declarans rem cōstitutiōis.

Jn parte ista iste ipugnatus ad ꝓdictam obiectionē nitit̄ rndere. Dicēs q̄ ex falsis ꝓcedit cum assumit leuitas habuisse vsum tm decimarū. qō eē falsuz ostēdit ꝑ capitulū allegatū Numeri. xviij. Scōo ibi: nec obstat. Respōdet q̄busdā ꝝbis ciusdē capituli que contrariū sonare vident̄: dicens q̄ aliud est dare alicui vsum rei. et dare alicui aliquid in vsum. Qui em̄ dat vsum nō dat dominū. Sed qui dat in vsum rem aliquaz dat ciusdē rei dnium. Et ideo cū dr in eodē capitulo. Jn vsus leuitarū ⁊c. ostendit̄ q̄ dominū

dederit leuitis dñium decimaruz. Tertio ibi. quia eīm de frugibus. Assignat cām ḡre dñs dedit leuitis dñium decimarū. vt scz ex eis ac quirerēt alia necessaria vite vendēdo ⁊ pmutando. Quarto ibi ⁊ idez dicendū est. Rñdet ad alia ꝟba eiusdē capituli que videnť esse ꝓ ipm ostendēs p ꝟba eiusdē capituli q̄ illaruz rerum dedit dñs dñium aarō ⁊ leuiť. Circa istaz partē isti impugnatores sic ꝓcedūt. Primo eīm ostendūt q̄ iste impugnatus appellāti falsum imponit. Scdo declarāt intētionez auctoritatū q̄bus ꝓbare molit q̄ leuite habuerunt dñium decimarū et aliarū oblationū ⁊ sacrificioꝝ. Tertio explicāt mentē appellantiť.

Tertia ps istius capituli procedit ad impugnatōez tria faciēdo.

De primo

De secūdo

Circa ꝓmū dicūt q̄ iste impugnatus imponit appellāti q̄ fm eum leuite habuerunt tm̄ vsum decimarū: cū tamē istaz exclusiuā nusq̄ ponat. Et ita dicunt q̄ falsum sibi imponit.

Circa scdm dicūt q̄ quedā distinctio tacta supi⁹ est ad memoriā reuocāda. s. q̄ dñū ē duplex. quoddā eīm est dñium quod est ptās ꝓncipalis q̄uis nō semp ꝓncipalissima vēdicādi rem in iudicio ac etiā defendēdi. Aliud ē dominiū quod supra dictā ptātem addit ptātez de re libere ordināndi: dñiuz ꝓmo modo dictū videnť sacerdotes ⁊ leuite in oībus rebus eis ex diuina ordinatiōe vel sponte oblatis a populo habuisse. Naz si aliq̄s decimas ꝓmittias partez sacrificioꝝ: q̄ sacerdotibus debebanť et etiā panes ꝓpositōnis furatus fuisset. Ipsi habuissent ptātez vendicādi in iudicio sicut modo ep̄i: et pſone ecclie habēt ptātem vendicandi ius ecclie in iudicio si fuerint ablate vl̄ iniuste detēde. Et ideo sicut aliquo modo eōcediť q̄ viri ecclie habēt dominiū rerū ecclesiasticarū: ita pōt ꝓcedi q̄ sacerdotes ⁊ leuite veteris legis habuerūt aliquo modo dominiū decimarū ⁊ aliarū rerū sibi a deo ꝓcessarum. Non eīm videtur q̄ a rebus tpalib⁹ magis fuerūt expropriati q̄ ministri ecclesie i noua lege. Sed dñium scdo modo dictū nō habuerūt sacerdotes ⁊ leuite in oībus reb⁹ eis assignatis: et tm̄ in multis earū ius hēbāt ⁊ potestatē vtendi. Ptās tm̄ vtendi respectu aliq̄rū reruz magis distabat ab isto dñio et respectu aliarū min⁹ distabat a dominio isto modo dicto. Nam respectu aliquarū rerū hēbāt potestatē vtēdi absq̄ oi ptāte vēdēdi donādi permutādi aut quolibet alienādi: vel de eis disponēdi. sicut fuit de panib⁹ ꝓpositionū quos soli sacerdotes in loco sancto debebāt comedere. Aliq̄s aūt res familie fue dare poterant ad vescendū. vnde Numeri. xviij scribiť. Primitias aūt q̄s vouerūt et obtulerūt filij israel tibi dedi et filijs ac filiabus tuis iure ꝑpetuo:

Die nota quō sacerdotes hñt dominiū in oblationibus ⁊ decimis

qui mūdus est in domo tua vescet ex eis. Ex his ꝺr q̄ auctoritates quas iste adduxit ad ꝓbandū q̄ habebāt dñium oblationū sacrificioꝝ ⁊ hmōi: nō concludūt de dñio scdo modo dicto. sed videnť cōcludere de dñio ꝓmo modo dicto. Tertio isti ipugnatores explicāt mentē appellātis dicētes q̄ appellās p rōnē ꝓdictā intendebat directe cōcludere q̄ vsus facti in rebus vsu ꝙsumptibilibus pōt separi a dñio quod est libera ptās vendēdi donandi rem: ⁊ de illa ad libitū disponēdi supponens tanq̄ certū q̄ si vsus facti in hmōi rebus pōt a tali dñio separari: quod ⁊ vsus facti in hmōi rebus pōt ob-oi dñio separi. Et de hoc patebit inferius. Maūt rō sua ꝓbet q̄ vsus facti in hmōi reb⁹ pōt a tali dñio separi videt eis aptum. Nā de plurimis decimis ⁊ oblatōibus ⁊ sacrificijs sacerdotes ⁊ leuite nō hēbāt aliquā ptātem quōlibet disponēdi nisi tm̄mō ptātem comedēdi tm̄modo. vñ deuť. xxvi. sic legiť. Cū cōpleuerį decimā cūctarū frugū tuarū āno decimarū tertio dabis leuite ⁊ aduene ⁊ pupillo et vidue vt comedāt iuxta portas tuas ⁊ saturenť. Ex his ꝟbis dať intelligi q̄ quēad modū aduene ⁊ pupilli nō hēbāt nisi tm̄mō ptātem comedēdi de hmōi decimis. ita nec leuite habebāt ptātem aliter disponēdi de hmōi decimis: q̄ tm̄mō comedēdo: ⁊ ita dñium liberuz ꝓpe dictū nullaten⁹ habuerūt: ⁊ tm̄ habuerūt vsū facti. q̄ in decimis hmōi fuit vsus facti a tali dñio separ⁹: ⁊ itē Leuiť. xxi. sic legiť. Vis q̄ habuerit maculā ꝺ semie aarō sacerdoť nō accedet offerre hostias dño nec pānes deo suo vescet tm̄ panib⁹ q̄ offerunť i sanctuario. Ex q̄ bus ꝟbis dať intelligi q̄ talť poterat vti panibus: in q̄b⁹ tm̄ nullū hēbat dñium saltē q̄ō est ptās vēdēdi ⁊c. Nec solū est verū de sacerdotib⁹ ⁊ leuiť q̄ hēbāt vsum facti a tali dñio separatū: imo etiā alij sepe hēbāt vsum facti in hmōi reb⁹ a tali dñio separū. Nā de nōnullis oblatis ⁊ sacrificijs deo habebāt ptātē vtēdi scz comedendi. de q̄bus aliud nihil facere potuerūt. vnde deuť. xij. sic habeť. Ad locū quez elegerit dñs deus vester de cūctis tribubus vestris: vt ponat nomē suum ibi ⁊ habiter in eo venietis ⁊ offeretis in illo loco holocausta et victimas vestras: decimas ⁊ ꝓmitias manuū vestrarū ⁊ vota atq̄ donaria ꝓmogenita boū et ouiū et comedetis in cōspectu dñi dei vestri: et post. Illuc oia q̄ ꝓcipio ꝓferetis holocausta ⁊ hostias ⁊ ꝓmitias manuū vestrarū ⁊ quicq̄d ꝓcipuū est in muneribus q̄ vouistis deo: ibi epulabimini coram domino deo vō: vos ac filij et filie vestre: famuli ac famule atq̄ leuites qui in vestris vrbibus cōmorať.

De tertio pūcto

Quō leuite quoradū fructū habebāt facti vsu et solā ptātē cōedēdi ⁊ nō aliter disponendi.

Et infra. Nō poteris comedere in oppidis tuis decimā frumēti vini et olei tui: ꝓmogenita armentoꝝ et pecoꝝ ⁊ oīa que voueris ⁊ spōte offerre volueris: et ꝓmitias manuū tuaruꝫ sed coꝝam dño deo tuo comedes ea i loco quē elegerit dñs deus tuus ac filia: seruꝰ ac famula atq; leuite qui manēt in vbibus tuis. Et infra. Quod aūt sacrificaueris et voueris dño: tolles et venies ad locū quē elegerit dominꝰ et offeres oblatōes tuas carnē ⁊ sanguinē super altare dñi dei tui. sanguinē hostiarū fundens in altari: carnibus aūt ipe veseeris. Et bis ꝙ vbis alijsq; ꝙplurimis euidēter dat intelligi ꝙ sanctificata ⁊ oblata dño: comedendi ptātem habebāt: sed nō de eis aliq̄d aliud ordināti. er ita habuerūt vsum facti a tali dño separatū. immo videt ꝙ in talibus nullū dominiū habuerūt: quia illa simplr erant oblata ⁊ sanctificata deo: ⁊ eis erat cōcessa potestas tm̄modo comedēdi. Esto etiā ꝙ efferēt esse hūissēt dñiū qđ ā prās vēdicādi rē in iudicio. filij tn̄ ⁊ filie serui et famule talem potestatez mime habuerūt et tn̄ habuerūt vsum facti. g̃ vsus facti quo ad illos in hmōi rebus fuit ab omni dño sepatus. Sequit videre aliq̄ circa lias. Iste arguit euidēter ex falsis. hoc negant. Ait em dicit leuitas habuisse vsum tm̄ decimarū. dicūt ꝙ appellāti falsuꝫ imponit. Dedi oīs decimas israel in possessionē ⁊c. Ex q̄bus patet ꝙ leuite nō tm̄ vsū in decimis sed etiā dñium habuerūt. Dicūt ꝙ hoc nō pz ex vbis scripture ꝓmisse: lz ex istis ⁊ alijs patere possit ꝙ leuite in q̄busdā decimis habuerūt ius comedēdi. nō tn̄ habuerūt in oībus dñiuꝫ quo valerent de decimis ad suū libitū ordinare: qz sicut ostensum est ꝓus. dare nō sp accipitur ꝓ conferre dñium rei date. Nec obstat ꝙ in codē ca. ōz ꝙ in vsus leuitarū et necessaria dominꝰ decimas separauit. illō obstat vt dicunt isti. qz aliquarū decimarū habebāt vsum et ptātem vtēdi absq; omni ptāte de eis aliter disponēdi: ⁊ ita habuerūt vsum absq; dño libero ⁊ ꝓpetate que est ptās de re ad libitum disponēdi. Aliud est em alicui in vsum rē aliquam dare ⁊ aliud dare alicui vsum alicuius rei. Ista assertio cōtinet duas particulas in quarū vtraq; ponit hoc nomen vsus. sicut de se pz. Et si quidē in vtraq; pticula accipiatur vsus vniuoce. ⁊ eodē modo dicūt isti ꝙ est omnino irrōnabiliter dictū: qz si in vtraq; pticula accipiat vsus ꝓ iure quodā determinato vtēdi. cōstat ꝙ nō est aliud fm rem dare rē aliquam in vsum talē: ⁊ dare alicui talē vsum iuris rei. si etiā accipit in vtraq; pticula ꝓ ptāte vtendi: cōstat ꝙ nō est aliud: sicut nō est aliud alicui

Nota ꝑ cōclusionē deductionis

Quarta pōs declarās litterā

in ptāte vtendi rez aliquā dare. ⁊ dare alicui ptātē vtēdi eadē re. Sicut si accipiat ꝓ actu vendi nō est aliud: qz nō est aliud dare alicui rem in actū vtendi ⁊ dare sibi actū vtendi: nisi forte dicas ꝙ dare in actū vtēdi est dare potestatem vtendi: sed tūc nō accipet vsus vniformiter in vtraq; particula nec esset sic ad ꝓpositū istius. Si aūt hoc vocabulū vsus equiuoce ⁊ differēter accipiat in vna particula et in alia sic pōt ꝓcedi. vn̄ si in ꝓma pticula hoc nomē accipiat ꝓ ptāte vtēdi. ⁊ in scōa ꝓ vsu iuris determinati sic pōt ꝓcedi: sicut aliud est dare alicui rem aliquā in ptātem vtēdi. ⁊ dare vsum rei q̄ est ius quoddā ciuile. vn̄ nōnūq; dat aliq̄s alicui ptātem equitādi equū suum: cui tn̄ nō cōfert tale ius ciuile vtēdi: ꝑ isto mō nihil facit ad intētionē isti impugnati. Ubi em vsus alicuius re ivsibiliter ꝓcedit: vsus tm̄ rei et nō dñium sibi intelligit datus eē. Si vocabulū vsus accipit ꝓ vsu determinato iuris ciuilis. qđ est quoddā ius distinctū a dño ⁊ vsufructu ꝓtiet veritatē: ꝑ isto mō in tota obiectiōe ꝓmissa nō accipit vsum appellās: nec sic vnq; accipit nomē vsus in scriptura dīna. Si vero nomē vsus in vbis ꝓmissis accipitur ꝓ ptāte vtēdi: sic aliq̄n ꝓtinet veritatē ⁊ aliq̄n falsitatem: qz q̄ dat sic ptātē vtēdi: vt a se trāsferat dñium: si aliq̄ est capax ⁊ vult recipe dat etiaꝫ dñium: q̄nq; aūt dat ptātē vtēdi dño sibi retento. Idē pōt dici de illo q̄ dat vsuꝫ accepto vocabulo vsus ꝓ actu vtēdi. ꝑ vbi alicui res dat in vsum: nedū vsus rei ꝑ et dñiuꝫ itelligit esse datū. Si vocabulū vsus accipiat ꝓ vsu iuris determiati: qđ diffinit sic. Usus est ius vtēdi rebus alienis ⁊c. Dicūt isti ꝙ est simplr falsum. qz implicat ꝛdictōnē. s. ꝙ aliq̄s bret tale vsuꝫ alicuiꝰ rei ⁊ dñium eiusdē: qz seq̄ret ꝙ eēt res aliena ⁊ ꝓpria. Si aūt accipit vocabulū vsus ꝓ ptāte vtēdi. sic adhuc est falsum vt dicunt: quia sepe dat alicui hospitiū vel res alia i potestatē vtēdi. nō tn̄ ꝓpter hoc intelligit dñium esse datū. Et qz iste impugnatus hoc dictū suuꝫ neq; rōne neq; auctoritate ꝓbat: eadē facilitate ꝓtēnit q̄ ꝓbat. cū dicit i ꝓallegato ca. q̄ i vsꝰ leuitarū ⁊ nccia dñs sepauit. Declarauit dñs ad q̄d vl ꝓpt q̄d leuit decias dedit. hoc dūt isti qz em de frugib⁹ ⁊c. hō nō ipugnant. Voluit dñs ꝙ leuite possent nō solū de frugib⁹ illi comedere: ꝑ et de illi quo ad alia vite nccia vēdēdo vl ꝓmutādo sibi ꝓuidere. Hic dicūt istum impugnatū cōtra sacram scripturam errare: quia sicut patet Leuitici vlti. fruges de quibus est sermo sanctificabant dño. vnde Leuitici vltimo sic bī. Dēs decime ⁊re siue de frugib⁹: siue de pomis arboꝝ dñi sunt

ꝛ illi ſctificanť: ꝫ ſctificata dño vẽdere nõ licebat: imo nec licebat ſctificata dño oĩbus dare indifferenť ad veſcendũ. Vnd̃ Leuitĩ.xxiij. ca. ſic ſcribiť. Homo de ſemine aaron: q̃ fuerit lepꝛoſus: aut patiẽs fluxũ ſemis nõ veſceť de bis q̃ ſctificata ſunt mihi: donec saneť. Omis alienigena nõ comedet de ſctificatis: mq̃lis ſacerdotis ꝛ mercenarius nõ comedet ex eis: et infra. Si filia ſacerdoť cuilibꝫ ex pplo nupta fuerit de bijs q̃ ſctificata ſunt: ꝛ de ꝓmitijs nõ veſceť. Ex bijs alijſq; ꝑplurib⁹ colligiť euidẽter: q̃ nõ licebat ſacerdotib⁹: ꝛ leuiť dare ſctificata indifferenť oĩbus ad veſcendũ: ꝛ p cõſequẽs multo magis nõ licebat vẽdere ipſa vel ꝓmutare: ꝛ ita nõ oĩa q̃ dabanť eis: ad ꝗ dabãtur eis: vt vendẽdo: ac ꝓmutãdo ſibi ꝓuidere liceret. Quia de ſctificatis nullatenus ꝗ licebat: ꝛ iõ dixit in vſus ꝛ neceſſaria. ꝓꝫ q̃ nõ iõ dixit: quia nõnullis tm̃ vti debebãt et vẽdere aut ꝓmutare minie poterãt. ⁊ Et idẽ dicendũ eſt de illis ꝟbis in eodẽ caꝑlo cõtẽť: ad aaron ꝓlatis: vbi dñs ſic dixit vniuerſa frugũ initia ꝛc. ⁊ Dic etiã dicũt iſti q̃ errat: q: vt dicũt: nõ licebat ſacerdotib⁹ vẽdere ꝓmitias: aut etiã ꝓmutare. Vñ dicũt q̃ eſto: q̃ cũ dicit leuitas et ſacerdotes habuiſſe dñiuꝫ deciaruꝫ ꝓmitiarũ oblationũ: ſacrificioꝝ: ꝛ hmõi: ꝑ eq̃uocatiõem hui⁹ vocabuli dñium poſſet aliq̃liť gloſari: tm̃ cũ dicit eos potuiſſe vẽdere: et ꝓmutare hmõi nullomõ põt excuſari. ꝛ ſpãliť de initijs frugũ de q̃bus ꝗ fit mẽtio: qõ ex ꝟbis ſcripture colligiť euidenť. Nã poſt verba ꝓdicta ſequiť ime diate: qui mũdus eſt i domo tua: veſceť ex eis. Ex q̃bus verbis dať intelligi: q̃ imundi in domo ſacerdotis talib⁹ frugũ initijs veſci nõ poterãt: g̃ mꝛ̃ magis nõ debuerũt vẽdi: aut etiã ꝓmutari. Debebat g̃ ſacerdos: ꝛ q̃ mundi erãt in domo ſua veſci hmõi frugũ initijs. ꝛ p cõſequẽs nõ licebat ſibi ea vẽdere: vel ꝓmutare: ꝛ iõ dicũt q̃ iſte errat: cũ dicit. ⁊ Et idẽ dicendũ eſt ꝛc. ⁊ Sc̃o iſti ipugnatoꝝ notãt ex iſtis verbis ꝛ ꝓdicť: cũ dixit. ⁊ Voluit dñs ꝛc. ⁊ Q̃ in tota iſta ſerie verboꝝ: ꝓ dñium itelligit ptãtem: q̃ põt quis rez vẽdere et ꝓmutare: ꝛ de ea ſibi neceſſaria ꝓuidere. Quare dicunt q̃ acciꝑẽdo dñiuꝫ: ſicut ipe accipit oĩno erroneũ eſt q̃ ſacerdotes ꝛ leuite in oĩb⁹ hmõi reb⁹ habuerũt dñium. ⁊ Dño depoꝛtanť ⁊ Quia dño ꝓnciꝑaliť offeruntť. ⁊ Ledẽt in vſus tuos. ⁊ Hoc eſt dabũtur tibi ad vtendũ. ſ. ad comedendũ: vel aliquo alio mõ conueniẽti vtendũ. Et de iſtis cõſtat: q̃a nõ poterãt ea vẽdere: nec ꝓmutare. ⁊ Illarũ aũt rerũ dñiuꝫ ꝓceſſit illis dñs ⁊ Hoc dicũt oĩno eſſe falſuꝫ: accipiẽdo dñium ſicut iſte intelligit. ſ. ꝑ ptãte vendẽdi ꝛ ꝓmutãdi ⁊ in eodem ca. ꝓꝫ ⁊ Dicũt q̃ in eodẽ ca. ꝓꝫ ꝓriuꝫ ſicut oſtendẽt ſtatim poſt ⁊ Reddiť mihi ⁊ dicũt ꝗ iſti impugnatoꝝ q̃ aliq̃d reddere deo nõ eſt aliud q̃ dñium rei relinq̃re: ꝛ diuinis vſib⁹ applicare. ꝗ aũt ſũt in triplici dña. q̃dã em̃ ex ſpeciali ordinatione dei diuinis vſib⁹ applicanť q: ꝑ ipã coliť de⁹ ſicut fuerť in veteri lege tẽplũ veſtes vaſa ꝛ hmõi. ꝛ iſta ſolũmõ ad dñiũ dei ꝑtinere videnť. ita q̃ i nulli⁹ bõis ſũt: nec tm̃ ꝑ derelicť habenť nec occupãti ꝓcedunť: ꝫ dño cultui deputanť. talia fuerť mꝛ̃a in lege veteri q̃ vẽdere aut ꝓmutare aut quõlibet alienare nulli licebat: ꝛ iõ ad nulli⁹ bois dñiũ ꝑtinebãt: ꝛ ſi ablata fuiſſent aut iniuſte deteñta null⁹ habuiſſꝫ ptãtẽ tanq̃ ſua: ꝫ tãq̃ dei in iudicio vẽdicãdi. Talia fuerť arca dei mẽſa ꝓ poſitõis veſtes q̃s fecit moyſes aarõ frĩ ſuo ꝛ filijs ei⁹ ad vtẽdũ ſicut hr̃ exodi. xxviij. Et alia mꝛ̃a q̃ nõ poterãt aliquõ alienare: ꝛ iõ mulť talib⁹ vtebanť in q̃bus nullũ hẽbãt dñiũ. Aliqua ꝟo ſũt dño cultui deputata ex gñali ordinatõe dei ꝛ ex ſpãli ordiatõe bũana ſicut ſunt veſtes q̃b⁹nũc vtunť ſacerdotes et mꝛ̃a alia q̃ in eccleſijs repiunť. ꝛ iſta aliquõ ad dñium bũanũ ꝑtinere videnť inq̃tũ boies hñt ptãtẽ ipa vl̃ in ꝓpa forma vl̃ alia forma alienãdi ꝛ vẽdẽdi ꝛ ad alioꝝ vſꝫ ꝛ liberꝫ dñiũ trãſferẽdi ꝛ vẽdẽdi. Tertia ſũt q̃ neq̃q̃ dño cultui deputanť: ꝫ ad ſuſtẽtãdũ ſeruiẽtes deo ſpãliť aſſignanť: ꝛ de talib⁹ põt: vt videť ꝓcedi: q̃ aliq̃ liť miſtri dei hñt eoꝝ dñiũ inq̃tũ hñt ptãtez ipa tanq̃ ſua vſui ſuo applicãdi ꝛ iudicio vẽdicãdi vl̃ defendẽdi ꝫ vendicãtes iniuſte. De iſtis tm̃ q̃dã fuerť in veteri lege q̃ miſtri dei ñ poterãt aliquo mõ alienare ꝫ tm̃ ꝓſumere ⁊ tum erit ꝛ filioꝝ tuoꝝ ⁊ nõ q̃tũ ad ptãtẽ vendẽdi ꝛ ꝓmutãdi: ſiť intelligit iſte ipugnat⁹: ꝫ q̃tũ ad ptãtẽ cõedẽdi: qõ ꝑ ꝟba imediate ſeq̃ntia declarať apte cũ dr̃: i ſãctuario cõedeť illõ mares tm̃ cõedẽt ex eo. q: ꝓſecratũ ẽ dño. Ex q̃b⁹ ꝟbis dať itelligi q̃ illõ erat aarõ ꝛ filioꝝ e.⁹ q̃tũ ad licitãtẽ ptãtẽ cõedẽdi nõ ad aliũ vſũ nec q̃ntũ ad ptãtem vẽdẽdi ꝛ ꝓmutãdi: ꝛ ita tunc vſus facti ſeparabať a dño tali quod ẽ poteſtas de re libere ordinãdi. ⁊ Dedi tibi et filijs tuis ꝛc. ⁊ non quantum ad poteſtatem vendendi et ꝓmutandi: ſed quantũ ad ptãtẽ comedẽdi quod exꝟbis immediate ſequẽtib⁹ euidẽter apparet quibus ꝛ. Qui mũdus ẽ in domo tua veſceť ex eis. Ex q̃bus ꝟbis colligitur q̃ nõ aliã ptãtem vtendi habebãt niſi comedendi tm̃modo ⁊ Ex q̃bus patet q̃ nõ ſolũ in decimis nec in rebus ꝓdictis aarõ ꝛ leuite vſum ſed dñiuꝫ habuerũt ⁊ Contrariũ ſequiť oĩno accipiẽdo dñium ſicut accipit iſte. ſ. ꝓ

Triplex differentia eorũ q̃ diuinis vſib⁹ applicanť.

Scõa dña.

Tertia dña.

Nota ꝫ q̃b⁹ eccleſiaſtici hñt dñium

ptāte vendēdi pmutandi ⁊c. q̄ res predictas ñ poterāt vēdere nec etiā pmutare. Cap. xxi.

Cap. XXI Prima ps istius capituli pio rec i tat aliā pē text⁹

Vrsus nitit̄ oste

r dere q̄ dicere q̄ simplex vsus facti ñ possit bri in reb⁹ vsu ꝟsūptibilibus a dño separat⁹ est vitā xpi ⁊ apl̄oꝝ eius impugnare. q̄ pfectio pauptatis sicut ⁊ alie pfectiões ꝟsilioꝝ euāgelicoꝝ fuerit in xpo et in apl̄is pfectissime: ⁊ ꝟstat p̄m eū q̄ paup tas euāgelica excludit sollicitudinē quā req̄rit ꝓpetas seu dñium tpaliū rerū. Ex quo seq̄ tur p̄m eum q̄ vsus rerū vsu ꝟsumptibiliū po test a ꝓprietate ⁊ earū dño separari

Scōa ps huius capituli in qua ponit explicatio dicti textus.

Jn parte ista iste īpu

gnatus rndet ad quartā obiectionē appellā tis ꝟtra primā assertionē impugnati. Et ꝓmo recitat obiectionē. Scōo suā ponit rōnēz in parte immediate sequēti ibi. ad hoc dicēduz Est aūt obiectio talis. xps ⁊ apl̄i pfectissime seruauerūt euāgelicā pauptatē: ꝫ euangelica pauptas excludit oīe dñium. ergo nulli⁹ rei habuerūt dñium: ⁊ tñ habuerūt vsum rerum vsu ꝟsumptibiliū: ergo in rebus vsu ꝟsumpti bilib⁹ pōt vsus facti a ꝓprietate ⁊ dño separi

Tertia ps istius capituli reprobāt p̄dicta.

Sed isti impugnatores dicūt q̄ trūcate obiectionē recitat supradictā. vñ in appellatione minoꝝ hec obiectio ponitur sub his verbis.

Quarto ostendit̄ q̄ dicta assertio vitā xpi ⁊ apl̄oꝝ ei⁹ impugnat. q̄ pfectio pauptat̄ sic ⁊ pfectões alie ꝟsilioꝝ euāgelicoꝝ fuit in xpo et apl̄is pfectissime. ⁊ ꝟstat q̄ pauptas euan gelica ꝓpetatē ⁊ dñium rerū vsu ꝟsūptibiliū excludit. q̄ excludit sollicitudinē quā req̄rit ꝓpetas seu dñium rerū sicut plane ꝓbant au ctoritates in appellatōe ꝓlixa inducte: ꝫ pau pertas euāgelica nō excludit vsuz rerū vsu cō sūptibiliū. g̃ vsus rerū vsu ꝟsūptibiliuz pōt a ꝓpetate eaꝝ ⁊ dño separi. h̄ ꝟba appellatōis q̄ aliq̄liter q̄uis nō multū in snia distāt a ꝟbis supi⁹ recitat̄. Que vt clarioza sūt declarem⁹: ⌊q̄ vsus simplex facti ⌋ dicūt q̄ de hoc in ꝟbis p̄dictis nulla fit mētio: licet hoc intēdat ap pellās ⌊ fuerūt in xpo et apl̄is pfectissime ⌋ nō solū p̄m p̄parationē animi sed etiaz p̄m opus exteri⁹ sicut isti oñdere moliunt̄ ⌊ excludit sol licitudinē ⌋ nō tñ oēz: q̄ nō nec̄riā. Cap. xxii.

Quarta ps declarās litterā

Cap. XXI In ꝑma pte istius capli recitat aliā ꝟstitutionis particulam,

D hoc dicenduz

a q̄ ꝓcedim⁹ q̄ pfectio pauptat̄ i xpo ⁊ apl̄is pfectissime fuit: pfectio siq̄ dē pauptatis euāgelice pl⁹ ꝟsistit i aio. vt scz anim⁹ amoze istis tpalib⁹ ñ adhereat q̄ i carē tia tpaliū rerū. Dāc aūt pauptatem pfectissi me habuit xps ⁊ post eū apl̄i eius. ⁊ p ꝓseq̄ns pfectionē paupertat̄ euāgelice habuerūt.

Scōa ps huius capituli explicat tex tū predictū.

Jn parte ista ad ob

iectionē p̄missā nitit̄ rndere. ⁊ diuidit̄ in tres ptes ꝫz q̄ ad tria tacta i dicta obiectōe rndz scōa ps incipit i pte immediate sequēti ibi. Ad illud aūt. Tertia ibi ad illō aūt q̄ dicit. dicit g̃ q̄ pfectio pauptat̄ euāgelice pfectissime fu it i xpo ⁊ apl̄is. ꝫ illa mag⁹ ꝟsistit i aio q̄ in ca rētia rerū tpaliū: ⁊ illā habuerunt pfectissime Sz dicūt isti ipugnatores q̄ ꝛz ꝟba p̄dicta pu re affirmatiue accepta: nullū videanē ꝓtinere errorē: tñ si p̄m intētōez dicēt̄ itelligāt̄ nega tiue. s. q̄ pauptas euāgelica fuit pfectissime i xpo ⁊ i apl̄is q̄tū ad ꝓpatōez animi ⁊ ñ q̄tuz ad carētiā rerū tpaliū. Dicūt q̄ tal⁹ itellect⁹ ē oīno errone⁹. verūtñ q̄ ꝫ ex istis ꝟbis p̄cise col ligi neq̄q̄ pōt: iō de ꝫ ad p̄ns mīme differet: ꝫ postea de ꝫ i loco suo ꝓlixe tractabit̄. Nūc sat̄ est ꝟba text⁹ explanasse ⌊ pl⁹ ꝟsistit i aio ⌋ ꝫ verū ē: tñ ꝟsistit ēt i carētia rerū ⌊ ⁊ p ꝓseques pfectōez pauptat̄ euāgelice habuerūt ⌋ dicūt isti q̄ ꝛz añcedēs fuerit verū ⁊ sil⁹ ꝟsequēs: tñ ꝟsequētia nulla ē. Ad cui⁹ euidētiā dicūt esse sciēdū. q̄ qñ aliq̄ duo sūt de eēntia alicui⁹ quo rū vnū ē pfect⁹ ⁊ aliud min⁹ pfectū ex ꝫ q̄ br̄ mag⁹ pfectū: ñ pōt iferri q̄ pfectio toti⁹ br̄. sic ex ꝫ q̄ aīa est in celo non potest̄ concludi q̄ p fect⁹ bō sit i celo. ꝫ ad eēntiā euāgelice paup tat̄ ptinēt duo. s. ñ adherē tpalib⁹ nimio aōre ⁊ carere tpalib⁹. g̃ ex ꝫ q̄ apl̄i habuerūt p̄mū nō pōt inferri q̄ habuerūt pfectionē euāgeli ce pauptatis: Q aūt ad eēntiā euāgelice pau pertatis ptineat carētia rerū tpaliū in par te sequēti conabunt̄ ostendere. Cap. xxiii.

Cap. XXIII Prima ps istius capli recitās aliā p tē text⁹ cōstitutionis.

D illud aūt quod

a dicit. Pauptas euāgelica rerū vsu ꝟsumptibiliū dñiū ⁊ ꝓpetatē exclu dit. dicim⁹ q̄ ē falsū imo illarū rerū supponit scriptura sacra ipos apl̄os ad min⁹ in cōmuni habuisse ꝓprietatē ⁊ dñium vt ꝓbat̄ act. cap. iii. vt est superius ostensum.

Scōa ps istius capituli declarāt̄ re xū cōstitutionis

Hic respōdet ad secū

duz q̄ in obiectōe p̄missa tāgebat̄. s. q̄ paup tas euāgelica ꝓpetatē excludit: dicens ꝫ esse falsū q̄ apl̄i habuerī aliq̄rū rerū ꝓpetatem ⁊ dñiū: saltē i cōi. Sz isti ipugnatores dicūt ꝫ duos errores cludi. quoꝝ p̄m ē q̄ pauptas euā gelica rerū dñiū ⁊ ꝓpetatē ñ excludit. Scōs ē q̄ apl̄i habuerūt aliquarū rerū dñium in cōi. Q p̄mū sit erroneū, ꝓbare conant̄. Primo sic illa pauptas est precipue euāgelica reputāda

Tertia ps istius capituli procedit ad impugnandos ꝓpter duos errores.

Pria ꝓbatio p̄mi erroris

que singulariter in euāgelio edocet ⁊ volēti-
bus doctrinā euāgelicā pfecte sequi iniūgit.
Non em̄ videt q̄ ppter aliā rōnē aliq̄ pauper
tas debeat euāgelica nūcupari: sicut illa nec
aliq̄ pauptas debet aplica appellari nisi quā
apli docuerūt vel facto seruauerūt: sed paup-
tas que in euāgelio singulariter edocet om̄e
dn̄ium ⁊ ppietatē excludit. Nam in nullo lo
co euāgelij pauptas quā xps docuit magr ex-
plicari videt q̄ qn̄ xps viam pfectionis q̄ren
ti respōdit. Si vis pfectus esse vade et vende
oia que habes ⁊ da paupibus. qui aūt oia vē-
dit ⁊ dat paupibus om̄e dn̄ium ppium ⁊ cōe
relinq̄t: ergo pauptas euāgelica om̄e dn̄iuz ⁊
ppietatē excludit. Scdo sic arguūt. Paup
tas euāgelica nō est minor pauptate quorun-
cūq; religiosor: sed pauptas aliquor religio-
sorum puta fratrū minor om̄e dn̄ium ⁊ ppie
tatez excludit: sicut inferius ostendet. ergo ⁊
pauptas euāgelica om̄e dn̄ium ⁊ ppietatem
excludit. Tertio sic. cuiuslibet doctrine pfe
cte moralis est docere qualiter tam actus in-
teriores q̄ exteriores ꝯtuosus debeat exerce-
re: sed doctrina euāgelica ꝑut tractat de pau
ptate est doctrina pfecta moralis. g̃ nō tm̄ do
cet qualiter q̄s debeat esse paup q̄tū ad actū
interiorē. s. q̄tum ad ꝑparatōnē animi: ꝫ etiā
q̄tum ad opus exterius. s. q̄tum ad carentiaz
tpalium rerū: sed abdicare oim tpalium rerū
dn̄ium ⁊ ppietatē ppter deū: est opus ꝯtuosū
pauptatis: q: ꝑm nicolaū tertiū in decretali
Exiit tal' abdicatio ppt deū meritoria ē ⁊ scā.
ergo ad doctrinā euangelicā spectat abdica
tionem hmōi suadere. Ex quo sequit q talis
abdicatio pauptas euangelica est censenda.
Dicūt igit isti impugnatores q pauptas euā
gelica illa vocat que singulariter in euāgelio
explicite tradit ⁊ docet. et que om̄e dn̄ium et
ppietatē quo videlz q̄s in iudicio valet liti-
gare: excludit. Nec em̄ pauptas licz in veteri
lege contineat implicite sicut ⁊ oēs pfectōes
cōsilior euangelicor: in ipa tm̄ mime explica
tur ppt quod nec aliq̄s legit tūc ipaz fuasse.
Unde ⁊ ex hoc quarto ostendunt q pauptas
euāgelica om̄e dn̄iuz ⁊ ppietatē excludit. nā
sicut lex euāgelica ē quodāmodo pfectio ve-
teri lege. ita pauptas euāgelica aliq̄d pfectio
nis addit vltra pfectionē pauptat' antiquor
patrū. hec de se videt patēs: ⁊ tamen ꝓbatur
auctoritate grego. qui ꝑmo libro moraliū: ait
Necdū p̄cepti virtus emicuerat q̄ oia relinq̄
p̄ceperat. sed tm̄ btūs Job eandē p̄ceptionis
vim in corde seruabat. q: nimirū sbam suā re-
liquerat mēte q̄ sine delectatiōe possidebat:
Ex q̄bus verbis clare dat intelligi q ꝫ btūs

Secūda rō.

Tertia ratio

Quarta ratio

Job totam sbam suā mēte reliq̄rit: quia tamē
sbam suā actualiter retinebat: virtus p̄cepti
oia relinquēdi nondū pfectissime quātum ad
omnē pfectionē q̄ in euāgelio suadet emicuit
et ita pauptas que in euāgelio docet explici-
te aliquid pfectionis addit vltra pauptatem
quā sancti patres seruabāt: sed ipsi oia reliq̄-
runt ꝑm ꝑparationē animi ⁊ nōnulli et q̄tuz
ad affectionē et curā. teste apostolo ad hebr̄e
os. xi. qui de q̄busdā ait. Circuierūt in melot̄
in pellibus caprīs: egentes: angustiati: affli
cti: q̄bus dignus nō erat mūdus. In solitu-
dinibus errātes: in mōtibus: in spelūcis et in
cauernis terre. ergo ad euangelicā pauptatē
ptinet actualis abdicatio oīs dn̄ij ⁊ ppietā-
tis oīz rerū tpalium. Quinto sic arguūt. lex
euāgelica est pfectissima ergo docz extremos
gradus ꝯtutū. Extremus aūt gradus pauper
tatis est abdicatio oīs dn̄ij ⁊ ppietatis. ergo
lex euāgelica talem docet pauptatē. ⁊ p cōse-
quēs talis abdicatio ad euangelicam ptinet
pauptatem. Quia vero isti impugnatores as
serūt manifeste: q ita assertio istius ipugnati
est error quorundā magistrorū parisien. oliz p
alexandrū quartū condēnat: ⁊ p doctores or
dinū p̄dicatorū ⁊ minor multipliciter repro-
batus. ideo dicūt isti q iste impugnatus h̄ in
tidit in errorē p romanos pōtifices. s. alexan-
drum quartū. et Innocen. iiij. condemnatum.
Maūt magis appareāt ꝯba p̄dicti alexandri
quarti in quadā decretali eius que incipit. nō
sine multa. Adducūt. Ait aūt sic. Cum insup
ipsi fratres oia reliq̄rint ppter deū. Exilia
vite subsidia mendicātes: xpmq; paupēre imi
tent pfectionē euangelicā amplexando: ppt
quod euidēter apparet eos nō solum in statu
saluandor existere: sed etiā pfector p sue re-
ligionis obseruātiā: que quidē ipius pfectio
nis euāgelice tenet formā in eterne retributi
onis ꝑmo p̄cellentē gloriā pmereri. Et infra.
Volumus et p aplica scripta mādamus qua-
tenus singuli vr̄m om̄s magistros doctores.
et alios qui siue in scholis siue in p̄dicatiōib?
seu alibi cōtra p̄missa vel aliq̄d ipor attenta
uerint vel in posterū attētabūt ex pte nostra
monere studeatis. Et infra. Certū terminum
p̄figendū eisdē dictū suū reuocēt publice: ma
le se dixisse fatēt̄: illaq; detestent penit? et
retractēt asserēdo ꝓriu: ⁊ illud etiā fidelit̄ pre
dicando. Et infra. Nos nihilominus auctori
tate p̄sentium districtius inhibemus: ne
quisq; p̄missa vel aliquod p̄missorum per-
tinaciter astruere vel quomodolibet defen-
sare p̄sumat: quicūq; id p̄sumpserit: tan-
q̄ contumax: et ecclesie romane rebellis ab

oibus fidelibus habeat. Ex bis ꝫbis colligūt isti tria. Primū est q ad euāgelicā pauptatez spectat abdicatio ois ppietatis in speciali ⁊ cōmuni. Scōm est q cōstitutionibus isti⁹ impugnati nulla est fides penitus adhibenda. Tertiū est q oms tenētes assertionē p̄dictaz tanq̄ cōtumaces et rebelles rōne eccl̄ie sunt censendi. Primū declarāt sic. Illa abdicatio que pfectionē euangelicā amplexat ⁊ pfectionis tenet formā ad euāgelicā ptinet pauptatem: sed abdicatio ppietatis oim rerū in spāli et in cōmuni pfectionē euangelicā amplexat et pfectionis euāgelice tenet formā. cū alexāder p̄dictus de fratribus minoribus qui talē abdicatōez vouēt in ꝫbis p̄missis asserat manifeste. ergo hmōi abdicatio ad euangelicaz ptinet pauptatē. Nec valet dicere q alexāder ibidē loquit de fratribus p̄dicatoribus ⁊ minoribus: ⁊ tamē fratres p̄dicatores habēt aliquarū rerum dnium in cōmuni. Nam lz loquat de vtrisq; tn loquēs de pauptate eoum affirmat apte q fratres minores qui hmōi abdicationē vouēt pfectionē euangelicā amplexant: pfectionis euāgelice tenēt formam: g̃ abdicatio ad euangelicā ptinet paupertatē. vnde lz eos coniugat: tn intēdit q vtroq; pauptas ad euangelicā pauptatez ptinet: q̃uis paupertas istoꝝ q̃rum ad aliquē graduz sit pfectioꝝ pauptate illoꝝ. Unde pauptas euāgelica vltra oēm pauptatē p̄cedentiū patrum addit duos gradus. s. in abdicatione ppietatis oim in spāli se voto firmare: ⁊ in abdicatione oim tam in spāli q̃ etiaz in cōmuni se voto firmare: ⁊ ita vtroq; paupertas ad euangelicā ptinet pauptatē: immo etiā pauptas monachoꝝ magnas possessiōes habētiuz in cōmuni a pauptate euangelica non debet excludi q̃uis ipaz nō ita pfecte imitetur sicut pauptas eoruz qui nō habēt possessiones etiā in cōi. Scōo colligūt isti ex p̄dictis q ꝑstitutionibus istius impugnati nulla est fides penitus adhibēda: q; nō maioris auctoritat est iste q̃ fuerit alexāder quartus. Sed fm istum decretali p̄dicte alexādri quarti fides est minime adhibēda: cū doctrinā falsam fm istum cōtineat: false aūt doctrine nulla debet fides adhiben. g̃ nec cōstitutionibus istius ē fides aliqualiter adhibenda. Unde dicūt isti q iste reprobādo doctrinā summoꝝ pontificū oēm doctrinā summoꝝ pōtificū ostēdit oi auctoritate carere: q̃re ⁊ doctrine sue nullus cogitur adherere ⁊ si de facto alios cogit suā doctrinā defendere: facto sibipsi cōtrarius inuenitur. Tertio concludūt isti ex p̄missis q oēs tenentes assertionē istius impugnati cōtumaces ⁊

rebelles romane eccl̄ie sunt censendi. Nam ex quo cōstitutionibus istius impugnati ē minime adherēdū sicut ostensum est ꝫus: decretali p̄dicta alexandri quarti oēs tenētes abdicationē fratrū minoꝝ. s. pfectionē euāgelicam minime amplexari ⁊ pfectionis euāgelice formā nō tenere sunt contumaces ⁊ rebelles rōne eccl̄ie iudicati. hoc aūt tenēt oms qui dicunt euangelicā pauptatē dnium rerū ⁊ ppietatē nequaq̃ excludere. ergo oms dictaz assertionē tenētes cōtumaces et rebelles romane eccl̄ie sunt censendi. Ex quo inferūt q oms cōsentiētes vel approbātes cōstitutiones istius de hac materia: ac eas tanq̃ approbandas: legētes: approbātes: exponētes: scribentes: p̄dicantes vel eis quōlibet adherentes sunt cōtumaces ⁊ rebelles romane eccl̄ie reputādi. Insup isti impugnatores ꝓpter eoq̃ doctrinā Thome sequunt verba eiusdē p̄dictam assertionē tanq̃ erroneaz reprobātis adducūt. Dicunt em̃ q in libro suo quē edidit cōtra p̄dictos magistros parisien. ca. vi. ptra etans: ⁊ p rubrica p̄emittens. vtrū religioso liceat oia sua relinquere: ita q̃ nihil sibi possidendū remaneat nec in ꝓpio nec in cōmuni assertiue ꝓnūtiat ꝫba que sequuntur: dicens Prædictis aūt nō cōtēti aduersarij veritatis religionū oim fundamentū ab ipo dño firmit collocatū nitunt euertere. videlz pauptatem dicentes illicitū fore oibus suis dimissis pauperem religionem ingredi que possessiōes ac redditus nō habeat. Et infra loquens de vigilantio heretico: ait. Nec solū contētus fuit iouinianū imitari consiliū de virginitate euacuans sed supaddere ausus est vt etiā ꝑsiliuz de pauptate seruāda oino destrueret. Unde hieronymus de eo dicit. q aūt asserit eos melius facere qui vtunt rebus suis et paulatim fructus possessionū pauperibus diuidunt q̃ illos qui possessionibus venūdatis semel oia largiunt nō a me ei sed a deo respōdebit. Si vis esse pfectus vade ⁊ vende oia que habes et da paupibus ⁊ veni sequere me. Illa tb. xix. Dic aūt errorꝫ per successiones errantium vsq; ad hodierna tempora puenit ⁊ in hereticis quibusdam qui cathari nominant pmansit et adhuc permanet. sicut patet in quodam tractatu cuiusdam desiderij hereſiarche lombardi nostri temporis quem edidit contra catholicam veritatem: in quo inter cetera condemnat statum eoum qui relictis omnibus egere volūt cū xpo. Nup aūt (qđ ē horribile) ātiquꝰ errorꝫ renouat ē ab his q̃ fidē defēdere videbant: ⁊ more errantiū in peius p̄cedētes non sunt contēti diuitias paupertati equare.

Btūs thomas

Nota

vt Jouinian⁹: vel diuitias paupertati ꝓferre vt vigilātius: sed pauptatē totaliť cōdēnare. Dicētes nō esse licitū oia sua ꝓ xp̄o relinq̄re nisi talez religionē intret que possessiones habeat: vel nisi talis de labore manuū viuere intendat. Asserūt etiā pauptatez laudari in scripturis nō actualē: qua scz aliq̄s reb⁹ tpalibus se expoliat: sed habitualē: qua aliq̄s rem tpalē contēnit corde: ⁊ si res possideat. Hic explicat sentētialiť assertionez p̄dictā isti⁹ ipugnatoris qui ponit q̄ euāgelica pauptas oim rez tpaliū dn̄iuz ⁊ pauptatē nequaq̄ excludit quia euāgelica pauptas maxie laudať in scripturis: et ideo si euāgelica pauptas nō excludit omē dn̄ium tpaliū: actualis pauptas q̄ excludit omē dn̄iuz nō maxie laudať in scripturis vt dicūt p̄dicti aristes ꝑm thomā. sed istuz errorē thomas multis rōnib⁹ reprobare conatur: quarū plures vt isti ipugnatores dicūt cōtra assertionē p̄dictā sunt euidētes: ⁊ auctoritates assumūt sepedictā assertionē aptissime cōuincētes. Et iō dictarū serie rationuz duri p̄ntib⁹ inserendā. post verba itaq̄ supradicta subiūgit imediate thomas dicens: ad destructionē hui⁹ erroris hoc modo ꝓcedem⁹. Ꝓio ostēdem⁹ ad pfectionē euāgelicā ptinere: non solū pauptatē habitualē: ꝫ etiā actualē q̄ fit p abiectionē tpaliū reruz. Scō ostendem⁹ q̄ hec pfectio manet etiā si possessiōes in cōi nō habeātur. Tertio q̄ hec pfectio etiā in bijs q̄ possessiōib⁹ carēt nō sp̄ req̄rit manuū laborez.

Quarto soluemus ea q̄ ꝓ se inducūt. Ad ostēdēduz aūt pauptatē actualē ad euāgelicā pfectionē ptinere: assumať ꝓio qđ dr matth. xix. Si vis pfect⁹ esse vade ⁊ vēde oia q̄ habes ⁊ da paupib⁹. ꝫ ille q̄ sua vēdit ⁊ paupib⁹ tribuit nō solū bitualē pauptatē eligit ꝫ actualē ꝫ actualis pauptas ad euāgelicā pfectionē p tinet. Jtē pfectio euāgelica ꝓsistit i imitatiōe xp̄i: ꝫ xp̄us nō solū volūtate ꝫ etiā realiť paup fuit. Ẽm dr matth. xvij. sup illđ vade ad mare: glosa dn̄s tāte pauptatis fuit vt vnđ tributū solueret nō haberet: ⁊ luce. ix. vlpes foueas bnt ⁊c. Dicit glosa. ego sum tāte pauptatis vt nec hospitiū q̄dē habeā nec meo vtar tecto: ⁊ p multas alias auctoritates de facili ꝫ ꝓbari p̄ot. ꝫ actualis pauptas ad pfectionē euāgelicā ptinet. Jtē euāgelica pfectio maxie i aplis claruit sed ipi actualē pauptatē habuerūt sua oia relinquētes. Unđ petr⁹ dixit matth. xix. Ecce nos reliquimus oia ⁊c. ⁊ Hiero. ad elbidiaz Si vis esse pfecta ⁊ in p̄mo stare fastigio dignitatis fac qđ fecerūt apli vende oia q̄ habes ⁊ da pauperib⁹: ⁊ nudā solāq̄ crucē virtute: nuda sequaris ⁊ sola. ergo actualis pauper tas ad euāgelicaz perfectionē pertinet. Jtez Marci. x. sup illud. q̄ difficile q̄ pecunias habēt ⁊c. glosa aliud est pecunias habere aliud amare. Multi habēt ⁊ nō amāt: multi nō bnt ⁊ amāt. Jtē alij habēt ⁊ amāt. Alij ꝫo nec bñe nec amare se gaudēt: qui tutiores sunt: qui cū aplo dicere possunt. Mihi mūdus crucifixus est ⁊ ego mūdo. ꝫ actualis paupertas ⁊ bitualis sic p̄ferēda est bituali pauptati. Jtē idē potest haberi matth. xix. p glosaz sup illud. Dives difficile intrabit in regnuz celoꝝ. glosa de oib⁹ tuti⁹ est: nec habere nec amare diuitias. Jtez Jacobi scō. Nōne de⁹ elegit paupes in hoc mūdo. glosa. inopes rerū tpaliū: hoc autē nō est nisi p actualē pauptatē: ꝫ actualiť pauperes electi sunt a deo. Jtez luce. xiij. Nisi q̄s renūciauerit oib⁹ q̄ possidet. glosa hoc distat inter renūciare oib⁹ ⁊ reliq̄sse oia: q⁊ renunciare cōuenit oib⁹ q̄ ita licite vtūtur mundanis que possidēt: vt tñ mēte tendāt ad etna. Reliq̄sse est tm̄modo pfectoꝝ qui oia tpalia postponūt et solis etnis inhiāt. Ergo relinq̄re qđ ptinet ad actualē pauptatē est euāgelice pfectionis sed renūciare qđ ptinet ad bitualē ꝑm glosaz p̄dictā est de necessitate salutis. Jtez hieronimus in epla cōtra vigilantiū post ꝓba supra i ducta subiūgit ad euz loquiť. s. dn̄s dicēs. Si vis pfect⁹ esse ⁊c. qui vult eē pfect⁹: q̄ cū aplis p̄ez nauiculā ⁊ rethe dimittit iste. quē tu laudas secundus ac terti⁹ grad⁹ est. s. qui fructum possessionū dat paupib⁹: quez ⁊ nos recipim⁹ dūmodo sciam⁹ ꝑma sc̄dis ⁊ ťtijs esse p̄ferēda ergo ptz q̄ p̄ferendi sunt q̄ oia sua dimittūt illis q̄ de fructib⁹ possessionū quas retinēt pauperib⁹ diuidūt. Jtē hieronim⁹ in epla ad rusticum monachū. Si habes substantiā vende: ⁊ da paupib⁹: si nō habes grandi onere liberat⁹ es: nudū xp̄m: nudus seq̄re: durū: grāde: difficile: sed magna sunt p̄mia. ⁊ multa alia hmōi ex eplis Hieronimi accipi possunt. q̄ de actuali pauptate necesse est vt intelligātur q̄ cā breuitatis dimittunť ad p̄sens. Jtē augustin⁹ dicit in libro de eccliasticis dogmatib⁹. Bonuz est facultates cuz dispēsatione paupib⁹ erogare: meli⁹ est p intentionē sequēdi dn̄iuz simul donare ⁊ absolutū a sollicitudinib⁹ egere cū xp̄o ⁊ sic idē qđ p̄i⁹. Jtē ābrosi⁹ in libro de officijs Nullū admimculū p̄stant diuitie ad vitā beatam: qđ euidēter dn̄s notat in euāgelio dicēs. Beati pauperes qm̄ vestrum est regnū celoꝝ. Jtaq̄ pauptatē famē doloreꝝ q̄ putātur malā nō solū impedimēto nō esse ad vitā beatā: sed adiumēto esse euidētissime probāt. sed hoc nō potest itelligi de pauptate habituali: qua homo diuitias subijcit: quia hec a nullo putātur

impeditiā beatitudinis: ergo oportet q̄ itelligit de pauptate actuali q̄ oia abijcit. Jtē gregor⁹ dicit i homel. viij. sc̄de ptis sup ezechielē Lū q̄s aliq̄d suū vouet deo: ⁊ aliq̄d nō vouet: sacrificiū est: cuz vero oē q̄ hz: oē q̄ viuit: oē q̄ sapit oportēti deo viuit: holocaustū est: sed holocaustū erat dignissimū sacrificium: g̃ pfectissimū opus est oia sua ꝓpter deū dimittere Jtē Greg. i plogo moraliū. Lū em̄ adhuc me cogeret anim⁹ p̄nti mūdo q̄si spēten⁹ deseruire: ceperūt multa ꝓtra me ex eiusdē mūdi cura succrescere: vt i eo iā nō spē: ⁊ q̄ est grauⁱ⁹ mēte retinerer q̄ tandē cūcta sollicite fugiēs portū monasterij petij ⁊ relictis q̄ sunt mūdi ex huius mūdi naufragio solus euasi. Ex quo ptz q̄ periculosuz est res mūdi possidere: q̄ earū possessio piculose mētē retinet: ⁊ iō laudabiliⁿ est possessionē rerū tpaliū a se abijcere p actualez pauptatē: vt mēs a cura diuitiarū libereť. Jtē crisostom⁹ dicit i libro q̄ dicit̄: nemo ledit̄ nisi a semetipo. q̄d aplos penuria rerū corporaliū lesit: nōne i fame ⁊ siti ⁊ nuditate degebāt: et ꝑ hijs clari maximi ⁊ magnifici habebant̄ at q̄ igentē ꝑ ℔ fiduciā q̄sierāt apd deū. Ex quo ptz q̄ actualis pauptas q̄ in penuria rerū ꝓsistit ad aplicā pfectōez ptinet. Jtē bernard⁹ dicit ad senon archiepz. Felix q̄ nihil sibi rētetat ex oib⁹ q̄ hz nō foueā: vt vulpes: nō tanq̄ volucres nidū: nō loculos quō iudas: nō domos sicut nec maria locū i diuersorio: imitatus ꝓfecto illū q̄ nō habebat vbi reclinare caput. Ex quo ptz q̄ nihil oino possidere i mūdo ad xp̄iānā pfectōem ptinet. Jtē. i. q. ij. c. Si q̄s. Profecto pfectior est ille q̄ se reb⁹ mundi expoliat aut q̄ cū nihil habuerit nec hāe desiderat: q̄ ille q̄ ex multis q̄ possidet aliq̄d ecclesie prestiterit. Ex quo ptz q̄ nihil possidere ad pfectionē xp̄ianā ptinet. Jtē eū q̄ vacat ꝓtemplatiōi diuine magis opz esse a reb⁹ mūdanis liberū q̄ eos q̄ ꝓtemplatiōi philosophice vacabant. Sed pbi vt libere pbie vacarent laudabiliter mūdi substātiā abijciebāt. vñ Hieronim⁹ dic̄ ad paulinū pbyterū de istitutōe monachoū. Socratres ille thebanus homo quōdā ditissim⁹. Lū ad philosophādū athenas pgeret magnū auri pondus abiecit: nec putauit se posse: ⁊ virtutes simul ⁊ diuitias possidere: ergo mlto magis ad vacandū ꝓtemplatiōi diuine laudabile est oia sua relinq̄re. Vñ sup illud Math. xix. Si vis ꝑfectus esse ⁊c. dicit glosa iterlinearis. Ecce ꝓtemplatiua q̄ ad euāgeliū ptinet. Jtem p̄miuz excellens nō debeť nisi merito excellenti: sed p̄mium excellens. s. iudiciaria ptās debeť actuali pauptati. sicut ptz Mat. xix. sup illud. Vos q̄ reliq̄stis ⁊c. Dicit glosa.

Qui reliquerūt oia ⁊ secuti sunt dñm hȳ iudices erūt: q̄ licita būtes recte vsi sunt iudicabūtur: ergo in actuali pauptate meritū excellēs cōsistit. Jtē. i. chor. vij. Apls cōsiliū dās de virginitate seruāda rōez assignat: vt. s. sine sollicitudine sint: ꝑ abiectio diuitiarū maxime facit hoiem sine sollicitudine: q⁹ diuitie suis possessorib⁹ de necescitate multas sollicitudines inferūt. vñ Luc. viij. Diuitie p spinas signant̄: q̄ verbū sua sollicitudine suffocāt i cordib⁹ audiētez: ergo sicut virginitas ita ⁊ actualis pauptas ad euāgelicā pfectōem ptinet. Ex hijs verbis (vt dicūt isti) colligunť octo q̄ doctrine istius ipugnati apte repugnāt: quoꝝ ꝑmū est q̄ abdicatio ꝓprietatis oim tpaliū i spāli ⁊ in cōi ꝓpť deū ad pfectiōem spectat: q⁹ de illa abdicatōe loq̄tur iste doctor in i. cap. q̄d ex rubrica quā toti capl̄o ꝑmittit ex pluribⁿ rōnib⁹ supradictis q̄ de illa abdicatōne concludunt patenť apparet. Scōz est q̄ pfectio⁹ est talis abdicatio ꝓprietatis pauptate q̄ in sola ꝑparatōe animi seu volūtate cōsistit. Tertiū est q̄ abdicatio ꝓprietat̄ oim rerū ad euāgelicā ptinet pauptatē: q⁹ pauptas q̄ ptinet ad euāgelicā pfectōem ptinet ad euāgelicā pauptatē: q⁹ pauptas ad nullā euāgelicā pfectōem pōt immediatius ptinere q̄ ad euāgelicā pauptatez talis aūt abdicatio q̄ ē actualis pauptas quā xp̄s cōsuluit cū iuueni dixit. Si vis pfectus eē vade ⁊ vēde oia q̄ habes ⁊ da paupib⁹: ad euāgelicā pfectōem ptinet sicut iste doctor i multis loq̄ cōcludit: ergo ad euāgelicā ptinet pauptatē. Quartū est q̄ xp̄s nō solū fuit pauper volūtarius: ꝑ etiā realiter p carentiā ꝓprietatis oim tpaliū. Quintū est q̄ apli quo ad ꝓprietatē oia reliq̄runt. Sextū est q̄ actualis pauperтas q̄ in penuria rerū cōsistit ad aplicā pfectōnē ptinet. Septimū est q̄ illa p̄ferēda est habituali pauptati sicut virginitas castitati cōiugali. Octauū est q̄ actuali pauptati debeť iudiciaria pauptas. Multa alia ex p̄dictis verbis istius doctoris colligi possunt: q̄ doctrine istius ipugnati oino repugnāt. Scōa assertio erronea. Scōa assertio ista erronea est q̄ apli habuerūt aliquarū rerū dñium in cōi de quo dictum est p̄ius ⁊ ostensum q̄ apli oim rerū in cōi abdicauerūt dñium: ita q̄ collegiū apl̄oꝝ nulli⁹ rei habebat dñiū ꝓpriū illi collegio: q̄d adhuc conanť oñdere. Prio sic Pauperтatē euāgelicā apli pfectissime seruauerunt: ꝑ ad pauptatem euāgelicaz spectat abdicatio ꝓprietatis oim rerū in spāli ⁊ in cōi sicut ostensum est p̄ius: g̃ apli talē abdicatiōem seruauerūt: ⁊ ita nulli⁹ ꝓprietatē habuerūt i cōi: ita q̄ nulla res erat

Nota: ista octo puncta.

propria cuicūq; apl̄o vel soli collegio apl̄orum.
Scō sic apl̄i pfectionē euāgelicā essentialē alicui religioni pfecte semel assumptā nisi forte tpe necessitatis que legē nō habet nullatenus dimiserūt: sed ꝑm istū ⁊ ꝑm veritatē. post conuersionē primorū credentiū quādo oia fuerūt cōia: nec aliq̄s apl̄us: nec totus collegium apl̄orum habuit aliquā rem sibi ꝓpriā: ꝙa q̄libet fuit cōis alijs etiā ꝑm istū. abdicatio aūt ꝑfectionis hmōi est essentialis alicui religioni pfecte ⁊ ad euāgelicā ptinet pfectionē: ergo apl̄i istā pfectionē post q̄ eā assumpserūt nullatenus dimiserūt: ergo saltē post tēpus cōuersionis dictorum credentiū apl̄i nulli⁹ rei ꝓprietatē habuerūt: q̄ eēt ꝓpa alicui apl̄o vel toti apl̄orum collegio. Tertio sic. apl̄i debuerūt q̄tuz potuerāt tollere illis q̄bus p̄dicabāt oēm occasiōem suspicādi q̄ ꝓpter tpalia predicarēt. Vnde ⁊ ꝓpter hoc Beat⁹ paul⁹ ab illis q̄b⁹ p̄dicabat sumpt⁹ necessarios nolebat recipe. sed quādo tpalia a p̄dicātibus tam in spāli q̄ etiā in cōi quo ad ꝓprietatem ⁊ dn̄iuz respuūtur: magis tollit occasio suspicādi: q̄ ꝓpter tpalia predicant: q̄ quādo recipiūtur in cōi quo ad dn̄iuz ergo apl̄i cupientes q̄tuz poterāt oēm hmōi suspitionē auferre: nec in spāli: nec in cōi ꝓprietatē ⁊ dn̄ium rerū tpaliū receperūt. Ideo dicūt isti ipugnatores q̄ ꝓpter .iij. rōnes apl̄i quidq̄d i reb⁹ tpalib⁹ nō fuit eis necessariū ad sustentationē vite ⁊ executionez sui officij. dimiserūt. Prio. s. vt vite ⁊ doctrine xp̄i se perfectius conformarēt. Scō vt fidelib⁹ ⁊ infidelibus exēplariores se ꝓberent ac p hoc ad fidē ⁊ vitaz bonā efficacius ꝓuocarent. Tertio vt oēm sollicitudinē ꝑter necessariā circa tpalia deuitarēt: ac p hꝫ peccādi occasiones auferrent ⁊ tēptationē: p̄dicatiōi: ⁊ alijs bonis spūalib⁹ operā darēt liberius. Quarto vt munduz esse calcandū aptius demōstrarēt: si sine retētiōe dn̄ij in cōi poterāt sustētari in cōi: ⁊ act⁹ ptinētes ad suū officiū exercere. nec eni cibi ⁊ pot⁹ ꝓpter retētionez dn̄ij in cōi: meli⁹ nutriūt: nec ꝓpter tale dn̄iuz act⁹ q̄ p res tpales exercent sunt aliqualit̄ meliores. ergo apl̄i oē dn̄ium ꝓpriū ipoz collegio: reliquerūt. Nūc tertū vt istituim⁹ declarem⁹? | Pauptas euāgelica rerū vsu ꝙsumptibiliū dn̄iuz ⁊ ꝓprietatē excludit] Si intelligat̄ de gradu pfectissimo euāgelice pauptatis: sic excludit dn̄iuz in spāli ⁊ in cōi. Sed si itelligat̄ de gradu nō pfectissimo euāgelice pauptatis: sed min⁹ pfecto: sic excludit dn̄iuz ⁊ ꝓprietatē liberā q̄ est ptās de re ad libitū ordinādi. aliaz ꝓprietatē saltē cōem: q̄ est ptās vendicādi in iudicio nō excludit. Vn̄ dicūt esse sciendū q̄ ante tpa xp̄i nō legit̄ fuisse aliquā cōitatem que duceret cōem vitā. ita q̄ oēs res vsu cōsumptibiles ⁊ nō ꝙsumptibiles essent cōes. sed xp̄us docuit apl̄os ducere vitā cōem: vt oia essent eis cōia ab omi ꝓpetate ⁊ dn̄io ꝓpo: ipoz collegio. dās in hꝫ formā viuēdi cōiter cū aliquali ꝓprietate si qui nollent oēm ꝓpetatē penit⁹ abdicare. ⁊ sic ꝓpt̄ hoc pecuniā voluit in loculis reseruari: vt qui nollēt oēm ꝓpetatē ⁊ dn̄iuz abdicare. cōem vitā ducerēt aliq̄lē ꝓpetatē reseruādo. xp̄us tn̄ nullā ꝓprietatez in loculis reseruauit: ⁊ ita cōem vitā ducētes siue abijciāt oēz ꝓprietatē i spāli ⁊ i cōi: siue aliqualē ꝓprietatē retineāt pauptatē euangelicā imitātur. [Illarū rerum supponit scriptura sacra ⁊c.] hoc dicunt p̄us probatum esse falsum. Capl̄m. xxiij.

Cap. XXIIII Prīa ps isti⁹ capl̄i recitat consequēter obiectā.

D illud āt quod a dicit q̄ abdicatio ꝓpetatis ⁊ dn̄ij sollicitudinē excludit. dicim⁹ similit̄ q̄ ē falsum: ⁊ q̄ talis abdicatio nō excludat sollicitudinē: ptz. Cōstat eni q̄ si dn̄s seruo cōcedat peculiū q̄tū ꝓprietas seu dn̄ium peculij i seruū nō cadat. Nō ꝓpt̄ea seru⁹ a sollicitudie est immunis. Als iuste reprehēdisset dn̄s seruū negligentē. De quo agit̄ Luce. xix. q̄ pecuniā a dn̄o sibi traditā nō tradiderat ad vsuras: et hoc videm⁹ ad sensuz q̄ ille ad quē rei vtilitas ptinet sine dn̄io: magis est circa rez illā sollicitudinē habēs q̄ sit nud⁹ dn̄s ei⁹: vt ad sensum videri pōt in fratrib⁹ minoꝝ b⁹ q̄ nudū vsuz facti se habere in talibus asserunt qui circa illa magis sunt solliciti q̄ romana eccl̄ia. ad quaz illarum rerum dominium asserunt pertinere.

Nota ad idem ꝙ. alia media.

Hic iste impugnatus respondet ad tertium: quod in premissa obiectione tangebat. s. q̄ abdicatio dominij ⁊ ꝓprietatis: sollicitudinez excludit. Dicens hoc esse falsum. Cuius falsitatez per duo exempla, scz de seruo cui domin⁹ concedit peculiū: ⁊ de fratribus minoꝝ b⁹ ꝓbare molitur. Sed isti impugnatores dicūt: q̄ hic cauillose ꝓcedit. nec mentē nec verba tangit appellātis. Naz appellans non dicit q̄ abdicatio hmōi excludit omnē sollicitudinē. sed dicit q̄ excludit sollicitudinē: quā requirit ꝓpetas seu dn̄iuz rerum. Ad cuius euidentiā dicūt esse sciendū q̄ sollicitudo multiplex inuenit̄. Est eni sollicitudo naturalis necessitatis: qua quilibet de natura sustentāda tenetur alioquomō ee solliciti⁹. Istā sollicitudinē abdicatio ꝓprietatis oiz rerū nequaq̄ excludit. Alia est sollicitudo seruilitatis qua seru⁹ vel famulus ac mercenarius de bijs que sibi a dn̄o cōmittuntur: debet

Scō⁹ ps isti⁹ capituli declarans textū cōstitutōis

Tertia ps istius capl̄i ꝓbās ad ducta ꝙstitutionem.

Nota sollicitudo multiplex est.

Quarta ps capituli ponit notabilia circa litterā.

esse sollicitus: ⁊ hanc sollicitudinē: volūtaria abdicatio huiusmōi ꝓpetatis excludit. Ūñ nec serui nec obligati romāo ipio nec manē-tes tali sollicitudini obligati recipiendi sunt ad religionē. Alia est sollicitudo ꝓpassiue pietatis qua quis ad releuandā ꝓximi indigētiā est sollicit⁹: sicut sunt illi q̄ faciūt elemosinas ⁊ tenēt hospitalitatez. Hanc sollicitudinē vt plurimū abdicatio ꝓpetatis oim rerū in spāli ⁊ cōi excludit. nō tamē omnē sollicitudinē: talem abdicatio ista excludit in oi casu: q⁹ in aliquo casu huiusmōi abdicātes ꝓxio subuenire tenētur. sed abdicatio ꝓpietatis in speciali nō in cōi: sollicitudinē istā nō excludit. Naz multi religiosi obligati ad hospitalitatez hāc sollicitudinē habere tenētur. Alia est sollicitudo potestatiue auctoritatis: qua pōt q̄s tēporalia in iudicio vendicare: ⁊ pro eis diuersimode litigare: ⁊ hanc sollicitudinē reqrit ꝓpietas rerū seu dominiū. Istaz vero excludit pauptas euangelica in suo pfectissimo gradu quia q̄ caret rei ꝓpetate in speciali ⁊ i cōi nō pōt pro re: nomie ꝓprio vel sue cōitatis in iudicio litigare. Primaz sollicitudinē pauptas euāgelica nō excludit: sed quartā que est ad ꝓpositus: q⁹ nō est necessaria viris pfectis. ⁊ ita apparet q̄ dictū appellātis: cū dicit q̄ pauptas euāgelica excludit sollicitudinē: quā reqrit ꝓpetas seu dominiū rerū: cōtinet veritatez: q⁹ intelligit de euāgelica pauptate in suo pfectissimo gradu: et de sollicitudine ptātiua qua pōt quis pro tpalibus in iudicio litigare

Ex istis apparet: q̄ exēpla isti⁹ ipugnati de seruo ⁊ fratrib⁹ minoꝛib⁹ ꝓ ipo nō faciūt. Naz licet seru⁹ habeat sollicitudinez humilitatis. nō tamē habet illā quā requirit ꝓpetas seu dominiū rerū: nec tñ ipe seruat euangelicā pauptatez. ꝙa paupertas sua nō est volūtaria ꝫ coacta. ſ fratres vero mīnoꝛes licet aliquā sollicitudinem habeāt: q⁹ naturalis necessitatis nō tamē habēt illā quā requirit ꝓpetas seu dominiū rerū. Nō eni possunt pro rebus in iudicio quomōlibet litigare. q̄ tamē pōt eccl̄ia romana saltē per ꝓcuratoꝛes suos. Ad illud aūt q̄ dicit q̄ abdicatio ꝓpetatis ⁊ dñij sollicitudinē excludit. Dicūt isti: q̄ iste ipugnat⁹ trūcate recitat verba appellāt. Quia appellās dicit: q̄ excludit sollicitudinē: quaz reqrit ꝓprietas seu dñiuz rerū. ⁊ istud est incalūniabile: q⁹ manifestū est q̄ sollicitudinē illā excludit. Ūnd abdicatio ꝓpetatis ⁊ dñij in cōi ⁊ in speciali excludit sollicitudinē quā requirit ꝓprietas ⁊ dñium rerū in speciali. vt. ſ. nomie ꝓprio nō possit pro re in iudicio litigare. Abdicatio vero ꝓprietatis ⁊ dñij in cōi ⁊ in spāli excludit illā sollicitudinē: quaz reqrit ꝓpetas ⁊ dñium rerū in speciali vel in cōi. q̄ nec nomie ꝓprio: nec nomie sue cōitatis pōt pro re in iudicio litigare. Hanc aūt sollicitudinē reqrit talis ꝓpetas: licz etiā plures sollicitudines sepe reqrat: que ad sollicitudinē ḡrto modo dictā possunt aliquomō reduci. Ueruz q̄d rext⁹ dicat videam⁹? Dicim⁹ simīlit q̄ est falsum.

Quarta ps capituli notās rectus litteraliter.

Dicūt isti q̄ ex p̄dictis patent constat: q̄ hic dicit verū esse falsum. Talis abdicatio nō excludit sollicitudinē. Dicūt isti q̄ si dixisset q̄ nō excludit oēm sollicitudinē verū dixisset: q⁹ nō excludit sollicitudinē naturalis necessitat⁹ ⁊ etiā ꝓpassiue pietat⁹: sub sollicitudine minie cōprehēdūt. Ūñ crisostom⁹ sup illud Mathth. Nolite possidere aurum neq̄ argentū ⁊c. Ait Ex hoc ptz q̄ eos āgelos vt ita dicā cōstituit ab oi eos soluēs vite hui⁹ sollicitudine: vt vna detinerent cura q̄ est doctrine eccl̄ie. q̄ crisostom⁹ dicēs. apl̄os ab oi hui⁹ vite sollicitudie absoluos: sollicitudinez naturalis necessitat⁹ sub vocabulo sollicitudinis minie ꝓhendit. Quis ergo appellās dixisset euangelicā pauptatē oēm sollicitudinez excludere: deberet nullaten⁹ reꝓhendi: sed sane itelligi: cū modū loquēdi sctoꝝ imitat⁹ fuisset. tñ hoc nō dixit sed dixit q̄ excludit sollicitudinē: quā reqrit ꝓpietas ⁊c. Dicūt ꝓterea q̄ cū iste dicit: q̄ talis abdicatio nō excludit sollicitudinē errat a pte: q⁹ cōstat q̄ illā sollicitudinē: qua q̄s nomie ꝓprio vel sui collegij litigat in iudicio pro rebus excludit. Nō ꝓptea seru⁹ a sollicitudine est imunis. Ueruz est q̄ nō est imunis ab omi sollicitudine. est tñ imunis ab illa sollicitudine quā reqrit ꝓpetas: seu dñiuz. Pecunia sibi a dño tradita nō tradiderat ad vsuras Ex hoc ptz q̄ seru⁹ ille aliquā sollicitudinē debebat hr̄e: nō tñ illā quaz reqrit ꝓprietas. Ille ad quā rei vtilitas ptinet: sine dñio magis est circa illā rez sollicit⁹ q̄ sit nud⁹ dñs ei? Dicūt q̄ istud nō est ad ꝓpositū: nec ptinet veritatē q̄ nō sit ad ꝓpositū ptz: q⁹ talis nō habz illaz sollicitudinē quā reqrit ꝓprietas. licz habeat aliā: nec cōtinet ꝝ itatē: q⁹ sepe ille ad quā vtilitas rei ptinet de repatiōe ⁊ cōseruatione rei nequaq̄ est sollicit⁹. ptz de cōducētib⁹ domos equos: ⁊ res alias multas quarū habēt vtilitatez. de quarū tñ cōseruatiōe ⁊ repatione parū sollicitātur. sed oportet dños circa eas sollicitudinē adhibere. Ut ad sensuz videri pōt in fratrib⁹ mīoꝛib⁹ q̄ nudū vsum facti se hr̄e in talib⁹ asserūt. Sed nud⁹ vsus facti posset accipi pro vsu iuris: q̄ sic diffinit. Usus est ius vtēdi reb⁹ alienis ⁊c. Dicūt isti q̄ fratres mīoꝛes nō haberēt nudū vsuz facti: q⁹ dicunt se nullū

ſus habere[circa ſcḋa magis ſunt ſollicīti]dicūt q̄ loquēdo de ſollicitudie quā req̄rit rerū ꝓpetas: ffres minores circa res iſtas nullomō ſunt ſollicīti: q̄ nullaten⁹ litigāt ꝓ reb⁹ i iudicio. Et de iſta ſollicitudine loquut⁹ eſt appellās. Et ſi dicas q̄ aliq̄ ffres i iudicio litigāt ꝓ reb⁹ illis. Dicūt iſti q̄ illi pſeudo ffres ſūt cēſendi[q̄ romana eccl̄ia]Dicūt iſti q̄ ℔ eſt falſum q̄ romana eccl̄ia ꝓcuratores ſuos ⁊ officiales iſtituit q̄ de reb⁹ ffm vſib⁹ deputatis debēt eē ſollicīti: eas ſi iuſte ablate fuerit vel detēte i iudicio repetendo noie romane eccl̄ie: ⁊ eas ſi q̄s vēdicauerit idebite defendēdo: hec aūt ſollicitudo ffrib⁹ mīoꝛib⁹ nō pōt cōpetere: ℔ dicūt iſti: ſpāliť ptz ꝑ ꝓuilegiū martini pape q̄ de talibus ꝓcuratoꝛib⁹ ꝓſtituendis ꝓuide ordinauit: ⁊ ita romana eccl̄ia circa res fratrū vſib⁹ deputatas: ſollicitudinē ſufficientē adhibuit quā ffres minores exercere nō valēt. La. xxv.

Cap. xxv. Prima ps iſtius capli recitat cōſequētē textus particulam.

Reterea dicit iſte

p bereticus q̄ vite apl̄oꝛ repugnat doctrina p̄dicta: q̄ ffm eū q̄tū ad abdicatōez ꝓpetať rerū tpaliū fuerūt apl̄i ꝛz btm̄ remigiū ad dignitatē p̄mi boīs reuocati: ℟ ꝓmus bō ⁊ eius poſteri ſi ſtetiſſent i oꝛigināli iuſticia habuiſſent vſū rerū vſu ꝛſumptibiliū ſine ꝓpetate ⁊ dñio earūdē ffm btm̄ Clemētē(vt dicit) ad q̄ ꝓbādū iducit. xij. q. i. c. dilectiſſimis. q̄re dicere q̄ i reb⁹ vſu ꝛſumptibilib⁹ nō pōt vſus a ꝓpetate ⁊ dñio ſepari eſt vt dicit vitā apl̄oꝛ ⁊ religioſoꝛ apl̄os i abdicatōe ꝓprietať oīm rerū imitantiū ipugnare.

Scḋa ps iſti⁹ capituli i qua explicat textū p̄dictū.

Jn parte iſta iſte ipugnat⁹ rndet ad q̄ntā obiectōez appellātis q̄ē talis. Apl̄i ꝛz btm̄ remigiū q̄tū ad abdicatōz tpaliū fuerūt ad dignitatē ꝑmi boīs reuocati ℟ i ſtatu inocētie fuiſſet vſus rerū ꝛſumptibiliū vſu abſq̄ ꝓpetate ⁊ dñio: q̄ vite apl̄oꝛ. repugnat doctrina p̄dicta. Et ℔ ꝑz q̄ iſte appellās nō intēdit p obiectōem iſtā ꝓio ꝓbare q̄ i reb⁹ vſu ꝛſumptibilib⁹ pōt vſus facti a ꝓprietate ⁊ dñio separari: ℟ intēdit ꝓncipaliť ⁊ directe ꝓbare q̄ apl̄i habuerūt vſū facti a ꝓprietate ⁊ dñio separatū. Sed textū breuiter videam⁹. [Et quo ſequiť cōcluſio ꝓia ꝛz btm̄ remigiū]Auctoritas bti remigij i appellatōe breui nō poniť: ℟ in maioꝛi: q̄ vt magis pateat obiectio appellātis eſt p̄ntib⁹ inſerēda. Dicit itaq̄ ſic btūs remigi⁹ ſup illud Mat. x. Nolite poſſidere aurū ⁊c. Ondit dñs i hȳs ℣bis q̄ ſcti p̄dicatoꝛes reuocati ſunt ad ꝑmi boīs dignitatē: q̄ q̄diu celeſtes poſſident theſauros iſta ū ꝓcupiuit: ℟ moꝛ vt petā illa admiſit: iſta

Tertia ps iſtius capli apit appellātis intentōem.

Quarta ps capli ad ſām ꝓcedit.

deſiderare cepit[habuiſſent vſum rerū vſu cōſumptibiliū ſine ꝓprietate ⁊ dñio earū] quia nulla fuiſſet inter eos q̄tū ad dñiuz appꝛopriatio rerū[vitam apl̄oꝛ]q̄ nullā rem ſibi appꝛopriare volebant. Cap̄m. xxvi.

Cap. xxvi. Prima ps iſtius capli recitat aliā ꝓticulā cōſtitutionis.

D quod dicendū

a q̄ illō q̄ ipe dicit q̄ primi parētes in ſtatu inocētie i nullo habuerunt dñiū: ℟ tm̄ ſimplicē facti vſū ad mīn⁹ poſt illā bñdictōem Creſcite ⁊c. Scripture ſacre ꝛdicit exp̄ſſe legiť eīm Gen. i. c. q̄ dñs ꝓmis parētib⁹ dixit. Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrā ⁊ ſubijcite eā. Alia lr̄a loco eius q̄ ſupꝛa dicit ⁊ ſubijcite eā ℔z ⁊ dñamini ei. ⁊ illā pſeq̄tur Aug⁹. i lib⁹. ſup gen. ad lr̄am. ⁊ i libꝛo de ciuitate. lib⁹. xiij. ca. xxi. ⁊ ſequiť. Et dñamini piſcib⁹ maris ⁊ volatilib⁹ celi ⁊ vniuerſis animātib⁹ q̄ mouenť ſup terrā. Ex q̄b⁹ euidēter apparet p̄ios parētes poſt bñdictōez ꝑdictā: ⁊ terre ⁊ piſciū maris: ac volatiliū celi ⁊ vniuerſoꝛū animantiū q̄ mouentur ſuper terrā dñium in ſtatu innocētie habuiſſe.

Scḋa ps iſti⁹ capituli i qua ponit explicatio textus predicti.

Jn parte iſta iſte ipugnat⁹ ad obiectōez ꝓmiſſaz nitiť rndere: ⁊ primo rndet ad illud q̄ accepit ꝺ ſtatu inocētie q̄ primi parētes habuiſſent vſum rerū ꝛſumptibiliū vſu: abſq̄ dñio ⁊ ꝓprietate earūdem. Scḋo ad capl̄z Clemētis ibi. Nec obſtat. Prima ps diuidiť i duas: q̄ ꝓmo oñdit q̄ ꝓmi parētes habuerūt i ſtatu inocētie tpaliū rerū dñium bmōi rerū. Scḋa ibi. Et ſi q̄rať. Prio q̄ rndendo ad obiectōem dicit q̄ ꝓmi parētes ſaltē poſt illā bñdictōem Creſcite ⁊c. habuerūt rerū dñium: q̄ ꝺ ꝓbat p ℣ba gen̄ ſupius recitata. Sed iſti ipugnatoꝛes dicūt iſtū ipugnatū ℔ cauilloſe ꝓcedere: nec ad mētē vadit appellantis: q̄ appellās itēdit loq̄ de dñio alicui pſone: vel collegio ſpāli. Ad q̄ ꝺ iſinuādū apte ſemp vl̄ freq̄nter cū loq̄ť de dñio vocabulū ꝓprietať adiūgit: tali modo vel eq̄lenti dñium ſeu ꝓprietas: vt p ℔ det itelligere q̄ loq̄tur de dñio q̄ ꝺ i ſciētijs legalib⁹ vocať ꝓprietas. Illud aūt dñium q̄ ꝺ i ſciētijs legalib⁹ ⁊ i ſcripturis modū loq̄ndi ſciētiarū legaliū ſeruātib⁹ vocať ꝓprietas: etiā ꝓpriū alicui pſone ſingulari: vel collegio ſpāli virtute cuius ꝺ aliā pſonā vel collegiū: ſi rē cui⁹ ℔z tale dñium vēdicauerit vel detinuerit: pōt i iudicio litigare: agēdo vel defendēdo. Et q̄ dñium q̄ vocať ꝓprietas vel ꝓpriū ſit tale dñium: ꝓbare nituntť. Ad cuius euidētiā dicūt eſſe ſciēdū q̄ ſicut oē q̄ ꝺ dicit ꝓpriū cōuenit alicui boi ⁊ nō alij: vel alijs, ſic eſt etiā de ꝓpetate: q̄ ideo

Tertia ps iſtius capli i qua ponit impugnatio textus predicti.

ppietas appellat: q; cōuenit alicui vel aliq; bus:7 nō alij vl alijs. Dñiuz igr qđ vocat ppe tas:aut iō dr propetas:q; cōuenit bōi vel boi bus:7 nō alij boi:vel alijs boib⁹. Aut dr ppie tas boi vel boib⁹.7 nulli alteri: vel alijs extra gen⁹humanū. Si det primū habet intentū q dñium de quo loquit appellās est ppriū vni p sone singulari:vel alicui collegio spāli. Scđm dici nō pōt:q; nulli⁹ rei habet bō dñium:quin eiusdez rei habeat alijs extra gen⁹hūanū do miniū: 7 de deo qdez est certū: q; dñi est terra 7 plenitudo ei⁹.de angelis etiā extendēdo no men dñi:ad tale dñium qle habuerūt pmi pa rētes in statu innocētie videt hr̄e ȳitatez. Nō enīz min⁹:sunt subiecte vniuerse alie creature nūc āgelis q tūc fuerūt pmis parētib⁹. Dñiuz ergo illud qđ vocat propetas:nullomō fuit in statu inocentie: nec fuisset vnq si primi parē tes nō peccassent:q; nulla res talit alicui pso ne singulari: vl collegio spāli appropata fuis set 7 ita cū dñium: qđ cōpetebat pmis pareti bus eq̄oce sit dicendū dñiuz:respectu dñij de quo locut⁹est appellās:7 de quo iura loquunt. Ptz q iste cauilose cōtra ipm pcedit: nec in aliquo tāgit mentē ei⁹. Concedendū est igr q pmi parētes habuerūt dñiuz tpaliū:sicut 7 po test dici q āgeli habēt dñium demonior: 7 re rū tpaliū: q; demōes 7 res tpales āgelis subij ciūtur:7 ipi dñant eis.sed de tali dñio non est pmo in appellatiōe appellātis. Nunc ad ex planatiōez lr̄alem. [Primi parētes in statu in nocētie in nullo habuerūt dñium]Quis hoc habeat vnū sensuz verū:q; verū est ꝑz ists:ac cepto vocabulo dñij:pro dñio. ex quo opponū tur ȝctus hūani:7 etiā actiones in iudicio.q̄a nullū tale dñium habuerūt pmi parētes. Nō enīz tales ȝctus sicut eptio:vēditio: donatio: cōductio:mutuū 7 hmōi. alie actiones in iudi cio fuissent in statu innocētie. 7 iō nulluz tale dñium habuerūt:cū hoc appellās sub ȳbis p dictis non dicat. sed dicit. pmus bō 7 posteri ei⁹:si stetissent:habuissent vsuz rerū vsu ȝsum pribiliū:sine pprietate 7 dñio earūdez. In q bus ȳbis euidenr insinuat q loquit de dñio qđ in iure vocat ppietas:7 nullū tale dñium ha buerūt pmi parētes in statu innocētie. Unde q̄uis cōcedendū sit in aliquo sensu:q pmi pa rētes habuerūt dñiuz i statu inocētie rerū tpa liū. nō tn est concedēdū q habuerūt tūc ppe tatē rerū tpaliū.7 ꝑ:q; hoc nomē dñium habz alias significatiōes:qs nō habz ꝑ nomē ppe tas:sicut ecōuerso ꝑ nomē ppietas habz ali quas significatiōes:qs nō habz ꝑ nomē dñiuz licet forte in scietijs legalib⁹ nunq accipiat i illis significatiōib⁹ ꝑ nomē ppietas [sed tm

Quarta ps istī⁹ capli explanans textū ꝓstitutōis.

simplicē facti vsum].De hoc appellās ꝑ nulla penit⁹ facit mētionē q̄uis habeat veritatē:ꝑz qđ simplex vsus facti excludit oē ius quo va let qs i iudicio litigare:tale em ius i statu ino cētie nō fuisset [scripture sacre contradicit ex ꝓsse]Dicūt isti q nulla est ꝓtradictio:q; cō tradictio est oppositio vni⁹ 7 eiusdez:nō nois tātū:ꝑ rei 7 nois.Juxta sniam sapiētis.Aliter aūt accipit appellās dñium 7 scriptura diuia in illo loco gen.i.lz i multis alijs locis vtatur scripturra dñio noie dñij quomō vtit ꝑ appel lans:7 ita licitū fuit sibi illo mō vti vocabulo dñij.Ex quo scriptura sacra 7 scientie legales sic vtunt.Dñamini:ꝑ est prātiue vtimini eis. [dñiū i statu inocētie habuisse]ꝑ verum est de dñio qđ est vigor ptātiu⁹ regēdi 7 vtēdi eis ad solatiū:7 alijs modis licitis:ꝑ tale dominium non habent vllomodo mortales in multis re bus temporalibus. De dominio aūt qđ voca tur ppietas tpaliū nō habet veritatem:quia tale dñium tūc nō fuit.

Capm.xxvij.

Cap̄. XXVII Pria ps istīs ca pituli recitat cōse quēter textus par ticulam.

Tsi querat vtrū

illud dñium ppriū fuerit vl cōe. videt dicēdū qsi tpe bñdictiōis ꝑdicte solus adā formab⁹ erat:7 nō eua:sic⁹ or do scripture sacre euidēter innuit:cū illa bñdi ctio fuerit data:adā extra paradisum existēte eua vero formata fuerit: ipo adā i paradisum trāslato:vt ꝑz Gen̄.i.c.7.ij.videt q ātē forma tōem eue dñium tpale ade ppriū fuerit nō cōe Cōe q̄dē esse nō potuit:cū solus ꝑ tpe illo fue rit:7 respectu vni⁹ q nūq alios socios habuit nihil cōe dici possit.Et vr ꝑ expresse dicit Eccl. xvij.c.vbi dicit sic. De⁹ creauit de terra hoiem 7 ꝑm ymaginē suā fecit illū.Et seq̄tur. Dedit illi ptātē eor q̄ sunt sup terrā:7 posuit timorē illi⁹ sup oēm carnē:7 dñatus est bestiarū 7 vo latiliū.Ex q̄b⁹ ꝑz q solus dñatus fuit.Ex quo seq̄tur ipm solū ꝑ illo tpe dñium habuisse: q̄a ꝑm dyonisiū de diuinis noib⁹.c.xij.Ad dñio di cit dns dñans 7 dñator.Unde cū de solo adā dicatur q dominat⁹ est bestiarū 7 volatiliū:se q̄tur q 7 solus domin⁹ fuit.7 q eua tūc forma ta nō esset pz:q; stati post illa verba:7 domi natus est bestiarū 7 volatiliū:seq̄tur.Ereaut ex ipo adiutoriū simile sibi. Hoc idē videt senti re Damascen⁹.i.c.vbi loqns de ꝑmo parente sic dicit. Hūc igitur hoiem cōditor masculum cōstruxit:statuit 7 tribuit ei sup̄ius diuinam grām:7 in grā 7 in cōione eius ꝑ hāc ipz fecit Unde 7 aialiū noiator ꝓphetice: vt suor do nor dominator effecit.Alia littera hz vt suor seruor dominator fecit:7 sequitur.Fecit ex ip so auxiliatricem ipsius 7c.

Capitulum

Ostenso secūdū istum

Scōa ps istius capituli explicat p̄cedentem textum.

ipugnatū q̄ p̄mi parētes habuerūt i statu innocētie dñium ⁊ ꝓprietatē rerū tpaliū. Hic q̄rit quale fuit illud dñium: ꝓprīū scz an cōe: et determinat q̄ adā būit primo dominiū ꝓprīū oīm tpaliū: qđ ꝓbat tali rōne. Dominiū qđ cōpetit vni soli q̄ nūq̄ būit socios est dominiū ꝓprīū: sed adā būit dominiū āte formatiōez eue Doc ꝓbat auctē eccl. xvij. c. ⁊ auctē Jobis da masceni: g̃ adā būit dominiū ꝓprīū tpalium.

Tertia ps istius capli i qua ponit impugnatio pro pl duos errores.

Sed isti ipugnatores dicūt i verbis p̄missis duos errores p̄ncipaliē cōtineri: quoꝝ primus ē q̄ illa benedictio Ꝛescite ⁊c. fuerit data ade extra paradisum ante formatiōem eue.

Deductio primi erroris.

Scōs est q̄ adā ante formatōem eue būit dominiū ꝓprīū tpaliū. Ꝫ primum sit erroneū reputandū: ex serie text⁹ Gen. i. Conant ostēdere ibi em̄ sic scribit. Ꝛcreauit de⁹ boiez ad ymaginē suā: ad ymaginē dei creauit illū masculū ⁊ feminā creauit eos: benedixitq̄ illis deus: ⁊ ait. Ꝛcrescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrā ⁊ subiicite eā: ⁊ dominamini piscib⁹ maris: ⁊ volatilib⁹ celi: ⁊ vniuersis animātib⁹ q̄ mouētur sup terrā. Ex q̄b⁹ verbis clare pz q̄ de⁹ masculū ⁊ feminā creauit: q̄b⁹ benedixit: vnde ⁊ oēs ptīcule benedictōis eiusdem i plurali nō i singulari numero ꝓferunt: g̃ illa benedictio post illā formatōem eue data fuit: ⁊ q̄ ℔ cōgruū fuerit rōne ꝓbat. Nā in illa benedictōe p̄ceptū de ple multiplicāda cōtinet: ples aūt pviruz absq̄ muliere mltiplicari nō potuit: g̃ cōgruū fuit q̄ post formatōem mulieris idē p̄ceptum ipōneret: ⁊ ita benedictio illa ante formatōez eue data nō fuit.

Deductio secūdi erroris

Scōs error vt dicūt isti ē q̄ adā ante formatōem eue būit dñium ꝓprīū tpaliū rerū. Ad cui⁹ euidētiā dicūt esse sciēdū q̄ dñium nō dr̄ esse ꝓprīū: q̄ de facto conuenit vni soli. Tunc em̄ si omēs monachi vni⁹ abbatie morerent vel occiderent ꝓter vnū: ille vn⁹ habet dñium ꝓprīū oīm bonoꝝ eiusdē abbatie: ⁊ esset tūc ꝓprietari⁹ reputādus: qđ oīno falsum est cēsendū. Nō ergo dicit dñium ꝓprīū: q̄ de facto cōuenit vni soli: sed dicit ꝓprīū q̄n ita appropriat vni q̄ absq̄ vni⁹ donatiōe vel venditōe: aut legatōe: aut aliquo alio būano cōtractu: quo dñium rei trāsferet in aliquē: vel saltē sine aliquo actu vl̄ morte illius: alteri nō pōt cōpetere. Propter qđ si aliq̄s fūdaret aliqđ monasteriū ⁊ mult̄ bonis dotaret: primus q̄ efficeret monachus i eodē monasterio non haberet dñium ꝓprīū illoꝝ bonoꝝ: nec eēt tūc ꝓprietari⁹ reputādus: q̄ absq̄ eius donatiōe ⁊ vēditiōe ⁊ oī alio humano cōtractu quo dominiū rei trāsferet in aliquē: ⁊ absq̄ oī actu ei⁹ ⁊ morte: si alius fiat monachus in eodē monasterio: scōs haberet earūdē rerū dñium aliquale sicut primus. Ex ℔ cōcludūt isti q̄ posito q̄ adā habuerit dñium rerū tpaliū aliquale: non tale quale modo habēt boies ante formatōez eue: nō ꝓpter ℔ habuit dñium ꝓprīū earūdez rerū: q̄ dominiū rerū qđ absq̄ oī donatōe ventitiōe ⁊ alia humana ordinatione qua rerum dñiū trāsferet in aliquē: ⁊ actu ⁊ morte illi⁹ pōt ad aliū puenire: nō est ꝓprīū alicui: sed dñium tpaliū rerū ad euā absq̄ omī ordinatiōe ade ⁊ actu ⁊ morte eius poterat puenire: imo i statu innocētie nunq̄ p ordinatōem ipius pueniss̄ ad ip̄m: q̄ in statu innocētie nunq̄ vn⁹ de se in alterū alicui⁹ rei transtulisset dñium: ꝫ q̄libet vbicūq̄ rē iueniss̄ sibi advtendū vel etiā ad solatiū oportunū ipam absq̄ ordinatōe alteri us accepisset: g̃ adā dñiuz ꝓprīū nō būit ante formatōem eue. Hec ratio ꝓfirmat: q̄ adā absq̄ culpa sua nullo debuit ꝓprio ꝓuari: ⁊ p consequēs ante formatōez eue nō būit ꝓprīū dñiū q̄: si habuisset formata eua: eodem dñio ꝓprio fuisset absq̄ culpa sua ꝓuat⁹: sed eua formata ita būit dñium oīz sicut adā: g̃ adā eua tūc formata nō būit dñium ꝓprīū. Sic igit̄ dicūt isti q̄ esto q̄ dñium rerū fuerit datū ade ante formatōem eue: nō tn̄ būit tūc dñium ꝓprīū: q̄ illud dñium nō fuit sibi datū ꝓ se solo: sed ꝓ se ⁊ muliere formāda de ipo: ac ꝓ oīb⁹ posteris eorūdē: nec ad ip̄z ptinebat eua formata sibi aliqđ cōferre dñium.

Quarta pte istius capli ponit exposītio seu resp̄ōio litteralis.

Illa aūt q̄ iste adducit ꝓ assertōib⁹ sup̄adictis sup lr̄am dissoluentur. ⌊Videt dicendū⌋ licet ℔ videat loq̄ minime assertiue: tn̄ postea ℔ asserit manifeste ⌊tpe benedictōis ꝑdicte⌋ scz Ꝛcrescite ⁊c. multiplicamini ⁊c. q̄ de nulla alia benedictōe p̄ius fecerat mētionē ⌊Solus adā formatus erat⌋ ℔ dicūt esse erroneū: sicut ostēsum est ꝓpus ⌊℔ ordo scripture euidēter innuit⌋ hic notāt duo. Primo q̄ ℔ asserit manifeste qđ ꝓpus videbat non sub assertōe: ꝫ cōditionaliē ꝓtulisse: q̄ dicere ordinē scripture aliq̄d euidēter innuere est eidē firmiē inherere: si q̄ hoc dicit de veritate scripture nō dubitat. Scōo notāt hoc dictū suuz esse apte falsum: cū ordo scripture hoc nō innuat: ⁊ verba scripture oppositū apte demōstrēt sicut ꝓverba benedictiōis ꝑdicte clare patet

Instantia prima

Et si dicat q̄ ordo scripture innuit q̄ benedictio illa fuerit data ante formatōem eue: tum q̄ illa benedictio ātē ponit in scriptura q̄m odus formatiōis eue describat: q̄ illa bñdictio ponit gen. i. c. Formatio aūt eue describit i secūdo capl̄o. Tū q̄ illa benedictio fuit data aī ꝓceptū de comedendo ex oī ligno paradisi: ⁊ ante ꝓceptum de nō comedendo ex ligno

Instantia scōa.

sciētie boni ⁊ mali: sed illud p̄ceptū fuit datū soli adę ante formatōem eue: g̃ illa benedictō fuit data ante formatōem eue. Ad p̄mū istorū dicūt q̄ sicut illa benedictio ponit in textu ātęq̄ describat modus formatōis eue: ita etiā ante q̄ describat modus formatōis eue: dicit masculū ⁊ femīnā creauit eos. Et tamē cōstat q̄ dn̄s ante formatōem eue femīnā nō creauit q: eua fuit p̄ma femina a deo creata: ⁊ iō sicut ante q̄ describat modus formatōis eue: p̄anticipatōem ꝺ: deū creasse femīnā. Ita p̄anticipatōem ꝺ: deū masculo ⁊ femine benedixisse.

Respōsio ad primam.

Ad scōam.

Ad scōam videt nōnullis dicēdū q̄ illa benedictio nō fuit data ante p̄ceptū de comedēdo ⁊c. Iz dominiū ātę fuerit datū: q: videtur eis q̄ istud dominiū nō fuit nisi naturale vel ꝺcreata ptās potēter vtēdi ⁊ gubernādi res quarū habebāt dominiū: ⁊ ita a p̄ncipio būit adā tale dominiū ꝓpter q̄ ꝺ videt eis q̄ cū dn̄s dixit Dominamini piscib⁹ maris ⁊c. Magis fuit p̄ceptū exercēdi dominiū q̄ collatio dominij sicut cū dixit Multiplicamini. non ꝺferebat ptātē multiplicādi plē: ꝫ de ereūdo i actū ptātis p̄us collate dedit p̄ceptū: ⁊ ita q̄cq̄d sit de tpe collatōis dominij: cōstat q̄ benedictō illa fuit data post formatōem eue [cū illa benedictio fuerit data adā extra paradisuz existētę] Hoc dicūt oēs ꝫitate carere: q: illa benedictio nō fuit data ātę p̄ceptū de comedēdo: ⁊ tamē illud p̄ceptū fuit datū adā i paradiso existētę Nec obstat q̄ p̄us fit mētio de benedictiōe illa q̄ de p̄dicto p̄cepto: q: sicut ostēsum est p̄us ⁊ postea āpli⁹ ostēdet: ordo lr̄e nō semp sequit ordinē rei gestę [Videt q̄ ante formatōez eue dominiū tpaliū ade p̄n̄ fuerit: nō cōe] hoc nō seq̄tur ex p̄dictis: etiā posito q̄ antea būerit dominiū [Cōe q̄dē esse nō potuit ⁊c.] Hic dicūt q̄ aliquādo aliq̄d dicit cōe: q: cōicandū Unde dicit glo. dist. i. dic cōia. i. cōicanda tpe necessitat. Aliter ꝺ: cōe: q̄ ꝺ de facto conuenit plurib⁹. Pmo modo fuit illud dn̄ium cōe: etiā posito q̄ ātę formationē eue: adā habuerit dominiū. q: illud dn̄ium cōicandū fuit eue: nō ab adā: sed a deo: nec adā illud sibi appropare valebat: ⁊ iō cōe fuit: hoc est cōicanduz: ⁊ cōe sic sumptū extra temp⁹ necessitatis. distinguit ꝫ p̄n̄: ꝫm q̄ cōe ⁊ p̄n̄ diuidūt dominiū. Et ideo q̄ de facto ⁊ actu ꝙueniat plurib⁹: vel nō cōueniat: hoc accidit. sed si extra temp⁹ necessitatis ad dominiū est cōicandū: nō ex contractu būano habēdis dominiuz. Dicit cōe: ꝫm q̄ cōe distinguit cōtra p̄n̄. [Respectu vni⁹ q̄ nūq̄ aliquos socios būerit: nihil cōe dici possit.] Istud est falsuz de illo q̄ ꝺ dicit cōe q: cōicandū. Unꝺ sicut aliq̄d pōt dici cōe: q̄ cōpetit vni q̄ de facto nullos socios habz: sicut ptz si vn⁹ sol⁹ monach⁹ de aliquo monasterio remaneret supstes: q̄ ꝓpt̄ hoc nō esset ꝓprietarius ita pōt aliq̄d dici cōe respectu vni⁹: qui nunq̄ de facto habuit socios: ⁊ hoc q: cōicanduz est alijs: nec alijs aduenientib⁹ valet illud ipis appropare. [Dedit ei ptātem.] Scz vtēdi ad libitū: ⁊ regendi seu ordinādi. [Et dn̄at⁹ est bestiaruz ⁊c.] Hoc est ptātem habuit bestias ⁊ volatilia celi ad placitū ordinādi. [Ex q̄b⁹ patet q̄ sol⁹ dn̄ator fuit.] Dicūt hic isti: q̄ de fcto sol⁹ tūc fuit actualit dn̄ator. Ex ꝫ tamē nō seq̄tur q̄ habuit tunc dn̄ium p̄n̄. q: dn̄ium p̄n̄ ipotat q̄ res cui⁹ est dn̄iuz p̄n̄ nō sit alteri cōicanda modo supius dicto. videt tamē nōnullis q̄ tūc nō fuerit adā dn̄ator. Q: illud q̄ ꝺ: ibi in eccl̄iastico: p āticipationē ꝺ:. [Ex quo sequit ipm solū p: illo tpe dn̄iuz habuisse] Dicūt q̄ q̄uis cōcederet q̄ ipe tūc sol⁹ habuit dn̄ium actu: ex hoc tamē nō sequit q̄ habuit dn̄iuz p̄n̄: sicut ex ꝫ nō sequit q̄ fuit p̄ prietari⁹. Q̄uēadmoduz nō sequit vn⁹ sol⁹ monachus alijs mortuis: habet actu dn̄ium rerū monasterij: determiate: g̃ ipe est p̄prietarius. [Et de solo adā dicit q̄ dn̄atus est bestiarū ⁊ volatiliū sequit q̄ etiā solus dn̄s fuit] Male arguit: vt isti dicūt. q: sepe aliq̄d i vno loco ꝺ: de vno solo. nec tamē p̄t hoc negat ab alijs De solo enī ibu dicit Matth. xxiij. Relictis illis abijt foras extra ciuitatē in bethaniā. Nec tñ ex hoc sequit q̄ ipe sol⁹ sine discipulis abijt extra ciuitatē. Et de hoc sunt exēpla innumera q̄ aliq̄d dicit de vno solo. nec tamē ꝓpter hoc negat de alijs. [Et q̄ eua tūc formata nō esset pater: q: statim post illa verba: ⁊ dn̄at⁹ est bestiarū ⁊ volatiliū: sequit creauit ex ipo adiutoriū simile sibi.] Hic dicūt q̄ male arguit. quia arguit virtute istius medij. hoc est posteri⁹ scripti: ergo fuit posterius factū: quod infinitas capit instātias: q̄a nō semp ordo scripture seq̄tur ordinē rei gestę: q̄ ꝺ p illud eccl̄iastici supra allegatū euidēter ostēdit. Nā ibi sic scribitur Deus de terra creauit boiem: ⁊ ꝫm ymaginez suā fecit illū: ⁊ iterū. cōuertit illū in ipm: ⁊ ꝫm se vestiuit illū ⁊c. ⁊ seq̄tur. Et dedit illi ptātē eoz q̄ sunt sup terrā. Posuit timorē illius sup oēm carnē: ⁊ dn̄atus est bestiarū ⁊ volatiliū. Creauit ex ipo adiutoriū sile sibi: cōsiliū ⁊ linguā ⁊ oculos ⁊ aures ⁊ cor: dedit illis. In q̄b⁹ verbis cōstat q̄ sapiēs ordinē rei gestę q̄tum ad oia nequaq̄ seruat. Pius em̄ narrat q̄ deminus dedit boi numerū dierū ⁊ tempus anteq̄ de muliere faciat mentōem: ⁊ tamē ꝫstat q̄ eua ātęq̄ adā numerū dierū haberet forma ta fuit: q: eadē die qua adā creat⁹ erat ipa fuit

formata:sic ergo ordo scripture nō semp sequi tur ordinē rei geste:7 ꝫ etiaz exēplo.i. Macb. iij.c.euidenter ostendit:vbi sic legit. Et surre xit Judas q̄ vocabat machabeus filius ei⁹ p eo 7 adiuuabāt eū oēs fres eius 7 vniuersi q̄ se coniunxerant pri eius:7 preliabat preliū isra el cū letitia 7 dilatauit gliam pplo suo 7 induit se loricā sicut gygas:7 succinxit se arma belli ca sua in prelijs:7 protegebat castra gladio suo Ubi cōstat q̄ ordo rei geste nō in oibus cōser uatur. Nō em̄ prius preliabat israel cū letitia 7 postea Judas se armauit. Constat ergo q̄ in scripturis non semp ordo rei geste seruat:7 iō ex hoc q̄ post illa verba 7 dñatus est bestiarū 7 volatiliū celi:subdit. Et creauit ex ipo adiu torū simile sibi:sic ꝓbari nō potest q̄ adā āte formatōem eue habuit dominiū reruz:q̄uis ꝫ nōnulli cōcedant:dicētes tamē q̄ illud domi niū nō fuit ꝓprium reputandū:q̄ nō pro se solū modo:sed etiā ꝓ alijs quodāmodo recepit ⌊ꝫ idē videtur sentire damascenus⌋ dicūt q̄ da mascenus hoc nō sensit ⌊Aliū noiatorē ꝓpbe tice vt suoz donoz dominator effecit⌋ Dicūt per anticipatōem esse dictū:q̄dam tamen con cedunt q̄ tunc habuit dominiū:ꝫ non erat do miniū ꝓprium sed cōmune:hoc est cōmunican dū:7 nullo modo appropriandū ⌊7 sequitur fe cit ex ipo auxiliatricē ipius⌋ Dicunt q̄daz hoc fuisse antea factū:licet hic posterius a dama sceno narretur. Capm. xxviij.

Cap. XXVIII Dicit ps isti⁹ cas puli recitat cōse quēter textus par ticulam.

Ec obstat capitu

n lum dilectissimis in contrariū alle gatū. Per illud em̄ concludi nō po test q̄ primi parentes tēporaliū dominiū non habuerunt:sed q̄ illud nō habuerint diuisim: imo ex auctoritate philosophi quā beat⁹ Le mens in eodē capitulo adduxit:concludit eui denter ipsos habuisse dominiū in cōmuni. Ip se em̄ dicit q̄ sicut non potest diuidi aer: nec splēdor solis:ita nec reliqua q̄ cōmuniter da ta sunt ad habendū diuidi debere. Ex quibus verbis clare patet philosophū dixisse ista tem poralia fuisse data cōmuniter oibus ad habē dum:7 si data fuerint ab illo qui dare potuit: vtpote deo 7 ei qui capax fuit sicut homo seq̄ tur q̄ eoz dominiū factum fuit: Nec philoso phus inducit comparatiōem aeris 7 splendo rē solis ad tēporalia respectu dominij vt sicut non habebant dominiū aeris 7 splendorē so lis: sic nec haberent dominiū temporaliū re rum:sed respectu indiuisionis tantū illam cō paratiōem induxit:sic enim dicit. Et sicut nō potest diuidi aer nec splendor solis:ita nec re liqua que cōmuniter data sunt hominibus ad habendū diuidi debere:sed cōmunia sunt ha benda. De aere tamen beatus Augustinus.ij. libro de libero arbitrio sic dicit. Si aliquid ae ris q̄d ego reddidero possis reducere:illud ta men non poteris q̄d in meū cesserit alimentū quia nec reddi potest. Nā 7 a naribus alimen ta nos capere medici dicunt:q̄d alimentū re spirando solus sentire possum 7 reflando pos sum restituere vt ad te ductū naribus cēseat.

Scda ps istⁱ⁹ ca pituli i qua ponit tur explicatio tex tus predicti.

In ista parte iste īpu

gnatus respondet ad capm̄ Clementis p q̄d appellans probare volebat q̄ primus homo 7 posteri eius:si in statu innocentie perstitis sent:habuissent vsum rerū vsu cōsumptibiliū absq̄ proprietate 7 dominio earundē. Dicens primo q̄ per illud capitulū potest concludi q̄ primi parentes habuerunt dominiū in cōmu ni:quia auctoritas philosophi quā beat⁹ Cle mens inducit:ostendit q̄ tēporalia sunt data hominibus ad habendū:7 per cōsequens ad eoz spectant dominiū. Secūdo ibi Nec ꝓbs. Soluit quandā obiectōem. possit aliquis di cere q̄ ꝓbus ille comparat aerem 7 splendo rē solis ad tēporalia:ergo sicut aer 7 splendor solis non spectant ad dominiū mortaliū:ita etiā nō deberent habere dominiū tēporaliū Ad q̄d respondet dicens q̄ ꝓbus non inducit illam comparatiōem respectu dominij: sed re spectu indiuisionis. Tertio ibi:de aere ta mē inducit auctoritatē Augustini p quā ꝓba re videtur q̄ aeris q̄tū ad aliquā partē habet vnusquisq̄ dominiū proprij. Sed dicunt isti impugnatores q̄ hic sicut in alijs cauillose p cedit: Non enim appellans negat in oi sensu primos parentes in statu innocentie domini um temporaliū habuisse:sed negat ipos habu isse dominiū q̄d vtatur proprietas: quo valet quis dicere. Hoc ita est meuz q̄ non est tuum: 7 illud ita est tuū q̄ nō est meuz:7 ita loquitur de mente beati Clementis:qui ait. Cōmunis em̄ vsus omniū que sunt in hoc mundo omni bus hominibus esse debuit:sed per iniquita tem alius dixit hoc esse suum:7 alius illud. Ex hijs verbis euidenter datur intelligi q̄ ante iniquitatem non debuit vnus dicere hoc esse suum:7 alius illud:sed hec verba meum 7 suu um:quāuis semper spectent ad dominiū(q̄d vocatur proprietas)ergo ante iniq̄tatem nō habuit aliquis dominium quod vocatur pro prietas:7 ista est intētio appellantis. quia nō intēdebat plus probare:nisi q̄ vsus facti i re bus vsu consumptibilibus pōt ab oi dñio q̄d vocat ꝓprietas separi. Dñium aut̄ q̄d habue rūt ꝓmi parētes in statu innocētie: est totalit

Tertia ps capⁱ impugnat pcedē tia.

Operis nonagīta dierū

alterī ꝓmis:ab isto dño. nec illud dñiuz videtur fuisse ꝓpriū primis parētibus:sicut videt fuisse cōe illis ⁊ āgelis. Si enī iuxta sniaz salutatoris:dyabol⁹ princeps hui⁹ mūdi vocat propter ptātez:quā vsurpatiue exercet i ꝫ mūdo. videt ꝙ mlto magis āgeli pncipes ⁊ dñi istoruz tpaliū poterūt appellari ꝓpt ptātez quaz sup ea optinere noscunt. Nec videt ꝙ miorez ptātem habeāt sup ea ꝙ habuerūt ꝓmi parētes in statu innocētie. ⁊ ꝙ eoꝝ posteri habuissent:si in statu innocētie pstitissent. licz āgeli nō ita eis indigeāt:sicut illi indiguissent. ꝫ aliquo idigere:dñiuz nō reꝙrit:qz deꝰ q̄ nullo mō idiget:pfectissim⁹ vniuersoꝝ est dñs. Constat igit ꝙ appellās loquit de dño:qō vocat ꝓpetas: ⁊ de illo verū est scōm istos: ꝙ vsus fci in reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹:pōt ab oī tali dño separari. De alijs dicet sup lram [Per illud ei ꝓcludi nō pōt ꝙ ꝓmi parētes tpaliū dñiuz nō habuerūt] Istud nō habet veritatez:vt dicūt de dño: qō vocat ꝓpetas: de quo locut⁹ est appellās. De alio aūt dño:q̄le hūt āgeli: ⁊ habuerūt cōe cū homib⁹ pōt cōcedi. ꝫ tūc nō est ad ꝓpositū: ꝫ qō illud nō habuerūt diuisim:ꝫ ꝓcedūt qz necessariū est. [Immo ex auctoritate phi:quā Beat⁹ clemēs eodē capło adducit ꝓcludit euidenter ipos habuisse dñium in cōi.] Nullo mō ꝓcludit ibidem:de dño qō habuerūt ꝓmi parētes in statu innocētie:ꝫ cōcludit de dño: qō est prās diuidendi:et appropriādi res tpales:qō habuerit ꝓmi parētes post pctm āte diuisionē rerū. licz pbus hoc nescierit:sed de tali dño nō est locut⁹ appellās. [Sicut nō pōt diuidi aer: nec splendor solis. ita nec reliq̄ cōiter data sunt ad habēdū diuidi debere.] Ex hijs ꝓbis clare ptz (vt dicunt isti) ꝙ pbs nō loquit de alio dño:q̄ de illo dño qō est potestas diuidēdi ⁊ appropriādi. Tale aūt dñiuz nō fuit in statu innocētie: nec fuisset:si stetisset qz totū gen⁹ humanū nō habuisset in illo statu ptātem diuidēdi ⁊ appropriādi res tpales. et ita nō loquit de dño:qō fuit in statu innocētie [fuisse data cōiter oib⁹ ad habendū.] Verus est: ⁊ iō post pctm habuerūt ptātem vtēdi oib⁹:sicut cōib⁹:absq̄ oi appropatiōe. [Si data fuerūt ab illo q̄ potuit:vt pote deo: ⁊ ei quica pax fuit:sic hō: sequit ꝙ eoꝝ dñiuz factū fuit] Dicūt:licz ꝓclusio vera sit in vno sensu:tn male arguit:qz aliqn accipiēdo ꝓbuz dādi in vna significatōe nō sequit. ꝫ dat ab eo q̄ dare pōt ⁊ illi q̄ capax est:g̃ dñs efficit. Sepe em aliqs dat alteri hospitiū:ꝫ est ꝓcedit hospitiū alteri ad morādū ad tps:⁊ tn ille nō efficit dñs:lz sit capax dñij. Dicūt igr ꝙ iste vocabulis vtēs eq̄ocis hic ⁊ sepe alibi in suis argumētatōnibus fallacia eq̄ocatiōis cōmittit. Nō est ad eū alit rndendū. qz ad sophismata p eq̄ocationē peccātia est recta rnsio vocū multiplicitatē assignare [Sicut nō habebāt dñium aeris ⁊ splēdoris solis:sicut nec haberēt dñium tpaliū rerū] Dñiuz aeris splēdoris solis primi parētes minime habuerūt:habebāt tn dñiū alia rū terū:lz nō dñium qō vocat ꝓpietas [ꝫ respectu indiuisiōis tm illā cōparatiōez iduxit] Istud nōnulli ꝓcedūt:qz sicut nō potērāt diuidere aerē ⁊ appropare sibi:aere in suo loco manēte:nec splendorē solis:ita nō debebāt si oēs fuissent boni diuidere tpalia ⁊ appropriare sibi. Post pctm tamē poterāt diuidere tpalia ⁊ appropriare sibi:⁊ ita aliqō dñiuz habuerunt sup tpalia quale nō habuerūt sup aerē ⁊ splendorē solis [Si aliqd aer qō ego reddidero tē] Augustin⁹ intēdit ꝙ aer manēs in loco suo extra corp⁹ humanū appropriari nō pōt:aer tn i alimētū receptus quodāmō appropriat sicut ⁊ cetera alimēta. Explm.xxix.

Quarta ps isti⁹ capli recitās rnsionē lralē

Cap. XXIX Prima ps istius capli recitat cōse quētē textus particulam.

Dhuc ad ostēdē-

a dū ꝙ i reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ vsus facti possit a dño separi: adducit qō legit Luce.xix. vbi dns seruo cui pecuniaz ad negociādū tradiderat:⁊ eā tenuerat ociosam:dixit serue neq̄. Quare non dedisti pecuniā meā ⁊ ego veniēs cū vsuris exegissem. Ex qua auctē pz vt dicit ꝙ i pecunia pdicta seruꝰ vsum hēbat actualit ⁊ dns ꝓpietatē eiusdē:q̄re cū pecunia esse de rebus vsu ꝓsumptibilib⁹ lex prēallegata testetur expresse ꝫm eū: prēdicta doctrina sancto euāgelio contradicit.

Scōa ps isti⁹ capituli i qua explicat textū pdictū.

Hic iste īpugnatus re

citat obiectōez appellāt q̄ est ꝙ ꝫm euāgeliū suus pōt vti pecunia dñi sui absq̄ dño ⁊ ꝓpietate. Cui⁹ rnsionē capło seqnti videbim⁹: nūc lram declarem⁹. [Quare nō dedisti] Ex hoc ꝙ aliqs pōt dare illud cui⁹ nō hz dñiuz ⁊ ꝓpietatē:qz seruꝰ nō hūit dñium ⁊ ꝓpietatē pecuniā tn dare debuit:verbū igit dādi eq̄oce in diuersis locis accipit [Pecuniā meā] Ex hoc notāt isti ꝙ qn actualit seruꝰ dēbat vti pecunia illa pecunia erat dñi:⁊ ita vsus pecunie fuisz a ꝓpietate ⁊ dominio sepat⁹. [Prēdicta doctrina sctō euāgelio cōtradicit] qz ꝫm euāgeliū seruꝰ pōt vti pecunia domini sui:cuius pecunie eiusdē nō hēat dominiū ⁊ ꝓpietatē:qō negat doctrina prēdicta. Explm.xxx.

Tertia ps ⁊ q̄rta silr reprobans ⁊ declarās pdicta.

Cap. XXX Prima ps istius capli recitat secūdā cōstitutionis.

D hoc dicēdū ꝙ

a sicut ꝓbatū est supra:i possibile est i reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ quēq̄ vsū

babere vel simplicē vsuz facti. Nec obstat scri ptura p̄dicta. vsus em̄ pecunie: imo poti⁹ abu sus nō est ip̄am simplicit aliqui tradere: ꝫ tali ter tradere q̄ ꝓsupta quo ad dn̄m cēseat. Cū lz seru⁹ actualit pecuniā mutuāti tradēt p̄ dicti tōem solā sine trāslatōe dn̄i: neq̄ vsus ꝫ abu sus poti⁹ fuisse pecunia pōt dici: ꝫ p trāslatio nē dn̄i habeat ꝓ cōsumpta pecunia: quā q̄dez trāslatōem: nō seru⁹ ꝫ dns cui⁹ noie fiebat mu tuū facit. Cū cū seru⁹ noie dn̄i mutuasset: ipse dns videt vsus imo abusus poti⁹ fuisse pecu nia: ⁊ nō seru⁹. Preterea seru⁹ q̄ iussu dn̄i pecu niā mutuat: nō dz dici bñe vsum seu abusū sim plicē facti: cum ius habuerit p̄ concessionem huiusmodi mutuandi.

Scda ps hui⁹ ca pitli explicat rem tū predictū.

Jn ista parte iste ip̄u

gnat⁹ ad p̄missā obiectōem rn̄det: ⁊ rn̄det du plicit. Puo q̄ seru⁹ nō vtit nec abutit pecūia dn̄i sui mutuādo: q: nō facit trāslatōem dn̄i: ꝫ dns vtit seu abutit poti⁹ pecunia: cuius noie fit trāslatio dn̄i. Scdo rn̄det q̄ seru⁹ in tali pe cunia nō bz simplicē vsū facti: cū bēat ius mu tuādi. Sz dicūt isti ip̄ugnatores q̄ b̄ est isti ip̄ugnato oio cōclusū: ⁊ iō dicūt q̄ euasionem q̄rit tā frīuolā q̄ ip̄obatōe nō idiget. Contra ip̄m tn̄ ꝓpter simpliciores (vt asserūt) volūt arguere on̄dēdo q̄ seru⁹ ille si dedisset mutuū pecunia vsus fuisset: lz noie dn̄i sui. Nā q̄ tra dit pecuniā ⁊ trāsfert dn̄iū eiusdē pecūie noie alteri⁹: vtit pecūia noie alteri⁹: ꝫ seru⁹ de quo fit mēt'o i euāgelio supradicto si fecisset iuxta volūtatē dn̄i sui sicut alij serui ei⁹ tradidisset pecuniā dn̄i sui ad mēsam: ⁊ eiusdē noie trāstu lisset dn̄ium sicut alij serui trāstulerūt dn̄iū pe cunie tradite sibi: g̃ vere pecunia vsus fuisset: lz noie dn̄i sui. Ex quo sequit q̄ habuisset vsuz ab oi dn̄io ⁊ ꝓprietate spāli: ⁊ in cōi separatū. Ampli⁹ nō min⁹ vtit pecunia q̄ noie alterius mutuat pecuniā: q̄ q̄ noie alteri⁹ emit rem ali quā de pecūia ip̄ius: ꝫ q̄ emit alteri⁹ noie vere vtit pecunia: q: cū ēptio sit q̄dā cōtract⁹ būa nus fact⁹ p̄ pecuniā q̄ vere emit vere vtit: vel abutit pecunia: sed aliqs vere emit rē vel eme re pōt de pecūia alteri⁹: qđ nō solū experiētia quotidie docet: ꝫ etiā scriptura diuina testat. iij. em̄ regū. c. x. sic scribit. Educebant eq̄ salo monis de egipto ⁊ de choa. Negociatores em̄ regis emebāt de choa ⁊ statuto precio pduce bāt. Ex q̄b⁹ verbis colligit q̄ negociatores sa lomonis vere emebāt equos de pecunia salo monis: g̃ vere vtebant: vel abutebant ꝫz mo dū ist⁹ loq̄ndi ieptū (vt dicūt) pecunia g̃ cō similit q̄ vere mutuat pecuniā noie alteri⁹ ve re vtit. vel abutit ea: ⁊ ita pōt q̄s bñe vsum vel

Tertia ps capli ipugnat ꝓcedē tia.

Probatio prima q̄ seruus vtit pe cunia dn̄i sui.

Scda probatio.

abusum ab oi ꝓprietate ⁊ dn̄io separatū. Rur sum seru⁹ ꝫm istū pōt noie dn̄i mutuare pecu niā. Ponat ergo q̄ mutuet pecuniā noie dn̄i tūc q̄ritur aut tātūmodo tradit pecuniā noie dn̄i: aut cū traditōe pecūie trāsfert dn̄ium. Pri mū nō pōt dici q: noie dn̄i pōt seru⁹ tradere pe cuniā dn̄i sui alicui: q̄uis nō mutuet eā nomie dn̄i: sicut pōt eā penes aliquez deponere noie dn̄i sui nō mutuādo eā eidē. Si det scdz habe tur ꝓpositū: q: q̄ tradit pecuniā ⁊ trāsfert dn̄i um in eūdē noie alteri⁹ vtit vel abutit ip̄a no mie alteri⁹: sicut q̄ noie ꝓprio ꝛdit alicui pecu niā ⁊ trāsfert dn̄ium i eundē: ⁊ nō donat eā no mie ꝓpio vtit ea. Sic g̃ pz q̄ seru⁹ pōt vti vel abuti pecunia dn̄i sui: q̄ aūt vtit noie alterius vtit: g̃ seru⁹ pōt vti pecūia dn̄i sui. Jtē non mi nus vtit pecunia q̄ mutuat pecuniā: q̄ q̄ expē dit pecuniā: ꝫ aliqs expēdēdo pecuniā dn̄i sui vere vtit ip̄a lz dn̄i sui sit. Cōfirmāt rōes p̄dic te: q: nō min⁹ exercet aliquē actum: q̄ exercet ip̄z noie alteri⁹: q̄ q̄ exercet aliquē actū de mā dato alteri⁹: ꝫ q̄ exercet aliquē actū de māda to alteri⁹ vere exercet actū illū: sicut q̄ mādu cat de mādato alteri⁹ vere māducat: ⁊ q̄ occi dit aliū de mādato alteri⁹ vere occidit: g̃ q̄ ex ercet actū aliquē noie alteri⁹: vē exercet actuz illū: ꝫ sicut act⁹ comedēdi cibū est actus vtēdi cibo vel abutēdi cibo: ⁊ act⁹ bibendi vinū est act⁹ vtēdi vel abutēdi vino: ita act⁹ mutuādi pecuniā est act⁹ vtēdi pecunia: ⁊ act⁹ emendi rē de pecunia est actus vtēdi pecūia: ⁊ actus expēdēdi pecuniā est act⁹ vtēdi pecunia. Sic igit q̄ māducat ⁊ bibit de mādato alteri⁹: ve re ⁊ realit vtit vel abutitur cibo ⁊ potu: ita q̄ mutuat pecuniā ⁊ emit rē de pecunia ⁊ expen dit pecuniā noie alteri⁹: vere ⁊ realit vtit vel abutit pecunia: ꝫ expientia quotidiana ⁊ scri ptura diuina testant q̄ aliqs pōt mutuare pe cuniā: emere de pecunia: ⁊ expēdere pecuniaz alienā noie alteri⁹: g̃ p̄ expientiā ⁊ scripturam diuinā cōstat q̄ vere ⁊ realit ꝓrigit vti vl abu ti pecunia aliena: ⁊ ita vsus facti pōt i pecūia a ꝓprietate ⁊ dn̄io separari. Notāt igit isti im pugnatores q̄ lz aliq̄ obiectōes appellāt dire cte ⁊ p̄mo excludāt tm̄m̄ q̄ vsus facti i rebus vsu ꝓsumptibilib⁹ pōt separi a ꝓpetate ⁊ dn̄io spāli: ⁊ p ꝓsequētiā ꝓcludant q̄ pōt separi ab oi dn̄io ⁊ ꝓprietate cōi ⁊ spāli. Jsta tn̄ rō (vt dicūt) demōstratiue ⁊ directe ꝓcludit q̄ vsus facti q̄tū ad pecuniā pōt ab oi dn̄io seu ꝓprie tate cōi ⁊ spāli separari: q: seru⁹ i pecunia dn̄i quā mutuat vel expēdit nullū habet dominiū seu ꝓprietatem nec̄ speciale m nec̄ cōmunē. Cum igit ꝫm venerabilē anselmū libro. i. Cur deus homo. Siue vno siue plurib⁹ argumētis

Tertia pbatio.

Quarta pbatio.

Quinta pbatio.

Anselmus.

ꝟitas ierpugnabilis mōſtrek equalik ab oi du
bitatōe defenditur:7 q: ꝟitas ꝓdicta vt dicūt
ꝙ i reb⁹ vſu cōſumptibilib⁹ vſus facti pōt ab
oi ꝓprietate ſeu dñio ſeparari. Hoc argumēto
inerpugnabilik demōſtrak:ipa eſt abſq; oi du
bitatōe tenēda. Etiā ſi alia argumēta ipaz mi
nime demōſtrarēt. Scdo iſti ipugnatores
dicūt ſcdam rōem iſti⁹ ipugnati nō eſſe ad ꝓ
poſitū. Q: de ſimplici vſu facti:7 an ſeru⁹ ha
beat ius mutuādi pecuniā: i obiectōe ꝓmiſſa
nulla fit mētio:7 iō ad pñs de illa ratōne eius
nullatenus diſſereꝯ:q: iferius cōueniētioꝝ lo
cū habebit. Nūc paucis textum ꝓſequamur.

Soluſio ſcōe ra
tionis.

Quarta ꝑte iſti⁹
capli ponik expo
ſitio ſeu reſpōſio
litteralis.

Impoſſibile eſt i reb⁹ vſu ꝯſumptibilibus
quēꝙ vſum bñe] Dicūt iſti ꝙ b replicat erroꝝ
ſepi⁹ recitatū: de quo poſt tractabik [vel ſim
plicē vſum facti] Dicunt ꝙ hoc eſt erroneū: 7
tñ de b i obiectōe ꝓfata nulla fit mētio [vſus
eñ pecunie imo poti⁹ abuſus] Dicūt ꝙ magꝭ
ꝓprie dicik vſus pecunie ꝙ abuſus pecunie:
niſi qñ q̄s male vtik pecunia: ſicut magꝭ ꝓprie
dicik vſus cibi 7 potus ꝙ abuſus cibi 7 poti⁹:
niſi q̄s male vtak cibo 7 potu: q: ſcriptura di
uina phīa 7 medicina: cū de cibo 7 potu fit mē
tio nunq̄ vtunk verbo abutēdi: niſi i mala ſi
gnificatōe. ſ. ꝓ male vti: ſed ſp vtunk ꝟbo vtē
di. [Sed talik tradere ꝙ ꝯſumpta quo ad dñi
um cēſeak] hoc pōt facere ſeru⁹: lz dñs ſu⁹ do
miat: 7 nullū actū tūc neq; interioꝝ neq; exte
rioꝝ circa eū exerceat: imo etiā lz actū vtendi
q̄ eſt mutuare pecuniā tunc haberet: dūmodo
hoc ſeruo nequaq̄ cōſtiterit: 7 iō dñs tūc non
dicik vti pecunia vel abuti: niſi q: ꝑcepit ali
qñ vti pecunia: 7 ita cū ꝟz iſtū vſus pecunie vl
abuſus ſit eā tradere talik: ꝙ ꝯſumpta quo ad
dñium cēſeak: 7 b facit realik ſeru⁹: lz de māda
to dñi: ſequik ꝙ ſeru⁹ vere 7 realik vtik vl abu
tik pecunia: 7 iō dicūt iſti ꝙ iſte b ſibi ꝑ cōtra
dicit apte. [Per trāſlatōem dñij habeb ꝓ con
ſumpta pecunia] b cōcedūt iſti [quā q̄dē trāſ
latōem nō ſeru⁹ ſed dñs: cui⁹ nomie fiebat mu
tuū: facit] Hāc dicūt eſſe falſam: q: ſeru⁹ facit
illā trāſlatōem: lz de māndato dñi. Et iō q̄uis
cōcedi debeat ſub aliquo enſu: ß dñs facit il
lā trāſlatōem: q: q̄ ꝑ aliū facit ꝙ ipſe ꝑ ſeipm facere
videk: ſicut dicimur poſſe qđ ꝑ amicos poſſu
mus: nō tñ dz negari qđ ſeru⁹ facit: q: vterq;
quodāmodo illā trāſlatōem facit: ß vn⁹ de mā
dato alteri⁹: 7 iō vere facit: q: q̄ facit aliq̄d de
mādato alteri⁹ vere facit: nec ꝓpter b minus
facit qđ de mādato alteri⁹ facit: lz ꝓpter hoc
aliqñ min⁹ aſcribak vel iputek eidē [Unde cū
ſeruus nomie dñi mutuaſſet] ex hoc ptz ꝙ fm
iſtū ſeruus pō mutuare pecuniā noie dñi: ſed
mutuare pecuniā eſt vti pecunia ſicut eq̄tare
equū eſt vti equo: 7 ihabitare domū eſt vti do
mo: ergo ſeru⁹ pōt vti pecunia dñi ſui: lz noie
dñi ſui [Ipſe dñs videk vſus] hoc ſub aliquo
enſu cōcedi pōt: ſicut ꝑcipiens aliquē occidi
aliquomodo dicik ipz occidere. Alius tñ q̄ de
ꝑcepto occidit vere occidit [7 nō ſeru⁹] dicūt
ꝙ iſta negatiua ex affirmatiua ꝓmiſſa nō ſeq̄t
ſicut ptz p exēplū de occidēte aliquē de māda
to alterius [ſeru⁹ q̄ iuſſu dñi mutuat nō dz di
ci bñe vſum vel abuſum ſimplicē facti] Hanc
negāt: 7 qđ ſit nēgāda i ſimili poſtea conabū
tur oſtēdere [cū ius habuit p cōceſſionē hmōi
mutuādi] dicūt ꝙ iuſſio vel cōceſſio talis ius
nullū dat. Explīt. xxxi.

Cap. XXXI
Prima ꝑs iſtius
capli recitat ſeqn
tē priculā conſti
tutionis.

Vrſus dicit ꝙ ꝓ

r dicta aſſertio determinatōi ſcē ro
mane eccl̄ie obuiat 7 repugnat: q:
in decretali q̄ icipit Exiit q̄ ſeminat pyniuerſa
lē eccl̄iam (vt dicit) approbata: 7 i cōcilio vi
enn̄ſi cōfirmata diffinik ꝙ frēs minores ha
bēt vſum facti oim reruꝫ q̄b⁹ vtunk abſq; oni
dñio 7 ꝓprietate. De quo vſu ſic dixit: q̄ vſus
nō iuris ß facti tātūmodo nomē habēs: quod
facti eſt tm̄ in vtēdo ꝓbet vtētib⁹ nihil iuris.
Manifeſtū eſt aūt (vt dicit) ꝙ frēs minores
habēt vſum facti rerū vſu cōſumptibiliū: g̃ in
rebus vſu cōſumptibilib⁹ pōt vſus facti a ꝓ
prietate 7 dñio ſeparari.

Scda ꝑs iſti⁹ ca
pituli explicat ꝓ
cedentem textus.

In parte iſta ipugna

pugnat⁹ rñdet ad aliā obiectiōem appellanꝯ
cōtra primā aſſertiōem de cōſtitutōe ad condi
toꝝ acceptā. Et ꝓio obiectiōem ponit. Scdo
rñdet i ꝑte imediate ſequēti. Eſt aūt obiectio
talis ꝟz Nicolaū tertiū i decretali Exiit. ſfres
minores habēt vſum facti oim rerū q̄b⁹ vtūtur
7 tñ nō habēt dñium ſeu ꝓprietatē: g̃ i rebus
vſu ꝯſumptibilib⁹ pōt vſus facti a ꝓprietate 7
dñio ſeparari. Dicūt iſti ipugnatores ꝙ iſte
ipugnat⁹ b omittit aliq̄ exēpla ꝑ q̄ aſſertiōem
predictā appellans nitik ꝓbare: vñ imediate
poſt obiectiōem ꝓmiſſam ſubiūgit appellās hꝫ
ꝟba. Allegatōes aūt ad auctoritates ꝓ predi
ctis rōnib⁹ in appellatōe ꝓlixa pfectiſſime cō
tinenk. Iſta eadē cōcluſio: ſcz ꝙ vſus facti i re
bus vſu ꝯſumptibilib⁹ pōt a ꝓprietate 7 dñio
ſeparari. Declarak i appellatōe eadē ꝑ iura ca
nonica 7 ciuilia copioſe: 7 etiā p multa exēpla
ſcz de ſuo: filiofamilias: religioſis: nūcijs dño
rū 7 hñte veſtē accōmodatā q̄ hñt vſum reruꝫ
vſu ꝯſumptibiliū ſine ꝓprietate 7 dñio earūdē
Hec ꝟba appellāk q̄ iſte nec recitat nec ad ip
ſa rñdet: q: (vt dicūt) ad exēpla de ſuo filiofa
milias 7 nūcijs dñoꝝ 7 hñte veſtē accōmodatā

Tertia ꝑs iſtius
capli impugnat
ꝓdictū textum.

nullā responsionē poterit inuenire: seruꝰ em̄ cū sit possesso dñi sui ꝓprietatē vestis qua vtitur nequaq̄ hz: filiusfamilias etiā cuz sit in ptāte patris vestis q̄ induit nō hz ꝓprietatē. Idem ius est de multis q̄b⁹ vtunt nūcij dñoꝝ: q̄ etiā vestiū veste accōmodata nō hz ꝓprietatē eiusdē: ⁊ ita oēs p̄dicti habēt vsum facti rerū cōsūptibiliū vsu ꝓprietate spāli ⁊ cōi separatum. ⌊Qui vsus nō iuris ⌋ scz quo valeat ꝓ re vel vsu rei i iudicio litigare ⌊ sed facti tantūmodo nomē habēs ⌋ hoc est vocatur vsus facti ⁊ non vsus iuris ⌊ Nihil iuris ⌋ quo valeat in iudicio litigare. Explm. xxxij.

Quarta pars ca. notans textū literaliter.

Cap. XXXII Pria ps istiꝰ capitli recitat cōstitutē textus parē.

D hoc dicēdum

a q̄ sicut dicit dicta ꝓstitutio ad cōditorē canonū verba p̄dicta intellexit cōditor illiꝰ canonis Exiit. de rebus q̄ nō cōsumunt vsu: qđ ꝑ p̄cedētia ⁊ sequentia ꝓbat satis clare. Ante em̄ ꝓposuerat q̄ sequit̄ tur. Cū i reb⁹ tpalib⁹ sit cōsiderare p̄cipue ꝓprietatē: possessionē: vsum: factū: fructū: ⁊ simplicē facti vsum ⁊c. Et post sequit. Cōdecens fuit ei ꝓfessioni q̄ spōte deuouet xp̄m pauperē in tāta pauprate sectari necessario vsu facti fore cōtentā. Cū aut̄ p̄dicta: scz ꝓprietas vsus fructus: ius vtendi: ⁊ vsus facti sumpt⁹ ꝓprietatē nequeāt i reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ reperiri: ꝑ ꝓprietas tantū vt ps ex diffinitōib⁹ vsufructꝰ ⁊ vsus: apparet q̄ de reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ in q̄bus p̄missa nequnt reperiri nō intellexit cōditor canonis verba illa. Hoc etiā apparet ꝑ ea q̄ in eadē ꝓstitutōe postea subsequunt. Sequit em̄ q̄ p̄dictis: scz q̄ frēs sint vsu facti cōtenti nō obuiat q̄ ciuilis ꝓuidētia in humanis rebus cōstituit: videlz nō posse vsum vel vsufructū a dñio ꝑpetuo separari: ne dñium semp abscedēte ab eo vsufructu dñis inutile reddere: q̄ qdem lex de reb⁹ illis intelligit quarum penes vnū vsus rei: ⁊ penes aliū dnium possit scz iutile remanere: qđ nequaq̄ i reb⁹ vsu consumptibilib⁹ pōt esse: cū i illis ꝑ vsum seu abusum vsuarij: substātia talis rei esse desinat: ⁊ ꝑ cōsequēs ꝓprietas etiā inutilis nō subsistat: sicut dicit in cōstitutōe: ad cōditorē canonū supradicta. Si aūt velit iste hereticꝰ q̄ dicta cōstitutio Exiit. diffinierit q̄ frēs minores i reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ habeāt simplicē vsum facti dicim⁹ q̄ diffiniuit ipossibile: ⁊ ꝑ cōsequēs diffinitio de iure nō teneret. Cū em̄ sit ipossibile in reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ vsum iuris vel facti hīe a dñio separatū: cū ꝟ rōni obuiet ⁊ iuri repugnet statutū a quocūq̄ factū i cōtrarium nō tenet. Itē in ꝟ q̄ dicit q̄ dicta constitutio fuit ꝑ vniuersalē eccl̄iaz approbata. Dicim⁹ q̄

q̄tū ad hoc: scz q̄ frēs minores i reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ habeāt vsuz facti: nūq̄ fuit ꝑ vniuersalē eccl̄iam approbata. Dicim⁹ etiā q̄ nō fuit in viēnēsi ꝓcilio ꝓfirmata. Nec ꝟ poterit ꝑ cōstitutōem aliquā vel alit̄ approbare: imo nec de fratrum cōsilio fuit ꝓmulgata.

Scōa ps hui⁹ capituli explicat textū predictū.

Hic ad supraposītam

obiectōem rndet dicēs p̄mo q̄ decretal̄ Exiit. debet itelligi de reb⁹ q̄ nō ꝓsumunt vsu: qđ ꝑ duo dicta ōcretalis i ipa conat̄ ondere. Scōo q̄ si itelligat̄ de reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ non tenet. Tertio q̄ dicta ōcretalis quo ad hoc q̄ frēs minores i reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ habeant vsum facti nūq̄ fuit ꝑ vniuersalē eccl̄iaz approbata. Quarto q̄ nō fuit i viēnēsi cōcilio cōfirmata. Quito q̄ nō fuit de frm cōsilio ꝓmulgata. Sed isti ipugnatores dicūt istuz errasse quo ad octo. Primo in ꝟ q̄ dicit Nicolaū tertiū nō debere intelligi de reb⁹ q̄ ꝓsumunt vsu. Scōo q̄tū ad ꝟ qđ dicit q̄ ꝓprietas tm̄ pōt i reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ reperiri: nō possessio: nec ius vtendi: nec vsus facti. Tertio q̄tū ad ꝟ qđ dicit q̄ i reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ nō pōt penes vnum vsus rei: ⁊ penes aliū dñium remanere. Quarto q̄tū ad ꝟ qđ dicit q̄ in oib⁹ reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ ꝑ vsum sine abusuz vsuarij substātia rei desinit esse. Quinto q̄tū ad ꝟ qđ dicit q̄ si diffinitio Nicolai itelligat̄ de reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ ipa nō tenet. Sexto q̄ dicta decretalis quo ad ꝟ nō fuit ꝑ vniuersalē eccl̄iam approbata. Septio q̄ nō fuit i viēnēsi cōcilio cōfirmata. Octauo q̄ nō fuit de frm ꝓsilio ꝓmulgata. Pro itaq̄ isti ipugnatores nitunt ꝓbare istū errare in ꝟ qđ dicit decre. Exiit. de reb⁹ ꝓsumptibilib⁹ nō debere itelligi. Primo sic. ait nāq̄ Nicola⁹ tertiꝰ: pono cū ipa regula exp̄sse ꝓtineat q̄ frēs nihil sibi appropriēt nec domū: nec locū: nec aliquā rē: sitq̄ declaratuz ꝑ eūdē p̄decessorē Greg. ix. ⁊ nōnullos alios ꝟ seruare debere: tā in spāli q̄ in cōi quā sic artā abdicatōem venenosis obtrectatōib⁹ aliquoꝝ insensata deprauauit astutia: ne frz cordē pfectōis claritas: taliū iperitis sermonib⁹ tacereť. Dicim⁹ q̄ abdicatio ꝓprietat̄ hmōi oiz rerū tā in spāli q̄ etiā in cōi: ꝓpter deū meritoria est: ⁊ sancta: quā etiā viam pfectionis xp̄s ostendens: verbo docuit ⁊ exemplo firmauit. Ex hijs verbis clare datur intelligi q̄ fratres minores nullius rei ꝓprietatem debent habere: nec in speciali nec in cōi: ⁊ tamen ꝟm Nicolaum tertiū possunt vti rebus cōsumptibilibus vsu: ergo in eis pōt ꝟm Nicolaū vsus facti a ꝓprietate ⁊ dñio separari: ⁊ ita de hmōi reb⁹ dz intelligi. Item infra dicit idē sic. Nec

Tertia ps capli ipugnat precedentia q̄ ad octo puncta.

Pria impugnatio primi puncti.

Scōa ratio.

q̄ſq̄ ex bis inſurgat erronee: q̄ talit̄ ꝓter deū ꝓprietatē oim abdicātes tanq̄ homicide ſui: vel tēptatores dei: viuēdi diſcrimini ſe cōmittāt. Sic em̄ ſeipos cōmittūt diuine puidētie in viuēdo: vt viā nō cōtēnāt puiſionis hūane q̄n vel de bis q̄ offerunt̄ liberalit̄: vel de bis q̄ mēdicāt: vel de bis q̄ cōquirunt̄ p laborē ſuuz ſuſtēteūt̄. Ex bis ꝫ bis colligit̄ euidēter q̄ fratres minores illarū rerū abdicāt ꝓprietatē de q̄b⁹ ſuſtentant̄: ꝫ certū eſt q̄ de reb⁹ vſu cōſūptibilib⁹ ſuſtentant̄: ḡ rerū vſu cōſumptibiliū abdicant ꝓprietatē. Ex quo ſequit̄ q̄ cū dicit Nicola⁹ q̄ inq̄ vſus non iur: ꝫ facti tātūmodo nomen hūs qđ facti eſt tātūmodo: ivtendo ꝓbet vtentib⁹ nihil iuris nō tm̄ de reb⁹ nō ꝯſūptibilib⁹ vſu: ꝫ etiā cōſumptibilib⁹ vſu itelligit. Itez infra dicit idez ꝛ q̄dem ibi: qđ nō eſt aliqualiter p̄ſumēdū q̄ hec cūcta deficerēt: ſic nec ceſis: ſic nec ipſis frib⁹ iure poli extreme neceſſitatis articulo: ad q̄uidēdū ſuſtētationi nature: via oīb⁹ extrema neceſſitate detētis cōceſſa p̄cludit̄. Ex bijs ꝑz q̄ nicola⁹ de oīb⁹ q̄b⁹ ſuſtētari pōt hūana natura itelligit: ꝛ ita itelligit de reb⁹ ꝯſumptibilib⁹ vſu q̄b⁹ natura potiſſime ſuſtētat̄. Itē infra dicit. Ne aūt talis abdicatio ꝓprietatis oīmodo renūciatōem vſus rerū cuiq̄ videat̄ inducere. Nā cū i reb⁹ tpalib⁹ ſit cōſiderare p̄cipuū ꝓprietatē poſſeſſionē vſufructū ius vtēdi ꝛ ſimplicē vſum facti: ꝛ vltimo tanq̄ neceſſario egeat lz p̄mis carere poſſit vita mortaliū: nulla ꝓr ſus pōt eſſe ꝓfeſſio q̄ a ſe vſum neceſſarie ſuſtētatiōis excludat. Ex bijs patēter habet̄ q̄ ꝑm Nicolaū frēs mīores vouēt abdicatōez ꝓprietatis oīmode: ergo vouēt abdicatōem ꝓprietatis vſu cōſumptibiliū: q̄ſi retinerēt ꝓprietatē rerū vſu cōſumptibiliū nō vouerēt abdicatōem ꝓprietatis oīmode: q̄nimo poſſent eē ditiores multis caſtra ꝛ ciuitates hūtib⁹: ſepe em̄ diuitie rerū vſu ꝯſumptibiliū ſicut vini frumēti olei ꝛ hmōi: diuitias poſſidētiū caſtra et ciuitates excedūt. Si ḡ frēs nō vouerūt abdicatōem ꝓprietatis hmōi rerū vſu ꝯſumptibiliū: nō vouerāt abdicatiōez ꝓprietat̄ oīmode Itē ex eiſdē ꝫ bis colligit̄ q̄ Nicola⁹ itelligit de reb⁹ q̄ ad ſuſtētatōez neceſſariā requirunt̄: tales aūt ſunt res vſu ꝯſumptibiles: ḡ ꝑm euz talis abdicatio nō excludit ſimplicē facti vſū rerū vſu ꝯſumptibiliū: ḡ ꝓtigit hāc ſimplicē facti vſum rerū ꝯſumptibiliū vſu: ꝛ carētiā ꝓpetatis earū. Itē ſubūgit idē ſic. Verū ꝯdecēs fuit ei ꝓfeſſioni q̄ ſpōte deuouit xp̄m pauperē in tāta pauptate ſectari oīm abdicare dīnium ꝛ rerū ſibi cōceſſarū neceſſario vſu foze cōtentā. Ex bijs clare ꝑz q̄ ꝑm Nicolaum frēs oīm

Tertia ratio

Quarta ratio

Quinta ratio

Sexta ratio

Septima ratio

abdicāt dīnium: ꝛ p ꝯſequēs abdicāt dīnium rerū vſu cōſumptibiliū. Itē dicit q̄ rerū ſibi cōceſſarū neceſſario vſu ſunt cōtēti: ergo ex hoc ſequit̄ q̄ oīb⁹ reb⁹ ſibi ꝯceſſis licite vti poſſūt ſed res vſu ꝯſumptibiles ſunt eis cōceſſe: ergo hmōi reb⁹ poſſunt vti: q̄d iſte negat. Itē idem ſubdit Nicolaus. Nec p hoc q̄ ꝓprietatē vſus ꝛ rei cuiuſq̄ dīnium a ſe abdicaſſe vident̄: ſimplici vſui oīs rei renūciatū eſſe cōuincit̄: q̄ inq̄ vſus nō iuris ſed facti tātūmodo nomē habēs q̄d facti eſt tantū: in vtēdo ꝓbet vtētib⁹ nihil iuris: q̄nimo neceſſariarū rerū ad vite tā ſuſtētatōem q̄ ad officioz ſui ſtatus executōem: excepto q̄d de pecunia infra ſubūgit moderat⁹ vſus ꝑm eoz regulā ꝛ veritatē oīmodā cōceſſus eſt frib⁹: q̄bus reb⁹ frēs licite vti poſſunt durāte cōcedētis lnia. Ex bijs verbis ꝑz expreſſe q̄ Nicolaus de oīb⁹ reb⁹ ꝯceſſis frib⁹ nō cōſumptibilib⁹ vſu: ꝛ conſumptibilib⁹ vſu intelligit: q̄ ipemet explicās intētionē ſuā dicit exp̄ſſe: q̄ moderatus vſus rerū neceſſariaz ad vite ſuſtētatōem: ꝛ ad officioz ſui ſtat⁹ exercutionū frib⁹ eſt cōceſſus. Cōſtat aūt q̄ res vſu cōſumptibiles ſunt frib⁹ neceſſarie ad vite ſuſtētatōez: ergo moderat⁹ vſus rerū vſu cōſumptibiliū frib⁹ eſt cōceſſus: ergo verba p̄dicta cū dicit q̄ inq̄ vſus nō iuris ꝛc̄. De oīb⁹ reb⁹ cōſumptibilib⁹ ꝛ nō cōſumptibilib⁹ neceſſarijs frib⁹ debēt intelligi. Et infra dicit ſic. Profecto nō fuit cōfeſſoris xp̄i regulā conſtituēris in tertio: q̄nimo cōtrariū in tpa cōſeruſit. Cōtrariū in viuēdo ſeruauit: ꝛ cū ipe tpalibus ad neceſſitatē vſus fuerit: ꝛ in pluribus locis in regula: vſum talē licere frib⁹ manifeſtat. Dicit nāq̄ in regula: q̄ clerici faciāt diuinū offiū ex quo hāc poterūt breuiaria. Ex quo patēter inſinuat q̄ frēs ſui habituri eſſent vſū breuarioz ꝛ librōz q̄ ſunt ad diuinū officium oportuni. In alio quoq̄ capło dicitur q̄ miniſtri ꝛ cuſtodes p neceſſitatib⁹ ifirmoz ꝛ alijs fratribus induēdis p amicos ſpūales ſollicitā curā gerant ꝑm loca ꝛ tpa ꝛ frigidas regiones. Alibi etiā exhortās fratres p congruū laboris exercitiū: ad ociū euitandum dicit q̄ de mercede laboris p ſe ꝛ ſuis frib⁹ coꝛporis neceſſaria recipiāt. In alio q̄q̄ capło cōtinetur q̄ frēs vadāt p elemoſina cōfidēter. Et infra. Ex q̄b⁹ oīb⁹ ſatis claret ex regla: ad victū veſtitū diuinū cultū: ꝛ ſapiētiale ſtudiū neceſſariū rerū vſū frib⁹ eſſe ꝯceſſū. Ex q̄b⁹ verbis patēter habet̄ q̄ Nicolaus itelligit de reb⁹ neceſſarijs ad victū ꝛ veſtitū. Tales aūt res neceſſarie ad victū ꝛ veſtitū ſūt res vſu ꝯſūptibiles: ꝛ ita cōſtat q̄ vbicūq̄ loq̄t̄ Nicola⁹ de abdicatōe oīm quā frēs vouēt: ꝛ de vſu rerū eis cōceſſarū res

Octaua ratio.

Nona ratio.

Nota de regula francisci.

Nota hic duo corelaria:

vsu cõsumptibiles cõprehẽdit. Ex p̃dictis cõcludũt isti q̃ fm Nicolaũ tertiũ fres minores nullius rei cõsumptibilis bñt dñium: neq; in spãli neq; in cõi: ⁊ tñ fm ipm fres minores bñt vsum facti rerũ vsu ꝯsumptibiliũ: q̃ vsus facti rerũ vsu ꝯsumptibiliũ põt ab oi ꝓprietate spãli ⁊ cõi separari. Scõo ꝯcludũt q̃ cõtingit hẽ simplicẽ facti vsum rerũ vsu ꝯsumptibiliũ: q; dicit Nicola⁹ tertiꝰ. Cũ in reb⁹ tpalibus sit ꝯsiderare p̃cipuũ ꝓprietatẽ: possessionẽ: vsufructũ: ius vtẽdi: ⁊ simplicẽ facti vsũ: ⁊ vltimo tã q̃ necessario egeat: licz p̃mis carere possit vita mortaliũ nulla prorsus põt eẽ ꝓfessio: q̃ a se vsum necessarie sustẽtatõis excludat Ex q̃b⁹ ꝟbis clare colligit q̃ vsus necessarie sustẽtatõis ptinet ad simplicem vsum facti: ꝫ vsus necessarie sustentatõis est respectu rerũ ꝯsumptibiliũ vsu: ergo ꝛtingit hẽ simplicem vsum facti respectu rerũ ꝯsumptibilium vsu.

Impꝛobatõ secũdi puncti.

Scõo isti ipugnatores moliunt oñdere q̃ iste errat cũ asserit q̃ p̃dicta. ſ. possessio vsufructus: ius vtendi: ⁊ vsus facti i reb⁹ vsu cõsumptibilib⁹ nequeũt reperiri: ꝫ ꝓprietas tantũ. Pro ꝓbatio.

Primo q; fm p̃dicta i rebus vsu ꝯsumptibilibus põt vsus facti repiri: ergo nõ reperit i eis tantũ ꝓprietas. Scõo q; põt q̃s cõducere vsẽ ad vtendũ p diẽ: ergo talis hz ius vtendi: ⁊ tñ tũc nõ hz ꝓprietatẽ. ergo in veste nõ tantũ reperit ꝓprietas. Pecunia etiã q̃ iter res vsu cõsumptibiles cõputat: dari põt ad põpã: cũ nõ sit mutuũ: sed porti⁹ cõmodatũ: seu locatio fm glosam eãdez: cõducens pecuniã ad põpã hz ius vtendi pecunia ad põpã: ⁊ tñ nõ hz ꝓprietatem eius: q; cõducens rem nõ hz ꝓprietatem rei cõducte: ergo i pecunia nõ solũ prorietas: ꝫ etiã ius vtendi poterit reperiri. Et etiã in reb⁹ vsu ꝯsumptibilibus possit hẽi ius vtendi sine ꝓprietate. ꝓbatũ est supra cap. iij.

Impꝛobatio tertij puncti.

Tertio isti ipugnatores ꝓbãt istũ errare in hoc q̃d dicit q̃ i reb⁹ vsu ꝯsumptibilib⁹ nõ põt vsus rei penes vnũ: ⁊ dñium penes aliũ remanere: q̃d dicũt esse falsum. Primo de famulo expendẽte pecuniã dñi sui: ⁊ de eo q̃ vtit pecunia ad põpã: ⁊ de emẽte res diuersas de pecunia dñi sui: ⁊ de seruo vtente veste dñi sui: ⁊ de fribus vtentib⁹ reb⁹ alienis de lnia ꝯcedentiuz ⁊ de vtẽte veste locata seu ꝯducta. Quarto isti ipugnatores asserũt istũ errare: cũ dicit q̃ i reb⁹ vsu cõsumptibilib⁹ p vsum seu abusũ vsu arij: substãtia talis rei esse desinit: cũ ꝛriũ isti⁹ ad sensum appareat. Cõstat eñ q̃ nec pvsum nec abusuz pecunie: substãtia pecunie desinit esse lz nõnũq̃ dñiũ pecunie p̃cedens vsum desinat esse: q̃q; vero p vsum seu abusum pecũie nec substãtia nec dñium pecunie desinit esse: sicut cũ q̃s vtit pecunia ad põpã. Itẽ manifestũ est q̃ sepe nec p vsum nec p abusum vestis substãtia vestis nõ desinit eẽ: tũc eñ nõ posset q̃s sepi⁹ vti eadẽ veste: quod sacre scripture repugnat apte. Exodi eñ. xxviij. sic scribit. Facies ⁊ feminalia linea vt opiant carnẽ turpitudinis sue: a renib⁹ vsq; ad femora: ⁊ vtent eis aaron ⁊ filij ei⁹: q̃n ingredient tabernaculũ testimonij. In q̃b⁹ verbis insinuat apte q̃ post vsum feminaliũ ipoꝛ substãtia remanebat: hẽ idẽ insinuat in actib⁹. cũ angelus dixit petro. Calcia te caligas tuas: ⁊ circũda tibi vestimẽta tũ tuũ. Itẽ sicut traditio pecunie cũ trãslatõe dñij: est vsus vel abusus pecunie fm istũ: sicut patuit supra capl̃o. xix. Ita traditõ vini panis ⁊ aliaꝛ reꝛ vsu cõsumptibiliũ cũ trãslatõe eadẽ est q̃dã vsus vel abusus: ⁊ p cõsequẽs vẽditio ⁊ simplex pmutatio rerũ vsu cõsumptibiliũ põt esse vsus vel abusus earũ: sed p vẽditõnẽ vel p mutatõem substãtia rei nequaq̃ desinit esse: ergo non semp p vsum vel abusum rei vsu consumptibilis substãtia rei desinit esse.

Impꝛobatõ q̃nti

Quito dicũt eũ errare: cũ dicit q̃ si nicola⁹ itellexit de reb⁹ vsu ꝯsumptibilib⁹. Diffinitio sua nõ tenet. Nã cũ cõstet (vt dicũt) q̃ iste itellexit de reb⁹ vsu cõsumptibilib⁹: ⁊ nõ cõsumptibilib⁹ vsu: si diffinitio sua nõ tenet. Eadez rõne nõ teneret diffinitio Greg. noni. Alexã. quarti. Innocẽ. q̃rti. ⁊ Clementis q̃nti: q̃ oms idẽ quo ad abdicatõez frm minoꝛ: cũ nicolao tertio diffinierũt: determinates q̃ fres minores nullius rei tpalis dñt pꝛopꝛietatẽ seruare. Tñ Greg. ix. i declaratõe sua sic ait. Preterea cũ i ipa regula contineat expresse q̃ fres nihil sibi appꝛopꝛiẽt: nec dñiuz: nec locũ: nec aliquã rẽ: ac ipi ꝓcessu tpis cõtaminari timeãt ordis ptãtem. Preserti cũ iã dixerit aliq̃ ꝓprietatez mobiliũ ptinere ad totũ ordinez in cõi: nobis fuit bũilit supplicatũ vt i hoc: ⁊ aiaꝛ dignaremur ꝓuidere periculis ⁊ toti⁹ ordis ptãti. Dicim⁹ itaq; q̃ nec i cõi nec i spãli dñt ꝓprietatez sed vtensiliũ ⁊ libꝛoꝛ ⁊ eoꝛ mobiliũ que licet hẽ: ordo vsuz hẽat tc. Itẽ alexãder q̃rt⁹. ⁊ Innocẽti⁹ q̃rt⁹ sic diffinit. Dicim⁹ q̃ nec i spãli nec i cõi dñt hẽ: ꝫ locoꝛ ⁊ domoꝛ ac vtẽsiliũ ⁊ libꝛoꝛ ⁊ eoꝛ q̃ lz hẽ: ordo vsũ hẽat tc. Et clemẽs q̃nt⁹ in decretali Exiuit de paradiso: ait. Proinde cũ vir sctus pauptatis pmisse i regula modũ exprimẽs: dicit i eadẽ. Ifres sibi nihil appꝛopꝛient: nec domũ: nec locũ: nec aliquam rem: sed tanq̃ peregrini ⁊ aduene in hoc seculo in pauptate ⁊ humilitate dño famulantes vadãt p elemosina cõfidenter: sic q; declaratũ est p nõnullos p̃decessoꝛes romanos põtifices hãc exꝓpꝛiatõez debere itelligi tã i spã-

li q̄ in cōi: ꝓpter qđ ⁊ rerū oim oblatarū cessarū ⁊ donatarū fratrib⁹ quarū vsum facti scz ordini: vel ipis fratrib⁹ lz bñe ꝓpietatē et dñium: in se ⁊ romanā eccl̄iaz receperūt: dimisso scz ipis fratrib⁹ in eis tm̄modo simplici facti vsu. Et infra. Dicti ordinis pfessores ꝑ nulla re tpali possūt i iudicio experiri. Ex bijs eui dēter apparet q̄ pdicti summi pōtifices diffinierunt: fres minores nulli⁹ rei ꝓpietatē bñe neq̄ in spāli neq̄ in cōi: ⁊ p cōsequēs fm istos nulli⁹ rei vsu cōsumptibilis habēt ꝓpietatē: ⁊ tm̄ fm ipos habēt vsum hmōi rerū: ergo fm ipos in hmōi rebus pōt vsus a dñio ⁊ ꝓpietate separari. Ex quo sequit q̄ si diffinitio nicolai nō tenet: nec istorum diffinitio tenet: ⁊ ita oēs isti errassent: qđ est temerariū reputandū

Improbatō septi

Sexto dicūt eū errare cū dic̄ q̄ decretalis Extra. quo ad predictā assertōem nō est ꝑ vniuersalē eccl̄iaz approbata. Nā ois assertio publice ꝑ vniuersam eccl̄iam ꝓmulgata si ꝑ nullū catholicū reprobat ꝑ vniuersalē eccl̄iaz approbat. Nā si talis assertio est catholica ⁊ fidelis: cōstat q̄ vniuersalis eccl̄ia ipam nullatenus reprobādo noscitur approbare. Si autez est erronea ⁊ teste inocētio vt habet dis. xcij. Error. Error cui nō resistit approbat: si null⁹ catholicus talē assertōnem erroneā reprobat vniuersalis eccl̄ia ipam cōuincit approbare. Cū ergo ante tpa istius ipugnati nullus fuerit mūetus catholic⁹ q̄ reprobauerit dictā assertōnem in decretali ꝑfata cōtentā: sequit q̄ ipam vniuersalis eccl̄ia approbauit. Ampli⁹ Vniuersalis eccl̄ia dictā decretalē Extra. approbauit: nihil i ea penitus reprobando: q̄ aūt aliquid absolute approbat nullā ptē reprobādo oēm partialē approbare cōuincit. Alit⁹ posset aliq̄s licite oia scripta hereticoz absq̄ periculo approbare: qz nullū inuenit scriptū cuiuscūq̄ hereticī q̄n multas ꝓtineat veritates. reliquit igit⁹ q̄ vniuersalis eccl̄ia oēz assertōem ꝓtentā i decre. Extra. approbauit: ⁊ ita pdictā assertiōez approbauit.

Alia improbatio eiusdem.

Septio dicūt eū errare: cū dicit ista decretalē nō fuisse i viēnensi ꝯcilio ꝓfirmatā: q̄ de ista assertōe fiebat i predicto ꝯcilio examiatio spāl⁹: q̄ i ꝓstitutōe edita tpe ꝯcilij ⁊ p cōciliū cōfirmata est iserta: ergo ista assertio est i generali ꝯcilio cōfirmata.

Probatio septimi.

Octauo dicūt eū errare: cū dicit q̄ hec ꝓstitutio nō fuit de fīm ꝯcilio ꝓmulgata: qz non ē ꝓbabile q̄ ꝓstitutio cū tāta maturitate digesta sup tāto negocio absq̄ fīm cōcilio emanasset: nec ipe ponit q̄ de fīm ꝯcilio nō fuerit ꝓmulgata.

Probatio octaui

Quarta pars ūq̄ pōit notabilia circa textū.

Nūc accedat ad lraz. Verba pdicta itelleit ꝓdictoz illi⁹ canonis exīt. de reb⁹ q̄ nō cōsumunt vsu. Istud dicūt esse oino erroneū ⁊ cōtra mentē dicte cōstitutōis: q̄ de oīb⁹ rebus q̄bus fres vtunt intellexit. cū in reb⁹ tpalib⁹ sit cōsiderare ⁊c. Istud bz veritatē: non tm̄ in oi re tpali est oino ista ꝓsiderare: sed i aliq̄bus est oia illa cōsiderare: ⁊ nō in oībus. sed ꝓpietas tantū. boc dicūt esse erroneū: q̄ simplex vsus facti reperit i reb⁹ vsu cōsumptibilibus: q̄ nullomodo pōt negari accipiēdo simplicē vsum facti: sicut Nicola⁹ terti⁹ accipit i dicta decretali Extra. Nā ipe accipit simplicē vsuz facti ꝑ actu vtēdi cui nō est ānexū necessario aliq̄d ius quo valet q̄s rē vel vsum rei in iudicio vēdicare. Ex quo non pōt carere vita mortaliū: talis aūt vsus est act⁹ comedēdi: bibēdi: iduēdi ⁊ hmōi: ⁊ ita accipit vsum facti ꝑ māducare ⁊ bibere: ac alios act⁹ circa eas exercēri: ergo i talib⁹ reb⁹ cōuenit reperire simplicē facti vsum. Ut vero Nicola⁹ terti⁹ accipiat simplicē vsum facti: ⁊ vsum facti ac etiaz necessariū vsum ꝑ actu comedēdi bibēdi ⁊c. patet. Nā cū dixisset: cū i reb⁹ tpalib⁹ sit cōsiderare precipuū ꝓpietatē: possessionē: vsufructū: ius vtēdi ⁊ simplicē vsum facti imediate subiūxit: lz primis carere possit vita mortaliū nulla prorsus pōt esse ꝓfessio q̄ rei vsum necessarie sustētatōis excludat. Ex q̄bus verbis apparet q̄ simplicē vsum facti vocat vsum necessarie sustētatōis. Cōstat aūt q̄ vsus necessarie sustētatiōis ē hmōi q̄bus homo sustētat. Itez postea cōcludit Nicola⁹ terti⁹ ex q̄b⁹ oīb⁹ satis claret ex regula ad victū: vestitū: dñicus cultū sapiētiale studiū: necessariū rerū vsum: fribus esse cōcessum. Ex q̄bus ꝑbis dat itelligi q̄ necessarius vsus illarū rerū q̄ ad victū ⁊ vestitū spectāt fribus est ꝯcessus: tunc q̄rit q̄s est ille necessarius vsus. Aut est act⁹ comedēdi: bibēdi: ⁊ induēdi: aut aliq̄s ali⁹ vsus. Si det ꝓmū habet intentū q̄ Nicola⁹ terti⁹ vocat necessariū vsū actū comedēdi bibēdi ⁊ hmōi. Sed hm̄ nō pōt dari: qz ille vsus nō eēt nisi vsus q̄ vocatur vsus iuris q̄ iuēt⁹ est a iuristis: quē fres bz Nicolaū tertiū nō habēt. Cū vsus facti quem hūt nihil iuris tribuat eis: ⁊ ita cōstat q̄ Nicolaus vocat simplicē facti vsum necessariū vsū ⁊ dicit necessari⁹: qz req̄rit ad sustentandū naturā: vel ad aliq̄d aliud faciēdū: qđ necesse est fieri. Siplicē aūt facti vsum: vocat actū: q̄ nō bz necessario ānexū ius qđcūq̄: quo q̄s valeat in iudicio litigare: hmōi est act⁹ comedēdi bibēdi ⁊ hmōi: qz lz iterdū act⁹ comedendi hēat tale ius ānexū: h̄ tm̄ accidit: ⁊ iō vocat simplex facti vsus. vt pz ex diffinitiōib⁹ vsufructus ⁊ vsus. Dicūt q̄ istd nō ē ad ꝓpositū. Nā vsus q̄ diffinit sic. Usus est ius vtēdi reb⁹ alienis ⁊c. est vsus iuris ⁊ nō est simplex facti vsus de quo

loquit nicolaꝰ.7 ita ꝙ illā diffinitionez nō pōt cōcludi ꝙ simplex facti vsus de quo loquit nicolaꝰ nequit in rebꝰ vsu cōsumptibilibꝰ repiri. ⌊Apparet ꝙ de rebꝰ vsu ꝯsūptibilibꝰ 7c̄. ⌋Dicūt ꝙ male ifert:qz nicolaꝰ itelligit de rebꝰ in quibꝰ ꝓprietas 7 simplex vsus facti pñt iueniri. 7 hmōi sunt res vsu ꝯsumptibiles:in quibꝰ ꝓmissa. tñ aliq̄ ꝓmissoꝝ possunt in rebꝰ vsu cōsumptibilibꝰ repiri:7 ꝫ sufficit ad ꝫ ꝙ de eis itelligat nicolaꝰ. ⌊In rebꝰ būanis constituit. ⌋Ex ꝫ apparet ꝙ nō est ex natura rei: ꝫ ex cōstitutōe būana:q̄re nō repugnat nature rei ꝑpetuo vsuz a dñio separi: sed repugnat iuri positiuo ciuili. ⌊Que quidē lex de rebꝰ illis intelligit:quarū penes vnū vsus rei 7c̄. ⌋Hoc cōcedūt ⌊Ꝺ nequaq̄ in rebꝰ vsu ꝯsumptibilibus pōt esse. ⌋Hoc negāt.ptz in vestibꝰ.imo in cibo 7 potu:in quo q̄ habz vsuz: 7 dñs suꝰ habet dñium:tñ nō habet illū vsuz:de quo loquit lex illa:qz illa lex loquit de vsu iuris:quē nō habz seruꝰ:sed habet vsuz facti. ⌊Cū in illis ꝙ vsum seu abusum vsuarij: substātia talis rei esse desinat. ⌋Hoc in quibusdā est verū:et in q̄busdaz falsuz:sicut est ostēsuz supius scōm istos. ⌊Dicim⁹ ꝙ q̄tuz ad ꝫ.s.q̄ frēs mioꝝ habeāt i rebus vsu ꝯsumptibilibꝰ vsuz facti:nunq̄ fuit ꝙ vniuersalē ecclīam approbata. ⌋Cōstat q̄ accipiēdo vsuz ferī: sic accipit nicolaꝰ: etiā scōz istū: sicut patebit inferi⁹.s.ꝓ actu comedēdi bibēdi 7c̄. Ista assertio fuit ꝙ vniuersalē eccle sīa approbata:siue nicolaꝰ tertiꝰ loquit ꝓprie siue iproprie:de quo posteriꝰ dissereꝝ. ⌊a.xxxiij.

Cap̄.XXXIII Prima ps istius capli recitat seqn tē pticulā constitutionis.

Dhuc dicit iste he

a retic⁹ ꝫstitutionē ꝑdictā:ad cōditoꝝ canonū: erroꝝ aliū cōtinere:in eo ꝙ ꝯtinet:q̄ sequūtur. Rursus nō simplex vsus facti:q̄ neq̄ seruitꝰ:nec ꝓ illo ꝙpetit ius vtēdi:in talibꝰ rebꝰ.s.vsu ꝯsumptibilibꝰ pōt cōstitui vel hāri:cū enī vti re aliq̄:nihil aliud sit ꝙpe q̄ fructꝰ rei seu vtilitatē aliquā in solidū vl̄ ꝑ partes recipe:q̄ ex ea pñt salua rei substātia,pueire restat ꝙ re illa vti q̄s neq̄at:ex q̄ salua substātia nulla pōt sibi ꝓpueire vtilitas:q̄les res vsu ꝯsumptibiles eē ꝯstat.Ex q̄b⁹ ptz ꝙ nec vsus q̄ est seruitꝰ ꝑsonalis:nec ius vtēdi:qđ nō ē seruitꝰ:ꝫ mere ius ꝑsonale:nec actꝰ ipe vtēdi sine iure aliquo:pñt in rebꝰ vsu ꝯsumptibilibꝰ ꝯstituī vel hāri:cū qđlz ꝓmissoꝝ exigat:ꝙ ex re ipsa salua rei substātia possit hāri ius vtēdoꝝ: seu vtēti ex re ipa vtilitas aliq̄ ꝓpueire: qđ vtiq̄ i rebꝰ neq̄t vsu ꝯsumptibilibꝰ repiri:7 infra.Licet aūt in rebꝰ vsu ꝯsumptibilibꝰ:nec ius vtēdi:nec ipm vti possit ꝯstituī vel hāri:ipis tñ poterit q̄s abuti.Abuti aūt dū tractaꝝ de rebus vsu cōsumptibilibꝰ ꝓ rei cōsumptiōe sumit qđ ei opponit:qđ est vti.Vti q̄dē supponit ꝙ cū vsu salua rei substātia maneat:ꝫ abuti exigit ꝙ cū actu hmōi rei substātia cōsumaī: cuz abuti nihil aliud q̄ ꝫ naturā vsus vti i hac materia ꝓprie dici possit.

Scōa ps istiꝰ capituli i qua explicat textū ꝑdictū.

Postquā iste ipugna

tus rndit ad obiectōes appellātis ꝫ primā assertōem. Dic icipit rndere ad obiectiōes eiusdē ꝫ scōaz assertōez ipugnatā:7 diuidit i tres ptes scōm qđ ad ꝫ q̄ tāgit appellās rndit:partes patebūt i ꝓsequndo.Circa ꝑmā ptē primo ponit assertōez ipugnatā.Scōo ipugnatōez i pte imediate sequnti.Tertio ad obiectōez nitit rndere ibi Ad ꝫ dicēduz. Assertio aūt ꝫ ipugnata ꝓncipaliī est ꝙ nō ꝓtigit vti rebus ꝯsumptibilibꝰ vsu. ⌊Siplex vsus facti ⌋fm istos illi q̄ ꝑmo iuenerūt vti ꝫ mō loq̄ndi:acceperūt simplicē vsū facti ꝑ actu circa rē exteriorē exercito:q̄ nō req̄rit i exercēte ius aliq̄ quo ꝑ tali actu exercēdo q̄s valeat i iudicio litigare:7 isto mō actꝰ comedēdi est simplex vsus facti:qz istū actū pōt q̄s exercere lz nullū ius habeat exercēdi eūdē actū:quo iure si impediretur valeret impediētē i iudicio ꝓuenire⌊Cū em̄ vti re aliq̄ nihil aliud sit ꝙpe 7c̄. ⌋Dicūt ista diffinitōem i nullo auctētico inueniri:7 si eēt diffinitio ipi⁹ vti:nō eēt diffinitio eiꝰ i oi sua ꝙpa significatōe:ꝫ i aliq̄ sigrōe spāli:qz tūc ꝫ vocabulū vti eēt eq̄uocū:sic ꝫ nomē vsus est eq̄ocū hns ꝓpes significatōes q̄ruz multe sūt ꝙpe Eñ significatio huiꝰ nois vsus:fm qđ accipit ꝑ actu comedēdi bibēdi:7 hmōi nō est mīn⁹ ꝑ pria q̄ q̄cūq̄ alia⌊Restat ꝙ re illa vti q̄s neq̄at 7c̄ ⌋Dicūt ꝙ ifert falsū ex falso⌊q̄les res vsu ꝯsūptibiles eē ꝯstat⌋dicūt ꝙ nūq̄ vel vix pōt aliq̄ res vsu ꝯsūptibilis repiri q̄n ex ipa ꝫba salua possit mediāte aliquo actu vtēdi aliq̄ vtilitas ꝓpueire:lz sint multe res circa q̄s si q̄s exerceat actū vtēdi ad quē ꝓncipaliī ordināt⁹: nulla vl̄ pua pōt vtilitas ꝓpueire:salua ipārū ꝫba sic sūt illa q̄ i cibo 7 potu:7 mlta q̄ i medicinis ꝯsistūt.mlte ꝝo sūt res vsu ꝯsūptibiles:ex q̄b⁹ deterioraī pōt vtilitas ꝓpueire salua ipārū ꝫba:lz q̄s circa eas exerceat actū ad quē ꝓncipaliī ordināī sic vestes.Aliq̄ ꝝo sūt q̄rū nec ꝫba deteriorat ꝓpueiēte vtilitate ex ipis sicut pecūie:qz lz sepe dñium pecūie ꝯsumaī:tñ ꝫba pecūie manet salua⌊Nec ius vtēdi qđ nō est seruit⁹:ꝫ mere ꝑsonale nec actꝰ vtēdi sine iure aliquo pñt i rebꝰ vsu ꝯsūptibilibꝰ ꝯstitui vel hāri ⌋Utrūq̄ dicūt eē erroneū.de iure vtēdi ꝓbatū est supra:7 de actu vtēdi etiā ꝓbatū est: qz actꝰ vtēdi sine iure aliquo nō pōt eē nisi sic

Tertia ps reprobans ꝑdicta.

Quarta ps istiꝰ capli recitās rnsionē lrāle

act⁹ comedēdi: vl̄ bibēdi: aut hmōi: q̄ vt ꝓstat pōt in reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ reperi. ⁊ Cū qōlz p̄missoꝝ exigat: q̄ ex re ipsa salua rei substātia ⁊c. ⁊ Hoc negāt: ipis tn̄ poterit q̄s abuti. licz abuti in vna significatiōe sit idē q̄ valde vti scōm grāmaticos: ⁊ sic posset ꝓcedi: q̄ in reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ cōtingit abuti. ex quo sequitur q̄ eis cōtingit vti. tn̄ abuti nunq̄ in tali significatione cū de reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ fit mētio in scriptura sacra accipit. ⁊ Abuti autē dū tractat de reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ ꝓ rei cōsumptiōe sumit. ⁊ In theologia et phia nō sic accipit ⁊ Vti quidē p̄supponit q̄ cū vsu salua rei substātia maneat. ⁊ Hoc dicūt oīno falsuz accipiēdo vti sicut in theologia accipit. Unō cū dixit paul⁹ vtere modico vino: nō p̄supposuit q̄ substantia vini remaneret salua. ⁊ Sed abuti exigit: q̄ cū actu hui⁹ rei substātia cōsumat. ⁊ Hoc dicunt oīno erroneū de pecunia q̄ cōtingit abuti scōm istū. et tn̄ substātia pecunie nō ꝓsumit. licz nōnunq̄ dñiuz pecunie cōsumat. ⁊ Cum abuti nihil aliud q̄ ꝑ naturā vsus vti: in hac materia ꝓprie posset dici. ⁊ Hic dicūt isti q̄ iste ignorat ꝓpriā vocē: q̄ ꝓcedit ex p̄sse illud: quod ꝓbare intēdit: q̄ cōcedit q̄ abuti est ꝓprie cōtra naturā vsus vti. g̃ abuti est ꝓprie vti: q̄ ꝑ naturā vsus vti est vti. g̃ qui abutit reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹: ꝓprie utit rebus vsu ꝓsumptibilib⁹: ⁊ ita cōtingit vti reb⁹ ꝓsumptibilib⁹ vsu: qō tn̄ negat. Cap. xxxiij.

Cap. IXXXIIII Pria ps isti⁹ capituli recitat cōsequētē textus particulaū.

Ec verba cōstitu:

b tiōis. Ex q̄bus apparere dicit hereticꝰ supradict⁹: q̄ dicta cōstitutio in eo qō dogmatizat: q̄ nec vsus facti: nec actus vtendi bn̄ pōt in rebus cōsumptibilib⁹ vsu: q̄ null⁹ hmōi rebus vsu consumptibilib⁹ vti pōt q̄uis eis abuti possit: abusu q̄ ꝑ naturaz vsus existit: sacre scripture obuiat mānifeste. Ad qō ꝓbandū inducit illud Leui. xxvij. vbi dicit q̄ oēs decie terre: siue de frugib⁹: siue de pomis arboꝝ dñi sunt. et Nume. xviij. dicit de leuitis q̄ nihil aliud possidebūt decimarū oblatione ꝓrēti: quas in vsus eoꝝ ⁊ necessaria separaui. Ex quibus liquet (vt dicit) q̄ vsus in rebus vsu cōsumptibilibus ex dei statuto habetur.

Scōa ps istī⁹ capli declarans textuz cōstitutiōis.

Hic contra premissaz

assertionē: primā obiectionē subijcit appellātis: q̄ in b cōstitit q̄ Nu. xviij habet: q̄ de⁹ dedit decimas rerū vsu cōsumptibiliū in vsuz leuitarū. g̃ poterāt hīe vsuz rerū cōsumptibiliū vsu. ⁊ Nec vsus facti nec actus vtēdi. ⁊ Sepe vsus facti: ⁊ act⁹ vtēdi accipiūtur ꝓ eodē. pōt tn̄ vsus facti accipi ꝓ ptāte vtēdi: vt distinguit

Tertia pars istius capituli i qua ponit expositio literalis.

etiā ab actu vtēdi. ⁊ Nihil aliud possidebunt. ⁊ scz ex prima diuisione terre ꝓmissionis. ⁊ ivsus eoꝝ. ⁊ boc est ad vtendū eis. Capm. xxxv.

Cap. XXXV Pria ps istī⁹ capli recitās aliā q̄ tē textꝰ ꝓstitutionis.

D hoc dicendū q̄

a iste i ꝓdict⁹ manifeste se fūdat i falsis q̄ em̄ leuite i decimis: tm̄ hūerūt simplicē facti vsū: falsū est: ⁊ q̄ dicit exp̄sse illi capło Num. xviij. p ipz allegato: vbi sic dñs dicit. Filijs leui dedi oēs decimas israel i possessionē ꝓ misterio quo fuūt mihi i tabernaculo federis. Ex quo pz q̄ leuite nō tm̄ vsū i ōcimis ꝫ etiā dñiū hūerūt. nec obstat q̄ i eodē cap. dr q̄ i vsus leuitarū ⁊ necessaria dns decias separāt. Aliud est em̄ alicui dare i re aliq̄ vsū facti ⁊ aliud rē alicui i vsus ei⁹ ⁊ necessaria dare vt supi⁹ est oñsū. Ad illud aūt qō dicit q̄ vsus in reb⁹ vsu ꝓsūptibilib⁹ ex dei statuto hz: dicim⁹ q̄ est falsum: q̄ i tota scriptura sacra nō habetur mentio de simplici vsu facti.

Scōa ps istī⁹ capituli i qua ponitur explicatio rectus predicti.

Hic ad pmissā obie:

ctōez rnder dicēs: q̄ leuite ñ hūerūt i ōcimis tm̄ simplicē facti vsū ꝫ etiā dñiū: ⁊ qō ē aliud dare rē i vsū ⁊ dare alicui vsuz facti: ⁊ q̄ ex dei statuto nō hz vsus i reb⁹ vsu cōsūptibilib⁹: ꝗa de simplici vsu fcti i scripta sacra nulla fit mētio. Sz dicūt ꝓmo isti ipugnatores q̄ iste appellāti falsū ipōit. Scōo q̄ obiectōz nō tāgit ⁊ tn̄ cōcedit ꝓpositū. Tertio q̄ apte errat cuz dicit: vsū i reb⁹ vsu ꝓsūptibilib⁹ ex dei statuto nō hz. Dicūt ita q̄ ꝓmo q̄ iste appellāti falsū imponit: cū asserit eū dixisse leuitas i decimis tm̄ hūisse simplicē fci vsū: h em̄ nō dicit ꝫ tātū mō dicit q̄ hūerūt vsū i hmōi reb⁹ cū quo stat q̄ hūerit ius vtēdi hmōi reb⁹: imo ex h q̄ hūerūt vsū i hmōi reb⁹: nō seq̄t q̄ nō hūerūt dñiū i eisdē. Scōo dicūt q̄ obiectōez nō tāgit: ⁊ tn̄ cōcedit ꝓpositū. nā cui dat aliq̄d i vsuz ille pōt hīe vsū eiusdē rei q̄ sibi data ē i vsū: ꝫ decime multarū rerū vsu cōsūptibiliū fuerūt date leuit⁹ i vsū etiā ꝓm istū: g̃ leuite poterāt hīe vsū earūdē decimarū. Amoꝝ ipe cōcedit: maioꝝ probat ꝓ eū: nā sic patuit supza capło. x. ipe dicit q̄ vbi aliq̄d alicui dat⁹ i vsū: nedū vsus rei ꝫ etiā dñiū itelligit esse datū: g̃ qñ aliq̄d dat⁹ i vsuz: tā vsus q̄ dñiū dat⁹: ꝫ cui dat⁹ vsus rei: ille pōt hīe vsū rei: g̃ qñ aliq̄ res dat⁹ i vsū: ille pōt hīe vsū rei: ⁊ ita cū ōcimis aliq̄rū rerū vsu ꝓsūptibiliū date fuerīt leuit⁹ i vsum: ꝓm istū leuite potuerūt hīe vsū earūdē: ⁊ ita dicūt q̄ iste exp̄sse cōcedit ꝓpositū appellātis cū dicit q̄ decime fuerīt date leuit⁹ i vsū. Tertio dicūt q̄ errat apte cū dicit vsū i reb⁹ vsu cōsūptibilib⁹ ex dei statuto nō hz: nā i illis reb⁹ hz vsus ex dei sta-

Tertia pars istius capituli i qua ponitur etiā ab actu vtēdi. ⁊ Nihil aliud possidebunt. ⁊ scz ex prima diuisione terre ꝓmissionis. ⁊ ivsus eoꝝ. ⁊ boc est ad vtendū eis. Capm. xxxv.

De primo.

De secundo.

De tertio.

tuto q̄ ex dei statuto date sunt in vsum:ꝫ mlte res vsu ꝓsumptibiles date sunt in vsuꝫ ex dei statuto. ⁊ ptz de decimis in auctoritate pallegata:⁊ de frugū initijs ibidē: cū dicit vniuersa frugū initia:q̄ signit bum?:⁊ dño deportāt̄ur:cedēt i vsus tuos. Et deuteronomij.xxiij. Si videm̄ueris vineā tuā nō colliges remanētes racemos:ꝫ cedēt in vsus aduene:pupilli:ac vidue. Ex bijs patēter colligit̄ q̄ nō nulle res vsu cōsumptibiles date sunt in vsum:ex dei statuto. Ergo in hmōi rebus hēturvsus ex dei statuto. Cōfirmat̄ g̃:si hmōi res ex dei statuto date sunt in vsuꝫ. Date sunt in vsuꝫ iuris aut in vsuꝫ facti:nō in vsuꝫ iur̄: q: tūc leuite ⁊ sacerdotes ⁊ aduene pupilli:ac vidue habuissent vsuꝫ:⁊ alij dn̄ium: qđ est ꝯ ṽitatē:⁊ ꝯ istū g̃ hmōi res vsu ꝓsumptibiles date sunt i vsuꝫ facti.⁊ p ꝑns vsus facti pōt in reb? hmōi repiri:qđ iste negat. Ratio ṽo p quā dictaꝫ assertionē ꝓuocare conat̄ nō valet(vt isti dicūt) q: ꝙuis de simplici vsu facti sub istis vocibus vel aggregat̄: mētio in sacra scriptura minie habeat̄.in de re habeē mētio in scriptura:q: p simplicē vsum facti: nō itelligit appellās nisi vsum:cui nō est necessario annexū ius:quo ꝙs valeat in iudicio litigare:⁊ talis vsus est act? comedēdi:bibēdi:⁊ hmōi:de q̄bus actib? sepe fit mētio in scriptura. ⌊Jn p̄dict̄ manifeste se fundat i falsis.⌋ Dicūt q̄ ħ est scripture sacre falsitatē iponere:cū in p̄dictis nō se fundet ni si auctoritate scripture:sic̄ ptz p ṽba obiectionis p̄misse.⌊Q̄ ei leuite in decimis tm̄ habuerit simplicē vsuꝫ fcī.⌋ Hoc nō dixit appellās q̄ in tota illa pte non intēdit ꝓbare: nisi q̄ leuite habuerūt vsuꝫ in reb? cōsumptibilib? vsu ⌊Sz etiā dn̄ium habuerūt⌋ ꝑōt cōcedi q̄ habuerūt dn̄ium:ꝫ nō plenū. ⌊Et aliud rē alicui in vsus ei? ⌋Ex ħ sequit̄:q̄ cui dat̄ res in vsum ille vsuꝫ rei pōt hre:⁊ ita si decime fuerūt date leuitis in vsus potuerūt hre vsum eoꝝ. cetera sunt ipugnata p istos:in isto ⁊ alijs capitulis.

Solutio rōnis ipugnati.

Quarta ps istiꝰ capi declarās te mū sue ītam.

Cap̄ XXXVI Prīa ps isti? capi recitās aliā p tem cōstitutiōis.

Dhuc dicit hereticus

ꝫ pdict?:q̄ vbicūq̄ sacra scriptura de vsu rerū cōsumptibiliū vsu loquit̄:ſp manifestat:q̄ q̄s reb? vsu cōsumptibilib? pōt vti.sic̄ ptz.i.ad Thimot.v. Ubi aplus dicit. Utere modico vino. Et scōi reg.xij.ibi Filie regis ꝙgines vestimētis hmōi vtebāt Et Numeri.xviij.ibi. Uniuersa frugū initia q̄ dño deportātur cedent in vsus tuos. Et parū post. Carnes ṽo in vsuꝫ tuū cedēt. Et iudicuꝫ xix.ibi. Habētes panē ⁊ vinū in tuos:⁊ ācille tue vsus. Et Deutero.xxiij.i fine. Et Josue.v. ibi. Nec vsi sunt vltra ⁊c̄. Et leuiti.vij.ibi. Jn vsus varios ⁊c̄.⁊ bester.v.⁊ exodi.xxviij. Jtez etiā ptz(ꝫm eū)p auctes scti Clement̄.xij.q. i.c.dilectissimis:⁊ scī Augustini distinctōe.xli.

Jn ista parte nitit̄ respondere ad q̄sdā auctes scripture q̄s p se induc̄ appellās.⁊ ꝓmo recitat eas:scōo rndet ad ipas in pte imediate seq̄nti. Auctes patēt de se.⌊Q̄ ꝑpe cōuenit ⁊ veracit̄ eis vti⌋q: talis locutio aliq̄s pōt vti reb? ꝓsūptibilib? vsu est ꝑꝑat̄ ṽa⌊cedēt i vsus tuos⌋ ħ ē tu vteris eis.

Scōa ps isti? capituli explicās p̄dictū textum.

Tertia ps exponens textum.

Cap. XXXVII Prīa ps isti? capituli recitat cōsequēter ptīculā constitutionis.

Dhoc dicendū q̄

ꝫ cōstitutio p̄dicta ad cōditorē canonū:loq̄tur de vsu ⁊ de vti ꝫm qđ diuidit̄ vsus ꝯ dn̄iū ⁊ ꝑpetatē ⁊ ꝯ vsumfructū ⁊ ius vtēdi ꝫz decretalē illā Exijt.q̄ dicit ista scz vsūfructū ꝑpetatē ⁊ ius vtēdi ac simplicē vsū facti i tpalibus repiri:cui? gr̄a dicta constitutio ad conditorem canonū fuit facta.

Scōa ps isti? capituli explicat p̄cedentem textū.

Hic ad p̄dicta respondet insinuās q̄ alit̄ loq̄t̄ de vsu ⁊ vti q̄ auctes scripture supius allegate. Sz dicūt isti ipugnatores q̄ ħ cōcedit itētum appellātis:⁊ tn̄ ad obiectōez nō rndet.Q̄ cōcedat intētū ptz q: si iste accipit vsum ⁊ vti ꝫm quod nicolaus tertius accipit in decretali ꝓdicta:⁊ nihilominus ille sicut ostensum est capitulo.xxxij.cōcedit ⁊ dicit q̄ frēs hñt vsum rerū consūptibiliū vsu:scz alimētoꝝ ⁊ vestimētoꝝ:g̃ ipe dz cōcedere q̄ cōtigit vti reb? cōsumptibilib? vsu. Amplj? vsus diuisus ꝯ ꝑpetatē ⁊ dn̄iū ⁊ ꝯ vsūfructū ⁊ ꝯ ius:nō est nisi act? comedēdi bibendi ⁊ hmōi: vel facultas act? hmōi exercēdi:q̄a vsus iuris nō diuidit̄ ꝯ ius vtēdi.cū vsus iuris sit ius vtēdi reb? alienis ⁊c̄.g̃ si accipit vsuꝫ ⁊ vti ꝫm qđ diuidit̄ ꝯ p̄dicta dz cōcedere q̄ rebus vsu cōsumptibilib? cōtigit vti. Scōo dicit q̄ ad obiectōez appellāt̄ nō rndet q: obiectio illa fūdat̄ i ħ qđ scriptura sacra dicēs q̄ talib? reb? cōsūptibilib? vsu ꝓtigit vti:⁊ q̄ contra vsū earū vere ⁊ ꝑpe loq̄t̄. Ad ħ aūt iste nō rndet.Ex bijs etiā cōcludūt q̄ sub abusu vocū introducere conat̄ errores. Errorem ēm vt dicūt quē ꝓncipal̄r i hac pte itēdit inducere ē q̄ frēs minores nō possūt māducare ⁊ bibere: ⁊ idui vestimētis nisi hēant ꝑpetatē ⁊ dn̄iū earūdē rerū. Si aūt vteret̄ vsitato mō loq̄ndi i theologia ⁊ i sciētijs pbie:ad errorē p̄dictū nullū posset iuenire colorē:⁊ iō vtit̄ ħ noie vsus i vna significatōe q̄ nō iuenit̄ nisi solūmō i sciētijs legalib?:in q̄ significatōne accepto ħ noie vsus simplicit̄ cōcedi dz q̄ frēs mīores nō hñt vsuꝫ rerū cōsūptibiliū vsu:q: i illa sigtōe simplr dz

De secundo.

Capiēdo vsū ꝫm legales scientias frēs mīores nullius rei hñt vsum.

cōcedi q̄ nullarū rerū nec cōsūptibiliū vsu nec nō cōsūptibiliū vsu bñt vsū: qz nō bñt tale ius vtēdi reb⁹ alienis ⁊c. qđ vocaī vsus: ⁊ ex ꝟ colozē iuenit ad ꝓcludendū q̄ frēs mioꝛes nō habēt vsū rerū vsu ꝓsūptibiliū a ꝓpetate ⁊ dñio separatū. Ex ꝟ ꝓcludēs sophistice q̄ frēs mioꝛes nō possūt māducare ⁊ bibere: ⁊ alijs reb⁹ vsu ꝓsūptibilib⁹ vti: nisi bēant ꝓpetatē ⁊ dñium earūdē rer̄. q: vero ex eq̄uocatōe hui⁹ nois vsus ita colozē iuenit ad pſuadēdū lz sophisticē p̄dictū errozē vt isti dicūt. Jō explicare, nituntī q̄ ꝓpositōes i hac materia dñt cōcedi: in quo sensu ⁊ q̄ negari. Ad cui⁹ euidētiā dicūt esse sciēdū q̄ cū ablatiē ꝺz rerū consūptibiliū vsu: sp iste ablatiu⁹ vsu cōiunct⁹ cū verbo vel noie cōsumēdi sic dicēdo: res cōsūptibiles vsu vel reb⁹ cōsūptibilib⁹ vsu: vel i alio casu: vł sic res q̄ cōsumunt vsu. Jste ablatiu⁹ vsu accipiī ꝓ comestiōe induitōe bibitōe vel aliquo alio tali actu: quo res ꝓsumiī. Nā cū panis ꝓsumiī vsu nullus vsus pōt dari quo cōsumaī nisi comestio vel aliq̄s ali⁹ act⁹ q̄ nō mag⁹ ꝓpie pōt vocari vsus q̄ comestio. Et ita ꝓstat q̄ iste ablatiu⁹ vsu accipiī ꝓ comestiōe bibitōne ⁊ buiusmodi actib⁹ q̄b⁹ res cōsumunt. Hoc viso dicūt q̄ si i ista frēs mioꝛes nō bñt vsū rerū cōsūptibiliū vsu: iste actus vsū accipiaī ꝓ eadē significatōe i q̄ accipiī iste abltus vsu: ista esset simplicit negāda i illo sensu. Si ꝟo iste actus vsū accipiaī ꝓ alia significatōe puta ꝓ vsu iuris q̄ sic diffinit. Vsus ē ius vtēdi reb⁹ alienis ⁊ sic dicūt q̄ est cōcedēda. Silr eodēmodo accipiēdo vsū ꝟ est cōcedēda frēs mioꝛes nō habēt vsū rerū ꝓsūptibiliū vsu a ꝓpetate ⁊ dñio separatū. Aliter accipiēdo vsū: ista ꝺz negari sicut i eadē sigtōe accipiēdo vsū ꝟ est ꝓcedenda frēs mioꝛes nō bñt vsū rerū cōsūptibiliū vsu a ꝓpetate seu dñio separatū: qz nulli⁹ rei bñt talē vsū: ꝟ q̄uis tales negatiue i aliquo sensu ꝓcedant: tn affirmatiue q̄ eis p̄dicere �. vocē vident nō dñt absolute sine distinctōe negari. Quis i vno sensu possūt negari: ⁊ i alio cōcedi ⁊ mi⁹ necessariū ē eas distinguere cōcedendo q̄ negādo ꝓ eo q̄ ex scriptura diuina q̄ maioꝛis est auctis q̄ q̄cunq; legalis scia absolute accipiunt: q̄ scriptura diuia nūq; vtit hoc noie vsus i illa sigtōe i q̄ debēt negari. Ex isto dicūt q̄ theologi ⁊ pbi q̄ de sciētijs legalibus se nullaten⁹ itromittūt absolute dñt cōcedi q̄ aliq̄s pōt bre vsū rerū ꝓsūptibiliū vsu: ⁊ sine distinctōe negare q̄ null⁹ pōt bre vsū rerū ꝓsūptibiliū vsu. etiā qz de alia sigtōe vsus i q̄ affirmatiua pōt bre vnū sēsū falsū ⁊ negatiua vnū sensū verū se minime itromittūt: q̄ aūt pitus est i sciētijs legalib⁹: nec affirmatiuam nec negati

Que ꝓpositōes i hac materia debēt cōcedi: i quo sensu ⁊ q̄ negari.

uā ꝺz cōcedere vel negare: nisi ꝓsupposita distinctōe but⁹ nois vsus: cū i sciētijs legalib⁹ ꝟ nomē vsus i vtraq; sigtōe accipiaī: scz ꝓ vsu iuris q̄ est ius vtēdi reb⁹ alienis ⁊c. ⁊ ꝓ comestiōe bibitōe ⁊ alijs actib⁹ circa res tpales exercitis: ⁊ ita dicēdū ē de illis q̄ ꝟ noie vsus tā fm qđ accipiī i theologia ⁊ pbia q̄ fm qđ accipiī i sciētijs legalib⁹ vti ꝓponūt. Q: ḡ iste ipugnat⁹ absolute negat q̄ aliq̄s pōt bre vsus rerū ꝓsūptibiliū vsu qđ scriptura diuia absolute determiat: q̄uis nō sub eadē serie ꝟboꝝ dicūt q̄ errone⁹? imo heretic⁹ est censend⁹: q: fm btm Hiero. Ex ꝟbis ioꝛdinate plat̄ icurritur hereſis. Sicut q̄uis posset credi q̄ lz diceret q̄ null⁹ posset māducare vel bibere q̄ boc nō sentiret: tn si ꝟ diceret ⁊ ptinaciť defensaret: essz heretic⁹ reputād⁹. cū ꝟ scripture diuine q̄ est regula fidei aduersef apte. Per p̄dctā etiā pz q̄ pur⁹ theolog⁹ ⁊ silr pur⁹ pbs absolute ꝺz cōcedere q̄ ꝓtigit vti reb⁹ ꝓsūptibilib⁹ vsu: ⁊ absolute negare: q̄ nō ꝓtigit vti reb⁹ cōsūptibilib⁹ vsu: ⁊ idē videf de iuristis: qz lz in iure ꝟ nomē vsus bēat tales duas sigtōes de q̄b⁹ dictū est ꝑius: tn forte nō iuenit i iure q̄ ꝟ ꝟbum vti acceptū verbalr vnq̄ accipiaī nisi ꝓ actu q̄lis est comestio: bibitio: habitatio: eq̄tatio: emptio ⁊ hmōi de q̄b⁹ actib⁹ nō est eq̄uocū: ꝟ vniuocū: ⁊ iō ꝺnt absolute cōcedere q̄ reb⁹ vsu cōsūptibilib⁹ cōtigit vti ⁊ absolute negare q̄ rebus vsu cōsūptibilib⁹ nō cōtigit vti. Si tn inueniref i iure q̄ ꝟ ꝟbū vti acceptū ꝟbalr non ꝑcise accipef ꝓ tali actu circa rē tpalē exercito: ꝟ etiā denotaret vel ꝓportaret vsū q̄ est ius quoddā positiuū deteriatū: de quo dictū ē supra: sic cū distinctōe deberēt cōcedere q̄ ꝓtigit vti oib⁹ reb⁹ vsu cōsūptibilib⁹: ⁊ q̄ nō cōtigit vti oib⁹ reb⁹ cōsūptibilib⁹ vsu: ⁊ eodē mō ꝓpositū cū distinctōe deberēt vtraq; negare: quia vtraq; bret vnū sensū verū ⁊ vnū sensuz falsū. Ex istis dicūt isti patere q̄ q̄cq̄d sit de ꝓpositōib⁹ i q̄b⁹ ponit ꝟ nomē vsus ⁊ ꝟbū vti nullo mō ꝺz negari q̄n frēs mioꝛes possint māducare ⁊ bibere ⁊ vestib⁹ idui absq; oi dñio ⁊ ꝓpietate rerū. Et ita iste nihil hz de intēto ꝓncipali. Principalis em intētio appellāt in hac pte est ꝓbare q̄ cōtigit māducare bibere idui ⁊ alios act⁹ circa res vsu cōsūptibiles exercē: absq; ꝓpetate ⁊ dñio earūdez. [Zoq̄tur de vsu ⁊ vti fm qđ diuidiť ⁊c.] ⁊ ita accipiť ꝓ actu vtēdi q̄lis est habitatio comestio ⁊c. q̄a sic nō accipiť ꝓ iure: ḡ accipiť ꝓ actu circa rē tpalē exercito. [Ac simplicē vsū facti] ꝟ simplex vsus facti: accipiť ꝓ actu circa rē tpalem exercito: q̄ ad ꝟ vt fiat nō req̄rit q̄ exercēs ipz bēat ꝓpietatē eiusdē rei: nec possessionē q̄ est

Quarta ꝓs capli ad lrām ꝓcedit.

ius:nec vsufructum:nec ius vtendi.quo valet ꝙs in iudicio litigare. Talis est actꝰ comestio induitio:inbitatio. Pōt enī aliꝙs etiaz licite de licētia alterī inbitare domū:ꝛ manducare ac bibere:ꝛ actꝰ hmōi exercere. Licet nō hēat aliqō ꝓdictoꝝ:ꝛ tūc habz tm̄ simplicē vsuz fcī qui aūt habet aliqō ꝓdictoꝝ:pōt hre simplicē vsum facti. ℔ ꝓter simplicē vsuz factī:habz aliquid aliud.puta ꝓpꝛietatez:vel ius vtēdi:vel aliꝙd aliō ⌊cuiꝰgra⌋.ſ.ad reprobādū ꝑm istos.

ca. xxxviii Pria ps istiꝰ capli recitat aliā ꝓ tem cōstitutiōis.

Ste etiā hereticꝰ

i ad ostendendū ꝙ pecunia inter res vsu cōsumptibiles numeretur:allegat legem que ex predictis patet.

Scda ps istiꝰ ca. declarās rectum constitutionis.

Hic recitat vnaz obiectionē de pecunia q̄ cōuenit vti:ꝛ tm̄ inter res vsu cōsumptibiles numerat.

Sed dicūt isti impugnatores ꝙ de ℔ in obiectiōib? ꝫ istā assertionē:ꝙ nō ꝓuenit vti reb? ꝓsumptibilib? vsu nulla fit mentio. Explm. xxxix.

Cap. xxxix In prima parte istius capituli recitat aliā cōstitutionis particulā.

Onstat aūt ꝙ secundū leges in reb? vsu cōsumptibilib?:neq; vsufructus:neq; ius vtēdi qō est seruitꝰ: nec etiā ius vtēdi:qō nō est seruitꝰ:℔ mere ius ꝓsonale: pōt ꝓstitui vel hrī: vt ꝓbat.ff.de vsufructu carū rerū:q̄ vsu cōsumūtur.l.i.ꝛ.l.ij.ꝛ.ff.de iureiu.l.Sed ꝛ si possessori §.℔ si rerum.Cum multis sim libus.

Scda ps istiꝰ capli declarans rectū constitutiōis

In parte ista iste ipugnatꝰ redit ad declarandū intētionē suā:ꝛ ad cōpletius respōdēduz auctoritatib? supius allegatis.Et ꝓmo oñdit ꝙ in reb? vsu cōsumptibilib? neq; vsufructꝰ neq; ius vtēdi:qō est fuitus:neq; ius vtēdi qō nō est seruitꝰ poterit reperiri.Accipiēdo vsuz ꝛ vti vt leges accipiūt Scōo conaī oñdere:ꝙ nemo pōt vti rebꝰ consumptibilib? vsu:ꝛ ℔ in ꝓte imediate sequēti. Tertio oñdit ꝙ ꝓsumptio pōt in reb? hmōi reperiri ibi. Licet aūt in reb?. Quarto q̄si dicta recapitulat ibi. Dicimus ergo. Quito ad auctoritates iductas respōdet ibi. Licet aūt: vt ꝓdictū est. Dicit q̄ ꝑm leges:neq; vsufructꝰ neq; ius vtēdi: qō est fuitꝰ:neq; ius vtēdi: qō nō est seruitus:pōt in reb? vsu cōsumptibilib? repiri. Sz isti ipugnatores dicūt ista nō esse ad ꝓpositū.℔ istū cauillose ꝓcedere: qꝛ ex ℔ ꝙ vsufructꝰ nō ꝓt in oibus rebus vsu ꝓsumptibilib? repiri.ꝛ ex ℔:ꝙ est aliquod ius vtēdi spāle qō est seruitꝰ:ꝛ aliquod quod nō est seruitꝰ:nō pōt in rebus vsu cōsumptibilib? repiri: nō ꝓt inferri:ꝙ nullū ius vtēdi pōt in rebus vsu cōsumpti bilib? repiri.ꝛ iō:esto ꝙ leges dicāt aliquod ius vtendi nō reperiri in oibus reb? consuptibilibus vsu:michilomin? cōcedēdū est ꝙ aliqō ius pōt in rebus talib? inueniri: sicut ꝑ iura diuina ꝛ hūana supius est ostēsum. ⌊In rebus vsu cōsumptibilib?⌋ forte i aliqb? reb? vsu cōsumptibilib? pōt vsufructus: vel saltez vsus reperiri:sed non in oibus.Alique em̄ res vsu cōsumptibiles sicut vestes ꝛ multe alie locari possunt saltem ad tempus. Explm.xl.

Quarta ps istiꝰ capli recitās rūsionē ſrale ..

Cap. XL

Ltez nec quisquā

i vti talibus rebus pōt: sumēdo ꝓpe vti vsus em̄ seu vti si sumaī ꝓprie ℈ leges reqrit ꝙ ex re illa in q̄vsum hre se asserit vel q̄ vult vti possit fructꝰ vl utilitatez aliquā asseq:substantia salua rei:qō nō pōt in rebus vsu cōsumptibilibus reperiri.Et ex ℔ beatus Jobs crisostomꝰ rōnez reddit:q̄re mutuās pecuniā ꝑ mercede pecuniā recipe nequeat licite:cū locās agrū vel domū hāc licite recipere possit: vt dictū est supra.Ex q̄bus ꝓz ꝙ in rebꝰ vsu ꝓsumptibilibus vsus hī nequeat: nec q̄s ipsis etiā vti possit cū hoc iuri repugnet ꝛ obuiet rationi.

In prima parte istiꝰ capituli aliā recitat cōstitutionis particulam

Hic conaī ostēdere ꝙ nemo pōt vti reb? vsu cōsumptibilib?:qꝛ nullus pōt hre fructū vel utilitatē aliquā ex hmōi reb? salua rerū substātia:ꝛ hoc ⌊dicit⌋ est ratio quare crisostomꝰ dicit ꝙ nō licet recipere mercedē ꝑ pecunia mutuata. Sz dicūt isti impugnatores ꝙ verba istius predicta continēt quattuoꝝ errores. Prim? ꝙ non contingit vti rebus cōsumptibilib? vsu ꝓprie sumendo vti.Scōs est ꝙ q̄ vtitur ꝓprie re aliqua habz fructū vel utilitatē ex re salua rei substantia. Tertius est ꝙ ex nulla re vsu cōsumptibili pōt q̄s hre fructū vel utilitatē salua rei substantia Quartus ꝙ ꝑ hoc qō ex pecunia nō pōt q̄s habere utilitatē salua rei substantia:reddit rōez crisostomꝰ q̄re ꝑ pecunia mutuata nō lz mercedē recipe. Primuz sit erroneū ex hijs q̄ dicta supra capło.vi.Liquet apte:vt isti dicūt Ad cuius euidētiā dicūt esse sciendū ꝙ negare vsum i reb? vsu cōsumptibilib? oī sensu: ita vt dicūt recte obuiat scripture diuine ꝙ nullo modo poterit palliari.Et iō iste nititur ℔ negare nō oīmodo:sed ꝓprie accipiēdo vti vt talis locutio nō sit ꝓpria.Aliqs pōt vti reb? cōsumptibilib? vsu.Sed ℔ dicūt isti esse oīno irrationabilē ꝛ erroneū dictū. Nā sicut ꝓz ex dictis supra capło.vi. Principaliora ꝛ cōiora ꝛ magis vsitata est significatō huius nois vsus ꝑm qō accipiī ꝑ comestione ꝛ actibus exercitis

Secunda pars i qua ponitur explicatio precedēntis particule.

Tertia ps capli ipugnat ꝓceden tia propter quattuoꝝ errores.

Improbatio primi erroris.

eirca res tpales: q̄ illa significatio scōm quaz accipiť ſm iuriſtas pro quodā iure determinato g̃ nō min⁹ prope accipiť in illa ſignificatiōe q̄ i alia: g̃ locutio ſcripture ſacre: cū dicit aliquē hr̄e vſuz rerū cōſumptibiliū vſu nō eſt min⁹ p pria: q̄ locutio ſciaruz legaliū: cū dicūt aliquē hr̄e vſum fundi: vel dom⁹. Et cōfirmať q: ſcriptura diuina p̄ceſſit legales ſciētias. et p ꝓns āte fuit ſcriptura diuina: q̄ hoc nomē vſus acciperet pro tali iure: q: nunq̄ inueniť q aliq̄s vſus fuerit hoc noie vſus in illa ſignificatiōe añq̄ legales ſcie ſcriberenť. Scriptura g̃ diuina q̄ incepit a moyſe p̄ceſſit illā ſignificatiōnē hui⁹ nois vſus. Queriť g̃ cuz moyſes dixit Exo. xxviij. Facies et feminalia linea: vt opiāt carnē turpitudinis ſue a renib⁹ vſq̄ ad femora. et vtenť eis aaron et filij eius. Et cū dixerit Nume. xviij. Uniuerſa fruguz initia: q̄ gignit bum⁹: et q̄ dño deportanť: cedēt i vſus tuos: et poſt. Carnes vero in vſum tuū cedēt. aut loq̄bať prope: aut loq̄bať ip̄ropr̄ie. ſi tūc loq̄bať p pr̄ie: g̃ ſemp poſtea talis mod⁹ loquēdi fuit p pr̄ius. q: propť nouā ſignificationē alicui⁹ vocabuli ſupueniente: nō debet modus loquēdi ſcripture diuine q̄ p̄mo fuit propus: poſtea cē ſeri ip̄ropr̄ij. g̃ prope dicit. Adhuc: q̄ hmōi reꝛbus. ſ. feialib⁹: et carnibus: et ſimilib⁹ cōtingit vti. Si dicas: q̄ moyſes tunc: loquebať ip̄ropr̄ie: h̄ ſine rōe dicis: q: tūc hec vocabula vſus et vti: nō habebāt ſignificationē mag propriā q̄ illa eſſet: qua vtebať moyſes. Dicūt igiť iſti q̄ talis mod⁹ loquēdi eſt propus: nec vnq̄ fuit doctoꝛ: vl̄ expoſitoꝛ ſcripture diuine: q̄ dixerit q̄ locutio talis eſt ip̄ropr̄ia. Et ita p̄pr̄ie ſumēdo vti vere dicit: q̄ q̄s pōt vti reb⁹ p̄ſumptibilibus vſu. Scōs erroꝛ vt dicūt iſti cōtētus in verbis p̄miſſis eſt q̄ qui vtiť p̄prie loquēdo re aliqua hr̄e pōt fructuz vel vtilitatē ex re ſalua rei ſubſtātia. q̄ eni h̄ ſit erroneū (vt dicūt iſti) ſequit ex p̄dict: q: aliq̄s prope loquēdo vtiť cibo et potu. et tñ vt cōiter non pōt q̄s habere ex eis vtilitatē: ſalua eoꝛum ſubſtātia.

Impꝛobatio tertij erroꝛis. Tertius erroꝛ ſm eos h̄ contētus eſt: q̄ nullꝰ ex re vſu cōſumptibili pōt hr̄e vſum vel vtilitatē ſalua rei ſubſtātia: h̄ vt dicūt. capit inſtātiā de pecunia: q: ſubſtātia pecunie p vſuz vtilē manet ſalua licz ſepe: dñiuz pecunie nō maneat ſaluū vtēti. ſ falſuz ē etiā: vt dicūt de veſtimētis: et multis alijs: ſicut etiaz ſenſui patet.

Impꝛobatio q̄rti erroꝛis: Quartꝰ erroꝛ ſm eos: q̄ Joh. criſoſt. p h̄ reddit rōem: q̄re p̄pecunia mutuata nō licz mercedē recipe. q: illa non eſt rō (vt dicūt patere ex. iij. ca. euidenť) Sed rō eſt: q: p mutuū traſferť dñium pecunie: et io nō licet recipe vltra valoꝛez pecunie: q: h̄ eſt generale in oi ꝯctu: p quē transferť dñiuz rei q̄ nō lz recipe vltra valoꝛē rei: qō p̄cipue habet veritatē: quando oi bus notus eſt valoꝛ rei: ꝓpter qō p vno pane de cuius valoꝛe cōſtat nō licet minimū recipe vltra valoꝛē panis: q̄n vendiť panis. Ubi aūt nō eſt notus valoꝛ rei: licet cōtrahentib⁹ ſz leges ſe decipe: q̄uis apud deū ille cui notus eſt valoꝛ rei ſi decipit aliū: nō ſit īmunis a peccato: valoꝛ aut̄ pecunie notus eſt: et io q̄ trāſſert dñium pecunie: nihil debet recipere vltra valoꝛē pecunie. et iſtā rōnem tangit gloſa. xiij. q. ij. c. Si feneraueris. q: in illis q̄ conſiſtunt in numero pondere et menſura transferť dñium. In equo aūt et domo nō transferť dñium: ideo p equo⁹ et domo pōt q̄s licite recipe: nō aut̄ p bijs quoꝝ transferť dominiū vltra q̄d poteſt recipere. Sed forte dices ſi locās domū vl̄ equū poteſt recipere vltra valoꝛē dom⁹ et equi q: poteſt recipe domū et equū et aliquid vltra: quare etiā mutuans pecuniā nō pōt recipere vltra valoꝛē pecunie. ſ. pecuniā et aliq̄d vltra. Dicūt iſti q̄ locās domū vel equū retinet dñium domus et equi: et ideo pōt repetere dñium et equū tanq̄ rem ꝓpriam: et p illo q̄ cōceſſit alteri: pōt aliq̄d recipere: q: ſic nūq̄ recipit valoꝛē illius q̄ tranſtulit in aliū: ſed mutuās pecuniā nō pōt repetere pecuniā tanq̄ rē ꝓpriā q: tñ dñium pecunie tranſtulit pōt petere valoꝛē pecunie: ſed nō plus. [Uſus em̄ ſeu vti ſi ſumať propr̄ie ꝛz leges requrit: ꝛc.] Iſtud dicunt eſſe falſum: quia leges hoc non dicūt de vſu in oi ſignificatione propria huius nomis vſus: quia ſi hoc dicerent reprobarent moduz loquendi ſcripture diuine: et per conſequens non eſſent approbande. Uolunt tamen leges q̄ vſus iuris non inuenitur propr̄ie in oīb⁹ rebus conſumptibilibus vſu: ſed cum hoc ſtat q̄ alius vſus q̄ vſus iuris inueniatur propr̄ie in rebus conſumptibilibus vſu [q̄ nō poteſt in rebus vſu conſumptibilibus reperiri.] hoc dicunt eſſe falſuz ſicut oſtenſum eſt [Criſoſtomus rationē reddit ꝛc.] dicunt hoc eſſe falſuz ſicut dictū eſt [cū locans agrū vel domū ꝛc.] Ratio quare poteſt recipere mercedē eſt: quia repetit domū vl̄ agrū tanq̄ rem propriā. Pro poteſtate vero recipiendi vtilitatē ex agro vl̄ domo recipit aliquid: non tamē valoꝛem agri vel domus: ſed valoꝛē illius poteſtatis quam alteri conceſſit [In rebus vſu conſumptibilibus haberi vſus nequeat] hoc de q̄buſdam rebus vſu cōſumptibilibus habet vnū ſenſuz verū: et aliū falſum: quoꝝ tamen vterq̄ eſt ꝓpr⁹ quia vtraq̄ ſignificatio vſus eſt ꝓpria [Nec quis ipis etiā vti poſſit] dicunt q̄ hoc nullum ſenſum verū habet: quia hoc verbū vti verba-

Obiectio

Reſponſio

Quarta pte iſti⁹ capli ponit expoſitio ſeu reſpōſio literalis.

liter sumptū nō habet tot significatiōes quot habet hoc nomē vsus. si tn̄ inueniret q̄ haberet aliquē sensuz verū: nō ppt̄ hoc esset negāduz ipam habere sensuz falsum. Cap. xli.

Cap. XLI In prima parte istius capituli aliā recitat cōstitutionis particulam

Licet autē in rebꝰ

I talibꝰ. s. vsu cōsumptibilibꝰ vsus vel vti locū sibi ppie nō vendicēt. cōsumptio tamē ⁊ actus consumēdi locū habet vt dicit ꝓstitutio p̄dicta: que tn̄ nō possunt dici simplicia: nec a rei q̄ cōsumit: dn̄io separata cū ipa rei cōsumptione eius dn̄ium pereat: et prorsus desinat esse: vt probat dicta ꝓstitutio ad conditorē canonuz: q̄ sic dicit. Preterea si in rebus vsu cōsumptibilibꝰ posset vsus cōstitui vel haberi: nequaq̄ simplex: nec a rei substantia ppietate seu dn̄io sepatus: vsus hmōi poset dici: cū per talē vsum. i. vtēdi actū: ⁊ in ipo actu: ⁊ cū ipo actu: res ꝓsumat̄ hmōi: nec actu sine ipius rei cōsumptione esse valeat vsus talis. Ex quo ptz q̄ vsus talis nec simplex nec separat̄ a dn̄io p̄t dici: ⁊ hoc ptz cū p talē fcti vsum: ppietas ⁊ dn̄ium ipius rei pire noscat̄.

Secda ps istius capli declarans retū constitutiōis

In pte ista dicit q̄ licz

vti: nō possit in rebꝰ vsu cōsumptibilibꝰ repiri in ipis cōsumptio: ⁊ etiā actus cōsumendi poterit repiri. ⁊ tn̄ actus consumēdi in talibꝰ nō erit a ppietate seu dn̄io separatꝰ: qō dicit eē probatuz in constitutiōe ad conditorē. in qua ad hoc ꝓbandū: talē inuit rōem. Actus cōsumēdi nō separat̄ ab illo: qō per ipm actū ꝓsumitur: sed dn̄ium rerū vsu cōsumptibiliū cōsumitur p actū cōsumēdi: g̃ actꝰ ꝓsumēdi a dn̄io minie separat̄. Sed isti ipugnatores circa p̄dicta tria facere molītur. Primo eiz declarare conātur: q̄ ex illis q̄ hic dicit iste ipugnatꝰ apparet q̄ illa q̄ dixit supius de vsu ⁊ vti imptinētia ad ppositū sunt. Secdo ostendūt ipm errare: cū dicit q̄ actus ꝓsumēdi in rebus vsu cōsumptibilibꝰ: nō p̄t dici simplex: nec a ppietate seu dn̄io separatꝰ. Tertio q̄ rō p quaz p̄dictā assertionē ꝓbare conat̄ multiplicit̄ deficiat: nitūtur ostēdere.

Tertia ps istius capli colligens ipugnatiōez ex triby erroribus.

De primo.

Igit̄ illa q̄ supius iste ipugnatꝰ dixit de vti ⁊ vsu imptinētia ad ppositū sunt cēsenda: ostendūt. Nā principalis intētio appellātis est ostendere: q̄ actꝰ comedēdi: bibēdi: induēdi: ⁊ hmōi circa res consumptibiles vsu: siue vocētur actꝰ vtendi: siue actꝰ cōsumēdi: siue actꝰ abutendi: siue alit̄ quo modocūq̄: possunt a ppietate ⁊ dn̄io separi ⁊ q̄ fratres miores habēt hmōi actꝰ: q̄lit̄cūq̄ vocent̄ absq̄ dn̄io seu ppietate rerū circa res tales actꝰ exercēt. tota igit̄ p̄cedēs disputatō de vsu ⁊ vti: an possint in rebꝰ vsu ꝓsumptibilibus reperiri fuit imptinens: nec iste ipugnatus p ipaz intentionē appellantis euacuauit sed ex ipa in plures erroxes ⁊ abusiuos modos loquēdi incidit manifeste (vt dicunt) q: cuz hic dicat q̄ actus cōsumēdi nō p̄t a ppietate seu dn̄io separari: ad oēs rōnes ⁊ exēpla q̄bus probat appellans q̄ actus comedēdi bibendi induēdi ⁊ hmōi possunt a ppietate ⁊ dn̄io separari: sibi restat rndere.

De scdo.

Secundo isti impugnatores ostendūt istū errare cū dicit q̄ actus cōsumendi in rebus vsu cōsumptibilibus nō p̄t a ppietate ⁊ dn̄io separari

Ad cuius euidentiā dicunt esse sciendu q̄ actus consumēdi q̄dam est illicitus ⁊ inustus ⁊ q̄dam est licitus ⁊ q̄dam neq̄ est iustus neq̄ inustus: ⁊ de quolibet istoz ostendūt q̄ p̄t a ppietate ⁊ dn̄io separari. De inusto q̄daz patet apte. Nam si fur furatur panē ⁊ vinū ⁊ cōsumit ea: talis habet actū cōsumendi inustuz absq̄ dn̄io ⁊ ppietate: q: p hoc q̄ cōsumit panē ⁊ vinū non acquirit dominiū panis ⁊ vini. Similiter si creditoz vestē impignoratā cōsumit actus ille cōsumendi vestē est a ppietate ⁊ dominio separatus ⁊ ita actus cōsumēdi inustus p̄t a ppietate ⁊ dominio separari. De scdo etiā ostendūt: scz q̄ actus licitus cōsumēdi p̄t a ppietate ⁊ dominio sepi. Hoc ptz p exēpla inducta superius capło. iiij. De aplis ⁊ habente vsum fundi: de comedentibꝰ vuas ⁊ grana spicarū in agris ⁊ vineis alienis: tempore veteris legis: ⁊ de hospitibus ⁊ de suis ⁊ filiofamilias: ⁊ de sacerdotibus celebrantibus ⁊ consumētibus species sacramenti altaris: q̄ oēs habent licitū actū cōsumēdi res cōsumptibiles vsu: quarū tamē nō habēt dominiū ⁊ ppietatē. Tertio ostendūt idez de actu cōsumendi q̄ neq̄ est iustus neq̄ inustus. Nā bruta aīalia habēt actus cōsumēdi res vsu cōsumptibiles: quarū tn̄ nō habēt dominiū ⁊ ppietatē. Similit̄ si etiā alienati a sensu cōsumāt res alienas: ipi habēt actū ꝓsumēdi neq̄ iustū neq̄ inustū: q: talis actꝰ nō imputat̄ eis neq̄ ad laudē: neq̄ ad vituperiū: ⁊ tn̄ per talē actū consumēdi: ppietatē seu dominiū nō acquirūt. Uerūetiaz ante vsuz rōnis sepe habēt actū consumendi absq̄ dn̄io seu ppietate.

Nota multos modos cōsumptōis Nota etiā de multiplici vsu facti a re vsu consumptibili quo ad dn̄ium separato.

Tertio principalit̄ nitūtur ostendere q̄ rō p quā probat: q̄ actus consumendi a ppietate seu dn̄io minie separat̄: multiplicit̄ deficit: imo erronea est cēsenda. Ad cuiꝰ euidentiā dicūt esse sciendū: q̄ aliq̄d cōsumi p aliquē actū p̄t multiplicit̄ intelligi. Unomō q̄ aliqua res absoluta p actū aliquē desinat esse: sicut p digestionē cibi: ⁊ potus. cibus eni ⁊ potus vere desinūt: ⁊ per actoēz ignis in res quas ꝓburit: il

De tertio principali.

Nota multos modos aliquid cōsumendi.

le res desinūt esse. Aliomō dicit aliq̄d cōsumi per aliquē actū: quādo per aliquē actū aliqua res absoluta desinit habere respectū vl' appellationē aliquaz respectiuā. Sic dicit pecunia cōsumi quādo expedit: q; desinit esse illi⁹ cui⁹ ꝓpus fuit: ⁊ tamē nulla res ibi absoluta desinit esse: nec corrūpit. Tertio dicit aliquid cōsumi per aliquē actū quādo aliq̄s respectus vel appellatio respectiua desinit inherere alicui vel verificari de aliquo. Et istomō dicit dominiū alicui⁹ ꝓsumi: imo sic dominiū dei respectu alicui⁹ rei pōt cōsumi: q; sez deus desinit esse dns illius rei: per hꝫ q ipa res ꝓsumit: licet ipe de⁹ nō desinat esse. Sed iste modus q̄tum ad rez nō multū differt a secūdo ⁊ ꝓmo: q; nunq̄ pōt repiri sine secdo ⁊ ꝓmo simul. Dicūt etiā q fortē sunt alij modi q̄bus pōt dici aliq̄d consumi per aliquē actū: sed isti eis sufficiūt. Secdo dicūt esse notādū q aliq̄d dicit esse separatū ab alio: q; alteri nō vnit: siue aliud sit in rerū natura: siue nō. Sic dicunt alique substātie separate a materia: q; nō vniunt materie: ⁊ nō min⁹ separate essent a materia: si nulla materia esset in rerū natura. sic etiā aia post mortē dicit separata a corpe: q; nō vnit corpori vt forma: et nō min⁹ dicit separata a corpe: post completā incinerationē: ⁊ destructionē corporis q̄ ātē.

Applicatio ꝓdictoꝝ ꝫ rōem impugnati.

Ex hijs arguūt cōtra ꝓdictā rōem istius: ⁊ ꝓmo cōtra minorē: quā ponit explicite: cū asserit q ipa rei cōsumptione rei dnium perit: ⁊ ꝓ ꝫsequēs ꝓsumit. q; aut intēdit q dominiū cōsumētis perit ipa cōsumptione: aut intēdit q dnium alicui⁹ alteri⁹ perit ipsa cōsumptione. Si dicat primū: accipit qđ debeat ꝓbare. Deberet enī ꝓbare q semp ꝓsumens habz aliqđ dnium rei: quā cōsumit: qđ nō ꝓbat ꝫ accipit sine probatōne. Unde dicūt isti q sepe p actū cōsumendi nullū dnium cōsumētis perit: nec cōsumit. Nā em fur furat panē ⁊ vinū ⁊ cōsumit ipa: nullū dominiū furis perit: vel consumit p actū cōsumendi illius. Ita est de seruis ꝓsumētibus res dnoꝝ suoꝝ ⁊ de fratribus minoribus q̄ cōsumēdo res eis concessas: nullz dnium ipoꝝ fratrū perit vel cōsumit: q; i illis rebus nullū dnium habēt. Si aūt intendit q p actū cōsumēdi perit ⁊ cōsumit dnium alicuius alteri⁹ q̄ nō est cōsumēs: nihil potest ex ipsa cōcludere: quia tūc maior esset falsa: virtute cuius deberet arguere. s. q actus cōsumēdi nō separat ab illo qđ p actū cōsumit: q; accipiendo cōsumi p aliquem actuz: tertio modo sic p actū cōsumendi cōsumit vel perit. Accipiēdo perire p cōsumi: dnium actuale dei perit i re illa q̄ cōsumit: hoc est p actū cōsumendi deo cessat esse actualiter domin⁹ rei cōsumpte ꝑm Augustinū: ⁊ tm actus cōsumēdi est separat⁹ a dnio dei: sicut p actū cōsumēdi seruoꝝ consumit dominiū dominoꝝ: ⁊ tm actus cōsumendi seruoꝝ est separatus a dominio dnoꝝ: sil' per actū cōsumēdi subditoꝝ consumit dominium generale: ⁊ mediatū qđ habēt reges ⁊ p̄ncipes in rebus cōsumptis: p actus subditoꝝ: et tamē actus cōsumēdi in subditis est separat⁹ a dnio regus ⁊ p̄ncipū. Patet ergo p hoc qđ dominiū alterius cōsumētis perit vel cōsumitur p actū cōsumēdi: nō pōt probari q act⁹ cōsumētis nō est a ꝓprietate seu dnio separatus Nec valet dicere q iō actus cōsumēdi nō ē separatus a ꝓprietate seu dnio: q; dnium rei cōsumpte non est. ⁊ nihil separatur ab eo quod non est. Hoc inquā nō valet: tū quia dum durat actus cōsumendi durat dnium: ⁊ iō ꝛ act⁹ cōsumēdi nō sit separatus a dnio post cōsumptōem: est tm separatus a dnio ante finē ꝓsumptiōis q̄diu durat actus cōsumēdi: tū q; licet dominiū nō esset: adhuc esset actus separatus a dnio: sicut aīa dicit separata a corpore postq̄ corpus desinit esse: q; non est vnita corpori: ita ille actus diceret separatus a dnio: q; non est vnitus dnio. Sz adhuc forte dicet sicut inuit: q ideo actus cōsumēdi nō est a rei dnio separat⁹: q; substātia rei perit p actū cōsumendi. Sed dicūt isti q hoc nō valet: q; pꝫ qđ substātia perit p actū ꝓsumēdi: ⁊ substātia rei nō est in alio q̄ sit actus ꝓsumēdi: bene pōt probari q actus ꝓsumēdi nō est separat⁹ a substātia rei: sed ex hoc nō sequit q nō sit separat⁹ a dnio: q̄ nullū dominiū rei est in cōsumente: ⁊ aliqđ dnium est extra cōsumentē. Porro q; vt isti dicūt. Ultima euasio istius est q act⁹ ꝓsumēdi nō est nec esse pōt in rerū natura: ⁊ illud qđ nō est: nō est separatū ab aliquo ex quo ſequitur q actus ꝓsumēdi non est separatus a dnio rei: ideo ipi ostēdūt q actus cōsumēdi est in rerū natura: ⁊ p cōsequēs si nō est cū dnio rei: est separatus a dnio rei. Q aūt actus cōsumendi sit in rerū natura ostendūt ad p̄sens p dicta istius. Primo q; illud qđ nō est in rerū natura nō hz locū in rebus vsu ꝓsumptibilib⁹: q; illđ qđ nō est nullibi hz locū: sed ꝑm istū actus cōsumēdi hz locū in rebus cōsumptibilibus vsu ergo act⁹ ꝓsumēdi est in rerū natura. Itē illud p qđ vera substātia perit vel ꝓsumit est vl' fuit in rerū natura: ꝫ ꝑm istū p actū cōsumēdi substantia rei desinit esse: ⁊ perit seu cōsumitur: g̃ est vel fuit in rerū natura. Ex quo ergo actus cōsumendi est in rerū natura vel est cōiunct⁹ cū dnio vel separatus a dnio: sed sepe nō est cōiunct⁹ dnio: g̃ sepe est a dnio separatus. Consumptio tamē ⁊ actus ꝓsumēdi locū hz: g̃ act⁹

Euasio

Reprobatio

Quarta pte istius capli ponit expositio seu responio literalis.

cōsumēdi est i rerū natura. Istis sic visis paucis verbis textū explicem⁹. ⌊Que tm nō possunt dici simplicia ⌋boc vt dicūt isti sine rōne asserit: qz ꝑz nicolaū tertū aliquis est simplex vsus facti: g̃ 7 aliquis est simplex actus consumēdi: cū actū ꝓsumendi vocet nicolaus vsum facti: sicut ostensum est prius: qz ois actus cōsumēdi est vsus facti: ꝫ nō ecōuerso: 7 nō ē maior ratio q̄ aliq̄s vsus facti possit dici simplex q̄ actus cōsumēdi. Vñ iste impugnatus deberet exprimere q̄s vsus est simplex vsus facti: ꝫ boc (vt isti dicūt) nō facit: qz boc faciēdo eēt sibi ꝑpi cōtrarius ⌊Nec a rei q̄ cōsumit dñio separata ⌋boc improbatū est prius ⌊cum ipa rei cōsumptione eius dñium pereat ⌋si loquit de dñio cōsumptibilis: dicūt isti q̄ sepe est falsuz Si loquitur de dñio alterius: non est ad ꝓpositū ⌊si in rebus vsu cōsumptibilibus 7c̄. ⌋boc negant ⌊cū p talē vsum. i. vtendi actū 7c̄. ⌋Ex boc sequit q̄ actus vtēdi est i rerū natura: qz p illud q̄ nihil est nihil perit ⌊res cōsumat̄ huiusmodi ⌋Ex boc 7 alio vero. s. q̄ res nō distat ab actu: pōt inferri q̄ actus nō est separat⁹ a substātia rei: sed ex boc nō sequit q̄ nō est separatus a dñio rei ⌊Ex quo patet q̄ vsus talis 7c̄. ⌋dicūt q̄ boc nullo modo patet ⌊cum p talē facti vsum proprietas 7 dñium ipsius rei perire noscatur. ⌋Si loq̄tur de dominio cōsumentis falsum est: ꝓpter falsam implicatōem: qz ipsi cat cōsumentē hāe dominiū rei: qđ sepe est falsum. Si loquitur de dominio alterius: patz q̄ nihil concludit. Explm. xliij.

Cap. XLII In prima parte istius capituli recitat aliā cōstitutionis particulā.

Scimus ergo q̄ decretalis ad conditorē canonū de vsu 7 vti loquit sic decretalis Erat loquebatur: q̄ de ipis loquitur ꝫm qđ leges loquunt: ꝫm quas impossibile est loquēdo de illis ꝓprie sicut dicta decretalis ad cōditorē loquit: 7 dicit expresse i. §. Rursus. Nec simplex vsus facti ibi cū dicit. Cū em̄ vti re aliqua nihil sit aliud ꝓprie 7c̄. Locū habeant in rebus cōsumptibilibus vsu: sed in ipis cōsumptio et consumendi actus locum habent vt probatur ff. de vsufructu earū rerū q̄ vsu consumuntur. l. boc senatus. §. i. 7. §. ij. ff. de iureiurando. l. sed 7 si possessori. §. sed si rerū.

Secunda pars istius capituli de tribus textū confirmationis.

Hic epilogat vel explicat quedam dicta prius dicens q̄ constitutio ad cōditorē loquit sicut decretalis Erat. 7 ita loquitur sicut leges loquunt ꝫm quas vsus et vti ꝓprie sumendo nō habent locū in reb⁹ cōsumptibilibus vsu: sed cōsumptio 7 actus cōsumēdi. Sed istū ipugnatores dicunt ipsuz

Tertia ps istius capli improbans dicta

falsum asserere: cū dicit q̄ ꝫm leges vsus 7 vti proprie sumendo non habent locū in reb⁹ vsu consumptibilibus: qđ ad presens p vnicam legem sepe allegatū ostendunt. Dicit em̄ lex q̄ qui fundi vsum nudū habet: nihil vlterius habere intelligitur q̄ vt oleribꝰ pomis floribus feno stramentis lignis ad vsum quotidianuz vtatur. Ex quibus verbis colligitur euidēter q̄ oleribus pomis floribus 7 hmōi que sūt res vsu consumptibiles ꝫm leges cōtingit vti: et q̄ in illis vsus 7 vti ꝓprie locū habent: cuz dicit ad vsum quotidianū vtatur. s. oleribus pomis 7c̄. Nec lex loquitur ibi improprie cuz ibi vtatur vsu 7 vti in significatōe cōmuni 7 quā primo habebant hec vocabula 7 in quo vsitātur in omni facultate que vtitur istis vocabulis. Istis sic visis paucis verbis textū explicem⁹. ⌊Loquendo de illis proprie ⌋et iaz proprie loquendo vsus 7 vti habent locū in rebus cōsumptibilibus vsu. Explm. xliij.

Quarta pars exponens textū literaliter.

Cap. XLIII In prima parte istius capituli aliā recitat cōstitutionis particulam

Licet aūt vt predictū est in rebus vsu consumptibilibus vsus proprie loquendo locum non habeat: tamen frequenter dicitur q̄ quis in illis vsum habeat vel eis vtatur: sed quotiens hoc contingit vsus vel vti pro rei consumptione debent sumi. Sic dicimus q̄ quotiēs sacra scriptura vsum in talibus rebus vsu consumptibilibus attribuit pro rei consumptione ipm sumit: vt patet in illa auctoritate Utere modico vino. Sumitur enim vti pro consumere: id est pro bibere. Constat enim vinum bibendo consumi: et per boc patet responsio ad alias auctoritates inductas. Hoc saluo qđ illa Numeri. xviij. capl̄o. vbi dicitur. Uniuersa frugum initia que domino deportantur cedent in vsus tuos: falso modo inducitur vt superius est ostensum.

Scda ps istius capituli explicat ꝑcedentem textuz

Hic ad auctoritates inductas supra capl̄o. xxxvi. expressius. q̄ ante respondet dicens q̄ omnes ille auctoritates accipiunt vsum 7 vti pro rei consumptione: 7 ita improprie. Sed dicunt isti impugnatores q̄ hic modos loquendi destruit approbatos: quos negando nititur seminare. Nunq̄ enim aliquis ante istum ausus fuit dicere q̄ scriptura sacra asserens vsum i reb⁹ vsu ꝯsumptibilibus reperiri: 7 q̄ huiusmodi rebus contingit vti: loqueretur improprie. Eadem enim facilitate qua iste dicit q̄ scriptura sacra loquitur improprie de vsu: 7 q̄ boc nomen vsus habet aliam significationem ꝫm leges: q̄ sit illa ꝫm quam accipitur in scriptura diuina:

Tertia pars istius capituli improbans predicta

posset dici q̄ scriptura sacra loquitur semp̄ im
proprie: quandocunq; vtitur aliquo vocabulo
qđ in aliqua alia facultate inuenit aliā signi
ficatōem habere: & ita scriptura diuina loque
retur improprie dicens q̄ deus creauit celū &
terrā: quia ibi aliter accipitur verbū creandi:
q̄ in iure canonico: vbi capit̄ scz pro promoue
re ad aliquā dignitatē: sicut dicitur papa cre
are cardinales. Loquerē etiā scriptura ipro
prie dicens. In principio erat verbū. q; princi
piū sepe accipitur p̄ principio magnitudinis
p̄m quā significatōem non habet veritatē di
ctū euāgeliste. Manifeste igitur decorat scri
pture diuine: q̄ dicit q̄ scriptura diuina loquēs
de vsu rerū consumptibiliū: loquit̄ improprie:
quia q̄nq; leges aliter accipiūt vsum: cū citi⁹
deberet dici ecōuerso q̄ leges loquunt̄ impro
prie: vbi accipiunt vsum in alia significatione
q̄ accipiatur in scriptura diuina. Nā sepe q̄n
vocabulū transfertur sicut homo: primo signi
ficat aīal rationale de qua significatōe trans
fertur ad significandū hoiem pictum: & ista si
gnificatio qua significat hoiem pictū dicitur
significatio hois impropria. Prima aūt signi
ficatio homis dicitur ꝓpria: & ita est de aliis.
Sed hoc vocabulū vsus nō transferebatur de
significatione p̄m quā accipiunt leges: vbi lo
quunt̄ de vsu iuris: aliter q̄ loquat̄ scriptura
diuina ad significatōez illā p̄m quā accipitur
i scriptura sacra. Nequaq̄ em̄ scriptura sacra
accepit vocabula q̄cunq; a legibus: sed forte
ecōuerso conditores legū hoc vocabulū vsus
a significatōe prima que est eadē in scriptura
sacra: & in medicina: scientia morali: ac vulga
ri modo loquendi. In q̄bus conditores legu
periti fuerunt: saltē in morali sciētia & vulgari
modo loquēdi: transferendo ꝓpter aliquā sili
tudinē vel aliquā aliā causam ad quandā aliā
significatōem p̄m quā accipitur in legibus: et
non in scriptura sacra: ergo significatio p̄m
quam accipitur hoc vocabulū vsus i legib⁹ et
nō alibi: ante deberet dici impropria q̄ signi
ficatio p̄m quā accipit̄ in scriptura sacra & ita
ante deberet dici q̄ leges loquunt̄ improprie
cū in significatōe scđo vtūtur vocabulo vsus
q̄ scriptura sacra q̄ vtitur eodē vocabulo vsus
in significatōe de qua ad aliā vocabulū vsus
est translatū. Ex eodem p̄z q̄ cū leges vtuntur
vocabulo i significatōe vsus ivtraq; significa
tiōe: scz p̄z qđ accipit̄ i sacra scriptura: & p̄z qđ
tantūmodo accipit̄ in legibus: citius deberet
dici q̄ leges ipse loquunt̄ improprie: q̄n acci
piunt vsum illo modo: quo nequit in oībus re
bus vsu consumptibilibus reperiri: q̄ q̄n acci
piūt vsum p̄ rei consumptōe: q; q̄n accipiunt

Leges citius de
bent sequi modū
legendi sacre scri
pture q̄ econtra.

vsum p̄ rei cōsumptōe accipiūt vsum sicut ac
cipiunt vsum qui loquunt̄ in scriptura sacra.
Est tamen aduertendū q̄ vsus in scriptura sa
cra nō solū accipit̄ p̄ rei cōsumptōe: sed etiam
p̄ alijs actibus q̄ non sunt rei cōsumptōes: q;
vsus est nomē cōe vel vniuocū vel equiuocum
ad cōsumptōem rei: & ad alios actus: q̄ nō sūt
ꝓsumptiui. Ex hijs dicūt isti patere q̄ modos
loquendi destruit approbatos: q̄b⁹ destruct̄
manifestos errores. s. q̄ in rebus vsu cōsumpti
bilibus nō contingit vti: q̄ nullus pōt habere
vsum facti rerū vsu cōsumptibiliū a dnio sepa
ratus: & alios multos conat̄ inducere. Quare
dicūt q̄ etiā si sensum verū haberet: sicut non
habet: p̄z qđ alibi est monstratū: doctrina sua
tanq̄ scripture sacre nō cōgruēs: & aduersans
eēt minime sustinēda. ⌊Quotiens hoc con
tingit vsus vel vti p̄ rei cōsumptōne deberet
sumi⌋ Dicūt isti q̄ cōsumptio dupliciter acci
pi pōt: vno mō p̄ cōsumpto esse: alio mō p̄ mo
tu seu alteratione precedēte cōsumptū ee. Si
accipiat̄ p̄mo mō hic cōsūptio: dicūt istū erra
re cū dic̄ q̄ quotiēs hoc cōtingit &c. q; sic scri
ptura sacra vtit̄ vsu & vti aliter q̄ p̄ tali signi
ficatiōe. i. p̄ ꝓsumpto esse: sicut p̄z exodi. xviij.
ibi Vtetur eis. s. feminalibus aaron & filij ei⁹.
& .xxix. ibi Vestem aūt sanctā qua vtet̄ aaron
habebūt filij eius post eū. Et .xxix. ibi Vestes
quoq; q̄bus sacerdotes vtuntur &c. Et deute.
xxij. ibi Nec vir vtetur veste feminea. scđo re
gū. xij. ibi Vmōi em̄ filie regis virgines vesti
bus vtebant̄: & in multis alijs locis. Accipiē
do aūt consumptōem p̄ motu vel alteratione
precedente adhuc nō est verū: accipiendo con
sumi in prima significatōe de qua dictū est su
pra. c. xxxvij. q; sepe dicit̄ q̄ vtitur q̄s pecunia
que tamen illo modo nequaq̄ cōsumit̄ ⌊quoti
ens sacra scriptura vsum i talib⁹ reb⁹ vsu ꝓ
ptibilibus attribuit p̄ rei cōsumptōe ipm̄ su
mit⌋ falsum est accipiendo cōsumptōem p̄mo
modo sicut patet per auctoritates prius indu
ctas: & forte scđo modo etiā accipiendo est fal
sum. Sed de hoc est ad presens minime disse
rendū ⌊Et pater in illa auctoritate. vtere mo
dico vino: sumit̄ em̄ vtere p̄ cōsume⌋ scz scđo
modo accipiēdo cōsumere ⌊Constat em̄ vinū
bibēdo ꝓsumi: scđo mō accipiēdo ꝓsumi: falso
modo inducit̄⌋ Dicūt q̄ recte inducit̄: q; p̄ eaz
p̄batur apte q̄ cōtingit carnū vsū bre: q̄ iter
res vsu cōsumptibiles cōputant̄. ⌊a. xliij.

Quarta ps istiꝰ
capituli in q̄ acce
dit ad litteras

Cap̄ XLIIII
Pria ps istiꝰ ca
pituli recitat cōle
quēt̄ textus par
ticulam.

Dhuc iste hereti
cus dicit q̄ dicere q̄ sint aliq̄ res
vsu ꝓsumptibiles: & tñ nō cōtigit
illis vti cōtradictōem implicat manifestam.

Secunda pars istius capituli declarãs textũ constitutionis.

Opis nonagĩta dierũ

Tertia pars istiꝰ capituli ꝓbãs predicta

Hic respondet ad aliã

obiectionẽ quã tangit appellãs: ⁊ ꝑmo ponit eã: scõdo rñdet in pte seq̃nti. Obiectio autẽ de se ptz. Ad cuiꝰ euidẽtiã dicũt isti ipugnatores q̃ qñ q̃s absolute sine oi distinctõe negat aliquã ꝓpositõez multiplicẽ habẽtẽ diuersos sensus: itelligit negare oẽm sensuz eiusdẽ: nisi cõsuetũ sit talẽ ꝓpositõez accipi in vno sensu ⁊ nõ in alio. Tũc enim ꝓpter ꝓsuetudinẽ accipiendi ꝓpositõem multiplicẽ i vno sensu ⁊ nõ i alio: itelligit sepe negare sensuz ꝓsuetũ: ⁊ non aliũ. Sed ista ꝓpositio. nõ ꝓtigit vti reb⁹ vsu cõsumptibilib⁹: vel hz vnũ sensuz tm̃: vel si hz plures ille sensus i quo accipit vti illo modo quo accipit i scriptura sacra est mag⁹ ꝓsuetus: vel nõ min⁹ vsitat⁹ q̃ alius: g̃ q̃ negat istã propositõem absolute sine distinctiõe itelligitur oẽm sensuz: vel saltẽ cõem sensuz negare: ꝫ iste impugnatus ꝓpositõem illã. cõtingit vti rebus cõsumptibilib⁹ vsu: absolute sine oi distictõe sepe negauit: g̃ potuit merito appellãs sibi imponere q̃ ipam negauit vniuersaliter: ⁊ sic accepto vsu: sicut in sacra scriptura accipit: q: sic accipit mag⁹ cõiter: ꝫ sic ꝺictõem iplicat manifestã dicere q̃ sint aliq̃ res vsu consumptibiles: ⁊ tm̃ nõ cõtingit illis vti: q: nulle res dicũtur vsu cõsumptibiles: nisi q: ꝓtigit illis vti: g̃ si sunt res vsu ꝓsumptibiles ⁊ nõ cõtigit illis vti. cõtingit illis vti: ⁊ nõ contingit illis vti. ⁊ cõtradictõem implicat hoc estverũ accipiendo vsum ⁊ vti: vt accipiuntur in theologia qui est consuetus modus accipiendi predicta vocabula. Eaplm̃.xlv.

Quarta pars ca. notans textũ literaliter.

Caꝑ. LXIX In prima parte istius capituli recitat aliã cõstitutionis particulã.

Rofecto per hoc

p vt ignar⁹ ⁊ inscius legislatorẽ arguit: q̃ rubricã posuit de vsufructu earũ rerũ q̃ vsu ꝓsumunt. Eñ ꝓstitutio loquitur ꝫ qꝺ legislator ⁊ leges plerũq; loquunt sumẽdo vsum ꝑ abusu. i. ꝑ ꝓsumptõe rei: q: nec ali⁹ vsus: nisi videlz cõsumptio i reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ esse põt: ⁊ tõ dicit lex. ff. de iureiu. l. etiaz possessionis. §. ꝫ si rerũ. Sz si rerũ in q̃bus vsufructus cõstitui nõ põt: ꝓpter abusuz. i. ꝓpter rei cõsumptionẽ ⁊c. ⁊ glosa sup rub. ff. de vsufructu earũ rerũ: q̃ vsu cõsumunt sup illo ꝟbo vsu q̃ dicit. i. q̃si vsu. Expresse ibi innuit q̃ vsus ibi ponitur impꝛopꝛie.

Seda ps istiꝰ capituli explicat precedentem textuz

Tertia ps istius capli improbans ꝺicta

Hic respõdet ad obiectionẽ

: dicens q̃ ex ipsa sequitur q̃ legislator male posuit rubricã de vsufructu ⁊c. Sed dicunt isti impugnatores q̃ ipe nõ euadit q̃n ex verbis suis que asserit in constitutiõe ad cõditorem: negãdo simpliciter posse aliquez vti rebus consumptibilibus vsu: sequitur q̃ ꝓtra dictionem includit aliquas res esse vsu ꝓsumptibiles: ⁊ tamen non contingit illis vti. quia tamen q̃tũ ad hanc materiã magis est disputatio ad nomẽ q̃ ad rẽ ipam alijs derelinquũt ⁊ Vt ignarus ⁊ iscius ⁊ Ista sunt vocabula cõtumeliosa q̃vt dicũt isti a veritatis amatorib⁹ sunt vitãda ⁊ Legislatorẽ arguit ⁊ dicũt q̃ non arguit legislatorẽ: q: nõ imponit legislatori: q̃ dixerit aliquas res eẽ vsu cõsumptibiles: ⁊ tm̃ nõ cõtingit illis vti: q: nec inuenit q̃ legislator dixerit q̃ nemo põt vti reb⁹ cõsumptibilibus vsu ⁊ Rubricã posuit de vsufructu ⁊c. ⁊ Dicũt isti q̃ sepe ponit ab auctorib⁹ rubrica de his q̃ ꝺictõez includũt. Exẽpla multa sunt ad hoc Ponit enim rubrica de vacuo in philosophia ⁊ tm̃ vacuũ esse ꝼm philam ꝺictõnem includit. Ponit etiã rubrica de infinito etiã ꝫ magnitudinẽ: ⁊ tm̃ ꝼm philam aliq̃d esse infinitũ magnitudine molis ꝺictõez includit. Alia multa exẽpla posset adduci: ꝫ ista sufficiãt. Ratio autẽ q̃re ponunt tales rubrice: q: rubrice sepe ponunt nõ vt illa ostẽdant esse q̃ iportãtur ꝑ rubricas: ꝫ vt oñdant nõ esse: ⁊ q̃ nõ sunt monstrẽ: ⁊ tõ esto q̃ illa rubrica icluderet ꝺictionẽ de vsufructu earũ rerũ q̃ vsu cõsumunt. Ex ꝫ legislator argui nequaq̃ posz: nisi postea legislator i tractatu asseret ꝫ eẽ possibile ⁊ sumẽdo vsum ꝑ abusu. i. ꝑ cõsumptõe rei ⁊ leges sumũt vsum: etiã ꝑ cõsumptõe rei ⁊ aliter ⁊ Nec alius vsus nisi videlz cõsumptio in rebus vsu cõsumptibilib⁹ esse põt ⁊ Hoc dicũt esse erroneũ: tũ q: cõtingit vti reb⁹ vsu cõsumptibilib⁹ illo vsu: q̃ distinguit cõtra fruitõem de quo loquit Augustin⁹ dicẽs q̃ vti est sumere aliq̃d i facultatẽ volũtatis: ⁊ tm̃ ille vsus nõ est cõsumptio: tũ q: ligna sunt res vsu consumptibiles: q: cõbustione cõsumunt: ⁊ tm̃ alius vsus q̃ cõsumptio in ipis poterit repiri: tũ q: cõtigit vti pecunia ad põpã: ⁊ tm̃ ille vsus nõ est consumptio: imo nulla est res q̃ nõ cõtingat vti absq; cõsumptõe ⁊ Vsufructꝰ cõstitui nõ potest ⁊ Differentia est inter vsum ⁊ inter vsufructum: sicut patet ex bijs que dicta sunt sc̃ẽo capitulo. Et ideo licet vsufructus non posset constitui in rebus vsu consumptibilibus: ex hoc non sequitur q̃ vsus non potest haberi de eis: ⁊ maxime accipiendo vsum sicut in theologia accipitur ⁊ quasi vsu: expresse ibi innuit q̃ vsus ponitur ibi impꝛopꝛie ⁊ Dicunt q̃ quasi nõ est semper nota impꝛopꝛietatis. Nã dicit aplꝰ: quasi tristes: semper autẽ gaudentes: ⁊ tamẽ tristes: non accipitur ibi impꝛopꝛie: quia vere ⁊ ꝓpꝛie opz fideles in hac misera vita esse tri-

Quarta ps istiꝰ ca. declarãs textũ siue lram.

stes q̄uis de multis etiam gaudere conueniat: ⁊ ideo ex hoc qđ dicit quasi vsu non potest argui q̄ vsus ibi accipiatur ip̄ropꝛie. Ca.xlvi.

Cap. XLVI Prima ps istius capli recitat seq̄ntē pticulā constitutionis.

Dhuc dicit hereticus

a q̄ cū ꝑm Aug̃l.lib.i.de doctrina xp̄iana: abusus sit illicit⁹ vsus ex ꝑdict⁹ seq̄ videt q̄ xp̄s ⁊ apli ⁊ alij sci viri quotiēs actus comedēdi bibēdi ⁊ induendi exercuerūt totiēs rebus hmōi sunt abusi: qđ sentire vel dicere impiū est ⁊ blasphemū.

Secunda ps declarationis textū.

Hic respondet ad aliā

obiectōem appellātis quā p̄mo recitat: scđo soluit ī pte seq̄nti. Obiectio ē sat̄ patens lz sit recitata truncate [Abusus sit illicit⁹ vsus] hoc est verū de abusu quo creature rōles abutunt̄ rebus ꝑm qđ theologia loq̄tur de abusu. [Sunt abusi qđ sentire ⁊c̄.] hoc est verū accipiendo abuti ꝑz qđ in scriptura sacra accipit̄ abuti respectu rerū ꝓsūptibiliū vsu. Ca.xlvij.

Tertia pars istius capituli ī qua ponit̄ expositio litteralis.

D quod dicim⁹ q̄

a xp̄s ⁊ apli ⁊ alij scti viri panē comedēdo ⁊ vinū bibēdo abusi sunt reb⁹ illis sicut abusus ī ꝓstōe ꝑdicta sumit̄: i q̄ ꝑ rei cōsūptōe accipit̄: sic ex ei⁹ serie manifeste ptz.

Cap̄ XLVII Pria ps isti⁹ capituli recitat cōsequēs textus particulam.

Hic ad ꝑdictā obiectionē

rndet concedēdo cōclusionē illatā. Sed dicūt isti ipugnatores q̄ q: iste ipugnat⁹ facit h̄ difficultatē de sigtōe ei⁹ termini abuti ⁊ voces sunt sigtiue ad placitū: iō nolūt h̄ multū insistē. Dicūt tn̄ q̄ appellās q: doctor sacre theologie vsus est termino abutēdi ꝑm qđ ī scriptura sacra qn̄ de reb⁹ cōsūptibilib⁹ vsu fit mētio accipit̄: ⁊ ꝑm qđ ī aliis sciētijs ⁊ originalibus sctōz ac ī vulgari ⁊ ī cōi mō loq̄ndi accipit̄: ⁊ iō loq̄ndo ꝑm qđ catholici fideles loquūt̄ cōiter: nō imerito būt ꝑ ipios ⁊ blasphemo dicere q̄ xp̄s ⁊ apli ac alij scti viri comedēdo bibēdo ⁊ iduēdo abutūt̄ reb⁹: maxie cū modū loq̄ndi Augustin⁹ h̄uauerit. Ēn si Augustin⁹ dixit q̄ abusus est illicit⁹ vsus: potuit appellās dicere q̄ dicere xp̄m ⁊ apl̄os abusos fuisse reb⁹ ē impiū ⁊ blasphemū. Ad Augustinū aūt iste non rndet: ⁊ iō dicūt q̄ obiectōez ñ solut. Ca.xlviij.

Scđa pars expl̄cās ꝑdicta Tertia pars exponēs litteram

Cap̄ XLVIII Pria ps isti⁹ capli recitās aliā ptem cōstitutiōis.

Ed cōtra hoc dicit

f hereticꝰ supradict⁹ q̄ h̄ videlz q̄ abuti sumit̄ ꝑ ꝓsūptōe rei nō valet: tū q: qđ sic debeat accipi: nec rōne nec auctoritate ꝓbar̄: tū q: abuti re nō voce semp in mala sigtōe sumit̄: sic ptz Gen̄.xxxiij.⁊ bester vltimo: ⁊.i.cor.vi.h̄.ix.⁊ aliis pluribus locis.

Hic recitat obiectionē

aliā appellantis: q̄ ptz de se [q̄ abuti sumit̄ ꝑ cōsumptōe rei] appellās itelligit q̄ ꝓsumptio rei nō est vna significatio adequata hui⁹ nois abusus lz aliq̄s abusus sit ꝓsumptio rei: sic̄ rationale nō est vna significatio adequata aialis: lz aliq̄d aial sit rationale: vl̄ sub alijs ꝝbis itelligit q̄ abusus ⁊ ꝓsūptio rei nō sint cōuertibilia: lz aliq̄s abusus sit cōsumptio rei: quia nec ois abusus est cōsumptio rei: nec ois cōsūptio rei est abusus [q̄đ sic debeat accipi] sc̄z q̄ ois abusus sit ꝓsumptio rei [Abuti re nō voce semp ī mala significatōe accipit̄] hoc est abusus ꝑm qđ accipit̄ i scriptura ⁊ ī pl̄ia: ⁊ in cōi modo loq̄ndi semp significat malū etiā culpe vel in abutente: vel in illo quo abutens abutitur sicut iferius ostendetur. Cap̄m.xlix.

Scđa ps explicat ꝑcedentem textū.

Tertia ps istius capituli ip̄robās adducta per constitutionem.

D hoc dicim⁹ q̄

a illud qđ dicit nec rōne nec auctoritate ꝓbari q̄ verbū abuti ꝑ rei cōsumptōe sumat̄: euidēter est falsū. ff. de vsufructu. earū rerū q̄ vsu cōsumunt̄. l. ℔ senat⁹. §. Si pecunie dicit̄ sic: si pecunie sit vsusfructus legat⁹ vel earū rerū q̄ ī abusu cōsistūt: nec cautio ītercueniat videdū finito vsufructu: an pecunia q̄ data sit vel cetere res q̄ ī absumptiōe cōsistūt cōdici possint: vbi p̄z q̄ legislator ī rebus q̄ vsu cōsumunt̄ p̄miscuerit̄ verbis istis abusu: videlz ⁊ cōsumptiōe ⁊ eadē lege. §. vbi d̄z sic. Que in vsufructu pecunie dixim⁹ vel ceterarū rerū q̄ sūt ī abusu eadē etiā ī vsu dicēda sunt. Ītē. ff. de iureiurādo. l. sed ⁊ si possessor. §. sed si rerū. dicit̄ sic: sed si rerū vsusfructus ꝑ pter abusum. i. ꝑpter rei cōsumptōez cōstitui nō p̄ot ⁊c̄. Ubi apte abusum ꝑ cōsumptōe recipit legislator. Ex q̄bus p̄z q̄ legislatores loquētes ꝑpꝛie de rebus q̄ vsu cōsumunt̄ negāt vsum ī illis bꝛe locū ⁊ abusuz locū bꝛe cōcedūt Quāq̄dē abusus. i. rei consumptio si fiat ab eo cui⁹ ius abutēdi. i. cōsumēdi cōpetit erit licit⁹ si ꝝo ab eo cui ius nō cōpetit illicit⁹ ē cēsend⁹.

Cap̄ XLIX Pria ps istius capli recitat aliā pticulā cōstitutionis.

Scđa ps isti⁹ capituli ī qua explicat textū ꝑdictū.

Hic iste ipugnatus ad

premissam obiectōem rndet: ⁊ p̄ot diuidi i q̄tuor ptes. Pmo em̄ ostendit q̄ abuti p̄ot sumi ꝑ rei cōsumptōe p auctes. Scđo p̄oem ī pte seq̄nti. Tertio oñdit q̄ abusus p̄ot sumi ī bona significatōe legib⁹ impatorꝭ ibi falsuz iſup dicit. Quarto oñdit idē auctē scripture diuie ibi adhuc repim⁹. Jn h̄ g̃ textu primo oñdit q̄ abuti sumat̄ ꝑ rei ꝓsumptōe. scđo ibi. Ex q̄b⁹ ptz ⁊c̄. infert q̄ legislatores negāt ꝑpevsū ī reb⁹ ꝓsūptibilib⁹ vsu. tertio ibi. quiq̄dē abusū. de

clarat q̃s abusus est licit⁹:q: ille cui competit ius abutẽdi ⁊ q̃s est illicitus:q: ille q̃ fit ab eo q̃ nõ habet ius abutendi. Sed isti ipugnatores circa boc tria conantur ostendere. Pr̃imũ est q̃ non respondet ad mentẽ appellãtis Scõz ẽ q̃ falsuz dicit cũ asserit q̃ legislatores loq̃ntes ꝑpe de reb⁹ q̃ vsu cõsumũt negãt vsũ i illis locũ bre. Tertiu ẽ q̃ errat apte dicẽs q̃ ille abusus accipiẽdo abusũ vt ille accipit ẽ illicit⁹:cui nõ cõpetit ius abutẽdi. Circa pr̃mũ dicunt q̃ nõ ẽ itẽtio appellãt̃ dicere q̃ nunq̃ abusus accipiat̃ ꝓ cõsumptõe rei quoquomõ Nã si fur furat̃ panẽ ⁊ mãducat eũ põt dici q̃ abutit̃ pane:vel si q̃s alit̃ vtit̃ pane mãducando ipm alit̃ q̃ cõuenit:põt dici q̃ abutit̃ pane ⁊ tñ cõsumit panẽ:ꝫ itẽtio ei⁹ est q̃ abusus et cõsumptio rei nõ ꝓuertunt:⁊ q̃ abusus ꝫz qđ accipit̃ i scriptura sacra ⁊ i pbia ⁊ cõi mõ loqndi nõ plus accipit̃ ꝓ cõsumptõe rei q̃ vsus: ꝫ sicut vsus est q̃d cõe ad aliquã ꝓsumptõez rei ⁊ alios act⁹ vtẽdi:ita etiã abusus ẽ q̃d cõe ad aliquã cõsumptõem rei ⁊ aliquos alios act⁹. Ex ꝫ pz q̃ leges nõ sunt ꝺ appellãtẽ:q: leges aliter loquunt̃ q̃ pbia ⁊ theologia ⁊ vulgaris modus loq̃ndi. Nec plus sunt ꝺ appellãtez q̃ cõtra scripturã diuinã:q: appellãs vtit̃ terminis illis in eadẽ significatõe: in q̃ vtit̃ scriptura diuina. Ex ꝫ concludũt isti ipugnatores:q̃ iste ipugnatus poti⁹ deberet negare modũ loquẽdi scripture legũ:dicẽdo q̃ nõ est abutẽdũ reb⁹ ꝓsumptibilibus vsu:q̃ modũ loquẽdi scripture diuine.dicẽdo q̃ nõ conuenit vti rebus cõsumptibilib⁹ vsu. q: q̃ vtit̃ duab⁹ sciẽtijs.ſ. supioꝛi ⁊ inferioꝛi:et vult reputari pit⁹ in eis: citi⁹ ꝺz negare modũ loquẽdi scie iferioꝛis: q̃ scie supioꝛis. ꝫ iste ipugnat⁹ vtit̃ theologia et sciẽtijs legalib⁹:et pitus vult reputari in eis. ĩmoꝛ dicũt isti:q̃uis nunq̃ theologiã didicerit. vult eẽ doctoꝛ doctoꝛum theologie: et oẽs q̃stiones theologie ĩtricatissimas subito diffinire. Cõstat añt q̃ theologia est supioꝛ oi legali scia. q̃ citi⁹ deberet negare modũ loquẽdi legalis scie.dicẽdo q̃ nõ est abutẽdũ reb⁹ ꝓsumptibilib⁹ vsu:q̃ modũ loquẽdi theologie.dicẽdo q̃ nõ ꝓtingit vti reb⁹ ꝓsumptibilib⁹ vsu:cũ theologia i pleriſq; loc̃ absolute affirmet q̃ rebus talib⁹ cõtingit vti. Scõo dicũt q̃ falsuz dicit:asserẽs q̃ legislatoꝛes loquẽtes ꝑpie de reb⁹ q̃ vsu ꝓsumũtur: negãt vsuz in oi significatiõe sua ꝑpria in illis locũ bre. Dicũt enim q̃ legislatoꝛes loquẽtes ꝑpie de reb⁹ cõsumptibilib⁹ vsu:asserũt vsuz in aliq̃ significatiõe ꝑpria in illis locũ bre:sicut ostẽsum est supꝛa ca. xlij. Sciendũ est igit̃ ꝫm istos:q̃ leges ꝑpie loquẽdo ꝓcedũt vsuz in reb⁹ cõsumptibilibus vsu:q: cõcedũt in eis ꝑpie loquẽdo vsuz fcti nec vnq̃ dicũt tales locutiões esse ipꝛopꝛias. Iste vtit̃ cibo:et potu:iste vtit̃ veste: ille vtit̃ pecunia.tñ ꝑpie loquẽdo negãt vsuz iuris in eis. Tñ ꝫm leges vsus iur̃ duplicit̃ accipi põt scz ꝑpie:⁊ ipꝛopꝛie. si ꝑpie accipiat̃:nõ est ponẽdus in reb⁹ ꝓsumptibilib⁹ vsu. Impꝛopꝛie nõ sumpt⁹ põt concedi in eis. Dicũt igit̃ isti:q̃ q̃a iste ipugnat⁹ nescit distinguere int̃ magis cõe ⁊ min⁹ cõe:⁊ ignoꝛat q̃ aliq̃n nomẽ min⁹ cõe i ipꝛopꝛie ꝺz de aliquo:de quo tñ magis cõe ꝑpie dicit̃:sicut bõ pict⁹ ipꝛopꝛie ꝺz:⁊ tñ ꝑpie vocat coꝛp⁹.iõ putat:q̃ illud qõ leges dicunt de vsu iuris.ſ.q̃ ipꝛopꝛie nõ ꝓpꝛie in reb⁹ vsu cõsumptibilib⁹ iuenit̃.dicit̃ de vsu qõ est nomẽ magis cõe:q̃ sit vsus iuris.ſ.q̃ vsus nõ iueniat̃ ꝑpie dici de reb⁹ ꝓsumptibilib⁹ vsu. Verũtñ ꝑpt̃ illos q̃ in fundamẽtis cõib⁹ oĩm sciarũ sunt minus instructi. dicũt esse sciendũ: q̃ sicut vocabulũ eq̃ocũ põt de eodẽ affirmari ⁊ negari ꝓpter multitudinẽ significationũ. ita idẽ vocabulũ eq̃ocũ põt de eodẽ dici ꝑpie:et ipꝛopꝛie ꝑpt̃ diuersitatẽ significationũ:ex qb⁹ oꝛiũtur diuersi sensus ꝓpositionũ. ꝫ tñ tũc nõ debz negari illud vocabulũ eq̃ocũ dici ꝑpie. ꝫ est cõcedendũ q̃ ꝺz ꝓpꝛie ⁊ ipꝛopꝛie. Sic dicũt eẽ de legib⁹:q̃ q̃uis iueniret̃ asserere q̃ vsus ipꝛopꝛie repit̃ i reb⁹ vsu cõsũptibilib⁹ vsu:q: tunc acciperẽt vsũ ꝓ vsu iur̃:tñ nõ negãt vsũ dici ꝑpe de reb⁹ cõsũptibilib⁹ vsu:q: constat ꝫm leges q̃ vsu ꝑpe sũpt⁹ iueniat̃ i reb⁹ cõsũptibilibus vsu. Tertio dicũt istũ errare cuz dicit q̃ ille abusus est illicit⁹:cui nõ cõpetit ius vtẽdi:accipiẽdo abusũ:sicut accipit iste. Ad cuius euidẽtiã dicũt eẽ sciẽdũ q̃ iste accipit ꝫ ius abutẽdi nõ ꝓ iure naturali:q: illud cõpetit oĩbus ⁊ eẽt tũc falsũ:qđ dicit q̃ si fiat ab eo cui cõpetit ius abutẽdi:act⁹ est licit⁹:q: ius nature cõpetit oĩb⁹:nõ tñ oẽs q̃ abutunt̃ ꝫm modũ isti⁹ loq̃ndi licite abutunt̃.fures em̃ sepe abutunt̃ reb⁹ illicite:⁊ tñ oẽ ius naturale cõpetit: lz tale ius nãle nõ sp faciat actũ abutẽdi eẽ licitũ. Accipit q̃ ius abutẽdi ꝓ iure positiuo:q: oĩne ius vel est ius nature vel ius positiuũ:ꝫ accipiendo ius abutẽdi ꝓ iure positiuo dicũt q̃ erroneũ est q̃ act⁹ q̃ fit ab eo cui nõ cõpetit ius est illicit⁹:q: ex ꝫ seq̃ret̃ q̃ oẽs ffres miores vtẽdo vel abutẽdo reb⁹ haberẽt act⁹ illicitos cuz nõ hẽant i reb⁹ ius positiuũ qđ sufficiat ad licitũ actũ vtẽdi vel abutẽdi:⁊ ita stat⁹ fratrũ minoꝛ esset status illicit⁹ ⁊ errasset vniuersalis eccl̃ia statũ buiusmodi appꝛobando seu accepꝛando Beatus etiã ffranciscus ⁊ alij sancti eiusdem oꝛdinis decessissent in peccato moꝛtali. Et predicta etiã assertõe seq̃ret̃ q̃cunq;

De tertio.

facit aliq̄d de gr̄a nō de iure haberet actū illi⁹ citū:⁊ ita q̄ de gr̄a aliquo⁹ elcō⁹ itereēt elcōi alicuius prelati non de iure peccaret:qđ ē falsum manifeste:qđ hoc seq̄tur ptz:q⁹ qua ratione posset aliquis interesse electioni alicui⁹ p̄lati de gratia non de iure.Eadem ratione poss et quis vti veste alterius de gratia nō de iure

Quarta pte istī⁹ capli ponit expositio seu resp̄sio litteralis.

⁊ ꝑ hū abuti ꝓ rei ꝓsūptōe sumat ⁊ sz sic cō uertibile cū ipo:⁊ ꝑ m qđ accipit i theologia ⁊ ꝓphia ac cōi⁊ vulgari mō loq̄ndi ⁊ si pecūie sit vsufructu⁹ legat⁹ ⁊ Ex ꝑ pz q⁹ n solū vsus:ꝫ etiā vsufructu⁹ i reb⁹ vsu ꝓsūptibilib⁹ repit:tn̄ pōt dici q⁹ vsufructu⁹ ip⁹e sūptu⁹:⁊ nō ꝑpe i reb⁹ vsu cōsūptibilib⁹ repit.Usus ꝝo ꝓpter diuersas sig̃tōes q̄s nō oēs hz vsufructu⁹ tā ꝑpe sūptu⁹ q̄ ip⁹e sūptu⁹ pōt i reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ repiri:q⁹ vna significatio ꝓpria hui⁹ nois vsus:que est cōis ad actus circa res tpales exercitos:p⁹e hz locū i reb⁹ vsu ꝓsūptibilib⁹. Alia ꝝo hz sig̃tōem ip⁹opriā q̄ ē sig̃tio ip⁹opria vsus iur⁹:⁊ m illā etiā i reb⁹ vsu cōsūptibilib⁹ repit.tales aūt duas sig̃tōes nō hz vsufructu⁹ ⁊ iō lz vsufructu⁹ ꝑpe sūptu⁹ nō repiat i reb⁹ cōsūptibilib⁹ vsu: vsus tn̄ ꝑpe sūptu⁹ poterit repiri:q⁹ vsus hz plres sig̃tōes ꝓpas:sic inuūt isti. ca.ij.⁊ hz vnā repit i reb⁹ ꝓsūptibilib⁹ vsu:m vero aliā nō repit i eis ⁊ Jn abusu cōsistūt ⁊ sic nō accipit abusus i theologia nec i ꝓphia: nec i vulgari mō loq̄ndi ⁊ promiscue vtit ⁊ si itelligat q⁹ vtit eis legislato⁹ sicut q̄uertibilib⁹ negandū ē:q⁹ nō ois ꝓsūptio rei ē abusus:si itelligat q⁹ sic vtit eis q⁹ vnū pōt verificari de alio:saltē pticularit ꝓcedūt:q⁹ aliq̄s abusus ē ꝓsūptō rei:⁊ aliq̄ ꝓsūptio rei ē abusus.Esto etiā q⁹ legislato⁹ hūan⁹ vteret eis:sic q⁹ hz eū ois abus⁹ eēt ꝓsūptō rei:tn̄ n sic vtit legislato⁹ diuin⁹:cuius modū loq̄ndi imitat appellās ⁊ ꝓsil⁹ dicūt ad alias auctes legū iductas ⁊ Ex q̄b⁹ pz ⁊c. ⁊ Dicūt q⁹ male iferr:q⁹ nō seq̄t legislatores cōcedūt abusū i reb⁹ ꝓsūptibilib⁹:g̃ negāt ꝓprie vsū eis:imo sic ondet i seq̄nti capło p̄ba istius ex ꝑ ipo q⁹ ꝓcedūt i eis abusū ꝑpe sicut iste dicit ꝓcedūt i eis ꝑpe vsū:vñ ex forma ꝓpositionū ista stat sil⁹ q⁹ sit i eis ꝑpe abusus ⁊ ꝑpe vsus:q⁹ abusus sic sūpt⁹ ⁊ vsus nō opponunt ⁊ Si ꝝo ab eo cuius nō cōpetit: illicit⁹ est cens end⁹ ⁊ dicūt eē falsū:q⁹ pōt fieri licite ab eo q̄ hz licētiā vtendi:lz ius nō habeat. Lap.l.

Quarta pte istī⁹ capli ponit expositio seu resp̄sio litteralis.

Cap. L Prima ps istius capli recitat cōse quēter textus particulam.

Tē q⁹ abusus pro

i ꝓsūptōe ponat:ꝓgruit rōni: ꝓpositio em̄ sensū dictōis cui p cōpositio nē ꝓponit augere vel diminuere ꝓsueuit.vñ pz q⁹ rōni ꝓgruit q⁹ p illā ꝓpositōem ab sensus hui⁹ dictōis vs⁹ cui p ꝓpositōez ꝓpōit augeat

Hic ostēdit per rōnem

q⁹ abusus ꝑ ꝓsūptōe rei sumit:q⁹ ꝑ ꝓpositio ab auget sensū dictōis cui p cōpositōem ꝓponit.Sz isti ipugtores ꝑ faciūt tria.Pio ei cōcedūt q⁹ ꝓclusio quā vltio ifert est vera.Scō oñdūt q⁹ q̄uis ipa sit ⁊a tn̄ rō p quā iste ꝓbat eā nō valet.Tertio oñdūt q⁹ ex ipsa seq̄t q⁹ ita ꝓpe dz ꝓcedere vsū i reb⁹ vsu ꝓsūptibilib⁹ sic abusū. Dicūt g̃ pmo ꝓcedēdo q⁹ ꝑ ꝓpositō ab sensū dictōnis vsus auget:q⁹ ꝑm grāmaticos vna sig̃tio hm̄ōi ⁊bi abuti ē valde vti:ꝑ tn̄ significatio i theologia nō est in vsu:imo videt oīno recessisse ab vsu. Scō dicunt q⁹ lz ꝑ sit vera:tn̄ rō p quā ꝓbat ip⁹z nō valet:q̄uis em̄ ꝑ ꝓpositio ab aliq̄n augeat sensū dictōnis cui p cōpositōez ꝓponit:non tn̄ semp auget:sensū hui⁹ dictōis vsus:ꝫ ē fallacia ꝓseq̄ntis arguēdo a pticulari ad singulare determinatā:q⁹ aūt ꝑ ꝓpositio ab nō semp augeat sensum dictōis cui p cōpositiōez ꝓponit:pz p exēpla inumerata sic de abducere ablactare absistere ⁊ alijs mlt⁹ tis. Tertio dicūt q⁹ ex istis ⁊bis suis seq̄t q⁹ vsus ꝓpe iuenit i reb⁹ ꝓsūptibilib⁹ vsu. Nam vbi sensus dictōis p dictōem auget a dictōe cōposita ad simplicē est ꝓseq̄ntia bona:⁊ vbi ꝓpe hz locū dictio cōposita:ibi hz ꝓpe locum dictio simplex.Sicut seq̄t ille absoꝛbet g̃ soꝛbet:⁊ vbi hz locū ꝓpe absoꝛbere:ibi hz locū ꝓprie soꝛbere:sicut illud qđ est ꝓpe albū p augmētū est albū ꝓprie.Si g̃ ꝑ ꝓpositio ab auget sensū hui⁹ dictōis vsus:cū dicit abusus:vbi ꝓprie iuenit abusus:ibi etiā ꝓprie iuenit vsus: q⁹ si nō iueniret ꝓprie vsus sensus hui⁹ dictionis vsus nō eēt auctus ꝫ magis diminutus vl destruct⁹.Et ex isto seq̄t q⁹ si abusus ē ꝓpe cōsūptio rei q⁹ etiā vsus ē ꝓpe ꝓsūptio rei:q⁹ ois abusus est vsus ꝑm istū:q⁹ oē qđ est aliq̄le:per augmētū est tale:⁊ qđ auget ꝑm aliq̄d nō desinit eē q̄le ꝑus fuit p aduētū illi⁹ qđ auget ip⁹m Auget itaq⁹ aliq̄n ⁊ aliq̄n non. ⁊ Rationi congruit q⁹ p illā ꝓpositōem ab ⁊c. ⁊ Dicūt q⁹ non cōgruit rōni:ꝫ cōgruit volūtati istituētiū: vñ significata vocabulo⁹ nō p rōem ꝫ p vsum loquētiū ⁊ auctores ꝓbari debent. Lap.li.

Scōa ps istī⁹ capituli explicat p̄cedentem textus.

Tertia ps istius capli improbans p̄dicta tria facit.

De primo.

De scōo.

De tertio.

Quarta ps capituli notās textus litteraliter.

Cap. LI Prima ps istius capli recitat seōm tē pticulā constitutionis.

Jllū i sup dicit

f in eo qđ dicit q⁹ abusus quotiēs re: nō voce dicit:accipit in mala significatōe. Jn legibus em̄ imperato⁹ abusus cum de rebus vsu cōsumptibilib⁹ vsu agit in bona parte cōiter sumit:vt superius est probatum.

Scōa ps istī⁹ capituli ī qua explicat textū p̄dictū.

Hic concludit q⁹ abusus in legib⁹ iperato⁹ in bona significatione

Tertia ps capi pugnat p̄cedens

Quarta ps isti capituli in q̄ acce litterā

Cap. LII Prima ps istius capi recitat aliā cōstitutio

Secunda pars capituli de textū con

Tertia pars isti capituli ꝓbās

Quarta pars ca textū lit

accipiť. Sz isti ipugnatores dicūt q nō vadit ad mētē appellantis: qz appellās sumit abusum vt sumiť i theologia: ⁊ sic accipiť sp i mala significatōe: cū de reb⁹ vsu ꝓfuptibilib⁹ fit mētio. ¶Quotiēs re nō voce accipiť i mala significatōe ꝫ est vt i theologia ⁊ pbia naturali accipiť: vl i mala significatōe: qz sigt malū cl'pe abutēt: vt illo mō quo ꝙs abutiť i theologia.

Dhuc repimus q

a i scriptura sacra abusus i bōa sigtione sumiť. Ūñ Hiere. xviij. ppha deo loqns dicebat sic. ¶fiāt conuertes i ꝓspectū tuo i tpe furoris tui abutere eis: vbi abutere nō ꝓ actu illicito: ꝫ ꝓ licito dz sumi cū i bō abusus i mala pte sumpt⁹ nō cadat: tm aūt valet dicē abutere eis ac si diceret ꝓsume: sicq pz q abusus etiā i scriptura sacra ꝓ ꝓfuptōe sumiť: ⁊ i significatione bona.

Hic ostēdit q abusus

i scriptura sacra accipiť i sigtiōe bona: sic pz Hier. xviij. Sz isti ipugnatores dicūt istam obiectōez ꝫ appellātē nō valere: tū qz scriptura loqť ibi ipsōe loqndo aūt ipsōe nō ē icōueniēs aliq̄d attribuere alicui: ⁊ tm ꝑpe loqndo ꝫ ab eo negare: tū qz etiā ibi pōt dici q abutere accipiť aliquo mō i mala sigtiōe. Primū declarāt qz abuti ꝓpe ꝫm qđ i theologia accipiť est querse ad finē consonū nature rei vti: ꝫ declarari posset p auctes biblie i q̄b⁹ de abuti fit mētio: qz de⁹ sepe creaturas rōles earum exigētib⁹ culpis ad finē dissonū nature earuz adducit: ⁊ tūc de⁹ dici pōt ipsōe abuti hmōi rōlib⁹ creaturis: ⁊ iō quēadmodū furoris ira ⁊ busmōi ipsōe attribuunť deo: ita etiā abuti ipsōe attribuiť deo: ⁊ ita patz q ista obiectio nō est ꝫ appellātē: qz nusq̄ inueniť q abuti ꝓ pte ſuptū accipiat i bona sigtiōe in scriptura diuina. Scđo dicūt q ibi pōt dici q abuti pōt accipi i mala sigtōe. Ad cui⁹ euidētiā dicūt eē sciēdū q sepe vocabulū sigt vnū principaliter ⁊ aliud scđario. sepe etiā sigt vnū i recto: ⁊ aliud i obliquo: ⁊ ꝓ ꝙs vtrūq̄ ptūet aliquo mō ad sigtōez eius. Ex ꝫ dicūt ad ꝓpositū q abuti ꝫ q accipiť a Hieremia lz nō significet malum cul'pe i deo cōnotat tm vel iportat ⁊ ꝓ ꝙs sigt aliquo mō malū culpe i illis q̄b⁹ optabat deū abuti. Et ita ibi accipiť i mala sigtōe nō ex pte dei ꝫ ex pte alioꝝ. Dicūt vltra q ibi nō accipiť vti ꝓ cōſuptōe rei: tū qz boies nō vocātur res vsu consuptibiles: tū qz nō optabat ꝓpba q de⁹ cōsumeret eos: ꝫ magis qz būliaret eos: ⁊ ad bonū cōuerteret. ¶In scriptura sacra abusus i bona significatōe sumiť ¶ꝫ i ꝑpe ¶furoris tui ¶ꝫ furoꝝ accipiť ipsōpie ¶abutere eis ac si diceret cōsume eos ¶dicūt q male expōit scripturā: qz dicit abutere eis ꝫ est puni ⁊ būliari ac cōfūde eos ¶ꝓ cōsumptōe sumiť ¶ dicūt q falsū est: ꝫ ꝓ punitōe ⁊ būliatōe sumiť ⁊ in significatōe bona: ꝫ ipsōpie. Cap'm. liij.

Dhuc dicit iste he

a retic⁹ q illa diffinitio quā dat de vti dicta ꝓstitutio: nō est vera diffinitio neq̄ cōsona diffinitōib⁹ quas dāt sancti.

Cap. LIII In prima parte istius capituli recitat aliā cōstitutionis particulā.

Hic respondet ad aliā

obiectōez appellātis: ⁊ ꝓio recitat ipaz: scđo soluit i pte seqnti. Obiectio pz de se. Ad cuius euidētiā dicūt isti ipugnatores q sic nō ē licitū cuicūq̄ voces de nouo ꝑponere. si em̄ liceret alicui voces nouas istituere: posset talis heresim quācūq̄ dogmatizare: ⁊ postea sigtōes vocū ad suuz placitū explicare: ⁊ ita posset docē q xps nō ē de⁹ ⁊ hō: ⁊ q nō fuit nat⁹ de ṽgine et postea se exponere: sic nō ē licitū cuicūq̄ diffinitōes nouas nō ꝓsonas: ꝫ dissonas distinctōibus maioꝝ vocabulis assignare: cū diffinitiones vt sepe exp̄mār q̄d vocabula significent. Ex ꝫ dicūt q cū diffinitio quaz iste dat de vti sit dissona diffinitōnib⁹ sctōꝝ ⁊ maioꝝ ipa est merito reprobāda. Nec est vera diffinitio: q̄a nusq̄ inueniť q vti acceptū verbaliter sit conuertibile cū illa diffinitōe. Cap'm. liij.

Secunda ps declarans textū.

Tertia ps impugnās textum.

Dic habetur quo mō nō lz cuilibet voces de nouo ꝑponere vel diffinitōes facere.

Dhoc dicim⁹ q il

a la diffinitio descriptio seu notificatio quā dat dicta ꝓstō de vti: ꝓueniens est ⁊ vera. Dicit em̄ q vti re aliq̄ nihil aliō est q̄ fruct⁹ rei seu vtilitatē aliā i solidū vl' propte recipe q̄ ex ea possūt salua rei ſba ꝓuenire: ⁊ q sit ꝓueniēs pz. Usus em̄ diffiniť sic. Usus est ius vtēdi reb⁹ alienis salua ſba rei. Ex quo seq̄tur q vti ꝑpie loquendo req̄rit q cū ipso vsu remaneat substātia salua rei: ⁊ q ex ea posſit vtēti vtilitas aliqua prouenire.

Cap. LIIII In prima parte isti⁹ capituli aliā recitat cōstitutionis particulam

Hic ad p̄missā obiectō

nē rñdet: ⁊ diuidiť i tres pres. Primo conať oñdere q diffinitio sua de vti est ꝓueniēs. Scđo rñdet ad ꝫ qđ tāgit appellans q diffinitio sua nō est ꝓsona dictis scrīs i pte imediate sequēti Tertio reph̄ēdit modū loqndi appellātis ibi. Preterea iste heretic⁹. Dicit ḡ q diffinitio sua ē vera qđ oñdit p diffinitōez vsus q̄ hz ꝓsilis. Sed dicunt isti ipugnatores q ꝫ est ad memoriā reuocādū qđ dictū est supra. s. q boc verbū vti acceptū verbaliter nō hz tot significatōes quot hz boc nomē vsus. ꝫ verbū em̄ vti ſuptū ꝑba-

Secunda pars i qua ponitur explicatio precedentis particule.

Tertia ps istius capituli ꝓbās adducta per constitutionem.

liter semp notat actū: hoc nomē vero vsus significat actū eūdē quē significat ꝟbū vti: ⁊ ꝓter actū significat ius quoddā qđ pōt dici hꝫ sine actu. sicut em̄ multi bñt dñium rei sine actu exercito circa rē: ita multi bñt vsum qđ ē ius quoddā vtēdi reb⁹ alienis ⁊c. absq; oi actu sicut aliq̄s hꝫ vsum dom⁹ lz ipam actualiť nequaq̄ habiret: ⁊ pōt q̄s hꝫe vsum fūdi: lz sit exfundū: ⁊ nullū fructum actu ex fūdo recipiat. Primū dictū impugnationis. Ex isto dicūt patere q̄ lz vsus i vna significatōe sic diffiniať. Vsus est ius vtēdi rebus alienis salua rerū substātia: vti tm̄ nō dz sic diffiniri. Vti nil aliud est ꝑ actū ꝓprie q̄ fruct⁹ rei seu vtilitatē aliā ⁊c. ⁊ ꝟ: q: ꝟ verbū vti nō cōuenit cuz ꝟ noie vsus i illa significatōe: ꝟ i alia: ⁊ ꝟ p exē plū declarāt. Nam sicut vsus se hꝫ ad vti: sic se hꝫ volūtas ad velle: ⁊ tm̄ q: volūtas hꝫ plures significatōes q̄ ꝟ verbū velle: nō lz volūtas sic diffiniť. Volūtas ē potētia q̄ ꝓmo ⁊ libere vult ad oppositū: nō tm̄ velle posset sic diffiniri. Velle est ferri ꝓmo ⁊ libere i oppositū: ⁊ lz volūtas sic diffiniretť. Volūtas ē potētia īcorpalis potēs ferri i oppositū: nō tm̄ velle posset sic diffiniri. Velle est actꝰ īcorpalis q̄ ferť i oppositū: ⁊ ita est de multis aliis: q̄ sepe duo vocabula sic se bñt: q̄ vnū derīuať ab alio: ⁊ tm̄ q̄a vnū hꝫ plures significatiōes pōt hꝫe aliquam diffinitōem: qualē ꝓportōaliť aliō hꝫe nō pōt sicut ptz de dīno ⁊ diuinatōe ⁊ multis aliis: ita dicūt esse i ꝓposito q̄ vsus hꝫ aliquā diffinitōem qualē ꝓportōnabiliť vti hꝫe nō pōt: ꝟ ꝓter illā diffinitōem vsus pōt hꝫe aliā: ⁊ illi ꝓportionabiliť cōsimilē pōt ꝟ verbū vti hꝫe: q: est diffiniať vsus: vt significat actū vtēdi: vti aliquo mō ꝓsiliť diffinieť: imo eadē erit diffinitio vtriusq̄. Scōm dictum. Scōo dicūt q̄ esto q̄ vti i vna significatōe diffiniretť mō ꝓdicto: ex ꝟ tm̄ nō seq̄tur q̄ nō pōt aliť ꝓprie diffiniri. Q: sicut iste insinuat eiusdē vocabuli eq̄uoci possunt esse plures diffinitōes quarū vtraq; sit eq̄ ꝓpria: sicut significatōes sunt eq̄ ꝓprie. Constat aūt q̄ ꝟ ꝟbū vti ꝓprie i vna significatōe ipo: tat actū comedēdi: bibēdi: vestiēdi: ⁊ hmōi: g̃ illis poterit aliq̄ diffinitio ipi⁹ vti cōpetere: ⁊ ita esto q̄ ꝓdicto mō diffiniretť: adhuc tm̄ pōt aliť ꝓprie diffiniri: q: illa nō eēt sola diffinitio ꝓpa ipsi⁹ vti. Vñ dicūt q̄ q̄uis multa ꝟba circa hāc materiā posset exponi. Ja ꝟ tm̄ errat apte scriptura reprobādo diuinā: q̄ dicit neminē posse vti reb⁹ ꝓsumptibilib⁹ vsu ꝓprie loq̄ndo: ⁊ q̄ ꝓprie loq̄ndo vti nihil est aliud q̄ fruct⁹ rei ⁊c. Quarta ꝑte istiꝰ capli ponit expositio seu responsio litteralis. [Nihil est aliud ꝓprie ⁊c.] ꝟ ꝟ addit: ꝓprie nullo mō pōt bene exponi ad itellectū isti⁹: vt dicūt ipugnatores isti: nec vti posset oi mō diffiniri sicut vsus. [Ex quo seq̄tur q̄ vti ꝓprie loq̄ndo

req̄rit q̄ cū ipo vsu ⁊c.] Hoc nō seq̄tur: q: vti nō q̄uenit cū vsu i illa significatōe: ⁊ esto q̄ vti i vna significatōe ꝓprie ꝟ req̄reret: ex ꝟ nō seq̄tur q̄ nō hꝫ aliā significatōem ꝓprie. Ja qua ꝟ nō req̄rat ⁊ ita stat appellātis itentū q̄ ꝓprie loq̄ndo reb⁹ vsu ꝓsūptibilib⁹ ꝓtigit vti. La. lv.

Cap. LV. Prima ps istius capli recitat cōclusiōē textus per ticulam.

Dillud aūt quod

a dicit q̄ dicta diffinitio nō est cōsona diffinitōib⁹ q̄s dāt scti: dicimus q̄ nō est icōueniēs q̄ eiusdē rei diuersimode ꝓsiderate denť diffinitōes diuerse. Scti aūt q̄ ipm vti diffiniūt: ipz vti sumunt aliť q̄ sumat ꝓstitutio ātedicta. respectu em̄ finis ipz vti accipiūt: videlz ad quē finē res q̄b⁹ vtunť ordinenť. ⁊ hꝫ ꝟ Aug⁹. dicit q̄ vti est res q̄ i vsū vemūt referre ad ea q̄b⁹ est fruendū. Decretalis aūt Exijt (cuiꝰ occasiōe ꝓstitutio ad ꝓditorez canonū facta fuit) de vsu loq̄ť nō ꝓut res ad finē est ordinabilis: ꝟ ꝓut ꝯ dñium seu ꝯ ꝓprietatē ac vsumfructū: ac ius vtēdi diuidiť: ⁊ iō nō est mirū si p sctōs alie diffinitōes de vsu date fuerit: cū ipm vti aliť sumpserit q̄ sumat cōstitutio antedicta.

Scōa ps istiꝰ capituli explicat precedentem textum.

Hic respōdet ad hoc

q̄d accepit appellās q̄ diffinitio sua nō est cōsona diffinitōib⁹ sctōꝝ: dicēs q̄ nō est icōueniens q̄ eiusdē rei sint plures diffinitōes: ⁊ ideo nō est absurdū q̄ vti diffiniať aliť q̄ scti diffiniūt: q: aliť accipiť a sctis: ⁊ aliť i decre. Exijt ⁊ i ꝓstitutōe ad cōditorē. Sed dicūt isti ipugnatores q̄ ꝟ deficit i duob⁹. Primo q: ad mētē appellātis nequaq̄ rñdet. Scōo q: sibijpi cōtradicit. Q: ad mētē appellātis neq̄q̄ rndeat conaňť oñdere: nō em̄ appellans negare volebat eiusdē rei posse esse diffinitōes diuersas: imo ꝯcederet q̄ vti posset diuersimode diffiniri: ꝟ suppositū tāq̄ certū q̄ scti ⁊ maxime Augustin⁹ q̄ de vti multū exq̄site tractauit in diuersis locis: nō loquunť de vti semp ipropríe: imo ꝓprie loq̄banť. Cū igiť diffinitio isti⁹ ipugnati de vti nō sit ꝓsona nec eadē i snīa cū diffinitōnib⁹ sanctoꝝ de vti: seq̄tur manifeste q̄ nō solū diffinitio isti⁹ de vti ñ est ꝓpria: imo siue ista sit ꝓpria siue ipropria siue nulla: aliq̄ alia ab ista est ꝓpria diffinitio ipius vti ⁊ ita male dicit affirmans q̄ sola sua diffinitio de vti est ꝓpria: cum diffinitio sanctoꝝ de vti sit ꝓpria. Ex quo seq̄tur q̄ cū diffinitio sctoꝝ de vti conueniat nobis respectu rerū ꝓsumptibiliū vsu reb⁹ ꝓsumptibilib⁹ ꝓprie vti ꝓtigit: qđ iste negat. Scōo dicūt q̄ iste ꝯdicit sibijpi cū dicit q̄ decre. Exijt. ⁊ sua ad cōditorē loq̄tur de vsu ꝓut diuidiť contra dñium seu ꝓprietatem

Tertia ps istius capli i qua ponit impugnatio propter duo.

De prīmo.

De scōo.

et vsumfructū ac ius vtendi:tū quia cōstat q̄ decretalis Exiit loquit̄ de vsu q̄ est act⁹ comedēdi bibēdi induēdi ⁊ hmōi: q̄ ꝓprie possunt in reb⁹ cōsumptibilib⁹ repiri:qō iste negat.tū q⁹ vsus distinct⁹ cōtra ius vtēdi nō ē ille vsus q̄ sic sic diffinit̄.vsus est ius vtēdi reb⁹ alienis ergo loquit̄ de alio vsu q̄ sit ille vsus:alius est vsus facti. vsus aūt facti etiā ꝑz istū sicut ostēsum est supra:cōprehendit actū bibēdi comedendi ⁊c.ergo ille vsus q̄ distinguit̄ cōtra ius vtēdi i reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ ꝓprie reperit̄ ⌊Ipsum vti sumunt alit̄ ⁊c.⌋ tū ꝓprie sumūt ⁊ ꝓpe loquebant̄ aliter sumēdo ipm vti ⌊Vti est res q̄ in vsum veniūt referre ad ea q̄b⁹ fruendū est ⌋ ℔ licet sit diffinitio seu notificatio augustini tū ꝓpa ē.Ex qua sequit̄ ex quo ē ꝓpria q⁹ reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ cōuenit ꝓpe vti:q⁹ ꝓprie conuenit referre res vsu cōsumptibiles ad ea q̄b⁹ fruendū ē ⌊ cui⁹ occasiōe ⁊c.⌋ s.ad reprobādū ipsā ⌊ac ius vtēdi diuidit̄ ⌋ ille est vsus facti ⌊si p sanctos alie diffinitiones ⌋tū ꝓprie ⌊cū ipm vti aliter sumpserit ⌋ sed ꝓprie ⌊q̄ sumat cōstitutio ātedicta ⌋ q̄ alit̄ accepit vti ꝑm istos q̄ aliq̄s vnq̄ āte ipm Cap. lvi.

Quarta ps istius capituli notās et exponens verba constitutionis.

Cap. LVI. Prima pars huius capituli restringit aliā cōstitutionis particulā.

Reterea iste hereticus loquendo de vsu ⁊ devti extra modū loquēdi scripture sacre ⁊ sanctoꝝ se ponit:dicit em̄ i reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ locū habere absq̄ iure aliquo simplicē vsum facti:ꝓfecto modus iste loquēdi nec i nouo testamēto:neq̄ i veteri:neq̄ in scripturis sanctoꝝ aliquib⁹ sicut credimus poterit reperiri. Preterea aduertat iste heretic⁹ si augustini diffinitio ꝙueniat dictis suis ipse dicit q⁹ i reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ pōt haberi vsus simplex a dñio separat⁹. Aug.aūt dicit q⁹ vti ē res q̄ in vsu veniūt referre ad ea q̄bus est fruendū. Proculdubio dicta diffinitō ei⁹ dictis non cōuenit cū de reb⁹ loq̄tur dicta diffinitio: ⁊ ipse de simplici vsu facti dicendo Vti est res q̄ in vsum ⁊c.

Secunda pars in qua ponitur exercitio precedēs particule.

Hic reprehēdit appellantē quātū ad modū loquendi quo ad hoc q⁹ ponit simplicē vsuz facti i reb⁹:tū q⁹ talis modus i biblia vel i libris sanctoꝝ minime repitur: tū q⁹ talis modus loquēdi nō cōuenit cū diffinitiōe quā ponit augustin⁹ de vti. Sz ipugnatores dicūt q⁹ iste repbēdit hic appellantē iuste. Primo q⁹ ꝛz iste modus loquendi sub eisdē vocib⁹ simul iūct̄ nō iueniat̄ i nouo nec i veteri testamento:nec in libris sanctoꝝ dogmatizatoꝝ ab ecclia: iueniē tū in scripturis autēticis sūmoꝝ pōtificū. Jsto em̄ mō loquendi vtit̄ nicolaus tertius in decretali Exiit cū dicit Cū in reb⁹ tpalib⁹ sit cōsiderare preciꝫ puū ꝓpetatē possessionē:vsumfructū ius vtēdi ⁊ simplicē facti vsum:⁊ infra. Nec ꝙ hoc q⁹ ꝓprietatē vsus ⁊ rei cuiuscūq̄ a se dñiuz abdicasse videātur: simplici vsui renūciatū esse cōuincit̄:⁊ Clemēs quit⁹ in decretali Exiui:Alit quas ⁊ quarū vsus facti licz hꝫ: dimisso ipsis fratrib⁹ tm̄modo simplici vsu facti:⁊ ita reprehēdere appellantē ꝓpt̄ istū modū loquēdi est reprehēdere modū loquēdi summoꝝ pontificū.

Secundo.

Scō q⁹ iuste repbēdat cū.patet q⁹ modⁿ loquēdi q̄ nō iueniat̄ modo loquēdi scripture diuine cōtrari⁹ ℔ cōgruēs:est nullaten⁹ arguēd⁹ Nā ꝑm glosaz ꝑme thy.vlt. Nō oēs sed ꝓpbane solū vocū nouitates sunt vitāde. Sūt enim doctrine religionis cōgruētes:ꝙ boꝝ q̄dā nouitates. Licet igit̄ iste mod⁹ loquēdi eēt nou⁹ cū tū sit a mltis tpib⁹ vsitat⁹:si est ꝯgruēs scripture diuine:est minie arguēdus:q⁹ ꝙo sit congruēs scripture diuine:ostēdit̄ q⁹ p simplicem facti vsuz:nō itelligit appellās nisi vsuz facti q̄ nō necessario habz ius annexū:quo valeat q̄s ꝓ vsu rei in iudicio litigare: sed multos habuisse talē vsum ex scriptura diuina cōuincitur sicut superi⁹ patet:⁊ posteri⁹ āplius ostendet̄: ergo iste mod⁹ loquēdi est cōgruus ad exprimēduz qualez vsuz cōtingit habere in reb⁹ ꝑm q⁹ scriptura diuina sumit vsuz. Tertio dicūt q⁹ reprehēdit eū iuste cū intēdit eū reprehēdere q⁹ diffinitio augustini nō cōuenit cū dict̄ suis ꝓpt̄ hoc eni est minie arguēdus: q⁹ quādo voces sunt eq̄uoce:licet vti illis vocib⁹ nō solū i vna significatiōe:ꝑ etiā in alia. Vsus autē eq̄uoce accipit̄ in diuersis locis:⁊ iō licz vti hoc noīe aliomō q⁹ in determinato loco loquit̄ augustin⁹ ꝑsertim cuz augustin⁹ alibi vtat̄ eodē modo hoc vocabulo vsus ⌊Extra modū loquēdi scripture sacre ⁊ sctoꝝ se ponit ⌋ verū est dicūt isti vocalit̄: modo tm̄ loquēdi eoꝝ minime aduersat̄. Nec etiā negat modū eoꝝ loquendi ℔ ꝟtualit̄ ex scriptura diuina ⁊ libris sctoꝝ accipit̄. Sz mod⁹ loquendi isti⁹ ipugnati modo loquēdi biblie aduersatur: cū neget modū loquēdi biblie ⁊ sctoꝝ:dicēs.q⁹ reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ nō cōtingit vti absq̄ iure. Aliq̄n eni est absq̄ iure:cōstat eni q⁹ fur comedēdo panē quē furat⁹ est habz simplicē facti vsuz:q⁹ habz actū cōedēdi panē.⁊ tm̄ sine iure imo ꝙtra ius Aliq̄n ꝙo inuenit̄ sine iure: sed nō sine licētia Aliquotiēs inuenit̄ cū iure accipiēdo simpliczez facti vsuz in vna significatiōe ei⁹ ⌊ Profecto iste mod⁹ loquēdi ⁊c ⌋ verū est q⁹ nō iuenit̄ vocalit̄:sic̄ nec iste res vsu ꝙsumptibiles:neut̄ tm̄ mod⁹ loquēdi est a sapiētib⁹ reproband⁹:q⁹

Quarta pars ponit notabilia super litteram.

Opis nonagīta dierū

vterq; scripture sacre est ꝓgruēs [si augusti ni diffinitio cōueniat dictis suis] nec repugnat nec cōuenit: q; aliꝫ accipit vsuz ibi augustin⁹ ⁊ aliꝫ appellās. Alibi tn realiꝫ cōuenit mod⁹ loquēdi augustini cū dictis appellātis [cū de reb⁹ loquat dicta diffinitio] ꝓcipaliꝫ loquit ibi augustin⁹ de actu q̄ est vti ⁊ scdario de rebus. Diffinit enī vti: ⁊ ita ꝓcipaliꝫ loquit de vti: ipe de simplici vsu facti. Ita ꝓcipaliꝫ: et tn nihilomin⁹ loquit de reb⁹: respectu quaruz pōt esse simplex vsus facti. Cap. lvij.

Cap. LVII Pria ps isti⁹ capli recitās aliā p tez constitutiōis.

Dhuc dicit iste

a beretic⁹ q; ꝓdicta assertio dēmiatōi sctē: rōne ecclie obuiat i sepedicta decretali Extir: dicēte sic. Jn bijs q̄ ad victū ⁊ vestitū ⁊ diuinuz cultū ac sapiale studiū ptinēt necessariū vsuz rerū fratrib⁹ esse ꝓcessuz. Ex q̄b⁹ ꝑbis colligit euidēter q; ꝓtingit vti reb⁹ ptinētib⁹ ad victū ⁊ vestitū: quas cōstat eē res ꝓsumptibiles vsu

Scda ps isti⁹ capli declarans textū constitutōis.

Jhic respondet ad vlti

mā obiectionē appellātis cōtra assertionē ꝓdictā: ⁊ post recitat ipam. Scdo soluit i pte immediate sequēti. Obiectio patēs est de se. Dicūt isti ipugnatores q; iste impugnat⁹ vnā obiectionē positā in appellatōe dimittit: q̄ talis est. Preterea q̄b⁹ vti nō cōtingit: nō ꝓtingit abuti: q; cū vti ⁊ abuti sint ꝓria nata sunt fieri circa idē. si ergo nō ꝓtingit vti reb⁹ ꝓsumptibilib⁹: eis nō ꝓtigit abuti. [Necessariū vsuz] Necessariū vsuz vocat actū circa res exterioꝝ tpalē: sine quo nō pōt ꝓbuari natura. Ca. lvij.

Tertia ps isti⁹ capli ipobans ad ducta p ꝓstitutionem.

Quarta ps isti⁹ capli notās ⁊ exponēs verba cōstitutionis.

Cap. LVIII Pria ps isti⁹ capli recitās aliā p tem cōstitutiōis.

Jcimus q; per

b ꝑba illa nō ꝓcessit fratrib⁹ simplicē vsuz facti: imo hoc ipo q; ipis vsuz cōcessit: si cōcessio valuit ius ipis vtēdi ꝓcessit: ⁊ sic i illū nō habuit simplicē vsuz facti. Et si dicat q; immo nulluz ius ꝓcessit. Dicim⁹ q; q̄tuz ad res vsu ꝓsumptibiles posuit vsuz ipropē: p rei ꝓsumptiōe: nec ē nouū q̄ idē ꝑbū ponat ipropē: ⁊ ꝑpe respectu diuersoꝝ. Preterea decretalis pdcā dicit necessariū vsuz rerū in bijs q̄ ad victū ⁊ vestitū ptinēt frib⁹ esse ꝓcessuz. Nō dicit vsuz facti ⁊ sic nihil facit ꝑ eo. ⁊ si oino dicat: q; cōditor canonis itellexit de vsu facti: sumēdo vsum ꝑprie. dicim⁹ q; cū in talib⁹ reb⁹ vsus cōstitui nequeat neq; hri: vt ꝓbat dcā cōstitutio. ⁊ est ꝓbatū supra in articulo prio. Dicta ꝓstitutio cōtineret q̄tuz ad hoc ipossibile: ⁊ p consequēs cum constitutio possibilis esse debeat: nō valeret: nō tamen illa fuit conditoris intētio vt ꝓbat cōstitutio ad ꝓditoꝝ canonū ātedicta.

Jn parte ista ad obie

Scda pars isti⁹ capituli declarās textū cōstitutōis

ctioē pmissā respōdet. Et quatuor ponit rōes Prima ē q; ꝑba illa decretalis Extir: nō habeāt q; ꝓcessit fratrib⁹ simplicē facti vsuz. Secūda ē q; nicola⁹ accepit ibi vsuz ipropē ⁊ illa ponit ibi: ⁊ si dicat. Tertia q; decretalis Extir nō loquit ibi de vsu facti ⁊ ponit ibi preterea Quarta q; si decretalis Extir: loquit de vsu facti ꝑpe ipa ē ipossibilis ⁊ nō renēda ⁊ illa ponit ibi: ⁊ si oino. Sz isti ipugnatores dicunt ꝓdicta ꝑba cōtinere quatuor falsa. Primū est q; dñs nicola⁹ p illa ꝑba nō cōcessit simplicez vsuz facti. Scōz ē q; nicola⁹ quo ad res vsu cōsumptibiles accepit vsum ipropē. Tertiū ē q; nō ꝓcessit eis vsuz facti. Quartū q; si decretalis Extir: itellexerit de vsu facti ꝑpe loquēdo nō valeret: q; eēt ipossibilis.

Tertia pars isti⁹ capituli ipobās predicta quo ad quatuor falsa.

Quo aūt ꝓmū. s. q; nicola⁹ nō ꝓcessit fratrib⁹ simplicē facti vsum sit falsuz ꝑbare conāt. Nicolaus cū dicit i dicta decretali Extir: i hꝫ ꝑba. nō talis abdicatio ꝑpetatis omimode renūciatiōem vsus rerū cuiꝫ videat iducere. Nā cū i reb⁹ tpalib⁹ sit ꝓsiderare pcipuū ꝑpetatez possessionē: vsum fructū: ius vtēdi ⁊ simplicē facti vsuz: ⁊ vltio tāꝫ necessario egeat: lz ꝑmis carere possit vita mortaliū: nulla prorsus pōt eē ꝑfessio q̄ a se vsuz necessarie sustētatiōis excludat. Ex q̄b⁹ ꝑbis colligūt duo: quoꝝ ꝓmū ē: q; nicola⁹ fratrib⁹ tribuit simplicē facti vsuz. Nā illū vsum quo necessarie eget vita mortaliuz tribuit fratrib⁹: ꝫ simplici vsu facti necessario eget vita mortaliū ꝑm nicolaū: cū dicat lz ꝑmis carere possit. Ex quo seq̄t: q; vltimo. s. simplici vsu facti necessario eget vita mortaliū: g̃ attribuit fratrib⁹ simplicē fci vsuz. Scōz q̄b colligit ex ꝓdictis ē q; nicola⁹ tertiꝫ p simplicē vsuz fci itelligit vsuz necessarie sustētatōis: vl vsuz necessarie sustētatōis cōꝑhēdit sub simplici vsu cū dicit: lz ꝑmis carere possit vita mortaliuz: nulla prorsus pt eē ꝑfessio q̄ a se vsuz necrie sustētatōis excludat. Que ꝑba eēnt penit⁹ icōnera nisi p vltimū. s. simplicē fci vsuz: itelligeret vl cōꝑhēderet vsuz necrie sustētatōis. Ecō stat g̃ q; nicola⁹ p simplicē fci vsuz: vl itelligit vsum necrie sustētatōis vl sub simplici facti vsu: vsum necrie sustētatiōis cōꝑhēdit. Et ex isto seq̄t euidēt q; nicola⁹ tertiꝫ tribuit ⁊ ꝓcedit frib⁹ simplicē fci vsū: ex quo ꝓcedit eis vsu necrie sustētatōis. Jtē idē nicolaus sic dicit Clerū ꝓdecēs fuit ei ꝑfessiōi q̄ se spōte deuouit xp̄o pauperē i tāta pauptate sectari oiz abdicare dñiuz ⁊ rerū sibi cōcessarū necrio vsu foze ptētā. Ubi p ꝫ q; ꝑpetatē vsus ⁊ rei cuius

De primo fallo hic cōtento.

cūcq; dñium a se abdicasse vī simplici vsui ois rei renūciatū eē cōuincīt. Ex hys ꝫbis pz q p vsuz nccārie sustētatōis simplicē fci vsuz itelligit. Et si diceret forsitā ipugnāt? q p vsū neccārie sustētatiōis itelligit simplicē vsū nō simplicē vsuz fci. Dñ dicit simplici vsui ois rei ꝛc. Nō dicit simplici vsui fcī. dicūt q nō ē verū. nā q p simplicē vsū itelligat simplicē vsū fcī. pz p illa q̄ post ꝫ ba pmissa imediate sequunt. Aut em: q̄ inq̄ vsus nō iuris ꝑ fci tm̄mō nomē hns ꝛc. Ex q̄b? clare pz q loq̄t de simplici vsu fcī ꝛ ita p vsū neccārie sustētatiōis itelligit simplicē vsū fcī. vl ecouerso ꝛ quodcūcq; hoz det: se quit q sicut tribuit nicola? frib? vsū neccārie sustētatōis ita tribuit eis simplicē vsum fci. Ex ꝑ seq̄t q tribuit frib? simplicē fcī vsuz respectu rerū cōsumptibiliuz vsu. Nā vsus neccārie sustētatōis ē respectū rerū vsu cōsūptibiliū: qđ ex ꝫbis nicolai colligī cū ait Quiīmo neccīarū rerū tā ad vite sustētationē q̄ etiā officiozū sui stat? executōnē excepto qđ ꝺ pecunia infra sub iūgit moderat? vsus ꝑm eoz regulā ꝛ veritatē oimodā: ꝓcessus ē frib?: q̄b? reb? fres licite vti pñt. Ex q̄b? ꝫbis pz q distīguit res necessarias ad vite sustētationē ab aliis reb?: et nō nisi sicut res vsu cōsumptibiles: a reb? nō ꝓsūptibilib? vsū: g̃ vsus neccārie sustētatōis ē respectū rerū vsu ꝓsūptibiliū ꝛ ois vsus neccārie sustētatōis ē simplex vsus fci: g̃ aliq̄s simplex vsus fci ē respectu rex ꝓsūptibiliū vsu ꝫz nico. Ex p̄dict̄ pt colligī vt vī: q nō sp simplex vsus ꝫz nicolaū excludit ius ꝛ ꝓpetatē: tū q: tunc simplici vsu fci nō nccārio egeret vita mortaliū: q: vita mortaliū nō nccārio egz aliquo qđ nccio excludit ius ꝛ ꝓpetatē. Multi em̄ diuites subsistētāt sine oi vsu excludēte ius ꝛ ꝓpetatē. Cū multi sp vtant reb? ꝓpꝫs ꝛ nō alienis: tū q: vsus neccie sustētatōis excludit oīe ius positiuū ꝛ ꝓ ns ꝓpetatē. Ad ꝑ dicūt isti q nicola? nō loq̄t ibi ꝺ vsu neccie sustētatōis i cōi: ꝑ loq̄t determiate de vsu neccie sustētatōis fratrū minoz. Et verū ē q aliq̄s vsus neccie sustētatōis ꝫz nō q: ē vsus neccie sustētatōis: ꝑ ꝓpt abdicationē ois iuris ānexā excludit oīe ius ꝛ ꝓpetatē: ꝛ sic dicēdū ē cōsimiliť de simplici vsu q aliq̄s simplex vsus fci ꝓpt abdicationē ois iuris ānexā excludit oīe ius positiuuz: ꝑ nō ois simplex vsus fcī excludit oīe ius: q̄uis ī vna significatione ois simplex vsus facti excludat ius ꝛ ꝓpetatē. Ex p̄dictis colligī euident q ois vsus neccārie sustētatiōis est simplex vsus facti in vna significatione: licet nō econuerso.

Scđo colligī q ois ytēs re quacūcq; vsu cōsumptibili vsu: vel nō ꝓsumptibili vsu: habet simplicē vsuz facti: hoc est habet aliquē actuz vtēdi qui pōt separi ab oi iure: licz nō sp sepet ab oi iure. Dis enī actus exterioz vtēdi re tpali de quo nūc est sermo: est indifferēs ad actuz licitū ꝛ illicitū: ꝛ ita ois talis est simplex vsus facti. hoc est: est vsus q̄ pōt eē sine oi iure: imo pōt esse cōtra ius ꝛ illicit?. qđ ergo dicūt frēs minozes singularī hāc vsuz simplicē facti: debz intelligi cū dictiōe exclusiua vel eq̄pollēti sic frēs minozes habēt in reb? q̄b? vtūtur tm̄ simplicē vsuz facti vel nō habēt ius sed simplicez vsum facti. Et si q̄rat: ad qđ ergo addit simplex cū sufficeret dicere habēt tm̄ vsum facti. Dicūt q addit simplex ad insinuāduz q talis vsus facti nō necessario habet annexū qđcūcq; ius. hoc aūt nō insinuat ita sine hac dictione simplex: cuz dicit vsus facti: sicut cū dicit simplex vsus facti. Scđo dicūt isti ipugnatoz q aliud falsuz continēt ꝫba p̄dicta: q nicola? videlz in ꝫbis p̄missis accepit vsuz ipropꝛe. q eni ꝑ sit falsuz ostendūt: q: nicola? accepit ibi vsuz sicut accipit in scriptura sacra ꝛ i doctrina sctoꝝ ꝛ in medicina ꝛ in phia morali ꝛ naturali: ac etiā in vulgari modo loquēdi. Sed scriptura sacra ac phia ꝛ vulgaris mod? loquēdi sic loquēdo de vsu nō loquūtur ipropꝛe: nec vnq̄ auditū est q aliq̄s intelligēs dixerit talē modū loquēdi: iste vtit cibo ꝛ potu vel ꝓsimili esse ipropꝛiū. g̃ nicola? sequēs modū loquēdi scripture diuine ꝛ phie ꝛ vulgaris locutōis accepit propꝛe vsuz. Tertiū falsum ꝓtentū in ꝫbis p̄dictis ꝑm istos: est q nicola? terti? non cōcessit fribus vsum quo necessario eget vita mortaliū. talis est simplex vsus facti: sicut ptz ibi. Cū in reb? tpalib? ꝛc. Sed simplex vsus facti: est vsus facti. g̃ ꝓcessit eis vsum facti. ꝑ nō solū sniališ: ꝑ etiā vocališ explicat manifeste. Nā loquēs de vsu cōcesso frib? ait: q̄ inq̄ vsus nō iuris: ꝑ facti tm̄mō nomen habēs: qđ facti est tm̄: in vtēdo pōt vtēti b? nil iuris. Ex q̄b? ꝫbis ptz idubie q vsum facti ꝓcessit fratrib?.

Ex quo patet vlteri?: q vsus facti distinguit ab vsu iuris: ꝛ q pōt esse sine vsu iuris. Quartū falsum est q si decretalis etiȝt itellexerit de vsu facti propꝛe loquēdo nō valeret: q: esset de ipossibili. q eni ꝑ debeat reputari falsum. ptz q: cōstat q nicola? intelligit de vsu facti: sicut ostēsuz est: ꝑ vsum facti repiri in hys q̄ ptinēt

Nota quare dicitur simplex vsus facti.

De scđo falso.

De tertio falso.

De quarto falso.

Opis nonagīta dierū

Quarta pars ponit notabilia sup litteram.

ad victū ⁊ vestitū: nō ē ipossibile sic oñsuz est. g̃ ꝓpt̃ ꝟ nō dz iudicari decretalis Exiȳt: nōva lere ⌊ꝓ ȳba illa nō ꝯcessit frib⁹ simplicē vsum fci ⌋ ꝟ pz eē falsū q: ꝯcessit eis necessariū vsuz ꝟ vsus nccari⁹ ē simplex vsus fci sic oñsuz ē: g̃ ⁊c. ⌊si ꝯcessio valuit ius ipis vtēdi ꝯcessit ⌋ ꝟ falsū ⁊ ꝓriū ifti ipugtoC vt dicūt isti ❍q̃ sit falsuz pz q: aliq̃d ꝯcedit absq; iure. q̃ sit ꝓriū ipugnato ptz q: ꝟz eū i hmōi reb⁹ q̃ ad victū pertinēt ⁊ vestitū: nō ꝑt haberi ius vtēdi ꝟ bñ ꝓpetas: ⁊ tñ pñt ꝯcedi: g̃ pñt ꝯcedi sine iure vtēdi ⌊Et sic i illis nō bñt simplicē vsū fci ⌋ Vnde i fert ꝟz istos: q: simplex vsus fci pōt eē cū iure vtēdi q̃uis nō nccario req̃rat ius vtēdi: sicut act⁹ comedēdi pōt eē cū iure comedendi licet nō req̃rat nccario ius comedēdi ad ꝟ q̃ sit i rerū natura ⌊posuit vsū ipropꝫ p rei ꝯsūptiōe ⌋ inuit q̃ ꝯsūptō rei sit vs⁹ ipropꝫ: qđ falsū ē imo aliq̃ ꝯsūptō rei ē ꝓpe vsus. Nō ois tñ ꝯsūptio ē ꝓpe vsus ⌊nō dicē vsū fci ⌋ verū ē q̃ ibi nō dicē vocalit̃ vsū fci ꝟ p supra dixit simplicē vsuz fci: ⁊ ex ȳbis decretalis Exiȳt: patēt bñ q̃ vsus necessari⁹ ē vsus fci: q: vsus nccari⁹ no ē vsus iuris q: mīri sustētāt ⁊ sua officia exequūt absq; vsu rur ⌋ sic pz de frib⁹ miouꝫb⁹ ⁊ etiā de illis q̃ i reb⁹ q̃b⁹ vtūt nō bñt dñiū ⁊ ꝓpetate q̃ sustētāt ⁊ sua officia exequūt absq; vsu iur ⌋. Vsus g̃ iur ⌋ nō ē nccarius ad victū ⁊ vestitū ⁊ diuinū cultū ac sapiale studiū: ille g̃ vsus q̃ ē nccarius ad ꝓdcā ē vsus fci ⁊ p ons q̃ loq̃t̃ de vsu nccario ad ꝓdicta loq̃t̃ de vsu fci: sm ialit̃ q̃uis nō spvocalit̃ ⌊dicta ꝓstitutio ꝓtineret q̃tū ad ꝟ ipossibile ⌋ ꝟ ⁊ illa q̃ imediate ꝑcedūt dicūt eē falsa ⌊nō tñ illa fuit ꝯditoris itētio ⌋ ꝟ dicūt eē ❍ itellectū etiā oiz emulox q̃ añ ipz fuerūt ⌊vt ꝓbat constitutio ad conditorem. ⌋ dicunt q̃ sophistice probat et male. Capitulū. lix.

Cap. LIX In prima parte istius capituli recitat aliā cōstitutionis particulā.

Vrsus dict⁹ here

r ticus dic dictā ꝓstitutionē ad cōditorē canonū: errorē aliū ꝓtinere i eo q̃ ꝓtinet q̃ sequūt. Preterea inq̃t si simplex fci vsus absq; iure vtēdi haberi posset ab aliquo: ꝓstat q̃ nōiust⁹ eēt act⁹ vtēdi hmōi reputādus: cū ille vsus fuerit cui ius nō cōpetebat vtēdi: talis aūt vsus. s. nōiustus ad ꝓtectiōis statū nequaq̃ ꝓtinet: nec ꝓtectōi aliq̃d adȳcit: ꝟ potⁱ sibi repugnare ac detrahere nosc̄it manifeste: ⁊ infra. loquēs de vsu fci cōcesso frib⁹ ꝟz q̃ i decretali Exiȳt: ꝓtinet sic dic. Ex quo seq̃t q̃ vsus fci de quo ordiatē loq̃t: de tali itelligi debeat: q̃ iust⁹ sit et ꝓ quo cōpetat ius vtēdi.

Secunda pars in qua ponitur explicatio precedentis particule.

Postquā i pte pcedēti

iste ipugn⁹ respōdit ad obiectiōes appellātis

cōtra scdam assertionē suā. hic respōdet ad obiectiōes appellātis ꝯ tertiā assertionē: quā reputat appellās erroneā. Et diuidit in tres ptes. Prio recitat suā assertiōez. Scdo recitat obiectiōes appellātis imediate i pte sequēti. Tertio ndet ad obiectōnes ibi. Ad ꝟ dicim⁹

Est igit̃ assertio ꝟ recitata: quā ipugnare intēdit appellās: q̃ null⁹ act⁹ vtēdi pōt esse licitus absq; iure vtēdi ⌊ Nōiust⁹ esset act⁹ vtēdi hmōi reputād⁹. ⌋ Hec est affirmatiua de ī mio infinito: q: nō est ibi necessario infinitans: vt iste sit sensus act⁹ vtēdi hmōi esset reputādus nōiust⁹ ⌊ Talis aūt vsus. s. nōiust⁹ ad pfectōis statū nequaq̃ ꝓtinet ⌋ hec habet vnuz sensum falsuz sicut patebit inferi⁹: siue bēat sensuz veruz: siue nō ⌊ Sz potⁱ sibi repugnare ac detrahere noscit̃ manifeste ⌋ hec etiā habet sensum falsuz ⌊ Qui iust⁹, sit ⁊ ꝓ quo cōpetat ius vtēdi ⌋ hoc includit falsuz vt patebit. Cap. lx.

Quarta ps istⁱ capl̄i: declarās rem circa lām.

Cap. LX Prīa ps istⁱ capl̄i recitat aliā ꝓtem cōstitutiōis.

Ste hereticus vo

i lēs ponere ꝓstitutiōi: qđ nō dicit q̃ pdicta ꝓstitutio itelligit loq̃ de iure vtēdi ciuili ⁊ mūdano: qđ est ius ꝓpriū ꝓ quo dat̃ actio in iudicio: sicut ptz in hac ꝓstitutōe ad conditorē ⁊ in ꝓstitutione: q̃ incipit. Ex quorundaz. in qua hic vt dicit manifestat apte de quo asserit inferi⁹ se dicturū. hec aūt asserit obiare sacre scripture dicēti Matth. xix. in pson ap̄lorum. Ecce nos reliquimus oia ⁊c. Ex quo vt dicit ꝓ doctores catholicos ptz q̃ relinquūt ius agendi i iudicio: qđ nō stat cū tali ꝓfectōe superrogatōis q̃ iplicat aliquod pctm sicut ꝓbat ap̄ls. i. ad corinth. iij. dicēs. Jam q̃dē oīno delictū est i vob: q: iudicia habet̃ inter vos: ⁊ iō ❍ vt dic̄ ❍ rps inīxit pfect̃ vt nō litigēt neq̃ ꝓtēdāt i iudicio Matth. v. ⁊ Luc. vi.

Scda ps istⁱ capl̄i declarans rem ꝓtū constitutiōis

Hic iste ipugnatus re

citat obiectionē appellātis ꝯ assertionē pdictā: quā reputat erroneā: q̃ cōsistit in ꝟ q̃ ipugnat⁹ loquit̃ de iure ciuili ⁊ mūdano: ꝓ qđ dat̃ actio in iudicio. De tali aūt iure dicit appellās q̃ ap̄li nō habuerūt tale ius: ⁊ tñ habuerūt licitū vsuz multarū rerū. Ad euidentiā pdicte obiectionis ⁊ aliarū isti ipugnatores faciūt quicq̃. Prio enī adducūt obiectiōes alias appellātis ꝯ pdictā assertionē. qs iste ex scia certa dimittit. Scdo notāt de quo vsu fit ꝟ mo Tertio declarāt de quo iure locut⁹ ē appellās ⁊ etiā ipugnat⁹. Quarto ostēdūt differentiā inter vsuz iustū ⁊ licitū. Quito explicāt intētionē appellātis q̃tuz ad obiectionē premissam.

Tertia ps istⁱ capl̄i quinq; facit. De primo.

Dicūt igit̃ isti ipugnatores q̃ appellās post ȳba q̃ recitat iste: vt suā magnā intentiōez ex-

De primo.

primeret ímediate subiūxit dicēs. Prēkea nul lus de mltitudie credētiū aliqō ius ppriū ha bebat: vt ꝺ: act. iiij. Tūc ꝓstat q̄ q̄lz aplox̄ 7 il lox̄ de mltitudie credētiū hēbat vsuz rerū v su ꝓsumptibiliū 7 nō hēbat ius ciuile 7 mūdanū ergo dicere q̄ nō possit hāi vsus facti absq̄ ta li iure vtēdi ꝓdicit scripture sacre. Prēkea ēt talis assertio diffinitiōi sctē romane ecclie ob uiat māifeste: qꝺ ptz ex plib⁹. Prio ex eo q̄ dicta decretalis Extr̄ dicit q̄ in reb⁹ tpalib⁹ est ꝓsiderare pprietatē: possessionez: vsumfructū ius vtēdi: 7 simplicē fcti vsuz. 7 q̄ vltio tanq̄ necērio egeat. licz ꝑmis carere possit vita mor talīū. nulla ꝓprius pōt eē ꝓfessio q̄ a se vsuz ne cessarie sustētatiōis excludat. Ex q̄b⁹ ꝺbis cla re ptz q̄ vita moꝛtaliū pōt licite carere ꝓpeta te: possessiōe: vsufructu: 7 iure vtendi: 7 ꝓtēta esse simplici vsu facti rerū nccariarū ad vitaz. 7 ita pōt hāi vsus simplex facti absq̄ iure vtē di: ꝑm eccle determiatōez. Scꝺo ex eo q̄ i ea dē diffinitiōe ecclie insinuat q̄ nec p̄ hō q̄ ꝓpe tatē vsus 7 rei cuuslibz dñiuz abdicasse videt simplici vsui renūciatū esse conuicit. Ex q̄b⁹ ꝺbis clare ptz q̄ dicta ꝓfessio fratruz mioꝝ ius ppriū abdicauit: 7 p ꝓsequēs ius vtēdi ciuile qꝺ est ius ppriū: 7 sic habēt vsuz fcti simplicē absq̄ tn̄ iure vtēdi. Tertio ex eo q̄ eadē decre talis dicit sic. Qui inq̄ vsus non iuris: ꝑ facti tm̄modo nomē hns: qꝺ fcti est tm̄ i vtēdo: ꝓbz vtētib⁹ nihil iuris. Ex q̄b⁹ ꝺbis ptz q̄ licz hāe licitū vsuz absq̄ iure vtēdi. Itē vsus facti lici tus fuisset i statu inocētie i quo nō fuisset ius vtēdi ciuile p leges itroductū. ḡ vsus fcti lici tus pōt a tali iure vtēdi ciuili. De quo iste lo quit ⁾separi. hec verba appellationis ꝓdicte. Post q̄ q̄busdā inꝛpositis: q̄ iste ipugnat⁹ ife rius recitabit: ꝓcludit applās dicēs. Ex ꝓdi ctis ptz q̄ ipe errat cum dicit q̄ ordinatio dñi nicolai debz itelligi de vsu: p quo cōpetit ius vtēdi: qz nō debz itelligi de vsu p quo ꝓpetit ius vtēdi: ꝑ de vsu p quo ꝓpetit licētia vtēdi.

Dec ꝺba appellatiōis q̄ vt dicūt isti ipugtores: ipugnat⁹ omisit ppr̄ duo. Prio qz ad ipsa nesciuit rōem quācūq̄ habēt apparētiā iue nire. Scꝺo ne ex ipsis pateret expressi⁹ quō obiectiōes 7 alie appellātis rōes insolubiles pseuerāt. Scꝺo isti ipugtores notāt de quo vsu fit hic ꝑmo. dicētes: q̄ ꝑ nō fit ꝑmo de vsu rerū ꝓsumptibiliū tm̄: ꝑ de vsu fcti quarūcūq̄ rerū respectu q̄rū ꝓtigit hāe vsū fci. 7 iō dicūt q̄ iste ipugt⁹ nō poterit recurrere ad illā mise rā fugā: dicēdo q̄ alij sumūt vsuz ip:oꝝe et ipe ppriē: sicut fecit rndēdo ad obiectōes ꝺ scꝺaz assertionē. Tertio isti ipugnatores declarāt de quo iure vtēdi locut⁹ est appellās: 7 ēt ipu gnat⁹ dicētes q̄ appellans 7 ipugnat⁹ locuti sūt ꝺ iure vtēdi ꝑz q̄ loq̄t decretal Extr̄. q̄ ap pellās talit locut⁹ sit de iure vtēdi. Ex eo ꝑz q̄ ad defēsionē dicte decretal Extr̄: aiam 7 cor pus exponit: q̄ aūt iste ipugnat⁹ locut⁹ fuerit sic de iure vtēdi ꝑz. nā ipe exꝑsse supra capo. xxxvij. xlij. 7. lv. dic ꝓstitutoēz ad ꝺitorē fuis se factā gra decretal Extr̄. 7 q̄ iō loq̄t de vti 7 vsu sic loq̄t decretal Extr̄: ḡ eadē rōne loq̄t ꝺ iure vtēdi sicut loq̄tur decretal Extr̄. Ad sci endū ḡ quō iste appellās 7 iste impugnat⁹ lo quūtur de iure vtēdi. videdū ē quō decretalis Extr̄: occasiōe cui⁹ orta ē iter ꝓdictos appel lātē 7 ipugnātū cōtrouersia: accepit ius vtēdi 7 quātū ad ꝺ dicūt isti ipugnatores q̄ decreta lis Extr̄: sumit ius vtēdi ꝓ iure būanitus in stituto seu būanit⁹ acq̄sito vel iueto: quo valz q̄s i iudicio litigare 7 q̄ sic accipiat dicta de cretal ꝓbare conāt. Dme em̄ ius vtendi aut ē ius naturale aut ius positiuū: sed nicola⁹ nō accepit ius vtēdi ꝓ iure naturali: tū q: dicit q̄ iure vtēdi pōt care re vita moꝛtaliū ibi. lz ꝑmis scz ꝓpetate possessionū vsufructu 7 iure vten di carere possit vita moꝛtaliū 7c. iure aūt natu rali nō ꝑt care re vita moꝛtaliū: qz tali iuri nul lus renūciare pōt: ḡ nō accepit ius vtēdi ꝓ iu re naturali: tū qz ꝑz nicolaū frēs mīnoꝛes nul lū ius vtēdi hñt i tpalib⁹ sicut ex ꝓcedētib⁹ ꝑz apte: ꝑ ꝑz eū hñt ius vtendi naturale: cū dicat ipis iure poli ad ꝓuidēdū sustētationi nature viā nō eē ꝓclusā: ḡn accepit ius vtēdi ꝓ iure naturali. Sumit ḡ ius vtēdi ꝓ iure positiuo: ius aūt positiuū vtēdi q̄litercūq̄ accipiaī vl ē būanū vl diuinū: ꝑ nicola⁹ i decretali Extr̄: n̄ accepit ius vtēdi ꝓ iure diuino positiuo: qz iu re dīno positiuo nihil in hīs tpalib⁹ possidet lz em̄ iudeī 7 aliq̄ alij sicut hētur deutr̄. ij. Ali qua possiderūt iure diuino positiuo nūc tamē null⁹ possidet aliq̄d iure positiuo diuino. Ac cepit ḡ nicola⁹ tertī⁹ ius vtēdi ꝓ iure diuino positiuo būano. illud n̄ pt itelligi nisi dupler. vel illud quo q̄s absq̄ culpa et cā ꝓuari nō ꝺz quo ꝑt aliq̄ꝺ i iudicio expiri: vl illud qꝺ cōpe tit solūmō ex gra 7 lnia quo nō ꝑt q̄s ꝺ quēcū q̄ i iudicio experiri ꝑ nicola⁹ tertī⁹ i decretali Extr̄: n̄ accepit ius vtēdi scꝺo mō: qz cū dicat exꝑsse q̄ vsus fratrū mīnoꝝ ē absq̄ oi iure vtē di: 7 tn̄ ꝑz eū nō ē sine lnia. Cōstat q̄ ius vtēdi distinguit a lnia: nicola⁹ tertī⁹ ibi accipit ius vtēdi ꝓ iure quo valz q̄s ꝓ vsu rei i iudicio ex periri. 7 sic sp loq̄t appellās ꝺ iure vtēdi lz ali qñ etiā stricti⁹ 7 nō solū isto mō loquat de iu re vtēdi. Quarto isti ipugnatores oñdūt dif ferentiā iter vsū iustū 7 vsū licitū. Ad cui⁹ eui dētiā ē sciēdū q̄ nomē iustitie tripliciter accipi

Unde orta ē hec cōtrouersia.

De quarto.

Justicia accipit tripliciter.

Opis nonagīta dierū

pōt vno mō accipiī ꝓ quadā virtute pticulari distincta ab alijs trib⁹ virtutib⁹ cardinalibus habēte materiā spālē distinctā a materia cuiuslibet alteri⁹ virtutis cardinalis ꝑm quā homo iuste operaī ad alterū. Scdo accipiī iustitia ꝓ quadā virtute cardinali q̄ vocaī iustitia legalis q̄ omēs act⁹ virtutū ordinat ad bonū cōe. Tertio accipiī iustitia ꝓ debita ordinatiōe act⁹ ad rōnē: vel aliā operationē: & ita ꝑz quosdā vocaī iustitia methaphorice sūpta & isti⁹ opionis fuit thomas. ij. ij. q. lvi. articulo scdo. vbi ait. Justitia g̃ ꝓpe dicta requirit diuersitatē suppositorū: et iō nō ē nisi vni⁹ hois ad alterū: ꝑ ꝑz similitudinē accipiunī i vno et eodē hoie diuersa p̄incipia actōnū quasi diuersa agētia sicut rō irascibilis & cōcupiscibilis & iō methaphorice i vno & eodē hoie dicī iustitia eē ꝑz q̄ rō iperat irascibili & cōcupiscibili: & ꝑm q̄ h̄ obediūt rōni & vniuersaliī ꝑm q̄ vni cuiq; pti hois attribuit q̄d ei cōuenit. vñ phs in. v. ethicor. hāc iustitiā appellat ꝑz methaphoraz dictā: & post dicit q̄ iustitia q̄ fit ꝓ fidē i nobis ē ꝑ quā iustificaī ipius q̄ q̄dē i ipa debita ordinatione ptiū aīe cōsistit. Hoc aūt pertinet ad iustitiā methaphorice dictā q̄ pōt inueniri etiā i aliquo solitariā vitā agēte. Ex hijs ptz q̄ act⁹ pōt dici triplicīt iust⁹ vel q̄ ē act⁹ elicit⁹ a iustitia pticulari: et sic sūt multi act⁹ hūani licīti & meritorij q̄ nō sūt iusti: sicut act⁹ castitatī fortitudinis mie & liberalitatis & alij multi. Alīt dī act⁹ iustus q̄ elicīt vel impaī a iustitia legali qua vult aliōs legi obedire. Et sic ꝑm philosophiaz moralē aristotelis multi sūt act⁹ aliarū virtutū etiā exteriores i cōparatiōe ad alterū q̄ lz possint esse iusti q: pñt iparari a iustitia legali pñt tamē nō esse iusti ipis existētib⁹ ꝟtuosis: q: possibile ē q̄ de illis nulla sit lex hūana penit⁹ iistituta. Alīt dicīt act⁹ iustus a iustitia Tertio mō dicta siue illa iustitia debeat methaphorice vocari iustitia siue etiā ꝓpe: et isto mō omis actus licitus ē iust⁹ q: est bon⁹ & vere cōson⁹ rōni: etiā sic ptz differentia iter vsuz licitū & vsū iustū q: accipiēdo iustū ꝑmo mō & scdo mō sicut ꝓportionaliter accipiī iustitia multi sunt vsus licīti q̄ nō sunt iusti. Tertio mō accipiēdo iustū: ois act⁹ licitus ē iustus: ꝑm eos q̄ ponūt q̄ ois actus hūanus est bonus vel malus moraliter. Quinto ex p̄dictis isti impugnatores explicāt intētionē appellantis dicētes q̄ appellās itēdit cōcludere q̄ pōt q̄s habere vsum licitū & iustuz tertio mō rerū cōsumptibiliū vsu & nō cōsumptibiliū vsu: absq; iure vtēdi quo quis valeat in iudicio litigare: licet nō possit habere vsuz iustū ꝑmo mō dictū absq; iure vtendi tali ⌊q̄d

Quomodo tripliciter actus potest dici iustus.

De quinto.

M. Guilhelmi ockam.

non dicit. ⌋ verū est q̄d nō dicit vocaliter sub eisdē verbis: hoc tamē dicit sinialiter vt iferi⁹ ostendeī ⌊intēdit loqui de iure vtēdi ciuili et mūdano⌋ hoc isti impugnatores postea ꝓbare nitētur ⌊Reliquerūt ius agēdi i iudicio⌋ q: apli reliquerūt omia q̄ i reb⁹ tpalib⁹ nō erant necessitatis nec vtilitatis ꝓ tpe illo cuiusmōi fuit ius agēdi i iudicio quātū ad ipos aplos licet vtile tūc fuerit q̄ aliqui alij fides haberēt ius agēdi i iudicio ꝓ tpalib⁹ reb⁹ ⌊nō stat cuz tali perfectione supererogationis ⌋ licet possit stare cū pfectione caritatis sicut licet act⁹ cōiugalis nō stet cū illa pfectione superogationis q̄ est virginitas: stat tñ cū pfectiōe caritatis ⌊Christus iunxit pfectis vt nō litigent &c. ⌋ h̄ xps iunxit volentib⁹ pfectissimā paupertatē exteriorē seruare: & tñ possibile ē sine diminutione caritatis i iudicio litigare.

Quarta pars ponit notabilia sup litteram.

Cap. LXI In prima parte istius capituli recitat alia cōstitutionis particulā.

D hec dicim⁹ q̄

a dicta cōstitutio apte & expresse loquiī de vsu ꝓ quo cōpetit ius vtēdi: q̄d est aliud a iure agendi pōt em̄ alicui cōpetere ius vtēdi cui nō cōpetit ius agēdi: quare dicim⁹ q̄ imponit cōstitutioni q̄d nec intellexit nec dixit. Vtrū aūt tale ius sit mūdanuz & ciuile: & an ꝓ illo aplis cōpetierit ius agēdi dicēt iferi⁹ i hijs q̄ opponit iste hereticus cōtra cōstitutionē. Cū inter.

Secunda pars in qua ponitur explicatio precedentis particule.

In pte ista iste impu

gnatus respondet ad obiectiōnes appellātis ꝑmissas & diuidit i duas ptes: q: ꝑmo ad ꝑmissa respōdet. scdo quādā respōsionē appellantis ad rōnē istius ipugnati q̄ supra. ca. lix. inuitur conaī excludere ibi. Jtē dicit dict⁹ hereticus. ꝓma i duas diuidit. Primo dicit q̄ cōstitutio ad cōditorē loquiī de vsu ꝓ quo cōpetit ius vtēdi. Scdo ostēdit q̄ cōstitutio q: quorūdā ñ loquiī de iure q̄d ē ꝓpriū i pte imediate sequēti. Dicit ergo ꝑmo q̄ appellās falsū ipo nit q: cōstitutio ad cōditorē loquiī de vsu ꝓ quo cōpetit ius vtēdi: q̄d est aliud a iure agendi. Sed isti ipugnatores circa p̄dicta sic ꝓcedūt. Primo em̄ declarāt itētionē impugnati i hac pte. Tertio hec dicta ipobare conant Quātū ad ꝑmū dicūt q̄ iste impugnat⁹ ponit hic ius vtēdi esse lniam vtendi seu licitā potestatē vtēdi: vel talē lniam nō posse eē sine iure vtēdi q̄d ex verbis eiusdē ostēdūt. Nam cito post premissa dicit i hec verba Sed hic iste hereticus iter ius & lniam videī facere differētiā: supponēs q̄ aliqs habeat lniam vtēdi ab eo q̄ eā pōt cōcedere & q̄ nō habeat ius vtēdi q̄d tñ euidēter ē falsum. Ex quib⁹ verbis colli-

Tertia ps istius capituli duo facit. De primo.

gitur q̄ lnia vtēdi est ius vtēdi ſm iſtū: vel nō ē sine iure vtēdi imo sequit̄ q̄ ipa lnia vtēdi ē ius vtēdi ſm ipm q̄ pōt q̄s dare alicui lniam vtendi nihil aliud sibi cōcedēdo. Secūdo isti impugnatores p̄dictā assertionē ip̄robare cōnātur. Ad cui⁹ euidētiā p̄mo distigūt de iure vtendi. ſcdo distingūt de lnia. tertio assertionē p̄dictā ipugnāt. Circa p̄mū dicūt q̄ ius vtēdi est duplex: quoddā em̄ ius vtēdi naturale. aliud ē ius vtendi positiuū. ius vtendi naturale cōe est omīb⁹ boibus: q̄ ex natura non ex aliqua cōstitutione supueniēte habeť. Clerūtamez licet ois homo hēat omī tpe tale ius vtendi nō tm̄ habet tale ius vtendi reb⁹ p̄ oī tpe: illi em̄ qui nullas res ꝓprias habent neq̄ cōes: lz habeāt ius vtēdi reb⁹ alienis: nō tm̄ habēt ius vtēdi reb⁹ alienis nisi p tpe necessitaſ extreme. i quo tpe ꝫ tute iuris nature oi re p̄ te sine qua vita coꝝ saluari nō posset licite vti p̄nt. Alio aūt tpe auctoritate illi⁹ iuris rebus alienis vti nō p̄nt. Aliud ē ius vtēdi positiuū qđ ex cōstitutione aliq̄ vel hūana pactiōe habeť: ꝛ de isto iure vtēdi dictū ē ꝓpus i. ca. ij. Cū istud ius vtēdi nō ē aliud q̄ quedā licita ptās exercendi actū aliquē circa rē tpalē extrisecā qua quis absq̄ culpa rōnabili ꝓuari nō dz iuitus: ꝛ si ꝓuar⁹ fuerit ꝓuantē iuste: poterit i iudicio cōuenire. Q̄ em̄ ius vtendi positiuū sit talis licita ptās: ptz q̄ nullū illicitū debet ius aliqualit̄ reputari: cū dicat ysidorus (vt habeť dist. i.) ius aūt ē dictū q̄ iuſtū ē. q̄ autē etiā tali iure vtendi nullus sine culpa ꝛ absq̄ causa rationabili dēat ꝓuari iuitus: pz. Naz oīe ius vtendi est ius: nullus aūt sine culpa et absq̄ causa rōnabili debet suo iure ꝓuari vt notat glosa extra de cōstitutionib⁹. c. i. ꝛ ex de eo qui cōgnouit cōsanguineā vxoris sue. c. vltio ꝛ. xxij. dist. ca. renouāres. ꝛ ex sacris canonib⁹ colligit̄ manifeste: g̃ iure vtendi absq̄ causa rationabili et sine culpa nullus ꝓuari debet. q̄ etiā ꝓuat⁹ iuste ꝓuantē possit i iudicio cōuenire: pz ex hoc q̄ quilibz ius suū positiuū in iudicio ꝓsequi pōt: nec alicui facit iniuriā qui ius suū ꝓsequit̄: q̄ ergo tali iure vtēdi ꝓuatur iuste: pōt ꝓuantē i iudicio cōuenire. rursus ille cui fit iniuria pōt iniuriātē coā iudice cōuenire: maxime si tali actiōi minime renūciauit: ſ illi q̄ ꝓuat tali iure vtendi sine culpa et absq̄ rōnabili causa fit iniuria: g̃ pōt i iniuriātē iudicio cōuenire: si tali actione nō renūciauerit ꝛ ita q̄ bz ius vtendi tale: pōt ꝓuātē iuste in iudicio conuenire Sed ꝰ p̄dicta obijci pōt. nā aliquis potest a iure suo ꝓuari absq̄ causa et sine culpa: q̄ ꝓuilegia sunt iura quedā: teste ysidoro qui vt habeť dist. iij. ait

Ꝓuilegia sunt leges ꝓuator⁹: q̄si ꝓuate leges. Ex q̄b⁹ verbis colligit̄ q̄ ꝓuilegia sunt leges q̄dā: ꝛ ꝓsequēs ptās ꝓcessa ꝓ ꝓuilegiū ius cēseť: sed cōcedens ꝓuilegiū pōt ad placitū sine culpa ꝛ absq̄ causa ꝓuilegiatos ꝓuilegio cōcesso ꝓuare: g̃ pōt ꝓuilegiat⁹ absq̄ cā ꝛ sine culpa iure suo ꝓuari. Ad hoc dici pōt q̄ sicut ꝓceps legibus suis nō astringit̄: imo suis legib⁹ est solut⁹: ꝛ tō respectu ip̄i⁹ quodāmodo leges nō sunt: sic etiā ꝓceps ꝓuilegijs suis nō subdit̄. ꝛ tō ptās ꝓuilegiaſ cōcessa respectu ꝓcipis quodāmō nomē iuris amittit vt respectu ip̄ius: poti⁹ gr̃a q̄ ius dicaſ. respectu tamē alioꝝ ꝓprie ius ōr: ꝛ tō ꝓcedēs ꝓuilegium: pōt ad placitū ꝓuilegiatos ꝓuare. Alij aūt nō possunt. nemo g̃ iure suo ab illo respectu cui⁹ nō gr̃a: ſ ius ꝓprie ōr: debz sine culpa: ꝛ absq̄ causa ꝓuari. Ab alio vero respectu cui⁹ gr̃a dicit̄: pōt ꝓuari gr̃a sibi cōcessa: sine culpa ꝛ absq̄ cā. Scdo distingunt de licētia q: q̄dā est licētia: q̄ reuocari a ꝓcedēte nō pōt sicut cuz ꝓlat⁹ religiosus dat subdito suo licētiā ordinē aliū intrādi: quē postea reuocare nō pōt. Et p talē licentiā ius quoddaz acq̄ritur. Alia est licētia q̄ ad placitū ꝓcedētis reuocari pōt: ꝛ p talez licentiā nullū ius videť acq̄ri.

Tertio isti ipugnatores assertionē isti⁹ ipug̃ti: cū insinuat q̄ aliq̄s pōt bre ius vtēdi: qđ est licētia vtēdi absq̄ iure agēdi: ipugnāt: ostēdētes. Ꝓmo q̄ nō ois licētia vtēdi: est ius vtēdi Scdo q̄ qui habz ius vtēdi aliq̄ re determiata: habet ius agēdi. Primū ostendūt. ꝓmo ſm nicolaū tertiū in decretali. Exijt: frēs mioꝛes vtētes reb⁹ a fidelib⁹ eis cōcessis: nullū habēt ius vtēdi eis ꝓ illo tpe: ꝛ tamē habēt licētiā vtēdi eisdem ꝓ illo tpe quo vtūtur: g̃ licētia vtēdi nō est ius vtēdi. antecedēs patet per nicolaū supradictū: qui ait: nec per hoc q̄ ꝓprietatē vsus ꝛ rei cuiuscūq̄ dn̄ium a se abdicasse videnť: simplici vsui ois rei renūciatū esse ꝓsicit. qui inq̄ vsus non iuris: sed facti tm̄mō nomē habēs: qđ facti est tm̄ in vtēdo p̄bet vtēti bus nihil iuris: q̄nimmo necessariarū rerū: tā ad vite sustentationē: q̄ ad officioꝝ sui status executionē: excepto q̄ de pecunia infra subiūgitur moderatus vsus ſm eorum regulā ꝛ veritatē oīmodā cōcessus est fratrib⁹. quib⁹ reb⁹ fratres licite vti possunt: durāte cōcedētis licētia. Ex quib⁹ verbis colligit̄ euidenť: q̄ ꝓcedēs fratrib⁹ licentiā vtēdi reb⁹: nihil iuris tribuit eis. ꝛ per cōsequens nec licētia vtēdi est ius vtendi: nec necessario ipa cōcessa tribuit ius vtēdi. Sed forte dicet aliq̄s: q̄ ꝓdicta ꝛ ba nicolai nullaten⁹ ꝓtinēt veritatē: etiaz ſm ipm. Nā ſm ꝓdicta: ꝛ ſm ipm fratres habent

Nota respectu cuius ꝓuilegiū est ius: ꝛ respectu cuius nō ē ius sed gratia.

Responsio.

De scdo. Dic distinguitur de licētia vtēdi.

De tertio. Dic reprobat assertio impugnari ponēdo duas cōclusiones.

Ꝓa cōclusio: ꝓmo ꝓbat. s. q̄ nō ois licētia vtēdi est ius vtendi.

Instantia.

ius vtendi rebus quib⁹ vtūtur: qz iuri vtendi naturali renūciare nō pñt cū ipe dicat q ipis fratrib⁹ iure poli in extreme necessitatis articulo ad ꝓuidēdū sustentatiōi nature: via neq̄ ꝑ precludit: falsū ergo videt q fratres i hmōi rebus nihil iuris habent. Ad hoc dicunt isti q licet fratres minores in reb⁹ quib⁹ vtuntur nō habeāt aliquod ius positiuū: habēt tñ aliquod ius vtēdi i eis. s. ius naturale. licet nō sp ꝓ illo tēpore quo vtūtur: ⁊ iō nicola⁹ nō dicit q fratres i hmōi reb⁹ nihil iuris habēt: ꝫ dicit q vsus quē habēt fratres i reb⁹ nihil iuris tribuit eis. vñ dicit q in q̄ vsus nō iuris sed facti tm̄modo nomē habens qđ facti ē tm̄ i vtēdo ꝓbet vtēti b⁹ nihil iuris. Ex quib⁹ verbis colligit: q ex ꝫ q fratres vtūtur modo cōi reb⁹ nihil iuris eis tribuit: cum quo tñ stat q aliūde habeāt ius aliquod. s. ius naturale: ꝫ illud ius non bñt nisi tm̄modo ꝓ tēpore necessitatis extreme. Ex istis ꝑz q lnia vtendi nō ē ius vtendi: qz fratres habēt lniam vtēdi reb⁹ ꝓ alio tēpore q̄ ꝓ tpe necessitatis extreme: ꝫ nō habēt quodcūq; ius vtēdi: nisi ꝓ tpe extreme necessitatis: g̃ lnia vtēdi nō est ius vtēdi. Ex p̄dictis notāt isti ipugnatores q signāter nicola⁹ tertius asserit fratres minores ꝓprietatē omniū et dñium abdicare: sed nusq̄ dicit eos cōe ius oim abdicare: qz ꝓprietati ⁊ ptāti appropriādi licz renūciare: ꝫ iuri vtēdi naturali nulli renūciare lz: qz q̄libet oīni tēpore habet ius vtēdi ex iure naturali sed nō quilibet habet illud ius ꝓ oīni tpe: sed ꝓ tpe necessitatis extreme.

Responsio.

Scda probatio eiusdē cōclusiōis

Scdo ꝓbant isti impugnatores eandē cōclusionē sic si lnia vtendi est ius vtēdi: g̃ q̄cūq; habet spāle lniam vtendi habet ius spāle vtēdi: sed quilibet religiosus habet spāle lniam vtendi rebus multis: qua omis alius caret: g̃ quilibet habet ius spāle. ius aut̄ spāle qđ cōpetit vni soli ē ius ꝓprium: g̃ quilibet religiosus habet ius ꝓprium: ⁊ ita quilibet religiosus ē ꝓprietarius reputādus.

Tertia probatio

Tertio sic: seru⁹ habet lniam vtēdi reb⁹ dñi sui: ⁊ tñ nō habet ius vtendi eisdē reb⁹: g̃ nō omis lnia vtendi ē ius vtendi.

Quarta.

Quarto sic. Nemo prīuādus est iure suo absq; causa ⁊ sine culpa: ꝫ lnia vtendi pōt q̄s sepe ꝓpari licite sine culpa et sine causa: g̃ nō omis lnia vtendi est ius vtendi.

Scda cōclusio

Jtē post ea isti ipugnatores ostēdūt q q̄ hz ius vtendi positiuū re determinata hz ius agendi ⁊ ꝑmo sic: q̄ pōt repetere suū: hz ius agendi: qz repetitio iudicialis sine iure agēdi ee nō pōt: ꝫ q̄ habet ius vtēdi aliquo: si ablatū fuerit pōt illud repetere. Unicuiq; em̄ licet sua repetere saltē cū debitis circūstantijs. Un etiā clerici ⁊ monachi: bona cōia saltē de lnia supiozis repete

Quod qui habet ius vtendi positiuū re aliqua determinata habet ius agendi.

re possunt: et sicut res suas cōes repetere pñt ita etiā iura sua repetere pñt: g̃ q̄cunq; hz ius vtēdi re ōterminata saltē positiuū hz ius agēdi: et rō cōfirmat ꝑ btm̄ Aug̃. q̄ vt habet. xiij. q. i. c. qđ debet ait. Quod debet ⁊ benigne remittit: nō tñ inīq; repetit. Ex q̄b⁹ verbis euidēt colligit q oīne qđ debet absq; iniquitate repeti pōt: si g̃ ius vtēdi alicui debet absq; iniquitate repeti pōt: ⁊ p ꝑns cui debet ius vtendi hz ius agēdi: qz sine iure agēdi nihil qđ debet licite repeti pōt. Loquit de vsu ꝓ quo cōpetit ius vtēdi. ⁊ iō male: qz de tali vsu nō loquit decretalis Exijt: cui⁹ tñ occasiōe vt iste dicit facta fuit ꝓstitutio ad cōditorē. pōt em̄ alicui cōpetere ius vtēdi cui nō cōpetit ius agendi. ꝫ saltē nō ēverū ꝺ iure vtēdi positiuo: q̄d q̄d sit ꝺ iure vtēdi naturali. iponit cōstitutioni qđ nec itelligit nec dicit. ꝫ dicūt ee falsum: qz ꝓstitutio sm̄ialit̄ dicit hoc. vtrū aūt tale ius sit mūdanū ⁊ ciuile. tale ius būanū ē: ꝫ ē positiuū ⁊ ciuile ē ꝑm q oīne ius qđ nō ē naturale ⁊ ius gētiū dr̄ ciuile. An pro illo aplis cōperierit ius agēdi. iste tenet q sic sicut ifra ostendetur Capitulū. Lxij.

Quarta ꝑs istius capituli ponit responsionē ad litteram.

Cap̄. LXII

Tē i hoc quod di

In prima parte istius capituli recitat alia cōstitutionis particulā.

i cit q cōstitutio qz quozūdā cōtinet manifeste q itelligit de iure ciuili ⁊ mūdano qđ ē ꝓprīū mentit apte: imo dicta cōstitutio dicit clare q ius vtēdi cōtratis fratrū existit. Cū em̄ innocenti⁹ ⁊ alex. i suis declarationib⁹ regule fratrū minozū dixerūt q locoz domoz vtensiliū ⁊ libroz q̄ lz habere ozdini: habeat ordo vsū: dicta constitutio Quia quozūdā: volēs ꝓbare q illud devsu iuris itelligi debeat sic subiūxit: cū em̄ dicat i declarationib⁹ supradictis q ordo vsū rerū habeat p̄missarū ad vsū iuris necesse ē hoc referre: fctā quidē q̄ singuloz sūt psonā verā exigūt ⁊ req̄rūt. Ordo aut vera psona nō est ꝫ repzesentata ⁊ ymaginaria potius est censenda: quare q̄ facti sunt sibi vere cōuenire neq̄t licet ei possint cōgruere q̄ sūt iuris. Ex quib⁹ pz: q dicta cōstitutio ius vtēdi nō dicit esse ꝓprīū: ꝫ toti vniuersitati cōmune.

Secunda pars istius capituli declarās tertiū constitutionis.

Hic ipugnatus iste co

nat ostendere q cōstitutio qz quozūdā nō loq̄tur de iure vtēdi qđ ē ꝓprīū qđ tñ vt dicit sibi iponit appellās: ꝫ aūt sic ostēdit. ꝓstitutio qz quozūdā loquitur de iure illo vtendi de quo loquit innocētius ⁊ alexāder i suis declarationibus regule fratrū minoz. ꝫ ipi loquūt de iure vtēdi qđ ē cōtratis ⁊ nō de iure vtēdi qđ ē ꝓprīū: g̃ ⁊c. Sz isti ipugnatores ꝓ ipm tria ni-

Tertia ꝑs istius capituli reprobans predicta propter tria.

tuntur ostendere. quoꝝ ꝓmū ē ꝙ cōstitutio qꝝ quorūdā loquit̄ de iure cōtentioso ⁊ litigioso ex quo cōcludūt ꝙ cōstitutio ad cōditorē loq̄tur de iure agēdi. Scōm ē ꝙ eadē cōstitutio qꝝ quorūdā: loquit̄ de iure ꝓprio nō solū collegio sed etiā ꝑsone. Tertiū ꝙ verba que recitat hic de cōstitutione qꝝ quorūdā plures erores rediculosos includūt. Primū videlicet ꝙ cōstitutio qꝝ quorūdā loquit̄ de iure cōtentioso ⁊ litigioso sic ostendūt: impugnās aliquaꝫ assertionē seu aliquas assertiones eodē modo debet intelligi vt̄ vocabulis quovtitur assertio impugnata: aliter nō ad rē sed ad nomen et sophistice impugnaret: sed assertio quā cōstitutō qꝝ quorūdā impugnat loquitur tm̄ mō de iure cōtentioso et litigioso: qō ex verbis q̄ recitat cōstitutio supadicta qꝝ quorūdā euidenter apparet Ait em̄ sic. rursus asseruisse dicuntur publice hmōi assertores.: ꝙ abdicatio iuris i cuiuscūq; rei ꝓprietate ⁊ in vsu ei⁹: est sācta et meritoria ꝓpter deū: ⁊ a xp̄o i seipso seruata aplisq; imposita: ⁊ ab ipsis sub voto assumpta nec ꝑ hoc vsus facti ad sustentationē nature i xp̄o et aplis cōuincitur esse nō iustus sed tāto iustior atq; pfectior ⁊ deo acceptior: ⁊ mūdo exēplarior quanto pleni⁹ renūciatū fuerit omi iuri ꝑ qō pōt sic vtens ꝓ hmōi quomōlibet cōtēdere vel i iudicio litigare. Nec ꝝba assertionis quā cōstitutio p̄dicta qꝝ quorūdā ꝛpugnat. Ex q̄b⁹ patent̄ colligit̄ ꝙ assertio p̄dicta loquit̄ de iure cōtentioso ⁊ litigioso cuꝫ dicat aperte. quāto pleni⁹ renunciatū fuerit omi iuri ꝑ qō pōt sic vtens ꝓ iure hmōi q̄olibet cōtendere vel i iudicio litigare. Sz forte dicet aliquis ꝙ lz dicta assertio in fine loquit̄ de iure vtēdi cōtentioso ⁊ litigioso tm̄ i principio magis generalit̄ loquit̄ de iure: cū dicit ꝙ abdicatio iuris i cuiuscūq; rei ꝓpetate ⁊ i vsu eius ē sc̄a ⁊c̄. Ubi em̄ nequaq̄ specificatur ius quo valet quis i iudicio litigare. Sed ista obiectio (vt dicūt) non valet ꝓpter duo: tuꝫ qꝝ licet in principio nequaq̄ specificetur ius: tm̄ in fine assertionis specificatur: tuꝫ quia dicta constitutio quia quorūdam: nō tm̄ impugnat primā partē predicte assertionis: sed etiā vltimā in qua specificat̄ ius per ius quo valet ꝙs in iudicio litigare. Ad euidentiā primi dicūt esse sciendū: ꝙ per sequentia sepe antecedentia debent intelligi. Scōo dicūt esse notādū ꝙ sepe verbū indiffinite prolatū nequaq̄ vniuersaliter debet intelligi sicut ꝓius est ostensuꝫ. Ex bijs dicūt patere ꝙ prima particula assertionis prefate tm̄ ꝓ iure quo valet quis i iudicio litigare debꝫ intelligi: quia cū non dicatur abdicatio oīs iuris i cuiuscūq; rei ꝓpetate ⁊c̄. Sz abdicatio iuris ex sequētib⁹ i q̄b⁹ aperte cū specificatione dicit̄. quāto plenius renūciatū fuerit omni iuri: ꝑ qō pōt sic vtens ꝓ iure q̄olibet contendere ⁊c̄. manifeste claret ꝙ ꝓma particula de iure quo pōt quis i iudicio litigare debet intelligi: et ideo nō dicit ꝙ abdicatio omis iuris i cuiuscūq; rei ꝓprietate et in vsu eius est sancta ⁊c̄. Hoc em̄ falsū est etiā ꝑm istos assertores. qꝝ dicūt ꝙ abdicatio iuris naturalis in vsu rei non est sancta cū illi iuri nemini liceat renūciare. qui em̄ tali iuri renūciaret: non posset in articulo necessitatis extreme de re aliena sine lnia alterius cōseruare vitā suā: qō falsum est. Sed assertio p̄dicta dixit ꝙ abdicatio iuris: boc est alicuius iuris in cuiuscūq; rei ꝓprietate i vsu eius est sācta ⁊c̄. vt sit sensus. Abdicatio alicuius iuris quantū ad ꝓprietatē et vsum cuiuscūq; rei est sc̄a ⁊c̄. iō postea cuidā tacite obiectioni respōdens de quo iure itellexerit expressit dicens. Nec ꝓpter hoc vsus facti ad sustentationem nature in cbristo ⁊ apostolis conuincitur esse non iustus: ꝫ tanto iustior atq; perfectior et deo acceptior et mundo exemplarior: quanto plenius renunciatum fuerit oīm iuri per quod potest sic vtens ꝓ iure hmōi q̄olibet contendere vel i iudicio litigare. Quasi diceret si aliq̄s dixerit ꝙ si xp̄s ⁊ apli abdicauerūt oē ius i reb⁹ act⁹ eoꝝ fuisset iustus. dicē dū ē ꝙ nō abdicauerūt oē ius qꝝ non ius naturale: ꝫ abdicarūt oē ius ꝑ qō pōt q̄s i iudicio litigare ⁊ iō vsus eoꝝ nō fuit nō iust⁹ ⁊c̄. Sic ergo ptz ꝙ licet dicta assertio in prima particula nō specificet de quo iure loquatur: tamē in fine specificat manifeste: ⁊ ita premissa obiectio nō procedit: quia prima particula de iure quo pōt quis i iudicio litigare debet intelligi ⁊ sic intelligūt et intellexerunt a principio oēs qui cū isto appellante concordauerūt et concordant. vbicūq; em̄ dixerunt vel dicūt ꝙ fratres minores non habent ius vtendi in rebus et cōsimilia: semper loquebātur ⁊ loquūt̄ de iure quo q̄s valet in iudicio litigare. Secundo dicūt isti ꝙ premissa obiectio nō procedit quia cōstitutio: quia quorūdā non solū impugnat primam particulam assertionis memorare: sed etiā impugnat vltimam particulā assertiōis eiusdē: et ita cū illa particula de iure vtendi quo potest quis litigare non solū sententialiter sed etiam vocaliter aperte loquatur. constat ꝙ constitutio quia quorūdaꝫ de eodem iure debet intelligi. Qꝝ vero dicta constitutio quia quorūdam non solum primā partē sed etiā vltimā assertionis eiusdē impugnet. pz cū post dictā assertionē imediate sub

Probatio primi

Instantia

Respōsio ad obiectionem.

Hic redit ad solutionez instātie prius posite.

ūgat q̄ quidez assertio cōtinet multa falsa cū
xp̄m ex ꝓpuationē p̄dictā ois iuris i cuiuscun
q̄ rei ꝓpetate: ⁊ i ei⁹ vsu i se seruasse nec eā i-
posuisse aplis nec sub voto ab ipsis fuisse rece
ptā euāgelica seu apostolica doceat hystoria:
ꝫ ꝺ̄nū euidenti⁹ manifestat. Ad aūt i p̄dcā as-
sertione adiect q̄ p abdicationē iuris p̄dicti
videlicet ꝓpetat⁊ rei⁹ vsus: vsus fci ad sustēta
tionē i xp̄o ⁊ aplis nō cōuincit eē nō iust⁹ sed
tāto iustio: ⁊c. ⁊ ipossibilitatē icludit ⁊ errorē
dictū hmōi euidēt. Ex hijs ꝺ̄bis colligit euidē
ter q̄ cōstitutio q: quozūdā non solū ipugnat
seu reꝓbat ꝓmā pticulā assertiōis p̄dicte: ꝫ
etiā vltimā illā. s. ꝫ tāto iustio: ⁊c. Jn q̄ exp̄sse
fit mētio de iure quo valet q̄s i iudicio litiga-
re: g̃ p̄dicta ꝓstitutio: q: quozūdā loquit de eo
dē iure quo q̄s videlicet valet i iudicio litiga
re. Alit em̄ sophistice p̄dictā pticulā ipugna-
ret. Ut aūt appareat q̄ cōstitutio q: quozūdā
neq̄q̄ sufficiēt p̄dictā assertionē ipugnat isti
ipugnatores ad ipugnatiōes i ea contentas.
respōdere conāt. Ad ipugnationē aūt dicte
ꝓme pticule dicūt q̄ dcā ꝓstitutio q: quozūdā
eidē pticule falsū iponit videlicz q̄ xp̄s ⁊ apli
omē ius i ois rei ⁊ ꝓpetate ⁊ eius vsu abdica
uit dicēs cū xp̄m ex ꝓpationē p̄dictā ois iuris
⁊c. ꝫ em̄ nō dicit p̄dicta assertio ꝫ tm̄ vsa ēver
bo idiffinite ꝓlato dicēs q̄ abdicatio iur⁊ ⁊c.
nō dixit ois iuris. Scōo rndent ad ipugnatio
nes scōe pticule q̄ sūt iste. impossibile est em̄ a
ctū būanū extrinsecū eē iustū: si exercēs actuz
ip̄m nullū ius habeat exercēdi imo nō iust⁹: ꝫ iu
stus cōuincit talis vsus. Jtē ē absurdū ⁊ erro
neū q̄ act⁹ aliq̄s nō habētis ius actū hmōi fa
ciēdi sit iustio⁹ ⁊ deo acceptio⁹ q̄ habēt cū cō-
cludit actū iustū iustioꝛē ⁊ deo acceptioꝛē exi
stere q̄ sit iustus. Jste sūt due ipugnationes
vltīe pticule p̄dicte assertiōis. Jn q̄b⁹ opz ac
cipere ius ꝓ iure quo valet q̄s i iudicio litiga
re cū talit etiā ⁊ vocalit accipiat ius i ꝑfata p
ticula ipugnata. Sz dicūt isti q̄ iste ipugna-
tiones sūt sophistice: ⁊ q̄ ex ignorātia eq̄voca
tionis istoꝝ noim iust⁹ ⁊ iust⁹ ꝓcedūt. vñ di-
cūt q̄ p̄dicte ipugnatōes p distinctiōes de iu
sticia ⁊ iusto supi⁹. c. lx. expositas dissoluūtur.
Vlñ ad ꝓmā dicūt q̄ accipiēdo actū iustū ꝓ ac-
tu a iustitia q̄ ē ꝓr⁹ pticular⁊ distincta ꝑ alias
ꝺ̄rutes elicitū posset ꝓcedi: q̄ actus nō eēt sic
iustus sine iure tali: ꝫ accipiēdo actū iustū ꝓ
actu elicito a iustitia tertio mō dcā q̄ ꝑm tho-
mā ē iustitia methaphorice dcā sic pōt act⁹ eē
iust⁹ sine iure quo valet q̄s in iudicio litigare
sic em̄ act⁹ castitatis ē iustus imo q̄libet act⁹
bonus ē isto mō iust⁹ ⁊ tm̄ multi act⁹ boni mul
tarū virtutū eliciunt sine iure quo valet q̄s in

Dic respondetur ad rōnes cōten-tas i cōstitutiōe quis quozūdā.

Dic applicat⁊ dis-tinctio de iusti-tia ⁊ iusto.

iudicio litigare. Per idē respōdēt ad scōm q̄
lz eēt icōueniens q̄ act⁹ nō habēt ius eēt iu
stio⁹ ꝑm quod act⁹ dr̄ iust⁹: q: elicit a iusticia q̄
est ꝺ̄rus pticularis distincta ꝑ alias ꝺ̄rutes si-
ne iure quo valet q̄s i iudicio litigare: nō tm̄ ē
icōueniēs q̄ aliq̄s act⁹ sit iustio⁹ ꝑm q̄ act⁹ dr̄
iustus a iusticia tertio mō dicta sine tali iure
q̄ sit act⁹ ali⁹ habētis tale ius. vñ sic act⁹ dili
gēdi deū ē iust⁹ ⁊ iustio⁹ q: melio⁹ q̄ act⁹ mer-
cēnarij recipiētis mercedē ꝓ labore suo. Et cū
inuit q̄ tūc act⁹ iustus eēt iustio⁹ ⁊ deo acce-
ptio⁹ q̄ act⁹ iustus. Dicūt q̄ ꝫ nō sequit: q: nō
ois act⁹ exercit⁹ sine iure quo valet q̄s i iudi-
cio litigare ē act⁹ iust⁹. accipiēdo em̄ actū iu
stuz ꝓut opponit actui iusto elicito a iusticia
pticulari: multi sūt act⁹ q̄ nec sūt iusti nec iu
sti. Actus em̄ tēperātie fortitudinis prudētie
mie liberalitatis ⁊ aliarū ꝺ̄rutū illo mō nō sūt
iusti nec iusti: accipiēdo actū iustū vt oppo-
nit actui iusto tertio mō dcō: sic act⁹ talis nō
est iustus ꝫ iust⁹: ⁊ tm̄ sine iure quo valet q̄s in
iudicio litigare: ꝫ nō sine rōne recta ⁊ de ꝫ am
plius patebit iferi⁹. Ex p̄dictis cōcludūt isti i
pugnatores q̄ cōstitutio ad cōditoꝛē loq̄t de
iure agēdi. Nā cōstitutio ad cōditoꝛē loq̄t de
eodē iure de quo loquit cōstitutō. q: quozūdā
ꝫ cōstitutio q: quozūdā loq̄t de iure agēdi: cū
sic ostēsū ē loquat de iure quo valet aliq̄s i iu
dicio litigare g̃ cōstitutio ad cōditoꝛē loq̄t de
iure agēdi: ⁊ ita ꝑm illā ꝓstitutionē ius vtēdi
est ius agēdi. Ad cōfirmat q: ꝑm istū in ꝓnci
pio isti⁹ cōstitutiōis: q: vir reꝓbus: ius vten
di ē vsus iuris ciuilis: ꝫ vsus iuris ciuilis ē ius
agēdi g̃ ius vtēdi ꝑm istū ē ius agēdi. Dicunt
igit q̄ cū dic̄ ius vtendi posse cōpetere alicui:
cui nō cōpetit ius agēdi sibijp̄i ꝓrius iuenit.

Probatio secun-di principalis principa-lis.

Scōo isti ipugnatores conāt ostendere q̄
cōstitutio q: quozūdā loq̄t de iure vtēdi ꝓpo
nō solū collegio: ꝫ etiā psone. Nā sicut ps ꝓpo
nes q̄b⁹ ꝓbare conāt q̄ act⁹ ē iust⁹: si exercēs
ip̄m actū nō hz ius faciēdi: ipe loq̄t de iure si-
ne quo actus ē iust⁹: ⁊ p quē act⁹ ē iust⁹: ꝫ tale
ius ꝑm eū nō ē ius cōe cōitati. Nā ad ꝫ q̄ ali-
q̄s act⁹ sit iust⁹ ius cōmune cōitati nō sufficit
sic nec sufficit ad ꝫ q̄ actus sit licit⁹. Vlñ ad ꝫ
q̄ monach⁹ licite aliquā cellā habeat vel equū
eq̄ret nō sufficit ius cōe suo collegio: ꝫ req̄rit
q̄ ipe i spāli bēat lniaz a supiori ad act⁹ tales
exercēdos. Lnia aūt hz istū ē ius vtēdi: g̃ ad ꝫ
q̄ tales act⁹ sint licīti et iusti req̄rit ius vtēdi
ꝓpriū: ꝓter ius vtēdi cōe: et de illo iure q̄ fac
actū esse iustū: loquit cōstitutio: q: quozūdaz
g̃ loquit de iure vtēdi ꝓprio. Tertio isti ipu-
gnatores ostēdūt q̄ ꝺ̄ba q̄ hic recitātur ad cō-
stitutionē: q: quozūdā plures errores ridicu-

Probatō scōi pti cri principalis et quoz errorū.

Primus error.

losos includ̃t. Quor̃ prim⁹ est: q ordo fratrũ mior̃ habet vsum iuris in reb⁹ q̃b⁹ vtiť: q eni hoc sit erroneus. ptz: q: ois vsus iuris est vsus nud⁹ vel vsufruct⁹. ß ordo fratrũ mior̃ nõ habet vsus nudũ iuris in rebus: nec vsumfructũ q: ois habẽs tale ius: põt pro vsu rei in iudicio litigare. qõ ẽm clementẽ quintũ frib⁹ miõrib⁹ cõuenire nõ põt: g̃ ordo fratrũ mior̃ nõ habet vsus iuris.

Secds error.

Secds error: ibi ꝓtẽt⁹: vt dicũt. est q ordo fratrũ minor̃ est persona repsentata ⁊ ymaginaria. q eni ℔ sit erroneũ ostendunt: q̃a si ordo fratrũ minor̃ est persona repsentata ⁊ ymaginaria: eadẽ rõne ecclia. ⁊ qlibet cõitas esset psona repñtata ⁊ ymaginaria: qõ est absurdũ. qõ eni est tm̃ repsentatũ ⁊ ymaginariũ est fantasticũ: ⁊ nõ est in re extra aiam: ß ecclesia nõ est q̃d fantasticus nõ exñs extra aiam: g̃ nõ est psona repsentata ⁊ ymaginaria. Cõfirmať q: aut ecclia est extra aiam: aut in aia tm̃ aut q̃d ꝓpositus ex ente in aia: et ente eť aiam si est in aia tm̃: vel aliq̃d ꝓpositũ ex ente in aia ⁊ ente eť aiam. g̃ nullũ reale nec iurisdictionẽ põt hãe: q̃ dicere de ecclia est impiũ ⁊ blasphemum. si aũt ecclia est extra aiam: vel g̃ est vna res vel plures: ⁊ siue sit vna siue plures: nõ est psona repsentata ⁊ ymagiaria. ecclia g̃ nõ est psona repsentata ⁊ ymaginaria. ⁊ eadẽ rõe ordo fratrũ mior̃ nõ est psona repsentata ⁊ ymaginaria.

Tertⁱ⁹ erro.

Tertⁱ⁹ erro: (vt dicũt) est q q̃ facti sunt ordini vere nequeũt cõuenire: q eni ℔ sit erroneũ ꝓbare conãtur: q: si ea q̃ sunt facti ordini nequeũt ꝓuenire eadẽ rõe ea q̃ sunt facti nulli cõitati vel collegio pñt ꝓuenire: ⁊ ꝓ ea q̃ sunt facti: nec ecclie: nec ꝓcilio gñali: nec ꝓgregatõi fideliũ: nec ppło: nec turbe: nec plebi: neq̃ ciuitati: regno: vel cuicũq̃ alij vniuersitati: aut cõitati poterũt cõuenire: qõ scriptura sacre: ⁊ sacris canonib⁹: ac doctrie sctor̃ noscik repugre. Luc. eni. i. sic legiť. Mis multitudo ppli erat oras foris bona incẽsi: et inde erat plebs expectãs zachariã: et mirabãtur q tardaret ipe i tẽplo. ⁊ Matth. xxij. sic scribiť ⁊ cũ ĩtrasset. s. ibus hierosolimã cõmota est vniuersa ciuitas: dicẽs. q̃s est h̃. ⁊ act. xv. Jbi igiť deducti ab ecclia transibant fenicem ⁊c. ⁊ infra. Placuit aplis ⁊ senioribus cũ oi ecclia eligere viros ex eis: ⁊ mittere anthiochiã cũ paulo et barnaba ⁊c. Jtẽ greg. vt habeť. xij. q. iij. c. Sicut ait. Sicut ecclia: ppias res amittere nõ debz: ita eã rapacitatis ardore hẽe alienas nõ opz. Jtẽ vniuersalis ecclia approbat cõstituta synodi vt habeť. xxv. q. i. cõfidim⁹: ⁊ gelasi⁹ papa di. xvi. c. scã ait. sctã romana ecclia post illas noui ⁊ veteris testamẽti scripturas quas regulariť suscipim⁹: ⁊ has suscipi non ꝓhibet sanctã synodũ nicenã ⁊c. Et grego. eadẽ di. c. sicut ait. Cũctas ẽo qs pfata venerãda concilia: psonas respuũt respuo. Et ysidorus eadez di. c. i. ait. Cõsubstãtialẽ deo pri dei filiũ eadẽ scã synodus p symbolũ diffiniuit. ⁊ex de sponsalib⁹ ⁊ matrimonio. c. i. sic habeť diffiniuit supra ℔ scã synodus ⁊c. ⁊ ex de sũma trinitate ⁊ fide catholica. c. dãnam⁹ ait inocẽtius. Nos autez sacro approbãte cõcilio Credimus ⁊c. Ex bijs alijsq̃ inumeris auctoritatibus et sacris canonibus luce clari⁹ constat q ea que facti sũt pñt ecclie cõcilio synodo ppło multitudini cõitati ⁊ collegijs cõuenire.

Quartus error.

Quartus error: (vt dicũt) ẽ q iz ordini nõ possint conuenire ea q̃ sũt fci: ei tm̃ cõuenire pñt ea q̃ sũt iuris: ℔ g̃ dicũt eẽ erroneũ: q: oẽ ius ad aliquẽ actũ ordinať: cui g̃ illud qõ fci ẽ cõuenire nõ põt nec illud qõ iuris ẽ: eidẽ poterit cõuenire. Jtẽ nulli qõ ẽ solũ ymaginariũ põt ius aliq̃ cõuenire: ß ordo ꝟz istũ ẽ solũ mõ q̃d ymaginariũ: g̃ ei nõ põt ius cõuenire. [Jtẽ itelligiť de iure mũdano ⁊ ciuili qõ ẽ ꝓpriũ] ℔ ꝓbatũ est quo ad vtrãq̃ pticulã [ius vtẽdi cõitať fratr̃ existit] ℔ falsũ ẽ de iure vtẽdi bũanit⁹ ĩstituto ⁊ directe decretali Exijt: obuiat et repugnat [ordo vsũ hẽat] ℔ ẽ ffres vsũ habeãt: q: ffres sũt ordo siť em̃ ꝟz aplz ad hebreos. iij. fideles sũt dom⁹ dei. loquẽs em̃ de domo dei: q̃ dom⁹ sum⁹ nos si fiduciã ⁊ gl̃iam spei vsq̃ ad fin̄ firmi retinemus: ita ffres sũt ordo ⁊ ordo est ffres.

Quarta ps isti⁹ capituli ꝓponit responsionẽ ad litteram.

Ex quo sequiť euidẽť q ordo nõ ẽ psona ymaginaria ⁊ repsẽtata: ß ordo ẽ vere psone reales. [dicta cõstitutio q: quorũdã volẽs ꝓbare q illud de vsu iur] dẽat itelligi] ⁊ male: q: dictũ innocẽ. ⁊ alexã. q̃rti dz itelligi de vsu fci: nõ de vsu iur] [Ad vsũ iuris necesse ẽ ℔ referre] dicũt isti q male dicẽ q: dz referri ad vsũ fci [ffcã q̃dẽ q̃ singulor̃ sũt psonã verã exigũt ⁊ requrũt] ℔ verũ ẽ ß nõ sp exigũt vnã psonã verã ß aliq̃n exigũt plures ẽas psonas [Ordo aũt ẽa psona nõ ẽ] verũ ẽ q ordo nõ ẽ vnica ẽa psona ß ẽ ẽe psone siť ppłus nõ ẽ vn⁹ hõ: ß ẽ plures hoies [ß repsẽtata ⁊ ymaginaria pot⁹ ẽ cẽsẽda] ℔ dicunt fantastice dictũ: q: ordo ẽ ẽe psone siť ecclia ẽ ẽe psone [q̃ fci sũt sibi cõuenire neq̃ũt] ℔ ẽ erroneũ siť ẽ erroneũ dicere q illa q̃ fci sũt ecclie neq̃ũt cõuenire [iz possint ei cõgruere q̃ sunt iuris] ℔ inuiť q psone ymaginarie pñt cõgruere ea q̃ sũt iur⁹: qõ ẽ rediculosũ ꝟz istos [Ex q̃bus pz q dicta cõstitutio ius vtendi nõ dicit esse ꝓpriũ] verũ est q hoc nõ dicit vocaliter tamẽ hoc sequitur ex dictis ibidẽ. Et qui vnũ dicẽ: dicẽ oia q̃ sequũť ex illo iõ ẽe põt dici q ℔ dicẽ. [Sz toti vniuersitati cõi] dicũt q vtrũq̃ dicẽ vnũ vocalr̃ ⁊ aliõ snialr̃ ⁊ iõ sibijs ꝑ dicat

Ca. LXIII In prima parte ist⁹ capituli recitat alia cōstitutionis particulā.

Ecte dicit dictus heretic⁹ q⁹ si vsus possz separi a iure vtēdi: vsus a iure vtēdi sepat⁹ nō eēt iust⁹ qz aliud ē bre ius vtēdi ⁊ aliud lniam vtēdi: ⁊ ideo q̄uis vsus absq; omi iure et lnia vtēdi eēt illicit⁹ vsus: tn̄ absq; iure vtēdi cū licētia tn̄ vtēdi nequaq̄ illicit⁹ eēt cēsendus.

Secunda pars ist⁹ capituli declarās textū cōstitutionis.

In parte ista iste īpugnat⁹ quādaz rnsionē appellāt ad rōnē ist⁹ i pugnati q̄ inuit supra. capło. lix. reprobare conat. ⁊ diuidit i duas ptes qz prio recitat dictā rnsionē: scdo eā ipugnat i pte imediate sequēti. Ad euidētiā pme pt̄ ē sciēdū q⁹ supra capitulo .lix. inuit talis rō ad ꝓbādū q⁹ vsus cōcessus frib⁹ minoꝛib⁹ nō ē sine iure vtēdi: qz aliter eēt illicit⁹. Et ad hoc rndet appellās dicēs q⁹ vsus q̄ nō ē sine iure vtēdi: ⁊ sine lnia vtēdi q̄lis nō ē vsus fratrū nō ē illicit⁹ ⌊Vsus a iure vtēdi sepat⁹: n̄ eēt iust⁹ ⌋ etiā esto q⁹ nō eēt iustus ꝛz q⁹ aliq̄s act⁹ dr iust⁹ ꝓpt iusticiā pticulare ꝓ aliis ꝯtutes distictā: qz sic accipiēdo actū iustū: multi sūt act⁹ q̄ nec sūt iusti nec iusti: q̄ tn̄ sūt boni vl mali ⌊Aliud ē bre ius vtēdi ⁊ aliud lniaz vtēdi ⌋ hoc ꝓtinet oīmodā ꝯitatē ꝺ iure quo valz q̄s i iudcio litigare: de quo loq̄t appellās: ⁊ de quo loq̄t ꝓstitutio: qz quoꝛūdā: sic ostēsum ē i capło p̄cedenti. Cap. Lxiij

Ca. LXIIII In prima parte ist⁹ capituli alia recitat cōstitutionis particulam

Ecundū hoc iste heretic⁹ inter ius ⁊ lniam vī facere differētiā supponēs q⁹ aliq̄s habeat vtēdi lniaz ab eo q̄ pōt eā ꝓcedere ⁊ q⁹ nō bēat ius vtēdi: qd̄ tn̄ euidēt ē falsū. Si cm̄ aliq̄s lniaz ꝓcedat alij vtēdi re sua vsibili: ita q⁹ lnia teneat ꝓstat q⁹ ille hz ius vtēdi re illa: cui lnia ē ꝓcessa: hic ē q⁹ religiosus i ꝓcordia ex suū monasteriū elect⁹ sine sui supioris lnia ius ꝓsētiē di nō hz: obtēta tn̄ lnia ius hz ꝓsētiēdi. Ex de electōe q̄ sic. li. vi. ⁊. c. si rligios⁹: cū silib⁹ mult⁹

Secūda ps ist⁹ capituli declarās textū cōstitutōis

In ista parte iste īpugnat⁹ pdictā rnsionē iprobare conat. Et diuit i duas ptes ꝛz q⁹ duas rōnes adducit. scda ici pit i pte imediate sequēti. Dicit g̃ pmo: q⁹ fm predictā rnsionē sic differt lnia a iure q⁹ aliq̄s pōt bre lniaz sine iure: qd̄ tn̄ ē falsū: qz si aliq̄s cōcedit alicui lniaz vtēdi: sic q⁹ lnia teneat: ille hz ius vtēdi: qd̄ ꝓbat p exemplū de religioso: cui si ꝓcedit lnia cōsētiēdi i electionē de se factā: ipe hz ius ꝓsētiēdi. Sz ist⁹ ipugnator es dicit q⁹ rō nō ꝓbat. Ad cui⁹ euidētiā dicit eē sciēdū q⁹ appellās nō itēdit asserere: q⁹ ois q̄ hz lniaz nō hz ius: ꝯ q⁹ aliq̄s pōt bre lniaz lz ex ꝺ ius nō bēat. Nā sic dictū ē supra ca. lxi.

Tertia ps ist⁹ capituli ꝓbās adducta per constitutionem.

Aliq̄n cōcessat lnia ius quoddā acq̄rit: aliq̄n nō. q̄n em̄ obtēta lnia nō pōt ad libitū reuocari: ius quoddā acq̄rit: q̄n ꝯo ad libitū pōt reuocari nec ꝯtute lnie pōt: bns ea i iudicio litigare: nullū ius acq̄rit Nūc aūt aliq̄n dat lnia vtēdi reb⁹ q̄ pōt ad libitū reuocari: sic ꝓcedētib⁹ frib⁹ minoꝛib⁹ lniaz bitādi i locis suis pnt illā lniaz ad libitū reuocare. Nec fres ꝯtute talis lnie pnt ꝓ ibitatōe locoꝛ bmōi i iudicio litigare: iō ipis p lniaz bmōi nullū ius acq̄rit Aliq̄n aūt dat lnia vtēdi reb⁹ q̄ nō pt ad libitū reuocari sic ꝛz i cōmodato ꝛz q⁹ iura ciuilia ⁊ canonica de cōmodato loquūt: sic ꝛz ex ꝺ cōmodato p̄cariū: lz em̄ possit q̄nq; reuocari cōmodatū: tn̄ añ vsū expletū ad quē ꝓcedūt reuocari nō pōt: ⁊ iō ꝓcessa lnia vtēdi cōmodato ius quoddā acq̄rit. Per hoc ꝛz q⁹ rō pdcā ist⁹ ipugnati vel ꝓbat: qz nō sp lnia obtēta acq̄rit ius: lz q̄nq; hoc sit verū. Ex quo ꝛz q⁹ p exēplū de religioso etiā esto q⁹ sit verū: cōclusio ītēta nō ꝓbat qz p vnū exēplū vniuersal ꝓbari nō pt. ⌊Supponēs q⁹ aliq̄s bēat vtēdi lniaz ab eo q̄ eā pōt ꝓcedere: ⁊ q⁹ nō bēat ius vtēdi ⌋ si itelligat⁹ pticulariē: hoc ē de ītētiōe appellāt: ꝯ vniuersaliē itellectū n̄ ē ꝺ ītētiōe sua. Ad ītētionē aūt suā babēdā sufficit q⁹ pticulariē itelligē ⌊qꝺ em̄ euidēt ē falsū ⌋ pticulariē itellectū ē verū euidēt sicut ꝓbatū ē supra ca. lxi. ⌊Cōstat q⁹ ille hz ius vtēdi re illa cui lnia ē ꝓcessa ⌋ hoc nō hz ꝯitatē ꝺ lnia q̄ pōt ad libitū reuocari: ⁊ ꝓ q̄ nō pt q̄s i iudicio litigar ⌊obtēta tn̄ lnia: ius hz ꝓsētiēdi ex de elect. c. q̄ sic. li. vi. ⁊. c. si religios⁹. ⌋ siue sit verū siue falsū q⁹ rligios⁹ obtēta lnia hz ius ꝓsētiēdi: hoc nō dr i capło allegat qz ꝺ iure ꝓsētiēdi nulla ibi fit mētō Sz forte dicet aliq̄s q⁹ si aliq̄ lnia pt dici ius: ⁊ ois lnia potit dici ius qz nō ē rō āre vna lnia dēat vocari ius magis q̄ alia. Ad hoc dici pt fm pdcā q⁹ rō ē q̄ reuna lnia pt vocari ius: ⁊ ñ alia: qz. s. vna pt ad libitū reuocari ⁊ alia nō. vñ lnia q̄ ñ pt ad libitū reuocari: tō pt vocari ius: qz illa lnia nō dz lniar⁹ sine culpa ⁊ absq; cā ꝑuari. Pōt nihilomin⁹ vocari lnia: qz lniar⁹ illa vti nō teneꝛ: ꝯ q̄dā alia lnia tm̄ lnia: ⁊ nō ius vocari debet. Cap. lxv.

Cap. LXV In ꝓma ꝑte ist⁹ capli recitat alia ꝓstitutionis parti culam.

Reterea aūt iste heretic⁹ dicet q⁹ iste cui vtēdi re aliq̄ lnia ē ꝓcessa iuste re illa vtit: aut q⁹ iuste: aut q⁹ nec iuste re illa vtit nec iuste. si dicat q⁹ iuste: ꝓcordat vtiq; cū ꝓstitutōe p̄dicta q⁹ vult: q⁹ q̄ sine iure vtit vtat iuste. si dicat q⁹ iuste vtit seq̄t ꝓ ꝓns q⁹ ⁊ iure. qz qꝺ iuste fit ⁊ fit iure. ex ꝺ boꝛ significatōe. ca. ius dictū xiij. q. iij. qd̄ dicā. Si aūt dicat q⁹ ille cui ē licētia vtēdi ꝓcessa: nec iuste vtat nec iuste: hoc ē

Quarta pars ponit notabilia circa litteram.

falsū. Impossibile ē em actū būanū idiuidua-
lē idifferētē ee.i.nec bonū nec malū:nec iustū
nec iniustū. Cū em act⁹ būan⁹ dicaī q ex delibe
rata volūtate,pcedit:7 p ons q ē ppī aliquē fi
nē q qdē obiectū noscit volūtatis: opz q si fi-
nis act⁹ sit bon⁹:q7 ipe act⁹ sit bon⁹ Si no finis
sit mal⁹:oz q act⁹ sit mal⁹: qz sīc Aug. i lib. de
moīb⁹ eccīe dīc:ꝓz q finis ē culpabil vl laū-
dabil ꝓz ꝫ laudabilia vl culpalia sūt opa nra.

Secūda pars isti⁹ capituli declarās dictū cōstitutōis

In pte ista secūdā rō-

nē adducit ad pbādū q q bz lniaz vtēdi re-
liq bz ius vtēdi eadē re 7 pmo ꝓbat ipam: scō
ad quādā obiectiōez q ꝫ ipsā possz adduci rn̄-
det pte sequenti. Est g rō talis. Qui vtitur re
aliq de lnia alteri⁹ sine iure: aut vtī iuste aut
iniuste:aut necz iuste necz iniuste: si iuste cōcor-
dat cū ꝓstitutiōe ad cōditorē:si iuste: g iure ex
de ꝟboꝝ significatiōe.c.ius dictū ē. et.xiij.q.
iij.q̄d dicā si necz iuste necz iniuste ꝫ dici nō ꝑt
qz ois act⁹ būan⁹ ē iust⁹ vel iniustus. Sz di-
cūt isti ipugnatores q iste cauillose ꝓcedēs sub
equocatione vocū ꝟitatis amatores catholi-
cos nitī reprobare. Cn̄ ad hui⁹ argumēti dis
solutionē ꝑmo distigūt de iure:scō oñdūt de
quo iure appellās 7 iste ipugnat⁹ locuti sunt
ꝑus. Tertio ostēdūt quō res tpales dicunt di
uersimode ee diuersoꝝ: et quō diuersi diuersi-
mode dicūt tpalia possidere. Quarto replicāt
breuī distinctionē de iusto et iustitia ac iuste.
Quito respōdēt ad formā argumēti ꝓcedētis

Tercia pars isti⁹ capituli improbās dictā quo ad huīs puncta.

Primo.

Circa ꝑmū dicūt q ꝫ nomē ius aliqn̄ acci-
pit ꝑ iure fori. Aliqn̄ ꝑ iure poli. Ista distinctō
colligī ex ꝟbis augustini de vita clericoꝝ q̄ po
nunt.xvij.q.iij.ca.vltio.q̄ ait. In ptāte babe
bat epūs nec reddere:ꝫ iure fori nō iure poli. Et
ex eisdē cā 7 qōe.§.notādū.bī eadē distinctiōe.

Quid ius fori.

Ad ist⁹ aūt distinctiōis euidētiā ē sciendū q
ius fori vocaī iustū qđ ex pactiōe seu ordinati
one būana vel diuina explicita cōstituī. vn̄ 7
ius fori ius cōsuetudinis large sūpto vocabu
lo cōsuetudinis poterit appellari. 7 de isto iu-
re dicī i decretali distinctiōe. vi. ius ꝟo consue
tudinis post naturalē legē exordiū habuit. Ex
quo boies cōuenientes i vnū ceperūt simul ha
bitare. Ex qb⁹ ꝟbis datī itelligi: q istud ius p
pactionē seu ordinationē būanā ꝓstituī post
quā pactōnē seu ordinationē ꝓsuetudine aut
lege firmatā violari ad placitū cuiuscunq nō
bz: teste augustino lib. scō ꝓfessionū prout bī
di. viij. c. q̄ ait. Que ꝫ mores sūt boim fla-
gitia ꝑ mor⁹ diuersitate sūt vitāda vt pactū i
ter se gētis: aut ciuitatis ꝓsuetudine: vel lege
firmatū: nulla ciuis aut pegrini libidine viole
tur. Ex qb⁹ ꝟbis datī itelligi q ius pactiōe hu-
mana instītutū violari ad placitum cuiuscūq
nō bz q̄uis i nōnullis casib⁹ aucte superioris ꝫ
tale ius aliq̄d licite fieri possit: sicut aug⁹. de-
clarat ibidē. q etiā ius būanit⁹ ꝓstitutū nō de
beat ad libitū violari ostēdīt: qz ꝑm ysidorū vt
habet i decretis. di. i. Omne ius legib⁹ 7 mori-
bus cōstat: ꝫ leges 7 mores nō debēt ad placi
tū violari: g ius būanit⁹ istitutū nō bz absq au
ctoritate superioris ad placitū violare. Qm em
mores nō liceat ad placitū violare: ꝓz capl̄z
augustini superi⁹ allegatū: q̄ ꝫ. De legib⁹ etiā
ꝓz idē ꝑ eūdē augustinū de ꝟa religiōe. q̄ vt le-
gīt di. iij. c. in istis ait. In istis tpalib⁹ legib⁹ Quomodo leges non sunt facilīter mutāde.
quāq̄ de hīs boies iudicēt cū eas istituūt: tn̄
cū fuerūt istitute ac firmate nō licebit iudici
de ipsis iudicare: ꝫ bz ipas. Ex qb⁹ ꝟbis datī
relligi q leges būanit⁹ istitute nō sūt ad pla-
citū etiā aliquoꝝ iudicū violāde: 7 ita etiā iu-
ra būanit⁹ istituta nō sūt ad placitū violāda.
Ex quo seqī vlteri⁹ q lnia q iure fori pōta cō-
cedēte ad placitū revocari ē de iure fori mini-
me repudiāda: qđ ꝓncipue noscit ꝟitatē bre-
qn̄ ꝓcedēs lniaz n̄ ē superior illo cui lnia ē ꝓces-
sa qđ dz ꝑ ꝑī ꝓcedēte alicui ꝑilegiū. qđ ꝑt ad
libitū revocare: qđ tn̄ lz nō respectu ꝓncipis ꝫ
respectu subditoꝝ ꝓtinet vi legis. Ius aūt Quid ius poli.
poli vocaī eqtas naturalis q̄ absq oi ordina-
tiōe būana 7 etiā diuina pure positiua ē cōso-
na rōni recte: siue sit consona rōni recte pu-
re naturali: siue sit ꝓsona rōi recte accepte ex
illis q sūt nobis diuit⁹ revelata: ꝑ qđ ꝫ ius
aliqn̄ vocaī ius naturale: qz oē ius naturale p
tinet ad ius poli. Aliqn̄ vocaī ius diuinum: qz
multa sūt ꝓsona rōni recte iure naturali 7 iu-
re diuino: sicut cōsonū ē rōni recte accepte ex
credibilib⁹: q euāgeligiū ꝓdicātes saltē q nō
bnt vn̄ sustētēī aliūde: de bonis illoꝝ qb⁹ ꝓ-
dicāt sustētēī. ꝫ tn̄ ꝑ rōnē purā naturalē ꝓba-
ri nō pōt: sīc ꝑ talē rōnē ꝓbari sufficiēī nō pōt
q illa q ꝓdicāt: sūt ꝟa vtilia 7 necaria illis q̄-
bus ꝓdicāt. Scō dicunt isti q appellās et De scō puncto
isti ipugnat⁹: cū altercāt an vsus rerū absq iu
re vtēdi possit ee licit⁹. loquunt de iure fori q
em sic loquaī appellās ꝓstat: 7 ipe cōcedit q
ꝟo sic loquaī iste ipugnat⁹ ꝓstat ex ꝫ q ipe lo
quit i hac pte de iure vtēdi illo mō quo loquit
nicola⁹ terti⁹ i decretali sua. Extra: cū dīc q in
reb⁹ tpalib⁹ ē ꝓsiderare ꝓpetatē: possessionē
vsūfructū: ius vtēdi: 7 simplicē fci vsū: 7 cū di
cit q inq̄ vsus n̄ iur ꝫ fci tm̄mō nomē bns: qđ
fci ē tm̄ i vtēdo ꝑbet vrētib⁹ nihil iuris: q em
sic loquaī sicut ꝓdicti manifeste ꝓz: ex. c. lxi. 7
lx. 7. xxxi. 7. xxxij. 7. xxxvij. 7. xli. 7. lv. et. lvij. et
lxix. ꝫ ꝓdci loquūt ꝺ iure vtēdi qđ ē ꝺ iure fori
Qm em ipugnatores ꝓdci isti⁹ loquāt ꝺ tali iure:

cōstat apte: qz loquūť de iure quo valet q̄s i iu
dicio litigare. tale aūt ius ē ō iure fori: g̃ ⁊c. q̄
etiā nicola⁹ loquať de tali iure i p̄dictis ꝟbis
pz: qz negās frīb⁹ ius vtendi nō negat eis ius
poli: ß exp̄sse ꝓcedit: g̃ ibi nō loq̄ť de iure poli
ß de iure fori. Cōstat g̃ q̄ ꝟba ist⁹ ipugti de iu
re fori debent itelligi. Neq; em̄ alit ipugnato
res q̄b⁹ respōdet i cōstitutiōe qz quozūdā ne-
q; appellātē p̄fatū: neq; frēs minozes dicētes
se nihil iuris habere i hijs q̄b⁹ vtť nisi sophi
stice reprobaret: qz oēs p̄dicti itelligūt de iu
re vtēdi: qō ad ius fori ptinere dinoscit. Ter
De tertio pūcto. tio ostēdūt quō res tpales dicūť diuersimode
eē diuersoz: dicētes. q̄ res tpales dicūť eē ali
Nic nota quinq; modos habendi ius ad res tpa-
les. Primo mō. quoz ex meriti dignitate: ⁊ isto modo oia sūt
iustoz: ß ē iusti digni sunt oia possidere: ⁊ isto
mō nulla res tpalis ē impij: qz impi⁹ nō est di
gnus etiā pane quo vescit: ⁊ iō qz de⁹ oia fecit
ꝓp̄ iustos dicit q̄ aliquomō oia sūt iustoz ex
iure diuino: sic dicit augustin⁹ ad vincētiū: vt
hēť. xxiij. q. vij. c. i. q̄uis res q̄cūq; terrena nō
recte a quo q̄ possideri possit: nisi vel iure di-
uino quo cūcta sūt ⁊c. ß est q̄b⁹ iusti sūt soli di
Secūdo modo. gni. Alit dicūť tpalia eē aliquoz ex debiti ne
cessitate vel etiā honestate: qz. s. eis ex rōne re
cta debēť: ⁊ istomō supflua diuitū sūt paupe-
rū ⁊ indigētiū: qz. s. diuites tenenť eis supflua
elargiri ⁊ sic intelligēda sūt ꝟba Ambrosij q̄
Nota qūo bona ecclesie sunt pau perum. ponunť. xlvij. di. c. sicut bij: cū dicit Esurientiū
panis ē quē tu detines: nudoz vestimētū est
q̄ tu recludis. miseroz redemptio: ē pecunia
quam tu i terra defodis. Jn his verbis etiam
bona eccl̄ie dicuntur eē pauperū: ⁊ q̄ sic dicū
tur eē aliquoz p̄nt dici eoz ex iure diuino: qz p
ius diuinū tenenť eoz possessores ea talib⁹ in
digētib⁹ exhibere. Tertio dicūť tpalia eē ali
Tertio modo. quoz iure poli ⁊ simul q̄ñq; iure fori ⁊ cōsciē-
tia bona: ⁊ sic res q̄b⁹ q̄s vtť i articulo neces
sitatis extreme sūt illi⁹ siue sint illi⁹ iure fori si
Quarto modo. ue nō. Quarto dicūť res eē aliquoz sinceri-
tate cōsciētie: ⁊ sic res tpales dicūť eē illoz q̄
nō ex auaricia nec itētiōe mala ß rōe moti res
tales habere noscūť: nō sūt aūt illoz istomō q̄
eas ex auaricia vel mala itētiōe detinēt: ⁊ sic
dicit Ambro. vbi ꝓus. Sed ait auarus q̄d iiu-
stū ē: si cū aliena nō iuadā ꝓpa diligēti⁹ seruo
O ipudēs dic tu q̄d ꝓpa dicis: q̄ ex q̄b⁹ recō-
ditis i hūc mūdū detulisti: ⁊ infra. Prozsū ne
mo dicat q̄d ē cōe: pl⁹ sufficeret sumptui: ⁊ vio
Quinto modo. lēter obtētū ē: ⁊ infra. q̄s tā iiust⁹ tā auar⁹ q̄ p̄ q̄
multoz alimēta nō suū vsū ß abūdātiā ⁊ deli
tias facit Quīto dicūť alīq; tpalia eē aliquo
rū ex iure fori tm̄mō: ⁊ iste modus i multos di
uidit: qz alīq; ex iure fori sūt aliquoz vl̄ quo ad
ꝓpetatē ⁊ dñiū vl̄ quo ad vsū nudū vl̄ quo ad

vsūfructū vl̄ forsitā alijs mōis: et isto mō p̄nt
aliq̄ esse aliquoz lz nō sint illoz aliqui o q̄tuoz
p̄dictoz modoz. vñ ⁊ auari multa bñt iure fo
ri: q̄b⁹ sūt idigni: nec eis debēť ß alijs. ⁊ q̄ non
ex cōsciētia recta: ß auaricia sola sibi retētāt.
Ex hijs pz q̄ diuersi diuersimode noscūť tpa-
lia possidere: q̄dā em̄ possidēt tpalia iure fori:
sicut illi q̄ tpe necessitať extreme res possidēt
tpales q̄b⁹ vtūť: q̄dā possidēt cōsciētia bona
q̄dā aūt nullo iure: nec consciētia bona possi-
dēt tpalia sicut tyrānī: vsurarij: ⁊ alij iuste tē De quarto.
poralia possidētes. Quarto replicāt distin-
ctionē quādā de iustitia ⁊ iusto ⁊ iuste: qz q̄dā
ē iustitia pticularis dīsticta ꝺ alias ꝟtutes: q̄
dā ē iustitia legalis: alia ē iustitia q̄ opatio re
cte rōni cōformať: ⁊ sic dicit ꝓportionabilit
act⁹ iust⁹ vl̄ iust⁹ triplicit⁹: ⁊ aliq̄d dicit tripli
citer iuste fieri vl̄ etiā iuste. Quīto p p̄dicta De quinto.
isti ipugnatores respōdēt ad formā argumēti
isti⁹ ipugnati dicēres q̄ cū accipit hec ꝓpositio. Jste cui vtēdi re aliq̄ lnia ē cōcessa: q. s. nō
ē ius. aut iuste vtit aut iuste. aut neq; iuste ne
q; iuste. Dicunt q̄ si accipiať ꝓmo mō ſm q̄ꝺ
aliq̄d dicit fieri iuste: qz fit a iustitia pticulari
q̄ ē distincta ꝟt⁹ ꝺ alias ꝟtutes: sic neq; vtit iu
ste neq; iuste: qz sic accipiēdo iustitiā ⁊ iustū
mīkti sūt act⁹ etiā meritoz⁹ ⁊ demeritoz⁹ q̄ nec
sūt iusti nec iusti: lz sint bōi vl̄ mali ⁊ laudabi
les vl̄ vitupabiles: qz etiā act⁹ castitať sic ne-
q; ē iust⁹ neq; iust⁹. Si aūt accipiať iuste ētio
mō sic dicūť q̄ vtit iuste re cui⁹ bz lniaz vtēdi
qz vtit ꝓformit rōni recte: et iō ꝓcedūt q̄ vtit
iure: nō q̄dē iure fori ß iure poli. Qz em̄ qō re
cte absq; iure fori fit iure poli fit: vñ sic iure fa
cere: nō ē aliud q̄ bñ moraliť facere. Et iure vti Obiectio.
ē bñ moraliť vti sicut iure possidere ē bñ mora
liť possidere. Sz forte dicet aliq̄s q̄ talis nō
vtit iure poli re sibi cōcessa sicut nec possidet
iure poli: qz nēo vtit re aliq̄ iure poli nisi q̄ re
tali vtit tpe necessitať extreme: qō nicola⁹ ter
tius videť inuere cū dicit i decretali Exijt: et
q̄dē vbi dic̄ q̄ nō ē aliq̄liť p̄sumēdū q̄ ß cūcta
deficerēt sic̄ nec ceteris sic nec ipis frīb⁹ iure
poli i extreme necessitať articlo ad quidēdū
sustētatōi nature: via oīb⁹ extrema necessita-
te detēť ꝓcessa nō p̄cludit. Ex q̄b⁹ ꝟbis isīnua
rividetur q̄ nemini lz vti reb⁹ iure poli nisi sit Responsio.
i extreme necessitať articlo ꝓstitut⁹. Ad ß di
cūt: q̄ lz nicola⁹ dicat q̄ lz oīb⁹ in extreme ne
cessitať articlo ꝓstituť vti reb⁹ necessarijs ad
sustētationē nature iure poli: nō tñ negat ali-
quos posse i alijs casib⁹ vti reb⁹ iure poli. Ad
cuius euidentiā dicūt esse sciendū q̄ vti tpa-
libus rebus ptinet ad ius nature cui nemo li-
cite renunciare potest: nō tamē sic ptinet ad

ius naturale: quin possit i multis casib⁹ limitari ⁊ quodāmodo coartari et ne i actū licite exeat impediri: quēadmodū ꝫ ysidoꝝ vt habet di. i. ius naturale. cōis oim possessio ⁊ oim vna libertas ad ius ptinet naturale: ⁊ tn istud ius quodāmodo coartat: qz ⁊ tpalia appꝛopꝛiant ⁊ multi seruituti subdūtur: nō tn istud ius naturale pōt totaliꝫ euacuari qz nūq̄ sic pñt tpalia appꝛopꝛiari: quin tpe necessitat⁹ debeāt esse cōia: sic posse vti tpalib⁹ pōt p legē būanā ⁊ volūtatē ꝓpriā liberi bois quodāmodo coartari ⁊ aliqn ne i actū vtēdi exeat impediri: sic em̄ pōt aliq̄s voto firmare q̄ a carnib⁹ abstinebit: sicut etiā bꝰes ꝓhibent vti reb⁹ alienis: posse tn̄ vti tpalib⁹ tpaliꝫ euelli nō pōt: ⁊ iō iure poli pōt q̄libet vti re tpali quacūq̄: qua vti neq̄ iure nature neq̄ iure humano neq̄ iure diuino neq̄ facto ꝓpo ꝓhibet: ⁊ iō tpe necessitat⁹ extreme pōt q̄libet iure poli vti q̄libet re tpali q̄n alit vitā suā cōseruare nō posset: qz ad non vtēdū re tpali i hoc casu neq̄ iure quocūq̄ neq̄ facto ꝓpo obligat. vbi aūt vti aliq̄ re tpali determiata aliq̄s p hoc solūmō impedit qz res illa ē aliena: eo q̄ null⁹ re aliena i q̄ nulluꝫ ius habet p̄ter ius naturale ex casuꝫ necessitat⁹ extreme vti dꝫ: ipo iuito cui⁹ ē res illa: sola pmissio illi⁹ cui⁹ ē res q̄ p lniaꝫ declarat sufficit ad hoc q̄ iure poli vtat eadē re. Per pmissionē aūt ⁊ p ons p lniam solūmodo remouet impedimētū ꝓhibēs būti ius naturale vtēdi: ne exeat i actū vtēdi ⁊ nullū ius nouū sibi cōferꝫ: g̃ talis sic pmissus seu licēciat⁹ iure poli poterit vti re illa q̄ ē aliena. Illud etiā. s. q̄ tali lniato nullū ius nouū cōferꝫ. tali rōe ꝓbat. Omne ius vel ē diuinū vel būanū. Et si būanū vl ē naturale ⁊ poli: vl ē ius positiuū ⁊ fori: hoc p talē pmissionē seu lniam ꝓstat q̄ nō ꝓferꝫ ius diuinū nec ius poli siue naturale: g̃ si ꝓferꝫ aliq̄d ius habenti lniaꝫ tale ius ptinet ad ius fori: g̃ talis vteret re illa iure fori: qđ ꝓstat ee falsuꝫ. Qz p oē ius fori p̄t q̄s i iudicio litigare: talis aūt nō hꝫ aliq̄d ius quo valeat i iudicio litigare: g̃ nō vtit re illa iure fori. vtit g̃ solūmō iure poli. Tūc tn̄ ꝑmo q̄n lniat⁹ seu pmissus vtit licite iure poli tali re ⁊ nō ꝑpus: qz mō ē amotū ꝓhibēs ius naturale: ne exiret i actū vtēdi: qđ añ amotū minime fuit. Et ex quo pꝫ q̄ ffes minores si non hñt ius positiuū i reb⁹ cōe sibi ⁊ oīb⁹ aliꝭ fidelib⁹ q̄buscūq̄ reb⁹ licite vtit iure poli: ⁊ nō iure fori vtit quātūcūq̄ sint ex articulū necessitatis extreme: qz iuri vtēdi naturali renūciare nō p̄nt: p̄nt em̄ voto firmare q̄ nullā rē ꝓpriā nec aliq̄d ius ꝓpriū i tpalib⁹ volūt habere. Et iō iure fori nulla re vti p̄nt qz si re aliena vti debeant opꝫ remouere ꝓhibēs qđ p pmissionē seu lniam ius ad quē spectat pmittere vel dare licētiā amouet quo amoto iure poli p̄nt i actū. Si aūt vtunt re aliq̄ q̄ occupāti cōcedit: vl ꝑ derelicta bē vtit ipa iure poli: qz respectu talis rei nullū ē impedimētū ꝓhibēs ne ius naturale vtēdi i eis exiret i actū vtēdi. [Qui iure iure vtit iuste vtit.] Hic supponit iste impugnatus q̄ aliq̄s pōt vti re aliq̄ sine iure qđ de iure fori dꝫ itelligi: qz sine iure oi naturali nō pōt vti re aliq̄ cū ius naturale oīb⁹ sit cōe di. i. ius naturale. Et ita ꝓstat q̄ iste impugnat⁹ loquit de iure fori [si dicat q̄ iuste vtat sequit ꝑ ons q̄ iure] verū est q̄ sequit q̄ vtit iure poli vel iure fori [qz qđ iuste fit: fit iure] verū ē qđ fit iure poli vel iure fori ꝫ nō opꝫ q̄ semp fiat iure fori [Extra de verbo⁹ significatōe ca. Jus dictū ē ⁊. xiij. q. iij. c. qđ dicā.] Dicūt isti impugnatores q̄ qz ꝝba i ꝑdictis capl̄is i q̄bus iste se fundat: obscura videt volūt ea adducere imediū ⁊ qlit debēt itelligi explicare. q̄ sūt hec. Hoc em̄ iure possidet qđ iuste: hoc iuste qđ bn̄. Ex q̄b⁹ ꝝbis insinuat due ꝓpositiōes videlicet q̄ omne qđ bn̄ possidet iuste possidet: ⁊ omne qđ iuste possidet iure possidet: ex q̄b⁹ seq̄t videt q̄ ois q̄ bn̄ vtit re aliq̄ iure vtit eadē re: ⁊ ita bon⁹ vsus vtēdi a iure vtēdi separi nō pōt ꝫ dicūt isti q̄ ꝑdcā capl̄a loquūt distinctiue vl ea ꝓpollet de iure poli ⁊ ꝺ iure fori. Jus aūt poli nō ē aliꝺ q̄ ptās cōformis rōni recte: absq̄ pactiōe. Jus fori ē ptās ex pactiōe: aliq̄n ꝓformi rōni recte: ⁊ aliq̄n discordāti. Null⁹ aūt bn̄ possidꝫ rē aliquā nisi ꝫ rōnē rectā eā possideat: et ita q̄ possidet bn̄ iure poli vl iure fori possidet: ꝫ nō ois q̄ iure fori possidet bn̄ possidet. Ex quo sequit q̄ ꝑdicta verba de iure fori nō p̄nt itelligi qz multa possidēt iure fori q̄ n̄ bn̄ possident: ⁊ multa possident bn̄ q̄ nō possidētur iure fori. Qz em̄ multa possideāt iure fori q̄ nō bn̄ possidēt: pꝫ de multis q̄ iure possidet q̄ bus tn̄ male vtit: ⁊ p ons nō bn̄ possidet teste augustino q̄ i ca. allegato: qđ dicā ait. Male aūt possidet q̄ male vtit. ⁊ ysidorus i ca. allegato ius dictuꝫ ait. Male aūt possidet q̄ vel suis male vtit vel aliena ꝑsumit. Ex q̄b⁹ ꝝbis colligit euidēt q̄ nō nulli ꝓpriā rē male possident: ⁊ p ons multa possidēt iure fori q̄ tn̄ male possidēt. Qz etiā multa bn̄ possideāt q̄ iure fori minime possidēt. pꝫ qz q̄ legitime ꝑscribit rē alienā añ ꝑscriptionē cōpletā bn̄ possidet: et tamen ante p̄scriptionē completam nullo iure fori possidet: g̃ multa bn̄ possident q̄ tn̄ nullo iure fori possidēt. nō g̃ ꝑdicta capl̄a loquūtur tn̄ de iure fori sed etiaꝫ de iure poli: et ita ex eis concludi nō pōt q̄ qui vtit re aliena lnia alterius: vtit iure fori ꝫ sufficit q̄ vtat

Quarta ꝑs isti⁹ capituli notās et exponens verba constitutionis.

Dic sunt notāde circa ꝓpositiones

Jus poli.

Jus fori.

Quomō ius cōe naturale habeat coartari.

Dic q̄ pmissus a licēciatus pōt vti re aliena iure poli absq̄ alio quo iure proba bit.

iure poli. Appellās aūt ꝓbās q̄ vsus licitus pōt a iure vtēdi separi nō loquat̄ de iure poli: ꝫ de iure fori: sicut sepe explicat manifeste: q̄re argumētū ꝓdictū ꝫ appellantē i nichilo cōcludit ⌊nec iuste vtat̄ nec iuste. ⌋Si iuste ⁊ iniuste accipiant̄ ꝓmomō: nō ē icōueniēs. vñ sic accipiendo q̄ dat alicui rē aliquā ex libertate nō ex debito alīquo: nec dat iuste nec iniuste: q̄ nō tenet̄ sibi dare: ⁊ iō nō exercet actū iusticie particular ꝫ liberalitatis: nec tenet̄ nō dare: et iō nō dat iuste. Accipiēdo tm̄ iuste ⁊ iniuste tertiomō sic nō ē cōcedēdū q̄ nec vtat̄ iuste nec iniuste. ⌊nec bonū nec malū. ⌋hoc cōcedūt sine distinctiōe ⌊nec iustū nec iniustū ⌋hoc cōcedūt i vno sensu ⁊ i alio negāt: sicut ex ꝓdictis apparet. ⌊Oportet q̄ si finis act⁹ sit bon⁹: q̄ et ipse act⁹ sit bon⁹. ⌋Dicūt isti: q̄ q̄ iste i difficultatib⁹ theologicis minime ē instruct⁹: de q̄bus tm̄ se temerarie intromittit: iō de ꝫ dicto ei⁹ ⁊ de ꝫ qđ dicit de obiecto volūtat̄ prāseūt

Nota bocardi cum.

Ca. LXVI In prima parte istius capituli recitat alia cōstitutionis particulā.

Ec obstat si dica

tur q̄ imo ysidorus iter iustū ⁊ iniustū ponere mediū fas videt̄ dicēs q̄ ire p agrū alienū fas ē: ius nō ē. Ysidorus enī diuiserat legē i diuinā ⁊ humanā: ⁊ iposuerat noia istis legib⁹ dicēs: q̄ fas lex diuina est ius lex būana. vñ volēs de hijs exēplū dare: subiūxit. ire p agrū alienū fas ē. i. de iure diuino licitū ē: ius nō ē. i. de iure būano nō lz: vt ꝑz. di. i. ca. oēs leges. Nō ḡ voluit ysidorus iter iustuz ⁊ iniustū fas ꝓ medio ponere: ꝫ declarare q̄ aliquid de iure diuino lz: qđ de iure būano nō lz.

Scda pars isti⁹ capituli declarās textū cōstitutōis

Jn pte ista iste impu

gnatus respōdet ad quādā obiectionē: q̄ posset fieri ꝫ rōnē ꝓdictā: ꝓtra hoc qđ scz accepit qđ nō ē mediū iter actū iustū ⁊ iniustū: ⁊ ē talis Scđm ysidorū trāsire p agrū alienū fas ē ius nō ē: ḡ nec ē iustū: q̄ ius nō ē: nec ē iniustū quia fas ē: ⁊ ita ē aliqđ mediū iter iustū ⁊ iniustū. Ad quā respōdet dicēs q̄ ysidorus ꝓ ꝫba illa nō intendit dicere q̄ aliq̄s act⁹ ē medi⁹ iter iustū ⁊ iniustū: ꝫ qđ aliquid ē licitū de iure diuino: qđ nō ē licitū de iure būano. Sz isti impugnatores: q̄ bāc obiectionē ad istā q̄stionē non facit̄: circa ipsaz nō multū istāt. Dicunt tm̄ q̄ ꝓ ꝫba ysidori ꝓdicta bn̄ ꝓbāt: q̄ accipiēdo ius sicut appellās accepit cū dicit vsuz licitū posse separi a iure vtēdi: q̄ ipse accepit ibi ius vtēdi ꝓ iure fori. Aliq̄s act⁹ ē bon⁹ ⁊ licit⁹ sine iure tali: q̄ trāsire p agrū alienū nō ē ius: et tm̄ ē licitū: ḡ aliq̄s act⁹ ē licit⁹ sine iure tali: ⁊ eadē rōne pōt act⁹ vtēdi esse licit⁹ sine iure vtendi. ⌊Jnter iustū ⁊ iniustū ponere mediū fas vide-

Tertia pars isti⁹ capituli ꝓbās adducta per constitutione.

Quarta ps isti⁹ capituli notās et exponens verba cōstitutionis.

tur. ⌋Dicūt isti q̄ fas nō ē mediū iter iustū ⁊ iniustū: etiā ꝓmo mō accipiēdo iustū ⁊ iniustū: q̄ sepe fas ē iustū etiā primomodo accipiēdo iustū. Nā multa sunt iusta iure fori: tm̄ iter iustū ⁊ iniustū illo modo accepta: ē aliquod aliud medium saltē ꝓ abnegationē q̄ act⁹ aliarū virtutū ⁊ alioꝝ vicioꝝ ab iniusticia opposita iusticie pticulari nec sunt iusti nec iniusti: ille mō inter iustū etiā ⁊ iniustū tertio mō dicta ē mediū per abnegationē: lz em̄ ois act⁹ vel malus vel bonus necessario cōꝑhendat̄ sub iusto vel iniusto illo modo dictis: tm̄ q̄dā alij actus nec sunt iusti nec iniusti. Nā act⁹ nō vtētiuz rōne nec sunt iusti nec iniusti ⁊ tertio modo accipiēdo iustū ⁊ iniustū. ⌊Jre p agrū alienū fas est. ⌋Ꝓpzie loquēdo aliud ē ire p agrū alienū. aliud nō ꝓhibere aliquē ire p agrū: ⁊ vtrūq̄z i casu sub iaꝑ poterit cōprehēdi: ⁊ tm̄ vtrūq̄z pōt ad iusticiā etiā particularē spectare. ⌊fas lex diuina est ⌋ysidorus dicit q̄ oīe qđ fas ē noie diuine vel naturalis legis accipiat̄. Omne tm̄ qđ fas est etiā lex diuina poterit appellari: inquātū ꝑ legē diuinā. Oīe qđ fas est saltē i genere fieri mādat̄ ⌊fas est ⌋. i. de iure diuino licitū ē: imo ꝓceptū si inoxius ē transit⁹: q̄ de iure naturali qđ est imutabile est q̄ vbi aliq̄d mihi ꝓdest et alteri nō nocet equū ē: vt me nō ꝓhibeas: licet ius fori ibi deficiat nec ꝑ legē būanā pōt statui cōtrariū q̄ lex iniqua esset: ⁊ ꝓtra ordinē caritatis ac ꝓtra doctrinā xpi dicētis matth. vij. Oīa ḡ q̄cūq̄z vultis vt faciāt vobis homines: ita ⁊ vos facite illis. hoc ē em̄ lex ⁊ ꝓphete verūtamē multa vident̄ i multis casib⁹ nō nocere alicui ⁊ alicui ꝓdesse: q̄ ꝑ legē būanā expedit ꝓhiberi: q̄ si nō ꝓhiberēt sepe ⁊ cōmunitati ⁊ ꝑsonis obessēt: talib⁹ tm̄ ꝓhibitis generaliter vtēdū ē sepe epyikeya. ⌊Aliquid de iure diuino licet qđ ꝺ iure būano nō licet. ⌋Magis ꝓpe dixisset: aliq̄d nō ē de iure diuino illicitū: qđ est de iure būano illicitū. refert em̄ dicere affirmatiue aliq̄d de iure diuino lz ⁊ dicere negatiue: aliq̄d nō ē de iure diuino illicitū: qđ est illicitū de iure būano. sed q̄vt dicunt isti impugnatores: iste ipugnat⁹ diuersitatē modoꝝ loquendi ignorat sicut ⁊ ꝑ plīmi alij iō circa hoc diutius nolunt insistere.

Nota regulaz iuris nature.

Nota bocardi cum.

Ca. LXVII In prima parte isti⁹ capituli alias recitat cōstitutionis particulam

Dhuc iste hereti

cus dictā cōstitutionē satagit impugnare i eo q̄ ꝓbare intēdēs: q̄ simplex vsus. i. sine iure vtēdi a ꝓpietate seu dñio sepat⁹ i re vsu cōsumptibili baberi nō possit: sic dicit. Preterea: q̄ simplex vsus. i. sine iure vtēdi a ꝓpietate seu dñio sepat⁹ i re vsu consūptibili baberi neq̄at: sic ꝓbat̄. si em̄ baberi

posset vsus talis:aut āte ipm actū:aut in ipso actu:aut post actū ꝓpletū bmōi haberet.q āt fieri neqt: ex hoc ptz. quia qđ nō est nequaq; haberi pōt. Ptz aūt q act⁹ ipe āteq; exerceat aut etiā dū exercet:aut postq; pfect⁹ est i rerū natura nō est:ex quo sequit q hūi minime pōt. Licet enī ante actū ipm: qs facultatē habeat ipm exercēdi:p hoc tamē act⁹ ipe in rerū natura nisi in potētia nō existit. cū aūt act⁹ est i fieri:nec adhuc est in rerū natura: cū esse rez pfectaz significet:qđ q̄diu est i fieri:nō pōt actui cōuenire. Quod enī de actu q̄ est i fieri ꝓterijt iā nō est:qđ āt fit instātaneū: seu mōtaneū est: ⁊ tale qđ magis intellectu percipi pōt: q̄ sensu. ad huc post actū ꝓpletū:licet si ex ipo facto ꝓducta res aliq; fuerit: res ipsa hūi valeat factū tamen ipm quod iā transijt nō habetur.

Postquā in parte ꝓce

denti iste ipugnatus respōdit ad obiectiones appellātis cōtra tertiā assertionē ipius. hic respōdet ad obiectiōes eiusdē appellātis cōtra q̄rtā assertionē ipugnati: quā reputat appellās erroneā. Et diuidit i tres ptes:q: ꝓmo ponit assertionē ipugnatā. Scđo ponit ipugnatiōes eiusdē assertōis. Tertio ad ipas ipugnationes respōdet. Scđa pars icipit in pte imediate sequēti. Tertia ibi. Proculdubio ista consequētia. Est igit assertio ipugnata:q act⁹ vtēdi re vsu ꝓsumptibili separ⁹ a iure vtēdi habenti nō pōt:q: nō potest esse in rerū natura. eo q null⁹ act⁹ vtēdi pōt esse in rerū natura:q̄a nec āte actū:nec quādo act⁹ exercet:nec post actū ꝓpletū. Sed isti ipugnatores dicūt hic plures errores cōtineri:quos nō solū sicut appellās: sed etiā multis aliis modū satagūt reprobare. ⁊ ideo eor motiua ꝓsentib⁹ duxi inserēda. Dicunt igit q in ꝟbis ꝓmissis quicq; ꝓtinētur errores:quor. Prim⁹ est:q simplex vsus. i. sine iure vtēdi a ꝓpietate seu dōnio separat⁹ i re vsu ꝓsumptibili haberi nō possit Scđs est q act⁹ ipe dū exercet i rerū natura nō est. Tertius est q act⁹ hūi nō pōt. Quart⁹ est q esse solūmodo rē pfectā significat. Quint⁹ est q factū haberi nō pōt. De primo errore dictū est ꝓus: ⁊ etiā q hoc sit erroneū:ex ꝓsequētib⁹ apparebit:vt isti dicūt. Scđs error: vt dicūt est q act⁹ ipe dū exercet in rerū natura nō est. q aūt scđm sit erroneū: multiplicit ꝓbare conātur. ⁊ prio sic. Si act⁹ dū exercet nō est in rerū natura. hoc nō est: nisi q: act⁹. i. est successiuus q: hoc sua rō manifeste declarat. Nā p rationez suā equalit ostendit nullū successiuū esse in rerū natura qđ est erroneū: ⁊ manifeste scripture sacre repugnat. g dicere q act⁹ vtēdi dū exercet nō est in rerū natura: est erroneū reputā duz. Q aūt nullū successiuū esse in rerū natura obuiat scripture diuine: ptz apte. Naz tēp⁹ ānus: dies: nox: ⁊ bmōi sunt successiua: ⁊ tamē sunt in rerū natura. scribit enīz Job. xij. Cū g accepisset ille buccellā exiuit ꝓtinuo: erat aūt nox. Ex quib⁹ ꝟbis cōstat: q nox fuit aliqn i rerū natura: ⁊ tamē nox est quodđā successiuū. g successiuū pōt esse in rerū natura. Itē qđ erit potuit eē in rerū natura: ꝫ aliqn fuit: ⁊ ad huc est verū dicere q tps erit. Dicit enīz aplus. ij. thy. iij. Erit enī tps: cū sanā doctrinā nō sustinebūt. g temp⁹ pōt eē in rerū natura: ⁊ tn est successiuū. Itez idem aplus eadē epla. ca. iij. ait In nouissimis dieb⁹ instabūt tpa piculosa: et p ꝓns tpa possunt esse i rerū natura. Itē Job. x. scribit. Facta sunt aūt encenia hierosolimis ⁊ hyems erat. Ex quib⁹ ꝟbis colligit q hyēs aliqn fuit: ⁊ p ꝓns successiua possunt esse in rerū natura. ⁊ ita act⁹ pōt esse i rerū natura: q̄a nō est maior rō: q̄re vnū successiuū possit eē in rerū natura q̄ aliud. Itē Luc. vltio dr. Sup ꝫ oia ⁊tia dies est hodie. g tertia dies tūc fuit. ⁊ ita aliqđ successiuū pōt eē in rerū natura. Itē exodi. xij. dicit. Est eiz pbase. i. trānsit⁹ dñi. Iste g trānsit⁹ fuit in rerū natura: ⁊ tn nō fuit momētane⁹ ꝫ successiu⁹. Nō enī oēs ꝓmogeniti egipti i instāti occidebātur: sed in tpe. Itē Cāti. vij. sic dicit. Q pulchra sunt gressus tui in calciamētis filia principis. Ex quib⁹ ꝟbis babet q gressus etiā corporales pulchra sunt cēsendi. ꝫ illa q nō sunt: nec esse possunt nō sunt pulchra g gressus possunt esse in rerū natura: ⁊ tn sunt successiui. Itē gen. xxvij. dixit ysaac. Vox q̄dē vox Jacob est ⁊c. g illa vox fuit in rerū natura ⁊ tn vox est qđaz successiuū. g successiua pōt esse in rerū natura. Unde q successiua fuerūt sunt: ⁊ erūt: ⁊ possunt esse in rerū natura: ex locis innumeris scripture diuine colligit euidēter. sicut. iij. regū. vi. vbi dicit. Ecce enī sonitus pedū ei⁹ post eū est. ⁊. ij. reguz. viij. scribit Sint ꝫmōes mei: isti ⁊c. ⁊. i. regū. xx. Ecce kalēde sunt in crastino. ⁊ Job. vi. Erat prōximū pascha dies festus iudeor. Et. v. ca. Post hec erat dies festus iudeor. ⁊. vij. ca. Tps meū nō duz aduenit. temp⁹ aūt vestrū sp paratū est. ⁊ Matth. viij. Ecce mor⁹ magn⁹ fact⁹ est i mari ⁊ Luc. xij. Ecce āni. tres sunt ex quo venio ⁊c. ⁊ Nume. x. Quādo aūt cōgregādus est pplus simplex tubarum clāgor erit. Ex hijs aliisq; ꝫ pluribus patenē habet: q successiua sicut tēpus: mor⁹: voces: ꝫmones: āni: dies: soni: ⁊ huiusmōi possunt esse in rerū natura. Scđo per scripturā diuinā ꝓbāt spāliter q act⁹ vtēdi: sicut act⁹ comedēdi: ⁊ bmōi pñt esse in rerū na-

tura.nā qđ ꝑt dari ꝑt eē i rerū natura:qz illud qđ nihil ē nec eē ꝑt dari nō ꝓt:ꝫ actꝰ vtēdi ꝑt dari: teste moyse q̄ vt bz numeri.xi.ait ad dñm. Sexcēta milia peditū ppli mei sūt:7 tu dicis dabo eis esum carniū mēse integro. Ex q̄ bus ꝟba bz qꝫ deꝰ ꝓmisit dare ppło esum carniū:ḡ esus carniū ꝑt eē i rerū natura.ꝫ confirmatur ꝓ istū:qz ꝫz eū i pluribꝰ loq̄ supiꝰ vsus ꝑt dari:accipiēdo vsū etiā ꝓ actu vtēdi:ḡ vsus ꝓt eē i rerū natura. Itē ꝓuerb.xxiij.scribit.noli eē i cōuiuijs potatoꝝ nec i comessationibꝰ eoꝝ Ex qbꝰ ꝟbis colligit qꝫ aliqs ꝑt eē i comessationibꝰ potatoꝝ:ꝫ illis q̄ nō ꝑnt eē i rerū natura nō ꝓt aliqs itereſſe: qz aut itereſſet eis añ q̄ sint: aut dū sūt:aut postq̄ sūt ꝓ rōnē suā Nō añq̄ sint nec postq̄ sūt certū ē:nec dū sūt: qz ñ sūt ꝫz istū:ḡ illis q̄ nō sūt nec eē ꝑnt ñ ꝓt aliqs itereſſe Cū ḡ aliqs ꝓt itereſſe comessatōibus potatoꝝ seq̄t qꝫ comessationes potatoꝝ ꝑnt eē i rerū natura ꝫ comessatio itercludit actū comedēdi:ḡ actꝰ comedēdi ꝑt eē i rerū natura.ꝫ etiā eodē mō ꝓbat ꝓ illud apli ad Rō. xiij. Nō i comessatiōib⁹ 7 ebrietatib⁹. Tertio sic arguūt. Si actꝰ vtēdi nō ē i rerū natura: ḡ vtēs nō ē i rerū natura:sic si albedo nō ē i rerū natura:seq̄t qꝫ albū nō est rerū natura. Tales eñ ꝓpones vtēs ē i rerū natura. albū ē i rerū natura:musicū ē in rerū natura: 7 ꝓsiles falsę sūt:siue subiecta nō sint i rerū natura siue forme q̄ denotāt subiectis cōpetere ñ sint i rerū natura. vñ siue bō siue musica ñ sit in rerū natura.ꝫ ē falsa musicū ē i rerū natura:ḡ siue ille q̄ vtit siue actꝰ vtēdi nō sit i rerū natura ꝫ erit falsa:vtēs ē i rerū natura:ꝫ ꝫz istū null⁹ actus vtēdi ē i rerū natura:ḡ ꝫ ē falsa:vtēs ē in rerū natura:7 ꝓ ꝓns sua ꝺictoria ē ꝟa: null⁹ vtēs ē i rerū natura. Quarto ꝓbāt qꝫ icludit ꝺictionē actū exerceri: 7 nō eē i rerū natura: q̄a qđ nihil ē nō exerceꝝ:ꝫ actꝰ ꝓ istū nihil ē:ḡ nō exerceꝝ. Itē aliꝫ se bz actꝰ ad eē q̄n ē i fieri: et añq̄ sit i fieri:ꝫ actꝰ ꝫz istū ē i fieri:ḡ actꝰ tūc ē i rerū natura. Itē qđ aliq̄n existit i potētia ꝓt aliq̄n existere i actu:lz tūc nō existat i actu q̄n existit i potētia:ꝫ ꝫz istū añ ipz actū nō existit nisi i potētia vt dic̄ b:ḡ tūc existit i potētia: ḡ aliq̄n ꝓt existere i actu. Cōfirmaꝝ qz illud qđ nō ꝓt eē i rerū natura: nec existit i actu nec i potētia:ꝫ actꝰ existit i potētia ꝫz istū:ḡ ꝓt eē i rerū natura. Itē aut actꝰ q̄n exerceꝝ ē aliqd: aut nihil:nō ꝓt dici qꝫ sit nihil: qz tūc oē successiuū cēt nihil:qđ ē icōuenies si ē aliqd:ḡ bz aliqd eē 7 nō bz tūc tm eē i potētia:qz añq̄ exerceꝝ fuit i potētia:ḡ tūc bz aliqđ eē i actu: ḡ tūc ē 7 ita dicūt isti qꝫ dicere actū q̄n exercetur nō eē i rerū natura 7 qꝫ actꝰ nō ꝓt eē i rerū natura est erroneū: imo hereticū reputādū

Tertia ratio.

Quarta ꝓbatio.

De tertio errore.

Tertiꝰ error vt dicūt isti ꝓtētus in ꝓdictis verbis est qꝫ actꝰ bri nō ꝓt qđ est erroneus. q̄a si actꝰ bri nō ꝓt eadē rōne nullū successiuū ꝓt bri:ita tps:dies:7 āni:motus ꝟba 7 ꝫmōes:et alia successiua bri nō possent:qđ sacre scripture obuiat manifeste. Ait enīz apls ad Gal.vi. Dū tēpus habem⁹ operemur bonū ad oēs.7 Ecclias.iij. Omia tēpus bnt.7 Job.ix. Et ratē habz ipe ꝓ se loquat. Et.iij. reg.i. Rex dauid senuerat:bēbatqz erat plimos dies.et Job.v. Erat aūt ibi quidā bō.xxx. ānos 7 octo bns in infirmitate sua.7 Job.vi. Dñe ꝟba vite eterne habes.Ex q̄bus auctoritatib⁹:aliisqz q̄ plurib⁹ colligit euidēter. qꝫ successiua ꝑnt bri:7 ꝓ ꝑns actꝰ ꝓt bri.ꝫ etiā ptz:qz illud qđ ꝓt dari ꝓt bri:ab illo cui ꝓt dari:tēpus aūt 7 actꝰ edēdi ꝑnt dari. De actu edēdi ostēsum est ꝓ illō Nu.xi. Dabo eis esuz carniū. De tpe ptz ꝓ illud Apoc.iij. Dedit illi tps vt pniam ageret:ḡ ꝑnt bri. Quartus error ꝫ ꝓtētus (vt dicūt) est qꝫ esse solūmō rē pfectā significat. Qui enī hoc intēdat: ptz ꝓ ꝫ q̄ ipe ꝓbare conat qꝫ actꝰ nō est in rerū natura: qz esse significat rez pfectā:q̄ ꝓbatio nichilomō cōcluderet:si eē significaret indifferēter rē pfectā vel impfectā. Intēdit ḡ qꝫ esse significat solūmō rē pfectaz:ꝫ ꝫ dicūt esse erroneū. Tū qz nulla successiua eēnt tū qz tūc nulle ptes entis pfecti separate eēnt:7 ita nulla aia separata esset:nullū etiā corꝰ esset:qñ aia eēt separata:nec aliqđ ens impfectū eēt i rerū natura:q̄ oia sūt absurda. Quintꝰ error (vt dicūt) est qꝫ factū bri nō ꝓt:quod ꝫm vnū intellectū:etiā dicti isti⁹ ipugnati repugnat. Nā ꝓpꝛie factuz est res fcta:ꝫ res fcta ꝓt bri (vt ipe dicit) ḡ factū ꝓt bri: si aūt ꝓ factū intelligat rez successiuā:adhuc ꝓt bri:qz successiua ꝑnt bri:sic oñsuz est ꝓus. Hijs visis dicūt isti ipugnatores qꝫ indubitāter est tenēdū:qđ successiua ꝑnt eē in rerū natura:7 qꝫ ꝑnt bri:et iō actus vtēdi ꝓt esse in rerū natura et ꝓt bri.

De quito errore.

Accedit ad solutionē rōis impugnati.

Circa solutionē aūt rōnis sophistice: quā adducit nolūt multū insistere: qz illa rō ab expositorib⁹ q̄rtuz libū phisicoꝝ dissoluit. 7 iō ꝫz q̄ exponētes circā naturā tpis: 7 alioꝝ successiuoꝝ diuersimode opinātur:scōm ꝫ diuersimode ad rōem ꝓdictā rndent. Alit enī rndent illi q̄ dicūt qꝫ successiua aliquā rez distinctā ab oi re ꝑmanēti signāt. Alit illi q̄ dicūt qꝫ noīa successiua nullā rē:ꝑter ꝑmanētes ipoꝛtāt:lz ipoꝛtēt plures res ꝑmanētes diuersimode: q̄a aliqs affirmatiue: 7 aliqs negatiue. ꝫ istoꝝ opinātiū rōes ptractare:7 q̄ illaꝝ sit ꝓbabilioꝛ iudagare ad ꝓns nō expedit.ꝫ ꝫ in quo ꝓdci opinātes cōcordāt cū scriptura dīna.ſ.qꝫ successi-

Quarta ps istiꝰ capli explanans errū ꝓstitutōis,

siua sūt i rerū natura: ⁊ q ꝓnt bri fidelik ẽ fatẽ dū. ⌊ Ꝛ simplex vsus. i. sine iure vtẽdi a ꝓpetate seu dño sepat⁹ i re vsu cōsūptibili bri nō possit ⌋ omia ꝶba ꝓter ista q vsus bri nō possit videnk supflua: qz ista ẽ ꝯclusio quā itẽdit hic ꝓbare. ſ. q vsus. i. act⁹ vtẽdi bri nō pōt: ⁊ non pl⁹ ꝓbat de simplici vsu q̄ de alio: nec pl⁹ de vsu sine iure vtẽdi q̄ de vsu cuz iure vtẽdi: nec pl⁹ de vsu a ꝓpetate seu dño sepato: q̄ de vsu cū dño seu ꝓpetate ꝓiucto: sic istemet fatek. ⌊ Ꝛ nō ẽ: neq̄ bri pōt ⌋ verū ẽ dū nō ẽ: tñ illud qđ mō nō ẽ postea pōt bri ⌊ aut etiā dū exercek ⌋. ſ. nō ẽ �means istū: ꝧ ꝶ dicūt isti eē falsū q̄a act⁹ dū exercek ẽ ⌊ p ꝶ tñ act⁹ ipe i rerū natura nisi i potētia nō existit. ⌋ Ex ꝶ arguūt isti q ꝧ istū act⁹ añq̄ exercek ẽ i potētia: g̃ pt eē i actu qz oē qđ ẽ i potētia pt eē i actu ⌊ Cū aūt act⁹ ẽ i fieri: nec adhuc i rerū natura ẽ ⌋ ꝶ negāt isti qz eoipo qđ ẽ i fieri ẽ i rerū natura illo mō quo cōpetit successiuis eē i rerū natura. vñ lz qñ p actū aliq̄ res ꝓmanēs fieri dz: illa res nō sit i rerū natura qñ act⁹ ẽ i fieri: ipe tñ act⁹ tūc ẽ i rerū natura ⌊ cū eē rē pfectā significet ⌋ verū ẽ q eē rē pfectā ꝶn tm̄ significat rē pfectā. Sic iste putat) ꝧ etiā significat rē ipfectā qz oēm rē significat pfectā vl⁹ ipfectā. qz significat totū ⁊ ptes: pmanētia ⁊ successiua. pfectibilia ⁊ pfectiones eoꝝ ⌊ qđ q̄diu ẽ i fieri nō pōt actui cōuenire ⌋ Si dicat q eē pfectū pmanēs nō pōt cōuenire actui dū ẽ i fieri: ꝓcedūt si intelligat q nullū eē sibi possit ꝓuenire dū ẽ i fieri negāt ⌊ qđ aūt fit istāraneū seu mometaneū ẽ ⌋ istud diuersimode dicūt eē verū: q̄ circ̄ nām tpis et aliox successiuox diuersimode opināt: sic circ̄ istās ⁊ mutatū esse diuersimode opināt. Ex ꝶ tñ nō seq̄t q tps ⁊ mot⁹ nō sūt: ꝧ seq̄t q nō q̄c q̄d quocūq̄ mō iportak p. tps ⁊ motū ẽ: ⁊ sic ꝓportionabilr ẽ dicēdū de actu ⌊ ⁊ tale qđ mag⌋ itellectu q̄ sensu pcipi pōt ⌋ dicūt q lz �means vnā opinionē illud qđ �means se totū ẽ de actu mag⌋ itellectu q̄ sensu pcipi pōt. Ex ꝶ tñ nō seq̄t q act⁹ nō ẽ: ꝧ seq̄t q nō q̄libet ps act⁹ ẽ. Alij dicūt q illud qđ ẽ de actu etiā �means se totū p sēsū pcipi pt: ꝧ quo ꝶ itelligūt nō posset bene declarari: iō ad pns omittik ⌊ si ex ipo fctō ꝓducta res aliq̄ fuerit ⌋ ipz factū ẽ ipa res ꝓducta ꝓpe loquēdo: ⁊ etiā act⁹ pt vocari fctm̄ sic dz scio fcā tua ꝓpe ⌊ factū tñ ipm qđ iā trāsijt nō bz ⌋ ipm fctm̄ qđ ẽ res fcā nō trāsijt: lz act⁹ trā sierit. Vltio isti ipugnatores ne phie igri credāt istā rōnē eē nouā: ⁊ aliq̄d ꝓtak bre manifestare conank: q ista rō est quoꝝdā ātiquox pboꝝ ꝓpk quā negabāt tps: ⁊ motū dicentes nullū eē tps: ⁊ q nihil pōt moueri quos aristoteles i libro phisicox reprobat multis modis fuit ei ink alias vna rō ipox ista. qđ pterijt de tpe siue de motu nō est: qđ futurū est nōdū est qđ aūt nūc est: instantaneū est ⁊ mometaneū: qđ nō est ps tpis neq̄ mot⁹ g̃ nec tps est. nec mot⁹. Et istud argumētū realik est idē cū argumēto isti⁹. Ctr̄ p rōes isti⁹ ita ꝓbak: q neq̄ motus: neq̄ tps est: sicut q act⁹ vtẽdi nō est: sic arguēdo. mot⁹ nec ātēq̄ aliq̄d moueak: nec duz aliq̄d moueк: nec postq̄ motū ẽ: est in rerū natura. qz licet ātēq̄ aliquid moueak habeat facultatē vt moueak: tñ mot⁹ tūc in rerū natura nisi i potētia nō existit: cū āt aliq̄d moueк: nec adhuc mot⁹ est in rerū natura: cū esse rē pfectā significet: qđ q̄diu mobile moueк: motui conuenire nō pōt: qđ enī de motu pterijt: iā nō est qđ aūt est instātaneū seu mometaneū est. ẽ tale qđ magis itellectu q̄ sensu pcipi pōt. g̃ tūc nō est: ⁊ certū est: q post motū ꝓpletū mot⁹ nō est: g̃ mot⁹ nō pōt eē in rerū natura. Et ꝓsimiliter pōt argui: q tps nō est: ⁊ q dies non est: qz dies nō est ātē diē: nec post ꝓpletā diē: nec dū dies durat. qz qđ pterijt de die: iaz nō est: illud qđ est de die instantaneū ⁊ mometaneū est. g̃ dies nō ẽ. ⁊ similiter pōt ꝓbari q ānī: voces: sonī: cursus: icessus: ⁊ hmōi: nō pnt esse in rerum natura: ⁊ q bri nō pnt: q̄ sacre scripture repugnāt apte: q̄re p̄dicta rō: p quā tā manifesti errores sophistice cōcludunk. est hereticalis cēsenda: nec ab aliquo ad aliquid probandū: aliqualiter adducenda. Explm. lxviij.

Cap̄. LXVIII Jn prima parte istius capituli recitat aliā cōstitutionis particulā.

Ec verba ipsi⁹ cō

b stitutiōis: Ex q̄bus cōcludere nitit dict⁹ heretic⁹: q p̄dicta ꝓbatio gesta xp̄i: ⁊ apl̄oꝝ eius destruit: q̄ sacra scriptura eos fecisse testak. ſ. qz si act⁹ vtẽdi bri nō possit qz in rerū natura nō ẽ: neq̄ ātēq̄ fiat: neq̄ duz fit: neq̄ postq̄ perfect⁹ fuerit. p ꝯns sequit q neq̄ aliq̄d fieri possit cū factū anteq̄ fiat in rerum natura nō sit: nec duz fit: nisi per instans nec postq̄ fuerit perfectum.

Scda ps istiꝰ ca. declarās textum constitutionis.

Hic iste impugnat⁹ ad

obiectiōes appellāt respōdet. Et ꝓmo rndet ad obiectiōes hic recitatas. Scdo ad quasdā alias rōes: q̄ ꝯ quādā assertionē p̄dicte ānexā adduci videtur ibi. Prefea dicit iste. Pria in duas diuidik: ꝧ q ad duo q̄ tāgit appellās rndet. scda ibi. Rursus dicit iste. Pria i duas: qz ꝓmo recitat obiectionē appellātis. Scdo rndet in pte imediate sequēti. Dic̄ g̃ q appellās ex ꝶbis supius recitatis infert: q dcā ꝶba destruūt gesta xp̄i ⁊ apl̄oꝝ ei⁹. Sz dicūt isti ipugnatores q trūcate recitat ꝶba appellāt. Nā ꝶba appellāt sunt ꝶ q̄ sequūtur. Jn q̄b⁹ ꝶbis

Tertia ps istiꝰ capli improbās ad ducta p ꝓstitutionem.

Opis nonagīta dierū

scz premissis isti⁹ ipugnati icludit dictū et rō dicti:dictū.s. q simplex vsus.i.sine ure vtēdi a ꝓpetate seu dnio sepat⁹ i re vsu cōsūptibili hūi nō pōt:qđ cōstat ee bereticū:p rōnes ꝫ primū erroꝛe ⁊ tertiū introductas. Rō aūt dci destruit gesta xpi ⁊ apl'oꝛ q̄ scriptura sacra eos fecisse testat:ac etiā gesta fideliuz:qꝛ si ista rō cōcluderet sequet q xps nec comedit nec bibit:nec ꝑdicauit: nec pedes discipuloꝛ lauit qꝛ p eāde rōne dicet:si aliqđ istoꝛ fecit:aut āte actū:aut post actū:aut i ipo actu:ꝫm dictaz rōnē nō añ actū:qꝛ añ actū nullū istoꝛ fuit: qꝛ añ actū comedēdi:bibēdi:ꝑdicādi: ābulādi ⁊ oꝛādi act⁹ ipsi i rerū natura nisi i potētia non exīstebāt.vñ añ actū comedēdi bibēdi ꝑdicādi ⁊c.nec comedit nec bibit nec ꝑdicauit ⁊c. nec post actū cōpletū:qꝛ post actū nullū istoꝛ exercuit:nec i ipo actu: qꝛ ps istoꝛ q̄ pterierāt tā nō erat:ps q̄ futura erat nōdū erat: illud autē qđ erat i istāti nō erat aliquod istoꝛ actu: ꝫ potētia qđ magis itelligit itellectu q̄ sensu:qa comedere ⁊ bibere ⁊c.ñ sūt i istāti ꝫ i tpe. Similit omia gesta xpi nō fuerūt i istāti ꝫ i tpe:ḡ si dcā rō ꝛcluderet sequeret q xps nihil gessit coꝛalit i ℔ mūdo.de hīs q̄ sacra scriptura eū gessisse testat. Eodē mō seq̄t de oīb⁹ apl'is et alīs sanctis fidelib⁹ qđ dicere vl sentire ē bereticū ⁊ īsanū. vñ ad talē sophisticā rōnē nō oꝛ alr rndet nisi:sic rndet.iuj.phisicoꝛ ad rōes sophisticas ꝓbātes nō ee tps:nec motū: qꝛ ꝫ sophistica rō ē. Ex hīs pz:q obiectiōes appellātis sūt trūcate supi⁹ recitate| cū factū añq̄ fiat i rerū natura nō sit |q̄uis ℔ sit verū: tn boc nō accepit appellās.maxie accipiēdo factū sicut accipit iste impugnatus. Eap. lxix

Quarta pars ca. notans textū literaliter.

Cap. LXIX In prima parte istius capituli recitat alia cōstitutionis particulā.

Roculdubio ista

p ꝛsequētia ē falsa: ⁊ ē poti⁹ totū ꝛriū ꝛcludēdū videlz q si act⁹ vtēdi qꝛ i rerū natura nō ē hūi nō pōt ꝛcludi dēat:q qꝛ factū i rerū natura ñ ē fieri possit: sic em qđ nō ē hūi nō pōt:sic qđ est factū fieri neq̄t. vñ si act⁹ vtēdi hūi nō possit qꝛ i rerū natura nō ē sequit q factū:qꝛ i rerū natura nō ē fieri possit.

Secunda pars istius capituli declarās textū constitutionis.

Hic iste impugnat⁹ ad

predictā obiectionē appellāt nitit reſpōdere dicēs q̄ ista ꝯña nō valet: act⁹ vtēdi qꝛ i rerum natura nō ē nō pōt hūi: ḡ fcm qꝛ i rerū natura nō ē nō pōt fieri:ꝫ oppositū seq̄t sic:act⁹ vtendi qꝛ i rerū natura nō ē:nō pōt hūi: ḡ factū qꝛ i rerū natura nō ē:pt fieri:qꝛ sic qđ nō ē nō pōt hūi:ita qđ factū ē fieri neq̄t. Sz isti ipugnatoꝛes dicūt ꝑmo q iste ipugnat⁹ nō rndet ad obiectiōes appellāt, scđo dicūt q ꝟba pdcā

Tertia pars istius capituli improbās predicta quo ad duo.

mnlta irrōabilia ⁊ fantastica ꝙtinēt māifeste Q̄ ño iste ipugnat⁹ ad ꝑmissas obiectiones appellāt nequaq̄ rndeat. Dicūt isti oi intuēti ꝟba appellāt: ⁊ ista ꝟba ℔ posita apte patere. Nā appellās nullā talē ꝯnam facit:qꝛ act⁹ vtēdi in rerū natura nō est:hūi nō pōt. ḡ qđ factū in rerū natura nō est nō pōt fieri:℔ fundauit se in ℔:q si act⁹ vtēdi nō pōt ee in rerū natura:qꝛ nec āte actū:nec dū actus exercet: nec post actū ꝙpletū:ḡ ꝙsimilr: si xps nō comedit āte actū:nec dū act⁹ exercebat: nec post actus xps nō cōedit:⁊ eadē rōe:nec bibit:nec ābulauit:nec ꝑdicauit:nec oꝛauit. Q̄ ño xps nō comedit āte actū:nec dū act⁹ comedendi exercebat:nec post actū comedēdi cōpletus:ꝓbat p rōem isti⁹:sic āte actū comedēdi xps no comedit:qꝛ tūc act⁹ comedēdi nō exīstebat:nec i potētia.nec cōedit dū act⁹ exercebat. qꝛ dū act⁹ exercebat �fm istū nō fuit nisi aliq̄d īstantaneū seu mometaneū:qđ magis intellectu q̄ sensu ꝯcipit:ḡ tūc xps nō comedit i īstāti: ꝫ i tēpoze:nec xps comedit: certū est post actū cōedēdi ꝙpletū: ḡ nūq̄ comedit. ⁊ ita est de ꝟbis q̄ iste ponit in rnsiōe sua: ⁊ ad q̄ rndet in ꝟbis appellātis:⁊ ita est de alīs. Dicunt igr isti:q qꝛ ad rōes appellātis nescīut rōem rōnabiles īuenire. finxit q̄dā alia verba nō itelligibilia ad q̄ nitit rndere.p ℔ cupiēs coā simplicibus se iactare:q̄si rōes appellāt dissoluisset. Secūdo dicūt isti q ꝟba ꝑdicta pla ꝙtinēt irrōabilia ⁊ fantastica.quoꝛ. Primuz est q actus vtēdi nō est in rerū natura:scđm q act⁹ vtēdi hūi nō pōt. Tertiū est q factū i rerū natura nō est. Et q̄rtuz est q illud qđ est factū fieri neq̄t Quintū q fcm:qꝛ in rerū natura nō est fieri pt De ꝑmis duob⁹ dictū ē supꝛa ca. lxvij. Tertiuz scz q factū in rerū natura non est. est erroneū scđm istos:qꝛ factū nō pt accipi nisi ꝑ actu vl ꝑ re ꝑducta p actū. si accipiat ꝑ actu:sic ē erroꝛ sic ē erroꝛ q act⁹ nō ē i rerū nā: si accipiat ꝑ re ꝑducta:sic etiā est erroneū:qꝛ ꝓstat q res ꝑducta p actū est in rerū natura. Quartū.s.q illud qđ ē fcm fieri neq̄t:si accipiat ꝑ re ꝑducta sic pōt ꝯcedi q illd qđ est fcm neq̄t fieri a creatura:qꝛ iā factū est:si accipiat ꝑ actu:sic ē falsuz:qꝛ act⁹ fit ⁊ ē in fieri. Quintuz.s.q factū:qꝛ i rerū natura:nō ē:fieri pōt videt erroneū:ipli cat enī q io factū fieri pōt: qꝛ nō est in rerū natura. ℔ est falsum: qꝛ tūc chimera posset fieri qꝛ nō ē i rerū natura. |Ita ꝯña est falsa. |Ista ꝯnam nō facit appellās. |Si act⁹ vtēdi:qꝛ in rerū natura nō est hūi nō pt: ꝯcludi debeat:q qꝛ fcm i rerū natura nō est fieri nō possit |Ista ꝯnam: vel cōditionalē verā nō facit appellās nec de ipa facit aliquā mētionē. |Sic enī qđ

De primo.

De secundo.

Nota hic quōz erronea.

Quarta ps istius capli explanans textū ꝓstitutōis.

Opis nonagīta dierū

nō ē bñ nō pōt: verū ē dū n ē [sic qđ ē factū fieri neq̄t] falsū ē respectu dei: q2 de⁹ posset iterū illa facere q̄ fūt ⁊ etiā ipos actus iterū facere posset [Si act⁹ vtēdi bñ nō possit: q2 i rerū natura nō ē fieri possit] Istā ꝓniam negāt: q̄uis nihil faciat ꝺ itētione appellantis: nec iste ꝓbat eaz: ⁊ iō eadē facilitate cōtēnit q̄ ꝓbat. Cap. lxx.

Cap. LXX Pōia ps isti⁹ capituli recitat cōstitutionis.

Vrsus dicit iste

r beretic⁹ q̄ p rōnē ꝓdictā seq̄ret q̄ nec vsus rerū vsu ꝓsūptibiliū etiā ꝓfūct⁹ cū ꝓpetate seu dñio bñ posset: qđ ꝺ vsu fci vtiq̄ nos fatemur: ⁊ idē dicim⁹ de reb⁹ nō ꝓsūptibilib⁹ vsu Licet em̄ istis q̄s ꝺ fcōvti valeat: bñe tn̄ neq̄t i talib⁹ vsū fcivt ex ꝓdict⁹ ptz.

Secda pars isti⁹ capituli declarās rerū cōstitutiōis

In pte ista respondet

ad scdam obiectionez appellāt q̄ fuit: q̄ p rōnē suā null⁹ posset bñe vsū ꝓsūptibiliū vsu. Ad quā rñdet ꝓcedēdo cōclusionē loquēdo de vsu fci. Sz isti ipugnatores dicūt q̄ ꝓclusio quā ꝓcedit ē erronea: q2 eadē rōe qua null⁹ posset bñe vsū fci rerū ꝓsūptibiliū vsu. Eadē rōe nullū successiuū posset bñ qđ scripture diuine repugnat apte sic ostēsū ē .ca. lxvij. Scdo dicūt q̄ ex bijs dcis pz q̄ illa rō i vanū adducta fuit ad ꝓbādū q̄ simplex vsus fci sine iure a ꝓpetate seu dñio separ⁹ i re vsu cōsūptibili bñ nō pōt: q2 p illā equalr ꝓbat q̄ vsus fci sine iure: ꝓpetate seu dñio separ⁹ i re nō ꝓsūptibili vsu bñ nō pōt ⁊ q̄ vs⁹ ꝓfūct⁹ iuri vtēdi vel dñio seu ꝓpetati bñ nō pōt [qđ ꝺ vsu fci ⁊c.] B rñdet ad rōnē ptactā ꝓcedēdo ꝓclusionē [Licet em̄ illis q̄s de fcōvti valeat: bñe tn̄ neq̄t i talibus vsū fci] B ē irrōnabilr dictū: q2 q̄ rōe pt ꝓcedi q̄ aliq̄s pōt vti reb⁹: pōt cōcedi q̄ aliq̄s pōt bñe vsū rei: sic q2 ꝓcedit q̄ aliq̄s vixit multos annis: iō ꝓcedit q̄ bz multos ānos: ⁊ ita pz q̄ tota difficultas quā iste facit de hac materia ē de bn̄bo ē: ⁊ de bn̄bo bñe: an. s. sic ꝓcedit q̄ aliq̄s vtit reb⁹: ita dēat ꝓcedi q̄ vsus ē ⁊ q̄ aliq̄s bz actū vtēdi: sic an dēat ꝓcedi act⁹ comedēdi ē: ⁊ aliq̄s bz actū edendi quēadmodū ꝓcedit q̄ aliq̄s cōedit: ⁊ ita difficultate vocali ⁊ fātastica nitit̄ erro⁹ res inducere ꝺ catholicā veritatē. Cap. lxxi

Tercia ps isti⁹ capituli reprobans dicta p pt̄ duo.

De primo.

De pria pte pmi q̄ talis vsus pōt esse simplex.

Distictiō huius pmi simplex: ⁊ silr bm diuersos modos loquēdi.

Reterea dicit iste

p beretic⁹ q̄ dcā ꝓstitutio falsuz ielu dit i eo qđ dicit q̄ si in reb⁹ vsu ꝓsūptibilib⁹ possit vsus ꝓstitui vel bñ neq̄q̄ simplex nec separ⁹ a ꝓpetate seu dñio vsus hmōi posset dici: cū per talē vsū. i. vtēdi actū ⁊ i ꝑo actu ⁊ cū ipo actu res hmōi ꝓsumāt: in ipiusq̄ rei exerceāt substātia: nec sine ipius rei ꝓsumptione esse valeat vsus talis.

Secda ps isti⁹ capi declarans rerū cōstitutiōis.

In ista pte respondet

ad quādā obiectionē: q̄ ꝓtra quādā assertionē isti⁹ ipugnati ꝓdicte ānexā adduci videt: Et h̄ ps diuidit in tres: q2 Primo ponit assertionē Scdo recitat ipugnationē appellant. Tertio rñdet ad dictā ipugnationē. Scda ps incipit imediate post ꝟba hic recitata. Tertia ibi. Ad h̄ dicendū est. Dicit g̃ ꝓmo: q̄ adhuc appellās ꝓdictā cōstitutionē ipugnat in h̄ q̄ ponit q̄ si in reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹: vsus posset cōstitui vel bñ. ille tn̄ vsus nō esset simplex: nec a ꝓpetate seu dñio separ⁹: cui⁹ rōem assignat. q2 p talē actū vtēdi ⁊ in ipo actu: ⁊ cū ipo actu busmōi res cōsumit. Sz dicūt isti ipugnatores: q̄ dictū in se est erroneū: et rō p quā ꝓbat plures icludit errores. Dictū in se est tale: q̄ vi delz si in reb⁹ vsu cōsumptibilib⁹ pōt vsus cōstitui vel bñ. talis vsus nec est simplex nec est a ꝓpietate seu dñio separ⁹. ⁊ ita h̄ dictū duas ptes icludit. q̄ruz vtraq̄ est erronea. ⁊ iō ꝓmo ꝓbāt: q̄ talis vsus pōt eē simplex. scdo ꝓbāt q̄ pōt eē a ꝓpietate seu dñio separ⁹ Ad euidētiā ꝓmi dicūt eē sciēdū: q̄ talia noia simplex: simplicitas: simplicit̄: in diuersis sciētijs ⁊ vlgari modo loquēdi accipiunt eq̄uoce. Eñ in pbia naturali: simplex dupliciter accipitur. Vnomō vt distinguit̄ ꝺ cōpositū. Aliomō cōtra fz q̄d: quēadmodū dicit q̄ q̄dā est generatio simplex: q̄dā scdm q̄d. i logica etiā accipitur eq̄uoce: q2 alit̄ accipiunt: cū dicit suppositionū: alia est simplex: alia est psonalis. et alit̄ cū dicit ꝓnaruz: alia ē simplex: alia vt nūc. aliter cū dr ꝓpositio q̄daz est de ineſſe simplicit̄ q̄dā de ineſſe vt nūc. ⁊ cū dicit q̄dā ꝓpō cōuertit̄ simplicit̄: q̄dā p accēs: q̄dā p ꝓpositionē. ⁊ aliter cū vna fallaciarū assignat ꝑm q̄d ⁊ simplicit̄. Distictionē ꝟo p̄dictaꝝ significationū nō oportet eos in pñtib⁹ declarare. Alit̄ accipiūtur hmōi vocabula i theologia: ⁊ i sciētijs legalib⁹: ⁊ in vulgari locutiōe. Eñ simplicit vnomō opponit dolositati: ⁊ sic accipit. Job ꝓmo. cū dicit. Et erat vir ille simplex: ⁊ rect⁹ ⁊ timēs deū. et. i. Paralip. vlti. dic̄ dauid. Scio dñe deus: q̄ ꝓbes cordа ⁊ simplicē diligas. et ego in simplicitate cordis mei let⁹ obtuli vniuersa h̄. Et sapie. i. In simplicitate cordis q̄rite illū. ⁊ Matth. x. Estote prudētes sicut serpentes: ⁊ simplices sicut colūbe. Et anterius papa: vt habet. vi. q. i. Ex merito ait. Habeāt oēs simplicitatē colūbe: ne cuiq̄ machinētur dolos: et serpētis astutiā ne alioꝝ supplāt̄ent

Cap. LXXI In pma pte isti⁹ capi recitat aliā ꝓstitutionis partē falsam.

insidijs. Aliť simplicitas accipiť pro stultitia vel ignorātia seu idiscretiōe vel impitia. et sic dicūt iura: q̄ prendū est simplicitati: vt hī extra de rerū pmutatōe cū vniuersor. ⁊ ex̄ de hereticis sup lr̄is. ⁊ de cōse. dist. ij. Scriptura dicit. ⁊ ex̄ de trāsla. inť corpalia: vbi dic̄ inocēti⁹ ťtius venīā errori dedim⁹: q; nō ex malignitate: ꝫ ex simplicitate peccarūt. ⁊ ex̄ de here: cuz ex iniūcto: vbi sic dr. Nō est tn̄ simplicib⁹ sacerdotib⁹: a scholasticis detrahēdū. sic etiā accipiť in decre. dist. xxxvi. §. i. Cū dr optz etiā ordinātē esse prudētē: q̄ p eos notādū est q̄ sub noīe simplicitať excusant stultitiā sacerdotū. Sic etiā accipiť simplex dis. xxxix. c. petr⁹. vbi glosa notat duplicē simplicitatē. vnā q̄ ē p̄ria dolo. aliā q̄ ē negligētia siue stulticia. Aliť dr simplex: idē q̄ pfectū: ⁊ sic loquiť anselm⁹ monologiō ca. xxviij. vbi dicit q̄ solū eē dei dr simplex pfectū ⁊ absolutū. Alr distiguiť simplex p̄ solēne. ⁊ sic dicit votū simplex: q̄ nō est solēne. vt hī ex̄ q̄ clerici vel vouētes mr̄imoniuz p̄here pnt ca. cōsuluit. ⁊ ca. Rursus. Aliq̄n dr simplex q̄ adiūcto carz: ⁊ sic loquiť āselm⁹ de simplicib⁹. vbi oñdit q̄ delectatiōis gra: q̄dā sūt simplicia: q̄dā duplicia ⁊c. Aliter accipiť simplex. Nu. x. Cū dicit: qn̄ āt cōgregādus est ppl's: simplex clāgor tubaruz erit. vbi simplex p̄ cōciliuz distinguiť. Aliť accipiť simplex i vlgari locutōe: q; qn̄ notat carētiā maior⁊ digni tať: sic cū dr iste ē simplex sacdos: denotať q̄ ē sacdos: ⁊ q̄ nō hz maiorez dignitatē: q̄ sacdotiū: sic dr aliq̄s eē simplex miles: q; dignitatē maiorē militia nō habz: ⁊ sic etiā aliq̄s dr esse simplex monach⁹: q; i quo vn⁹ monach⁹ p̄ferť alteri caret. sic accipiť ex̄ de sentē. excōi. Nup vbi dr aliquos posse absolui a simplici sacdote: ⁊ i multť aliis locis sic accipiť. Aliq̄n ꝺo dr simplex: q̄ ꝺditiōez: specificationē: modificationē: aut abdicationē: aliquā nō icludit: sic illud q̄ p se ponit: sine addito vel sine dem̄iatiōe q̄cūq; dr simplicit ponit: ⁊ sic aliq̄d dr simplicit aliq̄le: q; est veracit tale. Ex hijs patēter apparet: q̄ simplex multis modis accipiť etiā q̄ act⁹ vtendi p̄t multiplicit dici simplex. Nā p̄m mltos dr simplex: p̄m pbiam naturalē q; nō ꝓponit ex matia ⁊ forma: p̄m etiā theologiā p̄t dici simplex: sic p̄t dici bon⁹. Sic eiz iō dr bon⁹: q; bono mō ⁊ bñ elicit: ita p̄t etiā dici simplex: q; a simplici: ⁊ sine dolo elicit: vl etiā exercet. Pōt etiā dici simplex: sic pōt dici stultus vl idiscret⁹: q; a stulto vl idiscreto exercet pōt etiā dici simplex: q; est sine alio actu vtēdi Sic p̄m āselmū q̄nq; aliq̄ delectatio dicit simplex: q; est sine alia delectatiōe. Aliis modis p̄t dici simplex: sic post patebit. Ex quo ꝓclu-

Act⁹ vtendi pōt multipliciter dici simplex.

dūt q; b iste ipugr⁹ cū sine distictiōe negauerit actū posse eē simplicē: q̄ tot mōis p̄t eē simplex oñdit apte se grāmatice logice rethorice iḡrū. nec tn̄ ꝓpr̄ dcārū iḡrātiam facultatū ipsuz reph̄ēsibilē arbitrāť: ꝑ i ꝑ dānabilr deliq̄t (vt dicūt) q; sic pbie⁊ theologie iḡr⁹: vt porte q̄ earū nūq̄ fuit discipul⁹: ꝑ a puericia barato: exñs: tumultib⁹ scli itēdebat: q̄ones theologie difficiles dem̄iare p̄sumit: ⁊ iō mgr̄ errorū existit q̄ nūq̄ fuit discipul⁹ ſ̄itať. Null⁹ ei (vt dicūt) ē q̄nū ir̄catarū theologice facultať dem̄iator ydoneꝰ: nisi fuerit i grāmatica marie q̄tū ad tropos: figuratiuas locutōes q̄ docēť i ea ⁊ i logica: ac methaphisica ⁊ theologia pfect⁹. Alie ei sūme p̄sūt ꝑ parū respectu p̄dcārū. Ad ꝓpositū iducit q̄ duo sūt mōi q̄bus act⁹ vtēdi dr simplex: ⁊ illi ad ir̄tū istoz sufficiūt. dr ei vsus fci vno mō simplex: q; q̄ sibi ius aliq̄d sit ānexū vl adiūctū n̄ req̄rit et sic act⁹ cōedēdi dr act⁹ vtēdi simplex: q; accidit actui cōedēdi q̄ cōedēs ius bēat cōedēdi ⁊ sic aliq̄n vr̄ log nicola⁹ terti⁹ ꝺ simplici vsu Scdo dr act⁹ vtēdi simplex q̄ ē sine iure vtēdi sic illo votū dr simplex: q̄ solennitate caret: ⁊ ille dr simplex sacerdos: q̄ maiori dignitate eccl'iasticā carz. Prio mō accipiēdo simplicē actū vtēdi sic ois q̄ vtēs hz simplicē actū vtēdi: ⁊ isto mō aliq̄d dr simpl'r aliq̄le q̄n sine addito p̄dicať: sic dicēdo: h̄ ē albū: ꝑ illo de quo n̄ dr albū nisi cū addito n̄ ē simpl'r albū: ꝓpr̄ q̄ hz albū cū addito p̄dicať ꝺ ethyope sic dicēdo: Ethyops ē alb⁹ p̄m dētes: n̄ dr tn̄ simpl'r alb⁹: q; h̄ n ē ita Ethiops ē alb⁹: ⁊ isto mō q̄ cedēdū q̄ q̄libz vtēs hz simplicē actū vtēdi: q; hz actū vtē q̄ n̄ req̄rit de se nccario ius vtēdi: loquēdo de iure foi. Alr p̄t dici simplex act⁹ vtēdi ille actus q̄ ꝺ fcō n̄ hz ius tale vtēdi ānexū: ⁊ iste p̄t vocari nud⁹ act⁹ vtēdi: sic nuda pmissio vocať q̄ n̄ ē iuratoria ⁊c. ⁊ nud⁹ vsus iur⁹ vocať vs⁹ iur⁹ q̄ n̄ ē vsusfruct⁹. Restat ꝓbare ꝺ istū ipugr̄tū q̄ taľ vsus p̄t eē simplex: q̄ ꝑ nicolaū tertiū apte oñdit: q̄ i decretali Exijt: ait. Cū i reb⁹ tpalib⁹ sit ꝓsiderare p̄cipuū ꝓpetatē: possessionē vsūfructū: ius vtēdi: ⁊ simplicē vsū fci: hz p̄mis possit carer vita mortaliū: nulla prorsus p̄t eē pfessio q̄ a se vsū nccarie sustētatōis excludat Ex q̄b⁹ ꝺbis colligī q̄ vsus nccarie sustētationis ē simplex vsus fci: ꝑ i reb⁹ ꝓsūptibilib⁹ vsu repiť vsus nccarie sustētatōis: g̃ i eis repiť simplex vsus fci. Scꝺo ꝓbār q̄ taľ act⁹ vtēdi pōt eē a ꝓpetate seu dñio separ⁹: q; frēs minores hñt vsū hmōi rerū ⁊ tn̄ nulli⁹ rei taľ hñt dñiuz seu ꝓpetatē: g̃ vsus earū ē a ꝓpetate seu dñio separ⁹. Ad ꝺo frēs vtāť hmōi reb⁹ ps ad sensū q̄ etiā nulli⁹ rei bēant dñiū seu ꝓpetatē ꝓbať

Nota brocardicum.

Nota de determinatiōe theologicaruz difficultatum.

Duobus modis actus vtendi dicitur simplex.

Quod talis vsus pōt esse simplex hic probatur.

Secūdo hic probat q̄ talis actus pōt eē a dñio seperatus.

pas̄sertiões diuersoꝝ sūmoꝝ pontificū. Hoc em̄ exp̄sse diffinit gregꝝ.ix.ꝛ nicolaꝰ terti⁹ꝛ cle mēs.v. vt ꝑz supra.c.xxxij. Ḃ ino.iiij.ꝛ alex.iiij. ī suis declaratiōib⁹ apte testāt̄ q̄ dicūt. Dici⸗ mus isup q̄ cū ī ipa regꝝ ꝓtineat̄ expresse: q̄ frēs nihil sibi appropriēt: nec domū: nec locū nec aliquā rē: qꝛ nec ī cōi nec ī spāli dñt ꝓpeta tē bñe: ꝑ locoꝝꝛ domoꝝꝛ vtēsiliū ac libroꝝ et eoꝝ mobiliū C q̄ ꝫ bñe) ordo vsū bēat ꝛ frēs ꝑz q̄ gñales ꝛ puiciales mīstri duxerint ordinan dū hȳs vtāt̄. Et clemēs.iiij. i quodā ꝓuilegio ait. Cū dilecti filȳ frēs mīoꝛes ex profession⁹ suevoto adeo se volūtarie submiserīt paupta⸗ tiꝛ vt nec diuisiz: nec cōīt̄ aliq̄d ꝓpꝛȳ valeāt op tinere: ꝑ oīa q̄ ipīs i elemosinā erogāt̄ seu alīs eoꝝ ꝓtēplatiōe ꝓuēīūt iuri ac ꝓpetati eccl̄ie romane accrescere dinoscāt̄ ꝛc. Et gregꝝ.iiij. i quodā ꝓuilegio dic̄. Ordo frm mīoꝝ bullitari dedit⁹ pauptat̄: ꝛ rē ꝛ nomē appꝛopetat̄ abie cīt: ꝛ q̄cq̄d ei obuenire dinoscīt ipo fcō i nīz ꝛ eccl̄ie romane dñiuz trāsire ꝓhibeāt. ꝛ martin⁹ papa.iiij. i ꝓuilegio qō icipit: exultātes ait. Jdēq; frēs q̄ ꝑ nulla re tpali pñt ī iudicio ex pirī: exclusisq; q̄busl̄bz sollicitudinib⁹: liberi⁹ ꝛ q̄eti⁹ dīnis vacēt obseq̄is: ꝛ offerēdīū donā⸗ tiū ꝓcedēdīū. aut i vltīa volūtate reliquēdīuz ordini p̄dcō vl̄ frīb⁹ aliq̄d ꝓpꝛ deū: pia ītētio nō fraudeāt̄: sic q̄ nos sollicitudini q̄ p̄dict⁹ or⸗ do ꝑ suis necessitatib⁹ quotiēs īgrueret neces⸗ sitas: vl̄ vtilitas suaderet recurrere ad roma⸗ nā eccl̄iaz cogeāt̄ ad quā oīz rex mobiliū ꝛ imo bilīū q̄b⁹ frēs vti pñt: q̄b⁹ ꝓpetas ꝛ dñiū nul⸗ lo mō spectat ꝛc. Ex hȳs aliisq; ꝑ plīb⁹ asser⸗ tiōib⁹ sūmoꝝ pōtificū liq̄t apte: q̄ frēs mīoꝛes nulli⁹ rei vsū ꝓsūptibil̄ bñt dñiū seu ꝓpetatē: ꝛ tñ vtūt̄ reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹: q̄ vsus eoꝝ ī hmōi reb⁹ a ꝓpetate seu dñio ē sepat⁹. Scō dō dicūt ipugnatores q̄ rō isti⁹ ꝑ quā p̄dictā asserti onē ꝓbare molīt̄ plres icludit errores. Quoꝝ ꝑm⁹ ē q̄ ꝑ talē actū ꝛ ī ipo actu ꝛ cū ipo actu res hmōi ꝓsuāt̄. scō q̄ act⁹ hmōi ī ipi⁹ rei ex⸗ ercēt̄ sba. terti⁹ q̄ hmōi act⁹ sine rei ꝓsūptiōe ēe ñ valz: oēs isti errores vt dicūt: vnico ipro⸗ bāt̄ exēplo. Nā q̄n q̄s expēdit pecuniā ꝛ emit de pecunia rē aliquā: nec ꝑ hmōi actū nec ī ip so actu: nec cū ipo actu pecunia q̄tū ad sbam suā ꝓsumīt̄: nec hmōi act⁹ ī ipi⁹ pecunie sba ex ercēt̄: ꝛ sine ꝓsūptiōe bui⁹ rei ꝑt ēē talis act⁹. Jdē possz ꝑ alia mlta exēpla ꝓbari. Ad rōez aūt ī re dicūt isti q̄ fūdāt̄ ī falsoꝫ fūdāt̄. n. i isto medio Null⁹ act⁹ vtēdi re aliq̄ ē a, ꝓpetate seu dñio sepat⁹ q̄n res ꝑ actū ꝛ ī actu ꝛ cū ipo actu ꝓsumīt̄: ꝑ ista ꝓbatio ē falsa: nec aliquā appa rētiā hz ꝑz istos. Nā ꝓsūptio rei nō pl⁹ facit q̄ act⁹ nō ꝑt separi ab vno dñio q̄ ab alio: si ḡ ꝓ⸗

De secūdo pun⸗ cto principali in quo reprobatur q̄ impugnati pro⸗ pter tres errores

Solutio rationis impugnati.

pt̄ ꝓsūptōnē rei vsus rei ñ ꝑt separi a dñio vtē tis. Eadē rōe ñ possz separi a quocūq; dñio et ita ñ posset separi a dñio dei: nec a dñio regū: nec ab aliquo alio dñio. [Cū p talē vsū. i. vtēdi actū.] Hic ꝓcedit vtēdi actū q̄ ē vsus repiri ī reb⁹ cōsūptibilib⁹. [ꝛ ipo actu: ꝛ cū ipo actu] isti duo mōi loquēdi ñ ꝓportāt aliud ī ꝓposito q̄ ꝑm⁹ mod⁹ loquēdi: cū dī ꝑ actū [Jn ipiusq; rei exerceat̄ sba] oppositū ꝑz de vsu pecunie. [nec sine rei ꝓsūptōe eē valeat vsus tal̄.] ꝓriū ꝑz ō vsu vestiū ꝛ pecuniarū ꝛ mltarū aliarū re rū ꝓsūptibiliū vsu [res hmōi ꝓsumat̄.] Jstud ē falsū: sive ītelligat̄ ō ꝓsūptiōe rei q̄tū ad sba ꝫ sive de cōsūptōe quātū ad dñium. ꝑz q̄ñ aliq̄s vtitur ad pompā pecunia Cap. lxxij.

Quarta ps isti⁹ capituli notās et exponēs litterā.

Jcit enī q̄ prędi⸗

Cap. LXXII Jn ꝑma ꝑte isti⁹ capl̄i recitat aliā ꝓstitutionis partī culam.

d cta ꝓstitutio ītelligit q̄ stati ꝛ vlti mate ī actu vtēdi res hmōi ꝓsumat̄ cū manifestuz sit q̄ vestes nō stati ī ꝑmo actu vtēdi vltimate ꝛ oīno ꝓsumāt̄: sic ꝛ panis nō stati ꝛ ī ꝑncipio act⁹ ꝓsumīt̄: ꝛ sic ñ ē icōuēiēs q̄ dñs bēat dñiū cibiv̄l panis existēt̄ ī oꝛe sui.

Scēa pars isti⁹ capituli declarās textū cōstitutōis

Hic recitat obiectiōez

Tertia ps isti⁹ ca pituli notās litte ram.

appellāt̄ ꝫ assertōez ꝑdictā q̄ duas obiectōes icludit: q̄rū ꝑma ē. Q nec vestes ꝑ ꝓsumūt̄ ꝑ⸗ mo actu: nec pānis ꝓsumīt̄ i ꝑncipio act⁹. scēa ē q̄ sic q̄s bz dñiū sui sui ita bz dñiū panis exi stēt̄ i oꝛe serui. [Predcā ꝓstitutio ītelligit q̄ stati ꝛ vltriate ꝛc.] qꝛ alr̄ ñ ē ad ꝓpositū vt post patebit [ita nō ē icōuentēs q̄ dñs bēat dñiuz cibi ꝛc.] Ad Ḃ iste ipugꝝ ñ rndet. Cap. lxxiij.

Cap. LXXIII Prima ps istius capl̄i recitat aliā ptīculā cōstitutio nis.

D hoc dicēdū est

a q̄ iste heretic⁹ ponit ꝓstitutiōi q̄ nec itellexit nec dixit videlz q̄ ī pri mo actu vtēdi vltriate ꝛ oīno res vsu ꝓsumpti⸗ biles ꝓsūmāt̄: ꝑ itellexit et euidēt̄ exp̄ssit: q̄ ꝑ vsū vtēdi pfectū ꝑ quē res dicūt̄ vsu ꝓsūptibi les ꝓsūmāt̄. dixit em̄ q̄ ꝑ talē vsū. i. vtēdi actū ꝛ ī ipo: ꝛ cū ipo actu res hmōi ꝓsumūt̄ ꝓposuit em̄ copulatiue vtēdi actū ꝛ ī ipo actu ꝛ cū ipo actu. vñ satis exp̄ssit q̄ ñ ꝑ ipsi⁹ act⁹ ꝑncipiū ꝓsumāt̄ res hmōi: ꝑ actū pfem̄. Jtē subiūxit q̄ act⁹ vtēdi ī ipsi⁹ rei ꝓsūptibilis vsu exerceāt̄ sba: nec sine ipsi⁹ rei ꝓsūptiōe esse valeat vsus tal̄. vñ cū dicat q̄ sine rei ꝓsūptiōe ēe ñ valeat vsus tal̄: satis euidēt̄ exp̄ssit q̄ ō vsu illo ꝑ quē res ꝓsumīt̄ nō de eius ꝑncipio ītellexit.

Scēa ps isti⁹ ca. declarās textum constitutionis.

Hic ad obiectionē re⸗

spōdet q̄ appellās ꝓstōni falsū ponit. Ad q̄ ꝓbādū inuit vnā distictionē ō vsu: q̄ videlz q̄ dā ē vsus pfect⁹: ꝛ q̄dā ē vsus ipfect⁹ ꝑ quē rñ⸗

Tertia ps istius capituli ꝓbās adducta per constitutionem. Tripliciter actus ꝑ̄ dici perfect?

Declaratio intē tionis appellan tis.

Hic ꝓbatur q̄ rō appellātis ad huc fit isoluta.

det dicēs: q̄ appellās imponit ꝓstōni q̄ itelligat q̄ ꝑ p̄mū actū vtendi res ꝓsumat: qđ falsū ē (vt dicē) q̄ ꝓstitutio itellexit de actu pfecto p quē res ꝓsumit: qđ dupl̄r p ꝝba ipsi? cōstitutiōis ꝓbare conat: vt ꝑz i l̄ra. Sz ipugnatores dicūt q̄ i nullo rñdet ad obiectionē appellāt. Ad cui? euidētiā dicūt ꝓmo eē sciēdū q̄ act? vtēdi nō ꝑt itelligi eē pfect? nisi triplicit. Primo q̄ nihil deficit actui qđ req̄rit ad eē vel bñ eē act?: sic hō d̄r pfect? q̄n nihil deficit hoi qđ req̄rit ad eē vl̄ bñ eē hōis. ⁊ iste modus duos modos pfecti icludit. Scđo d̄r act? pfect?: q̄ finit? vel cōplet?: sic̄ mot? d̄r pfect? q̄n finit̄ vel cōpleť. Tertio ꝑ̄ itelligi pfect? q̄n p ipm deuenit̄ ad illud: qđ p ipm itēdebat sicut edificatio dom? d̄r pfecta: q̄n dom? ē facta: hoc em̄ edificans intendebat. Scđo dicūt esse sciendū: q̄ appellās nūq̄ itendebat ꝑbare q̄ actus vtēdi i rebus vsu cōsumptibilibus q̄n est finit? et cōplet? est a ꝓprietate seu dñio separat?: q̄ tūc nō est sepatus nec cōiunctus: eo q̄ tūc nō ē: ꝑ itēdebat ꝑbare: q̄ act? vtendi i reb? hmōi dū durat seu exerceť ꝑ̄ a ꝓprietate seu dñio separi. Per hec ꝑz q̄ rō appellātis est irreuocata penit? ⁊ isoluta. Nā si tu dicis q̄ res cōsumit̄ p actū pfectū. aut itelligis de actu pfecto primo mō. scđo vel tertio mō. Si ꝓmo mō sic stat rō appellātis: q̄ quātūcūq̄ iduitio vestis sit pfecta ꝓmo mō ⁊ q̄tūcunq̄ esset comestio panis consumpti: imo si panis esset tunc cōsumptus: ipa comestio minime exerceret ꝑm modū isti? loquēdi. Si intelligis de actu pfecto secūdomō: vl̄ tertio sic planū est: q̄ talis actus nō est a ꝓprietate seu dñio separatus: sed hoc nō est: q̄ res est consumpta p talez actū: sed quia talis actus nō est: q̄ successiuū q̄n finit̄ seu complet̄ tūc nō est. ꝓp̄ quod talis act? nō est sepat? a dñio seu ꝓprietate. Hoc etiā ꝑz: q̄ talis act? pfect? scđomō vel tertio nō plus ꝑ̄ esse sepat? in reb? nō cōsumptibilib? vsu a ꝓprietate seu dñio q̄ in rebus cōsumptibilib? vsu. Cōstat enī q̄ act? inhabitādi domū: quādo est cōplet? ⁊ finit? non est separat? a ꝓprietate domus: q̄ tūc cessat nec est tūc. nec etiaz exerceť tūc: ⁊ ita est de oi actu alio pfecto secūdomō: vel tertiomō: ergo actus inhabitādi domū pfectus nō ꝑ̄ separi a dñio. ⁊ p ꝓsequēs q̄ res consumat̄ nihil facit ad hoc: q̄ act? possit a ꝑpetate seu dñio separari: vel nō possit separi. q̄ dom? nō ꝓsumit̄ p actū inhabitādi pfectū. ⁊ tñ actus inhabitādi domū pfect?. i. finit? ⁊ cōpletus nō est a ꝓprietate dom?: seu dñio sepatus. ⁊ ideo rō isti? ipugnati nō plus ꝓbat q̄ act? vtēdi in reb? cōsumptibilib? vsu nō potest a ꝓprietate seu dominio separi q̄ q̄ act? vtēdi in reb? nō cōsumptibilib? vsu nō ꝑ̄ a ꝓprietate seu dñio separi: quare sicut absolute sine distinctiōe ꝓcedit ⁊ asserit q̄ act? vtēdi nō potest in reb? cōsumptibilib? vsu a ꝓprietate ⁊ dñio separi. Ita deberet absolute: ⁊ sine distinctiōe concedere: q̄ act? vtēdi nō potest in reb? nō ꝓsumptibilib? vsu a ꝓprietate ⁊ dñio separi: ⁊ ex hoc etiā patet q̄ sicut p rationē ꝑcedentē posita supra: cōcedit ⁊ asserit q̄ simplex vsus. i. sine iure vtēdi a ꝓprietate seu dñio sepatus: in re vsu cōsumptibili bñ nō potest. Ita absolute ⁊ sine distinctione: ꝓp̄ eandez rationē debet cōcedere q̄ simplex vsus. i. sine iure vtēdi a ꝓprietate seu dñio sepatus: i re nō consumptibili vsu: habere nō ꝑ̄: q̄ illa ratio nō pl? cōcludit de vsu rei cōsumptibilis vsu: q̄ de vsu rei nō cōsumptibilis vsu: imo q̄cq̄d dicit de iseparabilitate vsus rei cōsumptibilis vsu a iure vtēdi: ⁊ a ꝓprietate seu dñio: deberet simil̄ dicere de inseparabilitate vsus rei non cōsumptibilis vsu a iure vtēdi: ⁊ a ꝓprietate seu dñio. Ite contra p̄dicta arguūt sic: aut p actuz vtēdi nō pfectū vel p̄cipiū act?: per quē vl̄ p quod nequaq̄ res cōsumit̄ necessario acquirit̄ dominiū rei seu ꝓprietas: si ātea minie habebat̄: aut nō necessario acq̄ritur. etiaz licet ꝓus habitū non fuisset Si deť p̄mū. ergo sicut act? pfect? nō potest esse a dñio separat? in re ꝓsumptibili vsu. Ita etiā actus alius q̄ nō est pfectus ꝑz istū nō ꝑ̄ in re cōsumptibili vsu a ꝓprietate seu dñio separi ⁊ per cōsequēs absq̄ rei consumptione nō ꝑ̄ i reb? vsu cōsūptibilib? actus vtēdi a ꝑpetate seu dñio separi. Si deť ꝑm: bz̄ ꝓpositū appellantis: q̄. s. aliq̄s ꝑ̄ vti re vsu consūptibili absq̄ dñio seu ꝑpetate i ꝓmo actu vtēdi vltimate ⁊ oino res vsu cōsumptibiles cōsumāt̄ q̄ al̄r non ꝑbareť p rationē istā q̄ actus vtēdi nō ꝑ̄ a ꝑpetate seu dñio separi imo nō obstante illa rōne: multi act? vtēdi ea dē re possent a ꝑpetate ⁊ dñio separi: et ois actus talis vsq̄ ad finē act? posset a ꝑpetate seu dñio separi: q̄ vsq̄ ad finē act? vtēdi res minime ē cōsumpta. ⌊ Euidēter exp̄essit q̄ p actū vtēdi ⌋ De actu vtēdi pfecto nūq̄ p̄. fecerat mētionē ꝑ absolute vsus fuerat actu vtēdi nūq̄ distinguēs iter actū vtēdi pfectū ⁊ imperfectū. vocat̄ aūt hic actus vtēdi pfectus: actus vtēdi finit? ⁊ cōsūmat?. ⁊ verū ē q̄ tūc act? nō ē sepat? a dñio rei siue res fuerit cōsūptibilis vsu: siue nō fuerit cōsūptibilis vsu: q̄ tūc act? nō est: nec etiā exerceť ⌊ Dixit em̄ q̄ p talē vsū. i. vtēdi actū ⁊c̄. ⌋ Hic ponit̄ vna ꝓbatio p quā conatur ostēdere q̄ itellexit de actu vtendi pfecto ⌊ Posuit em̄ copulatiue vtendi actū ⁊ in ipso actu ⁊ cū ipso actu ⌋ Hoc ē contra ipsū: q̄ ex copulatiua seq̄tur q̄libet ps co-

Quarta ps capituli notās textus litteraliter.

Nota duplex est actus vtendi perfectus et iperfectus.

pulatiue. ⁊ ita ex quo cōcedit copulatiuā: opz eū concedere quālibz partē eius p se positam Sicut si paulus ē homo ⁊ martinus est hō: sequitur ꝙ paulus ē homo. ⌊ Unde satis expꝛessit ꝙ nō per ipsū actꝰ pꝛincipiū cōsumātur res hmōi ⌋ male ifert. Ad cuiꝰ euidentiā dicūt eē sciendū ꝙ differentia ē iter cōsumi ⁊ cōsūptū eē: sic̄ inter moueri ⁊ motū eē: ⁊ inter alterari ⁊ alteratū eē ⁊ iō ⌊z expꝛssisset ꝙ ipsius actus pꝛincipiū res nō cōsumereť: qꝛ sicut motꝰ ⁊ alteratio nō sunt i instāti: ꝫ in tpe. ita etiā cōsumi nō ē in istāti ꝫ in tpe ⌊ Sz p actū pfectū ⌋ verū ē: ꝙ per actū pfectū ꝫ est finitū ⁊ cōpletū: aliqua res est cōsumpta: m̄ i pꝛincipio actꝰ res icipit cōsumi. Sepe m̄ sunt actꝰ vtēdi plures pfecti respectu eiusdē rei vsu cōsumptibilis: p quos m̄ res mīme ē cōsūpta. pz de vestibus ⌋ Jtē subiūxit ꝙ actꝰ vtēdi i ipsius rei cōsumptibilis exerceť ꝑba. ⌋ Hic incipit alia ꝓbatio ad idē: sz ꝙ intellexit de actu vtendi pfecto: ꝫ dicūt ꝙ illud qđ hic accipit ⁊ ꝑus assertum falsuz ē: qꝛ vsus pecunie nō exerceť in ꝑba pecunie: qꝛ ꝑba pecunie pvsū nō variať nec alterať i aliquo nisi forte aliqñ p accidēs. ⌊ Nec sine rei cōsumptiōe esse valeat vsus talis ⌋ hoc etiā falsū est: sicut pꝛius ē ostensuz ⌊ devsu illo pquē res cōsumiť nō de eius pꝛincipio itelligit ⌋ Ex hoc sequiť ꝙ p dictā rōnē nullo mō ꝓbať ꝙ comedēs panē ⁊ bibēs vinuz ac vtens alijs reb⁹ cosūptibilib⁹ dū comedit ⁊ bibit et vtitur alijs reb⁹ hz dn̄ium ⁊ ꝓpꝛietatē rei talꝰ ⁊ ita nō obstante rōne ꝑdicta pōt ꝗs comedere panē: cuiꝰ nō hz dn̄iū: ⁊ bibere vinū cuiꝰ nō ipse ꝫ aliꝰ hz dn̄iū. ⁊ ꝫ solū ꝫ itēdit appellans

Ca. LXXIIII Ista ps istiꝰ capꝝ ꝓsequitur aliā ꝑtem cōstitutiōis

Vrsus dictꝰ here

r ticus dictā assertionē ipugnē nititť i eo qđ dicit ꝙ retētio dn̄ij quā sūmus pōtifex facit i reb⁹ q̄ ad ffres minores obuenerāt vel iposterū obuenirēt dictis ffribus q̄tū ad statū pfectiōis neq̄q̄ pfuit q̄tū ad ꝫ ꝙ ꝓpter carentiā talis dn̄ij se paupiores dicere valeāt q̄ si res illas cū illo quo carere se dicūt dn̄io obtinerēt. ⁊ ifra. Talis em̄ carētia re ī pn̄ti ac spe i futurū oi cōmodo denudati paupiorē nō efficit nō bn̄tē: ⁊ ifra. Nolētes i posterū ꝙ sub ꝑtextu seu pallio talis dn̄ij ꝟbalis nudi ⁊ enigmatici fomētū q̄tū ⌋ malis q̄tū ꝓcedūt ex ſsimulatiōe hmōi mīstreť. sacim⁹. ⁊c.

Scda ps istiꝰ capꝝ declarans tertiā cōstitutiōis

Postquā iste ipugnatus ī pte ꝓcedēti rēspōdit ad obiectiones appellātis ꝫ quartā assertionē eiusdē: ꝫ icipit respōdere ad obiectiōes appellātis ꝫ quintā assertionē istiꝰ ipugnati quā reputat appellās hereticā: ⁊ diuidiť i tres partes qꝛ ꝑmo replicat ipsā assertōnē ipugnatā. scō recitat ipsā impugnationē. tertio ad ipugnationē respōdet. Scda pars icipit i parte imediate sequēti. Tertia ibi. Profecto iste hereticus. Dcā autē assertio cōtinet tres ptes. quarū ꝑma est ꝙ carentia dn̄ij i reb⁹ quib⁹ fratres minores vtūtur nō ꝓdest ffrib⁹ q̄tū ad statū pfectionis vt p talē carētiā sevaleāt dicere paupiores. Secūda ē ꝙ carētia dn̄ij omi tpali cōmodo denudati paupiorē nō efficit nō bn̄tē. tertia ē ꝙ tale dn̄iū ē ꝟbale nudū enimagticū: ⁊ ꝺ istis patebit inferius. ⌊ Retentio dn̄ij. ⌋ Jntendit ꝙ carentia dn̄ij seu expꝛopꝛiatio hmōi nō ꝑfuit fratrib⁹ sicut ex cōsequētib⁹ apparebit. ⌊ quo carere se dicūt dn̄io. ⌋ inuniť ꝙ i rei veritate fratres nō carent dn̄io hmōi rerū: licet dicāt falsē se carere tali dn̄io ⌊ oī cōmodo denudati ⌋ dicūt ꝙ tale dn̄ium nō est ab oī cōmodo spūali denudatū: sicut postea ostendeť ⌊ paupiorē nō efficit nō habētē ⌋ ꝫ ꝓbabunt irrationabiliter oīno dici. Capꝝ. lxxv.

Quarta ps istiꝰ capituli ponit respōsionē ad litteram.

Redicta verba se

Capꝝ. LXXV In pꝛima parte istius capituli recitat aliā cōstitutionis particulā.

p cūdū istū hereticuz sacre scripture ac doctrine euangelice ⁊ apl̄ice et scē mr̄i ecclie obuiāt ⁊ repugnāt. Nā ex sēptura diuina supiꝰ (vt asserit) ē ostēsuz ꝙ apl̄i et eos sequētes viri pfci ex cōsilio xp̄i ꝓpetatē ⁊ dn̄iū rex tpaliū oiz reliq̄rt vsu rerū necc̄iarū ad vite bn̄ane sustētationē cui ñ ē licitū renūciare ꝓtēti. Cōstat (ꝫz ipsū) ꝙ dn̄iū qđ apl̄i reb⁹ oīb⁹ tpalib⁹ q̄rūvsū hēbāt ex xp̄i ꝟsilio reliq̄rūt: fuit omi tpali cōmodo vsu. s. vtili denudatū sic̄ manifeste pz i retbib⁹ quox ꝓpetatē ⁊ dn̄iū vsu retēto ꝓut euāgelica restať hystoria reliq̄rūt cum i ꝟsilio xp̄i dato ꝺ reb⁹ tpalibus abdicādis abdicatio ꝓpetať ⁊ dn̄ij eaxrū ⁊ ñvs⁹ vt supiꝰ oñdit: icludať. Si g̃ carētia talꝰ dn̄ij ad pfectionē ñ ptinet nec paupiorē efficit nō bn̄tē sic̄ dcā ꝟstō dogmatizat Seq̄ꝫ ꝙ xp̄s simulatā ⁊ fallacē doctrinā tribuit volēti bus ad pfectionē attigere ꝟsulēdo ꝙ oīa tpalia quo ad ꝓpetatē ⁊ dn̄iū reliq̄rēt Et ꝙ aug⁹. ⁊ hieronim⁹ doctores ecclie: ⁊ alij sci pꝛes istituꝛes religionū errauerūt q̃ doctm̄ xp̄i ꝟsiliū sequi volentes abdicatōnē ꝓpꝛietatis et dn̄ij rerū omniū sunt pꝛofessi.

Scda ps istiꝰ capituli i qua ponitur explicatio textus predicti.

Hic ipugnatꝰ recitat obiectiōes appellāt̄ ꝫ assertionē ꝺdictā q̃ ꝟsistit i ꝫ ꝙ xp̄s talē abdicationē talꝰ dn̄ij ꝟsiluit ⁊ apl̄i tale dn̄iū reliq̄rūt: ⁊ sic̄ sci pꝛes religionū istituꝛes vsu rex necc̄iarum vite bn̄ane sustētatōe cui ñ ē licitū renūciare ꝓtēti. iuxt illō apl̄i bn̄tes alimēta ⁊ q̃bꝰ tegamur his ꝓtēti simus fuit omi tpali cōmodo vsu. s. vtili denu-

Cap. LXXVI In prima parte istius capituli recitat aliā cōstitutionis particulā,

Opis nonagīta dierū

datū ⁊ ſ. illo tpe quo apli hūerūt vſū ⁊ alij dñiū

Rofecto iſte here-

p ticus vt puaricator legi notorie ꝟba ꝓſtitutōis pdicte trūcate recitat illa q̄ ei⁹ defectū mānifeſte iſinuāt omittēdo. Jn tēdit enī ꝓbare dcā cōſtitutio q̄ retētio dñij pdicta fcā p ſummū pōtificē q̄tū ad ſtatū pfectōis nequaq̄ pdicē frib⁹ ꝓfuit. quā ꝓbationē omittit hereticꝰ ſupradictꝰ: q̄ talis ē. Ut ex dcē ꝓſtitutiōis tenore mānifeſti⁹ liq̄t. Quia eiz īnāt q̄tū ad ſtatū pfectiōis ꝓfuerit retētio dñij ſupradcā ptz: cū enī pfectio vite xp̄iane p̄ncipalit⁹ ⁊ eēntialit⁹ i caritate ꝓſiſtat q̄ ab aplo viculū pfectōis ōz: ⁊ q̄ vnit ſeu īūgit aliq̄lit⁹ i via boiez ſuo fini. Ad quā p ꝓtēptū bonoꝝ tpaliū et īpoꝝ exꝓpatiōez via diſponit: p ꝟ p̄cipue q̄ ſollicitudo quā ipa tpalia in acq̄rēdo: ꝓſuādo: ⁊ diſpēſando exigūt q̄plimū ab actu caritat⁹ retrahens āputat. Reſtat q̄ ſi ſollicitudo eadē p⁹ exꝓpatiōnē hmōi: q̄ añ ipam ierat p ſeueret: ad pfectionē hmōi: tal exꝓpatio valeat nil ꝓferre. Cōſtat aūt q̄ poſt ordinationē pdictā nō fuerūt in acq̄rēdis aut ꝓſuādis bonis pdict⁹ i iudicio ⁊ ex mīn⁹ ſolliciti q̄ añ illā fuerāt frēs ipi: q̄ ꝗs ſint religioſi mēdicātes: alij bñtes aliū in cōi. Credim⁹ vtiq̄ q̄ null⁹ ſapiēs ꝓbationē hmōi reꝓbabit ꝓpter quod ipſam hereticus non expreſſit.

Secunda pars i qua ponitur explicatio precedētis particule,

Jhic īpugnat⁹ ad obie

ctiōes appellāt⁹ ꝑ pdictā aſſertionē rñdet. Et diuidit i duas ptes: q̄ prio rñdet ad obiectiones i p̄cedēti capło recitatas. Scōo rñdet ad q̄ſdā alias tactas i appellatiōe appellāt⁹. Secūda ibi. Ad illō aūt qō iducit. Pria diuidit i tres ſm q̄ ad tria tacta i obiectiōib⁹ pdict⁹ rñdet. Scōa ibi. Ad ꝟ āt q̄ ipſe dicit. Tertia ibi Ad illud āt qō dicit. Pria adhuc i duas diuidit: ꝟz q̄ duo dcā i ꝓſtitutiōe ad ꝓditorē replicat. ad oñdēdū q̄ appellās trūcate recitat illa q̄ in dcā ꝓſtitutōe ad ꝓditorē bñtur. p q̄ vt dic defect⁹ appellāt⁹ oñdit. Scōa ps icipit i pte i mediate ſequēti ibi. Jtē intēdit. Jn pria igr p te dic q̄ appellās trūcate recitat ꝟba cōſtitutiōis ad ꝓditorē: q̄ omittit rōem: p quā ꝓbat q̄ tal retētio dñij fcā p ſummū pōtificē nequaq̄ ꝓfuit frib⁹ q̄tū ad ſtatū pfectiōis. Eſt āt rō talis. Perfectō vite xp̄iane eēntialit⁹ ꝓſiſtit i caritate ad quā p ꝓtēptū tpaliū p̄cipue via diſponit: p ꝟ q̄ ſollicitudo circa tpalia āputat: g̃ ſi ſollicitudo ſit eadē poſt exꝓpationē hmōi q̄ fuit āte exꝓpationē hmōi exꝓpatō ad pfectionē nihil cōfert: ꝟz frēs miores fuerit eq̄ ſolliciti circa tpalia p⁹ exꝓpationē hmōi: ſic āte

Capitulum LXXVI

⁊ ſicut alij religioſi mēdicātes: q̄ fuerūt eq̄ ſolliciti circ tpalia poſt ordinationē nicolai tertij de retētiōe dñij ſic añ: g̃ tal exꝓpatio ad pfectionē nihil ꝓtulit eis. Sz ipugtores ꝓbare conāt q̄ i iſta rōe ꝟ adducta quā omiſit appellās plēs errores ⁊ mēdacia fratrū diffamatoria ꝓtinēt. Ex q̄b⁹ reꝓbat ipugtiōes appellāt⁹ fortiores itelligētib⁹ appebuit. Prim⁹ aūt error ꝟ ꝓtēt⁹ vt dicūt ē q̄ exꝓpatio ſiue abdicatio ꝓpetat⁹ oiz tpaliū i ſpāli ⁊ i cōi ad ſtatū pfectōis ñ ptinet. Scōs ē q̄ ad caritatē p cōtēptū bonoꝝ tpaliū ⁊ exꝓpationē ipoꝝ via diſponit. Per ꝟ p̄cipue q̄ ſollicitudo quā ipa tpalia i acq̄rēdo ⁊ ꝓſeruādo exigūt āputatur. Tertiꝰ ē q̄ ſi manet eadē ſollicitudo añ exꝓpationē oiz tpaliū q̄ fuit añ dictā exꝓpatione tal exꝓpatio ad pfectionē valet nil ꝓferre. Primū vero mēdaciū diffamatoriū ꝟ ꝓtēt⁹ ē q̄ poſt exꝓpationē hmōi frēs miores ñ minus fuerūt circ tpalia ſolliciti i iudicio ⁊ ex q̄ añ fuerāt. Scōz ē q̄ frēs miores ñ fūt min⁹ ſolliciti circ tpalia q̄ alij religioſi mēdicātes Si aūt itelligeret q̄ frib⁹ pdcā duo cōpeterēt ex ſtatu ſuo eēnt erronea reputāda. Prim⁹ igr error vt dicūt iſti ꝓtēt⁹ i ꝟbis pdcis ē q̄ exꝓpatio ſiue abdicatio ꝓpetat⁹ oiz tpaliū i ſpāli ⁊ i cōi ad ſtatū pfectōis ñ ptinet. Quia n. ꝟ itēdat pz aptē Nā dic q̄ retētio dñij ſupradcā frib⁹ ñ ꝓfuit ad pfectōis ſtatū: p ſtētōez aūt dñij itelligit exꝓpationē pdictā. Nā p̄miſſa iſta cōcluſione ꝓbāda: q̄tū ad ſtatū pfectiōis nec q̄q̄ eis ꝓfuit retētio dñij ſupradcā. Poſtea i rōe p quā iſtā cōcluſionē ꝓbare conat: de retētione dñij nulla fit mētō ꝟ tm̄ mō ꝟ exꝓpatiōe q̄re cū p̄miſit q̄ retētio dñij eis ñ ꝓfuit ꝟ exꝓpatiōe itellexit Vel ſi voluit diſtīguere iter retētionē dñij ⁊ exꝓpationē: oz q̄ p rōnē ſuā primo ꝓbet iſtā cōcluſionē. Exꝓpatio ſupradcā nō ꝓfuit frib⁹ q̄tū ad ſtatū pfectionis. Et ex iſta ifert iſtā Retētio dñij ñ ꝓfuit eis: ⁊ ita manifeſte ꝓz p rōnē ſuā q̄ tēdit q̄ exꝓpatio oiz tpaliū ad ſtatū pfectiōis ñ ꝓdeſt. Sz q̄ ꝟ ſit erroneū reputādū iſti ipugtores mltiplicit⁹ ꝓbare conāt. Dicūt. n. ꝓmo q̄ determiatiōi eccleſie romane ꝑdic: qō p nicolaū tertiū vt dicūt apte demōſtrat Ait. n. nicola⁹ tertiꝰ i decretali Exiit: ſic oñſū ſupl⁹ ē. c. ix. dicim⁹ q̄ abdicatio ꝓpetat⁹ hmōi rerū oiz tpaliū tā i ſpāli q̄ ēt i cōi ꝓpr deū meritoria ē ⁊ ſca: quā ⁊ xp̄s viā pfectiōis oſtēdēs ꝟbo docuit ⁊ exēplo firmauit quāq̄ ꝓmi fūdatores militāt⁹ eccl̄ie, ꝓut ab ipō fōte hauſerāt ꝟ volētes pfecte viuere p doctrinē ac vite ipoꝝ alueos deriuarūt. Ex q̄b⁹ ꝟbis colligī cuidēt q̄ hmōi abdicatio ſeu exꝓpatio ſpectat ad viā pfectionis. Alr cū

Tertia ps iſtius pli improbās adducta p ſtitutionem.

Nota hic tres errores.

Nota duo diffamatoria.

De primo errore

Prima rō p primā cōcluſiōe oppoſita primo errori.

Confirmatio.

xp̃s ip̃az ꝟbo docẽdo ⁊ exẽplo firmãdo viã ꝓfectiõis mime oñdisset: apli etiã ꝑ doctrine ⁊ vite ip̃oꝝ alueos viã pfectõis ivolẽtes pfecte viuere nullaten⁹ deriuassẽt. Ampli⁹ illa abdicatio seu exꝓpiatio q̃ ẽ ardua difficilis ꝑ deũ q̃ meritoria ẽ ⁊ scã: ad viã pfectõis spectat ꝑ exꝓpiatio supradicta meritoria ẽ ⁊ scã ꝟbꝫ ba nicolai ꝓdcã: g̃ ad vitã pfectõis spectat ⁊ ita ꝓdesse frib⁹ potuit ad statũ pfectõis. Se cũdo sic arguũt. illõ qõ a xp̃o ꝓsulit volẽti viã pfectõis arripere ad statũ pfectõis spectat: ꝑ xp̃s abdicationẽ oiz tpaliũ ꝓsuluit viã pfectõ nis volẽti arripere: cũ dic̃ matth̃. xix. Si vis p fect⁹ eẽ vade ⁊ vẽde oia q̃ bẽs ⁊ da paupib⁹: g̃ hmõi abdicatio ad statũ pfectionis spectat.

Tercia rõ.

Tertio sic ¶Pauptas euãgelica ad statũ pfectiõis spectat: ꝑ abdicatio ꝑpetaꝝ oiz tpaliuz ad euãgelicã ptinet pauptatez: h̃ oñsa ẽ supra ca. xiij. g̃ talis abdicatio ad statũ pfectõis spectat.

Quarta rõ.

Quarto sic. illõ qõ tollit ipedimẽtũ pfectiõis aliquo mõ ad pfectionẽ spectat: ꝑ volũ taria abdicatõ ꝓpetaꝝ possessionũ oiz tpaliũ ĩ spãli ⁊ ĩ cõi tollit ipedimẽtũ pfectiõis. s. amoris diuini ĩ quo ꝓsistit pfectio: qz tollit amorẽ tpaliũ q̃ ẽ ipedimẽtũ amoris diuini: g̃ abdicatio ꝑpetaꝝ oiz tpaliũ ĩ spãli ⁊ ĩ cõi ad pfectionẽ spectat. Circa istã rõnẽ supposita maioꝛe tã ꝯcerta sũt duo ꝟbãda: quoꝝ ꝓmũ ẽ: ꝙ volũ taria abdicatio ꝑpetaꝝ oiz tpaliũ tollit vl̃ diminuit amorẽ eoꝝ. Scõz ẽ ꝙ amor tpaliũ ẽ ipedimẽtũ amoris diuini. ꝓmũ ꝟbaꝝ. nã amor tpaliũ ex ꝑpetate rerũ tpaliũ tã ĩ spãli q̃ etiã ĩ cõi nasciꝝ ⁊ augeꝝ: testãte btõ hieronymo q̃ ait. sup matth̃. xix. qz diuitie hite difficile ꝓtẽnũꝝ: nõ dic̃ dñs ipossibile ẽ dite ĩtrare ĩ regnũ celoꝝ ꝑ difficile. Ex q̃b⁹ ꝟbis h̃ ꝙ diuitie hite difficile ꝓtẽnũꝝ: ⁊ p ꝟbs diuitie hite facile diligũꝝ: qz qõ cũ difficultate ꝓtẽniꝝ facile amaꝝ Ex ꝑpetate igiꝝ tpaliũ amoꝛ eoꝝ nasciꝝ vl̃ augeꝝ: h̃ etiã btũs bernardus de colloq̃o ſymonis ⁊ iesu testaꝝ dicẽs. h̃ fugiẽdarũ ditiarũ ꝑcipua cã ẽ: qz vix aut nũq̃ sine amore valeant possideri: siq̃dẽ glutinosa ĩmis nõ mõ exteꝛioꝛ. verũ etiã ĩteriꝛ ſba nr̃a videꝝ: ⁊ facile coꝛ bũanũ oib⁹ q̃ frequẽtat adheret. Ex q̃b⁹ ꝟbis daꝝ itelligi ꝙ sine amore tpalia difficile possi deꝝ. Hȳs ꝯcordat btũs augl. q̃ i epla ad pauli nũ ⁊ thearsiã ait. Terrena diligũꝝ artius adepta q̃ ꝯcupita. Nã vñ iunenis ille tristis discessit nisi qz magnas hẽbat ditias. Aliõ ẽ em̃ nolle ĩcoꝛporare illa q̃ desũt: aliõ iã ĩcoꝛporata diuellere: illa velut ex̃nea repudiãꝝ: ista velut mẽbra ꝑscindũꝝ. Ex q̃b⁹ ꝟbis patenꝫ h̃ ꝙ ex possessiõe tpaliũ amoꝛ eoꝝ augeꝝ. Hoc etiã crisostom⁹ asserit manifeste: q̃ sup matth̃. ait.

Quod volũta ria abdicatio oiz tollat vel diminuat eoꝛũ amoꝛem hic probat. Hieronymus.

Bernardus.

Augustinus.

Crisostomus.

Appositio ditiarũ maioꝛẽ accẽdit flãmã ⁊ ve hemẽtioꝛ fit cupido. Ex hȳs colligꝫ euidẽꝫ ꝙ ex possessiõe tpaliũ amoꝛ eoꝝ nasciꝝ vl̃ augeꝝ aut ẽt retinẽꝝ Ex quo mãifeste iferꝫ ꝙ illõ qõ tollit possessionẽ tpaliũ: tollit amorẽ eoꝝ: vel diminuit: cũ g̃ volũtaria abdicatio ꝑpetatis oiz tpaliũ ĩ spãli ⁊ ĩ cõi: tollat possessionẽ tpa liũ seq̃ꝫ euidẽꝫ ꝙ tollit vl̃ diminuit amorẽ tpa liũ rerũ ⁊ ita ꝑbarũ ẽ ꝓmũ ꝓmissoꝝ. Scõo ꝓ bãdũ ẽ ꝙ amoꝛ tpaliũ ẽ ipedimẽtũ amoris di uini. h̃ aũt testaꝝ btũs augl. q̃. x. li. ꝓfessionũ lo quẽs ad deũ ait Hdin⁹ te amat q̃ tecũ aliq̃d a mat: qõ ꝑꝑ te nõ amat: ꝑ amoꝛ q̃ ex possessiõe tpaliũ nasciꝝ vl̃ augeꝝ nõ ẽ ꝑꝑ deũ: si em̃ essz tm̃mõ ꝑꝑ deũ: nõ eẽt maioꝛ qñ possideꝛẽt ꝙ qñ nõ possideꝛẽt. ille igr̃ amoꝛ ẽ ipedimẽtũ a moꝛi dei: qz diuit vl̃ rollit amorẽ dei. Itẽ idẽ Augl. li. lxxxiij. q. h̃ apte ĩsinuat dicẽs: ꝙ nutri mẽtũ caritaꝝ ẽ minutio cupiditaꝝ: g̃ augmẽta tio cupiditaꝝ q̃ fit ꝑ amorẽ tpaliũ ẽ ipedim̃tũ caritaꝝ. Itẽ augl. i eodẽ li. ait. Caritaꝝ venenũ ẽ spes adipiscẽdoꝝ tpaliũ: g̃ multo magl adeptio tpaliũ est caritaꝝ venenũ. Ex quo seq̃ꝫ ꝙ multo fortiꝰ amoꝛ tpaliũ ẽ venenũ caritaꝝ: ⁊ p ꝟbs ẽ ipedimẽtũ amoris diuini. Itẽ hieronymus vt h̃. xij. q. i. c. Cleric⁹ ait Si q̃spiã aliq̃d babuerit ꝓter dñm: ps eius nõ erit dñs. h̃ aũt potissime dz itelligi de hȝe ꝑ amorẽ q̃ nõ ẽ ꝑꝑ dñm. Ex quo pateꝫ iferꝫ: ꝙ amoꝛ tpaliũ ipe dit hȝe dñz: ⁊ p ꝟbs ipedit amorẽ dñi: qz dñs ꝑ amorẽ hȝ. Quito eãdẽ cõclusionẽ. s. ꝙ abdica tio ꝑpetaꝝ oiz tpaliũ ad pfectionẽ spectat: sic oñdũt: illõ qõ disponit ad pfectõez ⁊ ꝟriaꝝ oc casioni pctõꝝ ꝑ q̃ pfectio tollit ad pfectionẽ spectat: ꝑ abdicatio ꝑpetaꝝ oiz tpaliũ disponit ad pfectõnẽ ⁊ ꝟriaꝝ possessiõi tpaliũ q̃ ẽ oc casio pctõꝝ ꝑ q̃ pfectõ tollit: g̃ abdicatio ꝑpe taꝝ oiz tpaliũ ad pfectionẽ spectat. Circa illã rõnẽ sũt duo ꝟbãda: quoꝝ ꝓmũ ẽ ꝙ abdicatõ ꝑpetaꝝ oiz tpaliũ disponit ad pfectionẽ. Se cũdũ ẽ ꝙ possessio tpaliũ cui ꝟriaꝝ abdicatio supradcã: ẽ occasio pctõꝝ ꝑ q̃ pfectõ tollit. ꝓ mũ ꝟbaꝝ aucte gregl. q̃ quarto moraliũ ait. Sũt nõnulli iustoꝝ: q̃ ad apꝓhẽdẽdũ culmẽ p fectiõis accicti: dũ altiora iteriꝰ appetũt: exteriꝰ cũcta dereliquũt. Ex q̃b⁹ ꝟbis daꝝ itelligi ꝙ cũcta dereliq̃re ad pfectionẽ disponit imo q̃si exigit. h̃ ẽt testaꝝ ãbro. q̃ ꝓmo li. ō officiꝫ ait. nõ ꝑ q̃s ꝓmiũ accipe nisi legitime certauerit neq; gl̃iosa victoria vbi nõ fuerit laboriosa cer tamia: iõ dñs i euãgelio. Btⁱ paupes spũ: qm̃ ipsoꝝ ẽ regnũ celoꝝ: ñ dicit btⁱ diuites: ꝑ pau peres ide em̃ icipiꝫ btⁱtudo dino iudicio: vbi erũna estimatur h̃ũano. Ex quibus verbis da tur itelligi ꝙ paupertas: ⁊ p̃cõsequens abdi

Quod amoꝛ tẽporaliuz impedi at amorẽ diuinũ hic probatur. Augustinus.

Idem.

Idem.

Hieronymus.

Quinta probatio cõclusionis que ẽ cõtra primũ erro rem.

Nota hic duo ꝓbanda.

Hic probatur ꝙ abdicatio propri etatis oĩm tẽporaliũ disponit ad perfectionem.

catio ꝓpetatis oīz tpaliū ē via ad btitudinē i ista vita. De qua loq̄t saluator matth. vi. ꝧ illa est pfectio vel nō sine pfectione: ḡ paupertas vel est pfectio vel ad pfectionē dispōnit. Secūdo ꝓbandū est q̄ possessio tpaliū cui ꝯtrariat abdicatio ꝓpetatis oīm tpaliū ē occasio pctō rū p q̄ pfcō tollit. ℔ em testat greg. üij. li. moraliū dicēs. Rarū valde ē vt q̄ possident aurum ad requiē tendāt: cū psemetipam ꝝitas dicat q̄ difficile q̄ pecunias bnt itrabūt i regnū celoz. Ex quib⁹ ꝝbis colligit q̄ diuitiarū possessio ipedit itēdere ad regnū celoz ꝧ ℔ nō fit ni si iclinando ad pctā: ḡ ē occasio pctoz. ℔ etiā Aug⁹. de ꝝbis dñi apte insinuat spāl̄r explicās q̄ est cā supbie dicens. nihil est qđ sic generēt diuitie: quo superbiā oīe pomū: oīe granuz oīe frumētū. oīe lignū: oīe germē bz vermē suū ꝝmis diuitiarū supbia. Et idē de lapsu mū di ait. In diuitijs nil tā cauēduz ē q̄ superbie morb⁹. Possessio igit diuitiarū ē occasio supbie: q̄ etiā sit occasio alioz vitioz testat idem Augustin⁹ q̄ de lapsu mūdi ait. Diuitie ipe q̄s putatis plenas eē delitiarū: plen iores sūt piculoz: ꝯ p ꝰns sūt occasiones pctoz. Hoc etiā testat grego. q̄ sup illud euāgelij Exijt: q̄ semi nat ait. Quis em mihi vnq̄ crederet si spinas diuitias iterpretari voluissez: maxie cū ille pū gāt iste delectēt ꝯ tñ spine sūt: q: cogitationū suarū pūctionib⁹ mentē lacerāt: ꝯ cuz vsq̄ ad peccatū ptrabūt: quasi iflicto vulnere cruen tāt: ꝯ idē ꝓmo moraliū ait. Solet rerū abūdā tia tāto a timore diuino mentē soluere quāto bāc exigit diuersa cogitare. nā dū foris p mul ta spergit stare i intimis fixa phibet. Ex bijs alijsq̄ cōplurib⁹ sanctoz testimonijs euiden ter apparet diuitias occasionē peccādi p:āre ꝯ plenas eē piculis: qđ testimonio aplico ꝓfir mat q̄ ꝓme thy. vi. ait. Qui volūt diuites fie ri incidūt i tēptationē ꝯ i laqueum dyaboli ꝯ desideria multa ꝯ nociua q̄ mergunt boiem i interitū ꝯ pditionē. Ultimo q̄ abdicatio ꝓpe tatis oīz tpaliū ad perfectionē pertineat san ctoz auctoritatib⁹ conant ostēdere. Hoc em auctoritate bti hieronymi ꝓbant q̄ ad rusti cū monachuz ait. Si pfect⁹ esse desideras exi cū abrahā de patria ꝯ de cognatione tua: si ba bes substātiā vende ꝯ da pauperib⁹: si nō bes grādi onere liberat⁹ es. nudū xp̄m nudus seq̄ re: durū grāde difficile ꝧ magna sūt ꝓmia. Ex q̄b⁹ ꝝbis dat intelligi q̄ q̄ perfect⁹ esse deside rat oz oīa vendere et dare pauperib⁹: ꝯ p ꝰns ꝓpetatē oīm abdicare Itē illud qđ ē meli⁹ ad pfectionē spectat: ꝧ oīa dimittere est meli⁹ q̄ alīq̄ retinere: teste btō augustio de bono cōiu gali q̄ ait. Bonū erat qđ faciebāt q̄ de ꝥba sua

Hic probatur secundum q̄ possessio temporalium cui contraria tur abdicatio est occasio oīm peccatorum.

Libro. i. sermōe v. de verbis dñi.

Qđ diuitie sunt occasio superbie.

Gregorius.

Ultio dicta conclusio contra primū errorē proba tur auctoritatib⁹ sanctorū.

xp̄o ꝯ ei⁹ discipulis ministrabāt: ꝧ meli⁹ q̄ oēz ꝥbam dimiserunt vt xp̄m dñz expediti⁹ seqrēt ḡ oīa dimittere ad pfectionē spectat Itē bijs ꝓcordat ābro. q̄ li. i. de officijs ait. Officiuz oē aut medīū aut perfectū qđ eq̄ scripturarū auctoritate ꝓbare possum⁹. habem⁹ em i euāge lio dixisse dñm. Si vis ad vitā ingredi: serua mādata: nō homicidiū facies: nō adulterabe ris: ℔ media sūt officia q̄b⁹ aliq̄d deest. iō seq̄t si vis pfect⁹ eē vade ꝯ vende oīa q̄ babes ꝯ da paupib⁹ ꝯ seqre me: ℔ ē igit pfectū officiū. Ex bijs ꝝbis dat itelligi q̄ vēdere oīa ꝯ dare pau peribus ad pfection ē spectat Itē beda sup illō marci. ij. Relict oīb⁹ secut⁹ ē eū ait. Perfectā nobis abrenūciatōis scīi formā tribuit dū nō solū lucra reliqt vectigaliū: ꝧ ꝯ picla ꝓtēpsit. Lucra igit et picla mūdana ꝓtēnere: ꝯ p ꝰns oīm abdicare ꝓpetatē ad pfectionē spectat. Itē btūs bernar. ait. bī i euāgelio ꝯ pfectiōis ꝓsiliū ꝯ remediū ifirmitat. Nolite thesauriza re vobis thesauros i terra ℔ pfectio ē. Si igit nō thesaurizare thesauros i terra pfectōis est multo fort⁹ abdicatio ꝓpetat oīz deberet p fectio reputari. Ex bijs alijsq̄ ꝑ plumb⁹ appa ret Cvt dicūt isti Jq̄ abdicatio ꝓpetat oīz ad pfectionē spectat. Porro q: solutio dubioz ē manifestatio ꝝitat. Jdeo ꝯ pdicta obijciūr vt ipa pleni⁹ valeāt declarare. Primo igit ostē dūt q̄ abdicatio ꝓpetatis oīm tpaliū i spāli ꝯ i cōi: ad statū pfectōis nō spectat: ꝯ ꝓmo sic stat⁹ cp̄oz. ē pfectio: statu quozūcūq̄ religio soz: ḡ ē pfectio: statu illoz q̄ abdicāt pdicto mō oīz ꝓpetatē: ꝧ epi nō abdicāt oīm ꝓpeta tez: ḡ talis abdicatio ad pfectionē nō ptinet. Scđo sic. illud sine quo pt q̄s eē pfect⁹ ad sta tū pfectiōis nō ptinet: sic illud sine quo pt q̄s eē bō: ad naturā bois minime spectat: ꝧ aliq̄s pōt esse pfect⁹ sine abdicatiōe hmōi. ꝑz de pa trib⁹ veteris testamēti: q̄ sine abdicatiōe pfe cti fuerūt. multi etiā religiosi sūt i statu pfecti onis absq̄ abdicatōe hmōi. Tertio sic. i colla tionib⁹ patrū dicit abbas moyses: iciunia: vi gilias: meditatio scripturarū: nuditas ac ꝓua tio oīz facultatū nō pfctō ꝧ pfctiōis ist̄rumēta sūt. Ex q̄ b⁹ ꝝbis ꝯ q̄ abdicatō tpaliū ē tm mō ist̄rumētū pfectiōis: ꝧ sic abdicatio oīz tpa liū ē ist̄rumētū pfectōis ita etiā possessio diui tiarū ē ist̄rumētū pfectiōis: ē em ist̄rumētū ca ritat⁹ quo caritas xp̄i p opa mie: idigētijs sub uenit ꝓioz: sic ꝑz de thobia q̄ de facultatib⁹ suis ex pfectiōe caritat⁹ esurientes alebat: nu disq̄ vestimēta ꝓbebat: ꝯ mortuis atq̄ occisis sepultrā sollicitus exhibebat imo diuibebat vnicuiq̄ ꝓout poterat de falcultatibus suis thobi. i. Jdem patet de iob et alijs patribus

Hic cōtra predicta mouētur tria dubia.

Prima obiectio probās q̄ abdicatio propriet. ris ꝯ ꝑz reportalīū in spāli et cōi ad statū perfectiōis non spectat

Secūda.

Tertia

veteris testamēti. Idē etiā patet de multis in nouo testamēto: nō g̃ pl⁹ ptinet ad statū pfectionis abdicatio oim tpaliū q̃ diuitiarū possessio. Quarto spāliter ostēdit q̄ rōnes nō cōcludūt. nā auctoritates adducte nō loquūtur de reb⁹ quis necessarijs sustētationi hūane: ſ tm̄m̄ō de possessione magnarū diuitiarū: g̃ p eas ꝓbari nō pōt q̄ abdicatio oīz rerū tpaliū quarū⁊ magnarū ad statū pfectionis spectat. Itē nō loquit̄ de abdicatiōe diuitiarū i cōi: ſ tm̄m̄ō i spāli: g̃ ꝓbari nō pōt: q̄ abdicatio ꝓpuietatis oim i speciali⁊ i cōi ad statū pfectionis spectat: h̄ ꝓfirmat: q: bona cōia ptinēt ad pfectionē caritatis q̃ oia facit cōia: g̃ abdicare ꝓpetatē cōium: nō facit ad pfectionē. Ad euidentiā solutiōis istoꝝ dicūt isti eē sciendū q̄ aliquid ptinere ad pfectionez quadruplicit pōt itelligi. vno em̄ mō ptinet aliquid ad pfectionē: q: ē de se pfectō essentialiter: ⁊ isto mō caritas ⁊ act⁹ meritoꝝ diligēdi deū ad perfectionē spectāt. Secūdo mō ptinet aliq̄d ad pfectionē: q: ē arduū q̃d ⁊ difficile. impedimēta pfectōis ꝓmo mō dicte tollēs vl diminuēs ⁊ ad ipaz disponēs: et isto mō abdicatio ꝓpetat̄ oīz tpaliū i spāli ⁊ i cōi ⁊ gues vigilie: ppetua ꝓtinētia. singularia ieiunia abdicatō ꝓpe volūtat̄ ⁊ hmōi ad pfectionē spectāt. Tertio mō pt itelligi aliq̄d ad pfectionē spectare: q: ex magna pfectiōe ꝓcedit siue sit difficile et arduū siue nō sit difficile: sic̄ multi sancti viri ex pfectiōe magna: dispensatione rerū eccliarū cōium⁊ epatus: ac dignitates alias recepe rūt: q: ex pfectiōe caritat̄ curas hmōi nō ex ābitiōe vel auaritia susceperūt: imo quantū licuit renuerūt: ⁊ tales p̄cipue sunt ydonei ad regēdū: teste augustino. q̃ vt h̄. viij. q. i. ca. qui epatū ait. Ociū sctm̄ q̄rit charitas ꝓfitat̄: negociū iustuz suscipit necessitas charitat̄: quā sarcinā si null⁹ iponit pcipiēde atq; ituēde ꝓfitati vacādū ē: si aūt iponit̄ suscipienda ē ꝓpt̄ caritat̄ necessitatē. Huic etiā ꝓcordat grego. i registro: vt h̄ eisdē cā ⁊ q̃stiōe. c. i scripturis. Est aūt aduertēdū q̄ iste modus nō i oīb⁹ differt a scdo: i h̄ em̄ quodā mō ꝓuenit cū scdo: q̄ vtrobiq; illud q̃d ad pfectionē ptinere dr est quodāmō difficile: ſ diuersimode: quia i scdo mō h̄ q̃d ad pfectiōez ptinet ē difficile nature corrupte. Sicut nature corrupte ⁊ hoīb⁹ suas passiōes sequētib⁹ ē difficile oīa dimittere: sepe ieiunare ppetuo ꝓtinere⁊ alteri⁹ se subijcere volūtati: ſ illud q̃d ad pfectionē ptinet tertio mō: ē facile nature corrupte ⁊ hoīb⁹ ꝓz iclinationē passionū viuētib⁹: ſ hoīb⁹ i diuino amore fūdat̄ ē difficile: sic̄ magnas recipere dignitates: hoīb⁹ suas sequētib⁹ passiōes ē facile: hoīb⁹ tm̄ pfectis cōsiderātib⁹ tales dignitates eē plenas piculis spūalib⁹ ē difficile. ppt̄ q̃d sancti viri ātiquit⁹ cū magno timore ⁊ tremore ac difficultate maxia hmōi officia receperūt. Quarto mō pōt aliq̄d itelligi ad pfectionē ptinere: q: pōt q̃litercūq; ad pfectionē disponere: ⁊ isto mō ois act⁹ bon⁹ siue sit facilis siue difficilis pōt dici ad pfectionē ptinere: et sic aliq̄d ptinet ad pfectionē i vno ⁊ eius ōnū ptinet ad pfectōnē i alio: q: diuersi diuersimode ⁊ sepe p ōnia ad pfectionē disponūt̄. Secūdū dicūt eē sciēdū q̄ illa q̃ dicūt̄ ptinere ad pfectionē. scdo mō dicūt̄ ptinere ad statū pfectiōis ꝑm q̄ mō loq̃mur de ptinētib⁹ ad statū pfectōis: an aūt oēs alij modi vel aliq̄: aut q̃s tm̄m̄ō ptineāt vel ptineat ad statuz pfectiōis dicūt ad pñs eē mūnie idagādū. Tertio dicūt eē sciendū q̄ stat⁹ pfectiōis vocat̄ ille stat⁹ q̃ supra obligationē ad pfectionē habēdā ꝓmo mō dictā: ad quā oēs obligāt̄: obligat assumēt̄es ad aliq̄ q̃ ad pfectionē scdo mō ptinere noscunt̄: q: obligat ad aliq̄ ardua ⁊ difficilia nature corrupte: ⁊ hoīb⁹ suas sequētib⁹ passiōes.

Secūdū notabile.

Tertiū notabile quis vocetur status perfectiōis.

Quarto dicūt eē sciēdū: q̄ diuersi status nō ad oīa eadē ardua⁊ difficilia scdo mō obligāt assumētes: ⁊ iō nō ē icōueniēs q̄ vn⁹ stat⁹ excedat aliū i vno: ⁊ excedat̄ ab eodē i alio. Secūdo ꝓdicta ad ꝓtractas obiectōes respōdere nitūt̄. vñ ad ꝓmā dicūt: q̄ lz stat⁹ epoꝝ sit multis pfectioꝝ statu religiosoꝝ abdicātiū ꝓpetatē oīz i cōi⁊ i spāli. i h̄ tm̄ nō ē pfectioꝝ. s. quātū ad eē i actuali pauptate i quo nō ē pfectioꝝ q̄cūq; religiōe votū pauptat̄ habēte. silr etiam quātū ad abstinētiā⁊ multa alia nō ē pfectioꝝ statu religiosoꝝ. Ad secūdā dicūt q̄ lz illud sine quo pōt aliq̄s eē pfect⁹ nō sit pfectō ꝓmo mō dcā. pōt tm̄ ad statū pfectiōis spectare: q: multa spectāt ad statū pfectiōis q̃ nō sūt pfectō ꝓmo mō dcā: ſ sufficit q̄ sint pfectiōes secūdo mō dcē: ⁊ q̄ assumētes talē statū ad ipas obligēt̄. Tm̄ sic̄ aliq̄ ptinēt ad pfectionē hoīs duplicit̄: q: q̃dā sūt sine q̃b⁹ nō ē bō cōplet⁹. s. oīa mēbra. q̃dā sūt sine q̃b⁹ nō ē bō pfect⁹ pfectione scda cuiusmōi sunt sciētie: pulcritudo: fortitudo ꝑtutes ⁊ hmōi: ita aliq̄d ptinet ad pfectionē xp̄iani catholici sine quo nō est pfectus xp̄ian⁹ catholic⁹ pfectiōe ꝓma: ⁊ tale est ꝓncipalit̄ charitas: ⁊ min⁹ ꝓncipaliter fides et spes. Aliq̄d aūt q̃si secūdario ptinet ad pfectionē xp̄iani catholici sine quo nō ē pfect⁹ oī pfectiōe secūdaria: sic̄ ꝰginitas ⁊ tale q̃d ē ꝓpetatē oim abdicare i spāli ⁊ i cōi: sine hoc tamē in actu pōt aliquis esse pefectus ſ nō pōt esse pfect⁹ in sūmo: sine tali abdicatiōe: ꝓz ꝓparationē ai: ⁊ isto mō scti p̄cēs i veteri testamēto et

Quarto modo.

Ad primā obiectionem.

Ad secundam.

Ad tertiam

pfectissimi religiosi obtinent abdicationez fm preparationē animi: nō tamē habuerūt in actu oēz pfectōnē secūdariā. Ad tertiā dicūt: qverū ē q hmōi abdicatio ē istrumētū pfecti onis ꝑmo mō dcē: ꝑ tō ñ ē pfectō ꝑmo mō dcā sic nec abdicatio ꝓpetaꝯ oiz i spāli ē pfectō ꝑmo mō dcā. Perfectio em̄ ꝑmo mō dcā nō ꝓt male hāi nec fieri vl assumi ꝑ abdicatō ꝓpetaꝯ oim siue i spāli tm̄: siue i spāli ⁊ i cōi pōt male assumi: q malo fine. quēadmodū ypocrite mlt̄a ardua ⁊ difficilia faciūt vt ab hoīb⁹ videā tur. Cū ꝙ dr q sic abdicatio ꝓpetaꝯ oim ē in strumētū pfectōis: ita etiā diuitiarū possessio ē istrumētū pfectōis. Dicūt isti: qverū ē: q tā abdicatio oiz diuitiarū q̄ earū possessio ꝓt eē istrumētū pfectiōis: ꝑ aliꝯ ⁊ aliꝯ. nā abdicatio oim ē istrumentū arduū ⁊ difficile fragilitati hūane: diuitiarū aūt possessio nō ē istrumētuz arduū neq; difficile fragilitati hūane: cum sit appetibilis fz naturā corruptā viuētib⁹: scdo q lz abdicatio oim̄ postq̄ fcta eēt iuolūtaria et coacta: posset eē radix aliquoꝝ maloꝝ: hꝫ tm̄ nō eēt nisi iquātū quodāmō eēt mutata i pos sessionē diuitiarū fz desideriū animi. ⁊ ꝓpt̄ hꝫ nō ita ē occasio pctōꝝ: sicut ē diuitiarū possessio ꝓpt̄ qđ abdicatio ꝓpetaꝯ oiz i spāli ⁊ etiā in cōi ptinet ad pfectionē scdo mō: ꝑ possessio diuitiarū pōt dici ptinere ad pfectionē tertio mō: ꝑ cōiꝯ loquēdo illa q̄ ptinēt ad pfectionez tertio mō magi dicūt ptinere ad iperfectionē q̄ ad pfectionē: q fm se quodāmō sūt ipfecta lz ex aliqua circūstātia: vl circūstātijs possint i casu eē pfecta: vel ex pfectione ꝓcedere: ⁊ iō nūq̄ dicūtur ptinere ad statū pfectiōis: q ar dua ⁊ difficilia ad statū pfectiōis ptinere no scunt̄. Sz forte dicet aliq̄s q nō solū ardua ⁊ difficilia ad statū pfectōis spectāt: ꝑ etiā q̄dā alia spectāt ad statū pfectiōis: sic ad statū ꝓlatoꝝ q̄ ē stat⁹ pfectiōis spectat: docere: co rrigere: punire ⁊ hmōi: g̃ lz possessio diuitiaruz nō sit q̄d arduū ⁊ difficile: tm̄ poterit spectare ad statū pfectiōis: ⁊ videt̄ q spāliꝯ spectet ad statū ꝓlatoꝝ q̄ ē stat⁹ pfectōis. Nā de statu ꝓ latoꝝ spectat punire deliquētes: deliquētes aūt sine potētia puniri nō pñt: potētia aūt si ne diuitijs nō bz: g̃ sine possessiōe diuitiarū ꝓ lati deliquētes ꝓuenīter punire ñ pñt: g̃ pos sessio diuitiarū ad statū ptinet ꝓlatoꝝ. Ad hꝫ dicūt isti: q aliqua eē difficilia duplicit̄ pōt i telligi. vno mō q cū difficultate: rite ⁊ legitie exercent̄ ⁊ sic docere: regere: corrigere ⁊ hmōi q̄ ad statū ptinēt ꝓlatoꝝ pñt inter difficilia cō putari. Aliter pñt aliqua itelligi difficilia q a suas passiōes sequētibus cū difficultate ap petunt̄: ⁊ sic docere: regere punire ⁊ hmō i nō

Quomodo drīter diuitiarū possessio earū ⁊ abdicatio sunt instrumentū virtutis ⁊ perfectionis.

Instantia.

Hic arguitur q̄ possessio diuitiarū ad statū perfectiōis prelatorū spectat.

Solutio.

Aliqua dicuntur eē difficilia duplicit̄.

sūt difficilia reputāda ꝓpter qđ ꝓcedūt q aliqua q̄ nō sūt illo mō difficilia: hꝫ ē difficiliter ⁊ raro a suas passiones sequētib⁹ appetita: pti nent ad statū pfectiōis et maxime ꝓlatoꝝ: sic docere: regere: iudiciū facere: corrigere: puni re ⁊ hmōi: tm̄ dicūt q possessio diuitiarū nō p se ptinet ad statū ꝓlatoꝝ: q possessio diuitia rū: tū ꝓpter sollicitudinē quā req̄rit: tū ꝓpter amorē ioordinatū ⁊ alia vitia q̄ sepe nascunt̄ ex ipsa retrahit ab alijs q̄ per se ad statū ptinent ꝓlatoꝝ ꝓpter qđ apostoli nō solū possessio nē et ꝓprietatē diuitiarū: sed etiā dispensatio nē ipsarū: absq; oīm̄ ꝓpetate quēadmodū ali qui fratres minores: mō res q̄bus vtūt fratri bus suis dispēsandas penit⁹ reliquerūt: ⁊ ad hmōi dispēsationē faciendā septez dyaconos elegerūt sicut pz actū. vj. Cū igit̄ nūq̄ fuerūt perfectiores ꝓlati q̄ fuerūt apli: neq; quo ad vitā: neq; quo ad statū: sequit̄ q diuitiarū pos sessio ad statū ꝓlatoruz nequaq̄ ꝑ se poterit pertinere. Dicūt tamē dicūt esse sciendū q ali quid pertinere ad statū ꝓlatoꝝ duplicit̄ pōt itelligi. s. vel ꝑ se ⁊ essentialiter: sicut pauptas castitas: ⁊ obediētia ꝑ se ⁊ essentialiter perti nent ad statū religiosoꝝ perfectoꝝ. Aliter ali quid pōt ptinere ad statū ꝓlatoꝝ: quasi ꝑ ac sicut dicūt iuriste: q ad ꝓlatū sepe ptinet sup plere negligentiā iudicis secularis. Pmo mō possessio diuitiaruz neq; cōium: neq; spāliū ptinet ad ꝓlatos. Scdo mō possessio diuiti arū maxime cōium ad ꝓlatos poterit ptine re: sic antiquit⁹ ꝓlati cōia possidebāt: hoc ē detinebant et dispensabant. Quia em̄ tūc tē poris ꝓlati alios: scientia: fide sanctitate: et industria ꝓcellebāt: imo alij erāt q̄si oues re spectū ipsoꝝ expediēs cōitati fideliū existebat q ꝓlati bona cōia susciperēt dispensanda: si autē postea ꝓlati fuissent vel nūc essent aua ritia ⁊ alijs vitijs magis q̄ layci irretiti: expe diret cōitati fideliū bona cōia cōmittere lay cis iustis bonis ⁊ industrijs dispēsanda. Sz forte dicet aliquis q bona eccl̄ie ptinēt ad ꝓ prietatē dñiuz eccl̄ie: g̃ ꝺ ꝓlatoꝝ volūtatē nō debēt cōmitti alijs quibuscūq; Ad hoc di cūt nōnulli q bona cōia q̄ vocāt: ⁊ quodāmō sunt eccl̄ie quo ad dñiuz ⁊ ꝓprietatē. Pmo ⁊ principalissime post deū: sunt totius cōitat̄ fideliū quo ad dñium ⁊ ꝓprietatē: vel illi⁹ par tis totius cōitatis: q̄ ab alijs distinguit̄ q etiā oi dñio ⁊ cōitati etiā q̄licūq; fideliū respectu bonoꝝ cōium renūciauerūt: si tm̄ sunt aliq̄ ta les: cōmunia em̄ bona a fidelibus oblata deo ad duo p̄ncipaliter ordinātur. scz ad deū, ho norandū: et ad fideliū indigentias releuādas

Quod possessio diuitiarū nō per se ptinet ad statū prelatorū.

Aliquid pertinere ad statū prelatorum dupliciter pōt itelligi.

Instantia.

Solutio.

Bona a fidelib⁹ deo oblata ad duo ordinātur.

Ordinatur em ad deū bonoꝝ ādū vt fiāt eccl̄ie libr̄i: ornamēta: ⁊ alia q̄b⁹ de⁹ spāliť bonorať ⁊ colit̄. Ordināť etiā ad fidelīū idigētias releuādas: ꝑ fidelīū sic̄ testať Iero. vt b̄. xij. q. i. duo sūt gña: vnū qđ diuino officio mācipať sicut sūt religiosi ⁊ alij ecclesiastici viri. Aliud est illoꝝ qui non sic diuino officio mancipatur: sicut sunt layci. Pamis dispēsanda sunt bona cōia etiā si ꝓpa habeāt ad se sustētādū: q̄ nēo teneť suis stipendijs militare: seruis ñ sūt bona cōia ꝓferēda: nisi ꝓpa bona deficiāt tūc em̄ sūt bona cōia q̄buscūq; fidelib⁹ si sufficiūt erogāda: ⁊ iō bona cōia oīb⁹ fidelibus cōia quodāmō sūt cēsēda. Oīb⁹ em̄ fidelib⁹ vel oīb⁹ exceptis illis q̄ bonoꝝ cōium eccl̄ie dñio renūciauerūt: siq̄ sūt tales sunt cōia quo ad dñium ⁊ ꝓpetatē aliq̄lē q̄. s. é potestas vendicādi rē seu ꝓ re i iudicio litigādi. Quātum etiā ad facultatē per ipsa suas indgentias releuādi sūt oīa oīb⁹ cōia. ꝑ diuersimode: q̄ oīa oīb⁹ sūt cōicāda: lz aliť ⁊ aliť. Primo em̄ genēri fideliū sūt cōicāda lz ipi habeāt ꝓpa q̄b⁹ valeāt suis necessitatib⁹ subuenire. Alijs nisi deficiētib⁹ ꝓprijs sūt minꝰ cōicāda: sicut si sūt paupes nō b̄ntes victū et vestitū vel captiui vñ possint se redimere nō b̄ntes: ⁊ sil̄r ꝺ alijs in q̄buscūq; necessitatē articulis ꝓsti tuť ẽ dicẽdū. ꝑ ꝓ sacros canones possz copiose ꝓbari: sic̄ pz. xij. q. iij. ca. aurū. ⁊. c. sic̄ oīno. ⁊ multis alijs loc̄: ⁊ ita bona eccl̄ie sūt quodāmō cōia oīb⁹: ⁊ i ꝑ cōitas fideliū eccl̄iaz ꝓmittuā quodāmō imitať: lz em̄ ñ imiteť i ꝑ q̄ null⁹ illoꝝ habuit aliq̄d ꝓprīū: in ꝑ tñ imitať q̄ sic̄ illis oīa erāt cōia ita mō oīb⁹ fidelib⁹ aliq̄: nō oīa sūt cōia. Sz q̄ret aliq̄s quo ḡ ista bona dicūť eccl̄ie ex quo sūt cōitať fideliū. Ad ꝑ dicūť q̄ sic̄ bona vni⁹ monasterij vl̄ vni⁹ ep̄atꝰ aut eccl̄ie alteri⁹ collegiať: vl̄ etiā nō collegiať dicunť bona taľ epi vl̄ decani: ātť taľ mōasterij vl̄ eccl̄ie: ⁊ tñ ꝓncipali⁹ sūt bona totī⁹ eccl̄ie: ⁊ ꝓncipali⁹ sūt bona capit̄ clericorū: q̄ clericoꝝ quorūcūq;. Ita etiā oblata deo dicūť bona eccl̄ie vl̄ clericoꝝ ⁊ tñ sūt ꝓncipali⁹ bona cōitať fideliū. Ut sic̄ nō obstāte q̄ eps bona sibi deputata pōt i iudicio vēdicare ⁊ agere ꝓ eis. papa nihilomin⁹ oēm talē ptātē ꝓncipali⁹ nosciť obtinere: si ꝓ cōitatē fideliū est tota ptās clericoꝝ sup cōia oblata deo tributa pape ñ tñ sic: quin illā posset cōitas fideliū reuocare: sic ñ obstāte q̄ cōitas clericoꝝ bz aliq̄le dñium i bonis cōib⁹ tñ cōitas fideliū ꝓncipaliorē ptātē babz i eisdē: imo ꝓncipalissimaz bz post deū. Ex bijs igiť pz vt dicūť q̄ possessio diuitiarū neq̄q̄ ꝑ se ptinet ad ꝑlatos: cū igī dr q̄ ipi b̄nt corrigere ⁊ punire dicūť q̄ ad ipos ptinet corrigere ⁊ punire pena spūali. s. excōicatōe. Pena vo corporali: puta icarceratiōe: exilio vl̄ hmōi ptinet ad eos punire inuocato auxilio brachij secular. Si vo deficeret eis brachiū seculare: tūc ꝓpť defectū vl̄ negligētiā brachij secular possēt ꝑ se vti aliq̄li potētia ad crimina deliquētiū corrigēda quēadmodū multi sācti epi ꝓpť defectū bonitať iustitie ⁊ idustrie i secularib⁹ dispēsationē bonoꝝ cōium suscepерūt: ꝓpť q̄ dicūť nōnulli q̄ si layci eēnt rōe bonitať idustrie ⁊ zeli boni cōis ita sufficiētes sic̄ ꝑlati: meli⁹ eēt ⁊ magꝭ ꝓsonū scripture dine dicēti. Nemo militās deo iplicat se negotijs sc̄larib⁹: q̄ ꝑlati ꝑdicatiōi ozoni ⁊ officio diuino itēderet: ⁊ layci dispēsatiōi bonoꝝ cōiuz iplicarēť: sic̄ si clerici iteriores eēnt eq̄ boni iuristi ⁊ idustrij: eque bonū cōe zelātes meli⁹ eēt exēplo apl̄oꝝ q̄ ozoni ⁊ ministerio verbi itēdere laragētes septē dyaconos elegerť: q̄ cōia dispēsaret: q̄ clerici iteriores ad cōia dispēsādū ydonei: cōia possiderēt: q̄ ꝑlati spūalib⁹ tota mēte icūberēt: ⁊ tūc ꝑlati q̄n̄ inuenirēt sc̄lares volūtarios ad iustitiā faciendā nō idigerēt potētia ad puniēdos malos: vbi vero layci inuocati negligerēt vtile eēt ꝑlatos bīe potētia: impios cohercendi: ⁊ iō i tali casu vtile eēt ꝑlatos vel clericos obedientes ꝑlat̄: bonoꝝ cōium possessionē bīe imo possz eē casus q̄ layci oīa bona eccl̄ie possiderēt: si em̄ oēs clerici fierēt beretici oīa bona eoꝝ eēnt ad laycos deuoluta nō quo ad ꝓpetatē: ꝑ quo ad licitā detentionē: q̄diu possēt ea nō inuenirēť clerici nisi fures adulteri pcussores: gulosi: ebriosi: discordias seminātes ⁊ vitijs alijs inuoluti ꝓgrueret q̄ bona cōia p laycos bonos ⁊ idustrios dispēsarēť. Ad quartā obiectionē dicūť isti: q̄ q̄dā auctes loquūť de oīb⁹ reb⁹ tpalib⁹ puis ⁊ magnis: q̄dā vo lz loquāť ꝓmo ⁊ vocaľ de magnis diuitijs tñ ꝓportionabiľ de puis debēt itelligi: q̄ ꝑtū ad ꝑ idē ẽ iudiciū de toto ⁊ de pte: ⁊ de magno ⁊ puo ⁊ iō sic̄ abdicatio magnarū diuitiaruz ad statū pfectiōis spectat. Ita ēt abdicatio puarū ad statū pfectōis spectat. Sz dicet aliq̄s q̄ nō ẽ sic̄ de magnis diuitijs ⁊ de puis. Primo q̄ amor diuitiarū: superbia ⁊ alia vitia ñ sequūť puas diuitias ꝑ solūmō abūdātes: ḡ abdicare puas diuitias ad statū pfectōis ñ ptinet. Ite id nō ptinet ad statū pfectiōis cui⁹ ꝓtiū ex caritate ꝓcedit ꝑ hīe diuitias cōes ex caritate ꝓcedit q̄: caritas nō q̄rit q̄ sunt sua: ꝑ magꝭ itēdit cōib⁹: ḡ carere cōib⁹ diuitijs ad statū pfectiōis nō ptinet. Ad ꝓmā istoꝝ dicūť isti q̄ licet paruas diuitias nō sequať tantus amor tēporaliū neq̄ superbia tanta: neq̄ etiā vitia alia ita grauia in eadē spē sic̄ sequūť diuitias

Nota bene quō bona eccl̄ie dicuť cōia. Et quō sunt dispēsanda ecclesiasticis etiā debētibus aliū de viuere: lz non aḡis nisi i necessitate indigentie.

Quod dispēsatō bonoꝝ eccl̄ie ⁊ similiter iurisdictionis ecclesiastice coersiue tēporaľ ad laycos deduci pōt.

Ad quartā obiectionem.

Instantia prima

Instātia secūda

Solutio prime.

Obiectio. Responsio.

Quod cōitas fideliū bz principalē ptātem i bonis eccl̄ie.

Nota bonā rōnē ad p̄obandū ꝙ etiam paruas diuitias sequit aliquis amor.

abūdātes: tñ aliq̄s amor ⁊ aliq̄ supbia ac alia vicia sequūt ex quis diuitijs. qđ ꝓz qz illud qđ sine dolore neq̄ ꝙ amittit sine amore minime possidet: ꝑ pue diuitie neq̄ ꝙ amittūt sine dolore: ḡ sine amore nullaten⁹ possidēt. Jtē vnusq̄sq; pl⁹ diligit; rē ꝓpriā quātūcūq; puā ꝙ alienā: ḡ aliq̄s amor seqt possessionē rerū puaruz: ⁊ ꝓsilr ē de alienis vitijs. Ad scm dicūt ꝙ cū

Solutio secūde.

aliq̄s facit res suas eē cōes duo ibi itelliguntur Nā talis res aliq̄s cōicat alijs: et nihilomin⁹ res casdē quātū ad dñiū ⁊ aliql̄ ꝓpietatē quo dā mō retinet sibi. s. i cōi. Primū a caritate ꝓcedit. ꝫ m vt cōiter ab amore sui ꝓcedit: multo fort⁹ qñ aliq̄s nō facit res suas cōes: ꝑ res alienas acq̄rit i cōi ꝙ uis ad statū pfectiōis ptinet nolle hīe res ꝓpas i spāli: tñ velle hīe rerūz dñiū i cōi ad statū pfectiōis ptinet: nec hō p se regl̄arit ex caritate ꝓcedit: ꝙuis nō sit ipossibile ꝙ ex caritate ꝓcedat: sicut nec ē ipossibile ꝙ retētio diuitiarū ꝓpriarū ex caritate ꝓcedat. Cū igit dr charitas nō q̄rit q̄ sua sūt: hō ē dictū aplicū plenū ṽitate: ꝑ cū dicit intendit cōib⁹ hō verū ē quēadmodū largiri elemosynā ⁊ diuitias ꝓpas dispēsare ex caritate ꝓcedit Cū hō tñ stat: ꝙ sīc meli⁹ ē oīa dare ⁊ cū xpo egere: ꝙ diuitias dispēsare: ita meli⁹ eēt oīa relinq̄re ⁊ cū xpo oi ꝓpetate spāli ⁊ cōi carere: q̄ tñ hz res cōes nec vult eas dimittere si ꝙueniēter ⁊ cū debit circūstātijs itēdit istis cōib⁹ poterit eē i statu pfectiōis ꝑ nō i statu altissime pauptat. Scūs error (vt dicūt) ꝓtēt⁹ i ꝙbis istū⁹ ipugnat supi⁹ recitat: ē ꝙ ad caritatē

De scōo errore.

ꝓrēptū bonoz tpaliū ⁊ exprōpationē ipoz via disponit ꝙ hō ꝓcipue ꝙ sollicitudo quā ipa tpalia in acq̄rēdo: ꝓseruādo: ⁊ dispēsando exigūt ap̄utat. hō em̄ eē erroneū ꝓbare nitūt. Primo sic. Ille q̄ caret amore tpaliū magl disponitur ad caritatē ꝙ ille q̄ caret sollicitudine tpaliū: qz amor tpaliū ē plurimū maloz occasio: ⁊ magl obuiās amori diuino ꝙ sollicitudo circa tpalia: ḡ magl disponit via ad caritatē p ap̄utationē amoris ioordinati tpaliū ꝙ p ap̄utationē sollicitudinis circa tpalia: ⁊ ita falsuz ē ꝙ via ꝓcipue disponit ad caritatē p ap̄utationē

Prima ꝓbatio scōi erroris.

Scda ꝓbatio

sollicitudinis circa tpalia. Scdo sic. Sīc vnusq̄sq; magl disponit ad caritatē p bonā affectōnē iteriorē ꝙ p opus exteri⁹. ita vnusq̄sq; magl disponit ad caritatē p ap̄utationē male affectiōis iterioris ꝙ p ap̄utationē opis exterioris cū op⁹ exteri⁹ nō sit bonū vel malū nisi ꝓpt actū iteriorē: cū ḡ amor ioordinat⁹ tpaliū sit affectio iterior ⁊ sollicitudo sit exterior: magl disponit via ad caritatē p ap̄utationē amoris ꝙ p ap̄utationē sollicitudinis. Tertio sic: magl

Tertia ꝓbatō

disponit via ad caritatez p ap̄utationē ipedimēti qđ directe tollit vl diminuit actū caritatis ꝙ p ap̄utationē illi⁹ qđ nō ita tollit vel diminuit actū caritat: ꝑ amor ioordinat⁹ tpaliuz directe tollit vl diminuit actū caritat vt ex pcedētib⁹ cuidēt apparet: sollicitudo aūt quaz exigūt tpalia nō ita tollit vl diminuit actū caritat: qz ista sollicitudo ad quam iclināt tpalia: mediāte amore ad quē ꝓmo iclināt: tollat vel diminuat actū caritat: tñ sollicitudo quā exigūt tpalia nō ita tollit vl diminuit actū caritatis: cū talis sollicitudo possit ex caritate ꝓcedere. vñ multi retinētes diuitias ꝓpas vel cōes sepe ex caritate vt eas dispēsent vtilit⁹ i opib⁹ mie ex caritate mouēt: ⁊ p ꝓns sollicitudo nō ita tollit vl diminuit actū caritat: sicut amor tpaliū ioordinat⁹. Ꝑcipue ḡ via disponit ad caritatē p amputationē amoris ioordinati

Quarta ꝓbatio.

tpaliū. Quarto sic Amputatio sollicitudinis quā exigunt tpalia sepe ex stultitia aut pigritia vl negligentia ꝓuenit. vñ ꝓuerb. xxiij. sic scribit. p agrū bois pigri ꝑ trāsiui ⁊ p vineā viri stulti ⁊ ecce totū repleuerāt vrtice: opuerāt supficiē ei⁹ spine: ⁊ macelia lapidū destructa erat. Ex qb⁹ ẏbio colligit ꝙ carētia sollicitudinis quā exigūt agri ⁊ vinee nōnūq̄ ex stultitia ⁊ pigritia ꝓuenit: ḡ carētia vl ap̄utatio sollicitudinis non ꝑcipue ad caritatē disponit: sīc nec stultitia nec pigritia ad caritatē disponit

De tertio errore.

Tert⁹ error vt dicūt ꝓtēt⁹ i ꝙbis p̄dcis ē ꝙ si manet eadē sollicitudo post dictā exp̄opationē q̄ an ipaz ierat tal⁹ exp̄opatio ad pfectiōez valz nil ꝓferre: ꝙ em̄ hō sit erroneū ꝓbare conātur. Ꝓrio ducēdo ad heresim manifestā. Nā si manēte eadē sollicitudine exp̄opatio tpaliū ad pfectiōez valz nil ꝓferre: cū exp̄opatio tpaliū fiat pvotū pauptat seq̄t ꝙ si manet eadez sollicitudo circa tpalia post votū q̄ fuit anvotū: votū pauptat ad pfectionē valz nil ꝓferre ꝑ q̄ rōe votū pauptat manēte eadē sollicitudine ad pfectionē valz nil ꝓferre: eadē rōe votū castitat manēte eadē castitate: ⁊ eadē rōe votū obediētie si aliq̄s nō pl⁹ obediret post votū ꝙ anſ sīc sepe accidit ad pfectōz valeret nil cōferre: ⁊ p ꝓns eadē rōe oē votū supra bonū qđ vouet ad pfectiōez vl bonitatē conferret: qđ ē erroneuz manifeste. Cōstat em̄ ꝙ ꝓfiliū dat de voto. Ait em̄ ppha. vouete ⁊ reddite. ꝓfiliū aūt ē de meliori vl saltē de bono: ḡ vouere ē bonū. vbi aūt bonū addit bono finito totū redit meli⁹: ḡ manēte eadē sollicitudine ipa exp̄opatio pvotū pauptat ad pfectiōem aliqd

Scda ꝓbatio

ꝓfert. Preterea vt ē circa arduū ⁊ difficile: ꝑ actus vouēdi pauptatē ē magl arduꝰ ⁊ magl difficilis ꝙ ap̄utare sollicitudinē circa tpalia: ḡ ē actꝰ magl ꝙtuosꝰ, ex quo seq̄t ꝙ manēte eadē

sollicitudine. ipe act⁹ vouẽdi ad pfectionẽ aliquid cõfert: imo magis cõfert ad pfectionẽ ꝛ ad statuz pfectiõis: q̃ ãputatio sollicitudinis q̃ p votũ pauptatis firmaꝫ ꝗs i statu pfectionis. puta in religione: nõ aũt p amputationez sollicitudinis: g̃ magis ꝓfert ad statũ pfectionis q̃ ãputatio sollicitudinis. ꝛ ita p tale votũ magis disponiꝫ via ad caritatẽ q̃ p ãputationẽ sollicitudinis: qõ est contra primã assertionẽ supius ipugnatã. Ampli⁹ pfessio religiois in rite pfitẽtib⁹ aliq̃d cõfert ad pfectionez: sed sepe eadẽ sollicitudo ꝛ etiã maior sine pctõ: imo meritorie manet post pfessionez in multis religiosis q̃ ãte i nouiciatu ierat. sepe eni pfessi ex merito obediẽtie laudabiliꝫ sunt magis solliciti circa tpalia acquirẽda: cõseruãda: ꝛ dispẽsanda: q̃ fuerũt dum erãt nouicij. g̃ manẽte eadẽ sollicitudine pfessio ad pfectionez aliq̃d cõfert: ꝛ p ons q̃uis maneret eadez sollicitudo circa tpalia sicut sepe eadẽ: vel maior est in fratrib⁹ mioꝛb⁹ post exꝓpationẽ q̃ ante inerat: qꝛ illa exꝓpatio fit qñ pfitẽtur tñ ipa exꝓpatio ad pfectionẽ valet aliq̃d cõferre. Impugnat⁹ assertionib⁹ supradictis: ꝗs isti reputãt erroneas: mendacia diffamatoꝛia (q̃ vt dicũt) ꝓtinenꝫ in verbis p̃dictis conãtur detegere. Dicẽtes primũ mendaciũ esse q̃ frẽs mioꝛes post exꝓpationẽ bmõi nõ fuerũt min⁹ solliciti in iudicio et extra circa tpalia q̃ fuerãt ãte: qꝛ p̃m eũ frẽs mioꝛes non fuerũt exꝓpati ãte ordinationẽ nicolai ꝛtij: ꝛ p̃m ipm nõ fuerũt dictomõ min⁹ solliciti post ordinationẽ p̃dictã q̃ añ. g̃ nõ fuerũt min⁹ solliciti post exꝓpationẽ q̃ ãte. ꝑ hoc cõstat esse falsuz vt dicũt: qꝛ ãte exꝓpationẽ p̃dictã poterãt bñ dñium ꝛ ꝓprietatẽ reruz: ꝛ ꝓ ipis in iudicio litigare q̃ post minꝰ facere poterãt: qꝛ ãte dictã exꝓpationẽ fuerũt seculares: vel nouicij ꝛ tã seculares q̃ nouicij poterãt bñ: ꝛ nõnulli habuerũt rerũ dñium ꝛ ꝓprietatez. Nõnun q̃ etiã aliq̃ nouicij aliꝫ fuerũt de reb⁹ suis solliciti ãte exꝓpationẽ: q̃ post exꝓpatiõez. g̃ nõ est generaliꝫ verũ q̃ nõ min⁹ fuerunt solliciti post exꝓpationẽ q̃ ãte. Scõm mendaciuz est vt dicũt: est q̃ frẽs mioꝛes nõ sunt min⁹ solliciti circa tpalia in iudicio ꝛ ex q̃ sint alij religiosi mendicãtes: qõ ꝓstat esse falsuz. qꝛ nulla sollicitudo circa rẽporalia ẽ alijs religiosis mendicãtib⁹ inf dicta: q̃n eadẽ sit eq̃ districte fratrib⁹ mioꝛb⁹ iterdicta. Multe aũt sollicitudines circa tpalia sunt fratrib⁹ mioꝛb⁹ inf dicte: q̃ alijs nullaten⁹ iterdicũtur: ptz de ptractatione pecunie: imo etiã de receptiõe pecunie: qꝛ pecuniã nõ possunt: nec p se: nec p interpositã pson̄ recipe: ꝛ constat q̃ sepe de facto frẽs pdunt vtilitatẽ q̃ ex pecunia poterit puenire ꝓpter h̃: q̃ p se ipos pecuniã neq̃q̃ recipiũt. Pro nulla etiã re valẽt i iudicio litigare: nec de fcõ litigãt. Si em̃ de fcõ psumeret pro reb⁹ tpalib⁹ litigare sic facilẽ sepe alij religiosi mẽdicãtes: ꝓstat q̃ nec religiosi alij: nec clerici: nec layci sũt eis ita fauoꝛabiles: qui ꝯ eos excipiẽdo q̃ nõ pñt i iudicio litigare: ipos oi mode ipedirẽt ab actiõe sua: ꝛ ita ꝓstat: q̃ de fcõ nec i iudicio nec ex sunt solliciti circa tpalia sic religiosi alij mẽdicãtes. ⌊verba ꝓstõnis p̃dicte trũcate recitat. ⌋ verũ est q̃ nõ recitat oia ñba: tñ recitat illa q̃ sibi sufficiũt. ⌊Illa q̃ ei⁹ de fectũ manifeste insinuãt omittẽdo⌋ imo dicũt isti sic ostẽsũ ẽ omittẽdo illa q̃ intentionẽ ipsi⁹ appellãtis declarãt ꝛ q̃ istũ ipugnatũ in multis errare: q̃ appellãs nõ tetigit mãifestãt ⌊retẽtio dñi⌋ itẽdit p retẽtionẽ dñi exꝓpationẽ oim tpaliũ. ⌊via p h̃ disponiꝫ. ⌋ p ãputationẽ. s. amoꝛis iordinati tpaliũ: ꝛ etiã p votũ pauptatis ⌊Restat q̃ si sollicitudo eadẽ post exꝓpationẽ bmõi q̃ añ ipaz inerat pseueret ad pfectionẽ bmõi talꝫ exꝓpatio valeat nil cõferre. ⌋Istud dicũt ee falsũ: ꝛ iferꝫ ex falso: vt oñsũ ẽ ꝛ nihilomin⁹ dicunt q̃ sophistice ex falso; ante; ꝓcludiꝫ: qꝛ q̃n pl'a disponũt ad aliq̃d vnũ q̃uis vnũ pl⁹ ꝛ alia minus ex caritia min⁹ disponẽꝫ i sũmo gradu: nõ põt argui q̃ alia nihil disponũt: ꝛ iõ esto q̃ ãputatio sollicitudinis circa tpalia p̃cipue disponeret ad caritatẽ: ex h̃ nõ seq̃reꝫ q̃uis sollicitudo nõ esset totaliter ãputata: ꝑ maneret eadẽ q̃ prius q̃ alia nihil cõferrẽt ad caritatẽ: imo possent multũ cõferre q̃uis nõ tãtũ sic illud qõ sũme disponeret. ⌊Post ordinationẽ p̃dictã. ⌋h̃ insinuat q̃ ista exꝓpatõ fratrũ minoꝛ. s. abdicatio ꝓpetaꝫ oim tpaliũ i spãli et i cõi nõ fuerit añ ordinationẽ nicolai tertij qõ est manifeste falsũ: qꝛ istã abdicationẽ vouit btũs frãciscus ꝛ oẽs frẽs sequẽtes vsq̃ ad tps pñs. ⌊q̃q̃ sint religiosi mẽdicãtes alij⌋ h̃ dicũt ee falsũ vt p batũ ẽ. ⌊credi⁹ vtiq̃ q̃ null⁹ sapiẽs ꝓbationẽ bmõi ꝛprobabit⌋ dicũt q̃ ois sapiẽs ꝓbatiõez bmõi ꝛprobabit: qꝛ vt dicũt i excusabilib⁹ erroribus fermẽtaꝫ ⌊ꝓpꝫ qõ ipsã bereticus nõ expꝛessit⌋ dicũt q̃ appellãs doctoꝛ theologie sacre solẽnis quez iste ydiota sumit temerarie bereticũ appellare nõ ꝓpꝫ efficaciã rõnis p̃dicte ipsã omisit exꝑmere cũ peccet apte tã i materia q̃ i forma: sic cuideꝫ ꝓbatuz existit: ꝑ ipsã nõ exꝑssit qꝛ causa breuitatꝫ p tũc dimisit errores ꝓtẽtos i ipa idiscussos.

Tẽ itẽdit proba/

re dcã ꝓstõ q̃ ꝛtũ ad h̃ q̃ ꝓꝓꝫ ca/

lꝛ

Quarta ps isti⁹ capli explanans textũ ꝓtitui ois

Tertia ꝓbatio

Primũ mẽdaciũ

Scõm mẽdaciũ

Nota bie q̃ frẽs mioꝛes nec pñt ꝑ se nec p aliũ pecunias recipere.

Cap. LXXVII

Pria ps isti⁹ capituli recitat cõsq̃ntẽ ꝑticulã constitutionis.

rentiaz talis dñij: se paupiores frēs ipi dicere valeāt: q̄ si res ipas cū illo quo carere se dicūt dñio obtineret: nō ꝓfuit retētio dñij supadcā qđ (vt seq̄t) ꝓbat: lz eni ꝑdeceſſor nr̄ ꝑdict⁹ dominiū earū rerū: q̄ ipis frib⁹ offerri seu ꝓferri: aut alias obuenire cōtigeret: quarū tn̄ vſuz facti haberet. licz ordini vel frib⁹ ātedict̄ vſu ſimplicis fcti ꝑdictis frib⁹ reſeruato: in ſe ⁊ romanā eccl̄iam recipiendū duxerit: ac libere ꝓtinere decreuerit: vt ſuperi⁹ eſt exp̄ſſuz: attēto tn̄ ipoꝝ fratrū vtēdi mō: ⁊ ei⁹ effectu: ⁊ patiētia: circa modū romāe eccl̄ie ſubſecuta nō ipe vſus fratrū dici debz: ꝑ potius romane eccl̄ie dñiuz eſſe ſimplex. Quis eni ſimplicē vſuariū dicere poterit: cui rē vſuariā lz ꝓmutare: vēdere: aut donare: ꝓculdubio h̄ nature repugnāt vſuarij: nec ad vſuariū ꝓtinēt: q̄ tn̄ de reb⁹ mobilib⁹ ātedictis faciūt frēs ipi: ꝙ aūt dñiuz romane eccl̄ie reſeruatū ſimplex cenſeri debeat. Ex h̄ ꝓtz ꝙ ex illo nullū eidē eccl̄ie tpale obuenit hactenꝰ ꝓmodū. nec ſperaī ꝙ obuenire debeat in futurū: cū nec intentio reſeruātis: nec ipoꝝ fratrū fuerit: ꝙ ad quēcūq; aliū q̄ ad fratres dictarū rerū pueniret ꝓpendiū: qđ ꝓculdubio mod⁹ ipoꝝ fratrū: ⁊ romane eccl̄ie ſubſecuta patientia euidēt⁹ declarauit: ⁊ ꝙ talis fuerit intētio ordinār̄. Et iā ex h̄ ꝓtz: ꝙ illaruz rerū ſibi ⁊ eccl̄ie romane dñium dūtaxat retinuit: quarū vſum fcti licet hr̄e ordini ⁊ frib⁹ ātedictis. Talis aūt dñij carētia re in pn̄ti: ac ſpe i futurū oi cōmodo denudati quo ad paupertatē tpalē: quā altioꝝ p̄mēdicātib⁹ alijs i cōi hn̄tib⁹ ſibi vēdicāt dicti frēs: paupioꝝ nō efficit nō hn̄tem. Ex ꝑdict̄ ꝓbatū euident̄ credim⁹: ꝙ attēto vſu dictoꝝ fratrū rerū in q̄bus vſuz fcti ſimplicē aſſert ſe hr̄e: ⁊ patiētia ap̄lice ſedis: eos paupiores carētia tal⁹ dñij ñ effecē.

Scēa ꝑs hui⁹ capituli explicat textū predictū.

In parte iſta ipugnatus replicat rōem factā in cōſtitutiōe ad ꝓditoꝝē: ꝙ quā ꝓbat ꝙ carētia dñij quo carēt frēs minores nō reddit eos paupiores: q̄ ſi tale haberēt dñiuz: quā rōem omiſit appellās. Dic̄ g̃ ꝙ retētio dñij q̄ carēt frēs: nō ꝓfuit ipſis vt ꝓ eā eēnt paupiores: qđ ꝓbat: qz lz roman⁹ pōtifex dñium reruz q̄b⁹ vtunt̄ frēs ſibi retinuerit attētis tn̄ fratrū vtēdi modo: ⁊ circa eūdē modū patiētia romane eccl̄ie ſubſecuta: vſus fratrū nō dz dici ſimplex: ꝑ dñium romane eccl̄ie debz dici ſimplex. Nec rō cōtinet duas ꝓtes quarū ꝓma ꝓbat ibi. Quis em̄ ſimplicem. quā ꝓbat ſic. Ille nō eſt ſimplex vſuari⁹: cui lz rē vſuariā ꝓmutare: vēdere: ⁊ donare. ℔ faciūt frēs de reb⁹ q̄b⁹ vtunt̄: g̃ nō ſūt ſimplices vſuarij: ⁊ ꝙ ns vſus eoꝝ non eſt ſimplex. Poſtea ibi. ꝙ aūt dñium. ꝓbat ſcđam ꝓtez. ſ. ꝙ dñium romane eccl̄ie eſt ſimplex ex quo hn̄ti nullū ꝓuenit cōmodū tpale nec ſperaī ꝙ ꝓuenire debeat i futurū: ꝑ tale ē dñium rerū q̄b⁹ frēs minores vtunt̄: qz nec fuit ītētio reſeruantis nec intentio fratrū: ꝙ ex illis reb⁹ alicui alteri tpale cōmodū ꝓueniret: ergo dñiū romane eccl̄ie eſt ſimplex: ꝑ ꝓpter carentiā dñij oi tpali cōmodo denudati g̃le ē dñium ſimplex nō eſt carens pauperioꝝ g̃ ꝓpter carētiā talis dñij nō ſunt frēs pauperiores. Sz iſti ipugnatores dicūt h̄ ꝝba plures cōtinere errores. Ad cui⁹ euidentiā dicūt ꝓmo eē videndū qđ dñiū vocat dñium ſimplex: dicētes. ꝙ dñium ſimplex vocat dñium ſimpliciter iutile qđ nō ē verū dñium: ꝑ dñium ſolūmō nūcupat̄: ⁊ nō ē dñiū Hoc ex dictis ſuis ꝓbaī exp̄ſſe. nā conſtat ꝙ dñium ſimulatū verbale nudū ⁊ enigmaticū ē dñiuz iutile ſpūalit̄ p̄cipue cū ſimulata ſint iutilia reputāda q̄ms tpaliter iueniret̄ vtilia. dñium etiā ſimulatū nō ē verū dñium. dñium vero verbale nudū ⁊ enigmaticū ſolo nomine dñiuz reputaī: ꝑ ꝑdictū dñium romane eccl̄ie eſt ſimulatū verbale nudū ⁊ enigmaticū ſm iſtū: cū apte dicat i ꝓſtōne ad cōditorē Nolēteſq; i poſtex ſub ꝓtextu ſeu pallio talis dñij ꝝbalis nudi ⁊ enigmatici tāta bona quāta dicti frēs faciūt ifici: ac fomentū tātis malis quāta ꝓcedūt ex ſimulatōe hmōi miniſtrare ⁊c. Ex q̄b⁹ ꝝbis nō ſolūmō ꝓz ꝙ dictū dñium ē ſimulatū verbale nudū ⁊ enigmaticū: ꝑ etiā ex eis colligit̄ euidēter ꝙ ſm iſtū tale dñium ē inutile: imo nociuū cuz dicat dicto dñio multa bona ifici: et multis malis miſtrari fomentū ⁊ ita ꝓz ꝙ dñium ſimplex vocat h̄ dñiū iutile: fictū: ⁊ nociuū. Hoc viſo dicūt iſti ꝙ i ꝑdictis ꝝbis quatuoꝝ p̄cipaliter cōtinēt errores. quoꝝ p̄m⁹ ē ꝙ ꝑ carentiā dñij romane eccl̄ie reſeruati frēs minores nō ꝓn̄ dici pauperiores. Scūs ē ꝙ dñium rerū q̄b⁹ frēs minores vtunt̄ romane eccl̄ie reſeruatū ē ſimplex ꝑdicto mō accipiēdo ſimplex. Tert⁹ ē ꝙ dñiū oi tpali cōmodo denudatū ē iutile. Quartus ē ꝙ carētia dñij oi cōmodo tpali denudati nō efficit paupioꝝē ñ habētē ſeu carētē tali dñio Alios errores mēdacia ⁊ ꝓdictiōes dicūt iſti cōtineri i verbis ꝑdictis: de q̄b⁹ ſup litterā apparebit. Eſt igit̄ ꝓmus erroꝝ h̄ cōtēt⁹ ꝙ ꝓpter carentiā dñij romane eccl̄ie reſeruati fratres miꝰes nō ꝓn̄ dici paupiores. ꝙ em̄ hoc ſit erroneū multipliciter ꝓbare conant̄. Primo ſic. ſicut ꝑ adeptionē veri dñij aliq̄s dicit̄ ditioꝝ: ita ꝑ carentiā dñij veri aliq̄s dr̄ pauperioꝝ: ꝑ dñiū rerū q̄b⁹ vtunt̄ frēs rōane eccl̄ie reſeruatū ē verū dñiū. Illud em̄ dñiuz qđ alicui

Tertia ꝑs iſtius pli improbās ad ducta ꝑ oſtinutionem.

Hic notātur quatuoꝝ errores.

Impugnatio primi erroris.

Primo.

tribuit ptātem agēdi: vel defendendi: ac etiā
vtēdi ⁊ dispēsandi est verū dominiū. ꝓpt̄ hec
eni ⁊ similia dicit aliq̄ dominiū esse verū do
minū: ꝑ dn̄ium romane eccl̄ie reseruatū in hu
iusmōi reb⁹ est tale: q̄ p ipm poterit alicui cō
petere ptās agendi ⁊ defendēdi in iudicio: ac
etiā vtēdi ⁊ dispēsandi: q̄ si illud dn̄ium reser
uatū romane eccl̄ie dimitteret frib⁹: ꝑ hoc cō
peterēt frib⁹ minoꝛib⁹: sicut hec omia cōpetūt
alijs religiosis mēdicātib⁹: ⁊ alijs respectu re
ꝛuꝫ quib⁹ vtunt̄. ⁊ quaruꝫ habēt aliq̄le dn̄ium
ꝑ tale dominiū est verū dn̄ium: licet nō sit ita
plenū dominiū: sicut dn̄ium q̄ habēt layci in
reb⁹ suis. sicut igī p adoptionē talis dn̄ij dicit
aliq̄s ditioꝛ: ita per carentiā eiusdē dn̄ij dicēt
aliq̄s paupioꝛ: ⁊ p ꝯsequēs frēs mioꝛes p carē
tiā talis dn̄ij vere dicunt paupioꝛes. Sꝫ fo
rte dicet aliq̄s: q̄ ꝓpt̄ adeptionē talis dn̄ij nō
dicit q̄s ditioꝛ. Nā papa ꝓpt̄ adeptionē talis
dn̄ij nō est ditioꝛ: ⁊ p ꝯns frēs ꝓpt̄ carentiā ta
lis dn̄ij nō sunt paupioꝛes: q̄ si ꝓpt̄ alicui⁹ do
minij adeptionē nō est q̄s ditioꝛ: nec ꝓpt̄ eius
dē dn̄ij carentiā: est q̄s paupioꝛ. Q aūt papa
ꝓpt̄ adeptionē talis dn̄ij nō sit ditioꝛ: ostēdit.
Nā p illud dominiū: per q̄d habēti nulla ptās
acquirit̄ spālis: ꝑ oēm ptātem agēdi: defendē
di: vtēdi: dispēsandi: ⁊ silia faciēdi: habꝫ q̄s si
ne tali dn̄io: sicut cū tali dominio nō fit ditioꝛ
Papa aūt absq̄ refuatiōe talis dn̄ij haberet
in reb⁹ quib⁹ frēs minoꝛes vtunt̄ oēm ptātem
p̄dicta ⁊ ꝓsilia faciēdi: quā hꝫ cuꝫ reseruatiōe
talis dn̄ij: ꝙ papa ꝓpt̄ refuatōem talis dn̄ij nō
fit ditioꝛ. ⁊ p ꝯns frēs ꝓpt̄ carentiā eiusdē do
minij nō sunt paupioꝛes. Ad soluendū plene
istā obiectionē dicūt isti ipugnatoꝛes: q̄ opoꝛ
tet inq̄rere q̄lē ptātem hꝫ papa sup res aliorū
religiosoꝛ ⁊ clericoꝛ. Ad ꝑ eni sunt diuerse
opiniones: q̄dā eni dicūt q̄ ex intentione fide
liū: diuerse res diuersis sunt eccl̄esijs: monaste
rijs: ⁊ alijs collegijs assignate: a quib⁹ sine cul
pa: ⁊ absq̄ cā sufficiēti ⁊ rōabili: etiā manife
sta auferri nō debēt. Dicūt eni: q̄ in traditiōe
rei sue: q̄libꝫ pōt ꝙponere legē quā vult. marie
q̄ nō est legib⁹ ipꝛobata. Cū igit̄ eccl̄ie ⁊ colle
gia aliq̄ ex donatiōe fideliū sint ditata ⁊ dota
ta potuerūt fideles: ditādo: et dotādo eccl̄ias
talē legē ꝙponere: q̄ a nullo viuēte: nec etiaꝫ a
papa tollerent̄ bona collata eccl̄esijs sine cul
pa earū: ⁊ absq̄ cā rōabili sufficiēti: ⁊ manife
sta: tales eni leges: cōditiōes: aut pacta nō vi
dent̄ legibus repꝛobata: imo nec videt̄ q̄ pos
sent iustis legib⁹ repꝛobari: et hec videt̄ fuisse
intētio regū ⁊ principū: quādo eccl̄ias cōstru
xerūt: ⁊ monasteria: q̄ ⁊ multis diuitijs dotaue
rūt: ꝓpt̄ qd̄ de facto quādo papa de bonis tē
plarioꝛ post cassationē eoꝛuꝫ voluit ordinare
plures patroni seu fundatoꝛes locoꝛū ipoꝛ in
multis ptib⁹ restiterūt exꝑsse dicētes: q̄ intē
tio progenitoꝛū ⁊ anteceſſoꝛ eoꝛ fuit solūmō
bona illa tēplarijs ꝓ defensiōe fidei assigna
re. Et ideo ipis dustructis bona ipoꝛ ad suc
cessoꝛes dantiū fuerunt legitie deuoluta: ⁊ sic
dicta bona occupāt vsq̄ ad ꝑsentē diez. Alij
dicūt q̄ papa in oib⁹ bonis eccl̄ie habēt pleni
tudinē ptātis: sic q̄ pōt ipa in iudicio vēdica
re ⁊ defendere: ⁊ ad quoscūq̄ vsus ad quos da
ta sunt cōuertere: ⁊ ꝑm istā opinionē secundā
Distinguēdū est de reb⁹ quib⁹ frēs vtunt̄. q̄dā
eniꝫ eis dant̄ vel offeruntur a viris eccl̄iasticis
de bonis eccl̄ie: ⁊ illarū papa nō acq̄rit de no
uo quodcūq̄ dn̄ium: ꝑ dn̄ium sibi refuat: inq̄
tuꝫ nullū dominiū frib⁹ ipis cōcedit: nec offe
rētes vel dātes aliq̄ō i frēs trāsferūc dominiū
⁊ q̄tuꝫ ad istas res distinguendū est: int̄ ade
ptionē dominij ⁊ reseruationē seu retentionē
dn̄ij: q̄ istarū rerū papa: p ꝑ q̄ frib⁹ offerunt̄ vl
dant̄ nullū acq̄rit dominiū. ꝑ dominiū q̄ō ꝓus
habuit retinet sibi: nullū dominiū frib⁹ ꝓcedē
do. sic nō est de alijs religiosis: q̄ etiā taliū re
rū q̄uis ꝑm istā opinionē nullū dn̄iuꝫ pape de
pereat tn̄ aliq̄ō dominiū religiosi alij nāciscū
tur: quēadmodū q̄ accōmodat seu cōcedit alij
vestē suā: cū ptāte reuocādi q̄ncunq̄ sibi pla
cuerit: nihil amittit: ita ei pōt libere facere de
veste q̄ō placet sic ꝓ⁹: ⁊ tamē ali⁹ acq̄rit ptā
teꝫ vtēdi veste quā ꝓius nō habuit. Alie sunt
res q̄ de bonis ꝓpꝛijs a laycis vl clericis sunt
oblate vel date: ⁊ illarū papa acq̄rit dominiū
tale q̄le hꝫ in bonis cōib⁹. Intētio eni dantiū
seu offerētiū nisi sec⁹ exꝑmāt est q̄ ꝑ fiat de re
b⁹ illis: quō fratrū statui cōpetit sic eccl̄a ordi
nauit. Si fratrū aūt statui cōpetit: q̄ illarū rerū
frib⁹ nō acq̄rat dominiū. eccl̄ia aūt ordinauit
q̄ dictarū rerū in eccl̄iaꝫ trāsferat̄ dn̄ium: ⁊ q̄
frēs licite vtunt̄ eisdē q̄diu pape placuerit: ⁊
ꝓpt̄ illas res papa fit ditioꝛ tūc: q̄n res hmōi
talit̄ frib⁹ ꝓcedunt̄. Pꝛopt̄ ꝓmas aūt papa nō
fit ditioꝛ: q̄n frib⁹ mioꝛib⁹ cōcedūt. ꝑ fact⁹ fuit
ditioꝛ ꝓpt̄ eas quādo ꝓmo collate fuerūt eccl̄ie
⁊ ita stat argumentū: q̄ ex quo p adeptionē ta
lis dominij: habēs dominiū tale est ditioꝛ. seq̄
tur q̄ frēs carētes tali dominio sunt vere ⁊ re
alit̄ paupioꝛes: q̄ si tale dominiū optinerent.

Scdo sic arguūt frēs mioꝛes sunt paupioꝛes
ꝓpt̄ carentiā dn̄ij: q̄ō retinēt seculares i q̄bus
dā reb⁹: q̄b⁹ vtunt̄. ſ. in q̄busdā locis q̄ inhabitāt
ꝑ silī sunt paupioꝛes ꝓpt̄ carentiaꝫ dominij
q̄ō in alijs reb⁹ q̄b⁹ vtunt̄ retinet sibi romana
eccl̄ia: q̄ q̄ rōne carētia dominij q̄rundā reruꝫ
facit eos paupioꝛes carētia dominij aliarū re

Nota de templa rijs.

Scda opinio.

Hic distinguitur de rebus quibus fratres vtūtur.

Pro solutione dicta duas opiniones de ptāte supe super bona &c. alia eccl̄ia rum.

Prima opinio

Scda improbatio primi erroris

rū facit eos pauperiores. añs ꝓbaī. nā cōstat ꝙ ille a quo res ꝓcioſe licite ⁊ ad libitū alteri⁹ pñt ab eo auferri: ẽ pauperior ꝙ si bēret dñiū quo poſſet res illas retinere ꝯ voluntatē alterius et eas i iudicio defendere: ꝫ si frēs haberent dñiū locoꝝ q̄ patroni seu fundatores aut dantes sibi reseruāt: possent ea ꝯ eoꝝ volūtatē tenere nec patroni seu dātes possent frēs licite ad libitū suū expellere: sicut nūc possunt eos ad libitum licite etiā absq; causa expellere: ḡ frēs ꝓpter carentiā talis dñij i illis rebus

Confirmatio. sunt pauperiores. Amplius carentia dñij qō pōt carevēdi reddit carentē pauperiorē: ꝫ dominiū locorū ⁊ aliaꝝ rerū q̄b⁹ vtunt frēs qō si bi retinēt cōcedentes pōt carevēdi: multi em̄ iuenirent mercatores q̄ ꝓ illo dñio magnā darēt pecuniā. Quari em̄ ⁊ frib⁹ ideuoti q̄ nullū ius suū dimitterent ꝓ tali dñio: ex quo ꝓ illud dñium possent sibi res retinere: et si detinerētur ꝓ iudiciū recuperare nō modicā libent⁹ offerret pecuniā: ⁊ emerēt dñiū supradictū quo empto frēs expellerēt: nec frēs nec alius noie cuiusq; posset tales ẽptores ꝓpter retētiones rerū hmōi infestare: ḡ carentia dñij talis red-

Alia cōfirmatio dit frēs ipsos pauperiores. Rursus frēs vtētes locis ⁊ domib⁹ ac aliis reb⁹ quarū dñiū sibi retinēt cōcedentes: nō sunt dictores ꝓpter hmōi: q̄ sunt alij quib⁹ precariū vel cōmodatū cōcedit. Et ita cōstat ꝙ frēs ꝓpter carētiā talis dñij pauperiores sūt cēsendi. Cōfirmat⁹ qz

Alia cōfirmatio cōstat ꝙ q̄ habēt vsū iuris vel vsufructū plus iuris habēt i reb⁹ quarū habēt vsū iuris ⁊ vsufructū q̄ habeant frēs minores in reb⁹ quarū dñium sibi retinent laycī ꝯcedētes easdē: sed tales vsuarij et vsufructuarij sunt pauperes q̄ si illarū rerū haberēt dñium ⁊ nullus alius haberet vsū iuris: nec vsū fructū ipsarū: ergo multo fortius fratres sūt pauperiores q̄ si haberent dñium taliū rerū quib⁹ vtūtur qō sibi retinent cōcedētes ⁊ ꝓ ꝓns rōe cadē sūt pau-

Tertia ꝓbatō principalis primi erroris. periores ꝓpter carētiā dñij qō sibi ecclia romana reseruat. Tertio sic arguūt. Expropriati sunt pauperes: ḡ magis expropriati sūt magi pauperes: ꝫ qui carent quocūq; dñio vero sūt magi expropriati q̄ illi q̄ bñt tale verū dñium vñ aūt dñiū quo valet qs ꝓ tpalib⁹ noie ꝓpo vel sui collegij i iudicio litigare. verū dñiū nō falsū neq; fictū: ḡ q̄ carent omi dñio quo valet qs i iudicio litigare sūt magi expropriati q̄ si tale dñium haberent. Ex quo sequit ꝙ sūt magis pauperes: ꝫ frēs ꝓpter carentiā dñij romane ecclie reseruati nō pñt ꝓ reb⁹ illis i iudicio litigare: ḡ ꝓpter carentiā talis dñij sūt magis expropriati: ⁊ ꝓ ꝓns pauperiores. Quar-

Quarta ꝓbatō. to sic arguūt. Illi q̄ realiter magis a tpalibus elonganē sunt pauperiores: ꝫ frēs minores sūt nicolaū tertiū i decretali Exiit: ꝓpter carētiā oīs dñij i spāli ⁊ i cōi magis a tēporalib⁹ elonganē: ḡ ꝓpter carentiā talis dñij sūt pauperiores. Quinto sic. Illi q̄ habent altissimā pau-

Quinta ꝓbatio. pertatē sūt pauperiores q̄ illi q̄ nō habent eā illi autē q̄ carent tali dñio habent altissimaꝫ paupertatē: q̄ aūt habēt tale dñium nō habēt altissimā paupertatē. ꝫ ꝓz ꝓ innocētiū. v. q̄ dicit altā paupertatē cē: habere pauca ꝓpria ꝓpter deū altioꝛē q̄ nulla habet ꝓpria: ꝫ tñ i cōi. altissimā q̄ nihil hz i ꝫ mūdo: nec i ꝓprio nec i cōi: ḡ q̄ carēt tali dñio ꝓpter talē carentiā sūt pauperiores. Ez ad hoc iste ꝙpugnat⁹ respondet i cōstitutioōe: qz quoūdā dicēs q innocentius. v. ꝫ dixit nō vt papa: ꝫ vt frater petrus de tharētasia i quadā postilla sua. licꝫ hec respōsio sua sit colorata: qz nō oīa dicta sūmoꝝ pontificū ꝓcipue q̄ nō solenniter auctoritate papali diffinīta sunt autētica reputanda: tñ rō stat qz cōstat ꝙ illa pauptas ẽ altioꝛ q̄ caret aliquo qō pertinet ad diuitias q illa q̄ habet illud sed dñium cōmune aliquo mō ad dñium spectat. aliter em̄ religiosi magnas possessiōes habētes nullomō essent dictiones q religiosi mēdicantes: ḡ illa pauptas ẽ altioꝛ q̄ caret cōi dñio q illa q̄ habet cōe dñium ceteris paribus Secōs erroꝛ. (Cvr dicunt) Secundus erroꝛ contentus i verbis ꝑdictis est ꝙ dñium rerū quib⁹ frēs minores vtūtur romani ecclie reseruatū est simplex: ꝫ est ꝛbale nudū enigmaticū et simulatū. Qz em̄ hoc sit erroneū ꝓbare nitūr ꝓmo sic. Dñiū verū nō ẽ dñiū ꝛbale nudū enigmatū ⁊ siłatū: ꝫ dñiuz hmōi rerū est verū dñiū. igit nō ẽ ꝛbale nudū ⁊ enigmaticū ⁊ simulatū. maioꝛ ẽ mātfesta de se. minoꝛ ꝓbata est ꝓmus. ſ. cōtra assertionē ꝓcedentē. Se-

Primo ꝓbatur. Secundo. cundo sic. Illud cui⁹ carentia ꝓtinet ad ſbam regule a romana ecclia approbate: non est nudū verbale enigmaticū ⁊ simulatū maxime si nō est malū: nec aliquid negatiuū: ꝫ dñium romane ecclie reseruatū: nō est quid negatiuz vel ꝓmatiuū: nec est peccatū ⁊ carentia eius ꝓtinet ad ſbaz regłe bti frācisci a rōna ecclia approbate: ḡ nō est verbale nudū enigmaticū ⁊ simulatū. Tertio sic. q̄ tanq̄ perfectionē aggrediens abdicat aliquid: qō est verbale nudū enigmaticū ⁊ simulatū est simulator et fictus: ꝫ beatus franciscus tāq̄ viā perfectōis aggrediēs: abdicauit dñiuz rerū: qō sibi ecclesia romana reseruat: ḡ beat⁹ franciscus fuit simulator ⁊ fictus: ſz hoc ẽ impiū cogitare. Ter-

Tertio. Tertius erroꝛ tius erroꝛ vt dicūt isti cōtent⁹ ꝛbis ꝑdictis est ꝙ dñium omi tpali cōmodo denudatū est inutile qz verbale nudū enigmaticū ⁊ simula

tū:ꝫ em̄ esse erroneū ⁊ heresim sapere manifestā ꝓbare conātur. Nā si aliquod dn̄ium iō est iutile:q; est oi tpali cōmodo denudatū:g̃ nō ē aliqđ cōmoduz spūale: ꝙa si ex dn̄io posset bri cōmodū spūale: ꝓpt̄ ꝺmodū spūale posset esse vtile. Si aūt nō est cōmoduz spūale nō est vita brā futura. Nec erit gñalis resurrectio mortuoꝝ: ꝫ ista sunt heretica mānifesta: g̃ hereticū est dicere q; oē dn̄iuz tpali cōmodo denudatū est iutile: q̄uis veritatē cōtineat q; oē dn̄ium tpali ⁊ spirituali cōmodo denudatū est iutile Empli⁹ si dn̄ium aliqđ:iō est iutile:q; tpali cōmodo denudatū: g̃ oia alia eadē rōe q̄ sunt tēporali cōmodo denudata iutilia sunt cēsenda ꝫ opa mīsericordie sicut hospitalitas:elemosine captiuoꝝ redēptio:oratōnes etiaz ⁊ ieiunia meditatio scripturaruz:⁊ alia opa bona q̄ ꝑma sunt sepe oi tpali cōmodo denudata: g̃ oia talia essent nūc iutilia reputāda: qđ esse hereticuz null⁹ fidelis ignorat. Quart⁹ erroꝝ (vt dicūt) est q; carētia dn̄ij oi tpali cōmodo denudati nō reddit paupioꝛē nō habentē siue carētez tali dn̄io. Ex hoc enī sequeret̄ q; frēs minores ꝓpt̄ carētiā dn̄ij i reb⁹ quarū dn̄iuz sibi retinēt laycī ꝓcedētes eis vsuz earundē rerū:nō essent paupioꝛes: qđ ostēsuz est esse falsuz ꝫ ꝑmā assertionē in isto capl̄o ipugnatā. Seq̄ret etiā q; fuī vrētes reb⁹ dn̄oꝝ:quoꝝ dn̄ium sepe est oi tpali cōmodo denudatū nō ēent ꝓpt̄ carentiā talis dn̄ij pauperes: qđ ꝓstat eē falsuz q; si tale haberēt dn̄ium: q̄le habēt dn̄i essent ditioꝛes: g̃ ꝓpt̄ carētiā talis dn̄ij sunt pauperes. [Vsu simplicis fcī p̄dicē frib⁹ reꝛuato] Hic notāt isti duo. Primū est q; fm istū Nicolaus terri⁹ vsus est tali modo loquēdi simplex vsus fcī g̃ talis mod⁹ loquēdi nō ē ꝑappellātez inuēt⁹: nec est reꝓbād⁹ si vtī tali mō loquēdi: quē tn̄ ꝓpt̄ istū modū loquēdi iste vt ꝓz superi⁹ reꝑhendit. Secđo notāt q; frēs bre pn̄t simplicē vsum fcī: q; frēs pn̄t bre illud qđ eis reꝛuat̄ fm istū: ꝫ fm istū simplex vsus fcī fribus reꝛuat̄: g̃ pn̄t bre simplicē vsuz fcī. qđ iste pri⁹ negauit dicēs: q; et vsus fcī neq; in reb⁹ ꝺsumptibilib⁹ vsu neq; i reb⁹ nō ꝺsūptibilib⁹ vsu brī nō pōt. Sz dicet q; aliqđ pōt reꝛuari qđ tn̄ brī nō pōt: ⁊ iō licz simplex vsus fcī possit reꝛuari: nō tn̄ pōt brī. Sz ꝫ friuoluz est: q; ꝑ eandē rōem: ꝑ quā ꝓbat̄ q; vsus fcī brī nō pt q; s. illō qđ nō pōt eē in rerū natura nō pt brī pōt etiā ꝓbari q; vsus fcī nō pt reꝛuari: q; qđ nō pt esse in reruz natura reꝛuari nō pōt. Illd enī qđ nō pt eē in rerū natura nihil est: nec pt eē: qđ autē nihil est nec pōt eē aliqđ: nō pōt reseruari: qđ g̃ nō pōt eē in rerū natura nō pt reseruari: ꝫ vsus fcī (fm istū) nō pt esse in rerū natura: g̃ nō pōt reꝛuari. Vel si pōt reseruari eadē rōe pōt brī. [Jn se ⁊ romanā eccl̄iam recipiēdū duxerit.] Quantū ad res quarū vsuz fratres ante decretalē Exiit habuerūt debet itelligi [Recipiendū] ꝫ est fuisse receptū ma nifestandū: q; ille res iā antea i dn̄ium romane eccl̄ie transierant q̄tū ad res quas fratres erant post decretalē Exiit: habituri debet intelligi: q; tunc ordinauit vel magis ordinatio nē qualē fecerāt predecessoꝛes sui renouauit: qđ tales res i quibus dantes nō retinerēt dominiū. Ad cui⁹ euidētiā dicūt eē sciendū q; de ſba regule brī francisci ē q; fratres nec i spāli nec i cōi habeant cuiuscūq; rei dn̄iū quo in iudicio agendo vel defendēdo valeāt litigare. Q; aūt rerū dn̄ium quib⁹ vtuntur sit romane eccl̄ie vel nō sit romane eccl̄ie ꝫ accidit regule supradicte: vñ ⁊ aliquarū rerū ꝙb⁹ frēs vtūtur dn̄ium spectat ad romanā eccl̄iam: ⁊ aliq; rū rerū dn̄iuz spectat ad alios: ⁊ ita q; si romana eccl̄ia nō haberet dictarū rerū dn̄ium statui fratrū nullaten⁹ repugnaret: imo q; res q̄bus fratres vtunt̄ sub nulli⁹ essent dn̄io ꝫ brite ꝓ derelictis seu cōcederent̄ occupanti qui esset capax dn̄ij i nullo fratrū statui obuiaret; ꝫ tū reiplublice minime expediret: ⁊ iō q; ecclesia rerū multarū q̄b⁹ fratres vtunt̄ hz dn̄ū ꝫ de voluntate dantiū vel nō ꝺ volūtatē ipoꝛuz ꝓ eccl̄esiā ordinatū existit q; ex cā ꝫ potuit ordinare: ⁊ iō licet a principio ordinis eccl̄ia romana nullarū rerū ꝙb⁹ vtebant̄ fratres habuisset dn̄iuz sicut postea nosc̄it habuisse: status fratrū ꝓpter ꝫ i nullo fuisset mutat⁹. An aūt a principio ordinis romana eccl̄ia habuit vel non habuit dictarum rerum dominiū nolūt isti ad presens iquirere. [ac libere pertinere decreuerit] dicūt isti q; nulle res eccl̄ie que sūt cōes ita libere ptinent ad papā sicut multe res libere ptinent ad laycos multos: q; vt dicūt papa nō hz plenū dn̄iuz sup res quascūq; eccl̄ie: nec pōt de eis aliter ordinare q̄ ipas ad honorandū deū vel ad releuādas necessitates fideliū dispēsādo: ⁊ iō dicūt q; peccat moraliter parētes vel alios aliter q̄ ordinatū est de volūtate dantiū ꝑ sanctos patres de cōib⁹ bonis ditando: ⁊ ipsi ditati de necessitate salutis restituere eadē bona tenent̄ ⁊ ipse bona alienata vel successoꝛes suus si ipse nō fecerit repetere obligāt: in tātū q; si nō fecerit ꝙlibz fidelis pōt iudicare absq; oi temeritate papaz ditantē et alios ditatos i peccato mortali existere. Cū igit̄ dē rales res ad romanū eccl̄iam libere ptinere: debet intelligi q; ita libere pertinent res hmōi ad dn̄iuz romane eccl̄ie sicut quecūq; alie res eccl̄ie quas sibi soli reseruat:

Quartus erroꝝ.

Quarta ꝑs capituli notās tertiuz liberaliter.

Nota ō dn̄io pape.

Nota de papa ditante parentes.

ꝛ nō cōmittit alijs dispēsandas. ⌊ Attento tñ ꝓpoꝛ fratrū minoꝛ vtēdi modo. ⌋ Istud dicūt isti nō esse addituꝫ nisi ad diffamandū: q̄si modus vtēdi fratrū nō esset cōsonꝰ dictis eoꝛ: cū dicūt se oī carere dñio: vel q̄si nō esset ꝓsonꝰ regule quā ipi vouēr: vel declaratiōibꝰ summoꝛ pōtificū. Nā modꝰ vtēdi fratrū in nullo variat naturā dñij: quo carēt frēs: nec modus vtendi ipoꝛ facit ipos ditioꝛes. etiā si esset modꝰ vtēdi illicitꝰ. Tñ etiā fur q̄ vtit reb⁹ pciosis furti sublatis nō est ꝓpt̄ hoc realit̄ ditioꝛ reputād⁹ q̄ cōsimilit̄: licet frēs vterent reb⁹ illicite: nō essent ꝓpt̄ hꝫ veracit̄ ditioꝛes: qꝛ per talē vsuꝫ illicitu nec dñium nec ius aliqđ in reb⁹ acq̄reret. ⌊ Et patia circa modū romane ecclie subsecuta. ⌋ Hoc etiā dicit friuole (vt dicūt isti) qꝛ patiēcia romane ecclie nō mutat in aliquo naturā dñij. ⌊ Nō ipe vsus fratrū dici debet. s. simplex. ⌋ Dic apte cōtradicit nicolao ẽpo: q̄ asserit talē vsum dici simplicē. ⌊ Sꝫ potius romane ecclie dñū esse simplex ⌋ Hoc ꝓbatū est esse falsum: qꝛ illud dñium est verū dñium: quo valet romana eccl̄a res fratrū in iudicio vēdicare: ꝛ eas a fribus auferre: ꝛ alijs elargiri. ⌊ Quis enī simplicē vsuariū dicere pōt: cui rē vsuariā licet pmutare: vēdere: aut donare ⌋ Dicunt isti q̄ hic videt vocare simplicē vsuariū habentē vsum rei absq̄ oī iure vtēdi: ꝛ sic accipiēdo dicūt q̄ licere alicui rem pmutare: vendere. ꝛ donare pōt intelligi duplicit̄. s. auctoꝛitate ꝓpria: vel sui collegij: aut auctoꝛitate alteriꝰ. Primo nō licet simplici vsuario rē vsuariā dictomodo pmutare: vendere vel donare. Scōomodo licꝫ: sicut ꝺuo ꝛ famulo licꝫ auctoritate dñi equū pmutare: vendere: ꝛ donare: si dñs ei dederit talē ptātem: qđ facere pōt: nullū dādo ei dñium: sicut etiā famuli mercatoꝝ nōnullas res dñoꝝ suoꝝ permutāt: vendūt. et q̄q̄ donāt vel dant ⌊ Hec nature repugnant vsuarij. ⌋ Dicūt q̄ hꝫ nō repugnāt nature vsuarij: licꝫ nō necessario ꝓpētat vsuario. ⌊ Nec ad vsuariū ptinēt. ⌋ Verū est inq̄tū vsuariꝰ est. tñ sibi nō repugnāt: ꝛ iō pnt sibi cōpetere p licētiā āltā spālem. ⌊ Que tñ de reb⁹ mobilib⁹ añdictis faciūt frēs ipi. ⌋ Verū est: nō tñ auctoꝛitate ꝓpria: ꝫ auctoꝛitate summi pōtificis: ꝛ iō de reb⁹ etiā imobilib⁹: q̄ruꝫ dñiuꝫ sibi layci reseruāt nō possent hꝫ facere: si ipi layci frib⁹ hec duxerit iterdicēda: de licētia aūt ipoꝛ bñ possent. ⌊ Q̄ aūt dñium romane ecclie reseruatū simplex cēseri debeat. ⌋ Dic notāt q̄dā istoꝝ duo. Primū ē q̄ papa ꝛ clerici dicunt aliquo hīe dñium seu ꝓpietatē rerū eccl̄iaruꝫ: qđ nō nulli ptinacit negant: q̄uis hꝫ supra ca. ij. pbatuꝫ extiterit, hꝫ tñ hꝫ alijs auctoꝛitatib⁹ satagūt cōfirmare vt habeat extra de ꝑscriptionib⁹. c. si diligenti ait. Cū iudicatus calaritanus ad ius et ꝓpietatē beati petri ptineat ꝛ c. ꝛ. x. q. ij. c. si yconomus. sicut hꝫ post statutū aut tempus et placitū redditui ipsoꝝ ꝓpietate ad ius ꝛ dñiū eccl̄iasticū recurrēte firmiter ita vt sine cōpleto vno spacio qđ inter eos fuerit cōstitutū: seu moꝛtis sue tpe si hꝫ quoq̄ ꝙuenerit Is q̄ possessionē eccl̄iasticā ꝛ eccl̄iasticoꝝ redditui vsufructuꝫ habendi gr̄a pacto interueniente susceperat nō min⁹ q̄ alteriꝰ tante quātitat̄ quāte accepat redditus: cuꝫ ipsoꝝ prediorū dñia in rebus imobilib⁹ eoꝝq̄ colonis et mancipijs eccl̄esie derelinquat. Et gregoꝛius vt hꝫ. xij. q. ij. c. sicut eccl̄ia ait Sicut ecclesia ꝓprias res amittere non ꝺꝫ ꝛ c. Ex hijs alijsq̄ verbis q̄plurib⁹ ptꝫ apte q̄ aliquo mō papa et alij clerici habent dñium et ꝓpietatē eccl̄iasticarū rerū. Nec obstat qđ dicit Alexan. iij. vt habet ex de donationib⁹. c. fraternitatē q̄. s. epūs ꝛ quilibet ꝑlatus. eccl̄iasticarū terū est ꝓcuratoꝛ nō dñs: qꝛ ibi accipit̄ dominus ꝓ illo q̄ habet dñium plenū ita q̄ pōt de re ad libitū oꝛdinare: ꝛ si alienauerit: alienatio ꝑ alijū reuocari nō pōt et istomō etiā papa nō ē dñs eccl̄iasticarū rerū qꝛ ei nō licet de rebus eccl̄ie facere qđ sibi placuerit: ꝫ tenet de ipsis certis mōis et nō alijs oꝛdinare. Nec papa symachus testat̄ apte vt hꝫ. xij. q. ij. c. nō liceat pape ꝑdia eccl̄ie alienare aliquomō ꝓ aliqua necessitate ꝛ c. Ex qb⁹ ꝝbis colligit̄ q̄ nō licet pape ꝑdia ad libitū alienare ꝛ ꝑ ꝝns rōne cōsimili nō licet pape de alijs reb⁹ eccl̄e ad libitū oꝛdinare nō em̄ tunc symachus voluit. legē succeſſoꝛi suo poteſtatiue imponere quia hoc nō potuit cū non habeat iperiū parī parē ꝫ quid nō liceret pape voluit declarare Scōo notant isti q̄ istud dñiū nō est simplex vt iste vocat simplex lꝫ possit dici simplex aliquomō sed tunc nō esset ad ꝓpositū isti⁹ i aliquo ⌊ Ex hoc pꝫ q̄ ex illo nullū eidē eccl̄ie tpale obuenit bacten⁹ cōmodū nec sperat q̄ obuenire debeat i futurū ⌋ Ex hꝫ notāt isti q̄ iste ponit ꝓ cā quare dñiū supradictū ē simplex. i. ꝝbale nudū ꝛ enigmaticū ꝛ simulatū qꝛ. s. ex illo nullū obuenit cōmodū tpale nec sperat q̄ obuenire debeat in futurū. Ex quo cōcludūt isti q̄ iste nullū reputat cōmodū spūale ⌊ cum nec itentio reseruātis' nec ipsoꝝ fratrū fuerit q̄ ad quēcūq̄ alīū q̄ ad fratres dictarū reruꝫ ꝙueniret cōpēdiū ⌋ Dicūt q̄ ex hꝫ i nullo variat dñium ne ꝓpter hꝫ ꝺꝫ dici tale dñium ꝝbale ꝛ enigmaticū ꝑserti cū pape liceat dictā itentiō nē mutare q̄ncūq̄ sibi placuerit sicut dñiuꝫ regis i aliqua ciuitate vel castro i nullo mutat

Duplicīter aliq̄d pōt donari.

Notatur scōo.

Quod papa et alij clerici habeat dñiū aliquarū rerū eccl̄iasticarū

Notak hic ꝓmuꝫ quō papa habeat dñium sup bona eccl̄iarum ꝛ q̄ modo non.

licet ītendat q̄ alī seruiēs sibi recipiat eiusdē cōpendiū etiā si pmisisset alicui dare aliquod castrū. Adhuc nō eēt eiusdē dñiū variatū i alī quo: g̃ mulromag pter talē ītētionē nō variatur rei dñiū. ⌊ qō pculdubio modus ipor et romane eccl̄ie subsecuta patientia euidentī declarauit ⌋. s. talē fuisse ītētionē ꝑ nō declarauit quin papa alius posset dictā ītētionē mutare. ⌊ q̄rū vsū fcī lz hīe ordini q frīb' andict. ⌋ Dic exp̄esse ꝯdicit etiā vocalit̄ hīs q̄ sepe et multis modis conat' ē defendere et probare. Quia sepe asseruit: q̄ vsus fcī quarūcunq; rerū siue cōsumptibiliū vsu siue nō cōsumptibiliū vsu hīi nō pōt: q: non pōt eē i rerū natura. Dic aūt dicit sīialiter q vocalit̄ q lz frīb' hīe vsum fcī. ⌊ Talis aūt dñij carētia ⁊c. ⌋ ꝑ totū iprobatū ē ꝑpus ⌊ Ac sepe i ꝑ futurū ⁊c. ⌋ ꝑ nō impedit veritatē dñij nisi carētia illī' spei essz ex necessitate nō ex libera volūtate: cū potestate ad placitū dimittēdi carentiā illā. ⌊ sibi vēdicāt. ⌋ q: ꝓm istū frēs minores nō sūt realit̄ pauperiores q̄ religiosi alij mēdicātes ꝑ solo noīe sine re sūt paupiores ⌊ Paupiorē nō efficit nō habētē. ⌋ Dicūt isti: q̄ sicut aliq̄s nō dī diues: vel ditior ꝓpter actualē actū vtēdi: q: tūc rex esset ditior qñ vteret vestib' p̄ciosis: q̄ si vestibus vilibus vteret: ꝑ dī aliq̄s ditior ꝓpt̄ dñiū ⁊ alia iura q̄ hz i reb' siue vtat siue nō: siue etiā ītendat vti: siue nō intēdat vti: siue etiā ītendat sibi retinere siue ītendat alīs erogare: q̄a vsus actualis ⁊ ītētio vtēdi i futurū nō faciūt aliquē ditiorē: sic etiā nō dī aliq̄s paupior propter vsū viliorū rerū: nec ꝓpter ītētionē vtendi viliorib': ꝑ dī q̄s paupior vl min' paup ꝓpt̄ carentiā dñij ⁊ aliorū iuriū i tpalib' maiorē vl minorē: ⁊ ꝓpter ꝑ carētes tali dñio sūt paupriores q̄ si dictū haberēt dñium. Alias ēm ecclesia magno tpe oberrasset tale dñium iutiliter retinēdo. ⌊ Attento vsu dictor fratrū. ⌋ ꝑ calūniose ⁊ diffamatorie addit vt dicūt isti: q: ꝑ nihil facit ad ꝑ q̄ frēs minores paupiores vel min' pauperes sūt cēsendi ⌊ Vsū fcī simplicē asserūt se hīe. ⌋ Ex ꝑ notāt isti q̄ iste realit̄ ipo nit q̄cq̄d iponit de simplici vsu fcī cōitati oris: ⁊ appellāti ⁊ ita pz ⁊ dicūt eē certū: q̄ appellās nullā dicit nouitatē: ꝑ pseuerat tm̄mō i assertiōe quā rot' ordo a p̄ncipio defēsauit.

Ca. LXXVIII In prima parte istius capituli recitat aliā cōstitutionis particulā.

D hoc aūt quod

a ipse dicit q̄ ex ꝑ sequit̄ q̄ xp̄s simulatā ⁊ fallacē doctrinā tribuit volentib' ad pfectōnē attrigere q̄ oia tpalia quo ad ꝓpetatē ⁊ dñiū reliq̄rēt ꝓsulēdo. Dicimus falsū eē: q̄ ꝑ cōsuluit apl̄is nec discipulis suis ad min' q̄ nō haberēt i cōi: ⁊ de hoc dicet latius in obiectiōibus cōtra constitutionē: cuz inter: per istum hereticum factis.

Scōa ps istī' capituli i qua ponit explicatio textus predicti.

Jn ista parte respon

det ad scōm: q̄ō in p̄dicta obiectiōe tāgit appellans. s. q̄ xp̄us tribuisset simulatā ⁊ fallacē doctrinā volētib' ad pfectionē attingere. s. q̄ oia reliquerēt consulēdo. dicēs: q̄ ꝑ est falsuz q: ꝑ nō cōsuluit apl̄is nec discipl̄is saltē: q̄ nō haberet in cōi. Sz dicūt isti ipugnatores: q̄ ꝑ errorē asserit manifestū: etiā p̄ret' ꝑ ad rōem appellātis nō respōdet. Ꝛ asserat manifestū errorē dicūt esse patēs: cū dicat q̄ xp̄s nō ꝓsuluit apl̄is: nec discipulis: q̄ oia reliquerēt quo ad dñium ⁊ ꝓpr̄ietatē: de quo dictū est p̄ius. ⁊ āplius inferī' inquirēt. Scōo dicūt q̄ ad obiectionē appellātis nō rñdet: cuz appellās de apl̄is et discipulis xp̄i nullā ibi spālem faciat penit' mentionē: sed absolute sine alia modificatiōe accipiat: q̄ xp̄s ꝓsuluit volētib' ad pfectionē attigere: q̄ oia relinq̄rent: quo ad dñiū ⁊ ꝓpr̄ietatē in cōi: q̄ō ex euāgelio cōstat eē certissimū. etiā licet ꝑ ꝓsiliū apl̄is ⁊ suis discipulis nō dedisset. Nā cōstat xp̄m dixisse petēti q̄ esset via pfectiōis. Si vis pfect' eē vade ⁊ vēde oia q̄ habes ⁊ da paupib'. Ubi xp̄s in pso na illī' inrogātis oibus volētib' ad pfectionē attingere cōsuluit q̄ oia relinq̄rent: quo ad dñium ⁊ ꝓpr̄ietatē: tā in spāli q̄ etiā in cōi: q̄a q̄ oia vēdit ⁊ dat paupib': oia relinq̄t etiā tā i spāli q̄ i cōi: sicut supra deductū extitit. Et ex ꝑ posset inferri q̄ xp̄s ꝑ consuluit apl̄is ⁊ suis discipulis: si ipi volebāt ad pfectionē attingere: nisi diceretur q̄ xp̄s eos plusq̄ alios ab illa generalitate spāliter nō excepit: q̄ō ꝓbabilitatē nō habet. ⌊ Simulatā ⁊ fallacē doctrinā tribuit ⁊c. ⌋ Si abdicatio talis dñij nō est nisi q̄d simulatū vt iste dicit. ⌊ Dicim' q̄ falsuz est q̄ hoc cōsuluit apl̄is. ⌋ Hoc nō accepit appellās: ꝑ accepit q̄ ꝑ xp̄s cōsuluit volētib' ad pfectionē attingere. hoc est volētib' attigere ad pfectissimā pauptatē realr ⁊ nō solū ꝑz ꝓparationē animi: tñ verū est q̄ hoc consuluit apl̄is sicut post ostēdet. ⌊ Ad min' q̄ nō haberēt in cōi. ⌋ Hoc dicūt esse falsum: q: ꝓ donationē factā paupib' oia dimittunt etiā i cōi. ⌊ a. lxxix.

Tertia ps istius capituli procedit ad impugnatōez

Quarta ꝑte istī' capl̄i ponit exp̄sitio seu resp̄sio litteralis

D illud quod di

a cit q̄ etiā ex p̄dictis sequit̄: q̄ Augustin' ⁊ Hieronim': ⁊ alij sci patres religionū institutores errauerūt: q̄ dictuz xp̄i cōsiliū seq̄ volētes abdicationē ꝓpr̄ietat' ⁊ dñij rerū oim sunt pfessi. Dicim' q̄ mētit̄ aperte: q: null' illor exceptis frīb' minorib' abdicauit a se: nec suis frīb' res q̄tum ad ꝓpr̄ietatez

Caꝑ LXXIX In prima parte istī' capituli aliā recitat cōstitutionis particulam

et dominium in cōmuni immo eis ſm ſuas regulas licet et licuit habere etiam res immobiles in communi.

Scōa pars iſti⁹ capituli declarās textū cōſtit utōis

Hic reſpondet ad ter

tiū quod i p̄dicta obiectiōe tāgit appellās q̄ ſcz ſācti religionū iſtitutores errāſſēt ſequēdo cōſiliū x̄pi ſupradictū dicēs: q̄ falſū eſt q; nullus illoꝝ p̄ter fres minores abdicat ꝓprietatē ⁊ dñium i cōi. Sz dicūt iſti: q̄ iſte nō reſpōdet ad rē: ꝑ euaſiones friuolas nitit̄ iuenire: q; ad mediū in quo fundatur ꝯna appellātis nō reſpondet: fundat̄ em̄ illatio appellātis i hoc medio q̄ qua rōne carentia dñij cōi nō efficit carentē pauperiorē: cōſimili rōne carētia dñij i ſpāli nō reddit carētē pauperiorē: q; ſicut ꝓpter dñium ſpāle dicit̄ q̄s ditior: ita etiā ꝓpt̄ dñiuꝫ cōe dr̄ q̄s ditior aliquomō: q̄uis nō ita diues ꝓpter dñium cōe: ſicut ꝓpter dñiū ſpāle: ſi igit̄ ꝓpter carētiā dñij i cōi nō dr̄ q̄s pauperior: ſequit̄ neceſſario q̄ etiā ꝓpter carētiā dñij i ſpāli nō dicet̄ q̄s pauperior: cū igit̄ ſācti patres religionū aliarū q̄ fratrū minoꝝ iſtitutores abdicauerūt ꝓprietatē oim i ſpāli itendētes ꝑ hoc ꝯſiliū x̄pi imitari p̄dictū q̄uis nō i ſupremo gradu dicti cōſilij cupiētes q; ſic imitādo dictū x̄pi ꝯſiliū pauperiores exiſtere ſeqūtur q̄ errauerūt apte ſi ꝓpter carētiā dñij nō ſunt carētes paupiores: qđ ſeq̄tur neceſſario ſi ꝓpter carentiā dñij cōis non ſit q̄s paupior nequaq̄ igit̄ appellās ſuppoſuit q̄ ſācti p̄dicti oia abdicauerūt i cōi: ꝑ ſuppoſuit medium memoratū quo cōceſſo ſequit̄ cōcluſio quā intulit. Dicūt tn̄ iſti q̄ nō itendūt: q̄ p oia ſit ſimile de carentia dñij ſpālis ⁊ cōis: ꝑ q̄tū ad ꝑ ē ſimile q̄ ſi carētia dñij cōis nō reddit carētē pauperiorē: nec carentia dñij ſpālis reddit carētē paupiorē: nec ē icōueniēs q̄ diuerſe cauſe habeāt eūdē effectū: et tn̄ q̄ vna illarū cauſet effectū intenſiorem: ⁊ alia minus itenſum Et p̄ꝑ vt dicūt p̄nt ſolui cauillatiōes q̄s poſſet q̄s ꝓteruus ꝯ p̄dictā rōnē adducere. [Seq̄ volentes] q̄tū ad abdicationē ꝓpetatis oim in ſpeciali [Exceptis fratrib⁹ minorib⁹] Hic ptz q̄ etiam ſm iſtum fratres minores abdicant ꝓprietatem omnium in cōmuni et ita vel regula fratrum minorū eſt ill icita vel hoc eſt licitū reputandū. Cap. lxxx.

Quarta ps declarās litterā

Ca. LXXX Prīa ps iſti⁹ capituli recitat cōſeqūtē ꝓticulā conſtitutionis.

Dillud aūt quod

a inducit leuitici vltimo. vbi dr̄ q̄ oēs decime terre ſiue de frugib⁹ ſiue de pomis arboꝝ dñi ſunt: ⁊ illi ſanctificātur ⁊ q̄ numeri .xvij. loquēs de p̄fectione leuitarum dominus dicit nihil aliud poſſidebūt decimarum oblatiōe q̄rēti q̄s i vſus eoꝝ ⁊ neceſſaria ſepaui. i vſus inquit nō i dñium. Ex q̄ ſcriptura ſacra pz q̄ dñiū oīs decimarū ſiue de pomis ſiue de frugib⁹ terre q̄s res de vſu cōſūptibilib⁹ eē cōſtat ē dei: ⁊ vſus miſtroꝝ ipſi⁹: ⁊ licuit q̄ tale dñiū dei ē oi tpali cōmodo denudatū: g̃ ſm hāc hereticalē doctrinā hmōi dñium dei ꝟbale enigmaticū ⁊ ſimulatū ē cēſendū: qđ dicere vl̄ ſentire eſt hereticū et iſanū. Preterea eccl̄ia romana i ſacris canonib⁹ docet de reb⁹ eccl̄ie q̄ dñiū rerū eſt dei ſiue corpis ei⁹ miſtici: qđ ē eccl̄ia: ⁊ vſus et diſpenſatio earū ē ꝺlatoꝝ eccl̄ie: ⁊ Aug̃l. i lib. de facultatib⁹ eccl̄ie dic̄: q̄ dei ſūt ea q̄ eccl̄ie ꝓferūt: ⁊ q̄ ipe res ſiue ſint veſtes ſiue aliq̄ va ſa ſūt ad vſū miniſtroꝝ ei⁹. Romani etiā p̄tifices q̄ bacten⁹ fuerūt i reb⁹ tpalib⁹ vſu cōſūptibilib⁹ et nō cōſūptibilib⁹ q̄ frib⁹ minoꝝb⁹ offerūt dāt vl̄ cōcedūt dñium eccl̄ie ſeruauerūt ⁊ retinuerūt vſu tm̄mō ſimpliā fci ipis fribus derelicto: diffiniētes q̄ carētia talis dñij ē meritoria ſcā ⁊ pfecta: ⁊ q̄ xp̄s ⁊ apl̄i viā pfectionis oñdētes abdicatiōnē hui⁹ dñij docuerūt ⁊ q̄ retētio ſiue reſeruatō talis dñij oi tpali cōmodo denudati cū ꝓceſſiōe vſus: fcā pauperib⁹ nō ē i fructuoſa dño: cū ſit meritoria ad eterna: ⁊ pfeſſiōi pauperū oportuna qđq; tāto cenſetur vtilior: quanto cōmutat tpalia ꝑ eternis: ſic̄ clare pz i determinatōe ⁊ diffinitione eccl̄ie i decretali p̄dcā Exiit q̄ ſeminat. Ex p̄dcō igit̄ erroꝛe ſeq̄t q̄ eccl̄ia catholica in p̄dictis errauit: ac p ꝯnſi articulū fidei. ⁊ vnā ſāctā catholicā ⁊ aplicā eccl̄iam. ſub quo cōti

rum oblatione contenti: quas i vſus eorum et neceſſaria ſeperaui. in vſus inquit idem hereticus non in dñium dixit.

Scōa ps iſti⁹ capli declarans textuꝫ cōſtitutiōis

In iſta parte iſte ipu

gnatus ad q̄dā alia q̄ obiecit appellans nitit̄ reſpōdere Et diuidit̄ i duas ptes ſm quod ad duo reſpōdet. ſcōa ps ibi ad illd̄ qđ dicit. Prima i duas diuidit̄: q; ꝑmo ponit obiectionez ſcōo ſuā ſubdit rōnē in pte imediate ſequenti Eſt aūt obiectio de leuitis: q̄ leuite hūerunt vſū rerū: quarū de⁹ habuit dñiū. Sz dicūt iſti ipugnatores q̄ iſte ipugnat⁹ ad obiectiones appellātis neſciēs reſpōdere ꝟba appellātis trūcate recitat: ea p q̄ euidēter cōuicit aſtute ꝓpter ſimplices decipiēdos omittēs Ad cui⁹ euidentiā ꝟba ponūt itegre appellātis: q̄ i ſequēti. ca. luculēter euacuāt: ꝟba aūt appellāt̄ ſūt h̄. Preterea ſcriptura ſacra leuitici vltio. dic̄ q̄ oēs decime terre ſiue de frugib⁹ ſiue de pomis arboꝝ dñi ſūt ⁊ illi ſāctificāt̄ ⁊ numeri xvij. loquēs de pfectione leuitarū dicit. nihil aliud poſſidebūt decimarū oblatiōe q̄rēti q̄s i vſus eoꝝ ⁊ neceſſaria ſepaui. i vſus inquit nō i dñium. Ex q̄ ſcriptura ſacra pz q̄ dñiū oīs decimarū ſiue de pomis ſiue de frugib⁹ terre q̄s res de vſu cōſūptibilib⁹ eē cōſtat ē dei: ⁊ vſus miſtroꝝ ipſi⁹: ⁊ licuit q̄ tale dñiū dei ē oi tpali cōmodo denudatū: g̃ ſm hāc hereticalē doctrinā hmōi dñium dei ꝟbale enigmaticū ⁊ ſimulatū ē cēſendū: qđ dicere vl̄ ſentire eſt hereticū et iſanū. Preterea eccl̄ia romana i ſacris canonib⁹ docet de reb⁹ eccl̄ie q̄ dñiū rerū eſt dei ſiue corpis ei⁹ miſtici: qđ ē eccl̄ia: ⁊ vſus et diſpenſatio earū ē ꝺlatoꝝ eccl̄ie: ⁊ Aug̃l. i lib. de facultatib⁹ eccl̄ie dic̄: q̄ dei ſūt ea q̄ eccl̄ie ꝓferūt: ⁊ q̄ ipe res ſiue ſint veſtes ſiue aliq̄ va ſa ſūt ad vſū miniſtroꝝ ei⁹. Romani etiā p̄tifices q̄ bacten⁹ fuerūt i reb⁹ tpalib⁹ vſu cōſūptibilib⁹ et nō cōſūptibilib⁹ q̄ frib⁹ minoꝝb⁹ offerūt dāt vl̄ cōcedūt dñium eccl̄ie ſeruauerūt ⁊ retinuerūt vſu tm̄mō ſimpliā fci ipis fribus derelicto: diffiniētes q̄ carētia talis dñij ē meritoria ſcā ⁊ pfecta: ⁊ q̄ xp̄s ⁊ apl̄i viā pfectionis oñdētes abdicatiōnē hui⁹ dñij docuerūt ⁊ q̄ retētio ſiue reſeruatō talis dñij oi tpali cōmodo denudati cū ꝓceſſiōe vſus: fcā pauperib⁹ nō ē i fructuoſa dño: cū ſit meritoria ad eterna: ⁊ pfeſſiōi pauperū oportuna qđq; tāto cenſetur vtilior: quanto cōmutat tpalia ꝑ eternis: ſic̄ clare pz i determinatōe ⁊ diffinitione eccl̄ie i decretali p̄dcā Exiit q̄ ſeminat. Ex p̄dcō igit̄ erroꝛe ſeq̄t q̄ eccl̄ia catholica in p̄dictis errauit: ac p ꝯnſi articulū fidei. ⁊ vnā ſāctā catholicā ⁊ aplicā eccl̄iam. ſub quo cōti

Tertia ps iſti⁹ capituli notās litteram.

Opis nonagīta dierū

neť q ecclia catholica errare nō pōt i fide vel moꝛib⁹:erroꝛ p̄dict⁹ vehemēter ipingit. vñ dicta doctrina ē heretica merito iudicāda:tū q scripture sacre p quā fidei ꝓbāť articuli ꝺ̄ic tū q erroꝛē ecclie catholice impetit ⁊ ei⁹ doctrine ⁊ determiatiōib⁹ manifeste repugnat ⁊ h̄ articul⁹ valde diffuse i appellatiōe plixa clari⁹ cōtineť. Hec sūt ꝟba appellatiōis ad q̄ vt isti dicunt iste impugnatus nescīuit respōsionem rationabilem inuenire et ideo noluit recitare. Cap̄. lxxxi

Cap̄.LXXXI Prima ps istius capituli recitat assertā p̄ē textus cōfutatiōis.

Rofecto p hoc se

p puaricatoꝛē legis manifestū oñdit i illo em̄ ca. numeri.xviij. Exp̄sse dī q dn̄s dedit leuitis dn̄iū decimaꝝ:⁊ ad q̄d daret eis declarauit dicēs q ivsus eoꝝ⁊ necessaria decimas hmōi sepauit.nō aūt dixit q vsu fci leuite eēnt cōtēti:multū aūt refert: vtrum res aliq̄ aliq̄b⁹ deť i vsū⁊ necessaria: an vsus i re aliqua seu rei alicui⁹ alicui cōcedať:sic̄ plenius et lati⁹ ē superi⁹ vbi adduxit eadē capl̄a declaratum. Ad illud quod dicit q hoc est cōtra determinationem ecclesie factā i.c. Exijt: superius sepius est respōsum.

Scōa ps isti⁹ capitali explicat p̄cedentem textuz

Hic ad predicta iste i

pugnat⁹ nitiť respōdere dicēs:q nume.xviij. dī exp̄sse:q dn̄s dedit leuitis dn̄iū decimaruz q̄ipas ivs⁹ eoꝝ⁊ necessaria sepauit Ad illud de determinatiōe ecclie dic̄:q sepe supi⁹ ē respōsū. Sz dicūt isti ipugnatores q ad neutrū illoꝝ q̄ accipit de appellāte respōdet Nō em̄ respōdet ad p̄mū:q nō ē itētio appellātis q leuite i nullis decimis habeāt dn̄uz q̄litercūq̄ acceptū:q i oīb⁹ decimis bn̄t aliq̄le dn̄iū ꝑ n̄ habēt i oīb⁹ decimis plenū dn̄iū q aliq̄s non poterāt vendere nec donare ad libitū. Sed intentio appellātis ē ꝓbare:q nō oē dn̄ium oi tpali commodo denudatū ē ꝟbale:nudū enigmaticū⁊ simulatū:sic̄ iste dic̄: q oīz decimarū de⁹ bz plenū dn̄ium:dn̄iū aūt dn̄i ē oi cōmodo tpali denudatū:nec tn̄ ē verbale nudū enigmaticū⁊ simulatū. Sz dicit aliq̄s:q ista rō eque cōcludit de reb⁹ quoꝝcūq̄ sicut de decimis leuitarū. Iterū dn̄iū dei ē alterius rōnis a dn̄io hūano:ḡ ex hoc q dn̄ium dei omi tpali cōmodo denudatū non est verbale nudum et enigmaticū et simulatū ꝓbari non potest q dominiū humanum omni temporali cōmodo denudatū est verbale nudū enigmaticū et simulatū. Ad p̄mū istoꝝ concedūt isti q ratio appellantis cōcludit de rebus quoꝝcūq̄:quia deus est omniū dn̄s: et tamen dn̄ium dei respectu quarumcūq̄ rerū omni tēporali

Tercia ps istius capituli ipugnat predicta

Instantia prima

Instantia scōa.

Respōsio ad p̄mam.

Capitulum LXXXI

cōmodo denudatū non est verbale nudū enigmaticū et simulatū. fecit tamē appellās specialiter obiectionē predictā de decimis leuitarū:quia illas habent ex speciali dono dei: ⁊ quia nō habēt isti plenū dn̄ium i multis decimis: sicut multi layci habent in rebus suis.

Ad secundam.

Ad scām dicūt:q licet dn̄iuz dei sit alteri⁹ rōnis a dn̄io hūano: tn̄ cōtingit sepe arguere ab vno ad aliud Et ita ē i ꝓposito:q nulla apparet rō:si dn̄ium dei omi tpali cōmodo denudatū nō est verbale nudū enigmaticū⁊ simulatuz: quin dn̄ium hūanū oi tpali cōmodo denudatū poterit nō esse verbale nudū enigmaticū⁊ simulatū. Ad secūdū etiā de determinatione ecclie dicūt isti q nō respondet. Nazlz sepe q̄is male⁊ erronee vt dicūt isti ad dictā determinationē respōderit:tn̄ in q̄tuz ad cōclusionē quā hic itēdit appellās .s. q nō oē dn̄iuz omi tpali cōmodo denudatū est ꝟbale nudū enigmaticū⁊ simulatuz adducit nusq̄ respōdit:nec respōdere pōt:nisi dictam determinationē ecclie:aut dictū ꝓpriū reprobādo sicut ituenti ꝟba appellātis si ē itelligēs cuidēter apparet[Jn illo em̄ ca.numeri.xviij.exp̄resse dī q dn̄s dedit leuitis dn̄iū decimarū] hoc dicūt isti eē falsuz:q exp̄ssa mētio de dn̄io nulla fit i illo .ca.tn̄ esto q ita esset argumētū staret:q ꝑ dn̄iuz hūanū dn̄s nūq̄ p̄uať dn̄io suo:ḡ q̄uis leuite habeāt dn̄iuz decimarū de⁹ tn̄ nihilominus bz dn̄ium earūdē:ꝫ dn̄iū dei ē omni tpali cōmodo denudatū: q deus bonorū nostroꝝ nō eget⁊ nō ē ꝟbale nudū⁊c.ḡ nō oīe dn̄ium oi tpali cōmodo denudatū ē ꝟbale nudū⁊c.⁊ ita appellās bz itētū etiā dato q leuite habeāt dn̄iū decimarū [Jn vsus eoꝝ et necessaria decimas hmōi separauit]ꝫ verū ē de aliquib⁹ decimis:⁊ de aliquib⁹ ē falsū:quia aliquas decimas dn̄s sepauit i vsū eoꝝ tn̄mō⁊ nō i alia necessaria:sicut pz supra ca.lxx.[nō aūt dixit q vsu fci leuite essent cōtēti] verū ē q aliquale dn̄ium⁊ ius habuerūt in decimis: tn̄ vltra ius q̄ babebāt debebāt q̄tū ad aliquas vsu fci eē cōtenti quantū ad aliquas nō [multū aūt refert vtrū res aliqua aliquib⁹ detur in vsū⁊ necessaria an vsus i re aliq̄ seu rei alicui⁹ alicui cōcedať] Jstud ē verū ꝓpter ꝫ q̄ dī i vsū necessaria:q aliq̄d pōt eōcedi i vsū q̄uis non concedatur in necessaria Patet ꝫz iura de cōmodato quod conceditur ad certuz vsum:non tamen conceditur in necessaria: et ita refert an aliquid concedatur in vsum⁊ an concedatur in necessaria⁊ propter hoc refert an aliquid concedatur in necessaria et an alicui concedatur vsus:sed non refert an aliquid cōcedatur i vsū⁊ an alicui concedatur vsus.

Ad secundam. Reprobatio responsiōis impugnati

Quarta ps istius capl̄i declarās textū sue lram.

[sicut plenius et latius ē superi⁹ vbi adduxit eadē capitula declaratū.] dicūt isti q̄ hoc est manifeste falsū: quia de hoc ibi nulla fit mentio: ꝫ iste nititur declarare ibidez: q̄ refert an aliquid concedatur in vsum ⁊ an alicui concedatur vsus alicui⁹ rei: nequaq̄ erraſſet. [supra ſepi⁹ ē reſpōſum.] dicūt q̄ nō applicādo ad cōclusionē quā hic ītēdit appellās: q; nec de illa ꝓclusiōe mētio fuit ātea fcā. Ca. lxxxij.

Ca. LXXXII Prima ps istius capli recitat ꝑmā ꝑticulā cōstitutionis Cū inter.

Vrsus iste hereti

r cus cōstitutionē cū inter nonullos saragit ipugnare dicens q̄ dcā cōstitutio declarat foze censendū bereticū affirmare deinceps dn̄m nostrū ihesū: eiusq̄ apostolos nō habuisse aliquid i spāli nec i cōi: ⁊ isup bereticū foze dicit censendū affirmare xp̄o et eius apostolis: i hys q̄ eos habuisse sacra scriptura testat nō cōpetisse ius vtēdi nec illa vēdēdi seu donādi ius habuisse: aut ex ipsis alia acquirendi.

Secunda pars istius capituli declaras textū constitutionis.

Postquā iste ipugna:

gnatus respondit ad obiectiones cōtra cōstitutionē ad cōditorē. hic incipit respōdere ad obiectiones appellantis ꝫ cōstitutionē cū inter. Et diuidit i quīq̄ partes: q; primo ponit verba cōstitutionis cū inter: vt appellans recitat ipsa. ſcdo ostēdit q̄ appellās ꝝba cōstitutionis recitat imperfecte. tertio explicat intellectū quē constitutioni ꝓfate appellans imponit. quarto conat ostendere q̄ appellās imponit cōstitutioni qđ ipsa nō dicit. quinto ad alia q̄ obiciūtur respōdet. Scda pars incipit ibi. dicim⁹ q̄ hereticus iste. tertia ibi. dicit ḡ. quarta ibi. ꝓfecto iste hereticī⁹. quīta ibi ꝓ culdubio dicta ipsi⁹. In ꝓma igit̄ parte ponit duo dicta cōstitutiōis: cū itervt appellās recitat ea ⁊ ē sensus lre planus. [Affirmare deinceps] sub itelligit̄ ptinacit̄: q; de assertiōe ptinaci loquit̄ ꝫstitutio manifeste: ⁊ si argumētū a cōtrario sensu valet ꝫvt dicūt isti ipugnatozes icludit̄ eiroz aptus: q̄ videlicet aliquid scripture diuine ꝫriū pōt fieri de nouo bereticū qđ ē erroneū manifeste. Nā om̄e qđ aduersat scripture diuine tēp ē bereticū: q; q̄ aliq̄d sit bereticū nō depēdet ex volūtate bōna sīc nec ex volūtate bōna depēdet q̄ aliqua veritas sit catholica. Si em̄ aliq̄ ꝝitas siue explicite siue iplicite i scriptura diuina cōtēta fieret catholica volūtate bōna: fides nr̄a i sapiētia boiz ꝫsisteret: qđ sētētie apl̄i ꝫdicit apte: cū dicit ꝑme ad corinth. ij. fides vestra nō sit i sapiētia hoim ꝫ i ꝝtute dei. Nulla igit̄ ꝝitas in scriptura diuina etiā iplicite cōtēta pōt fieri catholica p sapientiā aut voluntatē bōnā: g̃ nec aliq̄ falsitas scripture diuine ꝫria fieri pt heretica p sapiētiā aut volūtatē bōnā: ⁊ ita si ptinax assertio q̄ xp̄s ⁊ apl̄i nō būerūt aliq̄d nec i spāli nec i cōi est mō heretica: ꝑius fuit heretica: ⁊ iō dicere ⁊ deiceps ē heretica si argumētū a ꝫrio sensu valet ē patenter errare.

Instantia. Solutio.

Nec ꝑdictis obsistit: qđ legit̄ i decretis aliq̄s bereses cē nouas/Quia bereses ille nō dicebātur noue ꝓ eo q̄ ꝑus ñ erāt veracit̄ bereses: ꝫ dicebāt noue bereses: q; erāt nouit̄ dogmatizate ⁊ tñ i reiñitate ꝑuserāt bereses [nō būisse aliq̄d i spāli nec i cōi] ꝫ nō pt itelligi negādo oēm modū babēdi: q; ꝫ neq̄q̄ fuit iter scolasticos in dubiū reuocatū: intelligit̄ g̃ de aliquo spāli mō babēdi. Et discurrendo p singulos nō pōt itelligi nisi de mō babēdi iure ꝓprietatis ⁊ dominij. Cap. lxxxij.

Ca. LXXXIII Pria ps isti⁹ capli recitās aliā ꝑfate cōstitutiōis Cū iter. ꝑticulaz

Icim⁹ q̄ heretic⁹

ꝺ iste cōstitutionez iperfecte recitat q̄tū ad vltimā ptē ei⁹: q; post illud ꝝbū neq̄q̄ ipsis ius vtēdi omittit seu cōseruādi qđ imediate seq̄t ibi ꝫtē post ꝝbū aut et ipsis alia acq̄rēdi omittit q̄ sequunt̄. s. q̄ tñ ipos de p̄missis fecisse sacra scriptura testat seu ipsos potuisse facere supponit apte. vñ vt meli⁹ ei⁹ fraus ⁊ malicia detegat̄ text⁹ dicte cōstitutiōis ptis vltime noscit̄ eē talis rursusq̄ in posterū ptinacit̄ affirmare q̄ redēptoꝛi nr̄o ꝑdicto eiusq̄ apl̄is hys q̄ eos būisse sacra scriptura testat: neq̄q̄ ius ipis vtēdi seu cōsumēdi cōpetierit nec illa vēdēdi seu donādi ius habuerit: aut ex ipis alia acq̄rēdi: q̄ tñ ipos de p̄missis fecisse scriptura sacra testatur seu ipos potuisse facere supponit apte: cū talis assertō ipoꝛū vsū ⁊ gesta euidēt icludat i p̄missis nō iusta: qđ vtiq̄ de vsu gestis seu factis redēptoris nr̄i dei filij sentire nepbas ē ⁊ scripture sacre ꝫriū: ⁊ doctrine catholice: iimicū assertionē ipm ptinacē de fratrū eoꝝdē cōsilio deinceps erroneā foze cēsendā merito ⁊ hereticaz declaramus ⁊c.

Scōa ps huius capituli explicat textū predictū. Tertia ps istius capli improbatiua.

Hic ostendit q̄ appel

lans verba cōstitutōis recitat iperfecte sicut plane ꝑz. Sz dicūt isti ipugnatozes: q̄ iste i ꝫ suū erroꝛē āpl̄i⁹ q̄ appellās fecerat mānifestat Vñ dicūt q̄ appellās studens breuitati plēs erroꝛes isti⁹ ipugnati i discussos omisit: quos etiā minime recitauit. Plures etiam i appellatiōe ꝓlixa ptracrat: quos ptrāsit i breui: q; i breui succinctius recitat et discutit i ꝓlixa vnde et totā seriem constitutionis Cum inter: quo ad secundam partem: sicut iste hic

Tertia ps istius capli notans textum. Nota bene.

Quod nō pōt fieri noua heresis diuine scripture contraria.

replicat in prolixa appellatione ponit appellans in qua serie vt dicunt isti: iste impugnatus errorē aliū i predictis implicat manifeste Ex quo etiā expones q̄ pro alijs saluandis erroribꝰ adduci poterant excludunt. Est aūt error talis vt dicunt. Qui vtit re aliqua vel cōsumit habet ius vtēdi vel cōsumendi ac etiaz ius vendēdi seu donandi: ⁊ ex ipsa re alia acquirendi alioquin vsus ē iiustus. Qm em̄ iste error ex p̄dictis superiꝰ recitatis colligat pz aperte. nā iste ꝓbat q̄ xp̄s ⁊ apli habuerūt i rebus q̄s eos scriptura sacra habuisse testat ius vtēdi seu cōsumēdi ac etiā ius vēdēdi seu donādi et ex ipsis alia acquirendi: quia alitervsus eorū ⁊ gesta fuissent iiusta. Ex qua rone colligit euidenter q̄ q̄ vnt re aliqua vel cōsumit habz ius vtendi seu cōsumēdi ac etiā ius vendendi seu donādi ⁊ ex ipsa re alia acquirēdi alioquī vsus est iiustus: ꝫ q̄ hoc sit erroneū ꝓbare conātur. Primo: qz scripture diuine contradicit aperte. Nā sacerdotes ⁊ eoz familie alijq̄ fideles in veteri lege pluribꝰ rebus oblatis deo licite vtebantur: in quibus tm̄ ius vtendi aut ex ipsis alia acquirendi minime bñerūt: lz nō nulli eoz habuerūt ius vtendi seu cōsumēdi: g̃ per hoc q̄ aliquis nō habet oia ista iura i rebus quib⁹ vtit. s. ius vtēdi seu consumēdi ius vendēdi seu donādi: ⁊ ius ex ipis alia acquirēdi: ꝓbari nō pōt q̄ vsus eius sit iiustus. assumptum manifeste ꝓbat p scripturā sacrā. Naz exo. xij. sic scribit. Si aūt minor ē numerus vt sufficere nō possit ad vescendū agnū: assumat vicinū suū q̄ iūctus ē domui eius iuxta numerū aiarū q̄ sufficere possint ad esuz agni ⁊ post ea dicit. nec comedetis ex eo crudū quid nec coctū aliquid: ꝫ assum igni tm̄ caput cū pedibus ⁊ iteſtinis vorabitis: nec remanebit ex eo quicq̄ vsq̄ mane: si quid residuū fuerit igni cōburetis. Ex bijs verbis colligit euidenter q̄ iudei agnū paschalē ⁊ bedū nō poterāt vēdere: nec donare: nec aliq̄d aliud ex ipsis acq̄rere: ꝫ tm̄mō māducare: ⁊ partē residuā igni cremare: ⁊ tm̄ actus eoz nō fuit illicit⁹ reputandus: g̃ silr poterant xp̄s ⁊ apli actū licitū bre: ꝫ falsa esset ista copulatiua. xp̄s et apli habuerunt ius vtendi seu cōsumendi: ⁊ ius vendendi seu donandi: ⁊ ius alia acquirēdi ex rebus quas ipos sacra scriptura habuisse testat. Itē vt hz leuitici. xxiij. Sacerdotes poterāt licite manducare panes ꝓpositionis: ⁊ tm̄ nō habebant ius vēdendi eos nec donādi: nec ex ipis alia acquirendi: g̃ absq̄ talib⁹ iuribꝰ pōt esse licitus vsus: vel licita cōsumptio. Itē leuitici xxi. ⁊ deutro. xij. ⁊ multis alijs locis scripture diuine hz aperte q̄ iudei quasdam decimas ⁊ oblata sāctificata deo habebāt poteſtatē licite comedendi ⁊ cōsumēdi. In quib⁹ tm̄ ius vēdendi donandi: ⁊ ex ipsis alia acquirendi nullatenus habuerūt: g̃ absq̄ talib⁹ iuribꝰ poterant vsus ⁊ gesta xp̄i apl̄oz̄ūq̄ eius esse licita. Scdo dicūt isti q̄ error predict⁹ quotidiane experiētie cōtradicit: qz quotidie videm⁹ multos licite vti vel cōsumere ea q̄ in cibo ⁊ potu cōsistunt in q̄b⁹ tm̄ nō habēt ius donandi vendendi et ex ipsis alia acquirendi. pz de inuitatis religiosis ⁊ seruis ⁊ alijs multis. Dicūt igitur q̄ esto: q̄ null⁹ possit licite vti reb⁹ nisi habeat ius vtendi si lnia vtendi vocet ius vtendi: tm̄ pt quis licite vti ⁊ cōsūere res absq̄ iure donandi ⁊ vendendi: ⁊ ex ipsis alia acquirēdi q̄ est tam notū q̄ ꝓbatione nō idiget. q̄libet em̄ laycus habens vsum rōnis ꝫ aduertit. Et ita ex ꝫ q̄ xp̄s ⁊ apli nō habuerūt p̄dicta: non pōt inferri q̄ vsus ⁊ gesta eorum fuerunt iiusta. [Imperfecte recitat] verū est tm̄ illud q̄ recitat sufficit ad ꝓbandū istū impugnatū errare. [omittit q̄ sequit] verū est i breui appellatione ꝫ nō i ꝓlixa. [vnde vt meli⁹ ei⁹ fraus ⁊ malicia deregatur] Dicunt isti q̄ per verba sequētia intētio ⁊ veritas: ac innocētia appellāt deregit ⁊ isti⁹ impugnati malicia et pfidia declarat aperte. [q̄ eos habuisse scriptura sacra testatur.] Ex bijs verbis pz q̄ iste impug tus intendit q̄ xp̄s et apostoli habuerūt iura predicta in bijs rebus solūmō quas ipsas habuisse scriptura sacra testat: quare pz apte q̄ nō loquit de iure naturali: cui nemo renūciare pōt: qđ bz quilibz in reb⁹ etiā alienis: ꝫ loquit de iure positiuo. [Nequaq̄ ius ipsis vtēdi.] Dic sicut ostensū ē nō accipit ius vtendi ꝓ iure naturali sicut aliqui ignari conāt ostēdere: ꝫ ꝓ iure positiuo et nō diuino vt constat ergo hūano ⁊ de tali iure nō pōt dictū suū saluari nisi ius hūanū vocaret lnia vtendi: nec illa vendendi seu donādi ius habuerunt accipiendo ius ꝓ iure positiuo: xp̄s et apostoli non habuerunt in reb⁹ quibus vtebantur nec ius vendendi nec ius donandi. Si aūt acciperet ius ꝓ iure naturali sic posset concedi q̄ habuerunt ius vendendi. s. in articulo necessitatis extreme: ꝫ nō ius donādi etiā i articlo necitat cuiuscūq̄: lz si vidissent aliū i extreme necessitat articulo cōstit utū habuisset ius tradēdi et ita ius donandi accipiendo verbum dādi pro verbo tradendi: sed verbū donandi hic et forte nunq̄ accipit pro verbo tradendi: aut ex ipsis alia acquirendi: tale ius positiuū minime habuerūt: lz nō solū i reb⁹ q̄s eos scriptura sacra habuisse testat: ꝫ etiā i q̄busc̄ūq̄ alijs habuerint ius naturale alia ex ipsis acquiren

Error illatus.

Improbatio predicti erroris.

Secunda improbatio.

Quarta ps istius capituli ponit responsionē ad litteram.

Opis nonagita dicrū

di.scz in necessitate extrema [que tamē ipos de premissis fecisse scriptura sacra testatur] licet aliqua de premissis eos fecisse scriptura sacra testet: qz testat eos aliqb⁹ vsos fuisse et cōsūpsisse:nō tn testat eos ipsas res vēdidisse donasse ⁊ ex eis alia acq̄sisse: qđ de xp̄o iq̄tū fuit homo cōstat apte. Nec obstat q xp̄s plu⁊ rib⁹ milib⁹ hoim legit panes dedisse ⁊ pisces qz pōt dici q sic iq̄tū de⁹ multiplicauit dictos panes ⁊ pisces ita iq̄tū de⁹ dedit eos turbis se sequētib⁹ māducādos. Alr pōt dici ⁊ priori Euasionis repulsa. respōsioni nō obuiat q xp̄s inq̄tū hō non donauit dictos panes ⁊ pisces vt ꝟ verbū dādi accipit:ꝟ dedit turbis dictos panes ⁊ pisces ꝟ é p aplos tradidit comedēdos:q aūt xp̄s rē aliquā vendiderit vel ex re vna alia acquisie⁊ rit nusq̄ babet. De aplis vero videt scriptura diuina testari ipsos res emisse. Sz ad ꝟ é faci le respondere:qꝟ fecerūt vel noie alioꝝ vel tpe necessitat extreme.s. qn aliter necessaria vite acq̄rere nequiuerūt:⁊ i hoc casu licitū est cuilibet de pecunia aliena si aliter vitā suā su Apostoli res aliquas emerunt. stentare non pōt:rē emere necessariā sustēta⁊ tōi hūane [seu potuisse facere supponit apte] hoc p scripturā ꝓbare nō pōt:qz ex nullo loco scripture colligi pōt q xp̄s iq̄tū homo extra xp̄s necessitatis extreme potuit de reb⁹ quas habuit res alias emere ⁊ alias acq̄rere ipasq̄ donare. Idē pz de apostolis. [Cū talis asser⁊ tio ipsoꝝ vsū ⁊ gesta euidēter includat i p̄mis sis nō iusta.]ꝟ dicūt eē erroneū:qz cōtigit vti licite re absq̄ iure vtēdi vēdendi donādi ⁊ ex ipsa alia acq̄rēdi:qz de licētia alteri⁹ cōuenit licite vti re aliana: ſm qđ ex decretali Extra: patet hū:vt supr⁹ é ꝓbatū. La. lxxxiij.

C. LXXXIIII Prima ps istius capli recitat aliā pticulā cōstitutionis.

Scit ergo iste he⁊

o reticus q dicta cōstitutio cū de ha bere et cōpetere loquit itelligit de hac seu cōpetere iure ꝓprietatis seu dñij ciuilis ⁊ mūdani:p qđ cōtendit ⁊ i iudicio litigat ⁊ q de tali itellexerit pz vt dicit: qz dicta con stitutio euidēter icludit q xp̄s ⁊ apli i bijs re bus quas eos habuisse sacra scriptura testat ius vēdēdi ⁊ donādi:et alia ex ipis acquirēdi habuerit:qđ ius a iure hūano fuisse itroductū manifestū extitit.

Secunda pars istius capituli declaras textū constitutionis.

Jn ista pte exprimit i

tellectū quē appellās dicte ꝓstōi iponit di⁊ cens:q ſm appellāte dicta ꝓstō loquit de ha bere iure ꝓprietatis seu dñij ciuilis ⁊ mūdani

Tertia ps istius capituli procedit ad impugnatores

Sz dicūt isti impugnatores q ꝟ trūcate re⁊ citat verba appellantis:vt in sequenti capło apparebit [intelligit de hac seu cōpetere iure ꝓprietatis ⁊ c.]ꝟ in sequētib⁹ oñdit [qđ ius a iure hūano fuisse itroductū]de ꝟ p⁹ ea dissereꝫ

Quarta ps declaras litteram

Ca. LXXXV Pria ps istius capli recitas aliā pfate cōstitutionis Cū iter. pticulas

Rofecto iste here

p ticus imponit cōstitutōi q ipa nō dicit. Cōstitutio enim dicit q prima citer affirmare xp̄m ⁊ aplos in bis q̄ habuisse sacra scriptura testatur ius ipis vtēdi seu cōsu mēdi nō cōpetierit: vel illa vēdendi seu donā⁊ di ius nō habuerit:aut ex ipis alia acq̄rendi q̄ tn ipos de p̄missis fecisse scriptura sacra testa tur:seu ipos facere potuisse supponit apte he⁊ reticū.est cēsendū. Et tn ly de iure dñij seu ꝓ prietatis nullā feceri mētionē:ipe tn iponit ei q intellexerit loq̄ de iure ꝓprietatis ⁊ dñij ci⁊ uilis ⁊ mundani p qđ cōtenditur:⁊ in iudicio litigat. Hoc ex eo qz ius emēdi ⁊ vendēdi ⁊ do nādi:qđ dicta constitutio xp̄m ⁊ aplos asserit habuisse ab humano iure itroductū fuisse ma⁊ nifestū extitit. ⁊ ideo dicit q dicta cōstitutio i⁊ tellexit q xp̄s ⁊ apli nō solū in cōi:sed etiaz in speciali ꝓprietatē ⁊ dñium rerū tpaliū habue runt:qđ dictū ſm eū oēm religionē q̄ volēs vi tā ⁊ doctrinā aplox sequi vouens viuere sine ꝓpio destruit ⁊ cōfundit: ⁊ oēs religiosos fa⁊ cit ꝓprietarios:etiā in spāli ⁊ sui voti p conse quēs trāsgressores ⁊ doctrine euangelice ⁊ a⁊ postolice ac sedi sctē romane ecclie:⁊ oim do⁊ ctox ecclie ⁊ sctox patrum institutox religio nū:obuiat manifeste.

Secda ps huius pituli explicat textū predictū.

Jn parte ista iste ipu⁊

gnatus conat ostēdere q appellās iponit cō stitutioni qđ ipsa nō dicit:dicens q appellās iponit cōstitutioni q loquit de iure ꝓprietat et dñij qđ tn nō dicit:cum de iure ꝓprietat et dñij nullā faciat mentionē. Sz dicūt isti ipu⁊ gnatores q ly ꝓstō vocalē nō faciat de iure do mīnij mentionē. tn tā cōstitutio ipsa q̄ cōdi⁊ tor eius itelligit de illo iure quox vtrūq̄ ꝓ bat appellās: vn alique rōnes ei⁹ ꝓbant q cō stitutio Cū iter: deber intelligi de iure ꝓpieta tis ⁊ dñij. alie ꝟo eiusdē ꝓbāt q cū cōditor di⁊ cte ꝓstōnis siue i illa ꝓstitutione siue i alijs di cit xp̄m ⁊ aplos res aliquas habuisse ipse itel ligit de hac iure ꝓprietatis ⁊ dñij:qđ vt ostēn dat apertius ⁊ simul cū ꝟ manifestet oibus q iste impugnatus truncate recitat obiectiōes appellātis illas q ipsū apte cōuicūt omittēs. Ꝟba appellātis sūt p̄ntib⁹ inseréda q̄ sunt hec Sextus error sumit i dicto statuto: cū inter ex eo q ipse p̄nūciauit siue declarauit hereticuz fore cēsēdū affirmare deinceps dñm iesū eiuſ⁊ q apostolos non habuisse aliqua in spāli nec etiā in cōmuni. Jnsuper hereticū fore censen⁊

Tertia ps istius pituli notās litteram.

dum affirmare xp̃o et eius apostolis in bȳs q̃ eos habuisse sacra scriptura testatur nō cōpetisse ius vtendi:nec illa vendendi:seu donandi seu ex ipsis alia acquirendi: que quidē dcā de habere et cōpetere iure p̄prietatis ⁊ dn̄ij ciuilis et mūdani per qō contenditur ⁊ in iudicio litigatur se intellexisse ex pluribus manifestat:tū q̄ in dicto statuto :quia quozūdaz expresse improbat sniam asserentiū q̄ abdicatio iuris in cuiuscūq; rei p̄prietate ⁊ in eius vsu per qō pōt sic vtens p̄ vsu hmōi cōtende revel in iudicio litigare est meritoria ⁊ sancta et a xp̃o in seipso seruata:apostolisq; ipositaꝫ ab ipsis sub voto assumpta ⁊ pertinaciter asserit in eodē bec verba appellantis. Ex quib⁹ claret q̄ iste trūcate recitat obiectiones eius et q̄ ad ipsas respondere nō pōt:⁊ iō vt dicūt isti ipsa cautelose vt decipiat simplices sciēter omittit. ⌊Imponit cōstitutioni qō ipsa cōstitutio nō dicit ⌋ verū est q̄ cōstitutio nō dicit hoc vocaliter:dicit tamen sniāliter ⌊Jus ipsis vtendi sicu cōsumendi nō cōpetierit vel illa vendēdi seu donādi ius nō habuerit aut ex ipsis alia acquirēdi. ⌋ Hic volens recitare sēntiā cōstitutionis:cū inter: quo ad vnā p̄tē eius mutat notā copulatiōis i notā disiūctionis. Ex quo pz euidenter q̄ ipe intēdit in dcā cōstitutione:cū inter q̄ xp̃s ⁊ apostoli habuerūt ius vtendi vendendi donādi ⁊ ex reb⁹ alia acquirendi:⁊ q̄ aliter vsus ⁊ gesta eoꝝ fuissēt nō iusta ⌊Licet de iure dn̄ij seu p̄prietaꝫ nulla facerim mentionē. ⌋ verū est vocalē:tn̄ ex b̄ nō pōt concludi q̄ nō intellexerit de tali iure quēadmodū p̄m istū vt pz supra.c.lxxxi.numeri.c.xvij.de dn̄io nulla vocalis fit mētio:⁊ tn̄ dicit iste q̄ ibi expresse dī q̄ dn̄s dedit leuitis dn̄ium decimarū ita q̄ in cōstitutione:cū inter de dn̄io nō fiat mētio vocalis:tn̄ intelligit de dn̄io:⁊ hoc ex eo verū est ꝑ nō ex eo solo:sed ex eo ⁊ multis alijs ad q̄ iste respondere neq̄ q̄ nescit attēptat ⁊ dicit q̄ cōstitutio intellexit q̄ xp̃s et apli nō solū i cōi:ꝑ etiā i ꝑticulari p̄ p̄rietatē ⁊ dn̄ium rerū tpaliū habuerūt verū ē p̄m istos q̄ dicta cōstitutio hoc intellexerit lz ipsa hoc vocaliter nequaq̄ expresserit:verūtn̄ cōdito:ei⁹ i ista ꝓstōne:q̄ vir reprobus:b̄ vocaliē ⁊ sniāliter asserit mānifeste: sic ex supiori b⁹ pz ⁊ ex sequētib⁹ appebit. Cap̄ lxxxvi

Quarta ps istī⁹ capituli notās et reponēs litterā.

Roculdubio dcā

p ipius heretici possent vno verbo repelli.ſ.q̄ falsū iponit cōstitutōi imponēdo ei⁹ q̄ intellexerit loqui de iure dn̄ij seu p̄prietatis cum nulla in ea habeatur de dn̄io mentio vt patere potest cuilibet intuenti.

Ca.LXXXVI In p̄ma p̄te istī⁹ capli recitat aliā cōstitutionis partē ꝑticulam.

Scōa ps istī⁹ca. declarās textum constitutionis.

In ista parte iste ipugnatus ad obiectiones appellantis nitit̄ respondere. Et diuidit̄ i duas partes: q̄ primo ponit vnā rnsionē gñalē. Secūdo assertionē p̄cipalē appellantis pertractat: quasi p̄ solutione obiectiōis sufficiat ostendere eandez assertionē esse falsā. scōa pars icipit i p̄te immediate sequenti. Dicit ergo q̄ oēs obiectiones appellantis possent vnico v̄bo repelli dicendo.ſ.q̄ constitutio nō facit mētionē de dominio. Dz dicūt isti q̄ iste respondet ad conclusionē et nō ad p̄batiōes p̄ quas p̄bat cōclusio:q̄ sepe verba itelligūtur de aliquo qō vocaliter nequaq̄ exp̄imitur: lz ergo de dn̄io non fiat mentio vocalis: tamen appellans p̄bat q̄ de dn̄io debet intelligi: et ita per dictā responsionē obiectiones sue minime repellū tur:quia etiā non tanguntur. ⌊ffalsum imponit constitutioni ⁊c. ⌋ hoc deberet iste ostendere ad obiectiones respondendo ⌊cū nulla i ea habeatur de dominio mentio ⌋ verū est vocalis:sed ex hoc non sequitur q̄ de dominio non debet intelligi. Cap̄. lxxxvij.

Tertia ps istī⁹ca. pli improbās adducta p̄ constitutionem.

Quarta ps istī⁹ capli explanans textū p̄dicturois

Ed quia iste hereticus pertinaciē asserit xp̃m ⁊ apostolos nulli⁹ rei tpalis p̄p̄rietatez seu dn̄ium i cōi vel p̄p̄o habuisse. videndū est vtrū eius assertio possit stare: ⁊ q̄ ipse dicit i p̄cedētib⁹ et b̄ etiā supponit q̄ dn̄ium p̄p̄riū de iure būano ē itroductū. Prio q̄ si q̄rit̄ quo iure sit ius p̄p̄rietatis seu dn̄ij itroductū. Ad b̄ dicit iste heretic⁹ q̄ a iure būano ⁊ ciuili. ad q̄ p̄bandū iducit. viij. dī. c. quo iure. vbi dī q̄ iure būano dī. b̄ villa mea est. b̄ seru⁹ me⁹ ē. b̄ dom⁹ mea ē. Itē iduc dictū clemēt̄ q̄ recitatur. xij. q. i. c. dilectissimis vbi sic dī. cōis vsus oim q̄ sūt i mūdo oīb⁹ boīb⁹ eē debuit: ꝑ ita q̄ tē ali⁹ b̄ dicit eē suū ⁊ ali⁹ illō ⁊ sic iter mortales fcā ē diuisio ⁊ itelligit p illō q̄ dicit p ii quitatē debere itelligi ius humanū.

Scōa pars istī⁹ capituli declarās textu cōstituroīs

In ista pte pertractat iste assertionē p̄cipalē appellātis q̄.ſ. xp̃s ⁊ apli nulli⁹ rei tpalis p̄p̄etatē habuerūt nec i cōi nec ꝑticulari. ⁊ dicit̄ i duas ptes: q̄ p̄mo pertractat quādā q̄onē aliā icidētalē. scōo pertractat q̄onē p̄cipalē. ibi scōo q̄rit̄. p̄ma i tres: quia p̄mo p̄ponit duas q̄ones q̄s itendit pertractare. scōo ponit assertionē appellātis circa q̄onē icidētalē ibi scriptura sacra. 1ā plana ē ⌊p tinaciter asserit ⌋ b̄ dicūt isti eē falsū p̄p̄ duo p̄mo quia veritatis assertio non est pertinax sed fidelis Secundo quia esto q̄ assertio esset

Tertia ps istius capli notans textum.

falsa:tamē appellans nō esset pertinax cū patus sit corrigi i omib⁹:si errat per concilīū generale ⌊ Dñium ꝓprīū ⁊c. ⌊ bñ dī dñium proprīū:q; dñium qđ nō ē ꝓprīū nō ē de iure būano introductū. ⌊ Jus ꝓprietatis seu dominij. ⌋ Ex hoc pz aperte:q; iste loquit tm̄ i ista cōclusione de dñio qđ ē ꝓprietas. ⌊ A iure būano ⌋ generaliter dicit a iure būano: nō a iure regū ꝑm q; modo vocant reges:q; ante reges fuit dñium:qđ ē ꝓprietas. ⌊ ⁊ itelligit illud qđ dicit p iniquitatē debere itelligi ius būanū. ⌋ B accepit a glosa.xij.q.i.c.dilectissimis. q̄ super ꝟbū p iniquitatē dicit. i.p cōsuetudinē iurisgētiū egtati naturali cōtrariā Lap. lxxxviij.

C. LXXXVIII Prima ꝑs istius capli recitat aliā priculā cōstitutionis.

Criptura sacra

ſ dicit cōtrariū euidenter.ſ.q; imo iure diuino n būano fuerit dñiū introductū Jus em̄ dīnū ē:qđ i scripturis dīnis habemus vt legit.vij.di.c.quo iure i ꝓncipio vbi dī q; ius diuinū ē qđ in scripturis diuinis habem⁹.būanū ius qđ i legibus regū. Jn scripturis aūt diuinis habem⁹ q; anteq̄ leges regū:imo etiā anteq̄ reges essent res alique alicuius erāt:ergo iure diuino aliqs dicere poterat aliquid suū esse.maior pz p. ca. quo iure p allegatū:minor autē ꝓbat etiā ꝓ innocentie statu.vt em̄ q; adam i statu innocentie anteq̄ eua formaret solus dñium habuit rerū tpaliū cōe em̄ dñium cuz solus esset ꝓ illo tpe bñe nō potuit:cū cōio plures req̄rere dinoscatur:⁊ q; dñs fuerit añq̄ eua formaret Ecclīastici.xvij. ꝓbari videt exꝑsse.ibi em̄ dī sic. Deus de terra creauit hominē ⁊ sequit.posuit timorē illi⁹ sup omnē carnē:⁊ dñatus ē bestiarū ⁊ volatiliū.dicit g̃ q; dñatus fuit.Ex quo sequit q; dominiū habuit:a dñio em̄ ꝑm dyonisiū ꝺ di.no. ca.xij.dī dñs dñator ⁊ dñans.ex quo sequit q; ex quo dñatus ē q; dñium habuit:q; autē tunc formata eua nō esset.ptz:q; stati post illa ꝟba ⁊ dñatus est bestiarū ⁊ volatiliū:sequitur creauit ex eo.ſ.adam adiutoriū simile sibi.ſ.euam Ad idē facit sapiētie.ix.vbi dī sic.deus patrū nostroꝝ ⁊ dñs mie q̄ fecisti oia verbo tuo ⁊ sapientia tua cōstituisti hoiem vt dñaret creature tue q̄ a te facta ē ⁊c.Et hoc exꝑresse dicit damascenus.li.ij.c.fi.vt dictū est supra.Jtem post lapsum ꝓmoꝝ parentū añ diluuiū ⁊ ātaq̄ essent reges potuit aliqs dicere:ꝟ est meus ꝓbat gen̄.iij.vbi de⁹ ad Adā dixit.Jn sudore vultus tui vesceris pane tuo :ergo pz q; adaz tunc potuit dicere panē suū:⁊ tamē tunc non erāt regesimo nec hoiesalij nisi soli ꝓmi parētes De abel quoq; q̄ fuit secūdogenit⁹ ꝓmoꝝ parētū dī gen̄. iiij. q; abel obtulit de primogenitis gregis sui ex quo pz q; abel potuit dicere iste grex ē me⁹.Jtē q; p⁹ diluuiū sine iure regū potuerit aliquis dicere suū:pz.Legit em̄ gen. ix.q; noe vineā plantauit ⁊ vinū ex ea productū bibit.puto q; nullus sapiens negabit qui vineā dñs fuerit ⁊ etiā vinū:⁊ tūc nō legimus regē aliquē extitisse.Jtē gen.xij.Dicit dñs ad abraham existētē i terra chanaā Semini tuo dabo terrā hanc:qđ et fecit.Cōstat aūt q; illi de semine suo potuerunt dicere: terra ista nostra est:et hoc non per iura regū: quia eam ex collatione dei habuerunt:non regū.Jtē gen. xxvi.Cum descendisset ysaac in gerara dixit dñs ei. Tibi et semini tuo dabo vniuersas regiones has Quarū regionū dñium semen ei⁹ non ex iure regū sed ex collatione dei habuit. Preterea numeri.xxxi.dicitur q; vniuscuiusq; qđ in preda rapuerat:suū erat .qđ nō erat p iura regū:cum ille populus israeliticus tunc regem non haberet:sed dux moyses eius tm̄ erat Jtem numeri.xxxiij.dominus ad moysem dicit. Precipe filijs israel ⁊ dic ad eos.Quando transieritis iordanē intrātes in terrā chanaā dispergite.cūctos habitatores terre illi⁹. Ego em̄ dedi vobis illam i possessionē quā videtis vobis sorte. Quod et fecerūt vt legit̄ iosue.xiij. Quilibet ergo istoꝝ post diuisionē terre illius portionē illā que ad eum obuenit potuit dicere suā esse:⁊ hoc non iure regū:sed diuino cum tunc tēporis C vt dictū est) regibus non regerēt populus ille. Jtem numeri xxxv.dñs ad moysem dicit. Precipe filijs israel vt dent leuitis de possessionibus suis vrbes ad habitandū et suburbana per circuitū vt ipsi in vrbibus maneant et suburbana sint pro pecoribus et iumentis: qđ etiā fecerūt vt legit̄ iosue.xxij. Ex quib⁹ patet:q; cū dñs precepit filijs israel dare leuitis de possessionib⁹ suis:q; filij israel anteq̄ darent possessiones illas poterant dicere suas esse et etiā leuite ex quo sibi fuerunt date:⁊ hoc non per iura regū cū reges non haberent sed per ordinatioēz diuinā. Ex quibus omib⁹ patet q; in scripturis sacris habemus q; aliquis et in statu innocētie et post lapsum primoꝝ parentū et ante diluuiū et post diluuiuz dicere poterat sine iure regū aliquid esse suuz:et q; de iure diuino sint dñia aliqua probat.xxij.q.ij.ca.i.

Alij legunt vnus quisq; ⁊c.

Jn parte ista iste ꝑpū

Secunda pars istius capituli declaras rectū constitutionis.

gnatus circa predictam questionē improbando assertionē appellantis suā ponit sentētiā et diuiditur in duas partes: quia primo ponit suam assertionem. secundo ad auctoritates ꝑ assertiōe ꝓtraria allegatas respōdet ibi

Ex predictis itaq; ꝓma ī tres diuidit̄.quia ꝓmo ostendit q; dn̄ium rerū tpaliū non iure bn̄ano ꝫ diuino extitit itroductū.scd̄o ostēdit q; dn̄iuz rerū tpaliū nō potuit dari boibus iure bn̄ano:sed diuino tm̄mō.Tertio ostēdit q̄d circa dn̄ium rerū tpaliū iure bn̄ano ē inductū scd̄a ibi. adhuc q; nullo iure. tertia ibi. verū ē tn̄.In ꝓma igit̄ parte ꝓmā conclusionē probat tali ratione.Jus diuinuz est quod in scripturis diuinis habemus.Jus humanū quod ī legib⁹ regū:ꝫ ī scripturis dīnis bēm⁹ q; añq; essent reges tpalia ad aliquoz dn̄iū ptinebāt ḡ iure diuino nō iure bn̄ano rerū dn̄iū extitit itroductū.Maiorē oñdit p auctoritatē augustini q̄ ponit̄ di.viij.c.quo iure.Circa ꝓbationē minoris ꝓmo oñdit p tres auctoritates:q; dn̄iū ꝓpū rerū ī statu inocētie fuit iductū:7 n̄ reges: ꝫstat ḡ q; a deo. scd̄o ibi Jtē q; p⁹ lapsū ꝓbat p duas auctes q; dn̄iuz tpaliū post lapsū añ diluuiū absq; legib⁹ regū fuit iductū Tertio ibi. Jtē q; post diluuiū. ꝓbat vna auctoritate q; post diluuiū dn̄iū rerū fuit iductū absq; legib⁹ rex.Quarto ibi Jtē gen̄.xij. ꝓbat p duas auctes q; aliq̄rū rerū dn̄ium fuit iductū absq; legib⁹ regū. Sexto ibi. Jtē numeri xxxij:ꝓbat p tres auctoritates q; aliquarū rerū dn̄iū fuit iductū imediate a deo. Sz isti impugnatores spl̄a b̄ dicta reputātes erronea sic ꝓcedūt. Primo em̄ quicq; ꝯclusiones q̄s putāt catholicas ꝓbāt conāt̄.Scd̄o nitūt oñdere q; ꝑles errores ī hac serie ꝓtinētur.Tertio discurrēdo p lr̄am ad auctoritates singulas sat tagūt rndere.Circa ꝓmū ꝓmo dicūt q; ī statu inocētie nullū fuit dn̄iū ꝓpm̄. b̄ ꝯclusio tractata ē supra.c.xxvi.7.xxvij.7.xxviij. ī quo de ipa ptrāsit̄ ad pn̄s.Scd̄a ꝯclusio quā ꝓbāt est q; ꝓmū dn̄iū tpaliū ꝓpuz post lapsū fuit iure humano seu ordinatōe aut volūtate bn̄ana iductū.bāc ꝓbāt sic. Prima diuisio dn̄ioz q̄ legit̄ ī scīptura fuit iter abel et cayn. sic em̄ legitur gen̄.iiij.ffuit aūt abel pastor ouiū:7 cayn agricola.ffactū ē aūt post multos dies vt offerret cayn d̄ fructib⁹ terre munera deo: abel quoq; obtulit d̄ ꝓmogenit̄ gregis sui:7 d̄ adipib⁹ eoz 7 respexit dn̄s ad abel: et ad munera eius.ad cayn aūt 7 ad munera ei⁹ nō respexit. Ex hijs ꝟbis colligit̄ q; isti duo bn̄erūt rerū diuersarū distincta dn̄ia: ꝫ n̄ legit̄ q; ista diuisio fuit fca ꝑcepto dīno:ḡ volūtate bn̄ana fuit ꝓma dn̄io rū diuisio itroducta.Sz forte obijciet aliq̄s d̄ b̄ duplicit̄. Primo q; añq; nasceret cayn vel abel dixit dn̄s ad adaz. In sudore vultus tui vescer⁹ pane tuo. sicut h̄ gen̄.iij. ḡ adā hēbat panē añ filios. Jtē in eod̄.c.legit̄ fecit quoq; dn̄s de⁹ ade 7 vxori ei⁹ tunicas pelliceas 7 induit eos.Ex q̄b⁹ ꝟbis dat̄ intelligi q; vterq; d̄ dono dei habuit ꝓpriā pelliceā: ḡ nō solū ātē natiuitatē cayn 7 abel fuit dn̄ioz distinctio: ꝫ etiā imediate a deo fuit dn̄ioz distinctio introducta. Sz ad vtrāq; istarū obiectionū rn̄ dēt isti q; lz iter ꝓmos parētes fuerit rerū diuisio q̄tū ad vsū:oēs tn̄ fuerūt cōes q̄tū ad aliquale dn̄ium q̄d ꝓpter vinculū matrimonij ac cōcordiā 7 amorē inter ipsos satis videt̄ ꝓbabile:stante em̄ amore 7 concordia inter ipsos nō videt̄ q; debuerūt aliqua rōne moueri ad diuidendū tpalia inter se quo ad dn̄ium 7 ꝓprietatez. Dicunt etiā q; esto q; diuisissent inter se res tpales quo ad dn̄ium et prima dn̄iorū diuisio nō fuisset iter cayn 7 abel:tn̄ adhuc volūtate bn̄ana prima dn̄ioz diuisio fuisset inducta. Nā ante q̄ adā pane vesceretur:7 ante q̄ eis deus daret pelliceas legit̄ q; cū cognouissent se esse nudos ꝯsuerunt folia ficus:7 fecerūt sibi perizomata.nō apparet aūt̄ q; pl⁹ appropriauerint sibi pelliceas q̄ perizomata ḡ si pelliceę 7 alie res fuerūt diuerse inter eos quo ad dn̄ium:sequit̄ q; perizomata fuerūt diuersa iter eos quo ad dn̄ium 7 nō ex spāli ꝑcepto diuino:ꝫ volūtate bn̄ana:ergo voluntate bn̄ana fuit prima dn̄ioz distinctio itroducta.

Solutio.

Tertia cōclusio ē q; iure bn̄ano absq; legibus regū ꝑm q; reeges d̄ duces: comites: barones 7 alios seculares principes diuidūtur multarū rerū distincta dn̄ia 7 diuersis tpor⁹ itroducta fuerūt.hoc ꝓz aperte de diuisione facta inter filios filiorū noe.gen̄.x.d̄ q̄b⁹ dicit̄ ab hijs diuise sūt ī sule gentiū ī regionib⁹ suis.ffMulta alia de diuisione terrarū subdunt̄ ibi. q̄ diuisio volūtate 7 ordinatione bn̄ana facta fuit

Tertia cōclusio

Quarta cōclusio ē q; aliquarū rerū tpalium diuersa 7 distincta dn̄ia imediata ordinatiōe diuina itroducta fuerūt:q̄d p plures auctoritates allegatas ab isto aperte ꝓbatur. b̄ em̄ ex deutro.ij.patenter ostenditur. vbi dn̄s ad moysem.Transibitis per terminos fratrū vestroz filiorū esau qui habitant in seyr 7 timebunt vos.Videte ergo diligenter ne moueamini cōtra eos. Nec em̄ dabit vobis de terra eoz quātū pōt vnius pedis calcare vestigiuz quia in possessionē dedi esau montez seyr. Et post.nec pugnes contra moabitas nec ineas aduersus eos pliū. Non em̄ dabo tibi q̄q̄ de terra eoz quia filijs loth tradidi ar in possessionē.Ex hijs ꝓz q; predictoz regionū seyr 7 ar dn̄ia ex spāli ordinatione diuina filijs esau et moab data fuerūt.Et si diceret̄ q; hoc nō fuit nisi per ispiratiōē vel approbationez occultā Nō p spāle ꝑceptū hoc de q̄busdā aliis dici nō pōt. Nam vt h̄ Exodi.xij. filij israel ī exitu

Quarta cōclusio

Alij legunt non ar sed eam. Corrolarium.

de egypto. de p̄cepto dñi spoliauerūt egyptios: ⁊ ita de spāli ordinatiōe et p̄cepto diuino spoliorū acquisierūt dñium: et ita iure diuino aliquarū rerū dñium extitit introductū: qō per alias auctoritates scripture diuine posset copiose ꝓbari: ꝫ p̄dicta sufficiant. Quinta cōclusio

Quinta cōclusio ē q̄ post ꝓmulgationē euangelij ⁊ euacuationē legaliū oim tpaliū ꝓpria dñia noua a iure humano fuerūt: ⁊ nō a iure diuino. Neq; ex aliqua collatione dei spāli. Hoc ꝓbatur Nam ab illo tpe: neq; iudei: neq; xp̄iani: neq; pagani aliq̄d iure diuino nouiter possidebāt: ḡ ex tūc nullū fuit nouū dñium iure diuino cū oēs tūc fuerūt iudei xp̄iani ⁊ pagani. Q iudei tūc nō possidebant aliq̄d nouiter iure diuino patet q: de iure diuino nō possidebant nouiter alia a iudeis q̄ illa q̄ ex p̄cepto scripture diuine acquirebāt: ꝫ illa p̄cepta iā cessauerāt ḡ iure diuino nihil nouiter possidebāt. Q etiā xp̄iani nō possidebāt aliquid nouiter iure diuino. ꝑ q: nulli⁹ rei dñium i spāli ex collatiōe dei spāli acquisierūt: q: i toto nouo testamēto nō legit q deus rē aliquā tpalē dederit xp̄ianis quo ad dñium i spāli: nisi dicas q xp̄s pauerit turbas: ꝫ ex h̄ nō sequit q post ꝓmulgationē euangelij et euacuationē legaliū aliq̄d spāliť dederit xp̄ianis. Ex h̄ etiā q pauit turbas nō seq̄t q dederit eis dñuz panū ⁊ piscū q: dictos panes et pisces nō dedit eis nisi ad comedēdū. Obiectio.

Obiectio. ꝫ forte dices q clerici acquirūt dñia rerū iure diuino: q: ex nouo testamento eis debenť stipēdia dicēte xp̄o. Luce. x. dign⁹ est operari⁹ mercede sua. ⁊. i. corinthi. ix. dicit ap̄lus. q̄s militat suis stipendijs vnq̄. ⁊ ibidē q̄ altario deseruiūt cuz altario ꝑticipant. Ita ⁊ deus ordinauit hijs q̄ euāgeliū ānūciant de euangelio viuere. Ex quib⁹ verbis dat itelligi q ex ordinatione diuina ānūciantib⁹ euangeliū tpalia debenť stipendia: ḡ tpalia possidēt iure diuino. Ad h̄ dicūt q ista ordinatio dei est ordinatio generalis nullā rē tpalē spāle determinās: ⁊ iō ꝓpter talē ordinationē generalē nō dicunť aliqua possideri iure diuino ꝓut nūc loq̄mur. quēadmodū em̄ q̄uis ex ordinatione dei generali diuites debeant dare elemosynas pauperib⁹: et tn̄ elemosyne date pauperibus nō dicūtur possideri iure diuino: ꝫ iure humano: q: i ordinatione dicta dei gñali nulla res tēporalis specificať: sic licet ex ordinatiōe dei generali teneātur fideles tribuere necessaria annūciantib⁹ euangeliū ⁊ alijs clericis officio diuino insistentib⁹: tn̄ ꝓpter h̄ illa que danť eis nō dicūtur possideri iure diuino: ꝫ iure humano: q: ex voluntate hūana ꝓcessit q ista tpalia ⁊ nō alia ipsis data fuerunt ⁊ ita talia possidentur a clericis iure humano

Solutio. Iterū licet ex ordinatiōe dei teneanť fideles ānūciantib⁹ euangeliū ⁊ alijs clericis necessaria ministrare: nō tn̄ tenētur eis tpaliū conferre dñium: ꝫ sufficeret eis ad iplendū dictū ꝓceptū diuinū eis absq; dñio necessaria elargiri. Q aūt i eos tpaliū trāstulerūt aliquale dñium boc in ꝓcipio ex volūtate conferētiū dependebat: ⁊ post q̄tū ad aliquas res tpales ex iure humano summoꝝ pontificū ⁊ generaliuz cōciliorꝝ extitit institutū: ⁊ ita clerici q̄cquid possident iure humano possident: q: de⁹ nec i spāli nec in cōi dedit vnum denariū clericis lz ordinauerit q fideles eis debeant necessaria ministrare. Est tamē sciendū q sicut dic glo. di. viij. c. quo iure. Jus diuinū q̄q; sumit ꝓ iure canonico: ⁊ sic cōcedēdū est q aliquid possidetur a clericis iure diuino: sed sic mō nō loquimur de iure diuino. Duplex ē ius diuinum.

Q etiā pagani non possederint ab illo tpe iure diuino: ꝫ hūano q̄ rūcūq; rerū dñium nō est necesse ꝓbare cū no appareat q deus aliq̄d dederit eis in spāli nisi sicut solē suū oriri facit sup bonos ⁊ malos. ꝑz ḡ q post ꝓmulgationē euāgelij ⁊ euacuationē legaliū oia noua tpalia dñia a iure hūano fuerūt ⁊ non a iure diuino: nisi sic oia dñia sunt a iure diuino: q: omne iustū i ꝓceptis diuinis generalib⁹ ꝓtineť. Primus tezreliquium.

Scō ꝑ ꝓncludit impugnationis. Nota quatuor errores ꝑm istos impugnatores sequi ꝓmissa serie continer. Primus est. Prima ꝓbatio. Scō ex ꝓdictis dicūt isti impugnatores q quatuor errores in ꝓmissa serie continenť. Quorū prim⁹ ē q oē ius hūanū quo tpaliū dñia possidebāť i regnis legibus continet: ꝫm q reges cōtra publicas alias potestates ⁊ rectores alios distingūtur. Q em̄ hoc dicat ꝑz ex ꝓsse: cū p h̄ q ante diluuiū ⁊ post diluuiū in populo israelitico non fuerūt tales reges ꝓbare nitať: q illa q̄ tūc habebāt nō possidebāt iure hūano sed diuino: ꝫ q hoc sit erroneū patet aperte q̄a illa sola dominia fuerūt a iure diuino: ⁊ non ab hūano q̄ ex dono dei spāli p spālē reuelationē manifeste possessa fuerūt: sicut ꝑz de spolijs q̄ de egyptijs tulerūt hebrei ⁊ de multis alijs de q̄bus in scriptura diuina fit mētio: ꝫ manifestū ē q hebrei ⁊ alij multoꝝ dñia iuste possederunt: q tn̄ ex dono dei p spālez reuelationē manifesto minime possederunt. Patet de abel et caim. Gen. iiij. ⁊ de abrahā q̄ iure emptionis possedit spelūcā in q̄ sepeliuit vxorē suā Jacob etiā p laborē suū ⁊ industriā multa acq̄siuit: vt ꝑz gen. xxvij. xxx. xxxi. h̄ idē ꝺ ysaac ioseph alijsq; p̄rib⁹ veteris testamēti: ⁊ de paganis multis posset p scripturā diuinā copiose ꝓbari: ḡ ipi talia possederūt iure hūano: ⁊ tn̄ illa iura non cōtinebanť i legib⁹ regū ḡ nō oia iura hūana quib⁹ possidebāť tpalia cōtinebāť i legib⁹ re

gum:g nō oia iura būana quib⁹ possidebātur tpalia cōtinebātur i legib⁹ regū. Secūdus error ē q oia dīna de quib⁹ in sacra scriptura sit mētio fuerūt a iure diuino:7 nō a iure būano. Quem b itēdat pz apte cū p b ꝓbet aliq̄ possideri iure dino:qz ius diuinū i scripturis sacris babem⁹:7 in scripturis sacris babem⁹ q aliq̄ possidebant. Ex quo sequit bm eū:q oia dīna de quib⁹ in scripturis sacris fit mētio fuerūt a iure diuino: nō ab būano. Sed q boc sit erroneū ptz:qz de dīno romanoz:7 alioz multoz paganoz in scriptura sacra fit mētio:7 tn eoz dīna fuerūt a iure būano:nō diuino. Qualiter aūt debeat auctoritas Augustini itelligi:quā iste pro se allegat sup lram apparebit. Tertiꝰ error est:q adā ātecq̄ eua formaret habuit dominiū rerū tpaliū:qđ est ꝓprietas:siue ꝓprū. De isto erroze dictū est supza ca.xxvi.7.xxvij.7 xxviij. Quartꝰ error est:q adā ātecq̄ filios procrearet babuit ꝓprū dīnum panis:quo vescebant. Hoc ꝓbabilit putant isti erroneū: q̄uis boc sufficienter nesciāt demōstrare. Probabilit tn boc tenēt ꝓ eo:q nō apparet rō q potuisset mouere adā ad appropandū sibi panē quo vescebat:quo ad dīnum:cū raro vel nunq̄ inter virū7 vroze: inter quos est sepe mino: dilectio 7 concordia:q̄ fuerit inter Adā7 Euā. talis appropatio panis quo ad dīnum fiat:7 ita nō videt q Adā sibi appropauerit panē quo vescebat:quo ad dīnum: Euā ab eodē dīno excludēdo. Tertio discurrēdo p litterā ad singlas auctoritates inductas respondēt. Imo iure diuino Cōcedi pōt sub vno sensu:q oē dīnus iure diuino extitit introductū ullomō loquēdo quo dic aplus Ro.xiij. Non est ptās nisi a deo Sic nullū est dīnus:nisi aliquomō a iure diuino:qz a deo est oē dīnum. b sic nō loquit iste cū distinguit inter dīna q̄ sunt a iure diuino:et que sunt a iure būano.7 ido quēadmodū dictū est illud dīnum dicit b esse a iure diuino:qđ ex dono dei p spālem reuelationē manifeste diuinā possidet.7 sic non oia dīna sunt a iure diuino. Nō bumano fuerit dīnum introductū Ista negatiua est in oi sensu falsa: sicut probatū est supza:qz dīnum ꝓprū iure būano extitit pmittus introductū. Unde q̄ tenet doctrinā thome q̄d ipe dicat aduertat. Ait eni scda sce q̄stione.xlvij. Ar.ij. ius naturale nō est distinctio possessionū: b bm bumanū ꝺditū:qđ ptinet ad ius positiuū: vt supza dictuz est. Un̄ propetas possessionū nō est cōtra ius naturale. b iuri naturali supaddit p inuentionē rōis būane. Ergo bm istū ꝓprietas dīnoz p inuentionē rōis būane:extitit introducta. Jus ei diuinū est qđ in scripturis diuinis babem⁹ Nō tn omē ius de quo in scripturis diuinis fit mentio:est ius diuinū:nisi sicut oia iura diuina sunt:q̄a oē iustū est a deo imediate vel mediate. Et legit vij. dist. ca. quo iure Dis ita respodet:licz in lege7 euāgelio ius naturale cōtinet: nō tn q̄cunq̄ in lege7 euāgelio ptinētur naturali iuri coberere ꝓbant. Et bumanū ius:qđ in legibus regū Jstud fuit verū p tpe augustini p quo ipe ꝺ hereticos sui tpis loqbat: qz pro tpe illo cūcte nationes regib⁹ subiecte fuerūt a noie regū imperatozes nullaten⁹ excludendo:7 tō illo tpe oia dīna tpalia iure imperatorū vel regū possidebant:b p multa aliis tpib⁹ nō babuit veritatē nisi extēdēdo nomē regis ad oēs q̄ sup alios aliquā obtinēt potestatez: qđ tn forte i pma rerū diuisione non babuit vitatez:qz forte cayn7 abel absq̄ auctoritate ꝓpria: ꝓpa auctoritate iter se res aliquas diuiserūt quēadmodū abrabā7 loth ꝓpa auctoritate vt bz gen.xiij. regiones iter se diuisisse videtur. Quem sic accipiēdo stricte nomē regū būanū ius nō sp fuerit i legib⁹ regū:claret apte:qz vnusq̄sq̄ populus7 ciuitas vt bz i decretis di.i. pōt sibi ius ꝓprū constituere:g̃ absq̄ regib⁹ pnt populi7 ciuitates ac alie cōmunitates sibi iura būana ꝟstituere qđ cōstat multos populos7 ciuitates fecisse. vnde7 romani aliq̄n regib⁹ caruerūt:7 tn būanis legibus vtebāt:7 etiā leges tūc fecerūt būanas:7 tūc eoz legib⁹ aliqua possidebāt. In scripturis aūt diuinis babem⁹:q anteq̄ leges regū imo etiā añq̄ reges essent:res alique alicui⁹ erāt Jstud bz veritatē:qz añ tpa regū possidebant alique res iure diuino:7 alique iure būano: q̄uis non iure regū. g̃ iure diuino aliq̄s dicere poterat aliq̄d suū ee b est cōcedēdū:q̄uis ex ātecedēte p̄cise sumpto nō sequat:b ex illa affirmatiua nō seq̄tur ista negatiua. nibil tunc possidebatur iure būano maioz pz7c. er maioze7 minoze cū vtraq̄ sit affirmatiua nō seq̄tur b negatiua:q añ reges nō fuit dīnum introductū iure būano:nec etiā ex vi forme arguendi seq̄t bec affirmatia:añ reges poterat aliq̄s dicere aliquid esse suū iure diuino:q: premisse nō disponūtur in modo7 figura: nec i aliqua forma debita arguēdi: sicut exercitatis i p̄ncipijs dialectic̄ claret apte: qz tn ꝓclusio quā vocaliter explicat bn itellecta ē vera: nō opz defectū argumēti exponere. Solus.s. adam dīnum babuit. q̄uis solus ante formationez eue babuisset dīnum nō tn ꝓpter boc fuisset ꝓprū:sicut si omēs monachi alicui⁹ monasterij morerēt ꝓter vnū ipe solus tūc haberet dīnum bonoz monasterij:7 tn illud dīnū nō esset ꝓprū:sed cōmune boc est cōcandū:nec

Cayn et abel sicut abrabā7 loth ꝓpria auctoritate regiones inter se diuiserūt.

ipse tunc esset ꝓphetarius: sicut dictū ē supra ca. xxvij. Cū cōio plures requirere dinoscatur nisi a casu accidat ipedimentū. Maūt tūc formata eua nō esset: hoc dictū est supra. c. xxvij. ⁊ Constituisti hominē vt dñarēt creature tue ⁊c ⁊ Ibi accipit homo tā ꝑ masculo q̄ ꝑ femina: ⁊ ita ex illa auctoritate concludi nō pōt q̄ adam ante formationē eue habuit dñium tpaliū: ⁊ licet habuisset tūc dñium: tñ nō habuisset tūc dñium qđ ē ꝓphetas. ⁊ Et hoc expresse dicit damascen⁹ ⁊ Ad hoc dictū ē ca. xxvij. ⁊ q̄ post lapsū primoꝝ parentū ante diluuiū ⁊ an q̄ essent regespotuit aliquis dicere ħ ē meū ⁊ hoc est cōcedendū: ħ ex hoc nō sequit q̄ illud dñiū nō erat itroductū iure būano lz sequat q̄ nō erat itroductū iure regū: nec appellans dicit q̄ dñium erat primo itroductū iure regū ħ q̄ erat introductū iure būano: multa aūt fuerūt iura būana q̄ nō fuerūt iura regū ⁊ vescer pane tuo ⁊ iste panis fuit ade quo ad vsū ⁊ quo ad dñium cōe aliquomō: lz nō quo ad dñiū ꝑprium sibi ⁊ optulit de primogenitis gregis sui ⁊ iste grex erat sui⁹ iure būano: lz nō iure regum ⁊ q̄ post diluuiū sine iure regū potuerit aliqs dicere suū ⁊ hoc cōcedendū ē: qz tunc etiā iure būano poterat aliqs dicere aliqđ eē suū ⁊ noe vineaz plantauit: illa vinea erat noe ⁊ lz forte nō ꝑpa sibi sine iure regū: ⁊ forte sine iure humano: cū hoc tñ stat q̄ prima dñioꝝ diuisio fuit facta volūtate būana ⁊ Semini tuo dabo terrā hanc ⁊ Ex hoc sequitur euidenter q̄ dñium aliquarū rerū tpaliū iure dīno absq; iure būano extitit introductū: ħ illud nō erat primū dñium ꝑprium ⁊ Tibi ⁊ semini tuo dabovniuersas regiones bas ⁊ Ad istā auctoritatē respōdet sicut ad priorē ⁊ vniuscuiusq; qđ i pdarapuerat suū erat ⁊ Ex hoc bene sequit q̄ illa dñia nō erant per iura regū ⁊ Ego dedi vobis ī possessionē quā diuidet vobis sorte sic i ꝑcedente concedendū est: q̄ illa dñia nō erant ꝑ iura regū ⁊ dent leuitis de possessionib⁹ suis ⁊ cōceditur q̄ ille possessiones nō possidebant legib⁹ regū: cū hoc tñ stat: q̄ prima dñioꝝ diuisio iure būano extitit introducta ⁊ Ex q̄bus omibus ptz: q̄ in scripturis sacris habem⁹ q̄ aliquis et in statu innocentie ⁊ post lapsū primoꝝ parentū: ⁊ post diluuiū dicere poterat sine iure regū aliquid eē suū ⁊ Ista conclusio habet sensū verū quia in statu inocētie poterat adā dicere sine iure regū aliquid esse suū: quo ad potestatē vtendi: ⁊ quo ad dñiū. Post peccatū vero primoꝝ parētū sine iure regū poterat aliqs dicere aliquid esse suū quo ad vsum et quo ad dñium aliquo modo cōe. ſ. tā adam q̄ eua. Alius vero sine iure regū poterat dicere aliquid esse suū quo ad dominiū proprium iure humano inductū. Post diluuiū aliqui poterāt sine iure regū dicere res aliquas esse suas iure diuino: et aliq̄ poterāt dicere res aliquas esse suas iure humano: ⁊ tamē sine iure regū: ⁊ ita ptz q̄ ista cōclusio in nihilo assertiōi derogat appellātis: qz ipe nō intēdit q̄ ois dñioꝝ diuisio fuit introducta iure regū: vt reges cōtra ptātes alias distinguūt. Sed intēdit q̄ ꝑma dñioꝝ diuisio fuit introducta iure būano sine iure regū sic noie sumpto. Postea vero aliqua dñia iure diuino introducta fuerūt. Tēpore vero bri Augustini oia dñia fuerūt a iure regū cōprehendēdo impatores sub nomie regū ⁊ tunc oēs regiones regib⁹ subiecte fuerūt: et ita si iste sciret dñia et tēpa distinguere: posset concordare scripturas ⁊ De iure diuino sint dñia aliqua ꝑbat. xxiij. q. vij. c. i. ⁊ Dictū capl̄z hic male allegat. Verba ei dicti capituli et q̄bus posset accipi assertio supradicta sunt hec Quis res quecūq; frena nō rōne a quoq; possideri possit: nisi vel iure diuino: quo cūcta iustoꝝ sunt: vel iure būano qđ in ptāte est regū? In bīs aut verbis non babet q̄ aliqua dñia sint iure diuino: qz tunc ꝑm verba ꝑdicta cuncta essent iustoꝝ quo ad dñiū: qđ tñ falsū est qz si cūcta essent iustoꝝ: quo ad dñium: alij nō baberēt i bīs iustū dominiū: qđ falsū est. Nō ergo intēdit Augustin⁹ q̄ iure diuino cuncta sint iustoꝝ quo ad dominiū. sed intēdit q̄ iure diuino cūcta sunt iustoꝝ: quo ad dignitatē habendi. Hoc est iusti digni sunt oibus: ipij nullis reb⁹ sunt digni. licet multaru rerū habeāt verū ⁊ iustū dominiū: quo tamen iusto dominio sunt indigni. Capl̄m. lxxxix.

Ca. LXXXIX. In prima parte istī⁹ capituli alia recitat cōstitutio onis particularis

Dhuc q̄ nullo iure humano: sed solū diuino dñiū tēporaliū rerū potuerit hoibus dari. ptz. Cōstat enī q̄ rex aliquā aliqs dare nō pōt nisi cui⁹ est: vel alius eius volūtate: nec est dubiū: ⁊n deus oīm tpaliū: vel iure creatiōis (qz illa de nihilo creauit) vel iure factionis: qz de sua materia illa fecerat dñs esset: g̃ nullus rex de illarū dñio: nisi de volūtate dei potuit ordinare. Cū ꝑz q̄ neq; iure naturali ꝑmeuo: si ponatur ꝓ illo iure quod omnib⁹ animātibus est cōmune. cum illud ius nihil statuat sed inclinat: seu dirigit ad alia omnib⁹ aiantib⁹ cōmunia faciēda. Nec iure gentiū: nec iure regū seu imperatorū fuit dominiū temporaliū rerū introductū: sed per dominū: qui erat ⁊ est earuz rerum domin⁹: fuit collatū primis parentibus vt patet genesis. i. Quarū rerum Adam q̄diu solus fuit. i. āteqū eua formaretur sol⁹ vt videt

dñs extitit: vt superius est ostensum.

Secunda pars in qua ponitur explicatio precedentis particule.

In parte ista ostēdit q̄ rerū dñium tpaliū nullo iure būano potuit dari hominib⁹: sed iure diuino tm̄modo. Et ē ratio talis: deus est dñs oīm rerū: ergo sol⁹ deus vel aliquis de voluntate eius potuit dñiū tpaliū dare hominib⁹ Sed isti impugnatores dicunt q̄ iste hic cauillose p̄cedit: z in nichilo tangit mentē appellantis: quia non intendit appellans q̄ dñiuz tpale cōe p̄mo fuit a iure humano: sed intendit q̄ prima dñioꝝ diuisio est a iure humano. Ratio aūt istius p̄cedit de dñio cōmuni primo dato hominibus z ita nullatenus est contra appellantem.

Tertia pars ipsius primo predicta.

Quarta ps capli vsq; ibi ſam̄ p̄cedit.

⌊Solū diuino. s. iure dñiū temporaliū rerū potuerit hoibus dari ⌋ Istud nō habet veritatez de omi dñio: quia tunc modo nullus posset licite transferre dñium alicuius rei in aliuz nisi sibi deus reuelaret q̄ hoc sibi placeret quod ē erroneū: si ergo habet veritatē de dñio primo dato hoibus debet intelligi: sed illud dñium fuit cōe nō p̄priū ⌊cōstat em̄ q̄ rē aliquā aliquis dare non p̄t: nisi cuius est ⌋ hoc verū est quādo vnus solus est dñs rei: sed quando plures sunt dñi: licet vnus principalis: et ali⁹ minus principalis seu secūdarius nō est verū: et ideo quādo ⌈solus deus erat rerū tēporaliū dominus: null⁹ potuit eas dare hoibus nisi de⁹ vel volūtate dei: sed postq̄ hoines primi effecti fuerunt aliquo modo dñi in cōmuni tēporaliū rerū potuerūt post pcm̄ illas res dare z īter se diuidere. z ita prima collatio tēporaliū facta hoibus fuit a solo deo: sed diuisio earum dē quo ad dñia fuit a iure humano ⌊ vel alius ei⁹ volūtate ⌋ hic inuit q̄ aliquis p̄t dare rez cuius nō habet dñium. Ex quo sequitur q̄ aliq̄s p̄t dare pecuniā: cuius nō h3 dñiuz: z per ꝑns p̄t vti pecunia cuius nō habet dñiū: q̄ alibi negat ⌊ ergo nullus rex de illarū dñio nisi de voluntate dei potuit ordinare ⌋ verū ē q̄ omnia fiūt de volūtate dei iubente vel pmittente: sed hoc nō est ad p̄positū ⌊ nec iure gētiū nec iure regū: seu imperatorū fuit dñiū rerū tpaliū introductū ⌋ istud verū de cōi dñio: q̄ datū fuit oib⁹ i ꝑmis parētib⁹: de dñijs p̄priis nō est verū nec sequitur nisi sophistice ex pmissis ⌊ Solus vt vī dns extitit ⌋ ℔ non ꝓbat sufficienter ⌊ vt superi⁹ est ostēsū ⌋ ℔ sophistice

Cap. XC Prima pars isti⁹ capli recitat aliam cōstitutionis cū iter gticulā.

Ērum est tamen q̄ de iure gentiū multi modi acquirendi dñium z nōnulli per iura ciuilia seu impalia fuerūt introducti. Itē modus agendi p̄o istis rebus tēporalibus in iudicio

.i. forma certa ꝓponēdi ius suū in iudicio fuit per iura ciuilia introductus.

In parte ista ostenditur quid p ius humanū circa rerū dñiuz est introductū. dicēs q̄ modi acq̄rendi dñiuz: z modus agēdi p̄o tpalibus in iudicio humano inducti fuerunt. Omia q̄ hic dicūtur sunt pure affirmatiua: z pure affirmatiue intellecta ꝓtinēt veritatē: lz si intelligerētur negatiue ēent erronea iudicāda. iō isti ipugnatores ista ℔ neq̄q̄ repugnāt. ⌊ Multi modi acq̄rendi dominiū: z nōnulli p iura ciuilia seu impialia fuerūt inducti. ⌋ Ex hoc patet q̄ ius ciuile aliud q̄ formulas agēdi in iudicio introduxit: cui⁹ oppositū iste dicet i p̄te sequēti: cū extra iudiciū multis modis per ius ciuile inductis rerū acq̄ratur dñium. Nā p vsucapionē z p̄scriptionē p ius ciuile inductas ātē oē iudiciuz acquirit dñiuz tpaliū rerū: z ita iste sibi ꝙ̄i ꝙ̄dicit apte

Cap. XCI In prima parte isti⁹ capituli alia recitat cōstitutionis particulam

Ex ꝓdictis itaq; patet: q̄ nō obstat cap̄lm quo iure in contrariū allegatū. Loquit enim de iure agēdi in iudicio: cuius formulas ciuile ius: z nō aliud introduxit. Et hoc voluit dicere Augustin⁹ i. ca. Quo iure. quādo dixit Tolle iura impatoꝝ: z quis audet dicere. hec villa mea est: meus est iste seruus: mea est hec domus: quasi diceret nullus p̄t in iudicio ꝓponere hec: nisi per impatoria iura: q̄ ius actionuz formulas introduxit. Vel p̄t dici q̄ ℔ dicebat Augustin⁹ cū hereticis disputādo: non q̄ hoc p̄o veritate teneret. s. q̄ dñium de iure diuino nō eēt. z q̄ ita sit. ptz. Quia. xxiij. q. vij. ca. i. ipe idē Augustin⁹ cōtrariū dixit expresse vbi sic dicit. Quis res q̄cunq; terrena non recte a quocunq; possideri possit: nisi vel iure diuino quo cuncta iustoꝝ sunt: vel iure humano quod in potestate est regū terre z̄c.

Scōa ps isti⁹ capituli i qua ponitur explicatio textus predicti.

In ista ꝑte respondet ad auctoritates p̄o assertiōe cōtraria allegatas. Et p̄mo ad primā. Scōo ad scōam in ꝑte ímediate sequēti. Itez nō obstat. Prīa potest diuidi in duas ꝑm q̄ duas responsiones ponit scōa ibi. Vel p̄t dici. Est autez p̄ma respōsio hec: q̄ Augustin⁹ loquit de iure agēdi: cui⁹ formulas ius ciuile: z nō aliud introduxit. Scōa est q̄ Augustin⁹ loquit tm̄mō disputādo: z nō ꝑm intentionē. Sed isti ipugnatores dicunt q̄ iste dupliciter errat. Primo in hoc: q̄ dicit ius ciuile formulas actionū: z nō aliud iduxisse. Scōo i hoc: q̄ dicit Augustinū p̄dicta verba nō dixisse tanq̄ vera. Ꝑ eni primū sit erro

Tertia pars isti⁹ capituli declarās adducta per constitutionē.

Quarta ps isti⁹ capli declarās textū siue lām. Coꝛelariū.

Tertia ps i istius capli in qua ipugnatores dicunt appellātē in duobus errasse. z ad euidentiā p̄mi erroris dicūt ius ciuile z ius naturale multiplicit accipi posse.

neum manifeste ostenditur. Ad cui⁹ euidētiā dicunt esse sciendū q⁹ ius ciuile vt notat glo⁹ sa di.i.⁊ ius ciuile multipliciter accipit: q⁹ qñ q⁹ dicitur ius ciuile: illud ius qđ non est natu rale: vel ius gentiū: sed hoc mō ius canonicū dicit ius ciuile. Secundo mō dicit ius ciuile omē illud qđ nō est ius canon⁹cū. Tertio mō ius ciuile dicit ius.xij.tabularū. Quarto mō dicit ius ciuile ad differentiā iuris pretorij: lz aūt accipiat ius ciuile p iure hūano qđ nō est canonicū q̄uis appellās si diceret dīnium esse a iure ciuili acciperet magis large ius ciuile scz p iure hūano. Sic ergo accipiendo ius ciuile. s. pro iure hūano q̄uis nō sit canonicū: erroneū est dicere q⁹ ius ciuile nihil nisi formulas actionū induxit: qđ scripture diuine contradicit apte. Nā p̄mo regū. c.xxx. sic habetur Equa em̄ pars erit descendētis ad preliū ⁊ remanentis ad sarcinas ⁊ similit diuidēt. Et factū ē ꝟ ex illa die: et deinceps cōstitutū ē ⁊ p̄finitū: ⁊ quasi lex i israel vsq⁹ ad diē hanc. Ex quib⁹ verbis colligit euidenter q⁹ p illi⁹ p̄dictū cōstitutū a dauid remanētib⁹ ad sarcinas portio prede extitit acquisita: g̃ nō tm̄ formule actionū sed etiā rerū diuisio p ius ciuile qđ dauid rex cōstituit fuit inducta. Itē gen̄.xlvij. sic scribit. Ex eo em̄ tpe vsq⁹ i p̄ntem diē i vniuersa terra egypti regib⁹ quita pars soluitur et factū ē quasi i legē: absq⁹ terra sacerdotali q̄ libera ab hac cōditione fuit. Ex quib⁹ ꝟbis patēter habet q⁹ p legē istitutā ex ordinatiōe ⁊ sapientia ioseph regib⁹ egypti quita ps acq̄rebatur: g̃ lex illa nō tm̄ formulas actionū: ꝟ etiā dīniuz quinte partis induxit. Q rerū dīnia etiā extra iudiciū iure hūano acq̄rāt testatur expresse ysodorus: q̄ vt hz i decretis dist.i.ait. Ius gētiū ē sedū occupatio edificatio munitio bella captiuitates seruitutes postliminia Ex quib⁹ ꝟbis hz q⁹ iure gentiū nō solū formule actionū: ꝟ etiā sedū occupationes seruitutes ⁊ postliminia sunt inducta. Itē vt ibidē hz idē ysidorus ait ius militare ē belli iferēdi solēnitas: et infra. Itē prede decisio ⁊ p̄sonarū laborib⁹ ⁊ qualitatib⁹ iusta diuisio: ac p̄ncipis portio: g̃ iure militari qđ est ius hūanū nō tm̄ formule actōnū: ꝟ etiā p̄de diuisio ⁊ portio p̄ncipis sūt inducte. Itē sicut dictū ē supra vsucapiones ⁊ p̄scriptiones p iura ciuilia sūt inducte ꝟ p vsucapiones: ⁊ p̄scriptiones rerū dīnia acquirūtur: g̃ p iura ciuilia aliud q⁹ formule actionū inducit. Secūdo dicūt q⁹ errat cū dicit augustinū dixisse ꝟba p̄dicta nō q⁹ ea p veritate teneret: ꝟ tm̄mō cū hereticis disputādo. Naz si augustin⁹ dixit illa ꝟba cū hereticis disputādo: aut accepit ipsa tāq⁹ falsa simpliciter: aut tanq⁹ vera: aut tanq⁹ falsa tamē ab eis cōcessa aut tanq⁹ dubia: si accepit ipa ꝓtra hereticos tanq⁹ falsa simplicit per ipa nō potuit eos cōuincere: et ita ianit laborauit: si accepit ea tāq⁹ vera habet intentū: q⁹ dicit ea tāq⁹ tenēs ipsa pro veris: si accepit ea tanq⁹ falsa: tamē ꝓcessa ab hereticis. hoc est oino falsuz: q⁹ hereticī cōtra quos disputauit Augustin⁹: ipsa nō reputauerūt vera: cū ipi dixerunt: vt recitat Augustin⁹ ibidē. Quid nobis ⁊ impatorie⁹ quasi dicerent res nostras ab impatorib⁹ non tenem⁹: g̃ ipi illa verba mime ꝓcedebāt. Nec accepit ea Augustin⁹ tanq⁹ dubia: q⁹ tūc p ipa hereticos minime conuicisset: sed inanit laborasset: ⁊ ita Augustin⁹ verba p̄dicta tanq⁹ vera: cū ipa acceperit: nō tanq⁹ dicta ab alijs recitādo: ꝟ simplicit asserēdo. Loquit enī de iure agendi in iudicio. Verū est: q⁹ loquit de iure agēdi: cuz dicit quo iure defendis villas eccl'ie. Et etiaz loquit de iure possidendi: cū dicit vnde quisq⁹ possidet q̄ possidet: nōne iure humano. Cui⁹ formulas ius ciuile: ⁊ nō aliud introduxit. Affirmatiua est vera. ꝟ negatiua est erronea: q̄a ius ciuile etiā rerū dīnia introduxit. Quis audet dicere. Scz in iudicio: vel extra iudiciuz quasi diceret nullus: q⁹ tolle iura impatoris: ⁊ quis: ex conscia extra iudiciuz. Audeat dicere hec villa mea est: q̄si dicat null⁹ pōt in iudicio ꝓponere boc: nisi per impatoria iura Ex ista negatiua sequit alia negatiua. s. q⁹ null⁹ pōt extra iudiciū veracit ducere: ꝟ est meuz: quo ad dīnium nisi p iura impatoria. ⁊ ita p iura impatoria: nō tm̄ formule actionū: ꝟ etiā vera dīnia inducta fuerūt. Q ius actionū formulas introduxit. Ista affirmatiua est vera: ⁊ etiā ista q⁹ ius multarū rerū dīnia introduxit. Nō q⁹ ꝟ ꝓ veritate teneret Ista negatiua est falsa: sicut ostēsum est Q dīniuz de iure diuino nō esset Istā negatiuā Augustin⁹ nō dixit: cuz hereticꝰ vt iste dicit. sicut expresse ptz in.i.c. Quo iure ꝟ dixit istā affirmatiuā iure diuino: dīni est terra ⁊c. Et affirmatiue dixit omia possideri iure humano: ⁊ ista affirmatiua: oia possidenꝰ iure hūano vera fuit tpe Augustini. Sz āte natiuitatē xpi nō sp fuit vera: q⁹ aliq̄n multa possidebanꝰ iure diuino: ⁊ nō iure hūano. Ista aūt negatiua dīnium nō est de iure diuino tpe Augustini habuit vnū sensum verū: ⁊ aliū falsuz. Si enī intelligat q⁹ dīnium fuerit p̄cise a iure hūano ⁊ nullomō: nec mediate: nec imediate a iure diuino erronea est. Si āt itelligat q⁹ dīnium ꝑtū alicui⁹ rei nō est a iure diuino. ꝟ est non habet ex spāli dono dei p reuelationē specialē manifestato: sic est modo verū: et fuit tpe Augustini: q⁹ dīniuz nō est sic a iure diuino. Aliq̄n

Quarta ps istius capli declarās veritū siue ifam.

Corrolariū.

Scdo impugnatores ītēdūt ostēdere aliū appellātis errorē.

aũt fuit boc falsũ[Ipse idẽ augl.ꝯrariũ dicit expresse falsũ ẽ qz aug. ibidẽ de dño nullã facit mẽtionẽ [nõ recte a quocũqꝫ possit possideri: nisi vel iure diuino] signanter loquitur aug. cũ nota possibilitatis ne exẽplis suis aliquis cõcluderet qꝺ de facto aliqua possideantur iure diuino non illo mõ quo oia a quocunqꝫ possidentur iure diuino possidenẽ: quo cuncta iustoꝝ sunt. vnde dixit sunt ⁊ nõ dixit possidentur: si em dixisset quo cũcta possidẽtur: a iustis nõ eẽt ita apparẽs dictũ augustini: imo falsũ. Nã oia dicũtur esse iustoꝝ: qz iusti digni sunt oibus: licet nõ oia possideant: nec oia sũt iustoꝝ quo ad dñium ⁊ ꝓprietatẽ: ꝫ quo ad dignitatẽ habẽdi ⁊ ita aug. cũ dicit cũcta iustorũ sunt de dño non loquitur [vel iure bũano qꝺ in potestate ẽ regũ terre ⁊c.] qꝺ tpe augustini habuit veritatẽ ꝑm mẽtẽ augustini.

Cap. XCII Prima pars istius capli recitat aliam cõstitutionis cũ iter gticulã.

Tem non obstat

i xij.q.i.c.dilectissimis. vbi dr sic. Cõmunis vsus oim q̃ sunt i boc mũdo oibus esse boibus debuit: ꝫ p iniquitatẽ alius dixit boc esse suũ. alius istud. Et sic iter mortales facta ẽ diuisio. Ex boc dicit ipse: qꝺ diuisio tpaliũ ẽ facta p ius bũanũ qꝺ dr iniquũ ⁊ cõtra eqtatẽ iuris naturalis. Dicim⁹ qꝺ ꝫ ẽ falsũ: qa p iniqtatẽ nõ intellexit ius gentiũ cũ sit equũ ꝫ intellexit peccatũ primoꝝ parẽtũ: p qꝺ natura corrupta fuit ⁊ post nõ fuit cõtenta cõibus sed sibi ꝓpria voluit possidere.

Secunda pars i qua ponitur exceptio precedẽs particule.

Hic respondz ad secũ

Tertia pars ipius primis predicta.

dã auctoritatẽ inductã ꝑ assertiõe ꝓria dicẽs qꝺ per iniquitatẽ nõ intelligit ius gentiũ: sed peccatũ primoꝝ parentũ: postqꝺ boies voluerũt sibi ꝓpria possidere. Sed isti ipugnatores dicũt qꝺ hic p ꝓpria verba conuincit: qz si post peccatũ primoꝝ parẽtũ boies. s. primi parentes: vel alij nõ fuerit cõrẽti cõibus: ꝫ voluerunt sibi ꝓpria possidere: ꝯ p adiuẽtionẽ bumanã: ⁊ p ꝯs iure bũano ẽ dñioꝝ diuisio itro ducta. [Cõis vsus oim] .i. potestas cuiuscũqꝫ cũ debitis circũstantijs vtendi omibus eẽ debuit. s. in statu innocẽtie: et adbuc deberet si nõ esset ꝓnitas boim ad dissentiendũ ⁊ male agẽdũ [sed per iniquitatẽ] boc glosa. xij. q. i. c. dilectissimis. Exponit dupliciter. vno mõ sic per iniquitatẽ .i. per cõsuetudinẽ iuris gentiũ equitati naturali cõtrariã. id ẽ q̃ cõsuetudo ẽ cõtraria illi equitati naturali q̃ fuisset in statu innocentie: ⁊ etiã illi equitati naturali q̃ debet esse inter boies i omibus sequentibus rõnẽ. Equitati aũt naturali q̃ est iter boies p nos ad dissentiendũ ⁊ male agendũ nõ est cõ

Quarta ps capli ad ifam pcedit.

Expositõ triplex

raria ista ꝓsuetudo: ⁊ ita ꝯrietas est ꝑm gen⁹ nature: ⁊ nõ est ꝑm gen⁹ moꝝ: qz talis cõsuetudo nõ est iniq̃ neqꝫ mala. Jstã expositionẽ glose secut⁹ est appellãs. Alit exponit sic p iniqtatẽ .i. p sollicitudinẽ: vt ibi. Jfacite amicos vobis de mãmona iniqtatis. i. q̃ p sollicitudinez est q̃sita: ⁊ ita ꝑm glosaz iniqtas accipit ꝓ iure gentiũ ⁊ pro sollicitudie: ⁊ vtroqꝫ modo exponẽdo p iniqtatẽ accipit quodãmõ causalit ⁊ tã ius gentiũ q̃ sollicitudo bũana fit cã diuisiõis dñioꝝ facte inẽ mortales. Tertiomõ põt exponi: sicut iste exponit: vt iniqtas accipiat ibi pro pctõ ꝓpꝝ parentũ: ⁊ tunc p iniqtatẽ nõ accipit ꝓprie causalit: sed accipit occasionalit: qz iniqtas ꝓpꝝ parẽtũ fuit occasio diuisiõis dñioꝝ. Si enim nõ peccassent nunqꝫ fuisset diuisio: ⁊ tñ nõ fuit causa diuisiõis: ꝫ volũtas bũana sequẽs fuit cã diuisiõis dñioꝝ ꝓma aliquoꝝ aũt dñioꝝ volũtas diuina sola fuit cã Et sic aliq̃n aliomõ facta fuit aliq̃n inẽ mortales diuisio. s. p spãlem ordinationẽ diuinã spãli reuelatõe manifestatã. [Ex boc dicit ipse qꝺ diuisio tpaliũ est facta p ius bũanũ: qꝺ dr iniquũ: ⁊ ꝓtra eqtatẽ iur naturalis.] Dic appellãti falsum iponit: qz nunqꝫ dicit ius bũanũ eẽ iniquũ: licet dicat qꝺ est equitati naturali ꝯriũ Sed quõ boc debeat intelligi: ptz ex ꝓdictis. [Quia p iniqtatẽ non intellexit ius gentiũ.] Boc ꝯdicit glose ꝓdicte. [Cũ sit equũ.] Proprie loquẽdo verũ est qꝺ est equũ. Et tñ alit accipiẽdo vocabulũ: ⁊ forte ꝑ ꝓprie põt vocari aliquõ iniqtas: ⁊ dici qꝺ nõ est equũ. Sic enim loquit glosa dis. i. ius gñale dicẽs. Omnqꝫ tñ est aliqꝺ ius: qꝺ nõ ẽ equũ: nec iustuz: vt si alicui⁹ vxor adultera ⁊c. Et imprudenter iducit qñqꝫ rigor ꝓtra naturalẽ equitatẽ. Qualit aũt verba bec possunt intelligi patere potest ex ꝓdictis. [Sed intellexit pctũ primoꝝ parentũ.] Concedit qꝺ sic põt intelligi: cũ boc tñ stat qꝺ etiaz alit possit intelligi. [Post nõ fuit cõtenta cõibus: ꝫ sibi ꝓpa voluit possidere.] Dic sicut dictũ est clare ꝓcedit qꝺ per voluntatẽ bũanã facta est dñioꝝ diuisio: ⁊ ita sibijpi ꝯr⁹iuenit

Cap. XCIII In prima parte istius capituli aliã recitat cõstitutionis particulam Prio. xv. auctoritatib⁹ nititur ꝓbare qꝺ xps inquãtũ hõ fuit rex i tẽporalibus.

Prima auctoritas

Ecũdo queritur

Secunda auctoritas

s vtrũ xps alicuius rei tpalis dñiuz babuerit ⁊ quale. Maũt dñiuz rerum tpaliuz babuerit sacra scriptura: tã in testamẽto veteri: qꝺ in nouo i multis locis testatur. Multi quidẽ ꝓphete eũ regẽ populi israelitici. ⁊ per consequẽs babere regni dñium ꝓpbetauerũt. Esayas quidẽ de eo ꝓpbetizauit. Esae. xxxij. sic dicens. Ecce dñs iudex noster dñs legifer: dñs rex: ipse veniet ⁊ saluabit nos. Et per os Jeremie ꝓpbete: dñs biere

mie.xxiij.ita dicit. Suscitabo dauid germē iu
stum ⁊ regnabit rex ⁊ sapiens erit.et sequitur
Tertia aucto. ⁊ hoc est nomē qđ vocabūt eū dñs iustus no
ster. Iste em̄ est lapis abscissus de monte sine
manib⁹ cui deus celi dedit regnū: qđ ieternū
Quarta aucto. nō dissipabit vt h̄ daniel.ij. Irez zacharie.ix.
de eo dī sic.Exulta satis filia bierusalē:iubila
filia bierusalē. Ecce rex tuus veniet iustus et
saluator ipse pauper ⁊ ascendens super asinā:
Quinta aucto. et sup pullū filiū asine.de ꝟ dauid i multis lo
cis ꝓphetauit. Unde in quodā loco i persona
eius sic dixit. Ecce cōstitut⁹ sū rex ab eo super
syon ⁊c. Eūq futurū i multꝭ alijs locis ꝓphe
tauit.vñ tot⁹ ille ps Eructauit loquit de rege
Sexta aucto. isto ⁊ sponsa eius.s.eccl̄ia. et multi alij psalmi
loquūtur de rege hmōi satis clare. De ꝟ etiaz
salomon canticoꝝ.iij.sic dixit. Egredimini fi
lie syon ⁊ videte regē salomonē ⁊c. de ꝟ etiaz
Septima aucto. antequ cōciperet gabriel archangel⁹. vt legit
luce.i. dixit. Dabit illi dñs sedē dauid patris
Octaua aucto. eius:⁊ regnabit ⁊c. Itē ⁊ eo nato angelus ad
pastores luce.ij.dixit. Nat⁹ ē nobis hodie salu
ator q̄ est xps dñs.i.rex ⁊ dñs .huic etiā nato
Nona aucto. illi tres magi euangelici matth.ij. phibuerūt
testimoniū sic dicentes. vbi ē q̄ nat⁹ est rex iu
Decima aucto. deoꝝ Itē ille nathanael verus israelita i quo
dolus ñ erat dixit ei iob⁹.i. Rabbi tu es filꝰ
Undecia aucto. dei:tu es rex israel. Pylatus quoq in supscri
Duodecima au. ptiōe scripsit. Jesus nazarenꝰ rex iudeoꝝ. Et
reclamātes noli scribere rex iudeoꝝ: sed quia
dixit se regē iudeoꝝ audire noluit:sed respon
dit qđ scripsi scripsi. Hoc etiā saluator noster
confessus fuit. Job.xviij.Cū em̄ pylatus iter
rogaret eū vtrū esset rex iudeoꝝ:respondit ei
Xiij. auctoritas Regnū meū nō est de hoc mūdo.Ex quo pyla
tus cōcludens dixit:ergo rex es tu Jesus vero
respondit. Regnū meū nō est hic: nō dixit nō
est hic:sed dixit nō est hic quasi diceret regnū
Xiiij. auctoritas meū a mūdo nō habeo sicut nec habebat imo
a deo sicut āgelus genitrici predixerat: dicēs
luce.i. Dabit ei dñs sedem dauid ⁊c. Etiā hoc
beatus petrus actuū.ij.expresse testaꝝ dicens
Certissime sciat ois dom⁹ israel: qꝝ et dñm eū
christū fecit deus hunc iesū:quem vos crucifi
xistis. In quibus verbis satis clare petrus cō
cludit duo de dño nostro iesu: videlicet qꝝ re
gnū suū a mūdo non habuerit: sed a deo:ex eo
quod dicit qꝝ iesuz fecit dñs xp̄m. per xp̄m em̄
regē intelligimus:quia xps interpretatur vn
ctus:et quia reges iungi consueuerunt. qꝝ xp̄z
intelligimus regem. vnde raban⁹ ibidē .mani
feste petrus ex hoc verbo regnū xp̄i non terre
nū:sed celeste ostendit esse. Item cōcludit pe
trus ex verbis predictis qꝝ xps inq̄tuz homo
subsistens i diuino supposito fuerit dñs ⁊ rex
factus. Constat em̄ qꝝ inq̄tum erat deus cru
cifixus non fuit:sed in quantum homo:⁊ ideo
cū rex et dñs fuerit factus inq̄tū crucifixus:⁊
crucifixus fuit inquantū homo: sequitur qꝝ et
regnū et dñiū tanq̄ hoi de⁹ ei concessit. Hoc
etiā supponit angelus eo nato pastoribus: di
cens.hodie natus est saluator qui est xps dñs
in ciuitate dauid.i.rex et dñs . vbi aduertēdū
qꝝ illud qđ gabriel archāgelus xp̄o nundū na
to dixerat de futuro dicens marie.dabit ei do
minus sedē dauid patris eius ⁊c. Angel⁹ iste
eo nato dixit:pastoribus per verba de presen
ti dicens. Hodie natus est saluator q̄ est xps
dñs . hoc aug⁹.i libro de concordia euāgelistā
rū in proemio expresse testatur dicens Dñs ie
fus xp̄us vnus verus rex et vnus verus sacer
dos est.et paulo post dicit sic.Scōm hominē
quippe xps et rex et sacerdos effectus est: cui
dedit deus sedē dauid patris sui:⁊ regni eius
non erit finis. Itē qꝝ saluator fuerit dñs oim
tpaliū videtur.de eo em̄ dī Esaie.xvi.Emitte
agnū dñe dñatorē ⁊c. Itē michee quito de eo
dē dicitur sic. Et tu bethleē effrata paruulus
es m milib⁹ iuda.Ex te em̄ egredieꝝ qui sit do
minator in israel: et egressus eius ab initio a
diebus eternitatis. Malachie vero.iij.de eo
dicit sic Statim veniet ad templū sanctū suū
dñator quā vos queritis et angelus testamē
ti quē vos vultis. Itē iob.xiij. Ipsa veritas di
xit.vos vocatis me magister ⁊c. Itē matthei
xxi.dicit discipulis . Jte i castellū quod cōtra
vos est et statim inuenietis asinā alligatā et
pullū cū ea:soluite et adducite mihi.et si quis
vobis aliquid dixerit dicite: qa dñs bis op⁹
habet ⁊ cōfestim dimittet eos. Hoc quoq be
atus iob.apocalipsis.xix.c.testatur dicēs.ha
bet scriptū in vestimento suo rex regū et dñs
dñantiū. Hoc insuper apostoli i suo symbolo
confitentur dicentes. Et in iesuz xp̄m filium
eius vnicū dominū nostrū iesum xp̄m qui cō
ceptus est. Hoc etiā sancti patres in symbo
lo quod cantatur in missa: protestātur expres
se ibi. Et in iesum xp̄m filiū ei⁹ vnicū dñm no
strū ⁊c. Premissa autē .s.regnuz et vniuersale
dñium habuit iesus inq̄tum deus ab eterno:
eo ipso quia deus pater genuit eū:et inquan
tū homo ex tempore .s. ab instanti conceptio
nis sue ex dei datione vt ptz ex predictis.

Xv.auctoritas.

Xvi. auctoritas.

Primū argumē
tū auctoritate p
bans qꝝ xps fue
rit dñs oim tem
poraliū.
Scōm.
Tertium.
Quartum.
Quintum.
Sextum.
Septimum.
Octauum.
Resolutio.

Scōa pars capi
tuli explicans re
xtū ostēdit qđo
i eo iquiritur.Vm
christ⁹ ⁊ apostoli alicuius rei tēpo
ralis fuerint dñi.⁊ diuiditur
i duas partes et
prio tractat mā
teria de christo.
scōo d apostolis

Postquā in parte p̄ce
denti disseruit quo iure sit rerū dñiuz introdu
ctū:hic ad questionē principalē accedit iqui
rens an xps et apostoli alicuius rei tempora
lis habuerūt dñiū. Et diuidit i duas pres: qa
primo tractat predictā materiā de xp̄o Scōo

de apostolis. ibi nunc autē de apostolis vidē-
dū. Prima diuiditur i duas: quia primo ostē-
dit q̄ xp̄s iq̄tū homo habuit regnū et vniuer
sale dn̄ium rerū tēporaliū. Scōo ostēdit quo-
modo hoc nō abstante xp̄o fuit pauper Scōa
ibi sed dicit iste hereticus prima in tres: quia
primo ostendit q̄ xp̄us ab instanti sue conce-
ptionis habuit regnum et vniuersale dn̄ium
oim tēporaliū ex dei datione. Secundo ostē
dit q̄ non ab instāti sue conceptionis: ꝫ post-
ea quarūdā rerū p alios modos acquisiuit dn̄i
um. Tertio ostendit q̄ xp̄s regno et vniuer-
sali dn̄io nūq̄ renūciauit. Scōa ibi Et nihilo
minus habuit dn̄ium. Tertia ibi. Et si velit
dicere. Prima posset diuidi in tres partes: q̄
primo ostendit per .xv. auctoritates q̄ xp̄us i-
quātū homo fuit rex in tēporalibus. Secūdo
ostendit per octo auctoritates q̄ xp̄s inquan
tū homo fuit dn̄s oim tēporaliū ibi. Jtē q̄ sal
uator fuerit dn̄s oim. Tertio determinat quā
do xp̄us habuit regnū et dn̄ium oim ibi. p̄mis
sa aūt. Primo autē querit questionē. scōo de-
terminat ostendens q̄ xp̄s habuit dn̄ium oiz
tēporaliuz: q̄ fuit rex qō per .xv. auctoritates
ostendit Sed isti impugnatores dicunt hic
cōtineri duas hereses manifestas. Quarū pri
ma est q̄ xp̄us inq̄tū viator fuit rex in tēpora
libus. Scōa est q̄ xp̄s inq̄tū homo viator ab
instanti conceptionis sue fuit dn̄s tempora-
lium omniū: vt autē apertius conuincant he-
reses supradictas sic procedunt. Primo equi-
uocationes istorū nominū rex et dn̄s declara
re nitūtur. Secūdo circa predicta quā suā re-
putant explicant veritatem. Tertio duas as-
sertiones predictas heresim sapere manifestaz
probare conantur. Circa primū dicūt q̄ hoc
nomen rex cū dicatur a regēdo p̄m varios mo
dos regiminis pōt aliq̄s rex modis varijs ap-
pellari. Unde vt de diuino regimine: et ange
lorū: et etiā de regimine quale inuenitur in re
bus irrationabilibus taceatur. Jnter homi-
nes preter modos alios triplex regimē repe-
ritur vnū est quo aliquis alios regit tempora
liter q̄tum .s. ad temporalia ꝫ actiones que tē-
poralia dinoscūtur respicere: et isto modo lar
gissime accepto nomine regis: imperatores:
reges: duces: comites: et barrones: et patres-
familias possent vocari reges. Unde ꝫ nō nū
q̄ vulgariter dicitur q̄ quilibet paterfamili-
as est rex in domo sua. Secūdū tamen modū
cōmunē loquendi illi soli ab isto modo regen
di appellātur reges: qui supremū modū regē-
di bmōi optinere noscūtur. Jn quo tamē mo-
do aliqui possūt esse gradus: et sic reges a du-
cibus barronibus: et alijs potestatibus secu-

Tertia pars istius capituli impugnationes dicte partis ostendit i ea cōtineri duas hereses manifestas, duo premittendo.

Nota rex variē sumitur.

Nota de triplici regimine.

laribus distingūtur. Aliud est regimen spiri-
tuale quo quis alios circa spiritualia regit: et
isto modo papa ꝫ quilibet prelatus pōt rex vo
cari. si enī sicut post patebit: q̄ motus ꝫ passio
nes suas sensuales per rationē regit rex pote-
rit appellari: multomag⁹ q̄ alios circa spūalia
regit: regis nomē poterit optinere. Aliud est
regimen quo q̄s seip̄m: ac motus ꝫ actus suos
ratione recta regit: ꝫ ab isto regimine quilibz
rationabilit viuēs poterit rex nuncupari. Un
ꝫ ꝓpter hoc beat⁹ Remigius oēs xp̄i electos
asserit eē reges. Exponēs enī illa ꝙ ba Apoca-
lipsis .i. Fecit nos regnuz ꝫ sacerdotes deo pa-
tri suo: ait. Per hanc sententiā omēs sacerdo
tes demonstrant: qui supra reges fuerant ap-
pellati. Quia enim caput dei filius rex et sa-
cerdos: congruent ꝫ membra capitis reges ꝫ
sacerdotes vocant quibus per Petrū dicitur
Vos estis genus electū regale sacerdotiū: ipi
enī sunt reges: ipi ꝫ sacerdotes: ꝫ sacrificiū: ꝫ
altare. Quia ꝫ tumultus carnaliū voluptatū
cōtra se insurgentes: vt reges refrenāt sacrifi
ciū laudis ꝫ mortificatiōis deo imolant: cor-
pusq̄ suū a presentis seculi cupiditatib⁹ morti
ficāt: vt hostia viua fiant. Jpse itaq̄ vnigeni-
tus p̄is rex ꝫ sacerdos: fecit nos suos electos
ꝫ sacerdotes: quos reges terre cōstituit: ꝫ ipo
tempore sacerdotes monstrant. Ex bijs cla-
re monstratur q̄ aliquis a regendo ꝓprias cu
piditates ꝫ motus sensuales poterit rex voca
ri: ꝫ ita in scripturis hoc nomen rex varijs mo
dis accipitur. Secūdo dicunt q̄ hoc nomen
dominꝰ equiuoce in scripturis accipit. Uno
enī modo dicit aliquis dominꝰ: ꝓpter aliquā
potestatē quā noscitur optinere: ꝫ iste modus
in multos diuidit de quib⁹ dictū est supra .ij. c.
Aliomodo dicitur aliquis dominus ꝓpter p̄-
rogatiuaz sanctitatis: virtutis: vel sapientie:
aut diuitiarū: vel alicuius alterius excellētie.
Sic enī diuites ꝫ potentes: ac domini magni
sacerdotes ꝫ religiosos: ac alios multos: sepe
numero dominos appellant: ꝓpter prerogati
uā sanctitatis religiōis: aut ordinis: vel sapiē-
tie: aut alicuius excellentie: quā in eis conside
rant: vel in eis reputant p̄eminere. Sic etiam
multi diuites vocant aliquos dominos quib⁹
tamen nō reputant se subiectos: ꝫ iste modus
loquendi non solum in vulgari locutione: sed
in scripturis diuinis habetur. Abdias enī: vt
supra habetur .iij. Regū .xviij. dixit Helie pro-
pbete nūquid indicatū est tibi a domino meo
quid fecerit. vbi Abdias Heliā dominū suuz
vocauit ꝓpter prerogatiuā ꝓphetie et sancti
tatis: quā sciuit in ipso. Sic mulier sunamitis
que Eliseo fecerat cenaculū ꝓpter p̄rogatiuā

Correlariū.

Hoc nomē dn̄s equiuoce in scripturis accipitur.

sanctitatis dominū appellauit: vt habeť. iij. Regum. iij. ca. dicens. Noli queso domine mi vir dei: noli mentiri ancille tue: ꝛ post. Nunq̄ petiui filiū a domino meo ꝛ ita hec mulier Eli seum dominū appellauit. Cui tamē temporaliter subiecta nō fuit. Secūdo principaliter isti impugnatores circa pauptatē christi suaꝫ quā reputant exprimūt veritatez. dicentes: q̄ christus inq̄tum deus fuit rex oim: sicut ꝛ pater rex est omniū: ꝛ eodez regimine quo pater omia regit. Scō dicunt q̄ christus inq̄tum homo mortalis nō erat rex a regendo temporaliter: ꝛ ꝑm q̄ aliquis dicitur rex: propter supremū modū regendi temporaliter alios: licet fuerit rex temporaliter a regēdo aliquomodo temporaliter apostolos: qui cum eo quasi conuersabātur continue. Tertio dicūt q̄ christus fuit rex a spirituali regimine: quia ad hoc venit in mundū: vt sez fideles sibi credētes quātum ad spiritualia gubernaret. Quarto dicūt q̄ christus inq̄tuz deus: fuit dominus omniū: sicut deus pater: est deus oim. Quinto dicūt q̄ christus inq̄tum homo mortalis nō erat dominus oim temporaliū dominio ꝓpio sibi. licet fuisset domin⁹ oium dominio cōi: quod ꝑm multos datū fuit a deo toti generi humano: ꝛ ꝑ si nulli licet renūciare tali dominio. Sexto dicunt q̄ licz christus inquantū homo mortalis nullius rei habuit dominiuz: q̄ꝫ in scripturis vocatur ꝓpheta. Poterat tamen antbonomatice ꝓpter prerogatiuā vnionis nature hūane in ipo ad diuinam: sanctitatis ac aliarum gratiaruz dominus appellari. Ex hijs dicunt isti patere: q̄ iste impugnatus nominū eq̄ uocatiōe deceptus in bereses incidit supradictas. Tertio igitur principaliter duas assertōes ꝓdictas sapere hereziz mānifestā ꝓbare nituntť. Ad cuius euidentiā: primo explicant intentionem istius impugnati. dicentes: q̄ iste non solum intēdit q̄ christus inquantū homo mortalis fuerit rex ꝓpter regimen temporale non ꝓpter quēcunq̄ modum regendi temporaliter: sed ꝓpter potestatē regendi supremo modo regendi temporaliter: ita q̄ non solum inquantū deus: sed etiā inquantū homo mortalis ex officio sibi ꝓmisso pertinebat ad ipm de tēporalibus iudicare: hereditates diuidere leges condere seculares: homicidas: latrones et malefactores alios debite subdere vltioni: peregrino: pupillo: ꝛ vidue: cum opprimerenť a potentibus tēporale exhibere auxiliū: ꝛ alia que ad regum seculariū officiuz pertinēt exercere: nec etiam intendit solūmodo: q̄ christus fuit dominus omniū illomodo quo quilibz est quodāmodo dominus oim: sicut totū genꝰ bumanum habet omnium commune dominium sed etiā intendit q̄ ita vel verius omnia erāt christi inquantum fuit homo mortalis: quo ciuitates et castra sunt alicuius regis: ita q̄ habuit dominium in speciali et non solum in cōmuni. Hoc viso primo probāt isti q̄ christus inquantum homo mortalis non erat rex in temporalibus a supremo modo regendi tēporaliter. Secundo ostendunt q̄ nō fuit dominus predicto modo omnium rerum temporalium. Primum ostendunt primo auctoritatibus: secundo rationibus. Est autem prima auctoritas per quā ostendunt q̄ christus non fuit predicto modo rex: ipsius christi dicentis ioh. xviij. Regnum meum non est de hoc mūdo. Ex quibus verbis habetur q̄ regnum christi inquantum homo non fuit regnum temporale. Sed ad hoc respondet iste impugnatꝰ dicens q̄ christus non intendebat negare regnum suum esse temporale ꝛ mundanum: sed intendebat dicere q̄ regnum suum non habebat a mūdo: sed a deo: quia mundus non sibi reddit regnum: nec elegit eum in regem: sed deus. Vnde sicut pater supra iste impugnatꝰ hanc auctoritatez pro sua assertione adduxit probans per eam q̄ christus fuit rex q̄uis nō habuerit regnum a mundo: sed a deo. Vnde propter hoc dixit christus: vt dicit. Regnum meum non est hinc: et non dixit nō est hic. Ex hoc dans intelligere q̄ regnum non habebat a mundo: sed a deo. Sed dicūt isti: q̄ hic scripturam diuinaz aliter intelligit q̄ sensus spiritus sancti afflagitat: ad suuz sensum scripturam trahens apertissime repugnantem. nam q̄ christus per verba predicta intendebat asserere: q̄ non habuit regnum temporale: nec tale qualia mundani nituntur acquirere per seriem euangelij: etiam patet aperte. Nam sicut in textu euangelico constat precipua accusatio quam iudei proponebant coram pylato contra christum: et per quam volebant maxime prouocare pylatum contra christum: immo per quam vltimo coegerunt quodāmodo pylatum dare sententiam contra christū: fuit de regno christi: dicētes q̄ christus se asseruit regem iudeoruz. Vnde luce. xxiij. sic scribitur de iudeis. Ceperunt autem illum accusare: dicentes. hunc inuenimus subuertentem gentem nostram: et prohibentem tributa dari cesari: et dicentem se christum regem esse. Joh. xix. sic habetur. Querebat pylatus dimittere eum. Judei autem clamabant dicentes. Si hūc dimittis nō es amicus cesaris. Omnis enim qui se regem facit contradicit cesari. et post dixit eis pylatus. Regem vestrum

Scō principaliť ipugnatores circa xpi pauperatē: suā quā reputāt exprimūt veritatem.

Correlariū.

Tertio principaliter impugnatores duas assertōnes supradictas sape hereziz mānifestā ꝓbare nituntur.

Duo ostenduntur de christo.

Hic ostēditur auctoritatib⁹ xpm nō fuisse regē in tpalibus a supremo modo regendi tpaliter.

Primū argumētum auctoritate christi.

Respondet impugnatus.

Replicāt impugnatores.

Corrolarium.

crucifigā. Reſpōderūt pōtifices. Nō habem⁹ regē niſi ceſarē. Tūc ḡ tradidit eis illū vt crucifigerē. Ex q̄b⁹ ꝼbis colligit euidēter: q̄ iudei principaliter accuſauerunt chriſtum q̄ regem ſe fecerit: loquentes de rege temporali: qualem regem ceſar noluit ſuſtinere ne recognoſceret regnum ab ipſo: propter quod dixerunt. Omnis qui ſe regem facit contradicit ceſari: et per hanc accuſationem vltimo coegerunt quodāmodo pylatum i neceſſitatem dandi ſententiam mortis contra chriſtum: ſicut patet per verba prēallegata: ſed chriſtus non negauit ſe regem: immo aſſeruit: et tamē accuſationem iudeorum ſufficienter excludit coram pylato: qui nullum voluit ſuſtinere regem iudeorū prēter ceſarem: illo modo appellando regem quo iudei accuſantes chriſtum loquebantur de rege: ergo manifeſte patet q̄ chriſtus declarauerit coā pylato aliter ſe eſſe regem q̄ iudei loquebantur de rege et q̄ non erat rex illo modo quo iudei loquebātur de rege: cum ergo illi intellexerunt de rege temporali regnante vl tēporaliter regnare volēte ſequitur q̄ chriſtus dicens. regnum meū non eſt de hoc mundo. Oſtendit ſe non eſſe regez temporaliter nec regnū terrenum habentem Dic oportet tria probare. Primū eſt q̄ iudei accuſantes chriſtuz itelligebāt de rege tēporalit regnāte vl tpalit regnare volēte. Scōz ē: q̄ pylatus nullū prēter ceſarē volebat eē regem iudeoꝝ illo modo loquendo de rege quo modo intelligebant iudei. Tertiuz eſt q̄ chriſtus pylato ſatiſſecit accuſationem iudeoruz ſufficienter et aperte excludendo. Ex quibus patenter concluditur q̄ chriſtus aliter loquebatur de rege et de regno q̄ iudei: et per ꝼns non aſſeruit ſe regem in tēporalibus: ſed alio modo. Primū eſt ſatis apertum: quia aliter p dictam accuſationez pylatū contra chriſtum minime ꝓuocaſſent. Romani em̄ et nuntij eorum de bis que pertinebant ad legem iudeorum tunc temporis parum curare videbantur Nec propter tranſgreſſionem legis aliquē dignum morte iudicabant. vnde ſicut habetur actuum. xxiij. Liſias tribunus mittens beatū paulum ad felicē prēſidem ſcripſit in hec verba. Quem ſcz paulum inueni accuſari de queſtionibus legis eorum: nihil vero dignuz morte aut vinculis habentem crimen. ⁊ ſicut legitur ca. xxv. Pontius feſtus de paulo loquens dixit. de quo cum ſtetiſſent accuſatores nullā cauſaz deferebant de quibus ſuſpicabar malam: queſtiones vero quaſdam de ſua ſuperſtitione habebant aduerſus eum. de quodam ieſu defuncto: quē affirmabat paulus viuere: ⁊ poſt. Ego vero cōperi nihil dignū morte eū admiſiſſe. ⁊. ca. xxvi. ſic legit. Et exurrexit rex et preſes et bernice: et qui aſſiſtebant eis. Et cum ſeceſſiſſent loquebantur adinuicem dicētes: quia nihil morte aut vinculis dignū quid fecit homo iſte. Ex bis verbis colligitur euidenter: q̄ romani tunc tēporis propter diuerſas et aduerſas aſſertiones legis iudaice: etiā ſi dixiſſent aliqui aliquem hominē eſſe deum: cum paulus fateretur ieſum xp̄m eſſe deū nullum dignum morte ac vinculis reputabant: ergo quantūcunq; iudei accuſaſſent chriſtum pylato: q̄ dixiſſet ſe eſſe deum vel regem alio modo q̄ tēporaliter: et non in preiudicium regni temporalis ceſaris. pylatuz cōtra xp̄m minime prouocaſſent: ſed pylatus eoruz accuſationem friuolam reputaſſet: quia non reputaret eam contra ceſarem: aut contra pacem publicam temporalem: ergo iudei loquebantur de rege temporali. Scōm etiam. ſ. q̄ pylatus nullum prēter ceſarem eſſe volebat regez temporalem iudeorum eſt manifeſtum: q̄ ipſe ſciebat ceſarem vendicare ſibi dominiū oīm regnorum: et ita nolebat aliquem eſſe regem iudeorum: nec ab ipſo recognoſceret regnum Tertiuz. ſ. q̄ xp̄us pylato ſatiſſecit dictam accuſationem iudeorum ſufficienter ⁊ aperte excludendo per textum euangelicum patenter oſtenditur. Nam poſt dictam accuſationē iudeorum et reſponſionem chriſti qua conceſſerat ſe eſſe regem: et quo modo eſſet rex exprefſerat. Dixit pylatus ſicut habetur Job. xviij. Ego nullam in eo inuenio cauſaz. ⁊. ca. xix. dixit pylatus. Ecce adduco eum foras vt cognoſcatis: quia in eo nullā cauſam iuenio. et poſt Accipite eum et crucifigite eum. Ego non inuenio in eo cauſam. Ex quib⁹ verbis clare patet q̄ pylatus reputabat accuſationem iudeorum per reſponſionem chriſti ſufficienter excluſam. Quia cum iudei chriſtum coram pylato accuſaſſent q̄ ipſe diceret ſe regem iudeorum. Quod ſine dubio ipſi de rege temporaliter regente aut volente regere intelligebant quia aliter nullo modo fuiſſet in preiudicium ceſaris. quod tamen ipſi manifeſtiſſime prētē debāt: dicētes. Omis q̄ ſe regē facit cōtradicit ceſari. Et cū chriſtus p reſpōſionē ſuā inſinuaſſz manifeſtiſſime q̄ nō vēdicare itēdebat ſibi regnū tpale: qđ de ꝺ mūdo eēt: ꝺ aliō ſpūale de quo ꝓus dictū ē. Et ita clariſſime demōſtraſſet pylato multiplicitatē ⁊ eq̄uocationē hui⁹ nois regis: ⁊ p ꝼns q̄ dixiſſet ſe regē longe alio mō q̄ intellexerūt iudei i accuſatione. Et cū pylat⁹ vidiſſet: q̄ iudei ꝓbare nō poterāt: q̄ xp̄s dixiſſet ſe regez i ꝓiudiciū ceſaris.

Ipse pylatus accusationem eorum frūolam reputabat: quia sicut testatur matth̄.c.xxvij. Sciebat q̄ per inuidiā tradidissent eū. Propter quod sic habetur ibidem. Accepta aqua lauit manus coram populo: dicens. Innocēs ego sum a sanguine iusti huius. et Marci.xv. sic legitur dixisse pylatus. Vultis dimittam vobis regem iudeorum. Sciebat enim q̄ per inuidiam tradidissent eum. Ex quibus verbis patenter colligitur: q̄ pylatus intellexit aperte q̄ iudei accusātes christum q̄ diceret se regem iudeorum: et christus concedens se regem iudeorū accipiebant nomē regis equiuoce Nā si xp̄us dixisset se regē illo modo quo accipiebant iudei accusantes ipsū. pylat⁹ reputasset dignū morte: tanq̄ in iudicio confessum de crimine dignissimo morte: vsurpando scz regnū tēporale pr̄eter cesaris voluntatem

Obiectio. Sed quereret aliquis. vnde aduertit pylat⁹: q̄ xp̄us se aliter intelligebat eē regez q̄ iudei

Responsio. accusantes. Dicēdū est q̄ hoc aduertit ex verbis xp̄i cū dicit. Regnum meū non est de hoc mūdo: quia si ex hoc mūdo esset regnū meum ministri mei vtiq̄ decertarent: vt non traderer iudeis. Nunc aūt regnū meū non est hinc. Ex quib⁹ verbis dedit intelligere q̄ nō habebat tale regnū de quali accusabant iudei: q̄a si habuisset tale regnū ministri sui decertassent pro eo vt nō traderetur iudeis. Sed adhuc ex istis verbis nō videt pylatus plane intellixisse. An xp̄s fateret se esse regē hic vl alibi: nec quale regnū haberet: et ideo quasi admirādo intulit. Ergo rex es tu. ⁊ quasi diceret: g̃ tu cōcedis te esse regē: q̄uis non talē regē sicut dicunt iudei. vbi est ergo regnū tuū: ⁊ quale regnū habes. Ad istas questiōes quas aliquo modo videbatur cogitare pylatus respondit xp̄us declarans: vbi et quale esset regnū suum dicens: tu dicis q̄ rex sum ego. Ego in hoc natus sum ⁊ ad hoc veni in mūdū: vt testimoniū perhibeā veritati: et ois q̄ ē ex veritate audit vocē meā. vbi xp̄s primo fatet se regē dicens. Rex sum ego. Secū do ostendit vbi est regnū suū: quia hic cū dicit. in hoc natus sum ⁊ ad ħ veni in mūdū: quasi diceret. nat⁹ sū vt regnē in hoc mūdo. Tertio ostēdit quale fuit regnū suū: ⁊ qualiter regnare venerat dicens. Vt testimoniū phibeā veritati quasi diceret. veni regnare: sed non veni regnare tēporaliter: ħ spiritualiter phibēdo testimoniū veritati. Quarto ostendit q̄ pertinebāt ad regnū suū: q̄ credentes in eū: ⁊ ideo dicit. Omis qui est ex veritate audit vocē meā: quasi diceret. Omēs q̄ credunt veritati pt̄inent ad regnū meū: ⁊ ita ex hijs verbis fuit pylatus plene informatus q̄ q̄uis xp̄us reputasset se regē hic: non tamē reputauit se regē tpalē: et ideo pylatus nō reputauit xp̄m in aliquo cesari qui querebat regna tēporalia aduersari: quare ipsum reputauit innocentē q̄ aliter intellexit se regē q̄ iudei ⁊ ista veritas sic per seriem euangelicā declarata. ſ. q̄ xp̄us aliter fuit rex q̄ intellexerāt iudei accusantes ipsum: sanctorum auctoritatibus cōfirmatur. Vnde Augustinus sup iohānez ait. ſfideles xp̄iani sunt regnū eius: quod non tollitur imo emitur sanguine xp̄i. ergo tēpore pylati solū modo xp̄iani pertinebant ad regnū xp̄i: sed si xp̄s fuisset rex illo modo quo iudei loquebantur de rege accusātes xp̄m nō solum xp̄iani: sed omnes iudei in regno iudee cōstituti pertinuissent ad regnū xp̄i quod falsum est ꝑm augustinū: ergo ꝑm augustinū aliter xp̄us fuit rex q̄ intelligebant iudei. Hoc etiā testatur crisostom⁹ super illud regnū meū nō est hinc: dicens. Non priuat mūdū a sua prouidentia et prelatione: sed ostendit regnū suum non esse humanū neq̄ tēporale. Ex quib⁹ verbis patenter habetur q̄ xp̄us nō habebat regnū tale quale est regnum humanū et mundanū: et ita non fuit illo modo rex quo intelligebant iudei. Et hoc aperte docet Augustinus super iohannē.c.xix. dicens sic. Audite iudei ⁊ gentes. Audi circuncisio. Audi prepucium Audite omnia regna terrena nō impedio dominationē vestrā in hoc mundo: quia regnum meū non est de hoc mūdo: nolite metuere metu vanissimo: quo ille herodes maior expauit et tot infantes occidit timendo potius q̄ irascendo crudelior. regnū inquit meū nō est de hoc mūdo: quid amplius ? vultis venire ad regnum quod non est de hoc mūdo. Clemite credendo: et nolite seruire metuendo. dicit quidā in prophetia de deo patre. Ego aūt constitutus sum rex ab eo super syon montē sanctū eius predicans preceptū eius: sed syon ⁊ mōs ille non est de hoc mundo: quod em̄ est regnū eius nisi credentes quib⁹ dicitur. De hoc mūdo non estis sicut ego non sum de hoc mundo: q̄uis eos vellet esse in hoc mūdo: propter quod de istis dixit ad patrē. Non rogo vt tollas eos de mūdo: ħ vt serues eos a malo. Vnde et hic non ait. regnū meum non est in hoc mundo: sed non est de hoc mundo: cum hoc ꝓbaret: dicens. Si regnum meum esset de hoc mundo ministri mei vtiq̄ decertarent: vt nō traderer iudeis. Nunc autem regnum meum nō est hinc: nō ait non est hic: sed non est hinc Hic em̄ est regnum eius vsq̄ in finē seculi hūs iter se cōmixta zizania vsq̄ ad messē. Messis em̄ est finis seculi: q̄n messores venīēt. i. āgeli

Xp̄m aliter fuisse regē q̄ intellexerint iudei ipsū accusantes sācorum auctoritatibus cōfirmatur. Primo auctoritate Augustini.

Secōo auctoritate Crisostomi.

Tertio auctoritate Augustini.

et colligent de regno omnia scandala: quod vtiq; non fieret si regnum suū non esset hic: ꝫ tamen non est hinc: quia peregrinatur in mūdo. hec Augustinus. Ex quibus tria colliguntur apte. quoꝝ ꝑmū ē q̄ modus reginiinis xp̄i dñationē terrenā ⁊ terrenoꝝ nullaten⁹ ipediuit. Ex quo seq̄t q̄ xp̄s nō venit regnare tpaliť siue secularit̄: ꝫ spūalit̄ solū: qz si de regimie seculari se intromisisset dñationē secularū impedisset: ipsosq; maxie prouocasset. Scōm est: q̄ ad regnū xp̄i nō puen⁹ ť p secularē subiectiōez sed p fidē: qz credēdo: ⁊ p consequēs regnū xp̄i nō est seculare secularit̄ gubernatū: ꝫ spūale spūaliter gubernatū. Tertium est q̄ credētes sunt regnū xp̄i: q̄a eccl̄ia est regnū xp̄i. Cūm sit xp̄s est rex ⁊ spōsus: ita eccl̄ia est regnū ⁊ spōsa. ⁊ propť hoc sepe ecclesia xp̄i p̄sens in ꝫ mūdo regnū celoꝝ in hoc euāgelio appellať teste Greg. qui in omelia de cōi virginū ait. Sciendū vobis est: q̄ sepe in sacro eloquio regnū celoꝝ p̄sens ecclesia dicit̄: de quo i alio loco dñs dicit. Congregabo filios bois ágelos suos: ⁊ colligēt de regno eius oia scādala. Illud ḡ regnū de quo xp̄s dicit regnū meū nō est de hoc mūdo est eccl̄ia sua: credētes cōprehēdēs bonos ⁊ malos. Cūm ⁊ illud regnū celoꝝ vocať. Ex p̄dictis ptz apte q̄ regnū xp̄i nō fuit iudea: ꝫm q̄ iudea cōprehēdit oēs iudeos cōstitutos ibidem: sicut intellexerūt iudei accusātes xp̄m: q̄ diceret se regē iudeoꝝ: ꝫ regnū xp̄i fuit eccl̄ia xp̄i: comprehendēs solūmodo credētes in xp̄m. ⁊ ita regnū xp̄i nō fuit regnū seculare: sed fuit regnuz spūale. ꝫ est fuit eccl̄ia xp̄ianoꝝ ab eo spūaliter gubernāda. Scōa auctoritas p̄ncipalis ex qua probať: q̄ xp̄us nō fuit rex in secularib⁹ ex euāgelio Luc. c. i. accipit̄. Ubi āgelus regni ei⁹ modū regnādi describēs ait. Dabit ei dñs sedē dauid patris ei⁹: ⁊ regnabit in eternū: ⁊ regni ei⁹ nō erit finis. Ex q̄bus datur intelligi: q̄ illo mō ⁊ nō alio xp̄s erat rex futurus: quomō erat in domo Jacob regnaturus: Sed xp̄s inquātū hō q̄diu fuit victur⁹ hac vita mortali nō erat regnaturus secularit̄: ꝫ tm̄ modo spūalit̄: ḡ nō erat rex futur⁹ q̄tuz ad secularia: ꝫ quantū ad spūalia tm̄. Hic videť p̄bandū: q̄ xp̄s inq̄tū homo mortalis nō regnauit secularit̄: ꝫ spūalit̄ tm̄: sed hoc ꝓbatiōe nō indiget. Nā xp̄s de regimie seculari: marie de supmo regimine seculari a quo dicit̄ aliq̄s rex ꝫm q̄ nūc loq̄mur de rege: de tpalib⁹ se nunq̄ intromisit: qz per plameta ⁊ curias: neq; de rebus tpalib⁹ iudicabat: neq; de malefactorib⁹ iusticiā faciebat: neq; expugnauit hostes neq; militib⁹ stipēdia tribuebat: nec alia q̄ ad regimē ptinēt seculare aliqualit̄ exercebat. regnū

Colliguntur hec tria de xp̄o. Primum.

Scōm.

Tertium.

Scōa auctōitas. Hec i.c. ad ꝓbāduꝫ scōm nō fuisse xp̄m in secularib⁹.

ḡ christi nō seculare: sed spūale fuit: qđ aperte glosa sup verba p̄dicta testať: q̄ ait. Dabit illi dñs deus sedē dauid patris eius. i. israeliticaz plebē: cui dauid: ⁊ filij eius tēporalis regni gubernacla ꝓbuere: hmōi regnū spūale datū est a xp̄o: quādo dispositū est a deo: vt de semine dauid incarnaretur gentē imperpetuū vocaret regnū et non solū in illa gente iudeoꝝ: sed regnabit in eternū. i. i tota ecclesia que per fidē et cōfessionē xp̄i ad patriarcharū pertinet sortem: sicut in illis qui de patriarcharū sorte nati sunt in bijs qui de oleastro exciśi in oliuam bonā sunt inserti. Ex quibus verbis clare patet q̄ regnū xp̄i nō erat seculare: sed spirituale ad quod soli credentes: siue de iudeis siue de gentib⁹ pertinebant. Item q̄ regnuz xp̄i non fuerit terrenū seculare siue mundanū Beda testatur. ⁊ ponitur in glosa super illud matthei. xxi. Benedictus qui venit. Venit regnū patris nostri dauid. Aremē ſm Johannē. Cū turbe eū rape vellent: et facere regē fugit et regnū adhuc victurus nolut. Nunc aūt tā passurus regnū nō refugit: sed dici modo ymnos fidei filio dei et rege dignos nō eos reprimit qui regnū dauid in eo restaurandū et perfecte benedictionis dona continent: quia scilicet non tēporalis et terreni: sed eterni in celis rex essz imperij. Ad quod q̄ perceperūt gloriā resurrectionis et triumphū ascensiōis peruenirēt. Unde discipulis post propositionez ait. Data est mihi ois potestas i celo: et i terra. Ex bijs patet q̄ regnū xp̄i nō erat terrenū et tēporale. Huic concordat leo papa i sermone de epyphania sic dicens Herodes vero audiens iudeoꝝ p̄ncipē natū successorē suspicatus expauit: ⁊ parū post. O ceca stulte emulatiōis impietas que perturbandū putas diuinū tuo furore consiliū. dñs mundi tēporale non querit regnū qui p̄stat eternū. Ex bijs colligitur q̄ xp̄s inq̄tū homo regnū tēporale non habuit. Item sanctus fulgentius i sermone de epyphania dicit. Munus vero auri regem demonstrat dñm nostrū iesum xp̄m non vtiq; talē regē qui suā ymaginē in solidis accipit: sed qui suā ymaginē in ipsis hominib⁹ querit. Ex quibus verbis patenter habetur: q̄ xp̄s non erat talis rex: quales sunt reges: q̄ suas ymagines in nūmis querunt: et ita in tēporalibus nequaq̄ fuit rex censendus. Hoc idem testatur rabanus vt iste allegat: sicut super litteram apparebit. Restat nunc eandez assertionē ostendere per ratiōes sacris auctoritatibus roboratas. Est autē p̄ma ratio talis q̄ nō ē iudex litiū secularium nec diuisor hereditatū ⁊ falcultatū nō est rex in tēporalibus,

Dicit Beda testatur regnū xp̄i nō fuisse terrenum nec seculare siue mūdanū.

Auctoritas leonis pape.

Auctoritas fulgentij.

Auctoritas rabani.

Ratiōibus probatur christū nō fuisse regē i secularib⁹ ⁊ terrenis.

Auctoritas xpi luce.xij.

Scōa rō.

Crisostomus.

Tertia rō.

Quarta rō.

Hic tria sunt probanda Primum probandū.

Scōm probādū

Tertiū probādū

Quinta rō.

Hic probatur q̄ nō oēs iudei pertinebāt ad regnū christi.

Predicta em̄ ad regis officiū ptinere noscuntur: ꝙ xp̄s nō fuit iudex litiū nec diuisor hereditatum ⁊ terrenaruz facultatum: ergo cristus non fuit rex in temporalibus seu secularibus et terrenis. maior est nota. minor auctoritate cristi ⁊ beati ambrosij manifeste ꝓbatur: cum em̄ vt legit luce.xij. quidē de turba diceret cristo. Magister dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē. xp̄s respōdit: homo quis me cōstituit iudicē: aut diuisorē sup vos: quasi diceret null⁹: ḡ xp̄s nō erat iudex litiū. nec diuisor hereditatū. qō beat⁹ Ambrosi⁹ ibidē asserit manifeste dicēs. Bene ḡ terrena declinat qui ꝓpter diuina descenderat Nec iudex dignat̄ esse litiū ⁊ arbiter facultatū: viuoz habēs mortuoz̄ q̄ iudiciū arbitriūq̄ meritoz̄. ⁊ parum post. vnde merito refutatur hic frater q̄ dispēsatorem celestiū gestiebat terrenis occupare Hys clarius dici non pōt q̄ xp̄s nequaq̄ fuit iudex litiū seculariū nec terrenarū arbiter facultatū: ⁊ ꝓ ꝯ̄s nō fuit rex i secularib⁹ reputādus. Secūda rō ꝓ eadē assertione est hec: q̄ verbo et exēplo docuit regna tpalia cōtēnēda: nō debet rex i tpalib⁹ reputari: ꝙ xp̄s ꝟbo et exēplo docuit regna tpalia cōtēnenda. Q̄ em̄ verbo docuit p̄ncipatus ⁊ regna tpalia cōtēni debere: ptz apte p illud matth̄ .xx. Jesus aūt vocauit ad se: ⁊ ait. scitis q̄ p̄ncipes gentiū dn̄antur eoz̄: ⁊ q̄ maiores sunt ptātem exercent in eos: nō ita erit inter vos: ꝙ quicunq̄ voluerit inter vos maior esse: sit vester minister ⁊c. Ex quib⁹ verbis patēter elicit: q̄ christus p̄ncipat⁹ ⁊ potestatē tpalē sup alios: ⁊ ꝓ ꝯ̄s tpalia regna verbo docuit cōtēni debere Q̄ etiā regna tpalia exēplo docuerit cōtēnēda: ptz clare p illud Joh.vi. Jesus ḡ cū cognouisset: q̄ vēturi essēt: vt raperent eū ⁊ facerēt eū regē: fugit iterū in mōtē. vbi crisostom⁹ ait Prophet̄a iā erat apud eos: ⁊ regē eū itronizare volebant propter gulā: q̄. s. pauerat eos. Cristus aūt fugit erudiēs nos mūdanas fugere dignitates: ⁊ ꝓ ꝯ̄s istruxit nos exēplo mūdana cōtēnere regna: ḡ xp̄s nequaq̄ rex fuit in tpalib⁹: q̄ aliter tā i verbis q̄ i factis sibi ꝙ si fuisset cōtrarius: vnū dicens verbo ⁊ aliud faciens exēplo. Tertia rō est hec. q̄ regnū suscepit gubernandū ⁊ de regimine ipsi⁹ se nullaten⁹ itromittit q̄uis posset: de malicia ⁊ nequicia vel negligētia merito ē arguēdus quia talis vult habere nomē regis ⁊ officiū: ⁊ q̄ regis sūt minime exercere: qō malitie vel negligentie est penit⁹ ascribendū. ꝙ xp̄s de singulari regimine cuiuscūq̄ regni se nullaten⁹ itromisit: ḡ vel nō suscepit regnū gubernādū: nec fuit rex ꝓ ꝯ̄s: vel fuit de malicia ⁊ negligētia arguendus: sed neq̄ malicia neq̄ negligētia sibi debet imponi: ḡ tenēdū ē q̄ inq̄tū homo mortalis nullū regnū suscepit regendū: ⁊ per ꝯ̄s nec rē nec nomē regis secularis optinuit

Quarta rō ē hec. in eodē regno seculari non possunt esse plures veri reges nō habēres regnū ꝓ indiuiso: quoz̄ neuter recognoscit regnū ab altero: ꝙ imperator romanoz̄ tpe xp̄i fuit verus rex iudee: q̄uis fuisset rex alioz̄ regnoz̄: ⁊ cōstat q̄ xp̄s ⁊ imperator nō tenebāt regnū iudee ꝓ indiuiso: nec xp̄s recognoscebat regnū iudee ab iperatore nec iperator a xp̄o: ḡ xp̄s nō fuit verus rex secularis iudee: ⁊ ꝓ cōsequēs a simili nō fuit verus rex secularis cuiuscūq̄ alterius regni. Hic videntur tria probāda. Primū ē q̄ cesar seu iperator fuit rex iudee: ꝙ ex euāgelio elicit euidēter xp̄o dicente. Reddite q̄ sunt cesaris cesari. Ex q̄b⁹ verbis colligit q̄ illa q̄ cesar vēdicauit in iudea vere erāt sua: sed cesar tanq̄ rex iudee ⁊ dn̄s vēdicauit tributū: ḡ tributū erat ipsi⁹ tāq̄ regis ⁊ dn̄i: ḡ ipse vere fuit rex. Scōm hic probādū est q̄ cesar nō recognoscebat regnū a xp̄o: nec recognoscere tenebatur. Nā ante natiuitatē xp̄i cesar fuit rex verus: sed post natiuitatem christi regnum cesaris non fuit in aliquo diminutū: nec imutatū: nec i aliquā subiectōnē redactū: ḡ sicut ante natiuitatē xp̄i non tenebat ab aliquo hoie recognoscere regnū quod cūq̄: ita post natiuitatē nō tenebat ab hoie iq̄tū homo recognoscere regnū: ⁊ ita nō tenebatur recognoscere a xp̄o regnū iq̄tū erat homo. Tertiū qō videt ꝓbādū ē: q̄ christus non recognoscebat regnū a cesare: ꝙ ꝓbatōe nō indiget: cū regnū aliquod nūq̄ vendicauerat sed rex fieri recusabat: ⁊ fugit ne sublimaret̄ i regez: sicut ptz ioh. vi. Quita rō est. si xp̄s fuit rex alicui⁹ regni tpalis: et nō ē maior rō q̄ fuerat rex vni⁹ regni tpalis q̄ alterius nisi q̄s dicat q̄ q̄ fuit filius dauid specialiter fuerit rex iudee: sequit q̄ fuerit rex oim regnoz̄: vel specialiter iudee: ꝙ neutrū pōt dici: q̄ siue fuerit rex oim regnoz̄: siue specialiter iudee: oēs iudei saltē in iudea constituti ptinuissent ad regnū eius: sed nō oēs iudei in iudea constituti pertinebant ad regū eius: ḡ nō fuit rex tpalis iudee: ⁊ ꝓ ꝯ̄s multomagis non fuit rex tpalis alterius regni. Hic probandū ē q̄ nō oēs iudei etiā i iudea cōstituti pertinebant ad regnū christi iq̄tū erat homo mortalis: licz oēs pertineant ad regnū eius inq̄tū erat deus: p glosam super ioh. xix. Jesus nazarenus iudeorū. probatur aperte: cū ait. corde nō carne. Ex quib⁹ verbis habet q̄ christus erat tm̄modo rex iudeoz̄ illoz̄ qui erāt iudei corde quales

fuerunt fideles: et non carne tm̃modo quales fuerũt ifideles: ḡ iudei nõ credẽtes i xp̃m nõ ptinebãt ad regnũ xp̃i iq̃tũ fuit homo. ß etiã p̃z q: regnũ xp̃i erat eccl̃ia xp̃i: cũ ꝑm gregl. vt allegatũ ẽ supra regnũ celoꝝ qõ est regnũ xp̃i sit eccl̃ia p̃ntis tpis: ß iudei nõ credẽtes i xp̃m nõ pertinebant ad eccl̃iam xp̃i: ḡ nõ pertinebãt ad regnũ xp̃i. Hoc etiã tertio p̃z: quia sicut idẽ xp̃s fuit et est spõsus rex et pastor: ita cadẽ congregatio fuit sponsa xp̃i regnũ et ouile: sed ad ouile xp̃i nõ ptinebant iudei nõ credentes: nec crediturꝰ i xp̃m: ipso xp̃o testante q̃ iob. x. ait. Ego sum pastor et cognosco oues meas et cognoscũt me mee. Ex q̃b? ꝟbis colligit̃ q̃ omnes oues xp̃i cognouerũt xp̃m per fidẽ: ergo iudei nõ credẽtes nõ fuerũt oues xp̃i et ꝑ ꝟbs nõ pertinebant ad ouile xp̃i. ex quo sequit̃ q̃ nõ pertinebant ad regnũ. Hoc etiaꝫ per plures auctoritates superi? allegatas q̃b? asseritur q̃ credentes erãt regnũ xp̃i. p̃z aperte et ita xp̃s nõ fuit rex i secularib?. Sexta rõ est hec. illud fuit regnũ xp̃i: de quo ꝓphetauerũt prophete: ß ꝓphete ꝓphetantes de regno xp̃i futuro: nõ ꝓphetauerũt de regno aliquo tpali: ḡ nec regnũ aliquod tpale fuit regnũ cristi maior̃ ẽ clara: minor ꝓbat: quia regnuꝫ xp̃i de quo ꝓphetauerũt ꝓphẽ: erat p xp̃m reparandũ et restaurãdũ teste Esaia q̃. c. ix. ait. Paruulus em̃ natus est nobis et fact? ẽ principatus sup humerũ eius et vocabit̃ nomẽ ei? admirabilis de? fortis pater futuri seculi ꝓnceps pacis multiplicabit̃ eius imperiũ: et pacis non erit finis. super soliũ dauid: et super regnũ ei? sedebit: vt cõfirmet illud et corroboret illud i iudicio et iustitia: amõ et vsq; in sempiternuꝫ. Ex quib? verbis clare colligit̃ q̃ regnũ cristi de quo ꝓphetauit Esaias erat p ipsũ cõfirmãdum et corroborandũ: et per ꝑm reparandũ et restaurãdũ. Hieremie. xxiij. Prophetauit hieremias de xp̃o dicẽs. Ecce dies veniunt dicit dñs: et suscitabo dauid germen iustũ: et regnabit rex et sapiẽs erit: et faciet iudiciũ et iustitiaꝫ in terra. i diebꝰ illis saluabit̃ iuda et israel habitabit cõfidenter: et hoc ẽ nomẽ q̃ vocabũt eũ dñs iustus noster. Ex quib? ꝟbis colligit̃ q̃ q̃ erant futuri de regno xp̃i erãt saluandi et habitaturi cõfidenter: ḡ regnũ celorũ de quo ꝓphetauit hieremias i verbis predictis erat reparandũ per xp̃m ß regnũ iudee tpale nõ extitit p xp̃m reparatũ: nec etiã restauratũ: ß potius dissipatũ: q: ꝓpter peccata q̃ cõmiserũt in xp̃m fuit destructũ. vnde et euersione hierusalem: que erat metropolis in regno iudee ipse p̃dixit: vt h̃ Luce. xix. vbi sic legit̃: vt appropinquauit: videns ciuitatẽ fleuit super eã

Septima rõ.

dicẽs: q: si cognouisses et tu. Et q̃dẽ in hac die tua q̃ ad pacẽ tibi nũc aũt abscondita sũt ab oculis tuis. Quia venient dies i te et circũdabũt te inimici tui vallo et circũdabũt te: et coangustabunt te vndiq;: et ad terrã ꝓsternent te: et filios tuos q̃ i te sunt: et nõ derelinquent lapidẽ super lapidẽ eo q̃ nõ cognoueris tps visitationis tue. Ex quib? verbis colligit̃ euidenter: q̃ regnũ iudee p xp̃m nõ fuit tpaliter repatũ ß postea: q: tps visitationis sue spũalis nõ cognouit sed xp̃m psequebat̃ ad mortẽ extitit dissipatũ: regnũ ḡ xp̃i de quo p̃dixerũt ꝓphete non fuit regnũ tpale. Nec ꝓsperitas quam tũc ꝓphete ꝓphetauerũt futurã dꝫ itelligi tpalis ß spũalis ꝓpter abundãtiã gratiarũ et spũaliuꝫ carismatũ: quib? xp̃s i se credẽtes qui erant regnũ affluentissime honorauit cõfirmauit et corroborauit et saluauit: ac inter mũdi aduersitates cõfidẽtes reddidit et securos. Septima rõ ẽ hec. Cristus nõ decernẽs iter vnũ officiũ sibi cõmissum et aliud beatum petrũ vicariũ suũ instituit: dicẽs. Pasce oues meas: ḡ xp̃s q̃tũ ad oẽ officiũ qõ habuit inq̃tum homo respectu subditorꝫ suorꝫ beatum petrũ vicariũ suũ instituit: sed beatus petrus nõ fuit vicarius xp̃i q̃tum ad officiũ regni tẽporalis: ḡ nec cristus habuit officiũ regni tpalis: et ꝑ ꝑns regnũ xp̃i nõ fuit tẽporale ß spũale quale regnũ beato petro cõmisit: cũ dixit. Pasce oues meas. Et ꝓius ꝓmiserat dicens Et tibi dabo claues regni celorꝫ. Hic opꝫ probare q̃ beat? petrus nõ fuit vicarius xp̃i q̃tũ ad officiũ regni tpalis: nec etiã i tpalib? q̃buscunq;. hoc autẽ ꝓbatur. Primo sic. si beat? petrus fuisset vicarius xp̃i q̃tũ ad officiũ regni tpalis in aliquo regno tpali: beat? petrus habuisset potestatẽ iudicandi oẽs: et de omibus nõ solũ credentib?: sed etiã nõ credentib? cõstitutis in regno sibi subiecto: sed beatus petrus de infidelib? qui nũq̃ fidẽ xp̃i susceperũt habuit minime iudicare: teste apostolo q̃ ipe ria oĩz platorũ eccl̃ie dixit. i. co. vnth. v. Quid mihi de hijs qui foris sũt iudicare: ḡ beat? petrus de hijs q̃ foris erant i quocũq; regno nõ habuit iudicare: et ita nõ fuit vicari? xp̃i i quocũq; regno tẽporali. Secundo sic. qui est vicarius generalis alicuius regis tpalis i aliquo regno non habentis superiorem: habet iurisdictionẽ tẽporalẽ super omnes constitutos i regno: qui per regẽ minime sunt exempti: sed cristus instituendo beatũ petrũ vicariũ nullũ exemit a iurisdictiõe bti petri ḡ beat? petrus habuit iurisdictionẽ tẽporalẽ super omẽs cõstitutos in regno: ita cũ regnũ ipi nõ plus fuerit vnũ q̃ aliud: sequitur q̃ beatus petrus ba

Hic probatur q̃ beat? petrus nõ fuit vicarius xp̃i quãtũ ad officiũ regni tpalis Primo sic.

Secundo.

buit iurisdictionē super imperatorē: et omēs alios reges. Ex quo sequitur q cū roman⁹ pō tifex sit successor beati petri sibi equalis i po testate a xpo sibi cōcessa: quilibet roman⁹ pō tifex habuit iurisdictionē tpalē super impera torē romanorū ⁊ oēs alios reges mūdi: qđ sa cris canonibus repugnat aperte. Unde nico la⁹ papa: vt habet̄ di. xcvi. c. cū ad verū sic ait Cū ad verū ventus ē vltra sibi nec imperator iura pontificatus arripuit: nec pōtifex nomē imperatoris vsurpauit qm̄ idem mediator dei et hominū xps iesus actib⁹ ppijs ⁊ dignitati bus distinctis officia ptātis vtriusq discreuit Ex hijs datur intelligi q romanus epūs ex suc cessione beati petri nō habet iurisdictionē tē porale super imperatorē. Quetiā papa nō ha beat iurisdictionē super alios reges testari vi det̄ innocētius. iij. qui vt h̄ extra de iudicijs. ca. xiij. ait non putet aliquis q iurisdictionē il lustris regis francorū perturbare aut minue re intendam⁹ ⁊c. nō ḡ papa super regē franco rū iurisdictionē optinet tpalē. Jtē si papa ha beat ex successione beati petri iurisdictionē tpalem super reges multo magis ex eadē suc cessione haberet iurisdictionē tpalē sup pos sessiones eorū ⁊ alior: cui⁹ ꝓtrariū asserit ber nardus apte q̄ scribēs ad eugeniū ait li. i. c. v. ḡ in crimin⁹ nō i possessionib⁹ ptās vestra. ꝓpter illa siquidē: ⁊ nō ꝓpter has accepistis claues regni celorum. preuaricatores itaq ex clusuri nō possessiones vt sciatis: ait q: filius hois h̄ potestatē i terra dimittēdi petā ⁊ in fra subdit Que nā tibi videt̄ maior dignitas ⁊ ptās dimittendi peccata aut prędia diuiden di: bñt hec infima et terrena iudices suos re ges: et principes terre: quid fines alienos iu dicijs: q̄d falcē vestrā in alienā messem extēdi tis. Ex quibus verbis p̄z q papa per potesta tem sibi datā a xpo super possessiones iurisdi ctionē nō optinet. Ex hijs alijsq q̄ plurimis p̄z q beatus petrus iurisdictionē tpalē super imperatorē ⁊ reges nō habuit: ⁊ ita nō fuit vi carius xpi i aliquo regno tpali. Sed forte ali quis predictis obijciet. Primo per auctorita tē nicolai pape que ponitur di. xxij. c. i. vbi sic legitur: illā vero solus fundauit ipe ⁊ super pe trā fidei mox nascētis erexit: q̄ beato petro et ne vite clauigero eterni simul ⁊ celestis impe rij iura cōmisit. Ex quib⁹ verbis p̄z q beatus petrus iura obtinuit terreni imperij: et p ꝓñs iurisdictiones habuit super terrenū imperato rē. Quetiā successores beati petri iurisdictio nē habeant super imperatores et reges ꝓbat Primo: quia deponit imperatores ⁊ reges vt p̄z. xv. q. vi. ca. alius. Jtē romanū trāsfert ipe rijū. extra de electione. ca. venerabilē: ḡ sup im perijū iurisdictionē noscitur obtinere. Jtē im perator prestat ei iuramentū fidelitatis: ergo sibi in tēporalib⁹ est subiectus. Jtē q papa ro manus iurisdictionē habeat tēporalē videm⁹ ad sensum sed papa nō est maioris potestatis q̄ fuerit beatus petrus: ḡ ⁊ beatus petrus iu risdictionē hmōi tēporalē: sed non habuit iu risdictionē hmōi tpalē limitatam: ḡ reges et alij sibi tpaliter subiecti fuerunt. Ad primum istorū dicunt aliqui istor impugnatorū: q p i perijū terrenū ⁊ celeste intellexit nicolaus pa pa bonos ⁊ malos in ecclesia militante: ⁊ ita per terrenū imperijū non intellexit dignitatē imperialē terrenā. Hoc declarant sic. per im perijū celeste non potest nicolaus papa intel ligere aliud q̄ bonos in ecclesia militante: q: per imperijū celeste non pōt itelligere bonos existentes in ecclesia triumphāte cū super il los petrus nullā iurisdictionē habuerit ḡ con similiter p terrenū imperijū intelligit nicola⁹ papa malos in eccl̄ia milante: ⁊ ita p dictam auctoritatē nō pōt cōcludi q beatus petrus super imperatorē iurisdictionē habuerit tpa lē: sed q super bonos et malos i ecclesia mili tante iurisdictionē habuerit tpalē. Ad quin tū dicunt q papa romanus illam iurisdictio nē tpalē quā noscitur obtinere non habuerit ex successione beati petri: quia tunc nō habe ret maiorē iurisdictionē tēporalē in vna regi one q̄ i alia: sicut nec beatus petrus: quod tñ noscitur esse falsū. Nō ergo ratiōe successiōis sed collatione fideliū papa habuit iurisdictio nē in diuersis regionibus tēporalē ⁊ hec ē sen tentia bernardi: vt adductū est alibi. ⁊ cū di citur q papa nō ē maioris ptātis q̄ fuerit be atus petrus. Dicūt q quo ad spūalia papa nō est maioris ptātis q̄ fuerit beatus petrus: sed quo ad tēporalia maiorē hab⁹ potestatē: sicut ditior est q̄ fuerit beatus petrus. Ad secūdus dicūt dupliciter. vno mō q rōne criminis im perator xpianus subest pape: ⁊ idē dr de alijs regib⁹: ⁊ ita papa sup reges rōne criminis et iperatores iurisdictionē h̄z spūalē ⁊ nō tpalē Aliter dicūt q h̄z papa nō bēat iurisdictionē tpalē sup iperatorē ⁊ reges alios: tñ talē iurisdictionē tpalē hōe sibi non repugnat: ⁊ iō pa pa tā roman⁹ q̄ ali⁹ iurisdictionē tā sup ipera torē q̄ sup regē nō bñtē psonā supiorē quā in casu noscit obtinere pōt i psona pape trāsfer re: ⁊ etiā auctoritate pape pōt iperatorē vl re gē deponere: ⁊ sic legit̄ deposuisse regē frācie xv. q. vi. c. alius. vbi sup illo ꝺbo deposuit dic glosa dr deposuisse: q: deponētib⁹ cōsensit h̄ ē auctoritate pape reputantis regē deponēdū

Correlarium.

Obiectio prima

Obiectio secda.

Obiectio tertia.

Obiectō quarta

Obiectio quinta

Responsio ad istas obiectiones scōm ipugnato res.

Ad primam ob iectionē.

Ad quintā obie.

Ad secdam obie.

eūdē regē ꝺposuerūt ⁊ illo mō possz archiepꝰ vl epꝰ aliquē regē deponere: ñ rōe officij spālis: ꝑ auctoritate pape sibi ptātē bmōi ꝓferēt. Ad tertiā dicūt nōnulli ꝙ papa transfert romanū imperiū nō in ꝙtū successor beati petri ꝑ auctoritate romanoꝝ q̄ sibi potestatē bmōi cōcesserūt. Ad quartā dicūt aliqui ꝙ imperator q̄ primus iurauit pape ex deuotiōe vel bumilitate aut ex ordinatiōe romanoꝝ sibi iurauit: ⁊ ideo alij ꝓdecessores ipsi⁹ q̄ sibi minime iurauerūt vl sibi debitū ex successiōe bti petri aliqlit subtraxerūt sibi iurare nullaten⁹ tenebāt. Ex ꝓdcis collegit ꝙ beat⁹ petr⁹ nullū regnū tpale suscepit a xp̄o: q̄re nec xp̄s regnum aliqꝺ habuit tpale. Octaua rō ꝑ ꝓdicta assertione talis ē: xp̄s fuit forma ⁊ exēplar toti⁹ pfectionis xp̄iane: q̄cq̄d eī perfectiōis ē ⁊ vtile fuit fidelib⁹ xp̄s exercuit: ꝑ reliquisse regnū temporale pfectionis est: sicut ⁊ fugere ecclīa sticas dignitates pfectiōis ē. Quia appetere dignitates seculares vel ecclīasticas ad iperfectionē nosceī ptinere: vtile aūt fuit fidelib⁹ ꝙ xp̄s oēz secularē cōtēneret dignitatē: ḡ xp̄s nullā secularē habuit dignitatē vel regiā vel aliā: ḡ xp̄s nō fuit rex i tpalib⁹. Sz forte aliqs cōtra ꝓdictā rōnē obiciet ꝙ xp̄s nō oīa q̄ pfectionis sūt exercuit. Naz sicut tactū ē fugere ecclīasticas dignitates ad pfectionē humilitatis noscī ptinere i tm: ꝙ soli fugiētes ecclesiasticas dignitates eisdē dignitatib⁹ dignū bntur: teste btō gregł. q̄ vt bz. viij. q. i. ca. i scripturis ait. Sicut locus regiminis desiderātibus negādus ē ita fugiētib⁹ offerēdus ē: ⁊ tm xp̄s locū regiminis mīme recusauit: ḡ xp̄s nō oīa q̄ sūt pfectiōis exercuit: ḡ ꝑ ꝙ pfectiōis ē tpalia regna reliquisse nō pōt ꝓcludi ꝙ xp̄s nō fuerit rex secularis siue i secularib⁹. Sz illa obiectio excluſa ē cū i assūpta ꝓpositione addīt ⁊ vtile fuit fidelib⁹. Nā ea q̄ pfectiōis ⁊ vtilitatis sunt que docuit alios xp̄s fecit. xp̄s aut reliquisse locū teginminis spūalis nullius fuit vtilitatis: ꝑ fidelib⁹ nocuisset ⁊ xp̄m retinere locuz regiminis spūalis magne fuit vtilitatis: xp̄s aūt bīe regnū tpale: ⁊ de regno tē porali se itromittere nulli⁹ fuisset vtilitatis: q̄re ꝓueniēs fuit ꝙ xp̄s locū spūalis regiminis retineret ⁊ regno tēporali careret ⁊ ita liquet ꝙ xp̄s regnū tpale nō habuit. Porro iter regere ⁊ dñari siue dñiū ⁊ ꝓprietatē tpaliū rerum babere differētia iuenīt. Ostēso aūt ꝙ xp̄s nō fuit rex i tpalib⁹ ꝑm ꝙ aliquis dī rex a supmo mō regendi tpaliter. Secḋo isti ipugnatores conātur ostēdere ꝙ xp̄s iq̄tū homo mortalis nō fuit dñs babēs dñium ⁊ ꝓprietatē oīm tē poraliū rerū. Primo q̄dē ꝑ auctoritates. Secḋo

Ad tertiam ob.

Ad quartaz ob.

Octaua ratio.

Obiectio.

Responsio.

Cristū inquātuz homo mortalis nō fuisse dñuz siue dñiū ⁊ proprietatē oīm tpaliū isti ipugnatores conātur ostēdere primo ꝑ auctoritates. secundo per rationes.

ꝓnes. Primo igit̄ ꝑ ostendūt auctoritate ipsi⁹ xp̄i dicētis. matth. viij. Vulpes foueas habēt volucres celi nidos: filius aūt hois nō habet vbi caput suum reclinet. Ex quib⁹ verbis colligit̄ euidenter ꝙ xp̄s nō habuit ꝓprium hospitiū: ⁊ ꝑ ꝑ ns nō habuit ꝓprietatē ⁊ dñiū oīm. Sed forte dicet aliqꝺ ꝙ ex ꝓdictis cōcludi nō pōt ꝙ xp̄s nō habuerit hospitium quo ad dñiū ⁊ ꝓprietatē: qꝺ sic ostēdit. nā eo dē mō accepit xp̄us bīe cum dixit affirmatiue vulpes foueas bñt ⁊c. ⁊ cū negatiue dic̄ filiꝰ aūt hois nō bz vbi caput suū reclinet: alioq̄n i eadē sñia xp̄s acciperet idē ꝓbū equiuoce: ꝑ cū dī vulpes foueas habēt. ibi nō accipit̄ pro modo habēdi quo ad dñiū ⁊ ꝓprietatē: ꝑ pro mō bñdi quo ad morādi seu manēdi seu q̄escēdi cōsuetudinē: ḡ cū dicit filiꝰ hois nō bz vbi caput suū reclinet nō accipitur bīe ꝑ bīe quo ad dñiuz seu ꝓprietatē: ꝑ quo ad cōsuetudinē manēdi vel quiescendi. ꝑ est filius hois nō bz hospitiū i quo ex cōsuetudine cōmorēt sic vulpes habēt foueas i quib⁹ ex ꝓsuetudine cōmorant. Sz ista obiectio nō ꝓcedit ꝑm istos: q̄a ꝑm traditiōes sanctoꝝ: ⁊ spāliter sācti clemētis vt bī di. xxx vij. ca. relatū. Scriptura sic est intelligenda vt a sanctis patrib⁹ est exposita sed ꝑm expositionē sanctoꝝ cū xp̄s dixit filius aūt hois nō habet vbi caput suū reclinet: ipse loquebaī de mō habendi quo ad dñium siue ad ꝓprietatē. glosa testāte q̄ ibidē ait i ꝑsona xp̄i. Ego sū tāte paupertatis: vt nec hospitiū quidē habeā: nec meo vtar tecto. Ex quib⁹ ñ bis patenter colligit̄ ꝙ ex paupertate fuit ꝙ hospitiū nō habebat: sed nō habere hospitiuz quo ad ꝓsuetudinē habitādi nō necessario ex paupertate ꝓcedit. quēadmodū diuites peregrini peregrinatiōe hospitiū nō habent quo ad consuetudinē habitandi ex quo vagi sunt ⁊ tm habēt multas diuitias: cū ḡ rōne paupertatis xp̄s dixerit ñba predicta sequitur ꝙ itel lexit se nō habere hospitiū quo ad dñium seu ꝓprietatē. Itē q̄is rex ex consuetudine circuiens regnū: pergens de loco ad locū possit dicere ꝙ nō haberet hospitiū quo ad cōsuetudinē: nō tm posset dicere ꝙ tecto vteret alieno: sed ꝑm glosā xp̄s vtebaī tecto alieno: ḡ tectū quo vtebaī xp̄s nō fuit suū quo ad dñium seu ꝓprietatem. Et cū dicitur ꝙ tunc xp̄s in eadē sententia vsus fuisset eodē vocabulo eq̄ uoce. Dicunt isti ꝙ boc sepe facit scriptura ꝑz ꝙ probat innocentius. iij. extra de summa trinitate et fide catholica. ca. damnamus per illas duas auctoritates. volo vt ipsi sint vnum in nobis: sicut et nos vnum sumus. Et estote perfecti: sicut et paī vester celestis ē perfe-

Prima auctoritas.

Obiectio.

Responsio ad ob.

Secunda auctoritas.

ctus: in quarū prima vnū bis sumptū equiuoce accipit: & i scda nomē perfecti Scda auctoritas qua ostēdit xp̄i paupertas sumit zacharie nono. vbi dr. Jpe pauper & ascendēs sup asinā & sup pullū filiū asine. Ex q̄bus ꝟbis hr q̄ lz xp̄s fuerit rex nō q̄dē i tpalib⁹ ꝫ i spiritualib⁹: tn paup erat & p ois nō habuit dñiū & ꝓprietatē oim tēporaliū: q: si habuisset i speciali dñium & ꝓprietatē oim rerū tpaliū fuisset dictū: homo q̄ vnq̄ fuit. Tertia auctoritas accipitur ex epla scda bti pauli ad corith. viij ca. vbi sic scribit. Scitis em̄ gratiā dñi nr̄i iesu xp̄i: q̄m ꝓpter vos egen⁹ factꝰ ē: cū esset diues: vt illius iopia vos diuites esset. Et cōsiliū i hoc do. &c. Ex quib⁹ ꝟbis hr apte q̄ xp̄s ꝓpter nos factꝰ ē iops & egen⁹: q̄ aūt ē dns oim tpaliū iure ꝓprietatis i spāli non est inops & egenus: ergo xp̄s nō fuit dns oim tpaliū rerū. Hoc etiā aug. sup dicto verbo apli asserit manifeste dicens. Si factus ē iquit egen⁹ in tm̄ vt nō haberet q̄ hn̄t vulpes: q: et bernard⁹ pertractans ꝟba p̄dicta ad fratres de mōte dei dicit cū diues eēt: pauper ꝓ nobis factꝰ est & q̄ volūtarie pauptatis dedit p̄ceptū i semetipso formā dignat⁹ ē demōstrare. Ex q̄b⁹ verbis liquet q̄ illi⁹ volūtarie paupertatis cuius xp̄s dedit p̄ceptū ipe i semetipo formā demōstrauit ꝫ ipe dedit p̄ceptū volūtarie pauptatis q̄ carentiā dñij & ꝓpietatis i semetipso decreuit. Ex quo sequit euidēter q̄ nō erat dns oim tpaliū iure ꝓprietatis. Quarta auctoritas accipitur ex psalmista q̄ i persona xp̄i ait. Ego aūt medic⁹ sū & paup vbi dic glosa. h xp̄s dicit de se ex forma serui nequis gloriā p̄dicte leticie sibi arroget. xp̄s igit in q̄ntū homo fuit pauper: & p ois nō habuit vniuersale tpaliū rerū dñium. Quinta auctoritas accipit treno rū tertio. c. vbi bieremias i psona xp̄i ait. Ego vir vidēs paupertatē meā. Et q̄b⁹ ꝟbis ꝑz q̄ xp̄s fuit pauper: & p ois nō habuit vniuersale rerū tpaliū dñium. Et q̄ bieremias ꝟba p̄dcā dixerit i psona xp̄i ꝑz p glosā ibidē q̄ ait. licet oib⁹ cōuenire videat excellenti⁹ de ipso itelligitur i quo sicut excellūt oia ita & visio illa: & infra. Sicut gloriosior ē paupertas xp̄i: ita h vsio paupertatis ꝓfundior. ꝟba g̃ p̄dicta dixit bieremias i psona xp̄i ostēdens eius maximā paupertatē. Sexta auctoritas accipit et determinatione ecclie q̄ posit i decretali Exiit: i qua sic scribit diffinite papa dicēs q̄ abdicatio ꝓpietatis hmōi oim rerū tā i spāli q̄ etiā in cōi ꝓpter deū meritoria est et sācta quā et cristus viaz pfectionis ostendens verbo docuit: & exemplo firmauit. Hijs ꝟbis aptissime asseritur q̄ xp̄s exēplo firmauit abdicationez ꝓpietatis oim rerū: & ita oim rerū abdicauit ꝓpietatē: & p ois nō habuit vniuersale oim rerū dñium. Et ex hijs sicut tactū ē. c. ix. cōcludūt isti impugnatores q̄ vel ille ē hereticꝰ vl nicolaꝰ tertiꝰ ē hereticꝰ: & si ille ē hereticꝰ nō ē verus papa: si aūt nicolaꝰ tertiꝰ fuit hereticus ille nūq̄ fuit verus papa: & p ois siue iste sit hereticꝰ siue catholicꝰ nō ē mō verus papa. Alia auctoritas accipit ex epla bti hieronimi ad nepotianū q̄ ait. Turpe est āte fores sacerdotis dñi crucifixi & pauperis qui cibo quoq̄ vescebatur alieno. lictores cōsulū & militū excubare. Ex q̄b⁹ ꝟbis clare ꝑz q̄ xp̄s erat pauper & cibo vescens alieno: et p ois nō habuit dñiū oim tpaliū vniuersale. Octaua ē eiusdē ad eliodorū q̄ ait. Affati diues ē: q̄ cū xp̄o pauper ē: xp̄s g̃ fuit paup. Nona ē gregorij nazāzeni q̄ ait. Vestigijs illius iceda⁊ qui ꝓpter nos paup factꝰ est cū esset diues: xp̄s g̃ ex quo fuit pauper nō habuit rerū tpaliū vniuersale dñium. Decima est crisostomi q̄ sup epl̄am ad hebreos ait. Nemo causet de pauptate tanq̄ cā sit multoꝝ maloꝝ neq̄ obloquatur de xp̄o q̄ dixit illā pfectionē. Si vis pfectꝰ eē &c. hoc em̄ & verbis ipe dixit & opib⁹ ostēdit: & p discipulos suos docuit. Cristus igit ꝼm istū paup fuit. Undecima ē eiusdē vbi ꝓpus q̄ ait. vis audire pauptatis p̄dicata ipsā ꝓfessus ē xp̄s et dixit. filius hois nō hz vbi caput suū reclinet. Ex hijs verbis ꝑz q̄ xp̄s non habuit oim rerū dñium. Duodecima est eiusdē sup verba xp̄i. Matth. vi. filius hois nō hz &c. Aspice quo pauptatē quā dns docuerat popa demōstrat nō erat ei mēsa nec candelabrū: nec domꝰ nec quic q̄ aliud taliū. Ex q̄b⁹ ꝟbis ꝑz q̄ xp̄s erat tāte paupertatis q̄ nō habuit mēsā nec cādelabrū nec domū &c. Ex quo sequit euidēter q̄ nō habuit vniuersale oim rerū tpaliū dñium. Xiij. est beati bernardi sup illud Luce. Cū factus eēt iesus ānoꝝ. xij. q̄ ait vt te dñe ꝓ omia nostre pauptati cōformares quasi vnꝰ i turba pauperū stipē p ostia mendicabas. Cristus g̃ ex volūtaria pauptate stipē p ostia mendicabat: & p ois nō habuit oim rerū vniuersale dominiū. Quartadecima ē anselmi de sacris q̄ ait. Paup ita fuit xp̄s vt veniēs in mūdū nō i sua: ꝫ i aliena domo nasceret: & nat⁹ ꝓpter i opiā loci i ꝓsepio brutoꝝ aialiū ponere. vt veniēs i mūdo nō haberet vbi caput suū reclinaret nec moriēs vñ nuditatē suā tegeret nec mortuus. vñ inuolueretur nec sepulcrū aut locū vbi corpus mortuū locaret. Ex hijs euidenter habetur q̄ xp̄s non habuit omniū temporaliū rerū dñiū et ꝓpietatē: q: si sic nat⁹ i domo ꝓpria fuisset viuens: quia in mūdo multa

Tertia auctoritas.

Quarta auctoritas.

Quinta auctoritas.

Sexta auctoritas.

Septima auctoritas.

Octaua auctoritas.

Nona auctoritas.

Decima auctoritas.

Undecia auctoritas.

Duodecima auctoritas.

Tredecia auctoritas.

Quartadecima auctoritas.

Nic impugnatores cōcludere cōnātur ipugnatū vel nicolaum papam eē hereticū.

hospitia: imo p̄opa habuisset: vbi caput reclinasset mortēs: q̄ habuisset vnde p̄opriā nuditatē texisset: nec alibi corp⁹ mortuū q̄ in sepulchro: & in loco p̄opio xp̄i locatū fuisset. Vijs igī auctoritatib⁹ & alijs: quasi innumeris: quas causa breuitatis omitto euidēter ostēditur: q̄ xp̄us in q̄tuz homo mortalis nō habuit ab instanti sue conceptiōis vsē rerum dñium. Secūdo hec eadē assertio p rōes in scripturis diuinis & auctoritatib⁹ sanctoꝝ patrū fūdatas apte p̄obat. Est aūt p̄ma rō talis. Omia ad pfectionē & fidelium vtilitatē spectātia: q̄ xp̄us docuit ipe fecit. ß abdicare tēpoz aliuz diuitiaruz: dñium & p̄p̄rietatē ad pfectionē & fidelium vtilitatē spectabat: & hanc abdicationē xp̄us docuit: g̃ ipe hāc abdicationē seruauit: & p cōsequēs nō habuit oium diuitiarū dñium et p̄p̄rietatē. Maior p̄obat multiplicit. Primo auctoritate luce actuū. i. qui ait. Primū quidē sermonē feci de oib⁹ o theophile: q̄ cepit ihūs facere & docere: igit xp̄us fecit q̄ docuit. Item Matth. v. dicit ipe xp̄s. Qui g̃ soluerit vnuz de mādatis istis minimis & docuerit sic hoies minim⁹ vocabit in regno celoꝝ: ß maxim⁹. g̃ nō soluit illa q̄ docuit. Itē xp̄s nō fecit aliq̄d de quo alios reprehēdit: alioquī conueniēter intelligēda fuisset de eo sapiētis auctoritas qua dr. Turpe est doctori cum culpa redarguit ipm. Sed xp̄s redarguit phariseos: q̄ nō fecerūt illa q̄ docuerūt. dicēs: in reprehēsione eoꝝ. Dicūt enī & nō faciunt. Ergo xp̄s fecit ea que docuit. q̄ etiā xp̄s spāliter illa q̄ docuit de paupertate fecit. Asserit manifeste crisostom⁹ in auctoritate decia adducta supius: & simil. xij. Doc idē testat Bernar. sicut p̄z p̄us in p̄secutiōe tertie auctoritatis. sic g̃ p̄bata est maior. Mi nor cōtinet tres p̄tes. quarū Pria est: q̄ abdicare diuitiarū dñiuz & p̄p̄rietatē ad pfectionē spectat. Scda est q̄ vtile fuit fidelib⁹ xp̄m diuitiarū p̄petatē & dñiuz abdicare. Tertia est q̄ xp̄us docuit abdicationē hmōi diuitiaruz.

Pria ps p̄z: tū q̄ xp̄s dixit. Si vis pfectus eē vade & vēde oia q̄ habes: & da paupib⁹. igī diuitiarū abdicare dñiuz p̄p̄ deū ad pfectionē spectat. tū q̄ qdlz votoꝝ eēntialiū religionib⁹ pfectis ad pfectionē spectat: g̃ votū paupertat̃ ad pfectionē spectat. & p p̄ns diuitiarū abdicare dñiuz p̄p̄ deū ad pfectionē spectat. Scda ps. s. q̄ vtile fuit fidelib⁹ xp̄m abdicare dñium & p̄p̄rietatē: p̄z apte. Nā p ß p̄buit apte efficacia exēpla fidelib⁹ tpalia cōtemnēdi. Ex retētione aūt diuitiarū nullā auctoritatez spūalez fideles cōsecuti fuissent: g̃ vtile & exēplare fuit fidelib⁹ xp̄m abdicare dñium. & p ß

Rōnib⁹ probat xp̄m nō habuisse vsē rerū dñium.

Prima ratio.

Probat maior p̄ rōnis.

Probat mīor p rōnis quo ad tres partes.

Prima pars.

Scda pars.

soluitur obiectio si q̄s obijceret q̄ xp̄s p̄lationē & summū sacerdotium minime abdicauit neq̄ fugit: & tñ fugere eccliasticas dignitates etiā papatū ad pfectōez spectat: & xp̄s docuit hmōi fugere dignitates. cū dixit Matt. xviij. Nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut parauli: nō intrabitis in regnū celoꝝ. Et Matth. xxiij. Qui se humiliauerit exaltabit. Igit xp̄s nō oia fecit q̄ docuit & ad pfectōem spectant. Ad hanc obiectōem obliquā est facile rndere Nā sicut xp̄s venit p̄pter salutē nr̄az: ita fecit illa q̄ erant nostre saluti vtilia. Vtile aūt fuit nostre saluti q̄ xp̄s oim diuitiarum abdicaret dominiū: & nō fuit vtile q̄ summū sacerdotiū & oēm p̄lationem abdicaret: & ideo vnū fecit & nō aliud. Tertia pars. s. q̄ xp̄s docuit diuitiarū abdicare dñium & p̄p̄rietatē p̄z aperte: xp̄o dicente cuidā adolescēti. Matth. xix. Si vis pfectus esse vade & vēde oia q̄ habes & da pauperibus: & veni sequere me. Ex q̄bus verbis colligit euidēter q̄ xp̄s docuit diuitias vēdere: & dare pauperib⁹. Diuitie aūt vendite & pauperibus erogate quo ad p̄p̄rietatē & dñiū abdicant̃: igit xp̄s docuit diuitiarū abdicare dñium. Item ibidē dixit xp̄s aplis. Amen dico vobis q̄ vos q̄ reliquistis oia & secuti estis me in regeneratōe cū sederit filius hois i sede maiestatis sue: sedebitis & vos &c. Vbi xp̄s explicite approbādo & laudando modū aplorum oia relinquendi docuit eū modū oia relinquē di: sed aplī reliquerūt ea q̄ reliquerant quo ad dominiū & p̄p̄rietatē. Igit xp̄s docuit rerum tpaliū abdicare dñium & p̄p̄rietatē. Itē mat. x. dixit xp̄s aplis. Nolite possidere aurum neq̄ argentū &c. Vbi expresse auri & argēti atq̄ pecunie docuit abdicare dñium. Itē Matt. vi. dixit discipl̄is. Nolite thesaurizare vobis thesauros i terra: vbi thesauroꝝ docuit abdicare dñiuz. In multis alijs quoq̄ locis xp̄s docuit mundū cōtēnere & diuitiarū abdicare dñium esto igit q̄ nō docuisset oiz tpalium abdicare dñiū: qđ tn nō est verū: & tamē certū est q̄ thesauroꝝ auri & argēti & amplarū diuitiarū docuit abdicare dominiū. Ex quo & maiore accepta sequit euidenter q̄ xp̄s saltē amplarū diuitiarū abdicauit dominiū & p̄p̄rietatē: & p consequēs nō habuit oim tpaliū vniuersale dñiuz

Nota obiectiōez.

Rēspōsio ad obiectionem.

Tertia pars.

Scda ratio p̄cipalis.

Scda ratio p eadē assertōe est hec. Paupertas religiosoꝝ nō est maior nec altior nec pfectior pauptate xp̄i: sed religiosi abdicant dominiū & p̄p̄rietatē diuitiarū saltez in speciali ergo xp̄s saltē in speciali diuitiarū abdicauit dñiū: & constat q̄ nullus ali⁹ a xp̄o habuit dñiū tpaliū oim cōe cum xp̄o: ergo xp̄s nec in spāli nec in cōi habuit tpaliū vniuersale dominium

Maior est manifesta. Nā oēs religiosi imitā/tur xp̄m in pauptate: g̃ nulli religiosi sunt pau/periores xp̄o. Minor aūt p̄batiōe nō indiget

Tertia ratio. Tertia rō est h. Xp̄s instituēdo beatū petrū vicariū suū. dicēdo Pasce oues meas: oia pti nētia ad xp̄z: q erāt ad pascēdas oues necessa/ria eidē btō petro cōmisit: cū ergo ad oues pa scēdas sint tpalia opportuna: si xp̄s habuit do/minū & pauptatē oium tpaliū: sequit q xp̄us oia tpalia dispositiōi & ordinatiōi bti petri cō misit. Ex quo sequit q oia tpalia ad dispositō nez & ordinationē bti petri spectabāt: qđ ē ab surdū. tūc enī ad romanū pontificē succession̄e bti petri tpalia ptinerēt: qđ noscit esse falsuz.

Duo p̄bāt de be ato petro & eius successoribus. Nic restat duo p̄bare. Primū est q nō omia tpalia ptinebāt ad dispositionē seu ordinatio nē bti petri: ꝼm q nō oia tpalia ptinēt seu pti nebāt ad dispositionē: seu dispēsationē: vel or dinationē successor̄ bti petri.

Primū. Primū p̄bat apte. ꝼmo p illđ Ambro. in lib. de offi. q̃ aplos sine auro misit: eccl̄ias sine auro cōgregauit. Ex quo dat intelligi: q ad illos q̃ p̄tio virtute assistēte diuina. eccl̄ias congregabāt: aurū mini me ptinebat. & p cōns auruz ad btm̄ petrū: qui erat principalis congregator eccl̄iaruz nō spectabat. Hoc ipemet petr⁹ testat dicēs argentū & aurū nō est mihi. Ex q̃bus verbis patent colligit: q dispēsatio oim ad ip̄m minie ptinebat. Itē si oia tpalia ex cōmissione xp̄i ptinuissent ad btm̄ petrū: & ꝼm istū post cōuersionē iudeorum de quib⁹ Act. ij. fit mētio. apli omia q̃ ha/bebāt cōicabāt iudeis cōuersis: & ecōuerso: et sic oia fiebāt coia: g̃ beat⁹ Petrus oia tpalia cōicauit iudeis: & alijs. & p cōns oia tpalia etiā infideliū fuerūt eis tūc cōia: qđ est absurduz. Itē si oia tpalia btō Petro cōmissa erāt a xp̄o aut g̃ q̃tuz ad tpalia erat supior cesare. & alijs regib⁹ & p̄cipibus. ac etiā quibuscūq; habēti bus p̄p̄rīū: aut erat inferior: aut par. Si erat i tpalib⁹ superior: g̃ oēs q̃ nō recognouerūt tpa lia sua a btō Petro erāt tpaliū inusti detēto/res. & ita cesar & oēs boies mūdi habētes p̄o/p̄rīū: nō recognoscētes tpalia sua a beato Pe tro fuissent iusti detētores: qđ est absurdū: p̄/cipue de fidelib⁹ qui erant subiecti beato Pe/tro. & tamē tēpor̄alia sua a beato Petro mini me recognouerūt. Nec pōt dici q beat⁹ Pe/trus fuit in tpalibus inferior oibus habenti/bus p̄p̄rīū. quia tūc vel xp̄s fuisset oibus in/ferior in tēpor̄alib⁹: vel beatū Petrū oib⁹ ha/bētib⁹ p̄p̄rīū in tēpor̄alib⁹ subdidisset: quor vtrūq; est absurdū. nec potest dici q beat⁹ Pe trus fuit par oibus habētibus p̄p̄rīū: q: tūc null⁹ habuisset licitā potestatē vendere & alie nare res suas: absq; exp̄esso cōsensu bti Petri nec ecōuerso: q: si duo habēt equale ius in re/aliqua: vnus nō vendit licite rem illā sine vo/lūtate alteri⁹. Patet ergo q nequaq̃ oia tpa/lia ptinebāt ad dispositōem vel dispensatōez beati petri.

Scđm p̄batur. Scđz scz q nequaq̃ oia tpalia ptineāt ad dispositōem seu dispēsatōez succes/sor̄ beati Petri inquātuz scz sunt successo/res beati petri. Probat. Nā hoc btūs Barn̄. testa tur exp̄sse in lib. de cōsideratōe ad Eugenium papā: dicēs in hec verba. Nā q̃d aliud sctūs di misit apl's: qđ habeo inq̃t hoc tibi do: q̃d est il lud: vnū scio nō est aurū nec⁹ argētū: cū dicat ipe argentū & aurū nō est mihi: & infra. Est vt alia q̃cunq; rōne h tibi vēdices: ꝑ nō apl'co u re. Ex q̃bus verbis habet apte q papa apl'co iure. s. inquātū successor beati petri auri & argē ti aliarūq; diuitiarū dispēsatōem minime h⁹. A quo aūt papa abūdantiā diuitiarū habuit declarat idē i eodē lib. o. Petrus h est q̃ nesci tur p̄cessisse aliq̃n vel gēmis ornatus: vel seri/cis: nec tect⁹ auro: nec vect⁹ equo albo: nec sti patus milite: nec circūstrepentib⁹ septus mi/nistris absq; his cū credidit satis posse ipleri salutare mādatū. si amas me pasce oues meas In his em̄ successisti nō petro: sed cōstantino. Ex his verbis colligit q papa in abundantia diuitiarū nō btō petro: sed cōstantino succes/sit. Ex quo cōcludit q papa in q̃buscūq; tpali bus nō est vicarius xp̄i: q: nulla inuenit tpa lia in q̃bus possit dici magis esse vicarius xp̄i q̃ in alijs: & ita vel in oibus vel in nullis tpali bus est vicarius xp̄i: sed nō est vicarius xp̄i in oibus tpalibus sicut ostēsuz est: g̃ in nullis tē porālibus est xp̄i vicarius. Ex quo sequitur q xp̄s inquātū homo nō habebat oim tpaliū do/miniū & p̄p̄rietatē: & ille rōnes p assertōe p̄e dicta ad p̄sens sufficiant: q: postea oñdetur q xp̄s inquātuz homo nullius rei tpalis habebat dīnium & p̄p̄rietatē.

Quarta pars ca. in qua rñdet ad litteram discurrē do p singulas au ctoritates p asser tione cōtraria ad ductas. Restat ergo discurren do p l'ram ad singulas auctoritates inductas p assertōe cōtraria respondere. [Q aūt dīnū rerū tpaliū habuit]hic accipit dominū p do/minio q̃ est p̄p̄rietas: q̃ p̄p̄rietas post pec/catū primor̄ parentū extitit introducta: non em̄ accipit dominiū p dominio generi humā/no collato: quia tunc xp̄s nō aliter fuisset dns oim tpaliū q̃ quilibet alius a xp̄o q̃ nega/re intendit. [In multis locis testat]imo i nul lo loco testatur [multi q̃dem prophete eum re gem futurū populi israelitici prophetauerūt] Verū ē q multi p̄phetauerūt regem futuruz non solum populi israelitici: sed etiam omniū gentiū que crediture erant in ipsum. Unde & Dauid dixit. Dicite in gentibus q: dom⁹ re/gnauit. Unde isti dicūt esse sciendū q xp̄s ꝼm

deitatē rex fuit oim bonoꝝ ⁊ maloꝝ: ꝑm humanitatē autē rex fuit credentiū: siue credentes essent iudei ꝑm carnē: siue gētiles q̄ tamē credentes cēs: ⁊ soli iudei erāt ꝑm spiritū: ⁊ per cōsequens prophetarūt ipm habere regni dñi um quodāmodo: scilz spirituale: non secutare nec temporale. ⁊ Ecce dñs iudex vester dominus legifer vester dñs rex vester ipe veniet et saluabit vos ⁊ Illa auctoritas est cōtra ipsum quia ipa neq̄ de iudice seculari seu temporali: neq̄ de legifero tēporali seu sclari: neq̄ de saluatōe tēporali pōt intelligi cū dicitur. Dñs iudex vester aperte probatū est supra auctoritate Luce. xij. cū dixit xp̄us. Quis me constituit iudicē ac diuisorez sup vos. Nusq̄ em̄ legitur q̄ xp̄s de temporalibus iudicauerit: ergo non erat iudex in tēporalibus: nec etiam cū dicit Esayas. Dñs legifer. videtur q̄ de legifero tēporali potest itelligi: q̄ nusq̄ legitur q̄ leges de tēporalibus q̄buscunq̄ statuerit: nisi forte dicas q̄ legē de tēporalibus reb⁹ statuerit docens ipas penitus contēnendas: sed talis lex nō tēporalis sed spiritualis est censenda. Nec etiā cū dicitur ipe veniet ⁊ saluabit vos: pōt de tēporali saluatōe intelligi: cuz dixerit suis. vt habetur ℳat. xxiij. Tradent vos in tribulatione ⁊ occident vos. Non venit igitur xp̄s saluare tēporaliter iudeos: neq̄ credētes neq̄ nō credētes. Non credentes cū credētes oēm tribulatōem ⁊ multi mortē ꝑ ipso sustinuerūt tēporalem. Neq̄ nō credētes cū propter peccata cōmissa in ipm destructi fuerint ꝑ romanos. Cū igitur auctoritas Esaye. Neq̄ de iudice tēporali: neq̄ de legifero tēporali: neq̄ de saluatōe tēporali possit intelligi: nullomō ꝑ ipam potest ostendi q̄ Esaias ꝓphetauerit xp̄m regem tēporalem futurū: sed sicut xp̄s est iudex spūaliter ⁊ legifer spūaliter: ⁊ spūaliter saluauit credentes: sic spiritualiter fuit rex super credentes in ipsum ⁊ regnabit rex ⁊ Illa etiā verba Hieremie non debēt de rege tēporali intelligi: sicut nec intellexit Hieremias q̄ xp̄us erat tēporaliter regnaturus: cū dixit ⁊ regnabit ⁊ nulla em̄ apparet ratio q̄ Hieremias dicendo regnabit rex: plus intellexerit q̄ xp̄s erat futurus rex tēporalis: q̄ q̄ erat regnaturus tēporaliter ⁊ hoc est nomen q̄ vocabūt eū dñs iustus noster ⁊ hic accipitur dñs loquēdo de xp̄o inquātum erat homo mortalis non pro domino rerū temporaliū: sed pro dño propter prerogatiuā vnionis nature humane ad diuinū suppositū. ⁊ auctoritatis specialis ac sanctitatis aliarū gratiarū ⁊ cui deus celi dedit regnū q̄ ineternū non dissipabitur ⁊ Ista verba Danielis nō possunt intelligi de regno

Solutio ꝑme auctoritatis.

Solutio sede auctoritatis.

Solutō tertie auctoritatis.

temporali: quia omne tale regnū dissipabitur sed debēt intelligi de regno spirituali: hoc est de eccl'ia christi que nunq̄ dissipabitur: sed in fine mundi omnibus exclusis pestiferis perficietur: confirmabitur: corroborabitur: ⁊ stabilietur. ⁊ Ecce rex tuus veniet iustus ⁊c. ⁊ Hic loquitur prophetа Zacharias de rege spirituaㇾiter: q̄ ostendit cū subdit Ipse pauper ⁊c. Per q̄ claret aperte q̄ nō erat rex in temporalibus: quoniā sine diuitijs regnū temporale bene regi non potest. ⁊ Ego autē constitutus sum rex ab eo ⁊ Hoc dicit Dauid in ꝑsona christi spiritualiter loquēs de rege: q̄ bene ostendit declarans modū regendi: cū subdit Predicans preceptū eius. predicando ergo ⁊ docēdo: ac sacramenta instituendo non temporaliter christus regnauit: ⁊ ita spiritualiter fuit rex: nō i tēporalibus ⁊ Totus ille psalm⁹ Eructauit. loquitur de rege illo ⁊ cōstat q̄ ille psalmus non potest ad litteram de christo inquātū fuit homo intelligi: cū em̄ dicitur Accingere gladio tuo super femur tuum potentissime. Intende prospere procede ⁊ regna. Sagitte tue acute. populi sub te cadent. sedes tua i seculum seculi. vnxit te deus deus tuus. Mirra ⁊ gutta ⁊ casia a vestimentis tuis a domibus eburneis a quibus delectauerūt te filie reguz in honore tuo. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato. Pro patribus tuis nati sūt tibi filij: constitues eos principes super omnē terrā ⁊c. Non potest exponi ad litteram vt de gladio materiali: prosperitate temporali: modo regnādi temporali: sagittis materialibus sede materiali: vnctiōe corporali: vestimētis corporalibus: filiabus regū carnalibus: regina carnali: filijs q̄ carnalibus: ⁊ principibus temporalibus debeant predicta verba intelligi. Et per consequens psalmus ille de rege tēporali non loquitur. Et cū de spōsa eius ecclesia psalmus ille loquat: non loquitur de sponsa xp̄i carnali: sed spirituali. ergo similiter loq̄tur de rege nō temporali ꝫ spirituali. Itē glosa dicit ecclīam esse sponsam de qua loquitur psalmus predict⁹: sed illa sponsa est regina: ꝫ non est regina temporaliter: ergo spūaliter tā tū est regina. ergo ⁊ rex de quo loquitur nō tēporaliter: sed spūaliter est rex cēsendus ⁊ alij multi psalmi loquūt de rege huiusmodi ⁊ sicut alij psalmi loquunt de rege xp̄o: ita loquuntur de eius regimine ipm regnare dicentes: ꝫ alij psalmi non loquūtur de regimine xp̄i temporali: sed spūali: nec dicunt ipm regnare temporaliter. igitur per alios psalmos concludi nō potest q̄ xp̄s rex fuerit tēporalis. Hoc em̄ posset ostendi discurrendo per psalmos de xp̄o rege

Solutio quarte auctoritatis.

loquentes:sed ipe concedit q̄ christus non regnauit temporaliter:nisi in valde paucis: de quo inferius disseretur. Ideo ad presens de h̄ nō dicetur. [Videte regez salomonē ⁊c̄.] Illa verba intellecta de christo spiritualiter de rege debēt intelligi quēadmodū verba q̄ sequūtur:cum dicitur in dyademate quo coronauit eū mater sua in die desponsatōis illius ⁊ i die leticie cordis eius. Nō debēt intelligi de dyademate materiali:neq̄ coronatiōe materiali: neq̄ de desponsatōe carnali:neq̄ de mūdana leticia. [Dabit ei dn̄s deus sedem dauid p̄tis eius ⁊ regnabit ⁊c̄.] Ista verba sic nō intelliguntur de sede materiali:quia christus nunq̄ in sede materiali Dauid sedit:ita nō debēt intelligi de regno temporali nec de modo regēdi tēporaliter. Unde dicūt isti q̄ ex intellectu istius impugnati circa verba predicta sequit q̄ regnū temporale sit in perpetuū duraturū: cū ibidem dicatur expresse:regnabit in domo iacob in eternū:⁊ regni eius nō erit finis. Si ergo regnum christi fuit temporale:⁊ regni eius nō erit finis.ergo aliq̄ō regnū temporale nō habebit finē:⁊ per cōsequēs nunq̄ erit generalis resurrectio mortuor:qō quia falsū est verba predicta debēt intelligi de regno spūali:qō est ecclesia que nunq̄ habebit finē: sed i die iudicij coronabitur:⁊ imperpetuū feliciter permanebit. [Natus est nobis saluator:q̄ est christus dn̄s.i.rex ⁊ dominus] cōceditur hoc de rege spiritualiter intellecto: ⁊ de dn̄o p̄p̄ prerogatiuas maximas:nō propter dominiū temporale [Ubi est qui natus est rex iudeor] licet illi tres magi qui nō plene instructi explicite de modo regnādi christi:intellexissent de rege temporali:tamē verba ista de rege spirituali ꝑm rei veritatem debent intelligi. [Tu es filius dei:tu es rex israel] Prima particula intelligitur de xp̄o ꝑm deitatem:⁊ sc̄da etiam potest intelligi de xp̄o ꝑm deitatē q̄ nihilominus potest de ipo intelligi ꝑm humanitatē sed tūc loquitur de rege spualiter nō temporaliter intellecto [Jesus nazarenus rex iudeor] Sicut illa verba ꝑm veritatē nō debēt intelligi de his q̄ erant iudei carnaliter:sed spūaliter ꝑm glosam:ita debēt intelligi de rege spūali non temporali [Hoc etiam saluator noster cōfessus fuit. Job.xviij.] Dicunt isti q̄ saluator nō absolute cōfessus est se regem:sed cū q̄dam modificatōe.s.nō illo modo quo intellexerunt iudei:sed aliter. Ideo dixit xp̄s respondens pylato. Tu dicis quia rex sum ego: Ego in hoc natus sum ⁊ ad hoc veni in mūdū vt testimoniū perhibeā veritati. Ubi declarauit se regem esse:aliter q̄ intellexerunt accusantes,

Solutio.vi.auct.

Solutio.vij.auc.

Solutio.viij.au.

Solutio.ix.auct.

Solutio.x.auct.

Solutio.xi.auct.

Solutio.xij.auc.

hoc,ꝑbant isti auctoritate beati Augustini:q̄ predictaz sententiā apte videt asserere sup illud. Tu dicis q: rex sum ego. Dicēs in hec verba. Nō q: regē se timuit ꝓfiteri:sed ita libratū est vt neq̄ se regē neget:neq̄ regē talē se fateatur:cui? regnū putet esse de hoc mūdo. [Regnū meū nō est de hoc mūdo.] Hoc modo ꝑm istos dicūt verba illa intelligi sicut verba xp̄i Job.xv.cū dixit apl̄is. De mūdo ñ estis: ꝑ ego elegi vos de mūdo. Et ca.xvij. de eis dicit. De mūdo nō sunt. Que verba nō debent intelligi q̄ apl̄i nō fuissent ab hoibus huius mūdi,pgeniti.sed sicut apl̄i dicunt nō esse de mundo:q: nō sunt mūdani cōuersantes mūdane: ita regnuz xp̄i nō erat de hoc mūdo:hoc est nō erat mundanū mūdane regendū. Ex quo pylatus concludēs dixit. [Igit rex es tu.] Dicūt isti q̄ pylatus nō concluſit ex illo regnū meū nō est de hoc mūdo:sicut infra patebit. [Jhūs vero respōdit regnū meū nō est hinc.] Dicūt isti q̄ hic falso recitat verba euāgeliste. Jhūs eni ꝓpter predictā questionem pylati: g̃ rex es tu. nō respondit Regnū meū nō est hinc. Sed respōdit tu dicis:q: rex sum ego. Ego in hoc natus sum ⁊c̄. Unde vt sciat q̄ ille false recitat verba euāgeliste ponat series text?:q̄ talis est quid feciſti. Respōdit ibs. Regnū meū nō est de hoc mundo:q: si ex hoc mundo esset regnū meuz ministri mei vtiq̄ decertarēt:vt nō traderer iudeis. nūc aut regnuz meū nō est hinc Dixit itaq̄ ei pylat? g̃ rex es tu. Respōdit ibs Tu dicis:quia rex sum ego. Ego natus sum in hoc ⁊c̄. Patet ergo q̄ ex verbis his Regnuz meuz nō est hinc cōcluſit pylatus. g̃ rex es tu. Et ideo ex hijs verbis regnū meuz non est de hoc mūdo:regnū meū nō est hinc: nō fuit plene satisfactū pylato de accusatione iudeor di centiū xp̄m feciſſe se regē in iniuriā cesaris. Dicēte augustino vt ꝓius dictū est. Tu dicis ac si diceret carnalis carnalit dicis:ꝓpter qō postq̄ pylatus cōcluſit dicēs. Ergo rex es tu Carnaliter intelligēs xp̄us pleni? informauit pylatum quomō erat rex:nō in iniuriā cesaris dicēs,tu dicis carnaliter intelligens:quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum ⁊c̄. quasi dicere t veruz est:quia rex sum. sed nō carnaliter:sicut tu carnaliter intelligis:quia nō sum rex tēporaliter i iniuriā cesaris: sicut false imponūt mihi iudei: sed rex sum spiritualiter: quia ego rn hoc natus sum ⁊ ad hoc veni in munduz vt testimoniū perhibeaz veritati. Quasi diceret nō veni vt regnarē tēporaliter:sed veni vt testimoniuz perhiberē veritati:docēs homines ꝓuerti ad veritatē:ꝓpter quā responsionē xp̄i pylatus interrogans quid est veritas.⁊ respō

sionē xpi non expectās exijt ad iudeos: ⁊ dixit eis. ego nullā in eo inuenio causam: quasi dicere ipm interogās: ⁊ diligenter examinās negat se esse regē tēporalē in iniuriā cesaris: ꝫ dicit aliter se esse regez: nec vos ꝓbare potestis q regē se fecerit tēporalē in iniuriā cesaris: iō dico vobis q nullā in eo inuenio causaz. ⁊ Regnū meū nō est hinc. ⁊ Hoc est regnuz meū nō ptinet ad mūdanos. ⁊ Nō dixit nō est hic ⁊ Veruz est: qz regnū suū fuit hic corporaliter: sed mēte fuit in celo. Quasi diceret regnū meū a mūdo nō habeo sicut nec habebat: imo a ꝺo. Iste videt fuisse intellectus pylati: quē habuit de verbis ꝓdictis Regnū meū nō est de hoc mūdo regnū meuz nō est hinc. Et ideo adhuc dubitauit an xpus fecisset se regē in iniuriā cesaris: quia si xpus fecisset se regē tpalē: q̄uis dixisset se regnū habuisse a deo. Pylatus nō minus imo forte magis reputasset xpm iniuriatū fuisse cesari: q̄ si dixisset se habuisse regnū tpale a mūdo: ⁊ ideo volēs amplius informari de intētione xpi: itulit. g̃ rex es tu. q̄st diceret quid ad me: a quo dicas te habuisse regnuz. Dic mihi an reputes te habere regnū tpale in p̄iudiciū cesaris: siue a deo: siue ab alio: qz si cōfessus fueris te regē tpaliter ⁊ te habere regnū tpale siue a deo: siue a quocūq; alio ex quo nō habes regnū a cesare: te tanq̄ inimicū cesaris condēnabo: ꝓpter qō xpus amplius declarās quomō erat rex dicit. Ego in hoc natus sum ⁊c. Et ex tunc pylatus ꝓdicto modo verba p̄missa minime intellexit. Intellect⁹ ergo qē ille fingit de verbis xpi: nō est intellect⁹ verboū xpi: vt isti dicūt: sed ille qui dictus est p̄ius. ⁊ Sicut angel⁹ est genitrici ⁊c. ⁊ Hic etiā vt isti dicunt male intellexit verba āgeli ad genitricem xpi vt declaratū est p̄ius. ⁊ Dominū euz ⁊ xpm fecit deus hūc ibm. ⁊ Dominū euz vocat petrus ꝓpter ꝓrogatiuā vnionis sanctitatis ⁊ auctoritatis spiritualis: ac aliarū gratiarū. Xpm vero vocat ꝓpter vnctionē spiritualē nō corporalē. ⁊ Meū regnū suū a mūdo nō habuerit: sed a deo ⁊ Hoc veruz est de regno spirituali nō tpali. ibm fecit dñs xpm. i. regē: de rege spirituali ter nō temporaliter intellecto concedi potest ⁊ Per xpm enī regē intelligim⁹. ⁊ Per xpm in scriptura nō solum intelligimus regē tēporalem: sed etiā regē spiritualiter ⁊ etiā sacerdotes. Vnde cum dicit ꝓpheta in persona dei. Nolite tāgere xpos meos. Per xpos ibi nō intelligunt solūmodo reges tēporales: sed etiaz alij sancti dei ⁊ Quia reges iungi cōsueuerūt ⁊ Verū est q iungi consueuerūt corporaliter reges tēporales: ⁊ ideo cum xpus nō fuerit iunctus in regē corporaliter: non potest concludi ex hoc qō dicit vnctus q̄ rex fuerit tpalis: sacerdotes etiā ⁊ ꝓphete ꝓsueuerūt inungi. De vnctione sacerdotū habet i multis locis scripture diuine. De vnctione vero ꝓphetarū habetur. iij. regū. xix. vbi dixit deus ad helyā. Heliseū aūt filiū saphat q̄ ē de abelmeula vnges ꝓphetā ꝓ te. Ex hoc ergo qō reges consueuerunt inungi ⁊ iesus fuit inunctus nō pōt concludi q̄ rex fuerit tpaliter. ⁊ Regnū xpi nō terrenū: sed celeste oñdit esse ⁊ Hic rabanus vocat regnū celeste credentes in xpm: credentes celestia. ⁊ Itē cōcludit petrus ex verbis p̄dict⁹ q̄ xps inquātū homo subsistēs in diuio supposito fuerit dñs ⁊ rex fact⁹ ⁊ Hoc cōcedi pōt intelligendo eū dñm ꝓpter p̄erogatiuā gratiarū: ⁊ regē spualiter nō tpaliter ⁊ cū rex ⁊ dominus fuerit factus inquātū crucifixus ⁊ Hic ille est sibijpi cōtrarius: quia ipe dicet postea q̄ xps habuit regnū ⁊ vniuersale dñium ab instāti sue cōceptōis. hic aūt dicit q̄ fuit factus rex ⁊ dñs inquātū crucifixus: q̄ duo repugnāt apte. nā si factus fuit rex ⁊ dñs inquātū crucifix⁹ ergo anteq̄ esset crucifixus nō fuit rex ⁊ dñs. Sicut sequit. Christus fuit factus homo iquātū incarnatus: ergo ante incarnatiōez nō fuit homo. Sicut etiā sequit. Petrus inquātū homo factus est rationalis: ergo anteq̄ fact⁹ eēt homo nō fuit rationalis ⁊ Regnū ⁊ dñiū tanq̄ homini deus sibi cōcessit ⁊ Hoc pōt cōcedi intelligendo regnū spualiter ⁊ dñium ꝓ p̄erogatiua gratiarū ⁊ Christus dñs. i. rex ⁊ dñs ⁊ q̄uis possit cōcedi fm bonū intellectum q̄ xps fuerit rex ⁊ dñs: nō tñ ex hoc q̄ q̄cunq; est xps concludi pōt q̄ sit rex maxime tpalis: qz multi fuerūt christi q̄ nō fuerūt reges: qō ꝓbatione nō indiget ꝓpter euidētiā eius ⁊ Illud qō gabriel angelus ⁊c. ⁊ Hoc totū pōt concedi si bene intelligatur de regno scz spuali ⁊ Dñs iesus xps vnus verus rex ⁊ vnus verus sacerdos ē ⁊ Hoc dictū angelus intelligit spualiter loquēdo de rege ⁊ fm hoiem q̄ppe xps ⁊ rex ⁊ sacerdos effectus est: cui dedit de⁹ sedē patris sui ⁊ regni eius nō erit finis ⁊ Sicut hic āgelus nō loquitur de sede dauid materiali: nec intēdit q̄ alicuius regni tpalis nō erit finis: ita nō intelligit de rege tpali ⁊ Itē q̄ saluator dñs oim tpaliū ⁊ hoc pōt cōcedi fm deitatē non fm humanitatē: accipiendo sicut accipit ille ⁊ Emitte dñe dñatorem terre ⁊ Illa verba Esaye non possunt intelligi de xpo fm humanitatez: fm qō dñator dicit a dñando temporaliter. Naz sicut nō dicitur creator anteq̄ creet: ita nō dicitur q̄s dñator anteq̄ dñetur: sed manifestuz est ⁊ ille cōcedit (sicut post patebit) q̄ xps fz humanitatē nō dñabatur terre: lz fm illū in q̄

Soluto. xiij. auc.

Soluto. xiiij. auc.

Solutio. xv. auc.

Solutio. xvi. auc.

Solutio p̄me auctoritatis p secūda conclusione.

Solutio.ij. busdā paucis gesserit se pro dño. Verba igr illa intelligēda sunt de xpo fm deitatez. ⌊Ex te mihi egredieť q̄ sit dñator in israel.⌋ Hec ꝟba michee intelligēda sunt de xpo fm deitatē sicut ꝟba sequētia: cuz dicit: egressus ei ab initio eternitatis nō possunt de xpo intelligi

Solutio.iij. nisi fm deitatē. ⌊Dñator quē vos q̄ritis.⌋ Illa etiā ꝟba intelligēda sunt de xpo fm formaz

Solutio.iiij. deitatis. ⌊Vos vocatis me magister et dñe.⌋ Domin⁹ dicit nō solū fm deitatē: ꝫ etiā fm humanitatē: nō ꝓpť dñium tpaliū ante passionē sed ꝓpť ꝓrogatiuā compluriū grāruz: sic etiā milites ⁊ alij vocāt fratres miores dños ꝓpť ꝓrogatiuā religiōis qui tñ nulli⁹ rei tpalis ha

Solutio.v. bēt dominiū. ⌊Dñs opus bȳs habet.⌋ Nic dicit dñs fm deitatem. vñ glosa ibidē dñs simplicit oim rerū cui ſuire debet creatura. Pōt etiā dici domin⁹ fm humanitatē: ꝓpť ꝓrogatiuā grārum. ⌊Rex regū ⁊ dñs dñantiū.⌋ Ista

Solutio.vi. verba intelligi possunt de xpo fm deitatē vel fm aliquos intelligunť de xpo fm humanitatē: post resurrectionē. quādo data fuit sibi oīs

Solutio.vij. potestas in celo ⁊ in terra: sicut per seriē text⁹ ostēdunt. ⌊Et in ihm xpm filiū eius vnicū dominuz nostrū.⌋ Illa verba intelligunť de xpo fm deitatē: vel intelligunť fm humanitatē ꝓpter ꝓrogatiuā grārum: eodēmodo dicit ad ꝟ

Solutio.viij. ba symboli: quod cātatur in missa. ⌊Premissa aūt. s. regnuz ⁊ vniuersale dñium habuit ibus inc̄tum domin⁹ ab eterno.⌋ Illa ꝟba sunt erronea: quia ex bȳs sequit q̄ ibs inc̄tum deus fuisset rex ⁊ domin⁹ ab eno: ⁊ ita mūdus fuisset ab eterno qđ est hereticū. Dicendū est igit q̄ sicut deus pater nō habuit seruū ab eterno ita nō fuit dñs: nec etiā rex ab eterno: sed ex tē poze p creationē rex absq; sui mutatiōe vel mutabilitate fact⁹ est rex ⁊ domin⁹: ita etiaz ibus inc̄tum deus non habuit regnū: ⁊ vniuersale dñium ab eterno: sed cū tēpoze post cōsubstātialitatē eius cū patre. ⌊Et inc̄tum homo ex tēpoze. s. ab instāti sue conceptionis ex dei dactione.⌋ Hoc improbatū est supra. Ca. xciij.

Cap. XCIIII Pria ps isti⁹ capituli recitat cōse quētē textus particulam.

Tnihilomin⁹ ha

e buit dñium aliquarū rerū tpaliū nō ab instāti sue ꝯceptiōis: sed postea successiue modis alijs: vt pote ex collatiōe fideliū: vel emptiōe acquisitarū: ⁊ q̄ sint ille videam⁹. Null⁹ aūt de bȳs pōt melio⁹ testimoniū phibere: q̄ apli ⁊ discipli ei⁹. videam⁹ g̃ qđ super hoc ipsi dicāt spāliť a tpe quo cepit miracula facere ⁊ predicare: certe narrant ipm habuisse aliqua: licz pauca. habuit itaq; vestimēta. Vnđ legit Matth. xvij. In trāsfiguratione sua vestimēta eius facta esse alba sicut nix.

Matth.xvij.

Jtem Job. xiij. dicit de eo sic. Surgit a cena ⁊ ponit vestimēta sua ⁊c. Jtē Joh. xix. in psona eius legit. Partiti sunt vestimēta mea sibi ⁊ i vestē meā miserūt sorte. ⁊ ad idē facit Matt. xxvij. Jtem Jobes bptā videtur supponere q̄ habuit calciamēta. Legit em Mat. iij. q̄ beatus Joh. bptā loq̄ns de eo dixit. Cuius nō sum dign⁹ calciamēta portare. Marc. i. recitat ip sum dixisse. Cuius nō sum dign⁹ ꝓcūbens solue re corrigia calciamētoz eius. Jtē Joh. supponit ipm loculos habuisse i q̄bus iudas que mittebanť portabat. vñ Joh. xiij. cū dixisz iude ihesu: Qđ facis fac citius. Quidam putauerūt q: loculos habebat iudas q̄ dixisz ei ihesus. Eme ea q̄ opus nobis sunt ad diē festum: aut vt egenis aliq̄d daret: ⁊ q̄ loculi essent ihesu: ptz ꝓ Augustinū dicētē. Habebat dñs loculos a fideliб oblata cōseruās: ⁊ suoz necessitatiб aliȳsq; indigentiб tribuebat. vt habeť xij. q. i. c. habebat. ⁊ pz p illud qđ in eius psona psalmista dicit. Qui māducat meū panē leuabit calcaneū suū cōtra me. ⁊ recitat Joh. xiij. Maūt vinū interdū habuit pz q̄ ad minus in cena illa habuit in q̄ eucharistie istituit sacrāmētū. De quo hz Matt. xxvi. mar. xiiij. ⁊ luce. xxij. Jste ergo heretic⁹ dicēdo xpm ihesum dñz nr̄m nō būisse dñium aliqđ tpaliū scripturis p dictis veteris ⁊ noui testamēti ꝑdicit exp̄sse.

Johannis.xiij. Johannis.xix. Matthei.iij. Marci.i. Johannis.xiij. Augustinus. Johannis.xiij.

Scđa ps isti⁹ capituli explicat pcedentem textuz

Postquā in parte pze

cedēti ille ipugnatus oñdit q̄ xp̄s ab instanti sue ꝯceptiōis habuit ex dei datōe regnū ⁊ vniuersale oim tpaliū rerū dñium. ꝫ conať oñdere q̄ pter illud vniuersale dñiū nō ab instanti sue ꝯceptiōis: ꝫ post quarūdā rerū tpaliū p modos. s. ēptiōe vel collatōe fideliū acq̄siuit dñiū Et posset ꝫ pars diuidi i tres. Prio em ꝓpōit ꝯclusionē quā intēdit ꝓbare. Scđo ꝓbat eā. Tertio ibi Jste ğ heretic⁹ ⁊c. ꝯcludit q̄ appellās scripture diuine ꝑdicit. Scđa ps posset diuidi in q̄q ptes fm qđ ꝑmo ꝓbat p tres auctoritates q̄ xp̄s būit dñiuz vestimētoz. scđo ꝓbat p tres auctes q̄ būit dñium calciamētorū ibi. Jtē btūs Joh. tertio p duas auctes ostēdit q̄ būit dñium loculoz ibi. Jtē Joh suponit. quarto vnica auctē q̄ būit dñū panis ibi Et pz p illud. q̄nto vnica auctē q̄ būit dñium vini ibi Maūt vinū. Sed isti ipugnatores cōtra ꝑdicta q̄ttuor ꝓbare conanť. Prio gñaliter q̄ xp̄s nulli⁹ rei tpalis būit dñium tpale. Scđo q̄ xp̄s nō būit calciamēta: etiā quantū ad vsum. Tertio spāliter q̄ xp̄s nō būit ꝓprietatē ⁊ dñium loculoz. Quarto declarant quō xp̄s aliq̄s res būit absq; dñio ⁊ ꝓpetate. Primū igit. s. q̄ xp̄s nulli⁹ rei būit dñium ⁊ ꝓprie

Tertia pars isti⁹ capituli ꝓbās ꝑdicta quo ad ꝑtuor.

Primū probatur dupliciter.

tatē: ꝙ ꝙ oē dñium ⁊ ꝓprietatē cuiuslz rei tpa
lis abdicauerit. Pmo oñdūt ꝑ determiationē
ecclie. Scdo ꝓbāt eādē determiationē ecclie
in scripturis diuinis: ⁊ sctōꝝ auctoritatib⁹ eē
fundatā. Q aūt ex determiatiōe ecclie bēant
ꝙ xps oēm proꝑietatē cuiuslz rei tpalis abdi
cauerit: dicūt esse tā aptū: ꝙ null⁹ legēs eādez
determiationē de ꝟ poterit dubitare. Jn de
cretali enīz. Extit. Sicut sepe extitit allegatū
ꝓtinenē hec ꝟba. Dis abdicatio ꝓprietat⁊ bu
iusmōi rerū tā in spāli ꝙ i cōi ꝓpt deū merito
ria est: ⁊ sctā: quā ⁊ xps viā pfectiōis oñdēs ꝟ
bo docuit: ⁊ exeplo firmauit. Quib⁹ ꝟbis pa
tenē asserit ꝙ xps oim tpaliū abdicauit dñiuz
⁊ ꝓprietatē tā in spāli ꝙ etiā in cōi: ḡ nullus
rei tpalis habuit dñium seu ꝓprietatē: neꝙ in
spāli: neꝙ etiā in cōi. ḡ ꝑ collationē fidelīū et
emptionē nō acq̄siuit rerū dñiuz. Jsta ꝟba su
ꝑa ꝓtractata fūt. c. ix. ⁊ iō illa q̄ ꝟ desunt ibi q̄
ranē. Scdo isti ipugnatores oñdunt ꝙ ꝑdcā
determiatio ecclie in scriptur⁊ diuinis ⁊ scōꝝ
auctoritatib⁹ ē fūdata. Quod ꝓbāt ꝓmo sic.
Illd qđ xps docuit aplos ⁊ alios facere: ⁊ xp̄z
hoc facere fuit vtile fidelib⁹. ꝟ ipemet xps fe
cit. ꝟ xps docuit aplos ⁊ alios oim rerū tpalīū
abdicare dñium: tā in spāli ꝙ etiā in cōi: ⁊ xp̄z
hoc facere fuit vtile fidelib⁹: igit xps ꝟ fecit.
Et ita xps oim tpalīū abdicauit dñium: tā in
spāli: ꝙ etiā in cōi. Quō illa rō ex scripturis di
uinis capiat fulcimentū q̄literq̄ confirmari
ac roborari valeat: ⁊ defendi. ex bijs que dicta
sunt. c. ix. ⁊. xi. ⁊. xcij. apte p̄z. Et iō si q̄s de ipsa
dubitauerit: videat illa q̄ in dictis caplis disse
rūtur. Scdo sic arguūt. Pauptas aplica nō
fuit maior: nec altior pauptate xp̄i: ꝟ aplī relīq
runt ꝓprietatē ⁊ dñium oim tpaliūm: tam in
spāli: ꝙ etiā in cōi. igit ⁊ xps oim ꝓprietatē et
dñium abdicauit. Maior ex bijs q̄ dicta sunt
caplo p̄cedēti euidenē colligit: qz in nulla pfe
etiōe q̄ ad vtilitatez spectabat credētīū aliq̄s
vnq̄ xp̄m excessit: igit aplī in ꝟtute pauptat⁊
nō solū interiori: ꝟ etiā exteriori xp̄m mime ex
cesserūt. minor ex bijs q̄ ꝓbata sunt. c. ij. suffi
cienē apparet. ibi enī ꝓbatū est ꝙ aplī abdica
tionē ꝓprietatis oim tpaliūm: tā in spāli: ꝙ etiā
in cōi seruauerūt. ⁊ de ꝟ inferi⁹ dissereē. Seq̄t
igit ꝙ xps oim rerū tā in spāli ꝙ etiā in cōi ab
dicauit dñium ⁊ ꝓprietatē. Tertio sic. Pau
pertas quorūcūq̄ religiosoꝝ nō est maior: nec
altior pauptate xp̄i: ꝟ aliq̄ religiosi. s. frēs mi o
res vouēt abdicationez ꝓprietatis cuiuslz rei
tpalis: ḡ ⁊ xps ꝓprietatē oium tpaliū abdica
uit ⁊z in spāli ꝙ etiā in cōi. Maior: videē ma
nifesta ⁊ ex p̄cedētib⁹ colligit euidenē: tuz qz
xps fuit exēplar oīs pfectionis ⁊ veritatis. tū
q̄a xps fecit ea q̄ docuit. docuit aūt illā paup
tatē: quā religiosi seruāt. igī pauptas illoꝝ re
ligiosoꝝ nō est altior pauptate xp̄i. maior euidē
ter colligit ex rescriptis ⁊ decretalib⁹ sūmoꝝ
pōtificū q̄ recitata sunt in ꝟ ope. c. xxxij. ⁊ lxxi.

De prima ꝓbatiōne primi.

De scda ꝓbatōe ꝑmi ꝑmuz argumentum:

Scdm argumentum eiusdē.

Tertiū argumentum eiusdē.

Quartū argumētum eiusdem.

Quarto sic. Pauptas euāgelica pfectissime
relucebat in xpo sicut ⁊ alie virtutes euāgeli
ce pfectissime fuerūt in ipo: ꝟ ad pfectionē euā
gelice pauptatis spectat abdicatio ꝓprietatiꝫ
oim tpaliū in spāli ⁊ in cōi. Hec ex ca. xiij. ꝓba
tur apte. ergo xps oim tpaliū ꝓprietatē ⁊ dñi
um abdicauit. Ex bis ꝑz manifeste ꝙ xps nul
lius rei tpalis habuit dñium ꝑ ꝓprietatē i spā
li: qđ insup ex alio oñdit. Ex hoc videz ꝙ oēs
religiosi imitanē pauptatē xp̄i: religiosi autez
nō habēt ꝓprietatē alicui⁹ i spāli: ḡ nec xps
habuit ꝓprietatez cuiuscūq̄ rei tpalis i spā
li. Jtē xps nō fuit magis ꝓprietarius ꝙ illi
de qb⁹ dicit act. ij. ⁊. iij. Mltitudis credētīū
erat cor vnuz ⁊c. sed nullus eoꝝ hab uit ꝓprie
tatē alicuius rei in spāli: ergo nec xps habuit
alicuius rei ꝓprietatē in spāli. Scdo osten
dunt isti ipugnatores ꝙ xps nō habuit calcia
menta etiā quo ad vsum: qđ rōne in scriptura
diuina cōsiderata ꝓbare conanē. Est aūt ratō
talis. Xps fuit forma ⁊ exemplar vite: quā tra
didit aplis ⁊ discipulis alijs obseruandā: ipso
attestante q̄ Jobis. xiij. ait. Exemplū dedi vo
bis vt quēadmodū ego feci vobis: ita ⁊ vos fa
ciatis. Hoc etiā beatus petrus asserit manife
ste in canonica sua pria. c. ij. dicēs. Chr⁹ ꝟ pas
sus est ꝙ nobis: vobis relinquēs exēplū vt se
quamini vestigia eius. Sed xps p̄cepit aplis:
alijsq̄ discipulis vt calciamēt⁊ minime vterē
tur. vñ Mat. x. sic legit. Vos duodeci misit p̄
cipiēs eis ⁊c. ⁊ post. Nolite possidere aurū ne
q̄ argentū neq̄ pecuniā in zonis vestris: nec
perā in via: neq̄ duas tunicas: neq̄ calciamē
ta. ⁊ Marc. vi. sic legit. Cōuocauit duodeci ⁊
cepit eos mittere binos: ⁊ dabat ipis ptātem
imundoꝝ spirituū: et p̄cepit illis ne q̄d tolle
rēt in via nisi virgā tantū: nō perā: nō panem:
neq̄ in zonis es: sed calciatos sandalijs. ⁊ Luce. x. sic habeē. Post hec aūt designauit dñs ⁊
alios. lxxij. ⁊ misit illos binos ⁊c. ⁊ post. Nolite portare sacculū: neq̄ perā: neq̄ calciamēta
Ergo xps vsum calciamētoꝝ aplis ⁊ nōnullis
alijs discipulis interdixit. Qđ etiā sctōꝝ au
ctoritates testanē exp̄sse. vñ Amb. in libro de
fuga scli ait. Jesus discipulos sine calciamētis
⁊ pecunia misit. Jtē Hieronim⁹ ad eustochiū
ait. Moyses ⁊ Jesus naue nudis in terra pedi
bus iubenē incedere: ⁊ discipuli sine calciamē
tarū onere ⁊ viculis pelliū nudi ad p̄cepta no
ui euāgelij destinanē: ⁊ milites vestimētis in

Scdm principale probatur.

forte diuisis caligas nō habebāt q̄s tollerent nec habere poterat dn̄s qō ꝓbibuerat in seruis. Itē Jobes chrisostom⁹ vltima homel. sup Mat. dicit. Apli vna tunica induti ⁊ discalciati oēs supauerūt. ⁊ idē homel. xxxij. dicit sic Christus aplis dixit: nūq̄d aliq̄d defuit vobis q̄n̄ misi vos nudos ⁊ discalciatos. Itē Bern̄. de. vij. hor̄. tertia hora ait. Postea cogita quō hēbat illos suos sctissimos pedes ꝓfractos q̄ cū festinatōe duxerūt eū ⁊ reduxerūt: nec credas q̄ eēt calciat⁹: quia nec ipe nec discipli ei⁹ calciamētis vtebātur. Itē glosa sup illud Mat. x. Nolite possidere aurū ⁊c. ait. Prope modū necessaria vite āputauit ne curēt de crastino: q̄ docet oia regi a deo: nec ipsa necessaria nec cellariū secū vebant: nihil ꝑeter vestimētum nec etiā mīma: ergo nec habuerūt calciamēta Ex his alijsq̄ compluri⁹ constat apte q̄ xp̄s ꝓbibuit ne apli alijq̄ eius discipuli calciamēta portarent. ergo ⁊ ipe vsum calciamētoꝝ abiecit.

Tertiū principale probatur.

Tertio isti spāliter probare conant q̄ xp̄s nō habuit ꝓprietatē ⁊ dn̄ium loculoꝝ: qō ꝓbant primo sic. Christus nullius rei tēporalis habuit proprietatē saltez in spāli: ergo nec loculoꝝ ꝓprietatē habuit saltē in spāli. Antecedens ꝓbatū est prius: ⁊ adhuc amplius pōt ostendi. hoc em̄ glosa ad Heb. testari videt: q̄ ait. Succincti ⁊ expediti currimus sine dubitatōe ad certamen martyrij: aspicientes in auctorē: q̄ ideo bona terre cōtempsit: vt cōtēnenda mōstraret: sed si aliq̄d cōtēpsit vt cōtēnere mōstraret seq̄tur q̄ ꝓprietatē oīm abdicauit: vt ꝓprietatē oīm abdicandā mōstraret. Alit em̄ nō dedisset exēplū abdicatōis oīm: quātuz ad ꝓprietatem in spāli: ⁊ p cōsequēs nequaq̄ oia ꝓtēpsisset pfecte.

Prima probatio tertij.

Scōa ꝓbatio

Scōo sic arguūt. Xp̄s seruauit formā viuēdi quā aplis instituit obseruandā: sed xp̄s ꝓcepit aplis ⁊ euangelizātibus verbū dei q̄ nō haberēt ꝓprietatē pecunie: ergo nec ipe ꝓprietatē habuit loculoꝝ Mat. ꝓbata est prius: ⁊ similiter minor: quae adhuc sctoꝝ testimonijs declarat. Ait ei chrisostom⁹ sup illud Mat. x. Nolite possidere aurū neq̄ argentū ⁊c. Intende q̄liter oibus eos denudās oia eis dedit: ꝓmittens i domib⁹ eorū q̄ docent manere nihil habētes. Si aūt q̄ i aliena pria existētes ⁊ apud ignotos abeūtes nihil aliud oportet portare a quotidiano cibo multomagis domi manētes. Et raban⁹ idem ait. Conseq̄nter h̄ ꝓcepit euāgelizatorib⁹ veritatis: q̄bus ante dixit. Gratis accepistis gratis date. Si em̄ sic predicāt: vt preciū nō accipiāt superflua est auri ⁊ argenti nūmoꝝ possessio. Nā si cumulassent aurū ⁊ argentū videret nō causa boīm: h̄ cā lucri predicare. Itē Amb. sup illud luce. Nihil tuleritis in via: ait qualis esse debeat q̄ euāgelizat regnū dei ꝑceptis euangelicis designat: vt sine virga: sine pera: sine calciamētis. i. subsidij tpalis āminicula nō requirēs fidei: q̄ turus putet sibi quo min⁹ ea requirit magis posse suppetere. Itē Hieronim⁹ ad Hieremiā ait. Apli toto orbe peregrini nō es in zona: nō virgā i manu: nō caligas habere sinunt in pedib⁹. Ex his alijsq̄ cōplurib⁹ ꝑz apte q̄ xp̄s aplis ⁊ alijs euāgelizatorib⁹ veritatis ꝑcepit: ne pecuniā possiderent ⁊ q̄ ipsi peregrinando p mūdū pecuniā mīme possiderēt: ergo multomagis xp̄s euāgelizans p mūdū ꝓprietatē nō habuit pecunie vel loculoꝝ.

Tertia ꝓbatio

Tertio sic ꝓbant assertōem eandē xp̄s non habuit ꝓprietatē in spāli illoꝝ q̄ erant cōia: h̄ illa q̄ portabant i loculis erāt cōia teste glosa sup illud Matt. xvij. Vade ad mare ⁊c. q̄ ait. Dn̄s tāte pauptatis fuit vt vñ tributuz daret nō haberet. Judas q̄dez habebat cōia in loculis: h̄ res pauperū in vsus suos ꝑuertere nefas duxit ipm̄ dans exēplū nobis. ergo xp̄s nō habuit ꝓprietatē loculoꝝ in spāli.

Obiectio.

Sed dicet aliq̄s q̄ s̄m p̄dicta xp̄s habuit ꝓprietatē loculoꝝ saltē in cōi: q̄ hic dicunt illa q̄ erāt i loculis fuisse cōia. Ad hoc dici pōt dupliciter. Dicūt em̄ q̄dā q̄ ea q̄ portabant in loculis erant cōia: quo ad aliqualē ꝓprietatem extenso mō accepto noīe ꝓprietatis toti cōitati fideliū: ⁊ iō ptinebāt ad ꝓprietatē xp̄i in spāli: nec ad ꝓprietatē xp̄i ⁊ aplōr collegij s̄m q̄ dictū collegiū distinguebat a cōitate fideliū: sicut pars a toto. Et aliter dicit q̄ illa q̄ erāt cōia nō xp̄o ⁊ aplis tantū: h̄ etiā alijs paupibus ⁊ indigētibus quo ad licitā ptātem vtendi ipsis: p suis necessitatibus subleuandis ⁊ iō nō erant cōia eis quo ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē: sicut modo bona ecclie dicunt esse pauperū: nō quo ad dn̄iū ⁊ ꝓprietatē: h̄ q⁹ deputata sunt ⁊ ordinata ad pauperes sustentādos: ita illa q̄ portabant in loculis deputata erāt ad releuādas indigentias xp̄i ⁊ discipuloꝝ suoꝝ: ac pauperū alioꝝ. et tali mō erant eis cōia: nō quo ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē. ⁊ ille intellectus tā ex euāgelio q̄ ex sanctoꝝ auctoritatib⁹ colligit euidēter. vnde Joh. xij. sic scribit de iuda dicēte. Quare hoc vnguentū nō venijt trecētis argēteis: ⁊ datū est egenis. Dixit aūt h̄: nō q⁹ de egenis ptinebat ad eū: h̄ q⁹ fur erat ⁊ loculos habēs ea que mittebant portabat. ⁊ vt legit Mat. xxvi. Discipuli alij dixerūt: vt q̄d pditio hec: potuit ei venūdari multo ⁊ dari pauperib⁹. Ex q̄b⁹ verbis colligit q̄ illa q̄ portabant in loculis custodiebant pauperibus ⁊ egenis. q̄ gloſa Johānis. xij. testatur dicēs. Cui angeli ministra-

Respōsio ad obiectionem.

bāt loculos habebat in sumptus pauperū cō descendens infirmis. qō etiā Joh. euāgelista. apte insinuat dicēs. c. xiij. Quidam aūt putabant q; loculos habebat iudas q̄ dixisset eis iesus: eme ea q̄ opus sunt nobis ad diem festū aut vt egenis aliq̄d daret. Ex q̄bus insinuatur aperte q̄ ea q̄ portabanť in loculis ad releuādas indigētias xp̄i ⁊ alioꝝ pauperū deputata fuerūt. qō glosa ibidē asserit manifeste dicēs. Quia loculos in q̄bus oblata seruabantur bē bat suoꝝ necessitatibus ⁊ alijs indigentibus in quo forma ecclesie seruādi necessaria est instituta: qua iubeť nō cogitare de crastino: ne p terrenos seruiat vel timore iopie iusticiā deserat. Item Augustin⁹ ibidē ait. Habebat em̄ dns loculos a fidelibus oblata obseruās: ⁊ suoꝝ necessitatibus ⁊ alijs indigētibus tribuebat: tūc primū ecclīastice pecunie forma est instituta. Item Hieronim⁹ sup illud Mat. xvij. Vade ad mare ⁊ primū piscē ⁊c. ait dñm tante fuisse paupratis vt vnde tributa p se ⁊ apostolis solueret nō haberet. Si quis obijcere voluerit quō in loculis iudas portabat pecuniā. Respondebim⁹ res pauperū in vsus suos cōuertere nefas putauit. Item chrisostom⁹ super istis verbis Joh. xiij. q; loculos habebat iudas ⁊c. Ait ⁊ nimirū nullus discipuloꝝ pecunias deferebat: ꝫ p hoc q̄ dicit occulte insinuat: q̄ q̄dam mulieres eū de suis facultatib⁹ nutriebāt: q̄ aūt nō virgā nō perā nō es iubet deferre: loculos ferebat ad inopū ministeriuꝫ: vt discas q̄m valde pauperē ⁊ mūdo crucifixū huius oportet parť multā facere ꝓcuratiōem multa em̄ ad nr̄am doctrinā dispensans agebat. Ex p̄dictis liquet apte q̄ illa q̄ portabantur in loculis nō erāt deputata: nisi ad sustēta tōem xp̄i ⁊ discipuloꝝ ⁊ pauperū alioꝝ. Sed queret aliquis ad cuius dñiuꝫ ptinebāt ille pecunie: ⁊ nō videť q̄ poterant pertinere nisi ad dñium xp̄i vel aplōꝝ q̄ō Augustin⁹ insinuare videtur cū dicit q̄ tunc primum ecclīastice pecunie forma est instituta. Ex quo ecclīastice videtur cōcludi q̄ cū prelati ecclie habeant aliquale dominiū pecunie q̄ xp̄s tunc habuit aliquale dñium illius pecunie cū ipe solus fuerit tunc prelatus fideliū. Ad istud dicūt aliqui q̄ dominiū illius pecunie nō plenū nec ita liberū quale in rebus suis habēt mundani: sed aliquale: quo videlicet poterat aliqs ꝓpter ista in iudicio litigare: ptinebat ad cōitatem fideliū q̄ includebat xp̄m ⁊ aplos ac oēs fideles. Alij dicūt q̄ illarū pecuniarū dominiū ptinebat ad dantes: q; ipsi tantūmodo deponebāt pecuniā de voluntate xp̄i ꝓ indigentiū necessitatibus releuandis presens sibi dominiū retinentes. Unde dicūt q̄ p̄o magna parte ista erat pecunia mulierū q̄ sequebātur xp̄m ⁊ ministrabant ei de facultatibus suis: vt habetur Luce. viij. Quarto isti declarare nituntur quomodo xp̄s aliquas res habuit absq; earuꝫ dominio ⁊ ꝓprietate dicētes q̄ sicut ostensuꝫ est supra. c. ij. Hmōi vocabula meū: tuū: suum eius: ipius: habere ⁊ huiusmodi. in significatione multipliciter accipiunť in scripturis. Aliq̄n em̄ important dominiū ⁊ ꝓprietatē: aliq̄n vsum facti: aliq̄n licitā potestatē vtendi: aliq̄n cōsuetudinē vtendi: aliq̄n custodiā ⁊ alijs variis modis quasi innumeralibus accipi possūt Quare cōcedi pōt q̄ xp̄s res varias habuit quātū ad vsum: ⁊ quātū ad licitā ptātem vtendi: ⁊ quātū ad consuetudinē vtendi: ⁊ quātū ad dispensatōem aliqualem seu dispositiōem: licz nō habuit dñium ⁊ ꝓprietatē. His visis super litteram aliqua sunt notanda: ⁊ auctoritates inducte sunt soluende. ⌊Et nihilomin⁹ habuit dominiū aliquarū rerū temporaliū non ab instanti sue cōceptionis ⌋Ista verba contradicunt alijs dictis suis: quia dicit q̄ ab instanti sue conceptionis habuit vniuersale dominiū oim rerū tpaliū: ⁊ q̄ tali dñio renūciare nō potuit: ergo nulle res fuerūt tpe xp̄i: quarum nō habuit dñium ab instanti sue ꝓceptōis: nisi dicas q̄ nō habuit illarū rerū dñium ab instanti cōceptōis sue q̄ tpe cōceptiōis sue nō fuerunt in rerū natura. quarū etiā rerum deus nō būit tūc dñium: q; tūc nō erāt: ꝫ de talibus reb⁹ iste nō loquiť: q; forte pecunie quas dicit xp̄s post ea habuisse ⁊ nō ab instanti sue ꝓceptōis: tūc fuerūt: ⁊ ita fuerūt forte nōnulle alie res. Nec posset ista ꝓdictio saluari: nisi q̄s equiuocatione dñioꝝ vel modoꝝ habendi dñium assignaret: q̄ō ille ñ pōt ⌊ꝫ postea successiue mōis aliis: vtpote ex collatōe fideliū vel ēptōe acq̄sitarū ⌋si xp̄s postea acq̄siuit aliquarū rerū dñiuꝫ aut acq̄siuit dñium ꝓprīū: aut cōmune nō cōeq; pdidisset dñium ꝓprīū: q̄ō habuerat primū q̄ō ille negat: nec dñium ꝓprīū: q; tunc in eisdem reb⁹ habuisset duo dominia ꝓpria: scz primū ab instanti sue cōceptōis: ⁊ aliud postea acq̄siuit: q̄ō est icōueniēs. Nec pōt q̄s assignare differentiā taliū duoꝝ dñioꝝ i eadē re ⌊narrāt ipm habuisse aliq̄: licz pauca ⌋sed de dñio et ꝓprietate nullā penitus faciūt mētiōem: ⁊ p cōsequēs de dñio nouiter acq̄sito: nullā faciūt mentiōem. ⁊ ita esto q̄ habuisset oim vniuersale dñium p dicta aplōꝝ ⁊ discipuloꝝ nō possz inferri q̄ habuisset aliquarū rerū dñium post ꝓceptōem xp̄i nouiť acq̄situ: ꝫ tā facilič dicēt q̄ vellet q̄ būit dñiū illarū rerū ab istāti sue cōceptionis sicut aliarū ⌊habuit ita q̄ vestimē-

Quartum principale probatur.

Quarta pte istius capli ponit expositio seu respōsio litteralis.

Obiectio

Responsio.

Obiectio

Responsio

Nota rationem

Bona q̄stio cui? fuerūt vestimēta q̄tū ad dñm̄ t pprietatē.

ta ¶ verū est quātū ad vsū: ꝑ q̄reret aliq̄s cuius fuerūt vestimēta quātū ad dñium t pprietatē Et dicūt isti q̄ quātū ad veritatē cuāgelij nō refert cuius fuerint quo ad dñiuz: dūmodo nō fuerint xp̄i quo ad dñium t pprietatē. Dicunt tn̄ q̄dam illoꝝ q̄ q̄ēadmodū tēplū t nōnulla vasa in tēplo in veteri testamēto fuerūt solius dei: quo ad dñium t ministroꝝ templi quo ad vsum: ita vestimēta xp̄i erāt solius dei quo ad dñium: t xp̄i inquātū erat homo quo ad vsum

Nota resp̄siōes

Ad auctoritates Matthei.xvij.

Aliq̄ vero dicūt q̄ erant dantiū: aliq̄ etiam dicūt q̄ in nullī? bois erāt dñio ¶ Et vestimenta eius ¶ Ex hoc q̄ erāt eius nō p̄t p̄cludi q̄ erāt sua quo ad dñium: sicut nec ex hoc q̄ nazareth erat ciuitas marie t ioseph: cū dicat de eis Luce.ij. Reuersi sunt i galileā i ciuitatē suā nazareth. P̄t cōcludi q̄ nazareth erat marie t ioseph quo ad dñiuz t pprietatē: sed sicut ibi nazareth erat ciuitas marie t ioseph quo ad consuetudinē habitandi: ita illa vestimenta erant xp̄i quo ad cōsuetudinē vtendi ¶ Ponit vestimēta sua ¶ quo ad cōsuetudinē vtēdi ¶ partiti sūt vestimēta mea t c̄ ¶ sicut p̄ius erāt xp̄i quo ad cōsuetudinē portādi ¶ Et habuit calciamēta ¶ Hoc ip̄obatū est p̄ius ¶ nō sum dign? calciamēta portare ¶ hoc ad ſram exponi p̄t dupliciter. vno modo vt intelligat cōditionaliter: ſ est si hēret calciamēta: nō essem dign? calciamēta portare. aliter q̄ p calciamēta intelligant sandalia q̄bus vsus fuit xp̄s ¶ soluere corrigiā calciamētoꝝ ¶ sicut p̄ius: vt soluā corrigiā calciamēti: sicut ad p̄imā istarū ¶ Jtē Johānes supponit ipm loculos habuisse ¶ hoc verū est quātū ad aliqualē dispēsatōem: sic etiā multi frēs cystercien habēt aliqualē dispēsationē in reb? in q̄bus tn̄ nō habēt dñium seu pprietatē ¶ in q̄b? iudas q̄ mittebat portabat ¶ Queret aliq̄s quō xp̄o p̄mittente t cōsentiente iudas portabat pecuniā: cū xp̄s sibi sic alijs ap̄lis iterdixerit portare pecuniā. Dupliciter dici p̄t. vno modo q̄ xp̄s q̄ erat supra oēm legem positiuā dispensauit cū eo. alio mō q̄ hec fecerit tpe necessitatis q̄ legē nō hz. alijs autē xp̄ib? nō portauit ¶ Loculos habebat iudas ¶ Arguat hic ille impugnatus q̄ iudas nō xp̄s habuit pprietatez loculoꝝ: q? hic dicit iudas loculos habuisse. Jn tota aūt sacra scriptura nō inuenit vocaliter dictū q̄ xp̄s habuit loculos: si ergo non obstante q̄ dicat iudā loculos habuisse: nō p̄t inferri q̄ habuit pprietatem in loculis: sequit q̄ nec ex scripturis p̄t inferri q̄ xp̄s habuit pprietatē i loculis ¶ Habebat dñs loculos ¶ Jsta sunt verba Augustini non euangeliste q̄ recte sunt intelligenda. ſ. q̄ dñs habebat loculos, ſ. quātū ad aliqualē dispēsationē absq̄ dñio t pprietate ¶ tribuebat ¶ hoc est ordinabat tribuēdū ¶ Qui māducat meum panē ¶ quātū ad aliqualē dispensatōez ¶ Et ad minus in cena ista habuit scz vinū ¶ habuit vinū tūc quātū ad vsum: vinū in quo instituit sacramentū nō fecit suū inquātū erat homo quo ad dñium: sicut sepe vinū in quo sacerdos conficit nō est suū quo ad dñium: post q̄ aūt conferat spēs vini erant spāliter dei quo ad dñiū ¶ scripturis p̄dictis veteris t noui testamenti cōtradicit exp̄esse ¶ Patet per p̄dicta vt isti dicūt q̄ nō cōtradicit: sed cōcordat. Ea.xcv.

Ja Johannis.xiij. Johannis.xix.

Matthei.iij.

Marci.i.

Johannis.xiij.

Bona q̄stio.

Responsio.

Augustinus

Eap XCV In prima parte isti? capituli aliā recitat cōstitutionis particulam

Tsi velit dicere q̄

e illi regno t dñio renūciauit exp̄esse ostendat illud si sciat: q̄ tn̄ vt credimus p̄ sacrā scripturā nō poterit: imo cōtrariū sacra scriptura supponit exp̄esse: q̄ supponit eū nō longe a passione sua dixisse. Vos vocatis me magister t dñe t bn̄ dicitis suz etenī. Jtē istud Matth.xxi. vbi dñs duobus discipulis dixit. Jte in castellū q̄ cōtra vos est: t statim inuenietis asinā alligatā t pullū cū ea: solui te t adducite mihi: t si q̄s vobis aliq̄d dixerit: dicite q: dñs his opus hz. Jtē tpe passiōis se regē recognouit: vt p̄batū est supra. Jtē dauid in p̄sona eius legit dixisse: etiā p tpe passionis ei?. Diuiserūt sibi vestimenta mea: t sup vestem meaz miserūt sortē. Et recitat Matth. xxvij.c. Ex q̄bus cuidēter apparet ipm regno t dñio nō renūciasse p̄dictis: imo videt q̄ nec potuerit renūciare: t si fecisset cōtra ordinatōez patris fecisset. Dicit enī Daniel.vij. vbi de eius regno fit mētio sic. Suscitabit de? celi regnū: q̄ ineternū nō dissipabit: t regnum eius alteri nō tradetur. Jtē daniel.vij. dicitur sic. Dedit ei potestatē t honorē: t regnū t oēs populi tribus t lingue ipi seruient. Potestas eius potestas eterna que non auferetur: et regnū eius non corrumpetur.

Scōa p̄s isti? ca. declarās rectum constituōis. quo ad tria.

Jn parte ista ostende

re nititur q̄ xp̄s regno t vniuersali dñio neq̄ q̄ renūciauit. P̄imo aūt dicit q̄ appellās nō p̄t p̄bare p scripturā sacrā q̄ renūciauit regno t vniuersali dñio. Scōo ibi. imo cōtrariū p̄batur p tres auctoritates q̄ xp̄s nō renūciauit regno t dñio: sed ipe retinuit. Tertio ibi: imo videt. Probatur q̄ xp̄s nō potuit renunciare regno t dominio tali ratione. Christus nō potuit facere contra ordinatōnem patris: sed pater ordinauit q̄ regnum xp̄i duraret in perpetuum: ergo xp̄s regno t dominio renunciare nō potuit: maiorem supponit tanq̄ certam babēs p impossibili: q̄ xp̄s fecisset cōtra ordi

Tertia ps istius capli declarans tertiū constitutiōis quo ad duos errores.

natōem patris. maiorē ꝓbat duabus auctoritatibus daniel. Sed isti ipugnatores lz cōcedāt q̄ xp̄s nō renūciauit regno ⁊ dñio ꝓprie loquēdo: qz ei qđ nō est renūciare nō pōt. Ebrius aūt āte passionē suā nunq̄ habuit inquātū homo regnū tpale ⁊ dñium seu ꝓprietatem oim tpaliū. ⁊ p cōsequēs eidē minime renūciauit: loquēdo ꝓprie. cm̄ dicūt istū impugnatū ḃ ī duob⁹ errare.

Primus error impugnati.

Quoꝝ primū est q̄ xp̄s nō lōge ante passionē habuit regnū tpale ⁊ dñiuz seu ꝓprietatē tpalium rerū. Scōm est q̄ ideo xp̄s nullo mō potuerit renūciare regno ⁊ dñio: qa si fecisset cōtra ordinatōem p̄is fecisset. Primū ip̄robatū est p̄ius: vbi ostensum est q̄ xp̄s inquātū homo mortalis nunq̄ habuit regnuz tpale ⁊ vniuersale rerū dñium seu ꝓprietatez ⁊ p cōsequēs multomagis ex quo cepit p̄dicare nō habuit regnū ⁊ dñium supradicta. Et q̄ tunc nō habuit regnū ⁊ dñiuz memorata facile posset ostendi. Qđ aūt nō habuit vniuersale dñium oim in sequēti capl̄o patebit. Dicvero ꝓbabit q̄ regnū nō habuit tpale. Hoc enim beatus Augustin⁹ in quodā sermone de innocētibus testat exp̄esse q̄ loquēs de regno xp̄i ait. Putabat se infelix tyrānus dñi saluatoris aduētu regali solio detrudendū: sed nō ita est. Non ad hoc venerat xp̄s vt alienā gl̄iam iuaderet: sed vt suā donaret. Nō inquā ad hoc venerat vt regnū terrestre p̄eriperat: ꝫ vt celeste dōaret. Nō venerat ad ptātes dignitatesq̄ rapiēdas: ꝫ ad cōtumelias ⁊ iniurias pferēdas. Nō ad hoc venerat vt sacruz illud caput ad dyadema gēmatū: ꝫ vt ad coronā spineam p̄pararet. Nō inquā ad hoc venerat vt constitueret supra sce ptra magnific⁹: ꝫ vt crucifigeret illusus. Itē leo papa in quodā sermone de epl̄a. ait. Sz apparet illos. s. iudeos carnalit cū herode sapuisse: ⁊ regnū xp̄i cū hui⁹ mundi ptātibus estimasse: vt ⁊ isti tpalē sperarēt ducē: ⁊ terrenū metueret ille cōsortē. Ex his verbis clare pz q̄ regnū xp̄i nō fuit tale q̄le est regnū terrenoꝝ: nec xp̄s fuit dux tpalis: ⁊ p cōsequēs rex fuit minime tpalis. Itē Augustin⁹ i epl̄a ad māducantes ait. Itaq̄ nō xp̄s regno decoratus: nec xp̄s terrenis opibus diues: nec xp̄s vlla terrena felicitate p̄fulgēs. ꝫ xp̄s crucifixus p totū terrarū orbē p̄dicat. Itē gregorius in pastorali ait. Ipe dei ⁊ hoim mediator regnū p̄cipere vitauit i terris: q̄ supnoꝝ spūuz sciam: sensūq̄ trāscendēs ante scla regnat i celis: q̄ em̄ idcirco in carne venerat vt nō solum populū redimeret: verūetiam p suā cōuersatōnem doceret exēpla sequētibus prebēs rex fieri noluit. Ad crucis vero patibulū sponte peruenit: oblatā gl̄iam culminis fugit: penam p̄

Leo papa.

Augustinus

Gregorius

brose mortis expetijt: vt mēbra eius discerent fauores fugere: terrores minime timere: p veritate aduersa diligere: pspera formidādo declinare. Item Augustin⁹ sup illud Joh̄l. i. Ergo cū cognouisset q̄ venturi essent ⁊c. ait Putare ipm regnare tunc quēadmodū turbe putabāt: erat eū rapere. i. indebite trahere: ac de ipo estimare. Ex his claret: q̄ q̄ putabant xp̄z regnare tpaliter: trahebant xp̄m indebite: ac de ipo etiā indebite estimabant. Sed dicet aliquis q̄ xp̄s fuit rex tpalis q̄uis tēpoꝛalit nō regnaret: ꝫ istam obiectōem cōfutat btūs Augustinus sup illud Jobis. Abijt ihesus trās mare galilee q̄ ait. Venit ipe vn⁹ vtrāq̄ psonā in se portans: sacerdotis ⁊ regis. sacerdotis p victimā quā seipm obtulit p nobis deo. regis q̄ regimur ab eo. Ex q̄bus verbis cōstat apte q̄ xp̄s nō dicebat rex nisi q̄ rexit. ⁊ p cōsequens q̄ regnauit: sed nō regnauit tpaliter: ergo nō fuit rex tpalis. Itez glosa sup illud Joh̄. xviij. Regnū meū nō est de hoc mūdo. ait hoc est regnū qđ nos scire noluit: si q̄ pius vicisset iterrogando: oñdere voluit: q̄ ⁊ de suo regno hoim esset opinio iudeoꝝ gentiūq̄ ostensa aptiꝰ vtrīq̄ rñdet Regnū meū non est de hoc mundo. Decepti estis: nō em̄ impedio dñatiōem vestram in mūdo: ne vane timeatis ⁊ seuiatis: ꝫ ad regnū celeste credēdo venite. His cōcordat Ambrosius ī hymno ephie dicēs. Hostis herodes ipie xp̄m venisse q̄d times nō arripit mortalia q̄ regna dat celestia. Item consiꝛ sonat glosa in p̄ncipio libri ꝓuerbioꝝ dicēs parabole grece latine similitudines: qđ vocabulū ideo salomō huic operi imposuit vt non iuxta lr̄am intelligamus q̄ dicit. in quo dñm parabolice turbis locuturū signat sicut noie suo ⁊ regno pacificato regnū xp̄i multiplicabitur eius imperiū. de quo dictū est. Et regni ei⁹ nō erit finis. Et sup solium eius sedebit. Ipe etiaz xp̄s sup dauid ⁊ rex spūalis israel. Ex his aliisq̄ q̄plurimis colligit euidēter q̄ xp̄s nō vēit regnū tpale suscitare: nec rex fieri voluit tpalis: neq̄ dignitates assumere tpales: sed rex extitit spūalis israel. Quō aūt tpe passionis recognouit se regē nō tpaliter: sed spūaliter est i p̄cedētibus declaratū. Scōm in quo dicūt istuz errare est q̄ ideo xp̄s nullomō potuit renūciare regno ⁊ dñio supradict: qz si fecisset cōtra ordinatōem patris fecisset. Ad cuius intellectū dicunt esse sciendū q̄ iste opinatur q̄ oia de necessitate eueniūt: ita q̄ cōtradictōez includit quecūq̄ euenire aliter q̄ eueniunt cū ratio fūdamētalis ē: qz deꝰ oia ab eterno quō debeant fieri ordinauit: ꝫdictōez aūt icludit: q̄ ordinatio diuina ipediat: ergo ꝓtradictōez

Pri⁹ error impugnati.

Augustinus.

Obiectio.

Responsio.

Ambrosius

Scōs error ipugnati.

includit q̄ q̄cunq; aliter euenīāt q̄ eueniunt. Istam ratōem generalē ad ꝓbandū q̄ oīa de necessitate eueniūt: ipe hic applicat ad materiā spālē: scz q̄ xp̄s nō potuit renūciare regno ⁊ dñio supadictis: q; deus pater ab eterno ordinauit q̄ xp̄s nō renūciaret regno ⁊ dñio: sed cōtradictōem includit q̄ ordinatio diuina impediat: ⁊ p cōsequēs cōtradictiōez includit q̄ xp̄s faceret cōtra ordinatōem patris: ergo cō tradictōez includit q̄ xp̄s renūciauerit regno ⁊ dñio sepedictis. Nec valet dicere ad excusationē ipius q̄ p potentiā dei ordinatā non potuit fieri q̄ xp̄s renūciauerit regno ⁊ dñio ⁊ sicut intellectus illius bz: hoc tñ potuit fieri p dei potentiā absolutā: q̄ pōt in oē illud q̄ nequaq̄ cōtradictōem includit. Quia iste impugnatus vt q̄dam istoꝝ impugnatoꝝ dicunt se audiuisse ab ore eius: ⁊ ipe postea in sermonibus suis declarauit: negat illā distinctōem theologoꝝ de potētia dei ordinata ⁊ absoluta intendēs multis ratōib⁹ ostēdere q̄ q̄cquid pōt deus de potētia absoluta pōt etiā de potētia ordinata. ⁊ q̄cquid nō pōt de potētia ordinata nō pōt de potētia absoluta. Tñ ⁊ q̄dam istoꝝ impugnatoꝝ ꝓpter illā distinctōem: ⁊ illa q̄ sequunt ex ipa ꝑncipaliter acerbe ꝓsequuntur.

Nota de duplici potentia dei.

Prima ratio impugnati.

Principalis autē ratio q̄re negat istā distinctōem de potētia absoluta ⁊ ordinata est: q; si deus aliq̄d faceret de potētia absoluta q̄ nō facit de potētia ordinata: deus posset aliq̄d facere q̄ nō ordinauit se facturū: ⁊ ita deus eēt mutabilis.

Alia ratio impugnati.

Alia rō sua est: q; in deo idē est essentia ⁊ potētia: ꝑ in deo nō sunt due essentie: ergo nec due potētie.

Hereticū est dicere oīa de necessitate euenire: circa q̄ q̄nq; declarāt

His visis dicūt isti q̄ iste hic dogmatizat implicite heresim detestādā: scz q̄ oīa de necessitate eueniūt: tō sic ꝓtra istū ꝓcedūt. Primo ꝓbant q̄ nō oīa de necessitate eueniūt. Secōo oñdunt q̄ nulla quantū ad diuinā potētiā de necessitate eueniūt. Tertio moliunt oñdere spāliter q̄ si xp̄s habuit regnū ⁊ dñium supradicta: ipse potuit absolute renūciare eisdē. Quarto declarāt quō bz itelligi q̄ in deo est duplex potētia: scz absoluta ⁊ ordinata: ⁊ quō deus pōt aliqua facere de potētia absoluta: q̄ nō facit de potētia ordinata. Quinto ad rōnes que ꝓ heresi sua tangūtur rīdent.

Primū videlz q̄ nō oīa de necessitate eueniūt ꝓbatur ꝑmo auctoritatib⁹. deīde duabus rationibus.

Primo ergo ꝓbare conant q̄ non oīa de necessitate eueniūt. ꝑ q̄ aliqua possent aliter euenire. ⁊ primo sic. Deus potuit ⁊ pōt multa facere q̄ nō fecit nec facit: ⁊ posset multa nō facere q̄ facit. ergo multa potuerūt ⁊ possent aliter euenire q̄ eueniūt ⁊ euenerit. ⁊ p cō sequēs nō oīa de necessitate eueniunt: ꝑ plura cōtingent. Antecedēs ꝓbat auctoritatibus manifestis. Nā vt hō Iob. xij. Iobis bptā ait Potēs est deus de lapidib⁹ istis suscitare filios abrahe. ⁊ idē recitat Luce. iij. Ex q̄busverbis q̄ nō solū mistice: ꝑ etiā ad lrām debēt itelligi. patet q̄ deus potuit de lapidib⁹ suscitare filios abrahe: qō tñ nequaq̄ fec. Secōa auctoritas habet libro sap. c. xi. vbi sic scribitur. Quidam errantes colebāt mutos serpentes ⁊ bestias supuacuas imisisti illis multitudinez mutoꝝ aialiū: in vindictā: vt scirent q̄ p q̄ peccat quis: p hec ⁊ torquetur. Non em impossibilis erat omps manus tua q̄ creauit orbē terrarū ex materia iuisa imittere illis multitudinē vrsoꝝ aut audaces leōes aut noui generis ira plenas ⁊ ignotas bestias aut vapoꝛe igneum spirantes: aut odoꝛe fumi ꝓferētes: aut horrēdas ab oculis scintillas emittētes: quarū non solū lesura poterat illos exterminare: ꝑ ⁊ aspectus p timoꝛe occidere. Nā ⁊ sine bis vno spū occidi poterāt. His verbis patēter asserit q̄ deus modis multis poterat malos occidere ⁊ punire: q̄bus tñ eos minime molestauit. Poterat ergo multa facere q̄ nō fecit. Item sicut legit Daniel. iij. ca. sydrac mysac ⁊ abdenago dixerūt ad regē nabuchodonosoꝛ. Ecce em deus noster quē colimus pōt eripere nos de camino ignis ardētis: ⁊ de manib⁹ tuis o rex liberare: q̄ si noluerit notum sit tibi rex q; deos tuos nō colim⁹. Ex bis verbis colligit euidenter q̄ isti tres viri fideles catholici atq; sci firmiter crediderūt q̄ de⁹ eos potuit liberare de camino ignis. ⁊ tñ nesciebāt an eos voluerit liberare. ⁊ p cōsequēs ignoꝛabāt an eos eēt liberaturus: ergo firmit crediderūt q̄ deus eos potuit liberare: esto q̄ nō esset eos liberatur⁹. Ex quo sequit euidēter q̄ crediderūt deū posse facere aliq̄ q̄ nō facit. Itē sicut legit Luc. i. Dixit angelus ad mariā. Nō erit impossibile apud deū oē verbū. Volēs p hoc psuadere possibilitatē incarnatōis: q̄ psuasio nullā hꝛet apparentiā: nisi deus posset facere aliqua q̄ non facit. Si em deus nō possz facere alia q̄ facit: ⁊ faciet: quātū ad rem nō esset differētia inter ꝓpositōem de futuro: ⁊ ꝓpositōem de possibili. Sed dicere deus potest incarnari tantum valeret. ac si diceret deus incarnabitur: ⁊ ita sicut p illā. nō est possibile apud deū oē verbū: nō potest probari q̄ deus incarnabit: ita p ipsam nō posset ꝓbari q̄ deus pōt icarnari: quare ad psuadendū possibilitatez incarnationis hec ꝓpositio. Non est impossibile apud deū omne verbū. esset inutilis. Patet ergo q̄ de⁹ potest facere multa que non facit. Qō etiam ratione probatur. Nam qui est omipotens potest facere multa q̄ non facit: non em dicit aliquis oipotens: quia facit omnia q̄ facit: sed q;

Prima ratio.

siue faciat siue nō faciat:oia potest. Deus aūt est oipotens:sicut per scripturā sacram ⁊ symbolum apostoloꝝ:ac etiam per symbolum qđ cantatur in missa patet aperte:ergo deus potest facere multa que non facit. Item q deus posset facere multa q̄ non facit:probat magister sententiarum.lib.i.disti.xliij. Auctoritate saluatoris. IMatth.xxvi. An putas:quia non possum ⁊c̄.sic dicens qvt certius firmiusq; teneatur scripture testimonijs asseramus deum aliter facere posse q̄ faciat. v̄itas ipsa ait. An putas quia nō possum rogare patrē ⁊ exhibebit mihi plusq̄ duodecim legiones angelorū. Ex quibus verbis patenter innuitur:q ⁊ filius poterat rogare qđ non rogabat:⁊ pater poterat exhibere qđ nō exhibebat. vterq; igitur poterat facere qđ nō faciebat. Item augustinus in enchiridion:⁊ magr sniarū allegat ibidem ait. Oipotēs volūtas mlta pōt facere q̄ non vult facere:nec facit. Item Augustin⁹ in eodē vt magr allegat vbi supra ait. Cur apud quosdam nō sancte sint virtutes:q̄ si sctē fuissent egissent illi boies penitētiā:⁊ sancte sint apud eos q̄ non erant crediturī:tunc nō latebit qđ nunc latet. Nec vtiq; deus inūste noluit saluos fieri: cum possent salui esse si vellet. Tunc in clarissima sapientie luce videbit qđ nūc pior fides habet:anteq̄ manifesta cōtēplatiōe videatur q̄ certa ⁊ incōmutabilis ⁊ efficacissima sit voluntas dei q̄ præsit ⁊ non velit:nihil autē qđ non possit velit. Item idem vt reciteatur ibidē:ait sic. Domin⁹ lazarū suscitauit in corpore:nunqđ dicendū est nō potuit iudā suscitare in mēte. Potuit q̄dem:ꝫ noluit Item Augustin⁹ sup genesim ⁊ magr recitat di.xliij.dicit sic. Talem potuit deus hominez facisse q̄ nec peccare posset:nec vellet. ⁊ tamē talem nō fecit.ergo deus potuit facere qđ nō fecit. Unde ⁊ de istis q̄ dicunt deū nō posse facere aliud q̄ facit: dicit magister sententiarum lib.i.disti.xliij.in hec verba. Quidam tamē de suo sensu gloriātes dei potentiā cogitare sub mensura conati sunt. Cum em̄ dicunt hucusq; potest deus: ⁊ nō amplius q̄d est hoc aliud q̄ eius potentiā q̄ infinita est conducere ⁊ restringere ad mensurā. Aiūt em̄. Non pōt aliud de⁹ facere q̄ facit:nec melⁱ facere id qđ facit:nec aliquid p̄termittere de his q̄ facit. Ex his verbis constat aperte q ꝫm magistrū sniarū. qui dicunt deū nō posse facere aliud q̄ facit diuinam potentiā infinitā ad mensurā conantur restringere:⁊ per consequens in articulum fidei de oipotentia dei impudenter impingūt. Unde p̄o illis qui sequūtur doctrinā thome: q ipe hic tenuerit:scz deū posse aliqua facere que non facit est mōstrandū q̄ lib.ij.cōtra gentiles.ca.xxiij.probat ex intentiōe q deus non agit de necessitate nature i creaturis: sed per arbitriū volūtatis. Itē ca.xxvi.probat q diuinus intellectus ad certos effectus nō coartat vnde in illis caplis dixit:sciēdū tamē q q̄uis diuinus intellectus ad certos effectus nō coarteturipe tamē statuit sibi determinatos effectus quos p suā sapientiā ordinatā ꝓducat Item ca.xxvij.probat q nec volūtas dei coartatur ad determinatos effectus. vnde in fine cōcludit dicens. Non igitur ex necessitate diuine volūtatis aliqui effectus procedūt:sed ex eius libera dispositiōe. Item ca.xxviij. dicit p hec aūt excluditur quoꝝdam error ꝓbare nitentiū q deus nō potest facere nisi qđ facit:q nō potest facere nisi qđ debet:⁊ post dicit sic. Non est aūt necessariū:si deus suā bonitatem vult esse:q deus vult alia a se produci. ⁊ post ostensum est q deus ꝓduxit res i esse nō ex necessitate nature:neq; ex necessitate scie: neq; volūtatis:neq; iustitie.nullo igit mō diuine bonitati est debitū q res in esse ꝓducunt. Item lib.ij.c.ix.ait. Nihil igitur deus facere potest quin sub ordine sue ꝓuidentie cadat:sicut nō pōt aliqđ facere qđ eius opationi nō subdat: potest tn alia facere q̄ ea q̄ subdunt eius ꝓuidentie vel operatōi:si absolute cōsidereť eius potestas:sed nec pōt facere aliqua q̄ sub ordine ꝓuidentie ipius ab eterno nō fuerūt: eo q mutabilis esse nō pōt. Hanc aūt dispositōem q̄dam nō cōsiderātes in diuersos errores inciderūt.q̄dam em̄ imobilitatē diuini ordinis ad res ipas q̄ ordini subdūtur ostēdere conati fūt dicētes:q oia necesse est esse:intantū q q̄daz dixerūt q deus nō pōt facē alia q̄ q̄ facit. Lō tra qđ est illud qđ hz IMatth.xxvi. An nō possum rogare patrē:⁊ exhibebit mihi plusq̄ duodecim legiones angelorū. Ex his aliisq; q̄plurimis q̄ prima parte summe:⁊ super libū primus sniarum:⁊ alijs locis diuersis:iste doctor determinat:patet expresse q ipse erroneū putat dicere q deus nō potest alia facere q̄ facit vel q oia de necessitate eueniūt. Scō eandē cōclusionē q nō oia de necessitate eueniūt probant predicti impugnatores sic. Creature rationales multa non faciunt que possent facere:ergo nō oia de necessitate eueniūt. Lōsequētia est euidēs:antecedēs auctoritate ⁊ rōe ꝓbať. Auctē ꝓmo sic.ij.macb.vi. Eleazarus q̄ p diuinis legibus morte sustinuit cum plagis perimereť dixit. Dñe q̄ bēs sctaz sciaz manifeste:tu scis q cū a morte possem liberari duros corporis sustineo dolores:ꝫ aiam vero ꝓpter morē tuū libenť hec patior. Ex qb⁹ ꝟbis euidē

Primū declaratur alia ratione.

ter colligīt: q̄ ille vir sanctus potuisset infidelibus cōsentire: ⁊ sic a morte liberari: ⁊ tamen nō cōsensit. Potuit ergo facere aliq̄d qđ non fecit. Jtē eccl̄iastici. xxxi. de brō diuite sic scriptū. Beat⁹ diues qui potuit trāsgredi: ⁊ nō est trāsgressus: ⁊ facere mala ⁊ nō fecit. Hijs verbis clarius dici nō posset: q̄ pōt q̄s facere aliquid qđ nō facit. Jtē sic habet Matth. xxvi. ⁊ Marci. xiiij. Discipuli xpi dixerunt: vt q̄d p ditio ista vnguēti facta est. Poterat eiz vnguē tū istud venundari pluſq̄ trecētis denarijs: ⁊ dari paupibus. ⁊ tamē nō fuit venūdatū: nec datuz paupibus. g̃ aliq̄d potuit fieri: qđ tamē nō fiebat. Nec enī xp̄s de boc qđ asseruerūt illud vnguentū potuisse venūdari ⁊ dari paupibus: ipos aliqualit̄ reprębēdit: sed de indignatione ipoz: de effusiōe vnguēti sup caput ipi⁹. Jtē Matth. xx. cū xp̄s interrogaret Jacobuz ⁊ Johannē potestis bibere calicē: quē bibitur⁹ sum. Respondērūt possum⁹. Nō dixerūt bibemus. Ex quo patet q̄ sciuerūt se posse bibere calicē xpi. nesciuerūt tamē an essent bibituri. Jtē gen. xxxi. dixit Labā ad Iacob: ⁊ nūcvalet qđē man⁹ mea reddere tibi malū: ß de⁹ patris tui beri dixit mihi: caue ne loquaris cū Jacob quicq̄ duri⁹. Ex quib⁹ verbis colligīt: q̄ labā potuit reddere malū Jacob: ⁊ tamen nō fecit g̃ potuit aliq̄d facere: qđ minie fecit. Hoc ēt rōne scđa ꝓbat. Nā qui pōt mereri ⁊ demereri pōt facere aliq̄d: qđ nō facit. nā si nō posset alit̄ facere non esset in ptāte eius alit̄ facere. ß p illud qđ nō est in ptāte alicui⁹ in se: nō meretur: nec demeret: sed homo pōt mereri ⁊ demereri. g̃ pōt aliter facere: ⁊ aliud q̄ facit. Hec ratio cōfirmat: q̄ omē meritū est laudabile: ⁊ oē demeritū est vitupabile. ß illud qđ nō est in nostra ptāte: vt possim⁹ illud facere: ⁊ nō facere nō est laudabile: neq̄ vitupabile. g̃ oē meritū ⁊ demeritū est i nostra ptāte: vt possim⁹ illud facere: ⁊ nō facere. maioz est euidēs. minoz probat auctoritate Augustini. iij. de libero arbitrio. Qui ait. mor⁹ quo buc: atq̄ illuc volūtas cōuertit: nisi esset volūtari⁹: atq̄ in nostra ptāte: neq̄ laudādus: cū ad supioza: neq̄ culpād⁹ homo eēt: cū ad inferioza deto: queret: ꝗsi quadaz cardinē volūtaſ. Ex quib⁹ verbis colligīt euidēter: q̄ illō qđ nō est in ptāte nostra: ⁊ tm facimus non est laudabile: nec vituperabile. Hijs cōcordat sapiēs mūdi. iij. ethicoz. vbi ꝓbat: q̄ ꝓpter ista que nō sunt in potestate nostra: neq̄ laudamur neq̄ vituperamur. Ptz g̃ q̄ omē meritū ⁊ demeritū est in potestate nostra: ⁊ p cōsequens possumus multa nō facere q̄ facimus: ⁊ multa facere q̄ non facimus: quare ꝯcludit euidenter q̄ non omnia de necessitate eueniunt. Aliter em̄ vt probat philosophus non oporteret negociari neq̄ consiliari quia de istis q̄ de necessitate eueniūt nō oportet negociari neq̄ consiliari. Ostenso q̄ non oia de necessitate eueniūt. Jsti probare nituntur q̄ nulla de necessitate eueniūt q̄tum ad diuinā potentiā quin deus posset oia impedire. Nam potētia dei non plus artaſ ad istos effectus q̄ ad illos. neq̄ em̄ propter scientiā: neq̄ per eternā ordinatōem: neq̄ p mutatōem ipsius neq̄ per aliquid qđ est idē cū deo: neq̄ per aliquid qđ non est deus: potest deus plus artari ad istos effectus producendos ⁊ cōseruādos: q̄ ad illos. cuz ergo ostensum sit q̄ aliqua nō eueniūt de necessitate sequitur q̄ nulla inquantum fiunt a deo de necessitate eueniunt Pro illis aūt qui doctrinā thome tenent ostēdunt aperte q̄ hec sit intentio thome q̄ lib. i. cōtra gentiles. c. lxxxi. ait sic. Voluntas nō ex necessitate fertur ad ea q̄ sunt ad finez: si finis sine his esse possit: ⁊ post. cū ergo diuina volūtas possit sine alijs esse quimo nec per alia aliquid pfectionis ei accrescat: nulla inest ei necessitas vt alia velit ex boc qđ vult suā voluntatē: ⁊ per cōsequens nulla inest ei necessitas vt q̄cunq̄ alia producat vel cōseruet. ⁊ infra sic dicit. Solum igitur illud bonū volūtas ꝑm sui rationem nō potest velle non esse: quo nō existente tollitur totaliter tota ratio boni. tale aūt nullum est ꝓter deū. potest igit̄ voluntas ꝑm sui ratōem velle nō esse qđcunq̄ ꝓter deū. Ex bis sequitur q̄ deus potest destruere oēm rem aliam a se: ⁊ per cōsequens respectu dei nibil euenit de necessitate. Jtē pma parte summe questione. xix. articulo. iij. dic̄ sic Cum voluntas dei sic possit esse perfecta sine alijs: cū nibil ei perfectōnis ex alijs accrescat sequitur q̄ alia a se eū velle nō sit necessarium absolute: ergo cōtingēter vult quecunq̄ alia a se: ⁊ ita oia alia a deo cōtingenter eueniūt: ⁊ per cōsequens nulla de necessitate eueniūt ꝟz istū doctorē. Tertio isti impugnatores probare conantur q̄ si xp̄s habuit regnū ⁊ dominiū sepe dicta ipe potuit absolute renunciare eisdē. Hoc aūt vnica ratione ad presens nitūtur ostendere: q̄ talis est. Non magis artabaſ xp̄s ad habendū regnū tpale: ⁊ dominiū vniuersale tpaliū rerum: q̄ ad redimendū genus humanū p passionē suā: sed xp̄s non artabaſ: neq̄ necessitabatur ad saluandum genus humanū per passionē suā: ergo non artabaſ neq̄ necessitabatur bīe regnū ⁊ dominiū antedicta. Ex quo sequit̄ q̄ si habuit regnū ⁊ dominium antedicta ipe potuit absolute: ita q̄ dictōem minime includebat renūciare eisdē.

Scđa ratione.

Scđo videlicet q̄ nulla de necessitate eueniāt q̄tum ad diuinā potentiā probatur.

Declaratur intentio thome sup potentia diuina.

Tertiū videlz q̄ si xp̄s habuit regnū ⁊ dñiuz sepe dicta ipse potuit absolute renūciare eidem ꝓbatur vn ratione.

Quartū videlicet quomō dz intelligi distinctio theologoꝝ de duplici potentia dei.

Maior est euidēs: minor ꝓbatur auctoritate Augustini: q̄ lib. xiij. de trinitate. ca. x. vt recitat magister sniarū. li. i. dist. xlviij. dicit q̄ fuit: 7 alius modus nostre liberatōis possibilis deo q̄ oia potest: sed nullus alius nře miserie sanāde fuit cōueniētior. Hoc idē asserit manifeste idē magister. li. iij. dist i. xx. Nequaq̄ igitur necessitabat xp̄s dicta regnū 7 dominū retinere si ipa habuit. Quarto declarant quomō debet intelligi distinctio theologoꝝ dicentiū in deo esse duplicē potentiā. s. absolutā 7 ordinatā: 7 quō deus pōt aliqua facere de potētia absoluta: q̄ nō pōt de potentia ordinata: dicētes q̄ nō est intelligēda distinctio dicta sicut q̄dam ignari putāt q̄ realiter i deo sit duplex potētia: quarū vna est absoluta 7 alia ordinata: q̄ vnica potētia est in deo: immo ipsa vnica potentia est vnica essentia: sed sicut ꝑm magistrū sniarum. lib. i. disti. xlv. Sacra scriptura de volūtate dei variis modis loqui ꝙsueuit 7 nō dei volūtas diuersa: sed locutio diuersa ē ita scriptura diuina sanctoꝝ patrū de potētia dei variis modis loqui cōsueuit: 7 tm̄ nō est diuersa potētia dei: sed locutio est diuersa: q̄ scz cū ꝙ talia vocabula pōt possibile potentia: et cōsimilia in significatōe cōuenienti scripture loquunt̄ de deo: hmōi vocabula in diuersis locis accipiunt̄ equiuoce. Cm̄ in q̄busdā loc̄ denotāt vel iportāt oia ista q̄ non repugnat deo facere. sic accipit̄ hoc verbū pōt in auctoritatib⁹ ꝓius allegatis: 7 in multis alijs locis: sicut etiā accipit̄ h̄ nomē omps. Gen. xvij. Ego deꝰ omps. 7 i symbolo apl̄oꝝ: 7 in symbolo q̄d cāt̄ in missa. cū d: Credo in vnū deū patrē oipotentē 7c. Aliter hmōi vocabula iportāt vel cōnotāt solūmodo illa q̄ ordinauit se facturū: 7 nō oia illa q̄ potuit 7 posset ordinare se facturus. Sic accipit̄ Gen. xviij. vbi dixit dns. Nū celare poro abrahā q̄ gesturus sum: quasi diceret nō. 7 tm̄ ꝓstat q̄ deꝰ nō necessitabat reuelare abrahaz q̄ erat facturus: sed ideo dixit. Nū celare potero 7c. q̄ ordinauit se reuelaturuz abrahā q̄ facturus erat: sic etiā accipit̄ Gen. xix. Cū dns dixit ad lorh. Festina 7 saluare ibi. q̄ nō potero facere q̄cq̄ donec ingrediaris illuc. Hoc nō est faciā q̄cq̄ donec ingrediaris illuc. Sic etiā accipit̄ Marci. vi. cū d: de saluatore nr̄o. Nō poterat ibi virtutē vllam facere nisi paucos infirmos impositis manibus curauit: 7 mirabat̄ ꝓpter incredulitatē illoꝝ: 7 tm̄ cōstat q̄ xp̄s inquātū erat deꝰ nō erat absolute ipossibile facere ibi virtutē: sed dicit̄ q̄ nō poterat ibi facere virtutē vllā: q̄ ꝓpter incredulitatē 7 indignitatez istoꝝ noluit ibi facere virtutez. sic ergo h̄ verbū pōt accipit̄ equiuoce i scripturis de deo loquentib⁹: quēadmodū idē verbū cū loquimur de boibus accipit̄ equiuoce: vno enim modo dicimur illa posse q̄ de iure possumus: 7 illō dicitur posse fieri q̄d licite 7 debite fieri pōt. sic accipit̄ Gen. xxxix. cū dicit Joseph ad egyptiā Quomodo ergo possum hoc malū facere. q. d. Licite 7 de iure nō possum. Aliter dicim⁹ posse illa q̄ absolute possum⁹ siue bene siue male. Aliter em̄ nequaq̄ peccare possem⁹. sic g̃ hoc verbū posse accipit̄ equiuoce in scripturis. cū loquit̄ de deo vnica cōis potētia realiter est i deo: ꝑ locutio est diuersa: 7 ꝓpter istā diuersā locutōem: dicit̄ q̄ deus pōt aliqua de potētia absoluta: q̄ nō pōt de potentia ordinata: h̄ est deus pōt aliqua accipiendo verbuz posse ꝑm primā significatōem eius: q̄ tm̄ nō pōt de potētia ordinata. hec est cōcedēda deus non pōt illa: accipiēdo hoc verbū posse in scḋa significatione eius: 7 ita dicere q̄ deus pōt aliq̄ de potētia absoluta: q̄ nō pōt de potentia ordinata: nō est aliud ꝑm intellectū recte intelligētium q̄ dicere q̄ deus aliqua pōt q̄ tm̄ minime ordinauit se facturū: q̄ tm̄ si faceret de potētia ordinata faceret ipa: q̄ si faceret ea ordiaret se facturū ipa. Quia igit̄ vt dicūt isti: iste ipugnatus nescīuit videre eq̄uocatōez hui⁹ verbi pōt ió male itellexit istā distinctōem theologoꝝ de potētia dei absoluta 7 ordinata: 7 tm̄ dicūt q̄ lz ipam ad intellectū recte intelligētiū itellexisset: ipam nihilomin⁹ ꝓbasset respectu dei q̄ imaginat̄ q̄ sic deus oia de necessitate ordinauit: 7 de necessitate absoluta oportet euz facere illa: ita q̄ ipm nō facere ipa cōtradictionē includit: q̄d in suis sermonib⁹ ꝓbare rōnibus conat̄. Quinto isti rndent ad rōnē fundamētalē isti⁹ quā h̄ ad materiā applicat spālē: dicētes q̄ istud argumētū est oino sile argumēto q̄d recitat magr̄ sniarū. lib. i. di. xxxviij. p q̄d aliq̄ nitebāt̄ ꝓbare q̄ si aliq̄d possz alit̄ fieri q̄fit: ꝑscientia di possz falli. Est etiā sile argumēto q̄d recitat di. xl. p q̄d aliq̄ conati sunt ꝓbare q̄ numer⁹ electoꝝ nō pōt augeri vel minui: 7 ideo simile hz solutōem: quomō argumētū istius solum debeat in libro ꝓdicto sniaruz 7 in scripturis doctoꝝ sup̄ sniās studiosus poterit inuenire: 7 sup̄ lram aliqualiter apparebit Ratōes ño p q̄s ꝓbare conat̄ q̄ ꝑmissa distinctio de potētia dei absoluta 7 ordinata nō est appropriāda: facile dissoluunt̄. Pria em̄ ex falso itellectu ꝓcedit q̄ hoc esset possibile ꝑm distinguētes deꝰ aliq̄ fac̄ de potētia absoluta q̄ nō facit de potētia ordinata. hoc enim de inesse ꝑm eos est impossibile: 7 cōtradictōem icludit: q̄ eoipo q̄ deus aliq̄d faceret q̄d nō faciet

Quinto ipugnatores rndent ad rōnes fundamētales istius ipugnati.

Ad ꝓmam.

ipe illud faceret de potētia ordīata.hec tn̄ de possibili de? pōt aliq̄d facē de potētia absolu ta qō nunq̄ faciet de potētia ordinata i sensu diuisiōis accepta vera est quēadmodū ista de possibili.ille q̄ est p̄destinat? pōt dānari: vera est i sensu diuisiōis:7 tn̄ ista de iesse.p̄destinatus dānaē est ipossibilis:7 p̄dictionē icludit. hec virtualiē est sn̄ia magri sniarū.lib̄.i.disti. xlvij.q̄ rn̄dēs obiectōni quorūdā ꝓbare nitētiū:q nūer? electoꝝ nō pōt augeri nec minui. sic ait.q̄b? rn̄demus ex ea rōne dictū esse7 ve rū esse numerū electoꝝ nō posse augeri vl̄ mi nui:q nō pōt vtrūq̄ sīl ee.l.vt aliq̄s saluet et nō sit p̄destinat?:vel vt aliq̄s p̄destinat? sit7 dānet:itelligētia em̄ p̄dictionis iplicite verita tē facit i dicto7 ipossibilitatē.Si ꝯo simplr i telligaē ipossibilitas nō admittit:vt cū dicit̄ p̄destinat? pōt vel nō pōt dānari:7 reprobus pōt vel nō pōt saluari.Jn his em̄7 hmōi locu tōib? ex rōne dicti diuidēda est sn̄ia dictionis Alia nāq̄ fit intelligētia si p cōiunctōez b̄ ac cipiāt dicta:atq̄ alia si p diuīctōem vt supra cū de p̄sciētia agebaē ptactū est.Si eni cū di cis p̄destinat? nō pōt dānari:itelligis ita.i.nō pōt esse vt p̄destinatus sit7 dānet.verū dicis q: cōiunctī itelligis:falsuz aūt itelligas diuīctim:vt si intelligas ist̄ nō posse dānari quez dico p̄destinatū:potuit em̄ nō esse p̄destinat? 7 ita dānaret.Ex his euidēter apparet q ꝑm magm̄ sniarū b̄ est ipossibilis p̄destinat? dā naē:hec tn̄ bz vnū sensum verū p̄destinat? pōt dānari:ita b̄ est ipossibilis aliq̄d fit a deo7 nō de potētia ordinata:b̄ tn̄ bz vnū sensum verū: aliq̄d pōt fieri a deo qō nō fiat de potētia ordi nata:7 tn̄ si fieret de potentia ordinata fieret. sic g̃ ista de possibili in vno sensu est vera:7 tn̄ ista de iesse de eisdē terminis est impossibilis: nec dz aliq̄s de b̄ mirari q: etiaz de creaturis loq̄ndo inuenīt veritatē hīe. hec em̄ bz vnum sensum verū:albū pōt esse nigrū:b̄ tn̄ est ipos sibilis albū est nigrū.hec etiā bz vnū sensuz ve rū:nō albū pōt esse albū:hec tn̄ est ipossibilis nō albū est albū.Qui igit̄ i hac matīa catholi ce7 secure loq̄ voluerit:necesse est q̄ iter ꝓpo sitōes de possibili:de ipossibili7 de necessario ac de ineesse:7 etiā inter diuersos sensus illarū de mō sciat distiguere:aliter em̄ facilē ponet vl̄ negabit vnā ꝓ alia:7 icidet in errorē:q: oi boi q̄ nō est i logica7 theologia excellēter instru ctus:expedit i hac materia magē tacere:q̄ loq̄ ꝑter illa q̄ in scripturis reperiuntur expressa.

Soluto ad scdaz rōnez ipugnati.

Scda ratio ꝯ p̄dicta ex falso etiā itellectu ꝓcedit:sicut tactū est supra.ꝓcedendū est em̄ q nō sunt in deo due potētie quarū vna sit ab soluta:7 alia ordinata:tn̄ hoc verbū pōt cū lo quimur de deo accipi pōt:sicut supra declara tū exīstit.Nūc ad lr̄am. ⌊Si velit dicere q illi regno7 dn̄io renūciauit⌋ Dicūt isti q ap pellās nō vult dicere q xp̄s renūciauit illi re gno7 dn̄io saltē ꝓpter accipiēdo verbū renū ciādi:q: nunq̄ āte passionē suā habuit illa re gnū7 dn̄ium:tō nō renūciauit eisdē.⌊Ondat illā si sciat⌋ipe nō vult eā ostēdere:ꝫ vult ostē dere q nō habuit ante mortē regnuz7 dn̄ium tpale⌊imo cōtrariū sacra scriptura supponit expresse⌋Dicūt q hoc falsum ē7 ad oēs aucto ritates quas ad ꝫ ꝓbandū b̄ adducit respon sum est supra:ideo b̄ ad ipas nō expedit rn̄de re⌊imo videē q nec potuerit renūciare⌋Jsta in sensu diuisiōis falsa est:sicut ista est falsa in sensu diuisionis ꝑm magm̄ sniarū:p̄destinat? nō pōt dānari.Potuisset em̄ xp̄s habuisse re gnū7 dn̄ium:7 postea renūciasse eisdē⌊si fecis set ꝯ ordinatōnem patris fecisset⌋Jsta falsa ē ꝑm istos:q: sicut si xp̄s p aliū modū q̄ p mortē suā liberasset genus humanū:nō fecisset ꝓtra ordinatōem patris:imo ꝫz ordinatōez p̄is:q: si xp̄s aliter liberasset gen? humanū pater aliē ordinasset.Jta si xp̄s renūciasset regno7 dn̄io nō fecisset ꝯ ordinatōnem patris:imo fecisset ordinatiōez patris:q: si xp̄s renūciasset:pater talē renūciatōem ordinasset:7 ita b̄ est ipossi bilis:xp̄s fecit ꝯ ordinatōem p̄is:sicut hec est impossibilis aliq̄s cōdēnatur cōtra p̄destina tōem dei:7 hec sīl aliq̄d fit cōtra p̄scientiaz dei.De istis tn̄ ꝓpositōibus de possibili.Chri stus potuit facere ꝯ ordinatōez patris.Aliq̄s pōt dānari ꝯ p̄destinatiōem dei.Aliq̄d pōt fieri ꝯ p̄sciētiā dei:7 cōsimilib? nō est ꝓ oēm modū dicendū:sicut de istis de iesse correspō dētibus ipis:sicut ex supioribus pōt aliqualiter intelligētib? apparere.Auctoritates vero quas iste adducit sunt de ineesse7 nō de impos sibili:7 ideo in nullo ꝓbāt negatiuā de possibi li.qualiter aūt itelligēde sunt pz supra.c.xcij. ideo hic replicare nequaq̄ oportet. ⌊a.xcvi.

Quarta ps istī? capituli in q̄ accē dit ad litterā

Ēd dicit iste here

Cap̄ XCVI Ꝓia ps istī? ca pituli recitat cōse quēter rectus par ticulam.

ticus q̄ boc est cōtra sacrā scriptu rā q̄ in pluribus locis dicit xp̄m fu isse pauperē7 egenū.Ad qō dicendū q̄ appel lans falsum assumit:cū in tot locis sacra scri ptura ostendat fuisse regē7 dn̄m.Cuius cōtra riū asserere est dicere cōtra sacrā scripturā: et mēdaces reddere ꝓphetas:angelus:7 ap̄los: ac ipsuz dn̄m nostrum:vt visum est.Ad illud aūt qō dicitur q̄ fuisse egenū7 pauperem scri ptura in pleriscq̄ locis testatur.Dicendū est q̄ nō carentia dominij,fecit eū pauperē7 egenū sed potius carentia perceptiōis fructus7 ob-

uētionis rerū:quarū dñs erat. Nudum em̄ dominiuz separatum in ꝑpetuū ab oi ꝓceptione cōmodi rei habentē nō facit diuitē:cū sit inutile reputanduz. Unde habēs tale dñium potest egenus ⁊ paup merito reputari:qđ ꝓz ad sensū. Si em̄ rex francie nō renūciando regno se absentaret a regno:⁊ post lapsuz tpis alicuius incognitus rediret ad illud.si se ꝑ rege nō gereret:nec aliqua emolumenta ꝓciperet dicti regni:sed in domo regia distribueret ei vn? alius ex gratia necessaria vite sue: talis vtiq; licet rex esset ⁊ dñs posset mēdicus ⁊ pauper merito reputari. Hinc est q̄ apl's ad Galath. iij. dicit. Quamdiu heres q̄diu est paruulus:non differt a seruo:cū tñ sit dñs oiz. Sic xp̄s rex regū ⁊ dñs dominātiū quo ad ꝓceptōez fructuū regni ⁊ rerū tpaliuz nisi in valde paucis ꝑ rege vel dño se nō gessit:ꝓpter qđ merito paup dici potuit volūtarius ⁊ egenus:nō ꝓpter dñij carentiā siue regni:sed ꝓpter hoc q: se eorum fructibus ⁊ ꝓuentibus nō iuuabat.

Scđa ps isti⁹ capituli explicat ꝓcedentem textuz

Postquā in parte ꝓcedenti iste ostendit q̄ xp̄s habuit regnū tpale ⁊ vniuersale dominiū oim rerū. Hic nititur declarare q̄ hoc nō obstante xp̄s fuit paup et egenus. ⁊ primo tangit obiectōem appellantis dicētis scripturā sacrā asserere xp̄m fuisse pauperē ⁊ egenū. Scđo ibi ad qđ dauid rndet q̄ appellans falsum assumit. Tertio ibi ad illud aūt qđ dicitur. Declarat quo mō xp̄s fuit pauper ⁊ egenus:q: nō ꝓpter carētiā dñij ⁊ regni sed ꝓpter carentiā ꝓceptōis fructuū. Quarto ibi Nudū em̄ dñium. Probat tripliciter q̄ aliquis pōt dici egenus ⁊ paup ꝓpter carentiaz ꝓceptionis fructuū:lz nō careat dominio: ⁊ ꝑ primo rationē:scđo ꝑ exemplū ibi:qđ ꝓz ad sēsum. tertio auctoritate ibi:hinc est q̄ apl's. q̄nto principaliter ibi:sic xp̄s rex regū. Infert ⁊ explicat cōclusionē suā ꝓncipaliter hic intētam scz quō xp̄s fuit paup:lz fuerit rex ⁊ dñs oim tē poralium rerū. Sed isti impugnatores ꝓdicta quo ad quattuor satagūt reprobare. Prio em̄ ostendūt ipz errare cū dicit q̄ xp̄s fuit pauper ꝓpter carentiā ꝓceptōis fructuum rerū: ⁊ nō ꝓpter carentiā dominij. Scđo ꝓbant ipz errare cū dic̄ q̄ nudū dñiū sepatū ippetuū ab oi ꝓceptiōe cōmodi rei habētē nō facit diuitē Tertio in hoc qđ dicit q̄ omne tale dominiuz ab oi ꝓceptōe cōmodi separatū:est inutile reputandū. Quarto cū innuit q̄ xp̄s inquantū homo in q̄busdā paucis ꝑ rege se gessit:vel ꝑ domino. Primo ergo conant ostēdere istū errare:cū dicit xp̄m nō fuisse pauperem ꝓpter carentiā dominij:sed ꝓpter carentiā ꝓceptionis fructuū ⁊ obuentiōis rerū quarū erat dñs Hoc em̄ scripture sacre vt dicūt repugnat: q̄a licet ꝓpter equiuocatōem hmōi nominū pauper ⁊ egenus:inops:mēdicus:⁊ similiū i significatōe cōuenientiū aliqua verba scripture diuine asserentia xp̄m fuisse pauperē ⁊ egenū nude accepta ad talem trahi possent intellectū: q̄ xp̄s diceret paup ꝓpter carentiā ꝓceptiōis fructuū:q: teste clemēte:vt habet di.xxxvij.c. Relatū. Sunt multa verba in scripturis diuinis q̄ trahi possunt ad eū sensum quē sibi ꝑsona vnusquisq; ꝓsumpsit:tñ inspecta serie scripturarū patet aperte q̄ xp̄s ꝑm scripturas diuinas fuit paup ꝓpter carentiā:⁊ nō solum ꝑ pter carentiā ꝓceptōnis fructuū. Si em̄ sicut ostensum est supra capl'o quia:xp̄s fecit ista q̄ docuit:⁊ xp̄s docuit pauptatē:nō solum illā q̄ est ꝑ carentiā ꝓceptōis fructuū:sed etiā istam q̄ est ꝑ carentiā dominij:sicut ostensum est supra. Constat q̄ xp̄s tenuit pauptatē q̄ fit ꝑ carentiā dominij:qđ etiā multe rationes in diuinis scripturis fundate:ꝓut ex ꝓcedentib? colligit euidēter⁊ patēter ostendūt. Hoc etiā alit adhuc q̄ prius ratione ⁊ auctoritate' ꝓbatur. Est autē prima ratio talis. Christus abdicauit oēm superfluitatē tpaliū reruz:sed habere dominiū temporaliū rerū ad superfluitatez spectat:sicut ex ꝓcedētibus patet:ergo xp̄s dominiū rerū tpaliū abdicauit. Scđa ratio est ꝟ ꝑm magistrū sniarū lib.iij.di.xij. Christus oēs defectus nostros suscepit ꝓter peccatū: quos ei cōueniebat suscipere:⁊ nobis expediebat:ꝟ carentia dominij ⁊ ꝓprietatis tpaliū rerū est defectus q̄dam:⁊ talē carentiam cōueniebat xp̄m suscipere:⁊ hoc nobis expediebat.ḡ christus carentiā dominij ⁊ ꝓprietatis rerū suscepit. Maior habetur a magistro sniarum:⁊ ipe eā ab auctoritatib? sanctoꝝ accepit. Minor etiā quo ad oēs partes eius ꝓbatur. Quia em̄ carētia dñij tpaliū rerū sit defectus q̄dam: q̄uis nō vitiosus.patet de se:q: est priuatio dominij Priuatio autem rei positiue in defectū sonat. Scđa pars scz q̄ xp̄s cōueniebat suscipere defectū hmōi ptz:nā cōueniebat xp̄m suscipere illa q̄ fuissent in statu innocētie ⁊ nr̄am informatōem minime impediebāt:sed carētia dominij ꝓpij fuisset i statu innocētie:ergo talē carentiā xp̄s assumpsit:lz em̄ in statu innocētie nō fuisset fames sitis ⁊ hmōi nōnulli defectus afflictiui:nō tñ carentiā hmōi defectuū: ꝟ ipsos defectus xp̄s accepit:quia eoꝝ carētia nostrā informatōnem impediuisset. Per hoc em̄ ⁊ hmōi se assumpsisse verā carnē passibilē⁊ mortalem ostendit:ꝟ carētia dñij qđ est ꝓprietas fuisset in statu innocētie ⁊ assumptio talis ca-

Hic rōne ⁊ auctoritate ꝓbat xp̄m fuisse pauperē ꝑ carentiā dñij. Prima ratio

Scđa ratio

Nota quos defectus xp̄s suscepit

rentie nr̄am informatōem mīme impediuit: g̃ conueniebat xp̄m talē carentiā dominij assumere. Itē cōueniebat xp̄z suscipere illud p qđ maxime mirabilis ⁊ magn⁹ ad nr̄am vtilitatē appareret: ꝫ p pauptatē q̄ est contemptus oīs dominij tpaliū maxime q̃s mirabilis atq; magnus apparet. teste chrīso. homel. xlvi. sup matheū q̄ ait. Si aūt boues duodecim orbē terrarū cōuerterāt: excogita quāta est nr̄a malicia: cū tanti existentes eos q̄ regunt nō possumus corrigere: quos decē milib⁹ mūdis oportebat sufficere ⁊ esse fermētū. Sz signa ais habebāt sed non signa eos mirabiles fecerunt. Multi em̄ ⁊ demones ,pficientes: q; iniq̄tatē operati sunt: nō sunt facti mirabiles sed puniti: sed q̄d est inquā qđ eos magnos ostēdit? pecuniarum contēptus: glorie despectus: ab oīb⁹ vite huius negocijs ereptio: q̄ si nō hoc habuissent: et si decē milia mortuos suscitassent: nō solū nō p;fecissent: sed vt seductores estimati essent. Ex his verbis euidenter ostendit q; pecuniarū cōtēptus aliquē esse magnū ostendit: ergo maior pecuniarū ⁊ diuitiarū cōtemptus ostendit aliquē esse magis magnū: ꝫ cōtēnere non solū pceptionē fructus pecuniarū ⁊ diuitiarū sed etiā dominiū est maior cōtemptus pecuniarū ⁊ diuitiarū: q; cōtēnere solū pceptōem fructus earū: ergo magis magnū ostendit. Nā q̄ cōtēneret solū pceptōem fructus pecuniarum ⁊ sibi dominiū retineret: redderet se suspectū q; nō pfecte cōtēneret pecunias: sed amaret: ⁊ q; in futurū vellet etiā fructū diuitarū pcipere: ⁊ ita ,p summe magno mīme haberet: cū ergo xp̄s deberet summe magn⁹ haberi cōueniebat ipm nō solū pceptōez fructus diuitiarū: ꝫ etiā dominiū cōtemnere ⁊ penitus abdicare.

Tertia pars sez q; xp̄m abdicare dñiz tpaliū nobis expediebat p;z aperte: q; p hoc maxime ad cōtemptū dñij diuitiarū ⁊ tpaliū rerum inducimur. Patet ergo q; xp̄us inter ceteros nr̄os defectus carentiā dñij ⁊ ppietatis diuitiarū suscepit: q; hoc sibi cōueniebat ⁊ nobis expediebat. Sed forte aliq̄s ,tra rationē predictā obijciet dicēs q; carētia dñij qđ est ,ppetas nō est defectus: q; fuisset in statu innocentie: in quo nullus fuisset defectus: ergo xp̄s nō debuit carentiā talē suscipere. Sed ad istā obiectōem est facile rn̄dere. Multa em̄ habent rōnem defectuū: ⁊ quodāmodo naturaliū i statu nature destitute q̄ nō habēt rōnem defectuum in statu nature īstitute: nec etiaz in statu glorioso. Nuditas em̄ in statu nature istitute nō fuit defectus: qđ Beñ. ,pmo insinuat aptecū dicit. Erat aūt vterq; nudus adā sez ⁊ vxor eius: ⁊ nō erubescebāt: ⁊ tñ nuditas est q̄dam defect⁹ in statu nature destitute. Sic etiā carētia dñij qđ est ,ppetas nō fuisset defectus in statu nature bene īstitute: sicut nec est defectus in statu glorie. est tamē defectus q̄daz in statu nature destitute: licet nō sit defectus vitiosus. Est aūt defectus in statu nature destitute: q; per ipam cōtingit aliquē ipediri ab his que sibi necessaria dinoscunt. hoc aūt in statu innocētie mīme contigisset: ideo ibi nō fuisset defectus ꝫm q; nūc loq̄mur de defectu. Scđo auctoritate ,probat: q; xp̄us fuit paup ꝫ carentiā dñij. Hoc eni glosa Luc. xxiij. sic adductū est supra testat aptē: cū dicit. Ego sum tāte pauptat; vt nec hospitiū q̄dē habeā: nec meo vtar tecto. Hoc enim falsum fuisset si habuisset dñiuz tecti quo vtebat: q; tecto ,pprio vsus fuisset: licz forte hoc alij nesciuissent. Ad hoc etiā sunt multe alie auctoritates: q̄ de carentia dñij apte debēt intelligi: sicut in capło xcij. patēt est ostēsuz. Scđo dicūt istū errare cū dicit q; nudū dñiuz separatū iperpetuū ab omi pceptiōe cōmodi rei: habentē nō facit diuitē: q; eni hoc sit erroneū dicūt aperte patere recte sapientibus ex his q̄ dicta sunt supra ca. lxxvij. Ubi ostēsuz est multis rōnib⁹ q; trēs minores sunt pauperes ,ppt carentiā dñij: qđ in reb⁹ quib⁹ vtunt romana sibi reseruat ecclia. ⁊ p ,prietatēs habēs tale dñiuz: q̃us esset iperpetuū ab oi pceptiōe cōmodi separatū habentē faceret ditiorē. Hoc eni rōne apta ,bat. Nā ad hoc q; aliq̄s sit vere diues non requirit actualis pceptio cōmodi rei: q; tūc q̄n aliq̄s dormiret: ⁊ nō pciperet actualit ,modū villarū suaruz ⁊ castroꝝ: nō esset ,ppt dñium illoꝝ magis diues: q; si illoꝝ non haberet dñium: qđ est absurdū: nec requirit volūtas seu ,positū pcipiēdi cōmodū ex reb⁹ suis: q; tūc si q̃s diues ,ponere oīa bona sua dare paupib⁹: vel monasteriis: seu alij cuicūq; stati ,ppt tale ,positū nō eēt diues: qđ etiā est absurdū: q; tūc milliesi die sola volūtate posset q̃s effici diues ⁊ pauper: vt volēdo nō volēdo de bonis suis vnq̄ p cipere ,modū tpale: qđ est absurdū: nec dicit q̃s diues ,ppt pceptionē cōmodi futurā: q; illud qđ futurū est nō facit aliquē nūc diuitē vt paupere. Dicit g̃ aliq̄s diues ,ppt dñium rerū qđ habet: siue intēdat de istis pcipere ,modū tpale: siue intendat nunq̄ iperpetuū pcipe cōmodū tpale: qđ veritatē maxie habet: quādo habet liberā ptātem pcipiendi cōmodū de rebus ipis: si sibi placuerit. Qui ei talis sit diues q̃us nō intēdat percipere de rebus cōmodū. Patet: q̄a qui habet liberā potestatē pcipiēdi cōmodū de rebus: ac ipas vendēdi: donādi dispēsandi: ⁊ ad libitū ordinādi: est diues ,ppt

Obiectio.

Rēspōsio ad obiectionem.

De scđo errore.

hmõi res:sed habẽs dominiũ plenũ ⁊ liberuz licet nõ intendat vnq̃ aliqõ cõmodũ pcipere de rebus suis:habet ptãtẽ pcipiendi cõmodũ ex ipis:habet etiã ptãtem vendendi donandi ⁊ ad libitũ ordinãdi de ipis:ergo debet diues merito reputari. Dominiũ ergo nudũ lz imperpetuũ ab oi pceptõe cõmodi separẽ:tñ habẽtẽ facit diuitẽ:q; habẽs ipm hz ptãtem cõmodũ pcipiendi si voluerit.habet etiã ptãtem ex ipis alia acquirẽdi ⁊ vendẽdi:donãdi ⁊ ad libitũ disponẽdi:diues igitur merito est censendus. De tertio erroze.

Tertio dicũt istũ errare cũ asserit q̃ oẽ dominiũ a pceptõe cõmodi tpalis imppetuũ separatũ est inutile reputandũ. Hoc em̃ sapit heresim manifestã scz q̃ nõ sit aliqõ cõmodũ spũale:ppter qõ tale dominiũ possit vtile reputari:qõ est tam apte ẽ hereticũ q̃ ꝓbatiõe nõ indiget:sicut em̃ elemosyna oim̃ carẽs cõmodo tpali nõ debet inutilis:sed vtilis reputari:ita dominiũ rei ab oi cõmodo sepatũ põt vtile reputari:si habẽs dñium cõcedat vtilitatem alijs ex ipis rebꝰ ppter deũ. Obiectio

Sed forte dices q̃ iste non intellexit q̃ tale dñium sit reputandũ inutile spũaliter:sed q̃ est inutile tpaliter. Responsio.

Sed ista excusatio nõ valet:q; ꝓ hoc q̃ ꝑm ipm tale dñiuz est inutile reputãdũ.ꝓbat ipe q̃ habẽs tale dñium nõ est diues ꝓpter ipm:q̃ ꝓbatio nulla esset nisi itelligeret q̃ tale dñiũ est inutile omi carẽs vtilitate: tã spũali q̃ tpali:q; si aliqs põt dici diues ꝓpter diuitias ex pceptione cõmodi tpalis:multomagis diceret diues ꝓpter diuitias tpales: si habens eas ex ipis cõmodũ pcipiat spũale.cũ cõmodũ spũale maius sit q̃ cõmodũ tpale. Nõ est ergo tale dñium inutile reputandũ. De q̃rto erroze.

Quarto dicũt euz errare dũ dogmatizat xp̃m inq̃tũ erat homo in quibusdã paucis ꝓ rege vel dño se gessisse Nã nusq̃ legit̃ q̃ inq̃tum homo se gessit ꝓ rege vel dño.ꝑsertim cũ rex nõ fuerit inq̃tum homo neq; dñs. Sed forte dicet aliquis q̃ dominiũ istius in hac pte glosa dist.iij.c.qm̃ idẽ notat apte dicens q̃ xp̃s quedã fecit sicut ipe rator:cũ vẽdẽtes ⁊ emẽtes de tẽplo frangẽdo eiecit.vt.i.q.iij.c.ex multis. Obiectio

Ad hoc dicũt isti q̃ si glosa ꝓdicta est tolerãda verba ista debẽt intelligi de xp̃o inq̃tum erat deus:nõ inq̃tuz erat homo. Nã xp̃s inq̃tum erat homo ejciẽs frangendo:vendentes ⁊ emẽtes de tẽplo: vt habet̃ ca.ꝓdicto.s.i.q.iij.ca. Responsio.

Ex multis.nõ gessit officiũ imperatoris tẽporalis.sed magis gessit officiũ ostiarij ꝑm magistrũ sniarum:q̃ maioris auctoritatis dinoscit̃ q̃ glosator ꝓdict⁹. Ait enim̃ magister sniarum li.iiij.dist.xxiij. Hoc officiũ.s. ostiariorꝫ dñs i sua psona suscepit qñ flagello de funiculis facto vẽdẽtes ⁊ emẽtes de tẽplo eiecit. Jpe enim̃ ostiarũ se signãs dicit ego sum ostiũ q̃ me si quis itroierit ⁊c. Ex hijs verbis patent̃ habet̃:q̃ xp̃s in facto ꝓdicto officiũ ostiarij nõ imperatoris inq̃tuz homo suscepit. Cõstat autẽ q̃ in hijs q̃ fidei sunt magistrãdum est theologoꝝ sniẽ:q̃ iuristarũ. Sniа ergo magistri sniaruz ꝓdicte glose si sibi ꝓtraria tur est merito ꝓferẽda. Juriste enim̃ se intromittẽdo de theologicis difficultatibꝰ vltra verba que a theologia recipiũt: falcẽ suã nosc̃ũtur in messem mittere alienã: ⁊ tõ si in illis de suo aliquid ꝓferre ꝓsumpserint facile incidẽt in errorem. Quarta pte istius capli ponit̃ expositio seu respõsio litteralis

Dicit xp̃m fuisse pauperẽ ⁊ egenũ. Dicũt isti q̃ sacra scriptura nõ solũ dicit verbaliter xp̃m fuisse pauperẽ ⁊ egenũ:ꝫ etiaz quomõ fuit paup ⁊ egenus.s. per carentiã dñij manifestat. In tot locis sacra scriptura apte ostẽdat.s.xp̃m fuisse regẽ ⁊ dñm. Dicunt isti:q̃ sacra scriptura testatur xp̃m fuisse regez et dñm et ideo qui negaret in omi sensu xp̃m fuisse regem ⁊ dominũ scripture diuine cõtradiceret. sed qui concedit xp̃m fuisse regẽ:⁊ dominũ spiritualẽ:⁊ negat ipm inq̃tum erat homo fuisse regem ⁊ dominuz temporalẽ:scripture diuine minime cõtradicit. Sed econtra dicũt isti q̃ hoc ex multis patet esse falsum nõ carẽtia dominij fecit eũ pauperẽ: ⁊ egenũ hoc ostensiuz est esse falsuz. Sed potius carentia pceptionis fructuũ ⁊ obuẽtiõis rerũ verũ est q̃ hmõi carẽtia fecit eũ pauperẽ:q; paup vixit.carẽtia tamẽ dñij magis fecit eũ pauperẽ q̃ carentia perceptionis predicte:q; nulliꝰ rei habuit dñium:sed aliquarũ rerũ pcepit fructũ quarum erat dñs hoc oino dicũt esse falsum:inquãtuz xp̃s erat homo mortalis Nudũ em̃ dñium ⁊c. hoc em̃ veritate caret:q; q̃uis tale dñium faceret aliquẽ esse pauperez aliquo modo:tñ facit eũ etiã esse diuitẽ aliquo modo. Nã pauptas ⁊ abundantia diuitiarũ nõ sunt in oi significatione opposita:quinimo idem põt esse diues et paup ꝑm diuersas significatões istoꝝ noiz diues ⁊ paup.vnde q̃ hz copiã diuitiarũ:⁊ tamẽ nullũ cõmodũ pcipit ex ipis:põt dici diues ⁊ etiã paup aliquo modo. q̃ em̃ talis q̃ habet rũ dñium ab oi pceptione cõmodi imppetuuz separatũ possit vocari diues ex scriptura diuina colligitur manifeste. Nam saluator vt legitur Luce.xij. Dois cuiusdã diuitis vberes fructus ager attulit ⁊ post.dicit aũt illi deus stulte hac nocte repetent aiam tuã a te:q̃ aũt parasti cuius erunt. Ex q̃bus verbis colligit̃ euidenter q̃ ille erat diues:⁊ tñ de bonis suis nũq̃ erat aliqõ cõmodũ pcepturus. Item qui est locuples põt diues merito appellari: sed scriptura diuina vocat locupletẽ aliquẽ q̃uis de

bonis suis sit cōmodū minime pcepturus. vñ Eccl'.xi.sic scribitur. Est qui locupletat' parce agendo.7 hec est pars mercedis illius in eo q̄ dicit inueni requiē mihi 7 nūc manducabo de bonis meis solus:7 nescit qō tps pretereat illū 7 mors appropinquet:7 relinquat oia alijs 7 moriet'. Ex his datur intelligi q̄ ꝗs q̄ cūq; locupletat':7 tñ de bonis suis nullū cōmodū est imppetuū pcepturus. Potest ergo ꝗs appellari diues: q̄uis de bonis suis nunq̄ sit aliq̄ cōmodum pcepturus. 7 p cōsequēs erit diues q̄uis habeat dñium ab oi cōmodo iperpetuū separatū. Q̄ etiā talis aliquo modo possit vocari paup cōcedit ille impugnat⁹ 7 i hoc scripture sacre minime contradicit. Nā de tali videtur loqui salomō Prouerb.xiij.dicēs. Est q̄ si paup cuz in multis diuitijs sit. q̄ em̄ in multis diuitijs cōsistit:7 non pcipit fructū ex eis. pōt paup quodāmodo appellari: nec mirū cuz ois auarus quantūcunq; abūdet diuitijs paup et egens possit censeri. teste Hier'. q̄ in ꝓlogo biblie ait. Antiquū dictū est auaro tā deesse: q̄ habet q̄ q̄ nō habet. Ex q̄bus verbis dat' intelligi q̄ auaro quodāmodo oia desunt: cui autē desunt oia paup poterit appellari: ergo ois auarus pōt vocari paup:7 eadē ratiōe habēs dñium tpaliū 7 nullū cōmodum pcipit ex eis: pōt vocari paup. Similiter abundātes diuitijs fructūq; ex eis tam spūalem q̄ tpalem capientes: sed eas nequaq̄ amantes pauperes q̄ūq; vocātur: ergo multo fortius q̄ ex ipis nullū fructū pcipiunt: neq; spūalem neq; tpalem possunt pauperes quodāmodo reputari. Propter diuersas igitur significatōes 7 diuersos modos accipiendi hec noia diues 7 pauper q̄ habet dñium diuitiarū:7 nullū cōmodū ex ipsis percipit: pōt dici paup 7 diues:7 ita nudū dñium separatū imppetuū ab oi pceptōe commodi rei: vere facit habentē diuitē:7 cōtrariū dicere est cōtra scripturā sacram aperte: sicut ostensum est cū sit inutile reputāduz hoc est cōtrariū catholice veritati: sicut ostensum est quia poterit esse vtile sibi: vel q̄ sui puta serui vel aliqui amici ex ipo dño percipiunt cōmodū tpale: vel q̄ ipemet ex ipis rebus cōmodū pcipit spūale. Et si dicas q̄ hoc dicunt leges dicenduz est testāte nicolao papa ficut legit dist'.x.c.i. leges imperatoꝝ inueniunt' euāgelice atq; canonice sanctioni aliquotiēs obuiare. Leges etiam q̄ūq; solū cōsiderant vtilitatē tpalem: q̄ autē tractat de his q̄ fidei sunt magis debet attendere vtilitatē spūalem vnde nō habens tale dñium pōt egenus 7 paup merito reputari Jsta pōt ꝓcedi in aliquo sensu: sm̄ q̄ dauid dicit. Diuites egerūt: imo etiaz oēs diuites possunt aliquo modo egeni 7 pauperes reputari: sicut oēs auari possunt aliquo modo egentes 7 pauperes reputari: 7 tñ reputandi sunt diuites. Jta habens tale dñium: lz possit quodāmodo reputari pauper 7 egenus sm̄ modū theologoꝝ loquēdi: debet nihilominus diues reputari. Et ideo si xps hūisset tale dñium q̄uis fuisset aliquo modo paup: fuisset nihilomin⁹ vere diues. Talis vtiq; lz rex esset 7 dīs posset mendicus 7 paup merito reputari ista posset sm̄ aliquē modū loquendi concedi: 7 tñ hoc nō obstante ꝓpter regnuz francie 7 ꝓpter ptātē libere gubernādi regnū frācie 7 disponēdi de bonis regni si sibi placeret eēt vere diues: q̄uis ꝓ diuite nequaq̄ se gereret. Sed ꝓpter hoc q̄ aliquis nō gerit se ꝓ diuite non est dicendū q̄ nō est vere diues heres q̄ diu paruulus est 7c̄. Dici pōt q̄ in multis differt a seruo: cū ipe nō sit seruus: tñ quantū ad potentiā disponēdi bona:7 regendi nō differt 7 ita auctoritas ista ad ꝓpositū istius nihil facit quo ad pceptionē fructuū regni 7 rerū tēporaliū: nisi in valde paucis pro rege vel dño se non gessit quāuis xps pcepit fructus tpalium aliquoꝝ: tamen in perceptione illoꝝ pro rege vel dño se non gessit: sed tanq̄ pauper necessaria vite recepit: sm̄ q̄ ex auctoritatibus superius allegatis:7 multis alijs patet expresse non ꝓpter dñij carentiā siue regni Jstud est superius ꝓbatum. Explm̄.xcvij.

Obiectio. Responsio.

Cap̄. XCVII In prima parte istius capituli alia recitat cōstitutionis particulam premittens duas distinctiones.

Vnc aūt de apostolis est videndū: vtruz habuerint dñium aliquarū rerū tpalium i pro

pio vel cōi. In q̄stione ista videt' distinguendū inter tps quo apli fuerunt cuz redemptore nostro dū viueret:7 tēpus post eius mortem: si quer'at vtrū tpe quo cū redēptore nro fuerunt habuerint aliqua: videt' adhuc distinguendū inter tēpus anteq̄ ad predicandū mitterent': 7 tēpus missionis:7 quo in p̄dicatōe fuerūt:7 tēpus postq̄ sunt a predicatione reuersi.

Scda ps istius capituli explicat' precedentem textuz

Postquā ille impugnat⁹

in parte precedenti disseruit an xps alicuius rei tēporalis habuit dñium. Hic inquirit an apli habuerūt rerū dñium 7 ppietatē. Scdo inquirit an apostolis licuit p temporalibus litigare. scda ibi. tertio videndū est vtrū p rebus 7c̄. Prima pars diuiditur in duas: q̄ primo ꝓponit questionē 7 duas distinctiones vt videtur sibi necessarias ad questionē propositam diffiniendā: scdo prosequitur mēbra illarū distinctionū. Scda pars incipit imediate post verba prescripta: ibi si ꝓsideret. Littera ē

plana: ⁊ isti impugnatores ipm quo ad predicta nequaq̄ impugnāt: q; hic nihil diffinitiue dicit. [In ista q̄stione] Hic ponit prima distinctionē [Si querat ⁊c.] Hic ponit scdam distinctionē que est subdistinctio ꝑme distinctiōis.

Tertia ps isti⁹ capituli notās litteram.

Cap. XCVIII. Pria ps isti⁹ capi recitās aliā partem cōstitutiōis, i qua impugnat⁹ nitē oīdere vtruz bona tpalia fuerit aplis intēdcā.

Si cōsideretur pri

mus tēpus. s. temp⁹ anteq̄ ad p̄dicādū mitterent nō vidēt: q eis habere aliqua p̄sertim ad vite sustentationē ptinētia fuerit iterdictū: qđ apparet ⁊ forma vocatiōis eoz. Cū ad discipulatū vocati fuerīt forā vocatiōis petri ⁊ ādree: vt patet Matth. iiij. fuit h. Venite post me ⁊ faciaz vos fieri piscatores hominū: ⁊ sequīt. At illi relictis retibꝰ cōtinuo secuti sunt eū. De iacobo autē ⁊ iohāne in eodē capło nō dicīt aliq̄d: nisi q vocauit eos. ⁊ sequīt. Et illi statim relictis retibus ⁊ patre secuti sunt eū. ¶ forma aūt vocatōis matthei fuit hec. Sequere me: et sequīt. Et relictis oībus surgēs secutus est eū. ¶ forma autē vocationis philippi: nosciī fuisse talis. Seq̄re me. vt habet. Joh. i. Ex forma aūt vocationū p̄dictarū: nec ex bijs que ipi fecisse tūc legūtur nō apparet q ipi renūciauerint oīb⁹ suis. De petro eni ⁊ andrea nō legīt q tūc reliquerint nisi retbia sua. ⁊ tn legīt Marci. i. ⁊ Matthei viij. q post p̄dicta ibus egrediēs de synagoga venit in domū symonis ⁊ andree cū iacobo et iohāne vbi curauit socrū petri de febre. De iacobo aūt ⁊ iohāne: nō legīt q tunc reliquerūt nisi retbia ⁊ patrem: quequidē retbia vidētur fuisse patris q̄ viuebat: potiꝰ q ipoz. De philippo aūt nō legīt: q tunc reliquerit aliq̄d. De matthęo autē legīt: q relictis oībus secutꝰ est eū: ⁊ tn statim sequīt. Postq̄ dictū est q omia reliquit: ⁊ secutus est eum: q fecit sibi Leui. i. Matthęus magnū conuiuiū in domo sua: ergo p istā gñalitatē nō desierat domꝰ illa eē sua.

Scda ps hui⁹ capituli explicat textū predictū.

In pte ista iuxta mē

bra p̄dictarū distinctionū ꝓpositā questionez determinat. Et diuidīt ista ps: q primo determinat dictā questionē: iuxta mēbra scde distinctionis: que est subdistinctio distinctōis ꝑme ⁊ in hoc cap̄. deteriat eandē questionē: q̄tū ad vnū membrū distinctiōis ꝑme. Scdo determinat eandē questionē: q̄tum ad aliud membrū ꝑme distinctionis: scda pars ibi. Si aūt q̄rat de tpe post mortē christi ⁊c. Prima adhuc diuidīt in tres ꝑtes ꝑm tria mēbra scde distinctionis scda pars ibi. Si vero cōsidereī tēp⁹ quo missi fuerūt ⁊c. Tertia ibi. Si autē cōsidereī tēpus post reuersionē ⁊c. Prima pars diuidīt in q̄tuor partes ꝑm q q̄druplicīt ꝓbare conat: q aplis ante missionē ipoz ad predicandū: nulla temporalia interdicta fuerūt. Scda ponīt immediate post verba premissa ibi. Preterea cū ⁊c. Tertia ibi De discipulis aūt cōstat. Quarta ibi. Itē nec cū ipos In prima parte vna ratione conat oīdere q aplis anteq̄ mitterēt ad predicandū nulla tpalia interdicta fuerūt. Quia nō est dicendū q eis aliq̄d interdictū fuerit nisi quātū ex forma vocatōis eoz: vt ex bis q̄ fecisse legunt apparet: sed neq; ex forma vocatōis aploz: neq; ex bis q̄ fecisse legūt apparet q oia tpalia reliq̄rint: sed magis ecōuerso ergo nō est dicendū q eis aliqua tpalia interdicta fuerūt: vel q oia sua tpalia reliquerunt. Maior videtur euidens: q; ipe eā subintelligit. Minorem ꝓbat p formā vocationuz sex aploz: ⁊ p illa q̄ illi fecisse legunt: q; de vocatione alioz sex aploz in scripturis nulla fit mentio. Sed isti impugnatores dicūt istuz periculose errare cū asserit q apli anteq̄ mitterentur ad predicandū nullius rei tpalis relinquerūt dominiū seu ꝓprietatē. Iz em vt dicūt ad ꝓbandū quasdā verisimilitudines ex scripturis cōtingat accipere. Ex ipis tn scripturis vt a maioribus exposite dinoscunt: cōtrarium manifeste accipīt qđ plurib⁹ ratiōibus ex scripturis autenticis trahentib⁹ auctoritatem ⁊ fulcimētū ꝓbare nituntur. Est aūt eoz prima ratio talis. Ōn xps fecit aplis sermonē in mōte: de quo legīt mat. v. ⁊ qn fecit ipis ⁊ turbis sermonē i loco cāpestri: de quo habet Luc. vi. siue fuerit idē sermo siue alius. Christus aplis aliqua tēpora sub precepto vel consilio interdixit: ⁊ ipi eadē tpalia reliquerūt: sed sermo p̄dictus de quo habet Mat. v. vi. vij. ⁊ etiaz ille de quo habet Luce. vi. precessit missionem aploz ad predicandū. ergo aliqua tpalia apostolis anteq̄ mitterent ad predicādū sub precepto vel consilio interdicta fuerunt: ⁊ p consequens ipi aliqua anteq̄ mitterent ad predicandū reliquerūt. Maior quo ad vtrāq; partē ex euangelio patenter habetur. Nam in eodem sermone Mat. vi. dicit xps aplis. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: vbi erugo vel tinea demolit: ⁊ vbi fures effodiūt ⁊ furantur. Ex q̄bus verbis patenter habetur q xps thesauroz possessionē apostolis interdixit ex ratione aūt interdictionis huiusmodi quā insinuat xps cū dicit: vbi erugo ⁊c. apparet q oēz superfluitatē tpaliū interdixit eisdē Si em ideo thesauri sunt in terra minime cōgregandi: quia erugo ⁊ tinea demolitur i terra: ⁊ similiter fures effodiūt ⁊ furātur: p hmōi autē eruginē tineam atq; fures intelliguntur oia q̄ tpalia possunt auferre. Videtur q oia q

Ratio impugnatis in textu inclusa.

Tertia ps istius capli ꝓbās p̄dicta cū derelictōne errotis i eis contenti.

Prima ratio impugnatorū.

in terra possunt auferri:7 non sunt necessaria nullatenus sint cōgreganda. His igitur superfluitas tpalium in verbis predictis apostolis extitit interdicta. Omne aūt dominiū seu ꝓprietas tpalium debet inter superflua reputari cū sine ꝓprietate seu dominio cōtingat vitam sustentare humanā:7 officia ecclīastica exercere.ergo in verbis premissis saluator sub precepto vel cōsilio omne dominū seu ꝓprietatez tēporaliū interdixit. Iterū in eodem sermone sollicitudinē de crastino aplis interdixit. Ex quo sequit̄ ꝙ magnarum diuitiarum possessionē interdixit eisdem:7 ita patet ꝙ aliqua tpalia eisdem explicite interdicta fuerūt. Ꝑ etiā eis tpalium possessio quo ad dominiū 7 ꝓprietatē implicite fuerit interdicta:patet ꝑ illud eiusdē sermonis.c.vij. Intrate ꝑ angustā portam. Porta aūt̄ angusta de qua intendebat xp̄s cōprehendit voluntariā 7 euāgelicā paupertatē:ergo eis pauptatē euangelicā implicite sub precepto vel cōsilio iponebat. Paup tas aūt euangelica tpalium abdicatōem icludit:ergo tunc aliqua eis tpalia interdicta fuerunt. Ex quo sequit̄ ꝙ tunc aliqua tpalia relinquerūt. Nullo em̄ modo est censendū probabile ꝙ illi quos ita extulit xp̄s vt eos lucē mūdi 7 sal terre diceret precepta xp̄i 7 cōsilia nō implerent. Constat igitur ꝙ apli tunc precepta xp̄i 7 cōsilia impleuerūt:7 ꝑ consequens tēporalia reliquerūt. Hinoꝛ ꝓbatione nō indiget ipa tamē 7 nōnulla istam rationē cōtingētia in sequētibus amplius apparebūt.

Seda ratio

Scda ratio talis est. Non impfectioꝛē regulā viuendi tradidit xp̄s aplis anteꝙ mitteret ad predicādū eosdē ꝙ alijs q̄buscunq; discipulis:sed cuidā discipulo domesticarū rerū dominiū interdixit implicite.ergo multomagis aplis dñiuz temporaliū anteꝙ eos ad predicandū mitteret interdixit. Hoc autē est euidens. Hinoꝛem ostendunt:q; magis distrahit a sequela xp̄i rerū domesticarū dominiū ꝙ paterni funeris sepultura:cū paterni funeris sepultura pietatis officiū sit censendū:xp̄s aūt cuidam discipulo sepulturā paterni funeris interdixit. Nā sicut legitur Hatth.viij. Cū diceret redēptoꝛi nostro q̄dam de discipulis eius. Domine ꝑmitte me primū ire 7 sepelire patrem meū. Jesus ait illi. Sequere me: 7 dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Ergo multomagis domesticarū rerum dominiū implicite interdixit eisdem 7 per cōsequēs multomagis apostolis anteꝙ ad predicandū mitterent̄: aliqua temporalia interdicta fuerunt.

Tertia ratio.

Tertia ratio eoꝛ est hec. Apostoli etiam anteꝙ ad predicandū mitterentur:non ad imperfectioꝛē statū vocati fuerunt ꝙ fuit ille iuuenis:cui dixit xp̄us. Si vis perfectus esse vade 7 vēde oia que habes 7c. Hoc patet ex cōmendatione qua xp̄s extulit apostolos:cū dixit Hat.v. Vos estis lux mūdi 7c. Sed ille vocatus fuit ad abdicatōez dominij oim temporaliuz:licet terrenis illectus ipsam noluerit assumere.ergo multomagis et apostoli etiam anteꝙ ad predicandū mitterētur:ad huiusmodi statū vocati fuerunt. Talez aūt̄ vocatōem nullatenus renuerūt.ergo talem statū voluntarie assumpserunt.

Quarta ratio

Quarta ratio est hec. Qui nihil sibi retinent:sed totuz deserunt relinquūt oia quo ad dominiū seu ꝓprietatem.sed apostoli anteꝙ ad predicandū mitterentur:nihil sibi retinuerūt:sed totū deseruerunt: teste btō Gregorio q̄ loquens de petro 7 andrea super illud Hatth.iij. Relictis rbetibus secuti sunt eū:ait. Ad vnius iussiōis vocem Petrus 7 Andreas secuti sunt redemptoꝛē 7 infra. In hac re fratres carissimi affectū potius debemus pensare ꝙ cēsum. Multū reliquit q̄ nihil sibi retinuit. Multum reliquit q̄ quantūlibet parū totū deseruit. Ex q̄bus verbis datur intelligi ꝙ petrus 7 Andreas nihil sibi retinuerūt:sed totū deseruerūt in illa vocatione de qua fit mētio Hat.iij. que precessit missionē aplōz ad predicandū: ergo 7 oēs alij apli ad eundē statū assumpti anteꝙ ad predicandū mitterent̄ nihil retinuerunt:ꝑ totū deseruerūt:7 ꝑ cōsequens oia reliquerūt quo ad dñium seu ꝓprietatē. [Non videt ꝙ eis habere aliqua pfertim ad vite sustentatōem ptinentia fuerit interdictuz] Oppositū est ostensum per hoc ꝙ nō debebāt de crastino cogitare. per hoc em̄ nouit xp̄s oēm superfluitatē nō sollicitudinē q̄ est necessitatis naturalis interdicere aplis:cū ergo dñium etiaz eoꝛ q̄ ptinent ad sustentatōem vite inter superflua dēat estimari. sequit̄ ꝙ xp̄s tale dñiū eoꝛ q̄ sūt necessaria vite aplis interdixit 7 iō nō interdixit eis hīe aliqua quo ad vsuz:ꝑ quo ad dñiū seu ꝓprietatē [qō apparet ex forma vocatōis eoꝛ] Dicūt isti ꝙ rectus sensus scripture loq̄ntis de istis q̄ aplis interdicta fuerūt:nō tantū ex forma vocatiōis aplōz:ꝑ etiā ex alijs locis colligi debet:7 idcirco lz per formā vocatiōis aplōz non posset oīdi ꝙ aplis hīe tpalia quo ad dñium erat interdictū:nō tñ esset ꝓpter ꝑ negandū.sufficit em̄ ad hoc tenēdū qō ex scriptura alibi ostendat̄ [cū em̄ ad discipulatū vocati fuerūt 7c.] Dic etiā insufficienter arguit nō reliquerūt oia quo ad dñium qñ ad discipulatū vocati fuerūt:ergo nō reliquerūt oia ātez anteꝙ ad predicandū mitterent̄. Poterāt em̄ oia relinquere qñ ad apostolatū vocati fuerūt:qō

Quarta ps istius capli declarās textū siue litam.

nōnullis videt ꝓbabile. Tunc em̄ xp̄s formaꝫ viuendi ⁊ regulā eis tradidisse videt. Alij aūt dicūt q̄ apli in vltima vocatōe sua ad discipulatū oia quo ad ꝓprietatē ⁊ dn̄ium reliquerūt ⌊relictis rbetibus cōtinuo secuti sunt eū⌋ vbi dicit glosa. Jncessu pedū: sed magis obedientia ⁊ affectu āplius ad ꝓpria nō reuersuri. Ex qua glosa colligit q̄ ex tunc dn̄ium ⁊ ꝓprietatē oim reliquerūt. ⌊Ex forma aūt vocationum predictarū: nec ex his q̄ ipi fecisse tunc legunt̄: nō apparet q̄ ipi renūciauerūt oibus bonis suis ⌋Esto q̄ boc totū esset verū: tn̄ ex boc nō p̄t cōcludi q̄ nō renūciauerūt oibus bōis suis: cū ex alijs locis scripture boc patēter appareat. verūtamen ex forma vocationū predictarū apparet q̄ ipi tunc renūciauerūt oibus bonis suis. Nā de matthēo dicit. Relictis oibus surgēs secutus est eū. Ex q̄bus verbis apparet q̄ oia tunc reliq̄rit quo ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē: qđ glosa accepta de Ambrosio ibidē sentire videt. Ait enī reliquit ꝓpria qui rapiebat aliena. nec solū lucra vectigaliū reliquit: sed ⁊ periculū ꝓtēnit: qđ poterat euenire a ꝑncipib⁹ seculi: qr̄ōnes vectigaliū incōpositas relinq̄ret. Et quia in nullo prorsus bui⁹ vite respectū vel cogitationē sibi reseruauit dn̄i cor̄ talētor̄ fidelis dispēsator esse meruit. Ex bijs colligit q̄ beat⁹ Matthe⁹ ꝓpria reliquit: sed nō fuit ratio: q̄ magis reliquisset ista ꝓpa: q̄ illa: g̃ omia ꝓpa reliquit. Et ex boc cōcludit q̄ cuꝫ de matthēo dicit: q̄ relict oibus surgēs secutus est eū. Hec verba non debēt intelligi tm̄m̄ō de thelonēo: ⁊ bijs q̄ erant in thelonēo: q̄a illa nō erāt ꝓpria eius: ꝑ erāt ꝓpa cesaris vel alteri⁹ ꝑncipis: cui⁹ erat thelonēū. Debēt ergo ꝙba p̄dicta intelligi: et de thelonēo quo ad congregationē ⁊ cōseruationē: et custodiā ip̄or̄: ac etiā de oibus ꝓprijs quo ad dn̄iuꝫ seu ꝓprietatē relictis secut⁹ est eū. Jterū ꝑm glosam Matthēus in nullo prorsus bui⁹ vite respectū vel cogitationeꝫ sibi reseruauit: g̃ nec alicui⁹ rei dn̄ium sibi reseruauit. Hoc etiā beatus Ambrosius sentire videt. q̄ i quadā homelia ait. Mistica vocatio publicani: quā sequi iubet nō corporis gressu (supple tm̄m̄ō) ꝑ mētis affectu. Jtaq; ille auarus de mercedib⁹ dura de laborib⁹ periculisq; nautarū emolumenta cōuertēs verbo vocat⁹ ꝓpa derelinq̄t: qui rapiebat aliena: ac illud vile sedile destituens toto ⌊post dn̄m vestigio mētis icedit. Ex bijs manifeste colligit q̄ beat⁹ Matthēus: nō solū vectigaliū lucra: q̄ sua nō erāt: ꝑ etiā ꝓpria dereliquit. Cū ergo dicat oia reliquisse: sequit q̄ oi⁹ ꝓpria dereliq̄t: g̃ nihil sibi retinuit: quo ad dn̄iuꝫ seu ꝓprietatē. Ex quo cōcludit: q̄ cū oēs apli eiusdē fuerint ꝓfessionis. oēs apli oēꝫ ꝓprietatē tpaliū reliquerūt. ⌊De petro enīꝫ ⁊ andrea: nō legit q̄ tūc reliquerūt nisi sua rethia. ⌋Dicūt isti q̄ q̄uis ibidē nō fiat mētio explicita: nisi de rethib⁹: tn̄ ex diuersis locis scripture elicit: q̄ tunc: vel quādo ad apostolatuꝫ electi fuerūt: sicut habet Luc. vi. Et xp̄s regulaꝫ: ⁊ formā viuēdi: que habet in isto sermone qui ponit Matth. v. vi. ⁊. vij. exposuit. Omia reliquerūt: quo ad dn̄iuꝫ ⁊ ꝓprietatē ⌊Et tn̄ legit Marci. i. ⁊ Mat. viij. q̄ post p̄dicta ille egrediēs de synagoga venit i domū symonis ⁊ andree: cū Jacobo: ⁊ Johāne. vbi curauit socrū petri de febre. ⌋Dicūt isti q̄ q̄uis post p̄dicta legat Marci. i. ⁊ Matth. viij. q̄ ille egrediēs de synagoga ⁊c. Tamen nec Mar. i. nec Matth. viij. legit q̄ post p̄dicta ille egrediēs de synagoga venit in domū symōis ⁊c. Et iō boc falsuꝫ scripture iponit: q̄a q̄uis Marcus ⁊ Matthēus posteri⁹ narret: q̄ ille ingrediēs de synagoga venit i domū symonis: nō tamē narrāt q̄ boc fuit posterius factū: nec semp ex ordine scripture potest cōcludi ordo rei geste.

Primo dicūt hic impugnatores.

Dicūt g̃ q̄ potuit fieri q̄ xp̄s egrediēs de synagoga veniret in domū symonis ante dictā vocationē Petri ⁊ andree. Tn̄ ⁊ beatus Lucas prius narrat illū ingressū in domū symonis ⁊ andree q̄ narret penultimā vocatōem petri ⁊ andree.

Scōo dicunt.

Aliter dicūt q̄ ille aduentus potuit esse inter dictā vocatōem petri ⁊ andree ⁊ electionē ip̄or̄ ad apostolatū: ⁊ ita si ante electōnē ad apostolatū nō reliquerūt ꝓprietatē oim potuit tunc illa domus esse eor̄ quo ad ꝓprietatē.

Tertio dicunt.

Tertio dicūt q̄ illa domus tūc potuit dici petri ⁊ andree: nō q̄ tunc erat ip̄or̄ quo ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē: sed q̄ aliq̄n fuit eor̄ quo ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē. Sepe em̄ aliqua dicūt esse aliquor̄: nō q̄ tunc sint eor̄ quo ad dn̄iuꝫ ⁊ ꝓprietatē: sed q̄ aliq̄n fuerant ip̄or̄ quo ad dn̄ium seu ꝓprietatē: ⁊ de tali modo loquendi inueniunt exēpla plura in scripturis. patet de bethleē q̄ post mortē dauid adhuc vocabatur ciuitas dauid. Luce. i. ⁊ de syon q̄ tpe machabeor̄ vocabat ciuitas dauid. i. macha. i. ⁊ gladius golyath post mortē eius vocabat gladi⁹ golyath. quia fuerat eius. i. regū. xxi. ⁊ tabernaculū sare: etiā post mortem sare vocabat tabernaculū sare. Ben. xxiij. Sic dom⁹ predcta potuit vocari domus petri ⁊ andree: q̄ fuerat aliq̄n eor̄ quo ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē.

Quarto dicunt

Quarto dicunt q̄ ꝛ dicta domus nō fuisset vnq̄ petri ⁊ andree quo ad dn̄iū: sicut forte nunq̄ fuit q̄ forasseis nōl fuerūt ita diuites q̄ domū ꝓpriam sed solū conductā haberent: tamen potuit dici domus petri ⁊ andree ꝓpter cōsuetudinē

babitandi in ipsa: quẽadmodũ nazareth dicebatur ciuitas marie ⁊ ioseph: q̃ tamẽ non erat ipoꝛ quo ad dominiũ seu pꝛopꝛietatem: sed solum quo ad consuetudinem manendi ibidem. Patet ergo vt isti dicunt q̃ ille impugnatus ex scripturis male intellectis: ⁊ sub multiplicitate vocũ opiniones erroneas cõtra doctrinã sanctoꝛ patrũ conatur inducere. ⌊ De iacobo aũt ⁊ iobanne non legitur q̃ tunc reliquerunt nisi rhetia ⁊ patrẽ: que ꝗdem rhetia videtur fuisse patris (qui viuebat) potius q̃ ipsorum ⌋ Ex boc non potest cõcludi q̃ non reliq̃rint oia quo ad dominiũ seu pꝛopꝛietatẽ: quia q̃ oia reliquerit modo p̃dicto ex alijs scripturis colligitur: ⁊ etiã ex illo loco scripture v detur rationabiliter posse inferri. Si em̃ amoꝛe sequendi xp̃m patrem cui ex lege nature obligati fuerunt quo ad pꝛesentiã coꝛpoꝛalẽ: ⁊ coꝛpoꝛale obsequiũ reliquerunt. Videtur q̃ multofoꝛtius tempoꝛaliũ rerũ pꝛopꝛietatẽ ⁊ dominiũ reliquerunt vel relinquere parati fuerunt. Ex quo colligit̃ q̃ saltẽ q̃n xp̃s de contemptu mundi ⁊ sollicitudine tempoꝛaliũ abijcienda in monte eis explicite pꝛedicauit: oia quo ad dominiũ ⁊ ꝓpꝛietatẽ reliquerũt: si pꝛius nuncupe reliquerũt ⌊ De philippo aũt minime legit̃ q̃ tunc reliq̃rit aliquid ⌋ q̃uis tunc nõ legatur explicite: q̃ philipus reliq̃rit aliq̃d. Ex boc tamen nõ sequitur q̃ nibil reliquit ⁊ maxime nõ sequit̃ q̃ nec tunc nec q̃n fuit ad apostolatum assumptus: nibil reliquit ⌊ statiꝫ sequit̃ postq̃ dictũ est q̃ reliquit oia ⁊ secutus est eũ q̃ fecit sibi leui. i. matthеus magnũ cõuiuiũ in domo sua: g̃ꝫ p istã gñalitatẽ nõ desierat dom⁹ eẽ sua ⌋

Prio dicunt ipugnatoꝛes.

Dicũt q̃ nõ sequit̃ q̃n desierit ista dom⁹ eẽ sua quo ad ꝓpꝛietatẽ: lz quo ad appellatõez ñ desierit eẽ sua: q̃ postea vocabat̃ dom⁹ sua.

Scõo dicũt

Aliter dicũt q̃ illud cõuiuiũ fuit factũ in domo matthei ante vocatõem de qua pꝛius fuit mentio facta: licet narretur posterius.

Tertio dicunt.

Tertio dicunt aliqui q̃ tunc matthеus non reliquerat oĩa quo ad dñiuꝫ seu ꝓpꝛietatẽ: sed q̃n fuit ad apostolatũ assumptus: ⁊ regulã viuendi a xp̃o accepit audiendo scz sermonẽ christi in monte: oia quo ad ꝓpꝛietatem seu dominiũ dereliq̃t. Unde dicunt q̃ istum pꝛocessum circa apostolos xp̃s seruauit. Primo vocauit eos vltimate: ⁊ tunc non reliquerant oia quo ad dominium seu pꝛopꝛietatem: qꝛ an illa esset voluntas xp̃i nesciebant: sed tunc parati erant xp̃o pfecte ⁊ in oĩbus obedire: ⁊ quã formã viuẽdi eis vellet tradere obseruare. postea ducẽs eos in montẽ duodeci ad apostolatũ assumpsit: ⁊ eis regulam ⁊ formã viuendi quã eos voluit seruare exposuit: in qua interdicendo eis tbesaurizatõez ⁊ pꝛetõez in iudicio: ⁊ oẽz sollicitudinẽ supfluã insinuauit apte q̃ olim tpaliũ abdicarẽt dnũ. Q̃ ⁊ ipos tũc fecisse q̃uis nõ legat explicite ẽ credẽdũ: qꝛ alit̃ nõ fuissent ad apl̃atũ ydonei: eo q̃ non fuissent parati in omnib⁹ volũtati xp̃i parere. Postmodũ vero ipos ad apostolatũ pꝛobatos ad p̃dicãdũ trãsmisit: et tunc eis quasdam speciales circũstantias circa abdicationem pꝛopꝛietatis oĩm rerum iniunxit: sicut inferius ostendetur. Ca. xcix.

Cap. XCIX Prima ps istius capli recitat aliã ptez dicte constitutiõis.

Reterea cũ ille mi

p sit duodecim quos ⁊ apl̃os vocauerat: legimus eis interdixisse aliqua: videlicet vt non possiderent aurũ neq̃ argentũ neq̃ es in zonis suis: ⁊ alia nõnulla. Ex quibus patet q̃ ãte missionez illa ipis interdicta non erant: alꝫ frustra in missione fuissent eis talia interdicta: vt patz Matthei. x. Marci vi. ⁊ Luce. ix. Eodẽ modo. lxx. discipulis dum eos misit aliqua interdixit: vt ptz Luce. x. Ex quo seq̃tur q̃ ãte illa ipis nõ fuerãt interdicta.

Scda ps istiꝰ capituli explicat pcedentem textuꝫ

Hic ponit secundam

rationẽ ad ꝓbandũ q̃ apostolis anteq̃ ad pꝛedicandũ mitterẽtur: nulla tempoꝛalia interdicta fuerunt: qꝛ quando eos ad pꝛedicandũ misit aliqua interdixit scz q̃ nõ possiderent aurũ ⁊c. ergo antea ipsis minime talia interdixit: ⁊ p cõsequens ante ipis licuit talia quo ad dominiũ possidere: ⁊ ita antea non oĩa quo ad dominiũ reliquerunt.

Tertia ps istius capituli impugnat pdicta

Sed isti impugnatoꝛes dicunt istã rationẽ oĩ coloꝛe carere. Ad cuius euidentiã dicunt esse sciendũ q̃ licet sub generali speciale ꝓtinere noscatur. Interdicto tamen aliquo generaliter nõ frustra postea interdicitur specialiter: quẽadmodũ aliq̃d generaliter imperatũ: nõ frustra postea specialiter iniungitur: quia teste Innocẽtio tertio vt babetur ex de bere. c. si aduersus. Plus timeri solet q̃ specialiter iniungit̃ q̃ q̃ generaliter iperatur. ⁊ i hoc cõcoꝛdat cõcilio toletano: q̃ vt habetur disti. xxiij. c. Q̃ q̃ ait. Solet em̃ plus timeri q̃ singulariter pollicetur: q̃ q̃ generali sponsione cõcluditur. Ubi glosa notat mꝫ ta specialia plus valere q̃ generalia: sicut pl⁹ valet specialis cautio q̃ generalis: ⁊ plus valet spãlis confirmatio q̃ generalis: ⁊ plus specialis appellatio q̃ generalis: ⁊ silr spãlis delegatio q̃ generalis: ⁊ spãlis subscriptio q̃ generalis: ⁊ plus valet spãle mãdatũ q̃ generale. Ex bis dicunt isti aperte patere q̃ ratio p̃dicta apparentia est nudata: quia non sequit̃ Christus quando misit apostolos ad pꝛedicãdũ eis ne aurũ vel argentum aut pecuniã pos-

siderent quo ad dominū specialiter interdixit: ergo prius ne possiderent q̄cunq; temporalia quo ad dominiū generaliter nequaq̄ inuixit: cū sepe plus valeat mādatū speciale q̄ generale. Jtē apparet ex scriptura idē preceptū nō iuuriliter replicari: qđ diuersis modis contingit. Quandoq; em̄ idem preceptus sub eadē forma in diuersis locis replicatur. Ūn̄ et precepta decalogi exodi. xx. c. describunt. q̄ tn̄ Deuteron̄. v. c. replicant. Ūn̄q; vero non sub eadem forma idē preceptū penitus replicatur Ūn̄ Matth̄. v. Ponit preceptū de dilectōne proximi inquantū iubent oēs inimicos diligere: et tamen x̄ps in cena dixit apl̄is. Mandatum nouū do vobis vt diligatis inuicē. Ex diuersis ergo causis precepta sepius replicātur et ea que primo generaliter imperātur: postea spāliter iniungunt: et ita fuit de christo et apostolis. Primo em̄ cum x̄ps in monte explicite interdixit apl̄is repetitōem temporaliū: et contentionem p̄ eisdem in iudicio: ac oēm thesaurizatōem in terra: p̄ eo q̄ in terra erugo et tinea demolitur: et fures effodiunt et furantur et etiam oēm sollicitudinē circa temporalia superfluam: tunc eisdem generaliter interdixit possessionē auri argenti et pecunie quo ad dominiū et p̄prietatē. q̄n̄ misit eos ad predicandū possessionē hm̄oi specialiter interdixit: iungens ip̄is nihilominus ne talia etiā portare absq; dominio et p̄prietate p̄sumerent: sicut ex Marci. vi. et Luce. ix. colligitur euidēter. Cū aūt dixit de. lxx. discipulis patet q̄ non concludit: quia per hoc non probatur q̄ ante dictam missionē ip̄is non fuerūt aliqua interdicta: ß tamē an eis fuerint aliqua interdicta non est ad p̄sens inquirendū. ⌊Cum ille misit duodecim quos et apostolos vocauerat⌋ Hic aperte insinuat q̄ x̄ps predictos duodecim ante fecerat apl̄os q̄ eos ad predicandus transmitteret: cui⁹ cōtrariū asseret postea manifeste: et ita sibi ip̄i contradicit apte⌊Legim⁹ eis interdixisse aliqua⌋spāliter que prius interdixerat generaliter⌊videlz vt nō possiderent aurū etc.⌋De his in sermone in mōte q̄n̄ x̄pus apl̄is p̄prietatem talium generaliter interdixit: non fiebat mentio spālis⌊Ex quibus p̄z q̄ ante missionē istam eis interdicta nō erāt⌋ Male arguit: ac si argueret. Deus precepit filijs israel vt legit Exodi. xx. Non occides: non mechaberis: nō furtū facies. ergo hec eis p̄ius precepta nō erant. Constat em̄ q̄ in lege nature ante legē mosayc̄ hec erāt precepta. moyses etiā in deuter. hec eadē precepta: imo fere oīa alia precepta contēta in exodo leuitico et numeris replicauit: q; teste Hieronimo in prologo biblie Deuteronomiū sic ea habet q̄ prioza sunt: vt tn̄ noua sint oīa de veteribus. Et tamē hec āte libz̄ deuter. precepta fuerūt⌊Alis frustra in missione fuissent eis talia interdicta.⌋ Ex precedentibus p̄z hanc esse falsam. Ūn̄ nō frustra fuerūt eis in missione talia spāliter interdicta: q; iuncta spāliter plus mouēt et cordi fortius imprimuntur: et prioza generalia aptius explicant: et nōnunq̄ bonū obediētie augetur. multe alie etiā cause possent assignari: quare eadē sepius replicant: et q̄ generalit fuerant imperata specialiter iniunguntur.⌊Eo dē modo. lxx. discipulis⌋melius dixisset. lxvij.⌊dū eos misit aliqua interdixit⌋hoc verū est.⌊Ex quo sequit q̄ ante illa ip̄is nō fuerant interdicta⌋siue qđ hic infert fuerit verū siue falsum: argumentū suū nō valet: q; sicut ostēsum est talis cōsequētia nō valet. Talia fuerāt ab eis interdicta q̄n̄ missi fuerūt: ergo prius non fuerūt eis interdicta: quia ex tali affirmatiua negatiua infertur sophistice. Capl̄m. c.

Ex discipulis aūt d cōstat q̄ habuerūt aliqui multa de Joseph ab arimathia. legit Johis xix. q̄ erat discip̄lus ie[illegible]u. Matthei aūt. xxvij. dicit q̄ erat diues hō: et discipulus ie[illegible]u. Jterū constat q̄ symō leprosus erat de discipulis ie[illegible]u: et tn̄ legitur Matth̄. xxvi. q̄ ille erat in bethania in domo eius. Jtem lazarus martha et maria magdalena q̄ erant eius discipuli erāt multa bona babētes. deide legit de eis Joh. xi. q̄ castrū dcm̄ bethania erat marie magdalene et marthe: et qđ in bethania fecerūt ei cenā magnā in qua martha ministrabat. Lazarus aūt erat vnus ex discūbentibus cū eo. maria vero accepta libra vnguēti nardi pistici pretiosi vnxit pedes ie[illegible]u: et extersit capillis suis pedes eius. De tabitha quoq; q̄ interp̄etatur dorcas quā petrus suscitauit a mortuis. legit Actuū. ix. q̄ erat discipula et plena op̄ibus bonis et elemosinis q̄s faciebat: et q̄ oēs vidue flentes ostenderūt petro tunicas et vestes q̄s faciebat eis dorcas. Ex q̄bus p̄z q̄ et ista non obstante discipulatu talia habebat de q̄bus faciebat elemosynas p̄dictas: nec repimus q̄ dn̄s nr̄ aliā legem viuēdi discipulis dederit: et aliā apl̄is suis: imo btūs clemēs i quadā epla sua cui⁹ pars recitat. xij. q. i. c. Dilectissimis. et p̄esse supponit q̄ eadē erat apl̄oꝝ et discipl̄oꝝ vita dicēs: cōis vita oīb⁹ ē necessaria: et marie his q̄ vitā apl̄oꝝ eoꝝq; discipl̄oꝝ imitari volūt

Hic ponit tertiā rationē ad ostendendū q̄ apl̄is antec̄ ad predican

Quarta p̄te istius capli ponit expositio seu resp̄sio litteralis

Cap̄. C Prima p̄s istius capli recitat aliā p̄tez cōstitutiōis qua nititur p̄bare aliquos de discipulis ie[illegible]u tp̄alia possedisse.

Scōa p̄s istius capli declarans rectū cōstitutiōis

dū mitterent: nulla tpalia interdicta fuerunt Est aūt ratio talis. Xp̄s nō dedit aliā legē viuēdi aplīs ⁊ alijs discipulis. hanc ꝓbat auctoritate clemētis q̄ ponit. xij. q. i. c. Dilectissimis q̄ supponit q̄ eadē fuit vita apl̄oꝝ ⁊ discipulorū: sed alijs discipulis hīe tpalia fuit mīme interdictū: qz tpalia habuerūt p̄m q̄ ꝓbat per quattuor exēpla: quoꝝ p̄mū est de Joseph ab arimathia. scōm de symone leproso. tertiū de lazaro: martha: ⁊ maria magdalena. quartum de dorca. ergo ⁊c. Circa istā rationē p̄mo ponit minorē cū declaratōe sua. scōo ibi. Nec reperimus. Ponit maiorem cū sua probatione.

Tertia ps impugnās textuz

Sed isti ipugnatores hic duabus vijs p̄incipaliter iprobare nituntur. Primo cm̄ ostēdūt q̄ lz ista ratio sit īducta ad ꝓbādū q̄ aplīs an teq̄ mitterent ad predicandū nō fuerūt aliq̄ tpalia interdicta: tn̄ ipa eque cōcludit q̄ nūq̄ vel saltē nō post reuersionē de predicatōe fuit eis hīe q̄cunq̄ tpalia in spāli: quo ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē interdictū a xp̄o. Scōo ꝓbare conant q̄ errorē cōtinet manifestū cū accipit q̄ nō reperitur xp̄s dedisse aliā legē viuēdi aplīs ⁊ alijs discipulis. Ad intelligentiā aūt dicendoꝝ p̄mittūt q̄ ipe hic accipit generalit nomē discipuli ꝓ oībus xp̄ianis: ⁊ inter istos et illos discipulos xp̄i nō distinguēs. Nā sub noīe discipli cōprehēdit diuites ⁊ pauperes: viros mulieres: sicut exēpla sua testantur apte: ⁊ ita vocat ibi discipulos oēs xp̄ianos. Ex isto dicunt isti p̄mū ꝓbandū apte patere. Naz iste sub eadē lege viuēdi cōstituit aplos ⁊ alios discipulos q̄ post reuersionē eoꝝ de predicatiōe conuersi fuerūt: ⁊ qn̄ alij discipuli ꝓpria possidebant. Nā ipe cōstituit sub eadē lege viuēdi aplos ⁊ ioseph ab arimathia qn̄ legit fuisse diues: ⁊ nobilis decurio ⁊ dorcā qn̄ elemosinas faciebat: volens ꝓbare q̄ aplīs tpalia possidere minime extitit interdictuz: ꝓ hoc q̄ p̄dicti tpalia possidebāt: sed p̄dicti scz Joseph ⁊ dorcas: ⁊ similit symon leprosus ⁊ lazarus ⁊ martha ⁊ magdalena tpalia possederunt postq̄ apostoli de p̄dicatōe reuersi fuerūt: ergo ꝑz istū tpalia possidere postq̄ apli de p̄dicatōe reuersi fuerūt eis nullaten⁹ extitit interdictū: qō eē erroneū isti ipugnatores in seq̄ntib⁹ ostēdere conabunt. Scōo dicunt ipm̄ dogmatizare errorē aptū: cū asserit xp̄m nō aliā legē viuēdi dedisse aplīs q̄ alijs discipulis p̄alios discipulos intelligens oēs xp̄ianos ⁊ spāliter Joseph ab arimathia: ⁊ dorcā ⁊ symonez leprosum: ac lazarū ⁊ sorores eius. Hoc aūt ostēdunt esse erroneū. Primo sic. Christus p̄cepit aplīs nō possidere aurū: neq̄ argentū: neq̄ pecuniā: et nō portare calciamenta: ac etiā non hīe duas

Die dicūt ipugnatores impugnatū dogmatizare errorem apertum.

Prima ratio

tunicas: sed talia nō precepit oībus alijs discipulis: ⁊ spāliter nō precepit ista predictis Joseph ⁊ alijs. ergo aliā legē viuēdi dedit aplīs q̄ nōnullis alijs discipulis. Scōo sic xp̄us nō latiorē legē viuēdi tradidit aplīs: etiā post reuersionē de predicatōe q̄ suasit illi: cui dixit Si vis pfectus esse vade vēde oia q̄ habes ⁊c. Sed illi suasit strictiorē legē viuendi: preserti quo ad pauperatē q̄ imposuerit Joseph ab arimathia ⁊ alijs discipulis supradictis strictiorē. ergo legē viuēdi tradidit xp̄s aplīs q̄ alijs multis discipulis suis. Minor ē euidēs: ⁊ posset etiaz p ista q̄ ille allegat de Joseph ⁊ alijs prenoiatis patēter oñdi. Iste maior etiā videtur clara: qz tunc apli fuerūt primi fundatores militantis ecclie post xp̄z: ergo nō debuerūt latius viuere q̄ ille: cui dixit xp̄s. Si vis pfect⁹ esse ⁊c. si cōuersus fuisset ad xp̄m. Tertio sic arguūt. Christus imposuit aplīs cōtinētiaz a carnali cōcubitu: qō satis innuit Matt. xix. cū dicit xp̄s. Sūt eunuchi q̄ castrauerūt seipsos ꝓpter regnū celoꝝ: q̄ p̄t cape capiat. vbi dicit Hieronim⁹. Dn̄i vox est milites suos ad pudicicie premiū cōcitantis: quasi dicēs: q̄ potest pugnare pugnet: ⁊ superet ac triumphet. Ex q̄bus verbis habet q̄ xp̄s cōtinentiā suadebat: ⁊ p cōsequēs ipam maxime aplīs tradidit obseruandā: sed cōtinentiā alijs supranoiatis: nec etiā oībus xp̄ianis nō imposuit. Ergo aliā legē viuēdi tradidit xp̄us aplīs q̄ multis alijs discipulis. Ad illa vero q̄ iste ꝓ sua assertione adducit sup l'ram rndebit. ⌊De discipulis aūt cōstat q̄ habuerūt aliqui multa⌋ dicunt isti q̄ in triplici differētia fuerūt discipuli. q̄dam em̄ erant apli: q̄dam vero p̄ter aplos ad predicādū fidē xp̄i fuerūt a xp̄o spāliter deputati. de q̄b⁹ habet Luce. x. c. Tertij erāt simpliciter q̄uersi ad fidem: sed offm̄ p̄dicatōis a xp̄o minime suscepērūt. Primi ⁊ scōi nō habebant tpalia quo ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē: ꝑ tertij poterant hīe q̄cunq̄ tpalia quo ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatē: q̄ tn̄ retinere minime artabant: ꝑ ad suū libitū relinq̄re poterāt ꝓpt deū: ⁊ de istis tertijs multi habebāt multa. Inter istos vero fuerūt illi quos iste enumerat: saltem illo tpe quo fit de eis mentio in euangelio: ⁊ iō exēpla illa in nullo concludūt intentū istius ⌊De Joseph ⁊c⌋ Ista vera sunt de eo: quia ante mortē xp̄i predicatōis officiuz nequaq̄ susceperat ⌊Castrū dictū bethania erat marie magdalene ⁊ marthe⌋ q̄ fuerit earū quo ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatem euangelista non exprimit: nec tamen negat: sed siue fuerit earum quo ad dominium ⁊ ꝓprietatem: siue fuerit earum quo ad originē vl mānionē: quēadmodū bethsaida.

Scōa ratio.

Tertia ratio.

Quarta ps istius capli notat textū ⁊ soluens rationes eius.

Hic oñdit q̄ in triplici differētia fuerunt discipuli iesu.

Jobis primo dicit ciuitas andree ⁊ petri. istō exēplū nō est ad ꝓpositum: qz maria ⁊ martha non erant tunc de annūciantibus publice ex officio sibi cōmisso a xp̄o euangelicā veritatē. ⌊De tabitha quoq; que iterpretat dorcas.⌋ Ex isto exemplo patet: q̄ ille intēdit q̄ apli etiam post missionē spūs scti: saltē post recessuz eorū a multitudine credentiū conuersoz ex iudeis nō dimiserūt ꝓprietatē tpaliū: ꝙa ista dorcas tēpore illo fuit: ⁊ illo tēpore elemosynas faciebat: qđ isti postea ip̄robabūt. ⌊Jsta discipula tu nō obstante tpalia habebat.⌋ Jsta bene poterat habere tpalia: qz votū nō emiserat paupertatis: sicut apli. ⌊Nec reperim? ⁊c.⌋ Jstud dicūt erroneū: sicut ostēsuz est supra. Et si q̄ras quādo dedit eis aliā legē. dicūt: q̄ Jlłatth.x. ⁊ Jlłar.vi. ⁊ Lu.ix. ⁊ etiā Jlłatth.v.vi. ⁊ vij. de quo postea dissereł. ⌊Eadē erat apl̄oz: ⁊ discipuloz vita.⌋ Concedūt aliqui: q̄ eadē erat vita apl̄oz ⁊ aliquoz discipuloz. ſ. septuaginta duoz: ⁊ forte quoruūdā alioz: q̄ eoz vitā imitari volebāt: ꝑ nō erat eadē vita apl̄oz: ⁊ oīm discipuloz xp̄i. ⌊Qui vitā apl̄oz eorūq; discipuloz imitari volūt.⌋ Potest dici q̄ beat? Clemēs per discipulos nō intelligit oēs xp̄ianos: sed quosdā qui specialiter vitā apl̄oz imitati fuerūt. Et ex isto plane patet: q̄ nō eandē legē viuēdi seruabāt apli: ⁊ oēs alij xp̄iani. ꝙa ex verbis p̄dictis Clemētis euidēter colligit q̄ apli vitā cōem semel acceptā nunq̄ postea dimiserūt. ⁊ tamē multi xp̄iani nō seruabāt: tē pore beati Clemētis vitā cōem: ꝑ aliā legē viuēdi tenuerāt apli: ⁊ multi alij xp̄iani. La.ci.

Questio. Responsio.

Cap. CI In prima parte istius capituli aliā recitat cōstitutionis particulam

Tez nec cū ipsos

i apl̄os ex discipl̄is fecit: videł eis in dixisse aliā vitā q̄ prius habuerāt: ꝑ ptātez eis aliquā tribuisse. Unde cū eos apl̄os ordinauit legit Jlłatth.x. sic dixisse. Et cōuocatis duodecim apostolis suis dedit illis ptātem spirituū immūdoz: vt deijcerēt eos: ⁊ curarēt omnē languorem ⁊ omnē infirmitatem.

Secda ps istius capituli explicat p̄cedentem textuz

Hic ponit quartaz ra:

tionē pro assertione p̄dicta: que potest sic formari. Chr̄istus nō indixit apostolis aliā vitaz quando fecit eos apl̄os: q̄ prius habuerāt: sed anteq̄ essent apostoli nō dimiserūt omia tpalia: ergo nec quādo fuerit ad apostolatū assumpti omia tēporalia reliquerūt. ⁊ per ꝓsequens anteq̄ ad predicandū mitterētur nequaq̄ oia tēporalia dimiserūt. Sed isti impugnatores predicta reputāt insufficiēt dicta. Primo qz ex scripture testimonijs mīme probat q̄ chr̄istus cū ex discipulis fecit apostolos: ip̄is vitā

Tertia ps huius capituli cōtra impugnatum tria probat.

aliā nō indixit. Secdo ꝙa insinuat: q̄ tunc xp̄s eos apostolos ordinauit: quando misit eos ad p̄dicandū: ꝙa dicit q̄ Jlłatth.x. legit de eoruz ordinatione. Totū autē illud capl̄m videt loqui de missione apl̄oz ad predicandū: ⁊ de informatōe eoz de actione officij predicatōis iuncti. Et si dicat q̄ quāuis in eodē capl̄o simł leganť dicta ordinatio apl̄oz ⁊ missio ad predicādū: tñ prius ordinauit eos apl̄os: ⁊ postea ad p̄dicandū misit. Eadē facilitate dicet sibi q̄ si illud capl̄z. Jlłat.x. rememoratur ordinatione apl̄oz. Ex hoc cōcludi nō pōt q̄ eis vitā aliam nō indixit: sepe em̄ aliq̄s rememorat aliq̄d factū succincte: nō oia illud factū ꝓtingentia explicādo. Dicūt igit q̄. Jlłatt.x. nō loquitur de ordinatōe apl̄oz: cū de ordinatōe ip̄oz nulla penitus mētio fiat ibidē. vñ dicit ibi sic. Cōuocatis duodecī discipulis suis dedit illis potestatē spūum immundoz: vt ejcerent eos et curarēt oēm languorē ⁊ oēm infirmitatē. Duodecim aūt apl̄oz noia sunt hec. Prim? Symon ⁊c. Et post expressionē noim apl̄oz sequit immediate Hos duodecī misit sic precipiēs eis ⁊c. Jn his aūt verbis de ordinatōe apl̄oz nulla fit mētio: sed magis cū dicit in ꝓncipio. Cōuocatis duodecī discipulis suis eos quasi antonomatice discipulos appellando: supponit eos fuisse prius apl̄os ordinatos: ⁊ qz matthe? noia ip̄oz apl̄oz antea nequaq̄ expressērat: iō supponēs eos fuisse iā apl̄os ordinatos: nomina eoz explicat dicēs. Duodecī aūt apl̄oz nomina sunt hec ⁊c. Non igit eos vt videt tunc apl̄os ordinauit: sed eos iam ordinatos apl̄os tunc ad predicandū transmisit. Un̄ videtur q̄ ante sermonē quē fecit xp̄s in mōte: de quo habet Jlłat.v.vi.⁊.vij. ip̄os apl̄os ordinauit: qđ ex euāgelio Luce q̄ magis explicite ordinationē ip̄oz ꝓsequit colligit vt videt apte. Nam sicut patet Luce.vi. xp̄s ip̄os ordinauit apl̄os anteq̄ sermonē faceret: q̄ in eodē capl̄o recitatur. Jbi em̄ sic legit. Factū est aūt in illis diebus. Exijt in montē orare ⁊ erat pnoctans in oratione dei: ⁊ cū dies factus esset vocauit discipulos suos ⁊ elegit duodecī ex ip̄is quos et apl̄os noiauit: Symonē quē cognominauit petrū ⁊c. ⁊ sequit. Et descendēs cū istis steterit in loco campestri: ⁊ turba discipuloum eius et multitudo copiosa plebis ⁊c. Et post. Et ip̄se eleuatis oculis in discipulos suos dicebat. Beati paupes q: vestrum est regnum dei ⁊c. Ex his verbis colligitur euidēter q̄ ip̄os ordinauit apl̄os anteq̄ faceret predictū sermonez ad turbas: sed sermo q̄ recitat Jlłatth.v.vi.⁊ vij. vel fuit idē cū sermōe q̄ recitatur Luce.vi.c. vel precessit illū eadem die. sequebat tñ ordi

Obiectio.

Responsio.

natōem aplox:qō glosa Mat.v.testat sic dicēs. Huic rei cōsentit Lucas ita dicēs. factū est aūt in illis diebus Exijt in mōtem orare: ⁊ erat pernoctās in oone dei:⁊ cuz dies factus esset vocauit discipulos suos ⁊ elegit duodecī ex ipis:quos ⁊ aplos noiauit:sed Lucas dicit post descensū de mōte i loco cāpestri eūdē sermonē turbis pdicasse stādo:quē Matthe⁹ dic habitū discipulis i mōte sedēdo: potuit em̄ eē vt in monte duodecim eligeret:qō Matthe⁹ tacet.Lucas dicit.⁊ electis sermonē illū tunc haberet qō Matthe⁹ dicit.Lucas preterit.⁊ postq̄ descēdit alterū sermonē illi similē turbis faceret:de quo Matthe⁹ tacet.Lucas dicit.Vel potuit dn̄s primo esse cū solis discipulis in eminētia mōtis qn̄ ex eis duodecī elegit Deinde cū eis descendisse in aliquā equalitatē:q̄ tn̄ in mōte esset:⁊ multas capere turbas posset:⁊ ibi stetisse donec turbe cōgregarētur ⁊ post cuz sedisset discipulis ppius venisse:⁊ ita illis ⁊ ceteris vnū sermonē babuisse: quez dicūt Matthe⁹ ⁊ Lucas diuerso narrādi mō: sed eadē veritate rerū.Ex bis verbis datur intelligi q̄ siue fuerit idē sermo siue alius:ordiatio aplox precessit vtrūq:⁊ ita fuerūt ordinati apli ante sermonē q̄ ponit Mat.v.vi.⁊.vij. qō etiā alia glosa Mat.v.sup illud accesserūt ad eū discipuli eius:asserit manifeste dicens. Quos ibi ꝓstituit duodecī.Itē alia glosa idē ait.Aplos ꝑeminētius abducit vt a mōte prius mōtes suscipiāt pacē pplo.Ex bis patet q̄ apli ordinati fuerūt ante sermonē q̄ recitatur Mat.v.vi.⁊.vij.eadē tn̄ die.Sed fortе dicet aliq̄s q̄ tunc Matthe⁹ nō fuit aplus:qz ipse postea fuit electus:sicut ptz Mat.viij.Ad hoc rn̄det glosa sup illud Mat.viij.Elidit boiem sedentē in theloneo dicēs. Hinc ꝓbabilius videtur q̄ p̄missa memorat cū duodecī elegerit ante sermonē:lz ergo vocatio matthei post sermonē istū narret:tn̄ i re ꝑcessit sermonē eūdē. Nec cū ipos aplos ex discipl̄is fecit videtur eis indixisse aliā vitam q̄ prius habuerāt Dicūt isti q̄ vel tūc vel ante aliā vitā eis indixit: sicut ex p̄cedētib⁹ colligit manifeste sed ptā tē eis aliquā tribuisse nō legit q̄ saluator ātedederit p̄ceptū aplis miracula faciēdi q̄ indixit eis aliā vitā:nec iuenit explicitū in euāgelio q̄ tūc qn̄ xps ordinauit aplos ipis dederit ptātē miracula faciēdi:qz q̄uis Mat.ci.sic legit.Et fecit vt eēnt duodecī cū illo:⁊ vt mitteret eos predicare:⁊ dedit illis ptātē curādi infirmos ⁊ eijciēdi demonia:tn̄ ibi minime explicat q̄ qn̄ elegit eos in aplos ipis pdictam cōtulit ptātez:⁊ tn̄ potuit esse q̄ qn̄ ordinauit eos aplos: ⁊ vt eis aliā vitam indiceret ⁊ ptātē tribueret miracula faciendi cū eos aplos ordinauit legit Mat.x.sic dixisse Hic dicūt istū duplicit deficere. Prio q̄a Mat.x.de ordinatōe aplox nulla fit mētio.scō q̄ errat alserēs xp̄m dixisse verba q̄ sequunt.s.⁊ cōuocatis duodecī discipulis suis⁊c. Illa em̄ nō fuerunt verba xp̄i:sed matthei euāgeliste Dedit illis ptātē spūum imundox q̄uis tunc dederit tamē potuit esse q̄ pus dedisset.vn̄ ⁊ Marci tā ij.q̄.vi. Narrat q̄ dedit illis talem potestatē: vt deijcerēt rextus bz vt eijcerent. La.cij.

Obiectio

Responsio.

Quarta pte istī⁹ capl̄i ponit expositio seu resp̄sio litteralis

Cap̄ CII In p̄ma pte istī⁹ capl̄i recitat alia ꝺstitutionis parti culam.

Jvero cōsiderēt

s tps quo missi fuerūt ad p̄dicādū videt p illo tpe q̄ aliq̄ fuerint eis habere interdicta.Legit em̄ Mat.x.q̄ istos duodecim aplos misit p̄cipiēs eis dicēs. Nolite possidere aurū neq̄ argētū neq̄ pecuniā i zonis vestris:nō perā in via:neq̄ duas tunicas neq̄ calciamēta:neq̄ virgā. Marci vero.vi. legit sic dixisse.Et vocauit duodecim ⁊ cepit eos mittere binos:⁊ p̄cepit eis ne q̄d tolleret in via nisi virgā tm̄:nō perā:nō panē:neq̄ i zona es:ꝫ calciatos sandalijs ⁊ ne iduerent duabus tunicis.Luce vo.ix.legit sic dixisse. Misit illos.s.duodecī aplos p̄dicare regnū dei et sanare infirmos:⁊ ait ad illos. Nihil tuleritis i via neq̄ virgā:neq̄ perā:neq̄ panē:neq̄ pecuniā:neq̄ duas tunicas habeatis.Ex q̄bus verbis videt q̄ p tpe vie predicte tantuz p̄dicta eis fuerit interdicta.Augustin⁹ tn̄ dicit exp̄sse libro de ꝯcordia euāgelistarū q̄illud nō fuit preceptū ꝫ ptās data recipiēdi necessaria ab eis q̄bus euāgeliuz p̄dicabant:quam seruare aplis licuit vel etiā nō seruare:alꝫ autē aplus paulus trāsgresso: p̄cepti sui⁹ extitisset:qz plerūq; ab illis q̄bus p̄dicabat nō recipiebat necessaria:ꝫ illa vl̄ recipiebat ab alijs vel ea suis manibus acq̄rebat:sicut pz p̄me ad cozīth.ix. ad phīl.iiij.ad thessal.iij.⁊ actuū.xx. vbi dicit Argentū aūt ⁊ aurū aut vestē nullius cōcupiui:sicut ipi scitis qn̄ ad ea q̄ mihi opus erant ⁊ bis q̄ mecū sunt ministrauerunt manus iste. Preterea q̄ illud preceptū fuerit tpale satis innuit Luce.xxij.vbi dn̄s aplis dixit.Qn̄ misi vos sine pera⁊ sacculo:numq̄d alic̄q̄d defuit vobis.Et p̄terea discipulis.lxxij.qn̄ misit eos dixit. Nolite portare sacculū in quo pecunia cōsueuit portari:neq̄ perā in qua cōsueuerūt alimenta portari:neq̄ calciamēta:⁊ tamen de illis certū est q̄ multi ex discipulis erant multa habentes:vt patet ex predictis.

Postquā in parte pre

Scōa p̄s istī⁹ capituli i qua declarat tertiū p̄dictū.

cedēti iste rn̄dit ad q̄stionē ꝓpositā de aplis

iuxta primū membrū scde distinctiōis. Dic respondet ad ea3 iuxta 2m membrū distinctiōis eiusdē. ostendēs pmo q apostolis pro tpe quo ad predicandū mittebant. aliqua tpalia interdicta fuerūt. Quod tribus auctoritatib⁹ probat. Scdo ibi Ex quib⁹ videt: pcludit q talia eis interdicta nō fuerūt: nisi p tpe vie pdcē tm modo. Tertio ibi Augustin⁹ respondet: q Augustin⁹ vult: q illud nō fuit pceptū apostolis. Quarto ibi. Preterea q illud. pbat: q illud fuit tēporale preceptu3. i. pro tēpore vie pdicte tm modo: qō pmo probat auctoritate xpi. Scdo ibi Preterea discipulis. lxx. Probat idē per sile de. lxx. discipulis: quib⁹ erat datū a xpo preceptū cōsimile: t tm respectu eor fuit pceptū tēporale: g t respectu aplor pceptū extitit tēporale. Sed ifti ipugnatores dicūt: q in verbis pmissis quadruplicit errat. Primo cū dicit pceptū de nō possidēdo aurū tc. fuisse tēporale pro tpe vie pdicte tm modo. Scdo cū ponit brō Augustino: q dicit illud nō fuisse preceptum. Tertio cum dicit q preceptū datū. lxx. de non portādo sacculū: t aliis nō portādis fuit tpale Quarto cu3 asserit aliquos de illis multa habuisse: quo ad dm̄ium t ppietatē. Ad primu3 sit erroneu3 reputandū: multiplicit pbare conātur. Primo sic: qui pfectione3 aliquā pro oi tēpore pfitet: pro oi tēpore ad eandē pfectionem nosc̄it obligatus. sed beat⁹ Petrus: t ea de3 ratione alij aplī pauptate3: que est carētia auri t argēti: t aliarū diuitiarū pfitebātur p omi tēpore: g ad talē pfectionē remāsit omi tēpore obligatus. Ex quo sequit q illud dn̄i preceptū. Nolite possidere aurū tc. Nō extitit tēporale obligans solūmodo pro via predicta. Ad maiorē est manifesta. minor evident ostendit per beatū Augustinū qui in libro de mirabilibus sacre scripture ait. in excusatiōe elemosine t pauptatis pfessione: Petrus paralitico dixit. Surge t ambula: illud magistri pceptū seruās: Nolite possidere aurū neq argētū. Ex bijs vbis evident colligit: q Petrus pfessus fuerat pauptatē: et q tunc pdictū dn̄i pceptū seruabat: g illud preceptū nō extitit tpale modo pdicto. Scdo sic. Preceptū negatiuū nullū temp⁹ specificās obligat pro omi tpe quo illud expetit obseruari. Sed pdictū pceptu3 est negatiuū: nullū temp⁹ specificās: cū sine tēporis specificatione dicatur. Nolite possidere aurū neq argentū: neq pecuniā in zonis vestris. t expediebat aplis t etiaz aliis illud obseruare: non solū pro tēpore vie pdicte: sed etiā p alijs temporibus: ergo p alijs temporibus obligabat. Dic restat pbare q nō solū p tpe vie predicte: sed etiā p alijs tpibus expediebat aplis t alijs seruare predictum pceptū. Hoc aūt expresse asserit chrisostom⁹ q sup illud Matth. Noli possidere aurū tc. ait. Multa p bocvnū cōmendabat. Primū qdem non suspectos faciens aplos. Scdo aūt ab oi eos eruēs sollicitudine vt vacatōem oēm sermoni tribuant. Tertio docēs eos suā virtutē. Hoc nēpe eis t postea dicit. Nunqd aliqd defuit vobis quando nisi vos nudos t discalciatos. Ex bis verbis patet q aplis t auditoribus eorūdē expediebat q aplī aurū t argentū ac pecuniā minime possidebāt alijs tpibus q̄ tēpore vie predicte: q: p illud preceptū sicut dicit chrisostomus: non suspecti fiebant t ab oi solicitudine eruti erant: vt predicationi vacarent: ac etiaz xpi virtutē cognoscebāt: sed ita alijs temporibus sicut tēpore vie predicte expediebat apostolis t alijs vt fierēt nō suspecti. ab oi sollicitudine eruerent: t vt predicationi vacarent: t chrisli virtutē cognoscerēt: ergo ita p alijs tēporibus sicut pro via predicta dictū preceptū aplos obligabat. Sed forte dicet ille q dictū preceptū tempus vie pdicte spectat: tū q: ibi antedictū preceptū babeā. bos duodeci misit tc. tum q: ibidem subiūgitur nō peram in via neq duas tunicas tc. tum q: Marci. vi. Dat ibi idē preceptū vbi tamen specificatur tēpus vie predicte cū dicit t precepit eis ne qd tollerent in via nisi virgā tantū: non peram: nō panem neq in zona es: tum q: Luce. ix. vbi de eodē precepto fit mentio. Chrisus viam specificat supradictā. vñ dixit xps ad aplos. Nihil tuleritis in via neq virgā: neq perā: neq panē: neq pecuniā. Pecuniā aūt aurū t argentū videtur intelligi. Sed ad ista tripliciter respondeā. primo quia sicut sepe vnus euangelista aliquid dicit qō alius tacet: ita quandoq vnus dicit idem t alius: sed alio modo: t tunc cum illi modi nō repugnent illud debet vtroq modo intelligi: t ideo esto vt vnus euangelista vel plures specificet vel specificēt: viam predictā in dicto precepto de non possidendo auro t argēto t pecunia: nō ppter hoc potest cōcludi q nō debeat absolute. p oi tempore expediente intelligi. Ex quo vnus euangelista idē sine oi specificatiōe tpis ponit pceptū: cū ista duo sc3 nō possidere pecuniā p via predicta t nō possidere pecuniā: neq p ista via neq p alio tpe: nullā repugnantiā inter se nosc̄untur habere: quare cū Matthe⁹ reciter absolute sine oi specificatōe vie vel tpis memoratu3 pceptū absolute p oi tpe dz intelligi. Scdo rndeā q ex hoc qō pceptū dat de nō possidendo auro t argento tc. pro via pdicta: itelligit idē pceptū etiā p alijs tpibus esse datū: q: vbi

Tertia ps capli pdicta q ad q̄tū ot errores impro bat.

Primi erroris. Improbatō pria

Improbatō scda

Instantia

Rnsio triplex. Prima

Secunda

est eadem ratio: vel fortior debet esse idez ius: sed eadē est ratio dicti precepti pro illo tēpore illius vie: ⁊ pro aliis tpibus q̄bus erant apostoli predicaturi: ergo illud preceptū datū fuit eis nō solū pro via predicta: sed etiam ꝓ aliis tēporibus. Tertio respondeť ꝙ licet xp̄us miserit tunc apostolos ad predicandū: tamen in precipiendo eis nō possidere aurū neq; argentū neq; pecuniā: fm nullū euangelistā tēpus illius vie specificauit: sed absolute precepit eis ꝙ in via non ferrent pecuniā: intēdens ꝙ q̄cunq; irent ad predicandū nō tollerēt pecuniā. vnde Matthaeus non dicit. Non perā in hac via qua nunc ituri estis: sed absolute dixit: nō perā in via. nec Marcus dixit. Ne q̄d tollerent in illa via qua tunc ituri erant: ꝫ absolute dixit. Ne q̄d tollerēt in via ⁊c. neq; Lucas dixit. Nihil tuleritis in hac via qua nunc ituri estis: sed absolute dixit. Nihil tuleritis i via. Et ita dictū preceptū xp̄i de oi via qua ituri erant ad predicandū debet intelligi: si autē nō debebant possidere aurū ⁊c. in via: multo fortius nec extra viā sez ante terminū vie: nec in termino vie: fm q̄ arguit chrisostomus super illud. Nolite possidere ⁊c. dicens. Intēde qualiter eos oibus denudans oia eis dedit: ꝓ mittens in domibus eoꝝ qui docentur manere ⁊ nihil habentes introire. Si aūt in aliena patria existentes: ⁊ apud ignotos abeūtes nihil aliud oporter petere quotidiano cibo: multomagis domi manentes. Ex quibus verbis habetur aperte ꝙ fm chrisostomū si nō debebant inter ignotos possidere pecuniā: multomagis nec domi inter notos. ⁊ eadē rōne post q̄ inter ignotos manere inciperent non debebant pecuniā possidere. Quare sequit manifeste ꝙ nec pro via aliqua: nec in termino vie debebant pecuniā possidere quando carere pecunia fuit expediens: ⁊ ita manifeste patet ꝙ stat ratio supradicta: sez ꝙ illud preceptū xp̄i fuit datū aplis ꝓ oi tempore quo expediebat apostolis dictū preceptū seruare: ⁊ nō pro tēpore vie p̄dicte solūmodo. Tertio sic arguunt. Vbi est eadem ratio debet esse idem ius: quia de similibus simile iudiciū est habendū. sed eadē fuit ratio sicut tactū est: q̄re apostoli nō deberent aurū neq; argentū neq; pecuniaz possidere ꝓ tempore vie predicte: ⁊ ꝓ oi alio tēpore quo predicaturi erant. ergo preceptuz q̄ ratio iuris obtinet equaliter obligabat ipsos ꝓ tēpore vie predicte: ⁊ ꝓ oi alio tpe quo predicaturi erant. Maior est manifesta. Mi nor auctoritatibus sanctoꝝ patrū probať aptc. Nam vna ratio quare chr̄istus noluit apostolos pro tēpore illius vie possidere predicta

Tertia

Improbatio tertia primi erroris.

fuit: vt qui docere debebant oia diuina prouidentia gubernari: ostenderēt seipsos nihil de crastino cogitare. Hanc rationē assignat Rabanus sup illud Matthei. x. Nolite possidere aurum ⁊c. dicens. Qui diuitias detrūcauerat ꝓpe modū necessaria vite amputauit vt apostoli: doctores vere religionis q̄ docebāt diuina prouidentia gubernari: seipsos ostenderēt nihil cogitare de crastino: sed hec ratio ita respiciebat oia alia tēpora q̄bus debebāt ꝓplis predicare: sicut tēpus vie predicte: ergo eēq; literobligabat eos preceptū prefatū pro tēpore vie predicte: ⁊ ꝓ aliis tēporibus q̄bus predicaturi erant. Item alia ratio fm chrisostomū: quare aplī ꝓ via predicta nō debuerunt talia possidere fuit (sicut allegatū est pr̄ⁱ) vt aplī p cōtemptū diuitiarū magni ⁊ mirabiles apparerēt (Auctoritatē quā h̄ insinuāt q̄re supra ca. xcv.) ꝫ ita debebāt aplī apparere magni ⁊ mirabiles ꝓ aliis tpibus: sicut ꝓ tpe vie p̄dicte: ergo ita debuerūt carere predictis ꝓ aliis tpibus q̄bus predicaturi erant: sicut ꝓ tpe vie predicte: ⁊ sic discurrēdo p oēs rōnes q̄ ꝓ predicto p̄cepto poterūt assignari. cōstat ꝙ equaliter debebāt mouere aplos ad nō possidēduz hmōi bona ꝓ tpe vie predicte: ⁊ ꝓ oibus aliis tpibus q̄bus predicaturi erant: ergo preceptū obligabat ipos ꝓ aliis tpib⁹: sic ꝓ illo. Quarto sic arguūt. Non debuerūt aplī aliquā pfectionē semel assumptā q̄diu vtile esset aplis ⁊ aliis eandē pfectionē seruare dimittere. teste saluatore q̄ Luce. ix. ait. Nemo mittens manū ad aratrū ⁊ aspiciēs retro aptus est regno dei Hoc etiā ratio psuadet. Nā si talē pfectōez semel assumptā sine cōi vtilitate sua ⁊ alioꝝ pro aliquo tpe dimisissent: nō vticq; pfecissent: sed turpiter defecissent. sed aplī nō debuerūt deficere: ꝫ magis ꝓficere. ergo pfectōez assumptā q̄diu vtile eēt ipis ⁊ aliis seruare eandē dimittere minime debuerunt: sed non possidere aurū neq; argētū neq; pecuniā ꝓpter deū ad pfectionē noscitur ptinere: ⁊ non possidere hmōi fuit vtile aplis ⁊ aliis nō solū ꝓ tpe vie predicte: sed etiaz ꝓ aliis tpibus q̄bus predicaturi erāt: sicut auctoritates sc̄oꝝ ꝓtestant aperte de q̄bus aliq̄ sunt superius allegate: ⁊ nonulle inferius adducent. ergo aplī nō debuerunt hmōi possidere: nō solū ꝓ tpe vie p̄dicte: ꝫ etiā ꝓ aliis tpibus q̄bus predicaturi erāt. Quinto sic arguūt. Nō debuerūt aplī q̄ post xp̄m erāt p̄mi p̄dicatores euāgelice veritat illa pfectōe carere q̄ decet cōiter p̄dicatores v̄itat eiusdē q: aplī q̄ imediate a xp̄o instructi fuerūt sicut nō debuerūt esse iferiores aliis p̄dicatorib⁹ doctrina: ita ñ debuerūt eē iferiores vita exēplari:

Improbatio q̄rta primi erroris.

Improbatio qnta primi erroris.

sed predicatores cōiter euangelice veritatis decet omni tēpore quo predicationis exercēt officium: immo etiam omni tēpore carere huiusmodi quo ad dñiū ⁊ ꝓprietatē ꝓpter deū: ergo ⁊ apli non solum pro tēpore vie predicte sed etiā pro oi tēpore quo predicaturi ⁊ inter populos cōuersaturi erāt debebāt ꝓprietatē huiusmodi rerū ꝓpter deū abdicare. Maior est manifesta. Minor ꝓbatur auctoritatibus apte. Unde Beda sup illud Marci. vi. Precepit eis ne q̄d tollerent. loquēs cōiter de predicatoribus veritatis: ait. Tāta p̄dicatori debet esse fiducia in deo: vt presentis vite sumptus: q̄uis nō ꝓuideat: tñ sibi eos nō deesse certissime sciat: ne dū mēs ei⁹ occupat ad tpalia: min⁹ alijs ꝓuideat eterna. Ite Ambros⁹ sup illō luce. Nihil tuleritis in via. loq̄ns de predicatoribus in cōi ait. Qualis debeat esse q̄ euangelizat regnū dei preceptis euāgelicis designatur. Ut sine virga: sine pera: sine calciamētis i. subsidijs tpalis āminicula nō req̄rens fidei q̄ tutus putet sibi quo ea minus requirit magis posse suppetere. Ite glosa sup illō Deuteronomij. Nō alligabitis os boui triturāti: ait. Occupati in doctrina nō possunt sibi ꝓuidere necessaria. Ite chrisostom⁹ homel. xv. sup Mat. ait. Talis est luminis virtus vt nō solū luceat sed ⁊ illuc ducat illos q̄ sequunt. Cū em̄ viderint oia presentia nos contēnentes ad futura preparatos: āte oēm sermonē opibus nris crederēt. Quis em̄ ita est amēs: vt videns eū qui beri lasciuiebat ⁊ ditabat oia exutū: ⁊ famē ⁊ inopiā ⁊ durā vitā ⁊ pericula ⁊ sanguinē ⁊ occisionē ⁊ oia q̄ vident piculosa tolerare preparatū: nō manifestam accipiat hinc futuroꝝ demōstratōez. Si aūt presentibus nos implicuerimus ⁊ imiscuerimus qualiter poterit credere q̄ ad possessionē aliā festinem⁹. Ex his alijs q̄ pluribus auctoritatibus colligit euidenter q̄ cōiter p̄dicatores decet euāgelice paupt atis nō solū aurū argentū ⁊ pecuniā: sed etiā oia tpalia cōtēnere ꝓpter deū: ⁊ oim ꝓprietate carere: licet nō oēs ad hoc teneant inuiti: et ita constat q̄ apli ꝓ oi tpe quo p̄dicabāt ⁊ cōuersabant inter populos: post predictam perfectionē semel impositā hmōi minime possidebant quo ad dominiū seu ꝓprietatē. Sexto sic arguūt. Semel ꝓhibita quoꝝ quedā ꝓ tēpore necessitatis tantūmodo vident esse cōcessa: ꝓ oi tpe intelligunt esse prohibita: ereptis illis ꝓ tempore necessitatis: que pro necessitate supplenda necessaria dinoscunt: sed possidere predicta scz aurū argentū pecuniā saculum peram ⁊ hmōi semel fuit ꝓhibitū: ⁊ possidere aliquid boꝝ scz aurū argentū pecuniaz ⁊ res alias quo ad dominiuz ⁊ ꝓprietatem in tempore necessitatis non est necessariū ꝓ necessitate subleuāda: ergo possidere hmōi quo ad dominiū ⁊ proprietatē pro oi tempore erat prohibitū: licet pro causa necessitatis portare hmōi ⁊ vti eis legatur fuisse concessum. maior est manifesta: minor probatur. Primo auctoritate christi dicētis Luce. xij. Quādo misi vos sine sacculo pera ⁊ calciamentis nunq̄d aliq̄d defuit vobis: at illi dixerūt nihil. Ipe vero ait illis. Nūc si q̄s habet saculū tollat: similiter ⁊ peram: ⁊ q̄ non habet gladiū vendat tunicā suā ⁊ gladiū emat. Ex q̄bus verbis colligit euidenter q̄ xp̄s solūmodo pro tēpore necessitatis q̄dam p̄dicatorib⁹ q̄ interdixerat prius tūc cōcessit: quia dixit. Nunc: hoc est tēpore tante p̄secutionis: qđ est tēpus necessitatis: qui habz saculū tollat: similiter ⁊ peram ⁊c. hoc est tollat oia q̄ pro tali tempore oportuna noscuntur Alia igitur q̄ pro tali tēpore non erant necessaria nequaq̄ concessit: sed interdicta (sicut antea) remanserūt. His cōcordat Beda sup predicta verba xp̄i dicens. Non enim eadem viuendi regula persecutionis qua pacis tempore discipulos informat: Missis q̄dem discipulis ad predicandū ne quid tollerent in via precepit: ordinans scz vt q̄ euangeliū annunciant de euangelio viuant: instante vero mortis articulo: ⁊ contra illa gente pastorē ⁊ gregem persequente: congruaz christus regulam decreuit ꝓmittēs vt tollant victui necessaria Donec sopita p̄secutoꝝ insania tempus euangelizandi redeat: in hoc quoq̄ nobis datur exemplū vt iusta nō nunq̄ causa instante: q̄dam de nostri rigoris ꝓposito posse sine culpa itermitti. Ex his verbis habetur euidenter q̄ xp̄s illa q̄ prius interdixerat: tunc solum concessit propter p̄secutōem instantē: concedendo necessaria tantū: ⁊ nō alia. Possessio aūt auri et argenti ⁊ pecunie quo ad dominiū ⁊ proprietatem nūq̄ est necessaria: quin sine illa potest necessitas subleuari: ergo ⁊c. Potest em̄ quis tempore necessitatis alienā pecuniā etiā absq̄ licentia: ⁊ multo fortius de licentia portare ⁊ tractare: ⁊ de ipa rem emere necessariam ⁊ absq̄ eius dominio ⁊ proprietate: quia non semp emens rem de pecunia aliqua habet ei⁹ dominiū ⁊ proprietatē: sicut em̄ potest quis rē vendere licite: ⁊ eius transferre dominium in alium: cum tamen non habet dominium ⁊ ꝓprietatem. Ita potest quis in casu rem aliquā emere de pecunia: cuius non habet dominium et proprietatem. Christus igitur quantuz ad omnia que prius interdixerat solummodo relaxauit ista que pro tempore p̄secutionis

Improbatio .vi. dicti erroris.

necessaria erant. ⁊ ita ꝓstat q̄ dictū ꝓceptū Nolite possidere aurū ⁊c. Non solum obligabat apostolos ꝓ omi tempore: quo ad hoc q̄ nō possiderēt huiusmodi quo ad dominiū ⁊ ꝓprietatē: sed etiam obligabat eos ꝓ omi tēpore extra tēp⁹ necessitatis quo ad hoc: q̄ nō portarent pecuniā. ⁊ ita predictū ꝓceptum non fuit temporale ꝓ tempore vie predicte solūmodo. Secundo dicunt isti impugnatores istuz errare: cū ipomt btō Augustino q̄ dicat illud nō fuisse p̄ceptū. Adcui⁹ euidētiaz dicūt esse sciendū q̄ xp̄s mittēs ap̄los ad p̄dicandū: aliqua eis p̄cepit: ⁊ aliq̄ pmisit. nōnulla vero p̄dixit. Illa enī p q̄ue p̄dicatio eoz fieret magis credibilis: et p q̄ue auditores magis puocarent ad credendū: p̄cepit ap̄lis: vt ap̄li nō solū auditores doctrina instruerent: ꝫ etiā exēplis allicerēt. hmōi fuerūt illa p q̄ue debebāt perfectū mūdi ꝓtemptū ostēdere: int̄ que nō minimū locū tenet nolle pecuniā: neq̄ portare: neq̄ quo ad dominiū possidere: ⁊ nō oia q̄ ad abdicationē pecunie ptinebāt: sub p̄cepto cadebāt. Quedā vero xp̄s pmisit ap̄lis illa scz que ꝓ sustētatiōe eoz oportuna fuerūt sicut ab auditorib⁹ sumpt⁹ accipe: ⁊ illud nō p̄cepit xp̄s ap̄lis: nisi in casu. q̄n. ſ. non possent aliūde necessaria vite acq̄rere. Et de isto loquit Augustin⁹: cū dicit illud nō fuisse eis p̄ceptū: ꝫ pmissum. qđ expresse Augustin⁹ manifestat: cū in libro de cōcordia euangelistarū ait. Cū ꝑm matthēū domin⁹ subiecerit. Dign⁹ est enī operarius cibo suo satis ostēdit cur eos possidere hoc: aut afferre noluerit: nō q̄ necessaria non sint sustētatiōi hmōi vite. ꝫ q̄ sic eos mittebat: vt eis ista deberi determiaret ab hijs q̄b⁹ credētibus euāgeliū p̄dicabāt. Alioquī ꝓtra hoc p̄ceptū fecit ap̄lus: q̄ victulū quotidianū de labore manuū suarū transigebat. ꝫ dedisse eis potestatē in qua ꝓre scirēt ista sibi deberi. Exquib⁹ verbis ostendit q̄ recipere sumptus ab auditorib⁹ nō erat preceptuz ap̄lis. qđ etiā idez Augustin⁹ de opere monachorū explicat manifeste dicēs. Permisit enī dn̄s. ꝫ nō iussit accipe necessaria a subditis: vt quisq̄s vellet eo vterē q̄ sibi liceret ex dn̄i institutōe. si q̄s vti nollet: cōtra iussum nō faceret: ꝫ de suo iure cederet. Potestas tn̄ est nō iussio dn̄i accipere sumpt⁹. Ex hijs verbis habē apte q̄ accipe sumpt⁹ nō fuit ꝓceptū. Possidere tn̄ pecuniā fuit absolute ꝓhibitu: sicut etiā tollere perā ⁊ sacculū fuit ꝓhibitū: quoz vrrūq̄ Gregoriꝰ ꝓcordās cū Augustino asserit manifeste dicēs omelia. xvij. sup euangelia. Ecce autē q̄ perā ⁊ sacculū portare ꝓhibuit: sumpt⁹ ⁊ alimēta ex ipa predicatiōe cōcedit. Ex quib⁹ verbis patet: q̄ ꝑm Greg. licet portare sacculū ⁊ perā fuerit ꝓhibitū: ⁊ per consequēs multo fortius possidere pecuniā erat ꝓhibitum: tn̄ sumpt⁹ accipere nō erat ꝓceptū: sed ꝓcessuz ⁊ ita patet aperte hic: qđ dictum est ꝓius. ſ. q̄ xp̄us mittens discipulos ad predicanduz aliq̄ precepit: ⁊ quedā cōcessit nō precepit: ⁊ ita sophistice de falsitate arguit Augustinū imponens ei quod ipm dixisse mīme inuenit. Tertio isti impugnatores dicūt istū errare: cū asserit q̄ preceptū datuz. lxxij. discipulis de sacculo ⁊ alijs nō portādis extitit tēporale datū sc̄z tm̄modo ꝓ tēpore vie illius: qđ ostendūt sic Discipuli. lxxij. qui post apostolos erant primi predicatores euāgelice veritatis: pfectionē sue mel assumptā quā eos seruare tā ꝓ alijs tpibus: q̄ ꝓ tēpore vie predicte fuit vtile eis ⁊ alijs: mīme dimiserūt: quia si dimississent apti regno dei nō fuissēt. iuxta illd saluatoris. Nēo mittēs manū ad aratrū ⁊c. apt⁹ est regno dei sed seruare illa alijs tēporibus que xp̄s imposuit. lxxij. discipulis: quādo misit eos ad predicandū fuit vtile ipis: ⁊ auditorib⁹ eorundē: sicut ex superiorib⁹ colligit euidēt: ergo preceptū illud nō fuit temporale solūmodo ꝓ illa via: sed etiā ipos ꝓ alijs tēporibus quib⁹ predicaturi erant artabat. Quarto dicūt eū errare: cum dixit patere ex dictis suis ꝓioribus q̄ aliqui de istis. lxxij. mkta habuerūt. Hoc em̄ videtur manifestā falsitatē habere. Nā ipe ꝓbat solūmō de Joseph ab arimathia. Symone leproso lazaro: maria Magdalena: martha: ⁊ dorca: q̄ habuerunt multa. ꝫ null⁹ istorum fuit de illis. lxxij. vel saltē nō ꝓbat q̄ aliquis illoz fuerit de ipis. ergo nō patet q̄ aliquis de illis lxxij. habuit multa: postq̄ ad predicandū fuit missus: nec de aliquo illoz in aliqua scriptura autētica potuit reperiri: q̄ multa habuit. ⌊ Videtur ꝓ illo tēpore: q̄ aliqua fuerit eis habere interdicta. ⌋ Si dicat videtur dubitādo erat aperte. ⌊ Nolite possidere aurū ⁊c. ⌋ Hoc interdixit eis non solū habere aurū ⁊ argentū ⁊ pecuniā quo ad ꝓprietatē: sed etiā illa portare. Prius enīz christus dum sermones faceret in monte possessionez auri: argenti: ⁊ pecunie sicut aliarū rerum: quo ad ꝓprietatē ⁊ dominiū interdixit: sed portare huiusmodi: tūc nullatenus iterdixit. Possunt enī multi portare pecuniā: cuius nō habent dominiū ⁊ ꝓprietatē. fuit autē rationabile non solum interdicere eis possessionē pecunie: quo ad dominiū ⁊ ꝓprietatē: sed etiā portare pecuniā: vt per hoc christus oīno auditoribus redderet ipsos non suspectos quod ꝓpt̄ diuitias p̄dicarēt formā ⁊ regulā viuēdi: etiā opib⁹ oñdēdo ⌊ nō

De scō errore.

De tertio errore.

De q̄rto errore.

Quarta ꝓs istiꝰ capli declarās te xtū siue lram.

peram in via ¶ hic spāliter viam specificat. q̄a pera nisi i via necessaria nō videt ¶ neq; calci mēta ¶ si interdixit eis calciamēta in via: quā do magis indigēt eis: multomagis in domo q̄n min⁹ indigerēt ipis ¶ ne q̄d tollerēt i vīa. ¶ Ex hoc nō sequit q̄ extra viā liceret eis tolle re illa. q; argumentū a q̄lio sensu sepe fallit in theologia. ¶ Sed calciatos sandaliis. ex hoc p̄z q̄ sandalia possūt calciamēta vocari: q; absq; calciamētis nemo est calciat⁹. q̄ref̄ ba bti Jo bānis baptiste Matth.iij.⁊ Marci.i.⁊ Jo bānis.i. de calciamētis ⁊ de sandaliis possunt intelligi: quare ex illis ñ bis cōcludi nō potest q̄ xp̄s vsus fuerit talib⁹ calciamētis q̄ cōiter calciamēta vocant ¶ Ex q̄bus ñ bis videt q̄ p tpe vie p̄dicte tm̄ p̄dicta fuerit eis inhibita ¶ Male et sophistice infert. q; nō sequit̄ p via p̄dicta erant eis inhibita. g̃ nō erāt eis p alio tpe inhibita. q; ex affirmatiua negatiua illa nō sequit̄. sicut nec ex affirmatiua exponente pōt exclusiua inferri ¶ Augustin⁹ tm̄ ⁊c. ¶ falsū ponit augustino sicut oñsuz ē ¶ in libro de cō cordia euangelistarū ¶ hoc ibi mīme reperit̄ ¶ Illud ¶ scz mīme recipe sumptus ¶ Nō fuit p̄ceptū sicut p̄bat p exemplū de bto paulo. ¶ Nō aūt inuenit̄ q̄ bt̄us paulus portauerit vl̄ possederit pecuniā quo ad dīnium seu p̄prietatez ¶ q̄ illud p̄ceptū fuerit tpale satis innuit Luce. xxij. vbi dns aplis dixit. q̄n misi vos sine sacculo ⁊ pera nūq̄d aliq̄d defuit vobis ¶ Male arguit q̄ illud p̄ceptū fuit tpale: q; xp̄s nō dispēsauit cū eis cōtra dictū p̄ceptū: nisi tēpe necessitatis Ex hoc aūt nō pōt cōcludi q̄ fuerit tpale. q; tpe necessitatis multa licēt mlt̄: que tm̄ simplr̄ sunt eis phibita. Patet exēplo q̄d xp̄s dat de panibus ppositōis: q; omnib⁹ p̄terq̄ sacerdotibus erat simplr̄ phibitum comedere panes ppositōis: ⁊ tm̄ tpe necessitat̄ extreme erat licitū comedere eos: sicut colligit̄ euidenter. Matth.xij.⁊ Mar.ij. et Luce vi. ¶ de illis certū est ¶ de illis.lxxij. nō ē certū: lz de alīs sit certū ¶ Multi ex discipulis ¶ alīs a.lxxij. erant multa bōnes sicut Joseph: ⁊ alij viri ⁊ mulieres q̄ nō erāt de.lxxij. Cap̄. Eiij.

Nota

Cap. CIIII Prima ps istius capli recitat cōse quēter textus par ticulam.

Jaūt considere

mus tps post reuersionē tūc videt q̄ eis habere licuerit: p̄missa saltē in cōmuni. habuerūt em̄ apostoli post̄q̄ reuersi fuerūt de p̄dicatōe panes ⁊ pisces vt patet in miraculis panū et piscium que facta fuerit post̄q̄ de p̄dicatione ad illum redierūt. vt p̄z Marci. vi. vbi de aplis post̄q̄ a p̄dicatōe redierant dr̄: sic. Et conuenientes apli ad illum renūciauerūt illi oīa que egerāt et docuerāt: scz in p̄dicatiōe. Ecce q̄ de p̄dicatiōe ad quā missi fuerāt reuersi fuerāt: ⁊ rōez dño reddiderāt: de ea: in eodez capl̄o. Sequitur miraculū quīq; panū: ⁊ duor̄ piscium. Vbi apli cū dns dixisset eis: q̄ darēt turbe manducare: dixerūt eumtes emam⁹ ducētos panes: ⁊ dabim⁹ illis māducare. Luce ño. ix. dicit̄ sic. Et reuersi apostoli narrauerūt illi q̄cunq; fecerāt: ⁊ post seq̄tur in eodē capl̄o miraculū p̄dictū q̄nq; panū vbi dicit̄: q̄ cuz dns aplis dixisset vos date illis māducare: illi dixerūt nō sunt nobis plusq̄ quīq; panes: et duo pisces: nisi forte nos eam⁹ ⁊ emam⁹ in oēm hāc turbā escas. Ex quib⁹ p̄z q̄ post̄q̄ reuersi sunt a p̄dicatiōe: apli habuerunt ⁊ panes ⁊ pisces ⁊ pecuniaz: de qua tāte turbe quāta erat poterāt emere cibos. Jtez q̄ post̄q̄ redierūt de p̄dicatione habuerūt pecuniā patet. Legit̄ enī Iob.iiij. Mibus sedente super fontē Jacob: discipuli eius abierunt in ciuitatē vt cibos emerent. Sic p̄z q̄ pecuniaz habebāt cū ēptio mediāte pecūia fiat. Deut̄. p̄mo. ca. ⁊ tm̄ tūc tpis: apli de p̄dicatiōe fuerāt (vt videt) reuersi: cuz in capl̄o p̄allegato sic discipl̄is dixerit. Ego misi vos metere: q̄d nō laborastis. Alij laborauerūt: ⁊ vos labores eor̄ introistis. Supponit quoq; euidēter scriptura euāgelica ipos post reuersionē p̄dictā saculos in quib⁹ portabant pecunia: ⁊ plures tunicas habuisse. Legit̄ enīz Luc̄.xxij. dīnm nr̄m ibm xp̄m aplis dixisse. Qui habet sacculū tollat: similit̄ ⁊ perā: ⁊ q̄ nō habet gladiuz vēdat tunicā suā: ⁊ emat gladium. Et sequit̄ q̄ apli dixerūt ei. Dñe ecce duo gladij hic. Ex quo patet q̄ duos gladios habebāt. Petrus q̄ legit̄ Joh̄.xviij. gladiū habuisse. Vbi dicitur q̄ symon petrus habens gladium eduxit eū: ⁊ percussit pontificis seruum: cui dominus dixit. Mitte gladium tuum in vaginam tuam.

Scda ps huius capituli in qua ponit̄ explicatio dicti textus.

Postquā resp̄sum est

ad questionē qua querit̄ an apli aliquarū rerū habuerūt dīnium: iuxta p̄mū ⁊ p̄m mēbrū distinctiōis scde posite supra ca.lxxxvi. Dicit̄ dr̄ ad eandē: iuxta tertiū mēbrū distinctiōis eiusdē. probat̄ enīz hic q̄ aplis post̄q̄ fuerit de p̄dicatiōe reuersi licuit hre oīa q̄ eis p̄o tpe p̄dicationis p̄cedētis fuerāt interdicta: quod ille vnica rōne tali p̄bare videt. Apli de scto post̄q̄ fuerūt de p̄dicatione reuersi: habuerūt multa q̄ eis fuerāt antea inhibita: g̃ licuit eis hre oīa q̄ eis p̄ius fuerāt inhibita. ꝓna p̄z: q; apli nulla habuerūt illicite. nec est rō q̄ licuerit eis hre plus illa q̄ illa. g̃ omia licuit eis habere: que p̄ius ipis fuerāt inhibita. Añs p̄bat iste p multa exēpla. Primo quia post̄q̄ fuerūt

de ꝓdicatione reuersi habuerūt panes pisces et pecuniā ad emēdos cibos ꝓ magna turba hoim. scdo ibi. Item q̄ post q̄ ꝛc. spāliť ꝓbat q̄ habuerť pecuniā. Tertio ibi supponit q̄: ꝓbat q̄ habuerūt sacculos ꝓ pecunia deportāda ⁊ plures tunicas. Quarto ibi ⁊ sequiť q̄ apli: ostendit q̄ habuerūt gladios. Sz isti impugnatores dicūt istū apte errare cū asserit q̄ apostoli post reuersionē a ꝓdicatiōe habuerūt panes pisces ⁊ pecuniaz ⁊ tunicas et gladios quo ad dñiuz ⁊ ꝓprietatē: q̄ eā intelligat hic de modo habēdi ꝓdicta quo ad dominiū ⁊ ꝓprietatē patet: q̄ aliter ad ꝓpositā questionē de aplis iuxta tertiū modū distinctionis sue scde mime rñderet: cū q̄stio supradicta explicite querat de modo habēdi res temporales quo ad dñiuz ⁊ ꝓprietatē. De tali aūt modo habēdi resloquēdo error est dre: q̄ apli habuerūt res quascūq̄ post q̄ a ꝓdicatiōe reuersi fuerūt. sicut multiplr in ca. ꝓcedēti: ⁊ in alijs capitulis q̄pluribus ꝓbatū exīstit. et iō isti circa istā partē solūmodo plram discurrēdo ad instātias respōdere conanť: quas i sue assertionis fulcimentū adducit. [Si aūt considerem⁹ tps post reuersionē: tūc videť q̄ eis habere licuerit p̄missa saltē in cōi. Intelligēdum est q̄ intēdit ipis licuisse habere p̄missa et quecūq̄ alia quo ad dñium ⁊ ꝓprietatem ⁊ nō solū in cōi sed etiā in spāli: q̄ si nō licuisset eis habere p̄missa ⁊ quecūq̄ alia tam in spāli q̄ etiā in cōi. Alia lex viuēdi fuisset ipox apostolox ⁊ quoruūdā alioꝝ discipulox. q̄ q̄busdā alijs discipulis licuit habere p̄missa ⁊ q̄cunq̄ alia taz in spāli q̄ etiā in cōi. Ipe aūt dicit q̄ apostoli nō habuerūt aliā legem viuēdi q̄ q̄cunq̄ alij discipuli: ergo ꝛc. [habuerūt ei apostoli post q̄ reuersi fuerūt de ꝓdicatōe panes et pisces] quo ad licitā ptātem vtendi ⁊ aliq̄lem dispensatione de ꝓcedentiū volūtate. Et si querať cuius fuerūt illi panes quo ad dñiū et ꝓprietatē. po test dici q̄ fuerūt mulieruz: q̄ vt legiť Luce. viij. de facultatibus suis ministrabant eis. vel poterāt esse alioꝝ sequētiuz xp̄m. vnde ⁊ andreas vt legiť Joh. vi. vbi recitať miraculū panū ⁊ piscium dixit. Est puer vnus hic qui habet q̄nq̄ panes ordeaceos et duos pisces: ⁊ ita illi panes ⁊ pisces nō erant apostoloꝝ quo ad dñium ⁊ ꝓprietatē. Unde dicunt quidā istoꝝ impugnatoꝝ esse sciendū q̄ quedā res q̄busdā xp̄s et apostoli vtebantur ptinebant ad dñium ⁊ ꝓprietatem offerentiū sicut ea que in cibo et potu consistūt. ꝓpē q̄ dicit hieronymus q̄ xp̄s cibo vescebať alicō Sicut aūt quedā in veteri testamēto ad dñiū spāliter ptinebāt: sicut templū: arcba: ⁊ q̄daz alia diuinis vsibus deputata que nō ad hois sed ad dei dñium ptinebāt: ⁊ quodāmodo alr q̄ alie res: q̄ alie res que in nullī⁹ bonis erāt occupāti concedebanť. templū aūt ⁊ quedaz alia nō cōcedebanť occupāti: q̄uis in nullī⁹ bois bonis essent. ⁊ ideo quodāmodo spāliť ad dei dñium pertinebāt: sic dicūt quidaz de vestimētis xp̄i ⁊ aplox. Alij dicūt q̄ vestimēta xp̄i ⁊ aplox ptiebāt ad dñiū cōitať seu vniuersitatis fideliū [darent turbe māducare] hic verbū dandi accipiť ꝓ ꝯbo ministrādi vl tradendi non ꝓ transferte dñium [Euntes emamus ducētos panes] Dicūt q̄ apli tunc erant in casu necessitatis: q̄ erant in deserto ideo ꝓ vtilitate tante turbe fuisset eis licituz emere panes ad reficiendū turbas: ⁊ talem emptio ꝓ ipos poterat fieri: et absq̄ boc q̄ portarēt pecuniā. quia alius poterat portare eaz ⁊ absq̄ boc q̄ pecunia esset eoꝝ quo ad dñiuz seu ꝓprietatē. sicut certa docet experiētia. Sz dicz ille forte quare nō ordinauerūt ipi q̄ alij irent ad emendum panes: et quo non debebant habere pecuniam nec portare: nec quo ad dñium possidere. Ad hoc facile rñdeť q̄ ipsi apostoli voluerūt ire ⁊ emere panes de pecunia mulierū ministrantiū xp̄o de facultatibus suis vel alioꝝ sequētiū xp̄m qui pati erāt ad voluntatē xp̄i ⁊ alioꝝ apostoloꝝ pecuniaz suā expēdere. [Dabimus illis māducare] hic sicut ꝓpus dare nō accipiť ꝓ transferre dñium sed ꝓ ministrare cibū [Non sunt plus q̄ q̄nq̄ panes et duo pisces] quo ad potestatem licitam dispēsandi de babētiū quo ad dñiuz volūtate [et emamus] de pecūnia aliquoꝝ sequētium xp̄m qui libēter ad voluntatē nostrā suam expendūt pecuniā [babuerūt panes ⁊ pisces ⁊ pecuniā de qua tante turbe ꝛc.] Verū est q̄ habuerūt quo ad licitā ptātem vtēdi panibus ⁊ piscibus: ⁊ etiā quo ad aliqualē potestatē disponēdi etiā habuerunt pecuniā quo ad potestatē recurrendi ad ipam durante domini voluntate ꝓ suis ⁊ pauperū indigentijs releuādis: quēadmodum fm modū loquendi aliquoꝝ fratres minoꝛes dicunť habere pecuniam que deposita est ꝓ eorum necessitatibus subleuādis: cuius tamen pecunie nō bīnt dñium seu ꝓprietatem. [Postq̄ redierunt de ꝓdicatione habuerunt pecuniam] modo predicto: quia ꝓ eorum et alioꝝ pauperū necessitatibus subleuādis erat pecunia aliqua deposita: quam tamē apostoli nō portabant: nec eius dñium habuerūt [Abierūt in ciuitatem vt cibos emerēt.] hoc fuit eis licitū: quia tunc erant in casu necessitatis cum essent inter samaritanos qui iudeos ad hospitiū mini

Tertia ps impugnat ꝓdicta

Quarta ps capli ad lrām ꝓcedit.

Questio

Rēsponsio

Obiectio

Rēsponsio

me suscipiebāt. Poterāt aūt emere cibos de pecunia alioꝝ depositā: p eoꝝ et pauperū necessitatibus ꝛ eiusdē pecunie nō baberēt dominiū. ꝛ q̄uis etiam eandē pecuniā nō portarent cum sepe videamus q̄ vnus facit ꝯctum emptionis ꝛ alius tradit pecuniā. ⌊Pecuniā habebāt⌋ sicut fratres minores dicunt nūc a nōnullis habere pecuniā: que deposita est p eorum indigētijs subleuādis. que tamē est alterius vel alioꝝ quo ad dn̄ium seu ꝓprietatez ⌊cum emptio mediāte pecunia fiat⌋ nō tamē semp pecunia est emētis quo ad dn̄ium seu ꝓprietatē. Nam sepe famulus emit res ꝓ dn̄o suo ip̄o vel alio tradente pecuniā domini sui: ⌊Sacculos in q̄bus portabāt pecunia⌋ licet habuissent sacculos in quib⁹ portabāt pecuniā: nō tamē habuissent nec sacculos nec pecuniaz quo ad dn̄ium seu ꝓprietatē: nec tamē legit saltē extra tempus necessitatis q̄ habuerint sacculos tales ⌊et plures tunicas⌋ pro necessitate poterāt plures tunicas hr̄e ⌊Qui habz sacculū⌋ hic videt xp̄s supponere q̄ aliquis eoꝝ habuit sacculū quod de iuda potest concedi. cum quo forte xp̄s dispensauit ad cōsulendū cupiditati eius. ⌊Tollat sibi et perā⌋ hoc fuit dispēsatiue dictū ꝓ tpe illo. teste crisostomo qui ibidē ait. Relaxauit ꝑceptis legis rigorē ne grauis ꝛ intolerabilis fieret eis vita et ita tūc xp̄s relaxauit ꝑceptis legis rigorem. q̄ vsq̄ ad illō tempus durauit lex ꝓdicta: quod iste negat. ⌊vēdat tunicā suā ꝛ emat gladiū⌋ Similiter intelligi debet ad lr̄am q̄ dispensatiue ꝓ illo tempore dicebat ⌊Ecce duo gladij hic.⌋ nō dixerūt habemus duos gladios quo ad dn̄ium et ꝓprietatē ⌊duos gladios hēbāt⌋ potest concedi de aliquo modo habēdi nō de modo habēdi quo ad dn̄ium seu ꝓpetatem ⌊symon petrus habēs gladū⌋ nō quo ad dominū seu ꝓpetatem: sed quo ad vsum ꝓ tēpore illo. ⌊gladium tuū⌋ quo ad vsum nō quo ad dominiuz. Sed forte dicet aliquis q̄ ꝑm istum modū respondēdi nunq̄ possz probari q̄ res esset alicuius quo ad dn̄ium seu ꝓprietatem. per hoc q̄ dicit esse ipius vel ipe habere eā vel ꝓ quēcunq̄ alium modū loquēdi nisi vocaliter nomen ꝓprietatis vel dn̄ij exprimatur: quod videtur absurdū. Ad hoc dicūt isti q̄ ex locutionib⁹ multiplicibus seu ambiguis nude sumptis nunq̄ potest concludi determinatus sensus. sed quādoq̄ tales locutōes inueniūtur in scripturis ex locis alijs scripturarum oportet sensum extrahere veritatis: et ideo quādo inuenit in scripturis diuinis q̄ talis res est talis: vel q̄ talis habuit talem rem vel aliqua hmōi locutio ambigua reperit ex alijs locis scripture diuine oportz elicere sub quo sensu debet intelligi: sic est in ꝓposito: q̄ quia ex diuersis auctoritatibus scripturarum colligitur q̄ apostoli postq̄ fuerūt ad apostolatum assumpti nullius rei ꝓprietatē ꝛ dominium habuerūt: ideo omnes locutiones quibus asseritur aplos postea res alīqs habuisse de alio mō habēdi debēt intelligi. Cap. Ciiij.

Obiectio.

Responsio.

Cap. CIIII Prima ps istius capli recitat cōse quētē textus particulam.

Jautē queratur

de tpe post mortē xp̄i: videt adhuc distinguendum inter tempus ante missionē spūs sancti et post missionē ipsius. Si querat de tempore ante missionē spiritus sancti non legitur q̄ quo ad p̄missa circa eos aliquid fuerit immutatū. sed q̄ iuxta ꝓceptum domini nostri dicētis Luce vltimo. Vos aūt sedete in ciuitate quousq̄ induamini virtute ex alto: expectauerūt in ciuitate aduentū spiritus sancti.

Scōa ps istius capli declarans textū cōstitutiōis.

Postquā ille ipugnatus

ꝓsecutus est secundā distinctionē positā supra capi. xcvi. que cōp̄hendebat primum membrū prime distinctionis. Hic ꝓsequit ꝑm membrū eiusdem distinctionis prime. ip̄z primo distinguēs scz in tempus ante spirit⁹ sancti missionē: ꝛ in tempus post missionē spiritus sancti. Secūdo ibi si querat. Prosequitur p̄mū mēbrū illi⁹ distinctōis dicēs q̄ ꝓ illo tpe nihil fuit q̄tū ad tpalia circa aplos imutatuz. Tertio in parte immediate sequēti ibi. Si aūt querat. Prosequitur ꝑm membrū distinctionis hic posite. Circa istam partem isti impugnatores nihil reputāt improbāduz nisi inquātum innuit premissa in alijs capitulis precedētibus esse tenēda: ꝛ simul cum hoc asserit q̄ nihil fuerit immutatū circa eos quo ad tpalia habēda vl̄ nō habenda qō sub vno intellectu nō videt omino certum. si em̄ intelligat q̄ eodēmodo se ꝓ omnia habuerūt ad tpalia toto tēpore āte missionē spūs sancti quo se habuerūt tempore passiōis xp̄i: nō videt esse manifestū. Nam sicut tps pacis p⁹ passionē redijt: ita cessare videt dispēsatio que facta fuit tempore passionis. si autem intelligat q̄ nihil fuit immutatū circa eos quo ad tpalia: q̄n eodēmodo se haberēt quo ad tpalia. sicut se habuerāt tempore passionis vel tempore precedenti. Isti ip̄m non reputāt arguēdū: nisi cotelligendo q̄ licuit eis tpalia quo ad dominium et ꝓprietatem habere. ⌊Non legitur q̄ quo ad premissa circa eos aliquid fuerit immutatū⌋ hoc potest habere duplicē itellectū sicut dictū ē.

Tertia ps istius capituli procedit ad impugnatōez

Quarta ps declarās litterā

Opis nonagīta dierū

Cap. CV
Prima ps istius capituli pio recitat alia ptē text?

Jautē querat de

ſtpe post missionē spūs sancti videtur adhuc distinguendū inter illos qui ex iudeis cōuersi fuerūt in pmitiua eccl'ia hierosolymitana ⁊ inf gētiles quo ad cōuersos ex iudeis videf q apli et discipuli xpi ex vna parte ⁊ illi qui postea ad pdicationē petri et miracula fuerūt cōuersi omnia q̄ hēbāt sibi inuicē cōmunicauerūt: ita q nullus ipoz ppriū sibi retinuerit: sed cōmunia fuerūt effecta. ⁊ intelligo q quo ad dñiū illa fuerūt cō municata vt ꝓbatur actuū. ij. ⁊ actuū. iiij. vt supius est ostensum.

Secōa ps istī⁹ capituli declarāſ textū cōstitutionis

Hic prosequit secūdū

membū predicte diuisionis ⁊ diuidit in duas partes: quia pmo ostendit q apli ⁊ quidā alij post missionē spūs sancti habebāt omnia cō munia quo ad dñium. Secūdo ostēdit q gentiles post cōuersionē nō habebāt omia cōmunia. secūda ibi. ꝙtum aūt ad ꝓuersos. Prima dividit i duas: q̄ pmo pōit suā assertionē: scōo ptractat assertionē ꝓtrariā appellātis in parte immediate sequēti. et quia ille. Primo ergo distinguit inter iudeos cōuersos ex iudeis et inter gētiles. scōo ibi quo ad ꝓuersos: dicit q omnia fuerūt cōmunia quo ad dñium iudeis cōuersis et apl'is ⁊ alijs discipulis. Dicūt isti impugnatores q de ista materia tractatū est supra. c. iiij. ⁊. v. ⁊. vi. ⁊. vij. ⁊. ix. ideo b amplius nō insistūt: discurrūt tamen per litterā.

Tertia ps supi⁹ est habita

Quarta ps capli ad lfam pcedit.

[Apostoli et discipuli xpi ex parte vna et illi qui postea ad pdicationē petri ⁊ miracula fuerunt cōuersi omnia que habebāt sibi inuicez cōmunicauerūt] hoc potest concedi quātum ad aliquē modum cōmunicandi: vt p omnia: scz fm ordinationē superiorū indigētijs oim succurreref [ita q nullus ipoz ppriuz sibi retinuerit] ista negatiua est absolute pcedenda [et intelligo q quo ad dñium illa fuerūt communicata] hoc dicūt isti omino esse falsuz de dñio pleno ⁊ libero. [vt ꝓbatur act'. ij. ⁊. iiij.] Jstud per dictum istius supra. ca. lxxxvi. facile posset repelli. quia act'. ij. ⁊. iiij. nulla fit mētio. immo etiā d iure vtendi seu consumendi vtēdi: donādi: ⁊ ex ipis rebus alia acquirēdi: nō fit mētio in capitulis supradictis. et ita p ista capitula actuū aploz nō ꝓbat dictū isti⁹ nisi sophistice. Cap. Lvi.

Cap. CVI
Prima ps istius capituli recitat alia ptē textus cōstitutionis.

T quia ille here:

ticus dicit q ista questio intelligitur de turba discipuloz: inf quos erant omnia cōmunia que habebant non de apostolis qui nihil habebāt in tēporalib⁹ nec in cōi: nec in proprio: nisi tm in rebus vsu consumptibilibus simplicē vsum facti. Dicim⁹ q hoc dicēdo apostolos a credentiū numero eui dēter excludit. Dicit enim actuū. ij. q oīs qui credebāt erāt parif ⁊ habebāt cōia omia. Si ergo oibus credētibus erant omia cōia: sequitur q si apostolis nō erāt cōia: q credētes nō erant quod est falsum: imo sicut ipsi inter credentes pncipaliores erant: sic eis omia cōia pncipaliter existebant. Unde sicut pncipalioribus pecunie agroū ⁊ domoū venditoruz ante pedes apostoloruz ponebant: vt legitur Actuū. iiij. Et hoc expresse probaf per epistolam Clemētis recitatā pro parte. xij. q. i. c. Dilectissimis. In quo beatus Clemens scribēs cōdiscipulis suis Hierosolimis habitātibus cuz beato Jacobo coepo suo sic dicit. Apostoli eoūq discipuli vna nobiscuz ⁊ vobiscū cōmunē vitā duxerunt. Ut enī bene nostis erat multitudinis eoruz cor vnū ⁊ anima vna. nec quisq eoū aut nostruz de bijs que possidebat aliquid suuz esse dicebat. sed omia nobis erāt cōmunia. Ubi satis clare monstraf: q apostoli: ⁊ eoū discipuli illa que habebāt: cōicaue runt iudeis conuersis hierosolimis: ⁊ econtra Unde Hieronim⁹ etiā talem fuisse ecclesiam credentiū primo in xpm: qualē nunc monachi etiā imitātur ⁊ cupiūt: vt nil cuiq sit ppriū: nullus inter eos diues. nullus paup patrimoniuz diuidaf: oratiōi vacef: ⁊ psalmis: doctrine quoq ⁊ continētie insistaf. Lucas manifeste refert cum dicit quotquot erāt possessores agroruz aut domoꝝ ⁊c. Expresse quoq innuit ⁊ supponit q ante istā cōionem bne poterant apli et discipuli eoꝝ aliqua in proprio seu cōi.

Hic pertractat asser:

Scōa ps istī⁹ capli declarans textuz cōstitutiōis.

tionē contrariā assertioni appellātis dicētis fm istū: q illa nō erant apostolis cōmunia. Et ꝓmo recitat eam. Scōo ipam reprobare conatur ibi. Dicimus q hoc dicēdo. Reprobat aūt primo ducēdo ad hoc inconueniēs: q scilz apostoli essent a nūero credentiuz excludēdi. Secūdo ibi. imo sicut ipi. Probat q apls erant pncipaliter omia illa cōmunia: quia ipi erāt inter oēs pncipaliores. Tertio ibi. Et hoc expresse ostendit idem auctoritate beati Clemētis. Quarto ibi. Unde Hieronimus. Probat idez auctoritate beati Hieronimi vltimo ibi. Expresse quoq. Asserit q āte illā cōionez apostoli ⁊ discipuli coꝝ aliqua habuerūt in propo vel in cōi. Sed isti impugnatores dicūt hic primo: q ille impugnatus appellāti falsuz imponit. Secūdo conātur ostendere q intentuz

Tertia ps istius capituli impugnat predicta

suū sufficienť mīme ꝓbat. Tertio mānifestāt: ꝙ ad ꝓpositam questionē ſm intentionē querē tiū nō respondet. ¶ Ad autē iste appellāti taliuz imponat ex verbis appellātis declarare nitū tūtur. Ad cuius intentū dicūt esse scien dū ꝙ appellās nō negat: imo cōcedit expresse: ꝙ illa de quibus Actuū. ij. ꝛ. iiij. fit mentio fuerūt cōmunia apostolis: sicut iste sibi iponit: sed di cit ꝛ asserit ꝙ illa nō erāt ꝓpria collegio apo stoloz̄. ꝛ ita neq; in speciali: neq; in cōi in cōi tate. ſ. speciali apostoloz̄ habebāt aliquid ꝓ prīū: ꝛ illo modo non habuerunt dominiū cu iuscunq; rei ꝓ tunc: neq; in speciali: neq; cōi. Hoc est nulla res erat ꝓpria alicui apostolo neq; etiā speciali collegio apostoloz̄: cuz quo stat ꝙ aliqua fuerūt cōia apostolis: ꝛ aliis: sed nō erant ꝓpria apostoloz̄: ꝛ ꝙ ista fuerit in tentio appellātis: ex verbis ipius patēter ha betur: que sunt hec. Nec hīs obuiare dinoscit ꝙ in actibus apostoloz̄ dicit: ꝙ erāt illis oia cōia: quia sicut ibidez patet loquit de cōitate generali ꝛ vniuersali credentiū: ꝛ non de spe ciali cōitate: sicut collegio apostoloz̄ ꝛc. Resi dua verba quib⁹ ꝑdicta declarat. q̄re supra ca. lxxxv. Ex hīs babeť apte ꝙ iste appellās cō cedit ꝙ illa erāt cōia apostolis ꝛ aliis. Sz tūc dicet iste ꝙ ſm hoc apli babuissent dominiū ꝛ ꝓprietatē aliquarū reruz in cōi. licet illud do miniū cōe nō esset ꝓpriū collegio aploz̄. ꝛ p cōsequens nō habuerūt in rebus quib⁹ vtebā tur simplicē facti vsum. ꝛ eadē ratiōe fratres minores nō haberēt in rebus quib⁹ vtunť sim plicē facti vsum. Alioqui esset eoruz pauptas altior ꝛ perfectior aplica pauptate. Ad istud a diuersis diuersimode respondeť. Dicunt eni quidam: ꝙ nec apli: nec quicūq; alij credētes habuerūt in illis bonis cōibus dominiū et ꝓ prietatē: quia nulli eoz̄ etiā nomie cōitatis li cebat ꝓ illis cōibus in iudicio litigare. fue rūt tamē aliquomodo illius cōitatis: q; depu tata fuerūt ad sustentandū omēs de cōitate il la: in quib⁹ tamē illi nullū ius babebāt: quēad modū modo aliqua deputanť ad vsum fratrū minoz̄. in quib⁹ tamē nullū ius babent: sed in boc est differētia: ꝙ illa que deputanť ad vsuz fratrū minoz̄ sunt romane eccl̄ie: vel offeren tiū seu cōcedentiū quo ad dominiū seu ꝓprie tatē. Illa autē que deputata fuerunt ad sustē tādos aplos: ꝛ alios fideles credētes pertine bāt specialiter ad dominiū dei: sicut ꝛ templū ꝛ quedā alia in veteri testamēto. ꝛ ideo nec ꝓ derelictis habebātur: nec occupāti cōcedebā tur: ꝛ ſm istos tam apli q̄ alij credētes habue runt in illis rebus simplicē facti vsum: erāt ta men cōia aplis ꝛ aliis: ꝗa oēs habebant licitā

De primo

Obiectio.

Responsio.

potestatē sustentandi se de bonis illi: sed ordi natio illoz̄ erat qui habebāt illa bona diuide re. Alij dicūt ꝙ illa bona erāt cōmunia aplis et aliis quo ad aliquale dn̄ium: quo aliqs no mine totius cōmunitatis poterat habere po testatez ꝓ eis in iudicio litigādi: ꝛ tūc aposto li habebāt simplicē vsum facti in hmōi rebus ꝓpter carentiā omis iuris in eis qđ esset ꝓ prium cuicūq; apostolo vel toti collegio apo stoloz̄ nō ꝓpter carentiā omnis iuris com munis eoz̄ collegio spāli etiā aliis: quēadmo dum dicūt de fratribus minoribus ꝙ dicūtur habere in rebus quibus vtunť simplicē facti vsum ꝓpter carentiā ois iuris ꝓpij sibi vl eo rum collegio: nō ꝓpter carentiā omnis iuris cōmunis sibi ꝛ aliis fidelibus vniuersis: quia illi iuri cōmuni toti vniuersitati fideliuz non est licitū alicui fideli renūtiare. ꝛ illud ius cō mune dicūt oīs fideles habere in bonis ec clesie que data sunt ꝓ cōmuni vtilitate oīm x̄pianoz̄ vt sez quibuscūq; x̄pianis in casu per bona eccl̄ie succurrat. dispensatio tamen bonoz̄ illoz̄ ad succurrendū indigētiis fi delium ꝑlatis ecclesie est cōmissa: quib⁹ etiaz datum est tale ius in eis: ꝙ dispensationē pre dictam et res easdē possunt in iudicio defen dere ac etiaz vendicare: et oīm tale ius abdi cant fratres minores ꝛ nō ꝑmū: ꝛz istos. Alij dicūt ꝙ illa bona cōmunia de quib⁹ fit mētio act. ij. ꝛ. iiij erāt cōmunia apostolis quo ad li citā potestatē ſm ordinationē illoz̄ ad quos distributio ptinebat de ipis suas indigētias releuādi: sed quo ad aliquale dn̄iuz quo pote rant defendi in iudicio ꝛ vendicari erant cō munia solūmodo credētibus illis qui abdica tionem omnis dn̄ij: sicut apostoli nequaq̄ vo uerant: ꝛ ita ſm istos apostoli nullum dn̄ium nec etiam aliquod ius quo valerēt in iudicio litigare babuerūt in ꝑdictis bonis: ꝑ bēbant in eis simplicē facti vsum p carentiā ois iuris quo valerēt in iudicio litigare: sic etiā dicunt de fratribus minoribus ꝙ renūciauerūt oīm iuri cōmuni sibi ꝛ quibuscūq; aliis quo valeāt in iudicio litigare nomine cuiuscūq; cōmuni tatis. Secūdo dicunt isti impugnatores ꝙ iste impugnatus intentū suum sufficiēter mi nime probat. Ad cuius intellectū dicunt esse sciendu ꝙ ipe intendit ꝓbare ꝙ apostoli ba buerunt verum dominiū ꝓprium sibi et aliis in bonis illis. et q̄uis hoc videat prima facie appellanti minime obuiare. nisi intelligatur de dn̄io pleno ꝛ libero: tamen dicunt ꝙ rōes sue hoc nō concludūt: et hoc de omnibus ꝓ bant vnico modo sic. Ratiōes quibus argue retur a magis cōmuni ad minus cōmune sine

De secūdo prin cipali

distributione peccant p fallaciā consequētis Aliqua autē esse cōmunia aliquibus est magis cōmune q̄ esse cōmunia quo ad dīnum. cū igitur ratōnes sue solūmodo ꝓbant q̄ bona illa erāt cōmunia apostolis ⁊ alijs: si exclusione ꝓbata velit inferre q̄ erant cōmunia quo ad dominiū committet fallaciā cōsequētis. Rñdendo igitur ad omnes rationes concedunt q̄ illa erāt cōmunia apostolis ⁊ alijs: sed ex hō sequit q̄ erant cōmunia quo ad dominiū. Nam et si conclusio esset vera: tamē in forma arguēdi esset fallacia consequētis. specialius vero de eisdē rōnibus patebit super litteraz.

De tertio pūcto principali.

Tertio isti manifestare nitunt̄ q̄ ille ad ꝓpositam questionē ſm intentionē querentiū non respondet. Ad cuius euidentiaz dicunt esse sciendū q̄ non est intellectus questionis, an apostoli per vnam horā vel per vnam diē post missionē spūs sancti habuerunt rerū dominiuz. sed an apostoli toto tempore post missionem spūs sancti habuerūt temporaliuz rerum dominiū et quale. Scōm istum autē illa cōmunio de qua fit mētio act. ij. ⁊. iiij. non durauit per vnam diem. Nam nō est ꝓbabile q̄ tota ista cōmunitas per totam vnam diez naturalem integraz abstinuerit ab omni cibo ⁊ potu. Prima ergo die naturali qua cepit dicta cōmunio aliqui comederunt et biberunt. ergo eadem die aliqua distributio cōmuniz extitit facta eis: sed ſm istum post distributionem factam quilibet fuit dominus ⁊ propietarius portionis sibi assignate. ergo ꝑma die cessauit illa cōmunio ſm istum. Ipe autez nō respondet ad ꝓpositam questionē nisi p tempore quo omnia fuerunt cōmunia. ergo nō respondet ad ꝓpositam questionem nisi p vna hora vel saltem nisi pro vna die integra naturali. et ita nec pro tempore precedenti illā cōmunionem sequenti missionē sancti spiritus. nec pro toto tempore sequenti diem illam in quo ſm istum fuit dicta cōmunio. respondet ad propositam questionē. verum quia licz hic non respondeat ad questionem propositam: pro toto tempore sequenti diem illam in qua ſm eum fuit dicta cōmunio. quia tamen ex dictis suis hic ⁊ alibi in multis locis precedentibus intentio sua quātum ad questionez predictam pro toto tempore sequēti diem illam i quo facta fuit dicta cōmunio patenter appareat. ideo isti impugnatores ipsum aliqualiter prosequūtur dicentes q̄ intendit asserere: q̄ apostoli toto tempore sequēti diem illā i qua ſm istum fuit facta dicta cōmunio habuerūt rerum temporaliū propietatē et dominiū in speciali: ita q̄ quilibet eorum vere fuit ꝓprietarius: ⁊ dominus temporaliū rerū. Istā autē opinionē isti impugnatores q̄tum ad duo sat agunt reprobare. Primo enī ostendunt q̄ dicta cōmunio nō soluz vna die: sed tēpore multo durauit. Ex quo concludūt istum errare: cū prius dixit: q̄ quilibz post distributionē factā fuit propietarius ⁊ domin⁹ portionis sibi assignate. Secundo ostendūt q̄ apostoli toto tēpore post missionē spiritus sancti caruerūt oi propietate ⁊ dominio temporaliū rerum: saltem q̄ esset alicui apostolo propriū vel etiā toti collegio apostoloz. licet prius etiam caruerint tali dominio. Primuz scilicet q̄ illa cōio de qua Actuū. ij. ⁊. iiij. fit mētio nō durauerit vna hora: vel vna die tm̄modo: declarare nitūtur. licet vt dicunt ex hijs que dicta sunt supra capō. ix. pateat euidenter. Declarāt autem sic religiōes monachoz ad imitationez cōitatis illoz credentiuz: de quibus fit in actibus mētio sunt institute. sed cōio bonoz tēporaliuz q̄ est inter monachos non durat vna die tm̄mō ergo nec illa cōio durauit tm̄mō vna die. Secundum scilicet q̄ apostoli toto tempore post missionem spiritus sancti caruerint dominio ⁊ propietate oim temporaliū: dicunt ex supradictis aperte patere. et tamē hic alique rationes eorum ad idem inserenē. Est autē prima ratio talis. Apostoli toto tempore postq̄ fuerūt a xp̄o sufficienē instructi: illud q̄tuz ad contemptū temporaliū seruauerūt: quod erat eis melius: ⁊ alijs vtilius: sed propietatē oim temporaliuz abdicare oi tempore fuit apostolis melius: ⁊ proximis suis vtilius: ergo omni tempore postq̄ adheserūt toto corde doctrine xp̄i: talē abdicationē propietatis oim seruauerūt. Maior est manifesta: q̄a aliter apli fuissent de nūero illoz de q̄b⁹ dr. Matth. vij. Dis q̄ audit verba mea hec: ⁊ non facit ea similis erit viro stulto ⁊c. Minor auctoritatibus sanctoz aperte ꝓbatur. Ait enī Ambro. in libro de officijs. Officiū omē aut mediū aut perfectū est. ⁊ infra Non homicidiū facies: nō adulterabis: hec media sunt officia: quib⁹ aliquid deest. ideo sequit̄. Si vis perfectus esse vade ⁊ vende oia que habes ⁊ da pauperibus ⁊ sequere me. Hoc est igitur perfectū officiuz quod greci cacoyhā vocāt: quo corrigūtur oia que alios poterāt lapsus habere. Ex quibus verbis patet q̄ vendere omia ⁊ dare pauperibus q̄ō sine abdicatiōe propietatis oim fieri nequit: ⁊ sequi xp̄m est officiū quo omia corrigūtur. et p cōsequēs est melius: qō Augustin⁹ in libro de bono coniugali testatur expresse dicens. Bonū erat: quod faciebāt qui de substātia sua xp̄o: ⁊ ei⁹ discipulis ministrabāt, sed

In ista ꝑte ipugnatores ad reprobationē ipugnari duo ostēdere conātur.

Declaratio ꝑmi.

Deductio scōi.

Prima ratio.

melius qui oēm substantiā dimiserūt: vt xpm dnm expeditiores sequerent. His concordat bernardus super illud Matth. Ecce nos reliquimus omnia qui ait: optime 7 nō ad insipientiā tibi. Nam et mūdus transit 7 cōcupiscentia eius et relinquere. hec magis expedit q̄ ab eis reliqui. Ex his aliisq; q̄ pluribus bñ aperte q̄ melius est ꝓprietatez oim abdicare q̄ aliorum dominiū retinere. ergo et apostoli talem abdicationē vsq; ad finem vite sue seruauerunt. Scda ratio

Scēda ratio est hec. Apostoli vsq; ad finem vite sue aplicū fastigium nullatenus dimiserunt: sed oim abdicare dnium et ꝓprietatē est aplicū fastigium. ergo apostoli talem abdicationē vsq; ad finem vite presentis minime dimiserūt. Maior est euidēs. quia si apostoli apostolicū dimisissent fastigium nō fuissent apostoli appellādi nec ꝓfecissent: sed enormiter defecissent. Minor euidēter habetur per auctoritates hieronymi ad demetriadē 7 ebidiaz supra. ix. c. allegatas. Tertia ratio

Tertia rō est hec. Apostoli qui vsq; ad finez vite sue debuerunt predicare euangelicā veritatē nulla tenus debuerūt verbo vl facto innuere: q̄ cā lucri non causa boim predicarēt: sed si habuissent ꝓpetatem auri vel argenti aut aliarū rerum temporaliū innuissent facto: q̄ causa lucri non hominū predicassent. teste rabano qui super illud matth. Nolite possidere aurū 7c. Ait. Conuenienter hec precepit euāgelizatoribus veritatis quibus ante dixerat. Gratis accepistis gratis date. Si em̄ sic predicāt vt precium non accipiāt. superflua est auri et argenti nūmorum possessio. Nam si habuissent aurum vel argentum videretur nō causa hominum: sed causa lucri predicare. ergo apostoli neq; aurum neq; argētum: et eadem ratōne neq; ꝓprietatem quarūcunq; reruz debuerūt

Quarta ratio

Quarta ratio est bec. apostoli vsq; ad finē vite sue paupertatem euangelicā seruauerūt. alioqn mittentes manum ad aratrū retro aspexissent: sed paupertas euangelica abdicationē ꝓpetatis oim rerum includit: vt supra. c. xxij. est ostensuz. ergo talem abdicationez vsq; in finem vite sue apostoli seruauerūt.

Quita ratio

Quita ratio est bec. illi qui vsq; ad finem vite sue nulla superflua quesierunt vsq; ad finē vite sue ꝓprietatē rerum temporalium minime habuerūt: quia proprietas temporaliū est inter superflua computanda: sicut ostēsum est prius: sed apostoli vsq; ad finem vite sue nulla superflua quesierūt. teste beda qui super illud Marci. vi. precepit eis, ne quid tollerent 7c. Ait. ita apostolis loquebat: vt securi nō possiderēt neq; portarēt bec vite necessaria: nec magna: nec mīma: ideo posuit: nō virgā: ostendēs a fidelibus oia deberi ministris suis nulla supflua querētibus. Ex q̄bus verbis patet q̄ ministri xpi nulla querere debuerūt supflua: quod potissime de aplis habuit veritatē: q̄ apli vsq; ad finē vite sue nulla supflua quesierūt: ergo ꝓprietatē temporaliū vsq; ad finē vite sue mime habuerūt.

Obiectio.

Sed forte dicet aliquis q̄ ꝑm hanc rationē null? vnq̄ fuit pfectus minister xpi: qui habuit tēporaliuz ꝓprietatē.

Responsio

Ad hoc dicūt isti q̄ habere ꝓprietatē tēporaliū tm̄modo amore dei: vel pro vtilitate proximoꝝ nō reddit aliquē impfectuz. Unde etiā reges aliqui qui solūmodo pro bono cōi ad honorē dei ꝓprietatez regnoꝝ 7 dominiū tenuerūt, ꝓpter hoc nullaten? imperfecti fuerunt: sed de apostolis nulla causa apparet: quare debuerūt tēporaliū ꝓprietatē habere: 7 multe ratiōes cogētes patēt: quare expediēs fuit eis 7 alijs oim ꝓprietatē relinquere ergo ipi mime pfectissimi ministri xpi fuissent si proprietatē temporaliū habuissent.

Sexta ratio.

Sexta ratio est bec. Apli vsq; ad finē vite sue pfectionis consiliū seruauerunt: quia nulla fuit ratio quare debuerūt pfectionis cōsiliuz nō seruare sed omia abdicare quo ad dnium 7 ꝓprietatē 7 solis necessarijs ꝓtentari est pfectionis cōsiliū. teste Bernardo qui ait. babet in euāgelio et pfectionis consiliū 7 remediū infirmitatis Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra bec pfectio est: si quidez filius bois vbi caput reclinaret nō habebat: petro 7 iobāni nec aurū nec argentū erat: Paul? simplici victu vestituq; contētus bec ipa labore manuū acqrebat: ꝫ nō oēs capiūt verbū h: sicut nec cōsiliuz castitatis. Ex bijs verbis datur intelligi q̄ cōsiliū pfectionis est solū necessarijs ꝓtentari: q̄ apli vsq; ad finē vite sue: ex quo pfectiōis cōsiliū seruauerūt: solū necessarijs ꝓtenti fuerūt 7 p consequēs vsq; ad finē vite sue abdicationē ꝓprietatis oim seruauerūt.

Septima ratio.

Septimo sic. illā pfectionē vsq; ad finē vite sue apli seruauerūt quā exister̄tes in toto orbe peregrini tenuerūt. sed apli in toto orbe peregrini preceptū de nō possidēdis pecunia: calciamētis 7 hmōi: 7 eadem rōne consiliū de abdicāda ꝓprietate oim tenuerūt. teste Hieronimo ad Hieremiaz qui ait. Apli toto orbe pegrini nō es in zona: non virgā in manu: nō caligas habuere in pedib? ergo apli vsq; ad finē vite sue abdicationē ꝓprietatis oim possederūt.

Octaua ratio.

Octauo sic. qui sine ratione cogente abdicat oim temporaliū proprietatē ꝓpter deum nō est perfectus. Hoc ex verbis rabani super illud euangelij. Si vis pfectus esse 7c. colligitur euidēt. ait em̄ in po-

testate nostra est vtruz velimus esse perfecti tamen quicūqz pfectus esse voluerit debet vē dere que habet ⁊ nō ex parte vēdere: sicut ana nias et saphira: sed totum. ⁊ sic preparare sibi xp̄m in regno celoꝝ: nec hoc ad pfectionē suf ficit nisi saluatorē sequat. Ex his habet aper te q̄ qui vult esse pfectus debet proprietatez oīm abdicare: quod debēt intelligi nisi habe at rationez mouētē quare sibi aut alijs vel ppt̄ honorem dei aut vtilitatē cōmunez vel alias rationem sufficientē non expedit ꝓprietatez oīm abdicare: sicut in multis diuitibus regi bus et alijs tam in veteri q̄ in nouo testamen to apparuit: sed apostoli fuerūt pfecti ⁊ nulla ratio cogens mouit eos ad non abdicandum oīm ꝓprietatem. ergo ꝓprietatem oīm abdi carūt. Sed forte dicet aliquis q̄ ratio cogē poterat eos mouere ad retinendū aliquā ali quarum reruz ꝓprietatē. s. ppter elemosinas faciēdas ⁊ bona temporalia ꝓ bono cōmuni vtiliter dispēsanda. Sed ratio h̄ nō conclu dit: quia circa oratione et p̄dicationem euan gelij fuerunt vtilius occupati ppter quod eti am absqz dominio et p̄petate bona cōmunia renuerunt dispensare. vt habetur act̄. vi. vbi conuocata multitudine discipulorꝝ dixerunt apostoli. Non est equū derelinquere nos ver bum dei et ministrare mensis. considerate ergo frēs viros ex vobis boni testimonij. vij. plēos spū sancto ⁊ sapiētia quos cōstituamus super hoc opus. nos vero oratioi et ministerio vbi instantes erimus. Ex his verbis datur intel ligi q̄ apostoli etiā circa cōmunia dispensan da occupari nolebant: et ita nulla poterant ratione vigenti moueri ad ꝓprietatez tempo ralium retinēdam. Nono sic. Apostoli statuz tutissimuz respectu temporaliū elegerūt: sed status nec amantiū nec habentiū quo ad do miniū temporalia tutissimus est: ⁊ tutior alijs statibus. teste rabano sup illud enangelij. Si vis pfectus esse: qui ait inter pecunias habe re: et pecunias amare: nōnulla distantia est. Multi cū habētes nō amant. multi non ha bentes amāt. Item alij habent et amāt. Alij nec habere nec amare se diuitias seculi gau dent quoꝝ tutior status est cum aplo dicētiū Mihi crucifixus est mūdus: et ego mundo. Ex q̄bus verbis patet q̄ nec habere nec ama re diuitias. et eadem rōne nec habere quo ad ꝓprietatem nec amare quecūqz tēporalia est status tutissimus. ergo illū statū apostoli ele gerunt et ita nulla tēporalia habuerūt: quod debet intelligi q̄tum ad dominiuz seu ꝓprietatē. Decimo sic. qui ad finē vite sue minimi extite runt vsqz ad finē vite sue nihil penitus habu

erunt quo ad dominium seu ꝓprietatem h̄ ex glo sa sup illud matth̄. qui potum dederit vni ex minimis istis ⁊c. cuidēter colligit. ait em mi nimi sunt qui nihil penitus habent in h̄ mun do: quod debet intelligi quo ad dominiuz seu pro prietatem: quia q̄tum ad vsum facti vel con sumptionē p̄m modum istius loquēdi omnes aliquid habent. sed apostoli vsqz ad finē vite sue minimi extiterūt. ergo vsqz ad finē vite sue penitus nihil habuerūt quo ad dominiuz seu ꝓprietatē. Sed forte dicet aliquis q̄ glosa i telligit de istis qui nihil penitus habēt p inordinatum amorē nō de illis q̄ absqz inordina to amore aliquid habēt quo ad dominium seu p prietatem. sicut nec de illis qui aliquid habēt q̄tum ad vsum. sed ad hec facilr p̄ cedentia respondet. Nam verū est p̄m istos q̄ nō repu gnat formaliter mimo sicut nec pfecto habe re aliquid quo ad dominium seu ꝓprietatē. q̄ po test aliquis esse mimus et pfectus. Iz ex causa vigente ppter deum retineat temporaliū pro prietatē. sed si habet dominium temporaliū absqz causa vigente ppter deum nō est inter perfe ctos ⁊ mimos computādus. Apostoli autem nō habuerūt cām vigentē quare debuerīt tem poralia quo ad dominiuz retinere. immo ex causa vigente. s. ppter cōtemptū mūdi pfectissime ondēdū q̄ tunc erat necessariū debuerūt oīs temporaliū ꝓprietatez abijcere: nec aliter ipi mimi extitissent. Undecimo sic. Apostoli vsqz ad finē vite sue occasiones peccatorum ⁊ pericula spiritualia quantum licuit saluis bo nore dei et vtilitate proximorum studuere vi tare: sed possessio quarūcūqz rerum tempora lium quo ad dominium ⁊ ꝓprietatem est peccādi occasio spūale periculū habens annexū. ergo possessionem temporaliū quo ad dominium seu p prietatem q̄tum licuit saluis bonore dei et p ximorum vtilitate vitarūt. Non solum autem licuit: sed etiā extitit ad bonorē dei ⁊ proximo rum vtilitati fuit expediēs omniū temporali um ꝓprietatem relinquere. ergo apostoli vsqz ad finem vite sue ꝓprietatem oīm temporali um abiecerūt. Dic esset probandū q̄ tempo ralia quo ad dominiū possidere ē peccādi oc casio. spūale periculum habens annexum: sed sufficienter ꝓbatum est supra ca. lxxv. dicunt ergo isti propter ratiōes istas ⁊ alias multas q̄ apostoli a tempore assumptionis eorum ad apostola: um vsqz ad finē vite sue ꝓprietatem oīm temporaliū abiecerūt tam in spāli q̄ etiā in cōmuni: quia ad possidendum temporalia: vel in speciali vel in cōmuni appropriando. s. aliqua temporalia eorum collegio moueri ex causa vigente non poterant: quia de tali do-

Obiectio

Responsio

Nona ratio

Decima ratio

Obiectio.

Reiectio

Undecima ratio

mínio seu propꝛietate: nec ipsis nec alijs spiri tualis vtilitas accreuisset: sed potius decre uisset. quia et ipsi nequaq̃ mundi contemptū perfectissime ostendissent: ⁊ alij ad suspican duz q̃ non perfecte mundum contemnerent occasionem aliquam habuissent. ⌊Et quia iste hereticus. ⌋Dicit isti q̃ doctoꝛe catholi cum pro defensione fidei christiane se viriliter opponente appellat hereticum in sue anime dānatione perpetuā. ⌊Dicit q̃ illa cōia intelligit de turba discipuloꝛ inter quos erant omia cōia: que habebāt nō de aplis. ⌋Hoc nō dicit: imo dicit q̃ ista cōia intelligit de aplis. ⌊Qui nihil habebāt in tpalibus nec in ꝓpꝛio nec in cōi ⌋Hoc habet vnū sensum verū scd̄m appellantē. s. q̃ nihil tempale erat propꝛiū alicuius apli: nec totius collegij specialis apl̄oꝛ quod etiā veritatē habuit ꝑm istū: quādo illa bona erāt cōia ⌊nisi tm̄ in rebus vsu ꝓsumptibilibus simplicē vsum facti ⌋Hoc ꝑm appellā tem est verū sine exclusiōe intelligēdo simplicem vsum facti: per carentiā ois iuris: quo valuissent apostoli noie propꝛio: vel etiā noie collegij apl̄oꝛ pro rebus temporalib⁹ in iudicio litigare. Verūtamen in multis alijs rebus q̃ in rebus vsu consumptibilib⁹ habuerūt simplicē facti vsum. sepe enī domib⁹ ⁊ alijs reb⁹ nō consumptibilib⁹ vsu vtebant̄ ⌊Dicim⁹ q̃ hoc dicē do. ⌋Dic sicut prius appellāti falsuz imponit quia nō dicit q̃ illa nō erant cōia apostoli set alijs. ⌊Apostolos a credentiū nūero euidēter excludit ⌋Quis hoc falsum sit ꝑm istos: tamē dicunt q̃ si iste in theologia fuisset instruct⁹ ⁊ dictū Augustini dicētis ⁊ declarātis per plura exēpla q̃ sepe in scripturis diuinis idez nomen quādoq̃ accipitur generaliter: ⁊ quandoq̃ particulariter: seu specialiter intellexisset: nō haberet pro magno inconueniēti: q̃ hoc nomē credētes diceret accipi aliquādo pticulariter seu specialiter pro alijs credētibus ab apostolis: quēadmodū etiā ꝑm iura hoc nomen ꝓsuetudo. Aliquando accipit cōiter ꝓ iure scripto ⁊ non scripto. Aliquādo particulariter pro iure nō scripto tm̄. ⌊Si aplis nō erant cōia. ⌋Hoc nō dixit appellans ⌊Sicut ipsi int̄ credentes principaliores erant: sic eis omia cōia principaliter existebant. ⌋Hoc potest concedi q̃tuz ad dignitatē habēdi modo sibi conuenienti. q̃ magis digni erāt illis cōibus ad suas indigētias relcuādas de illis: q̃ alij q̃tuz autē ad ꝑn cipaliorē habendi modū: quo ad dominiuz nō continet veritatē. ⌊Sicut principalioribus. ⌋Quo ad auctoritatē in spiritualibus ⁊ sanctitatē. ⌋pecunie agroꝝ: ⁊ domoꝝ venditoꝝ ātepedes apostoloꝝ ponebant̄. ⌋Ut scilicet exꝑmerent quid de eis fieri vellent: quia alij parti erant apostoloꝝ parere in omibus voluntati. ⁊ ideo ipi apostoli non tangebant pecuniā nec portabant: sicut ibi glosa aperte insinuat sed quomodo deberēt distribui pecunie indicabāt ⌊Apostoli cozūq̃ discipuli vna nobiscū et vobiscum cōmunem vitam duxerunt. ⌋Ex hoc patet q̃ illa non erant cōmunia per vnaz horam vel vnam diem tantummodo: sed per multos dies: quia cōmunez vitam ducere nō est tm̄ cōia diuidere: sed de cōibus viuere hoc est vitā suā de cōib⁹ sustētare ⌊Omia nob erāt cōia ⌋q̃ ꝑ illa bōa oiz debuerī idigētie subleuari ⌊vbi sat̄ clare mōstrat̄ q̃ apli ⁊ eoꝝ discipuli illa q̃ hēbāt ⌋quo ad vsū q̃tū ad aplos vl̄ quo ad dñiū q̃tū ad quosdā alios discipl̄os et discipulas ⌊cōicauerī iudeis ꝓuersis hierosolymis ⌊vt ꝑ ipa illoꝝ indigētijs subueniretur si opꝛtuisset ⁊ ecōtra ⌊b̄ male dz intelligēdo q̃ cōicauerint oia q̃ an̄ cōuersionē habuerūt: q̃ immobilia sua nō cōicauerī: ꝓ vendiderunt et pꝛeciū aliquo modo cōicauerūt: hoc ē ordinauerūt vt ꝑ pꝛecium indigētijs oim occurreret: ꝓut esset decens et possibile ⌊vñ hieronymus ⁊c. ⌋Auctoꝛitas hieronymi tm̄mō ꝓbat q̃ monachi imitant̄ ꝓmitiuā ecclīaz: ꝓ non ꝑ bat q̃ ad pfectionē aplice pauꝛtat̄ attingāt et ideo non est ad ꝓpositū quod iste intendit Sicut em̄ superius ca. xvij. ostensum est mlti imitant̄ paupertatē xp̄i et apostoloꝝ eius: q̃ tamen ad pfectionē eiusdē in sūmo gradu nō attingūt: vt patet de bis qui ꝓfitent̄ regulaz beati augustini: et de monachis habentibus possessionū in cōmuni ꝓpꝛietatē. q̃ in b̄ vitaz xp̄i et aplorū imitant̄ q̃ abdicauerūt rerū domiñū in spāli. sed in hoc ab eius pfectōe deficiūt q̃ in cōi ꝓpꝛietatē et dñium retinuerunt. quapꝛopt̄ ad pfectionē ꝑmoꝝ credentiū q̃tū ad altissimā pauꝛtatē: n attigerī ⌊Añ illā cōmunionē habere poterāt apostoli ⁊c. ⌋verus est q̃ habere poterant quo ad vsum ꝑ nō quo ad dñium ꝓpꝛium alicui apostolo vel collegio apostoloꝝ

Quarta ps istiꝰ tap̄. ꝓcedit ad litere explanatōez

Cap. CVII

Cap. xvij.

Cap. CVII Prima ps istius capli recitat cōse quētē textus particulam.

Vantū autez ad q cōuersos ex gētib⁹ nō videt̄ q̃ ipsi sibi inuicē ⁊ alijs credētibus communicauerit sua: immo videtur q̃ ipsa sibi retinuerint ꝓpꝛia sicut pꝛius. vt ꝓbatur de cozi thꝫs. i. ad cozinthꝫ. vltimo. vbi dicit sic. De collectis aūt que fiūt in sanctos sicut ordinaui i ecclesijs galathie: ita et vos facite per vnam sabbati. vnusquisq̃ vestrum apud se reponat recōdens quod ei bene placuerit. Jtē ad phi lipp̄. iij. Apostolus philippensibus sic dixit.

Scitis autem et vos philippēses q̄ in prīcipio euāgelij quādo ꝓfectus fuz a macedonia in ratione dati et accepti nulla mihi cōmuni cauit ecclesia nisi vni soli. qz thessalonicam. semel z bis in vsum misistis mihi. z sequit Repletus sum acceptis ab epaphrodito que misistis in odorē suauitatis. Item act. xi. legitur q̄ cum Achabus ꝓpheta in antiochia in presentia barnabe apli z sauli significasset p ips fame magnā futurā in vniuerso orbe terrarū: q̄ facta ē sub claudio: discipuli put quisq; habebat ꝓposuerunt singuli misterium mittere habitātibus in iudea fratribus quod et fecerunt mittētes ad seniores p manus barnabe et sauli. Et hoc est qđ augustin⁹. iij: de doctrina xp̄iana dicit exp̄esse: sic dicens. Tam capaces extiterūt spūs sancti qui p̄mo ex iudeis crediderunt: ex quibus facta est p̄ma ecclia hierosolymitana vt z omnia sua vēderēt eoz q̄ precium indigētibus distribuendū añ apostoloꝝ pedes ponerēt seq; totos dedicarēt deo tanq̄ templū nouū in oronibus z fractōe panis spūalis z corporalis. que ꝑus veteri tēplo seruiebāt. quod nullas ecclias gentiuz fecisse scriptū est: quia nō tam ꝓpe erant que simulacra manu facta deos habebāt. Ex quo intelligim⁹ magnā vtilitatē fuisse iudeos sub lege tanq̄ sub pedagogo custoditos vt signa q̄ tpaliter eis carnaliter seruiētib⁹ erant imposita ad vnius dei cui⁹tus qui fecit celū z terram opinionē obseruādā religarēt

Scōa ps isti⁹ capli declarans textū cōstitutiōis.

Hic prosequit secūdū

Tertia ps istius capituli ipugnat predicta

membrū secūde distinctiōis ꝓposite supra. c. ciij. ostendēs q̄ gentiles nō cōmunicauerunt sibi inuicē omia que habebāt. quod quattuor auctoritatibus ꝓbare conat. Sed dicūt isti impugnatores q̄ hic nihil est penitus ad ꝓpositam questionē: nisi per hoc intēdat ꝓbare q̄ si gētes cōuerse ꝓpriū retinebāt. etiā apostoli cōuersantes inter gētes ꝓpriuz possidebāt Nam questio ꝓposita nō est de gētilibus: sed de apostolis an dīnium rerum habuerint. Ōndere ergo q̄ gentes nō dimiserūt ꝓpriū: nihil est ad questionē nisi velit ex hoc cōcludere q̄ apostoli quādo conuersabant cum gētibus ꝓpriū habuerūt. sed illa ꝓbatio nulla ē quia sepe homines diuersoꝝ statuz insimul

Quarta ps capli ad lām ꝓcedit.

conuersant. sicut layci et clerici z nōnunq̄ et religiosi z seculares. [Non videt q̄ ipi sibi inuicem et alijs credētibus cōmunicauerit sua] Istud veritatē videtur habere de cōunitate quacūq; gentiliū in principio fue conuersionis. postea tamen in alexandria sub marco nōnulli cōmunez vitam duxerūt [immo videtur q̄ ipsi retinuerunt sibi ꝓpria sicut prius] verum est in principio cōuersionis fue. [sicut ordinauit galathie] non tanq̄ dominus rerum ipoꝝ. sed sicut pater et doctor cui spōte parebant [in vsum misistis mihi] non in dīnium quia apostoli non querebant nisi in vsum nō in dominiū rerum [acceptis] ad vtendū non ad ꝓprietatem habendā [per manus barnabe et sauli] non q̄ ipi portarent pecuniam. q̄uis in tali necessitate licuisset p̄sertim cum vt videtur non fuerint tūc apostoli. sed dimiserunt per manus barnabe et sauli. q̄ illi qui portabant erant in societate eorum quib⁹ nō licuit aliq̄d facere de elemosina missa nisi fm dispositionez barnabe et sauli [vt omnia sua venderent] Ex hoc patet fm augustinum. q̄ iudei illi conuersi vendiderūt possessiones suas et nusq̄ inuenitur q̄ vendiderint nomine cōmunitatis: quare nō est dicendum q̄ possessiones suas cōmunitati dederunt sed preciuz iparuz [qđ nullas ecclesias gentiū fecisse scriptū est] nec in scriptura diuina nec in scripturis alijs reperitur: q̄ aliqua tota ecclesia gentium statim post conuersionē suā vel etiā cito post: hoc fecerit tamen aliqui de ecclesia gēti um hoc fecerunt. Cap. Cviij.

Cap. CVIII Prima ps istius capituli recitat alia pre textus cōstitutionis.

Ertio vidēdū est

t vtrum pro rebus quas habuerunt apostoli licet non legant litigasse pro ipis eis licuerit litigare. et q̄ non licuerit dicit hereticus iste: ad quod probandū induc it Matth. xix. vbi petrus pro se et alijs apostolis domio dixit. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Ex quo hī fm catholicos doctores vt dicit q̄ apostoli reliquerunt ius agendi in iudicio qđ non stat cuz tali perfectione supererogatōis que implicat ad peccatum: sicut probat fm eum apostolus pme ad corinth. vi. dicēs. Jam quidem omnino delictum est in vobis: quia iudicia habetis iter vos. et ideo christus vt dicit inūxit perfectis vt nō litigēt in iudicio Matth. vi. et Luc. vi. dicēs q̄ illa tm intelligant perfectis inūcta et similiter illud apli pme corinth. vi.

Scōa ps istius capli declarans textuz cōstitutiōis.

Viso secundū istuz q̄

apostoli postq̄ fuerunt ad apostolatuz assumpti habuerunt temporalium rerum dominiū aliquando in speciali et aliquādo in cōmuni. Dic inquirit an apostolis licuit p rebus temporalibus litigare. Et diuidit in duas partes quia primo improbat circa hanc questionem assertionem appellātis. Secūdo suam ponit assertionem. Secunda ibi. cum ergo queritur

Opis nona gñta dierũ

Tertia pars istius capituli ꝓbãs adducta per constitutionẽ.

Prima auctoritas

Secda auctoritas

Tertia auctas.

Cap. CIX. Prima ps istius capli recitat cõsequẽtẽ textus particulam.

Prima ī duas: quia primo recitat assertionẽ appellantis secundo ipaꝫ impugnare conat. secũda in parte immediate sequẽti ibi. In q̃bus iste hereticꝰ mẽtit. Primo ergo ꝓponẽs questionem vtrum apostolis licuit ꝓ temꝓoralibus litigare dicit q̃ appellans tenet q̃ non. fundans se in tribꝰ auctoritatibꝰ scripture diuine sicut patet in littera. Ecce nos reliquimus omnia. scz que nõ sunt necessaria ad vite sustentationẽ ⁊ officij nostri executionem hmõi autẽ est ius agendi in iudicio: ergo tale ius apostoli reliquerũt. quod non stat cuꝫ tali perfectione superogationis. licet ius agendi in iudicio stet cum pfectione essentiali ⁊ ꝓmaria ac principali scz cum caritate. quia scz potest quis stante caritate pfecta retinere vl ius agendi recipere in iudicio quẽadmodum sancti patres multi recipiẽdo dispensationẽ bonorum ecclesie receperũt etiam ius agẽdi in iudicio solũmodo ꝓpter deum ⁊ bonũ commune retinuerũt. Tamen tale ius agendi i iudicio non stat cum pfectione secũdaria que ẽ abdicatio omnis ꝓprietat̃ ⁊ iuris agẽdi. quẽadmodũ castitas cõiugalis stat cũ caritate pfecta: ꝓpter quod Augustinꝰ non prefert celibatum Johãnis baptiste cõiugio abrahe: nõ stat tamẽ cũ ꝰginitate. que implicat ad peccatum. vellet dicere quod implicat ad pctm̃: quia nõ talis pfectio superogatõis: ꝫ ius agẽdi implicat ad pctm̃. Jam quidẽ omino delictum est in vobis: q̃ iudicia habetis. Jsta est secũda auctoritas in qua fundat se appellãs: de qua posterius differet̃. Christus iniunxit pfectis vt nõ litigẽt in iudicio. Matth. v. et Luce. vi. de hoc etiã post tractabit̃. dicẽs q̃ illa tm̃ intelligant̃ pfectis iniũcta. hoc nõ dicit sic nude appellans: vt postea apparebit. Unde dicunt isti q̃ ille impugnatus sepe male et trũcate ac puerse dicta recitat appellãs

A quibus iste he

reticus mentit̃ apte: q̃ qñ in euangelijs ꝓdictis dñs nõ põt de pfectis itelligi ꝓut ipe sumit pfectos. Illos em̃ solos pfectos asserit: qui a se tpalium oiz ꝓperatez abdicarũt ⁊ dñium sibi. dũtaxat retẽto simplici vsu facti. Constat aũt q̃ illa ꝶba ei qui vult tecũ in iudicio contẽdere ⁊ tunicã tuã tollere dimitte ei et palliũ: posita Matth. v. ⁊ Luce vi. intelligunt̃ de his qui in ꝓprio temporalia obtinebãt. Loquit̃ em̃ illi dñs q̃ tunicã habebat ⁊ palliũ cum dixit ei. qui voluerit tunicaꝫ tuã tollere: dimitte ei ⁊ palliũ. sicꝫ patet q̃ ⁊ tunicã habebat ⁊ palliũ is cui loquebat̃. Preterea statim illi cui ꝓdicta iniũxerat sic precepit ibidem. Qui petit illa a te da ei: ⁊ volenti mutuare a te ne auertere. Ex q̃bus etiã patet q̃ habẽtibus tpalia est locutus cuꝫ dixerit q̃ det ei qui a se petit: quod nõ posset facere cuꝫ dare sit accipientis facere: nisi dñium quo ad tẽpalia obtineret: nõ etiã mutuare posset nisi eius qꝰ mutuaret esset dñs cũ in mutuo a mutuãte in eo qui mutuũ recipit rei mutuate sit dñium transferendum

Secda ps istius capituli declarãs textũ cõstitutionis

Recitata assertõne ap

pellantis. hic nitit̃ eam reprobare ostendendo videlicꝫ q̃ auctoritates quas adducit pro se Matth. v. et Luce. vi. ⁊ de apl̃o .i. corinth. vi. pro ipo non concludũt. ⁊ diuidit in duas partes: quia primo ostẽdit q̃ dicte auctoritates non faciunt ad ꝓpositũ appellãtis. secdo ipe exponit dictas auctoritates ꝫm mentẽ suam. Secũda ibi. ⁊ ideo dicendũ q̃ precepit illa. Prima in duas. quia ꝑmo conat ostẽdere q̃ verba illa. Qui vult tecũ in iudicio cõtẽdere ⁊c. posita Matth. v. ⁊ Luce. vi. appellans male intelligit. Secũdo probat q̃ male intelligit auctoritatẽ apostoli ꝑme Corinth. vi. secunda ibi. Jtẽ illud apostoli. Prima diuidit in quattuor. quia primo ostendit q̃ verba predicta nõ fuerũt dicta abdicãtibus oim ꝓprietatem: sicut appellans intelligit vt iste dicit. Secũdo ostendit q̃ nõ fuerũt dicta apostolis Tertio ostendit q̃ apostoli habuerũt ius agẽdi i iudicio. Quarto ostẽdit q̃ verba illa omnibus dicta fuerũt. Secũda ibi. Jtem ipe intelligit. Tertia ibi. Jtez attẽdat. Quarta ibi et q̃ verba p̃dicta. Jn ꝑma igit̃ parte ostẽdit q̃ illa ꝶba. qui vult tecum in iudicio contẽdere ⁊c. dicta fuerunt tm̃modo habẽtibus temporalia. quod ꝑmo ostendit ex ipsis ꝶbis: ꝗa loquitur illi qui habebat tunicam et pallium Secundo ibi. preterea statim. Probat idem per verba que sequunt̃ que diriguntur danti et mutuanti: sed dans et mutuans habent rerum dominiũ. ergo predicta verba solũmodo dicta fuerunt dominiũ rerum habẽtibꝰ. Sz isti impugnatores dicunt ipsuꝫ tripliciter in predictis deficere. Primo cum dicit q̃ verba predicta non fuerunt dicta perfectis accipiẽdo perfectos ꝓ illis qui omniũ temporaliuꝫ abdicant ꝓprietatem. Secundo dicunt q̃ falsum imponit appellanti: cum asserit appellantem illos solos vocare perfectos: qui omnium temporalium abdicant ꝓprietatem simplici vsu facti sibi retento. Tertio dicunt q̃ argumenta per que conclusionem suam probare conatur non concludunt. Ad euidentiam autem dicendoꝝ est ad memo

Tertia ps impugnat ꝓdicta ,ppter tres errores

riam reuocandum q̄ ſm iſtos talia vocabula meum: tuum: ſuū: habere: ipſius: eius ⁊ conſimilia in ſignificatione conueniētia multiplr accipiunt in ſcripturis. quia aliquādo important dominiū ⁊ p̄prietatē. Aliquādo important vſum facti. Aliquādo ius vtendi. Aliqñ cuſtodiā rei depoſite vel commiſſe. Aliquādo conſuetudinē habitādi vel alio modo vtēdi. Aliquādo originē et alijs modis quos nō eſt facile enūerare: accipi poſſūt. Iſta p̄ ſcripturas et modos loquēdi vulgares poſſent patēter oñdi. etiā aliquo modo p̄? fuit oſtēſus. Et iſto oſtendūt q̄ iſte errat dicendo q̄ ꝟba p̄dicta. qui vult tecū in iudicio contēdere ⁊c. Nō fuerūt dicta abdicātibus omnia temporalia quo ad dñium: ſed habētibus rerum dominiū Quia non magis debent nec poſſunt de iure retinere ſibi res quas habēt quo ad vſum p̄pietatem oim abdicātes contra voluntatē auferre volentiū q̄ habētes rerum dominiū cum nihil iuris vel minus iuris in bmōi reb? habere noſcant. ſed oim abdicātes dominiū licite poſſunt habere tunicā et palliū ac multas res alias temporales: quarū tn̄ nō habēt dñium: ergo nō magis poſſunt ſibi res bmōi retinere contra voluntatē auferre volētiū q̄ illi qui bmōi rerum habēt dñium. Si igit ſm conſiliū xp̄i habētes talium rerū dñium: non debent eas contra voluntatē auferre volētiū retinere: ſed dimittere. Multomagis qui nō habent niſi ſolū vſum bmōi rerum nō debent eas ꝓtra voluntatē auferre volentiū retinere ſed ſm conſiliū vel p̄ceptum xp̄i dimittere. Item ſi habētes res temporales quo ad vſū abſq; dñio nō debēt res ſuas dimittere: cū alius vult eas habere quēadmodū debent illi q̄ habēt rerū temporaliū p̄pietatē: ergo carentes p̄pietate debēt res ſuas defendere: quādo alij habentes p̄pietatē non debent res ſuas defendere: q̄ falſum eſt. Q̄ defendere res temporales cōtingit dupliciter vl̄ pro rebus in iudicio contēdendo vel per vim violētiam repellēdo: ſed carētes p̄pietate non debent res ſuas defendere in iudicio contendēdo: cū abſq; omni iure agendi ⁊ defendēdi null? valeat in iudicio litigare: ergo ſi carent oi iure i rebus quo valeant in iudicio litigare: non debent res ſuas defendere in iudicio contēdendo: nec debēt res ſuas defendere per vim violentiā repellēdo magis q̄ alij habētes p̄pietatem rerū: cuz eis nō plus pugnare liceat q̄ alijs p̄pietatē habentibus. ergo habētes tm̄ modo res: quo ad vſum nō debent magis res illas defendere q̄ habētes rerum p̄pietatē.

Primus error.

Duplr contingit defendere res temporales

Amplius nō minorē cōtemptū rerum temporalium debent oſtendere ⁊ habere carētes rerum p̄pietate q̄ habētes: ſed habētes propietatem rerum: ⁊ ipas tamen volētibus auferre dimittētes oſtendūt ſe res temporales contēnere: ergo multo fortius hec debēt facere nō habētes p̄pietatē rerū q̄bus vtunt̄ ſibi

Rurſus non magis debet vel teneturquis exigere vl̄ defendere illud: quod nequaq̄ ſibi debeā vel minus debeā q̄ alius illud qō ſibi debeā vel magis ſibi debeā. ſed res tempales nō ſunt debite carētibus omni iure in eis vel minus ſunt debite. vnde nullū habens ius in pallio: nō poteſt petere palliū tanq̄ debitum ſed de gratia ſolum. res aūt temporales ſunt debite illis qui p̄pietatem habēt in eis. ergo carentes p̄pietate et oi iure agēdi in iudicio nō debent: neq; magis exigere neq; magis defendere res temporales q̄ habētes p̄pietatē ergo ita tenent̄ dimittere ſicut alij. Itē eiſdē xp̄s dicit ꝟba illa. qui vult tecū in iudicio cōtendere ⁊c. quibus dicit nō reſtiſtere malo: ſ xp̄s nō dicit nō reſiſtere malo magis habentibus p̄pietatē temporaliū q̄ nō habētibus: q̄ nec illa verba qui vult tecum in iudicio contendere ⁊c. dixit plus habētibus p̄pietatem temporaliū q̄ non habētibus p̄pietatē. Dicunt igit iſti q̄ xp̄s verba p̄dicta omnibus dirigebat ſcz habētibus et nō habētibus p̄pietatem: vt hic ſit ſenſus. Qui vult tecū in iudicio contēdere ⁊ tunicā tuam ſiue ſit tua q̄tuz ad vſum tm̄: ſiue ſit tua q̄tum ad p̄pietatem tollere: dimitte ei ⁊ palliū: ſiue in pallio bēas vſum tm̄: ſiue etiā habeas dñium ⁊ p̄pietatē quādo aūt et quomodo hec ſic ſint implenda in ſequētibus declarabūt. Secūdo dicunt iſti q̄ ille impugnatus appellāti falſum impo nit cū aſſerit euz illos ſolos vocare pfectos qui oim temporaliū abdicant p̄pietatē ſimplicivſu facti retēto. Ad cuius euidentiā duo p̄mittunt: quorum primū eſt q̄ aliud eſt eſſe pfectum et aliud ē eſſe in ſtatu pfectōis. Multi em̄ ſunt in ſtatu pfectionis: qui tamen non ſunt pfecti: ſicut religioſi ⁊ plati ſunt in ſtatu perfectionis: et tamen multi eorum nō ſunt perfecti: immo ſunt ſceleratiſſimi. Multi etiam nō ſunt in ſtatu perfectionis: qui tamen nō ſunt perfecti perfectione eſſentiali ⁊ primaria que eſt caritas dei ſicut multi reges et alij diuites vtentes coniugio: et propietatem diuitiarum habentes fuerunt perfecti p̄pter caritatem perfectam in eis: et tamen nō fuerunt in ſtatu pfectiōis ſm q̄ cōit̄ de ſtatu pfectionis moderni loquunt̄. Secūdū q̄ iſti p̄mittūt eſt q̄ ſicut inter pfectos inueniūtur gradus: quia quidam ſunt pfecti quidam per

Cōcluſio p̄ma.

Deſcdo errore q̄ dicūt impugnati i ponere falſū appellāti ad cui? euidentiā duo p̄mittunt.

fectiores et quidam pfectissimi. ita inter status perfectionis reperiunt̃ gradus ꝯsimiles Aliam vero distinctionẽ de pfectiõe eẽntiali et secũdaria. ipi supponũt tanq̃ alibi declaratam. Ex his ad ꝓpositũ dicũt ꝙ appellãs nequaq̃ dicit ꝙ illi soli sunt pfecti qui oim temporaliuz abdicãt ꝓprietatẽ simplici vsu facti retento: nec etiã intẽdit ꝙ illi soli sunt i statu pfectõnis: sed intẽdit ꝙ multi alij sunt pfecti pfectione essentiali que caritas est et etiã mlti alij sunt in statu pfectiõis sed nõ in statu pfectissimo q̃tum ad euãgelicã paupertatem: q̃uis possint esse in statu pfectissimo q̃tũ ad aliquas alias conditões status perfectionis.

De tertio errore.

Tertio dicũt ipm deficere: quia argumẽta sua conclusionẽ suã quam intẽdit nõ concludunt: quod ꝓsequẽdo lr̃az apparebit [Quod in euãgelijs p̃dictis dr̃ nõ potest de perfectis intelligi] immo de illis potissime intelligit̃: quia illi qui omnia dimiserũt quo ad dñium ⁊ quo ad ꝓprietatem debẽt esse prompti ad dimittendum vsum extra necessitatẽ extremaz ex causa magis q̃ alij [prout ipe sumit perfectos.] etiam sumẽdo pfectos strictissime pro illis qui omnia dimiserãt retẽto simplici vsu facti: debent verba predicta principalr̃ de eis intelligi. [illos em̃ solos pfectos asserit qui a se tpaliuz ⁊c.] Dicũt isti ꝙ mentit̃ aperte: q̃a nusq̃ illos solos vocat pfectos: q̃uis illos solos dicat esse in statu pfectissime paupertat̃: ꝫ mltos dicit pfectos q̃ nõ sũt i statu pfectissime paupt̃at̃ [Intelligũt̃ de his q̃ i ꝓpo talia obtinebant.] hoc est verũ: sed nõ tm̃ de illis: ꝫ etiã de alijs. ⁊ ideo ex hoc sequit̃ ꝙ nõ intelligunt̃ de pfectis tm̃. [Loquit̃ em̃ dñs illi q̃ tunicam habebat ⁊ palliũ] verũ est siue haberz palliũ et tunicã quo ad ꝓprietatẽ siue quo ad vsum: et ita loquebat̃ ⁊ habẽtibus ꝓprietatẽ tunice ⁊ pallij. q̃uis nõ oibus p̃cipiẽdo: ꝫ cõsulendo quibusdã ⁊ alijs p̃cipiẽdo: sicut post patebit [tunicã tuã] siue quo ad ꝓprietatẽ siue quo ad vsum [et tunicã habebat ⁊ pallium is cui loquebat̃] vel habere poterat: ⁊ h̃ quo ad ꝓprietatẽ vel quo ad vsum: ⁊ ita plane pz ꝙ illud argumentũ nõ cõcludit: ꝙ xp̃s tm̃mõ loquebat̃ habẽtibus ꝓprietatẽ: q̃ medium in quo fundat̃ est falsum. s. ꝙ nullus hz tunicam et palliũ nisi habeat ꝓprietatẽ. fratres em̃ minores ꝫm ipoꝝm regulã possunt hr̃e tunicas et libros ⁊ res alias multas: qui tñ nulli⁹ rei habent ꝓprietatẽ. beatus etiã paulus habuit vincula. sicut pz ad Philip. i. ⁊ ad colo. vlti. ⁊ i. Thi. i. que etiam dixit esse sua que tamen nõ erant sua quo ad dñium: sed quo ad dñiũ erãt gentiliũ qui vinculis btm̃ paulũ ligauerãt: et ideo dicũt ꝙ argumẽta istius semp vel fere in tota ista materia p fallaciã equiuocatõis peccant aperte. si em̃ equiuocationes noim intellexisset ex sola verecũdia: argumẽta talia dimisisset. [Qui petit illa a te da ei] hoc est dona vel concede sicui licet. multi em̃ vtẽtes rebus alienis habent licẽtiaz dandi ⁊ concedẽdi alijs res easdem. et in hoc casu nõ soluz dominus rei: sed etiã vtens re aliena: ⁊ habens talem licẽtiam debet concedere aut dare petenti nisi ratio obstet quare non expedit neq̃ cõcedere neq̃ dare. vnde de isto amplius patebit inferius [Et volenti mutuare a te ne auertere] Sic habet̃ sub bulla cuius habui copiam pro opere isto. sed textus biblie est [volenti mutuare a te ne auertaris] et illa est grãmatica melior. Contingit aũt mutuare absq̃ rei mutuate dñio sicut post patebit: ideo illa verba nõ tm̃ habẽtibus ꝓprietatẽ: sed etiã de alijs intelligunt̃ esse dicta. [Ex quibus etiaz patet ꝙ habẽtib⁹ temporalia est locutus] sed non tm̃ illis. [cum dare sit accipiẽtis facere] De isto dictuz est prius. c. ix. vbi ostẽsum est ꝙ verbum dandi accipit̃ aliter q̃ ꝓ transferre rei dñium. sunt aũt exempla ibi addita tã apta ꝙ alia adducere ipis videtur superfluum. dare igit̃ nõ est semper accipiẽtis facere quo ad dñium: sed quo ad vsuz vel aliquo alio modo: sicut etiam non semp dando transfert̃ dominiũ [habet eiusdẽ rei dñium] Cõtingit dãdo transferre rei dñium dupliciter. scz auctoritate ꝓpria vel auctoritate vel licẽtia alteri⁹ quicquid sit de illo qui auctoritate ꝓpria dãdo transfert rei dñium: certum est de illo q̃ auctoritate vel licẽtia alterius dando transfert rei dñiũ ꝙ nõ oportet ꝙ habeat p̃us rei dñiũ hoc auctoritatibus scripture diuĩe probatur aperte. Legitur em̃ Gen. xxiiij. de seruo abrahe: ꝙ ꝓlatis vasis argenteis ⁊ aureis ac vestibus que erant domini sui dedit eas rebecce ꝓmunere: et ita illa nõ erant serui quo ad dominium: et tamen dando transferebat dominiũ de moyse etiaz dicitur Josue. xiij. Dedit moyses possessionẽ tribui filiorum ruben. Illa tamen possessio non erat moysi quo ad dominium: sed auctoritate dei dedit. Alie auctoritates inueniunt̃ q̃plurime quibus patẽter posset ostendi ꝙ aliquis nomine vel auctoritate seu de licentia alterius dando trãsfert rei dominiũ. cuius tamen nõ habet dominiũ seu ꝓprietatem. et ita per hoc ꝙ aliquis dat rez accipienti non potest ostendi ꝙ dans rei habuerit ꝓprietatem. [Nõ etiam mutuare posset: nisi eius quod mutuaret essz dñs] hic ẽt vt dicunt p eq̃uocationẽ ꝓcedit. nã põt q̃s mutua

Quarta ps isti⁹ ꝓ. ꝓcedit ad litere explanatõez

Contingit duplr̃ dãdo rei trãsferre dñium

re rem dupliciter vel nomine ꝓprio vel nomine alterius seu de auctoritate aut de licentia alterius. Esto q̄ ꝑmus habeat dñium rei mutuate. secūdus tm̄ nō habz dñiuz rei mutuate. Sic enī seruus pōt mutuare pecuniaz dñi sui: quēadmodū potest facere elemosinā de rebus dñi sui: et diuersis modis de rebus dñi sui disponere. Predicta autē dñi ꝟba volēti mutuare a te ne auertaris: nō tm̄ dirigunt ad dominos tēporaliū rerū sed etiā ad oēs q̄ aliquā dispēsandi ptātem res tpales siue principales siue secundarias seu ꝓmissarias noscunt habere Vult em̄ dñs per verba p̄dicta vniuersos qui possunt ad benefaciendū ꝓximis iuuare. et iō cū nō solū dñi rerū: sed etiā nōnunq̄ dispensatores rerū: possint mutuare res tpales ꝓximis oportunas: p̄dicta ꝟba saluatoris nō soluz ad dnos: ꝫ generaliť ad oēs q̄ auctoritate: vel nomine quocūq̄ possunt mutuare res tēporales debēt extēdi: et ita falsum est: qđ dicit q̄ ⌊Nec mutuare posset: nisi ei⁹ qđ mutuaret eēt dñs⌋ Est etiā falsum stricte capiēdo vocabulū mutuādi. ſ. pro trāsferre dñium rei mutuate: q̄ seruus potest trāsferre dñium rerū dñi sui: nomie dñi sui: et auctoritate eius: quarū tamē nō habet dominū. De hac materia supra habeť ca. xxx. Vbi etiā iste ipugnatus dicit ꝫ ꝟba. Seruus q̄ iussu domini sui pecuniā mutuat nō debet dici habere vsum seu abusum simplicē facti. Ex quib⁹ verbis patenter habeť q̄ seruus pōt mutuare pecuniā domini sui: et tamē non est domin⁹ pecunie mutuate. ⌊Cū in mutuo a mutuāte in euz qui mutuū recipit rei mutuate: sit dominiū trāsferendū.⌋ Hoc etiaz habet vnū sensum falsuz: imo duos. Ad cui⁹ euidētiā dicunt esse sciendū: q̄ mutuū in scripturis dupliciter accipiť. Vno enī modo accipiť pro illo cui⁹ dominiū trāsferť in recipientē. Aliomō accipiť pro ꝑstito: siue transferat in dominiuz recipientis: siue non transferatur in dominiū eius. Primomodo accipiēdo mutuū: nō semp transferť mutuū a mutuante tanq̄ ab habēte dominiū. q̄ mutuās pōt carere dñio rei mutuate: sicut ptz in notabili p̄cedenti. Accipiendo etiā mutuū secūdomō: planū est: q̄ sic illud: q̄ hic dicit nō cōtinet veritatē. Itē sicut ꝙs pōt cōmodare rem alteri: absq̄ trāslatiōe dñij: ita pōt ꝙs ꝑstare rez alteri: absq̄ translatiōe dñij M autē mutuū sic accipiat: ex scriptura diuina patz apte: sic enī accipiť. iiij. Regū. iiij. cuz Heliseus cuidā mulieri dixit: vade et pete mutuo ab oībus vicinis vasa vacua non pauca. q̄ tamē vasa nō debebāt in eius trāsferri dñiuz. et ca. vi. sic legiť. Accidit autē vt cū vnus materiā succidisset: caderet ferrū securis i aquaz

Mutuū i scripturis accipiť dupliť

exclamauitq̄ illi: et ait. heu heu domīe mi. et ꝫ ipm mutuo acceperā: vbi tamen rei mutuate nō fuit translatū dominiū in recipientē: sicut patet: q̄ nō semp i mutuo trāsferť dominiū rei mutuate in eum qui recipit: lz accipiendo mutuū vt in sciētijs legalibus sepe accipitur mutuo rei mutuate dñium in eum qui recipit transferať: sed scriptura diuina modis loquēdi et vtendi vocabul⁹ sciētijs legalibus neq̄q̄ astringiť: sicut patz de cōmodato: qđ ꝫ iura in rebus vsu ꝓsumptibilibus minime reperiť nisi quando commodať ad pompaz vt ditior quis appareat. Jn scriptura tamē diuina insinuať aperte panes posse commodari ad vescendum. Vnde et xp̄s ait: sicut habeť Lu. xi. Quis vestrū habebit amicū et ibit ad illū media nocte et dicet illi. amice ꝓmoda mihi tres panes: qm̄ amicus meus venit de via ad me: et nō habeo quod ponā ante illum. Ex q̄bus verbis aperte colligiť: q̄ panes commodari possunt ad vescendū: et ita scriptura sacra ad modos accipiēdi vocabula scientiarū legaliū artari nō debet: licet igiť nō inueniret in aliq̄ sciētia legali q̄ nō semp in mutuo rei mutuate transferť dñium. Jn scriptura tamē diuina reperiť aperte: q̄ non semp in mutuo rei mutuate in eū qui recipit transferť dñium: et sic accipiť mutuū in verbis xp̄i. cū dicit volēti mutuari a te ne auertaris. cuius rō est quia sicut dictum est ꝑus: saluator per verba predicta discipulos suos ad benefaciendū ꝓximis suis volebat inducere. cōtingit aūt benefacere alicui mutuādo rem sibi oportunā: nō solū in eum transferēdo dñium sed etiā solūmodo prestando eam sibi absq̄ translatōe dñij. quare mutuare cōmunissime accipi debet et nō solum stricte ꝙ transferre dñium. Ex predictis patet: q̄ argumentū istud scōm nō ꝓbat q̄ ꝟba p̄dicta. qui vult tecum in iudicio contendere etc. dicta fuerūt tm̄ ꝓpter tatē rerū habentibus: immo dicta fuerūt omnibus: vel q̄ nomine ꝓprio vel qui nomine alieno res possūt dare vel prestare. Multi autē nō habētes ꝓpter tatem rerum possunt nomine alieno: seu de licentia alterius res dare et ꝑstare. Quia quandoq̄ aliquas res possunt prestare et per consequens mutuare large accepto vocabulo: quas tamen non possunt dare. multi etiaz prestant res quas nolūt dare: vt habeatur distinctio inter ista duo consilia christi. qui petit a te da ei. et volenti mutuari a te ne auertaris: et talem distinctionez inter duo predicta glosa sup ꝑmissa insinuare videť cū dicit duo genera prestandi ꝓplectiť: vel em̄ benuole damus vel reddituro cōmodamus. et glosa sup

Nota huiaz loq̄di in theologia

illō Luce. vi. et si mutuū dederis ⁊c. Ait duo sunt genera beneficij: vel cū beniuole damus qō dam⁹: vel cū reddituro ꝯmodam⁹. Qui eiz petēti dat beniuole donat: q aūt mutuat reddituro cōmodat: qz mutuū etiā large acceptū est reddendū. Ex p̄dictis autē glosis etiā ptz q mutuū in ꝟbis saluatoris pro cōmodato accipit: qō aūt cōmodat vt ꝟbū cōmodādi i scriptura sacra accipit: nō semp in ei⁹ qui recipit trāsfert dñium: q̄re nec mutuū: vt in euāgelio accipit: semp in ei⁹ q recipit transfert dñium.

Cap. CX In prima parte huius capituli refutat alia cōstitutionis particulā.

Tē ipse intelligit i aplis datū p̄dictuz mandatū fuisse qō est falsuz. Tpe eiz illi⁹ sermōis in mōte facti in quo inūcta fuerūt p̄dicta: null⁹ adhuc erat aplus: vt ptz: qz sermo iste recitatur Matth. v. Et apli fuerūt facti post: vt patet Matth. x. Ūn dici nō pōt nisi mēdacit: q illa p̄cepta ptēta in illo sermone dñi in mōte solis aplis facta fuerint: cuz nondū apli essent.

Ista pars istius capituli in qua ponit explicatio textus predicti.

Jn pte istā iste impugnatus intēdit ostēdere q ꝟba sepe dicta nō fuerūt dicta aplis. Cui⁹rō est: qz tūc nō fuerūt apli: sed facti fuerūt apli post. Matth. x. Sz isti impugnatores dicūt ipm hic patēter errare cū asserit q tūc nō erāt apli: qn illa p̄cepta de quib⁹ Matth. v. ⁊ Luc. vi. fit mētio: data fuerūt. Nā sicut ostēsum est supra ca. cētesimo Xp̄us sicut pz Luc. vi. clare ordinauit eos apostolos in mōte: ⁊ postea sermonē fecit: ⁊ ita cōstat q tūc erāt apli. ⌊ Jpe itelligit aplis datū p̄dictū fuisse mandatū. ⌋ Verū est ꝑm appellātez: q datū fuit aplis sub ꝑcepto. alijs aūt datū fuit sub ꝯsilio. Et si dicas q sermoni in mōte nō interfuerūt nisi soli apli. Ad hoc dicūt isti q siue interfuerit soli apli illi sermoni: siue nō. Dicta tn̄ verba oib⁹ dicta fuerūt q̄tum ad intentionē xp̄i: dicentis q voluit q apli hmōi oib⁹ explicarēt. ⁊ qn̄ oportunitas adesset docerēt. ⌊ Tpe ei illi⁹ ꝑmōis i mōte facti quo inūcta fuerīt p̄dicta: null⁹ adhuc erat aplus. ⌋ Hoc falsuz est: qz q̄uis matthe⁹ ibidē de ipoz ordinatiōe nō faciat mētionē: ipi tn̄ in mōte facti fuerūt apli āte sermonē. qō Lucas ca. vi. manifestat dicēs. Exiit. s. xp̄s i montē orare: ⁊ cū dies factus esset: vocauit discipulos: ⁊ elegit. xij. ex ipis: quos ⁊ aplos noiauit. Postea aūt descēdit de mōte ⁊ fecit sermonē: q in eodē ca. recitat in quo dixit hec ꝟba ab eo q aufert tibi vestimētuz ⁊ tunicā noli ꝓhibere. ⌊ Quia sermo iste recitat Matth. v. ⁊ apli fuerūt facti post vt ptz Matth. x. ⌋ Hic duplicit deficit. Primo qz Matth. x. de aplōz ordiatiōe nulla oino fit mētio. ⁊ Matthe⁹. x. ibidez remēorat q xp̄us eis tribuit ptātē miracla faciēdi ⁊ eoz missionem ad predicādū declarat. Scōo deficit: qa esto q Matth. x. tractaret de ordinatōe apostoloz. ex hoc concludi non posset q antea apostoli nō fuerūt: quia sepe in euāgelio ꝓus factuz posterius recitat: ⁊ ita si ex hoc q matheus ante sermonez illum in monte nō facit mentionē de ordinatione apostoloz vult cōcludere q ante sermonē illū apostoli nō fuerūt multo fortius ex hoc q de ordinatōe apostoloz fit mētio. Luce. vi. ⁊ illa q Matth. x. de ordinatione apostoloz narrant videntur ꝑm istum narrare etiam Luce. ix. sequit q anteq̄ facta fuerūt illa que narrant ꝑm istuz de ordinatione apostoloz. Matth. x. apli facti fuerunt: q aūt eadem que vident narrari de ordinatione apostoloz Matth. x. narrantur etiam Luce. ix. patet aperte. Nam illa que ꝑz istum narrant de ordinatōe Matth. x. compendunt ꝟbis matthei cum dicit ibidem. Et cōuocatis duodecim discipulis dedit illis ꝯ potestatem spirituū immūdoz vt ejicerent eos: et curarēt oēm languorē ⁊ oēm infirmitatem q em̄ ista ꝟba ꝑm istum intelligant de ordinatione apostoloz. patet p verba supra posita. ca. c. vbi ait. cum eos apostolos ordinauit legit Matth. x. sic dixisse. Et cōuocatis duodecim discipulis suis dedit illis ⁊c. Verba ergo ista Matth. x. ꝑm istum intelligunt de ordinatione apostoloz: sed sentētia illoz ꝟborum ponit Luce. ix. cum dicit lucas. Conuocatis aūt duodecim apostolis dedit illis ꝟtutem et potestatē super demonia et vt languores curarent. Non plus ergo narrat de ordinatōne apostoloz Matth. x. q̄ Luce. ix. Sed apostoli fuerunt facti ante illa que narrant Luc. ix. quia fuerunt facti apostoli Luce. vi. ergo fuerunt facti ante illa que narrant Matthei. x. et ita si ex ordine narrationis vult arguere ordinem rei geste. sequitur euidēter q fuerunt apostoli anteq̄ contingerent illa que narrantur Matthei. x. Unde non potest dici nisi mendaciter q illa precepta contenta in illo sermone domini in monte solis apostolis facta fuerint: siue apostoli soli interfuerint dicto sermoni siue non illa contēta in dicto sermone non fuerunt facta solis apostolis: quia p̄o omnibus dicit christus verba illa non tamen omnibus iniūgendo sed magis consulēdo ⌊ cum nonduz apostoli essent ⌋ hic assignat rationem dicti precedentis qō dictum precedens licet esset verum. tamen ista ratio falsa est: quia tunc erant apostoli sicut ostensum ē capitulo. c.

Obiectio: Responsio.

Impugnat⁹ dicit duobus deficit.

Cap. CXI
Prīa ps istī⁹ capli recitās aliā p tē text⁹ cōstitutionis.

Tē attendat iste

i bereticus q̄d dn̄s p̄cepit Matth̄. xviij. discipulis suis. si peccauerit in q̄t in te frater tuus corripe eū inter te ⁊ ipm solū. ⁊ sequit. si aūt nō audierit: dic ecclesie: si aūt nō audierit eccl̄iaz: sit tibi sicut ethnicus et publican⁹. Volunt ergo saluator nr̄ q̄ eius discipuli inter quos erat petrus: vt patet q̄a stati sequit ibi [Tūc accedēs ad eū petr⁹ ⁊c. cōquerer̄t eccl̄ie de iniuriātibus sibi

Secūda ps istī⁹ capituli declarāt⁹ textū cōstitutionis

Hic ostēdit q̄ aposto

li habuerūt ius agendi in iudicio: cuius rō est q⁹ sicut habet Matth̄. xviij. Apli debuerunt conq̄ri de iniuriātib⁹ sibi ⁊ p consequens debēbāt conq̄ri de auferētibus tpalia ipor: sed qui p̄ōt conq̄ri de auferēte tēpalia sua bz ius agēdi in iudicio. g̃ apli habuerūt ius agēdi in iudicio. Sz dicūt isti ipugnatores q̄ istud argumentū nō cōcludit q̄ apli poterant p̄ rebus tpalibus in iudicio litigare. Ad cui⁹ euidentiā dicūt duo esse sciēda. Primū ē q̄ aliq̄bus lz in iudicio litigare p̄ rebus tpalibus et aliq̄bus nō lz. Illis cui⁹ bōt tpalia in spāli et in cōi quo ad dn̄ium vel aliq̄ō aliud ius positiuū nō solū de gr̃a vel licētia alior̄ licz in iudicio litigare. Illis aūt qui tale ius nō habēt nō lz in iudicio litigare. Secūdo dicūt eē sciēdum q̄ potest quis fratrē suū fraternaliter corrigere et ꝓpter bonū cōe denūtiare eccl̄ie extra iudiciū q̄uis nō possit rem petere in iudicio litigādo. Ex his dicūt q̄ p̄ceptum dn̄i [si peccauerit in te frater tuus ⁊c.] extendebat ad oēs vt fratrē suum peccantē corrigerēt nō vt res aliquas tpales in iudicio repeterēt: q⁹ ex quo ius positiuū distinctus cōtra gr̃am seu licētiā in rebus tpalibus nō habebāt: nō poterant res repetere p̄ eis in iudicio litigando poterāt tn̄ q̄n̄ esset cognitū petīm fratris: eccl̄esie nunciare: si ex āmonitione secreta correctus nō fuisset [corripe eū inter te ⁊ ipm solum] Non vt res tpales recupes: sed vt frem tuū lucrer [dic eccl̄esie] nō tpalia repetēdo si oīa abdicasti: sed petīm fratris idicādo vt corrigat: et alij a petō cōsimili caueāt [Si autez nō audierit eccl̄iam sit tibi sicut ethnic⁹ ⁊ publicanus.] quicūq̄ sit iste frater siue subdit⁹: siue p̄latus. imo etiam si papa in his in q̄bus subest correctioni eccl̄ie vt in causa heresis: ⁊ in crimin⁹ib⁹ in qu⁹b⁹ incorrigibilis videret: nō audit eccl̄iam p̄ ethnico ⁊ publicano debz haberi [conq̄rer̄t eccl̄ie de iniuriātib⁹ sibi] verū est q̄ apli debebāt cōqueri de iniuriātibus q̄n̄ cōqueri expediebat. q̄n̄ aūt nō expediebat conq̄ri: tūc cōqueri nō debebāt: q⁹ illud erat p̄ceptum affirmatiuum. Ideo non obligabat p̄ semp. verūtn̄ conq̄rēdo nō habuer̄t res tpales repetere: sed debuerūt p̄curare correctionē fratris ⁊ bonū cōe cū debitis circunstantijs tm̄. Ex hoc isti cōcludūt q̄ cū dictuz p̄ceptum xp̄i ad oēs ⁊ singulos extēdat sic q̄ papa cum sit frater merito reputādus si hereticam prauitatez incurrat et heresim publice dogmatizet: licet cuilibet xp̄iano ipm eccl̄ie de heresi nūtiare. Cap. Exij.

Cōtrarium

Cap. CXII
Prima ps istius capituli recitat q⁹ liā p̄tē textus cōstitutionis.

Ed q̄ verba prę

f dicta Matth̄. v. nō solū p̄fect⁹: sed gñal⁹ intelligunt oībus esse dicta ex eo. p3: q⁹ illa v̄ba sunt dicta in illo magno sermone dn̄i in mōte quod p̄tinet Matth̄. v. vi. ⁊. vij. ca. in fine aūt. vij. ca. Dn̄s concludēs sic dicit. Omis ergo qui audit v̄ba mea h̄ et facit ea: assimilabit̄ viro prudēti q̄ edificat domū suā supra petrā ⁊c. Et sequit. Et ois q̄ audit verba mea hec ⁊ nō facit ea: silis erit viro stulto qui edificauit domū suā supra arenā. cum ergo nō dixerit q̄ ois q̄ audit v̄ba mea: ꝑ dixerit v̄ba mea h̄: ⁊ facit ea assimilabit̄ viro sapiēti. q̄ vero audit ⁊ nō facit similis erit viro stulto: apparet q̄ nō solū p̄fectī sunt dicta verba p̄dicta: immo ⁊ impfect⁹ cū oīb⁹ illa scr uātibus x̄pi mittat p̄miū: ⁊ oibus nō seruātib⁹ pena. Pro hoc etiam facit quod x̄ps apostol⁹ Matth̄. vlt. dicit. Euntes g̃ docete oēs gentes baptizātes eos in noīe p̄ris ⁊ filij et spūs sancti docētes eos seruare oīa quecūq̄ mandaui vobis. Ex quib⁹ etiā clare patet q⁹ mandata data discipulis sicut illa data fuerūt cū nondū essent apli. vt p3 ex p̄dictis intelligūt oībus data. ⁊ hoc tenet augustinus in libro d̄ sermone dn̄i in monte.

Secūda ps istī⁹ capli declarans textū cōstitutiōis.

Hic iste impugnatus

ostendit q̄ p̄dicta v̄ba de nō contendēdo, nec repetēdo in iudicio tpalia oībus dicta fuerūt q⁹ duab⁹ auctoritatib⁹ euāgelicis p̄bare conatur: ⁊ vltimo asserit augustinus hoc exp̄sse tenere. Isti impugnatores dicūt q⁹ lz hic contenta ꝑm bonū intellectū nō ꝑm intellectum isti⁹ possint veritatē hr̄e: sic̄ sup lr̃am appebit: tamen aperte dictis suis p̄cedētibus cōtradicunt. Nam sicut patet c. Exvij. ipe dicit q⁹ illō quod in euāgelijs p̄dictis dicit. nō potest de pfectis intelligi. hic aūt dicit q⁹ nō solū perfectis. sed generaliter oibus dicta fuerūt que ē cōtradictio manifesta cum pfecti inter oēs debēat computari. [Non solū pfectis: sed generaliter oibus intelligunt esse dicta] verus

Tertia ps istius capituli procedit ad impugnatōes

Quarta ps istī⁹ cap. p̄cedit ad litere explanatōes

est ꝙ oībus dicta fuerūt: sed diuersimode diuersis. Perfectis em̄ ꝑ votum abdicatiōis ꝓprietatis oīm in speciali ⁊ in cōi p̄ceptorie dicta fuerūt ⁊ tales fuerūt apostoli. Alijs aūt ꝓ multis casibus dicta fuerūt sub consilio q̄tū ad opus exterius. Pro aliquo aūt casu ſm p̄parationē animi tm̄: vt iferius apparebit [qd̄ continet̄] magis dixisset grāmatice qui continet̄ [Qui audit v̄ba mea hec ⁊ facit ea.] scz q̄ faciēda ⁊ ꝓut faciēda sunt iniūcta. Aliqua ei in dicto sermone dicta sunt informatorie siue instructorie: vt beati paupes spū qm̄ ipoꝝ est regnum celoꝝ ⁊c. Aliqua commēdatorie seu laudatorie: vt vos estis sal terre: vos estis lux mūdi: aliq̄ p̄ceptorie: sicut diligite inimicos vestros. Attendite ne iustitiā vestrā faciatis coram hoībus ⁊c. ypocrita. eijce p̄mū traben de oculo tuo ⁊c. attendite a falsis ꝓphet̄ ⁊c. Et mlta alia oībus p̄ceptorie dicta sunt. q̄dā vero dicunt̄ aliq̄bus cōsultorie ⁊ aliq̄bus preceptorie. sicut qui vult tecū in iudicio contēdere ⁊c. Nolite thesaurisare vobis thesauros in terra. Nolite solliciti esse iu crastinū: qui g̃ facit verba p̄dicta q̄tum ad ea que p̄ceptorie dicta sunt assimilabit̄ viro sapiēti. nō em̄ voluit xp̄s ꝙ stricte loquēdo omnia que dixerat facerent sibi obediētes. Inter eadem em̄ v̄ba continet̄ ꝙ pater celestis solem suū facit oriri super bonos ⁊ malos. nemo tamen facit solē oriri super bonos et malos [assimilabit̄ viro prudenti] text⁹ est viro sapienti [qui edificat domū suā] sed textus est qui edificauit [⁊ nō facit ea] scz que preceptorie omnibus sunt iniuncta [non soluz perfectis sunt dicta verba predicta immo et imperfectis] concedenduz est ꝙ verba illa imperfectis cōsultorie dicta fuerunt [docentes eos seruare omnia] seruare est cōmunius q̄ facere: et ideo omnia que christus docuit seruanda sunt: quia cum fide vera reuerēda et amore iugiter recitanda q̄uis nō omnia sint faciēda. sic loquit̄ athanasius in symbolo dicens. quam scilz fidem nisi quisq; integram inuiolatāq; seruauerit absq; dubio in eternum peribit [quecūq; mandaui vobis] quia omnia seruāda sunt per fidez vel operationem [Ex quibus etiam clare patz ꝙ mandata data discipulis sicut illa fuerūt data cum nondum essent apostoli vt patet ex p̄dictis intelligunt̄ omibus data] ex dict̄ v̄bis christi nude acceptis euntes docete ⁊c. Non plus potest concludi ꝙ illa que continent̄ in sermone predicto omnibus data fuerunt q̄ ꝙ omia que dixit christus apostolis Matth. x. et Luce. ix. quando misit eos ad predicanduz omnibus dicta fuerūt. quia illa verba Eūtes docete omēs genres ⁊c. Dixit christus tā post predictū sermonē: q̄ post precepta que dedit apostolis: quādo eos ad predicandū destinauit. Verba igitur scripture diuine sane intelligenda sunt: sicut a sanctis patribus noscūtur exposita: ⁊ nō ad omnē sensum: q̄ ex eis potest capi trahenda: quod tamē iste tanq̄ theologice facultatis ignarus: vtpote: qui nunq̄ theologie studiū frequētauit sola auctoritate: ⁊ potentia: absq; litterarū sacrarū peritia fret⁹ facere in tota ista cōstitutione molitur vt isti dicūt. [Et hoc tenet Augustinus in libro de sermone dn̄i in monte.] Augustinus tenet ꝙ omnibus dicta fuerūt: sed nō omibus p̄ceptorie quantū ad opus exterius. Cap̄. cxiij.

Cap̄ CXIII Pria ps isti⁹ capli recitat aliā ꝑtem cōstitutiōis

Tez illud apostoli. i. corinthi. vi. Jam quidē delictū est in vobis: ꝙ iudicia habetis iter vos. Quare non magis iniuriā accipitis: quare nō magis fraudē patimini? sed vos iniuriā facitis ⁊ fraudatis. ⁊ hoc fratribus ⁊c. Nō intelligit̄ dictū talibus ꝑsonis: de quib⁹ loquit̄ iste hereticus. s. qui a se dominiū oīm temporaliū abdicarunt: contēti solo simplici vsu facti. Loquebat̄ eni aplus corinthijs cōuersis ad fidem: qui quidē non renunciauerūt bonis suis nec ad inuicē cōmunicauerāt sibi: vt ptz. i. ad corinthi. vlti. in pricipio vbi apostolus hortatur eos vt collectas inter se facerēt deferēdas Hierosolimis sanctis sic dicēs. de collectis q̄ fiūt in sanctis sicut ordinaui in ecclesijs galathie: ita ⁊ vos facite per vnaz sabbati. Unusquisq; autē vestruz apud se reponat recondēs quod ei placuerit. Hec autē nō facerent si nihil haberēt: et patet sicut in articulo proximo latius continet̄. Augustinus autez dicit ꝙ nō legitur ꝙ conuersi ex gentibus cōicauerit sua quare patet: ꝙ dictū apostoli nihil pro ipo heretico facit: quia nō loquit̄ de perfectis sicut ipse perfectos accipit. s. qui abdicauerūt oīm temporaliū dominiū solo simplici vsu facti cōtenti: sed loquit̄ omibus corinthijs ad fidē cōuersis: qui dominium temporaliuz retinuerāt sibi. Sane scd̄m hoc videtur: ꝙ fidelib⁹ nō liceat litigare sine ꝑctō: quod esset nimis durū.

Scd̄a ps isti⁹ capli declarans textuz cōstitutiōis.

Postquā iste ipugnatus conatus est ostendere ꝙ appellans male intelligit verba christi: de non contēdendo in iudicio. Hic probare molitur: ꝙ male intelligit auctoritatē apostoli. i. corith. vi. de eadem materia ostendēs ꝙ verba apostoli nō intelligūtur dicta illis: qui oīm temporaliū abdicauerunt dominiū contēti solo simplici vsu facti

Prima ratio.

Scōa ratio

Tertia pars istī capituli ip:obās adducta per constitutionē.

quod ostendit ꝑmo ostensiue sic. apostolus loquebaꝫ corinthijs conuersis ad fidez. ꝙ illi nō renūtiauerāt bonis suis ergo ꝛc. Secūdo ibi Sane fm hoc. ꝓbat idem ducēdo ad incōueniens: quia si hoc esset nulli fideli litigare liceret absq; pctō. Sed dicunt isti impugnatores ꝙ hic enormiter errat. Ad cuius euidentiam dicunt esse sciendum ꝙ auctor alicuius doctrine sepe ꝫ alicui vel aliquib⁹ spāliter libram suum intitulet nō tamen vult alios doctrina sua carere: immo etiam intendit alios informare. Et ex illo dicūt ꝙ licet apostol⁹ specialiter scripserit corinthijs ipis: tamen solus loqui minime intēdebat: ꝛ ideo nō tm̄ ex intētione loquebaꝫ corinthijs sed etiaꝫ verba predicta locutus est perfectis: quos ꝑ doctrinaꝫ suam voluit informare: volens oēs pfectos ꝛ impfectos corinthios ꝛ alios qui lecturi erāt et fm doctrinā ipius ad pacificā ꝓuersationē absq; contētione ꝛ litigio in iudicio instigare p̄cipue tamen volebat pfectos et qui omniū abdicauerunt ꝓprietatē inducere ne in iudicio litigarent: quia magis vitiosum est in abdicantibus oim ꝓprietatē in iudicio litigare q̄ in alijs. si ergo verba sua intelligi debēt de corinthijs qui non renūtiauerant bonis suis fm istū: multomagꝭ verba sua exhortatoria nō increpatoria ad illos qui bonis suis renūtiauerant debent intelligi esse dicta. si em̄ corinthij qui non renūtiauerūt ꝓalibus suis debuerunt magis iniuriā accipere ꝛ magis fraudez pati q̄ in iudicio litigare. multomagis hoc debebant illi qui renūtiauerāt omnibus bonis suis. Et per hoc patet ꝙ ratio sua ꝑma nō cōcludit qz verba apostoli intelliguntur dicta corinthijs et alijs pfectis ꝛ impfectis habentibus ꝓprietatem et nō habētibus. Scōa etiā ratio non cōcludit qz sicut post declarabit̄ litigare in iudicio non semper est peccatū nec appellans dicit ꝙ semper est peccatū. Jam q̄dē delictū ē in vobis ꝙ iudicia habet̄ iudicia scz et litigia que ex auaritia et cupiditate ꝓcedunt. talia em̄ iudicia nunq̄ sunt sine pecato illius qui litigat ex auaritia vel cupiditate. Sunt vero verba ista apostoli increpatoria quo ad omnes siue habētes ꝓprietatez siue carentes qui huiusmodi querunt iudicia extendunt̄ quare nō magis iniuriā accipitis quare non magis fraudem patimini ista verba sunt exhortatoria: quia per ista intēdit omnes corinthios ꝛ alios inducere: vt magꝭ fraudem sustineāt q̄ ex auaritia iudicia querant. sed vos iniuriaꝫ facitis ꝛ fraudatis ista sūt verba increpatoria quibus increpat nō oēs corinthios. quia nec omnes talia faciebant: ꝙ

Ad ꝑmā ratōez impugnati.

Ad scōam.

Quarta ps istī capli explanans textū ꝓstituōis

increpat omnes in talibus vitiosos: corinthios et alios. Non intelligitur dictum talibus personis de quibus loquit̄ iste. hic errat qz ꝛ illis ꝛ alijs intelligit̄ esse dictum quātum ad verba exhortatoria: quātum vero ad verba increpatoria intelligit̄ esse dictum illis corinthijs qui vitiosi fuerunt. et etiā alijs omnib⁹ qui vitiosi fuerunt. loquebatur enim apostolus corinthijs conuersis ad fidem eis specialiter intitulando suam epistolam ex intentione tamen alijs credētibus loquebatur: cupiens eos sicut ꝛ corinthios per predictā epistolam salubriter informare. Ad aliorum enim doctrinam ipe scripsit predictam epistolam. Unde de ista epistola sicut et de tota scriptura sacra possunt dicere vniuersi fideles. q̄cūq; scripta sunt ad nostram doctrinaꝫ scripta sunt qui quidem non renūtiauerūt bonis suis potuit esse ꝙ aliqui renūtiauerunt bonis suis licet non omnis. hortatur eos vt collectas inter se facerent ꝛc. Istud non concludit efficaciter: quia poterat esse ꝙ aliqui non renūtiauerāt bonis suis: et illos poterat apostolus exhortari ad faciendas collectas. Augustinus quoq; dicit ꝙ non legitur ꝙ cōuersi ex gentibus cōmunicauerint sua. Augustin⁹ intelligit ꝙ non legitur ꝙ aliqua tota eccl̄ia in principio sue conuersionis cōmunicauerat omnia sua. sicut fecit prima ecclesia conuersa ex iudeis non loquit̄ de perfectis immo loquitur de perfectis ꝛ de alijs sicut ipe perfectos accipit scz qui abdicauerunt ꝛc. ipe sic et aliter accipit perfectos loquit̄ omnibus corinthijs ad fidem conuersis si itelligat ꝙ apostolus omnia verba prescripta tam increpatoria q̄m exhortatoria loquatur omnibus corinthijs ad fidem conuersis: nō bene dicit. qa multi erant boni inter eos qui talia increpāda minime faciebant de verbis exhortatorijs potest veritatem habere sub bono intellectu qui dominiū temporaliuz retinuerant sibi probare non potest ꝙ omnes corinthij retinuerunt sibi temporaliū dominiū fm hoc videtur ꝙ fidelibus non liceat litigare sine pctō. Dic nō sequit̄ ex p̄dictis ꝙ corinthij litigauerint cū pctō: ꝛ tm̄ de ista materia in sequētib⁹ latius disseret. Cap̄. Cxiij.

Cap̄. CXIIII Prima ps istius capituli prio recitat aliā ptē textꝰ

Ideo dicenduz

e ꝙ precepta illa Matth. v. data. si quis te percusserit in vna maxilla prebe ei et alteram. et Qui vult tecum in iudicio contendere et tunicam tuaz tollere dimitte ei et pallium. et quicunq; angariauerit te mille passus: vade cum eo ꝛ alia duo fm ꝙ

augustinus dicit in libro de sermone domini in monte nō sunt semper seruanda in executione operis: sed semper in preparatiōe animi sunt habenda vt scz simus parati hoc facere et sustinere. quādo caritas hoc requiret. et recitatur. xxiij. q. i. c. paratus.

Scda ps istius capituli declarās textū cōstitutionis

In pte precedēti ostēdit q dicte auctoritates nō fecerunt ad ppositum appellantis. Hic mentē suam circa auctoritates p̄tactas explicat manifeste. ⁊ diuidit in tres partes. quia p̄mo dicit quomodo intelligit tres auctoritates sumptas ex matth. v. Secundo exprimit qualiter intelligit v̄ba apostoli. Tertio pbare nitit̄ ex scriptur q auctoritates sumpte ex Matth. v. ita debēt intelligi sicut ipe exponit. Secūda in parte immediate sequenti. Ibi et ppter hoc apostol⁹ Tertia ibi. nec per sacram scripturaz dicit ergo primo q precepta illa Matth. v. nō sunt semper seruāda in executione operis. sed semper in p̄paratione animi sunt habenda. Sz dicunt isti impugnatores q quia indistincte dicit illa precepta quorum vnū est negatiuuz et aliud affirmatiuū non esse seruanda in executione operis: sed in preparatione animi sp habenda: non distinguēs inter istos et illos qui non debent semper predicta precepta in operis executione seruare. errat aperte. Ad euidētiam autem istius totius materie dicūt aliqua esse notāda. quorum p̄mum est. q sicut habere diuitiarum dominiū in speciali nō est malum s̄m se: immo possunt haberi: acquiri ⁊ conseruari absq; peccato: ita repetere in iudicio diuitias ppias non est s̄m se peccatū: immo absq; peccato etiam veniali repeti possūt non solum extra iudicium: sed etiā in iudicio. Q vero habere diuitiarum dominiuz non sit de se peccatum. patet aperte. Nam multi scti absq; peccato diuitias possidebant. Abrahā em̄ ysaac et iacob moyses aaron: samuel: dauid et alij sancti multi absq; peccato diuites extiterunt. hinc est q sancti patres in gangrēsi cōcilio: vt habetur. xxx. dis. ca. hec scripsim⁹ dixerunt. diuites cum iustitia et operibus bonis non abijcimus. Hic etiam dicit glosa. xij. q. i. Clericus. non est peccatum habere diuitias si adsint opera bona. pōt igitur diuitiarū dominiū ppriaruz haberi sine peccato. sic etiam possunt repeti in iudicio sine peccato: teste beato augustino. qui vt habetur. xiiij. q. i. ca. quod debetur ait. quod debetur et si benigne remittitur: non tamen inique repetitur. Ex quibus verbis datur intelligi q illd̄ quod debetur presertim tanq̄ pprium non iniq̄ repetitur. diuitie ergo pprie absq; iniquitate repeti possunt. Secudo notant isti q licet diuitie absq; peccato possint haberi. melius tamen est oim diuitiarum dominiū abdicare ppter deum sicut supra. c. cv. auctoritatib⁹ ambrosij et augustini ⁊ bernardi pbatum existit quibus etiam concordat hieronymus ad ebidiam dicens. vis esse perfecta ⁊ in primo stare fastigio dignitatis fac quod fecerunt apostoli. vede omnia que habes et da pauperib⁹ ⁊c. et post non vis esse perfecta: sed scd̄z gradum tenere non dimittendo omnia tua q̄ habes da filijs: da ppinquis: nemo te rep̄hendit si inferiora secteris. dum modo scias illaz tibi iure prelatam que elegerit prima. Ex quibus verbis euidēter colligitur q abdicatio pprietatis oim temporaliū diuitiarum proprietati earum prefertur. vnde dicere q abdicare oim pprietatem non est melius q̄ diuitias retinere: est error vigilātij heretici. de quo dicit hieronymus. Q autez asserit eos melius facere qui vtantur rebus: et paulatim fructus possessionum diuidunt q̄ illos qui possessionib⁹ venundatis simul omnia largiūtur non a me ei: sed a deo respondebit̄. Si vis esse pfectus vade vende omnia que habes et da pauperibus et veni sequere me. sic ergo patet q lz habere diuitias non sit de se peccatū. melius tamen est oim diuitiarum dominiuz abdicare. vnde et ad perfectionem spectat omniū diuitiarum dominiū abdicare sicut supra est pbatum. Tertio notant isti q sicut melius e oīz abdicare dominiū q̄ diuitiarum dn̄ium retinere. ita melius est simpliciter nulla temporalia in iudicio repetere q̄uis repetere possit q̄s propria sine peccato: hoc notabile ex precedēti colligitur euidenter. Quarto notant q sicut licet diuitie possint haberi sine peccato. tamen raro ⁊ vix habentur sine peccato: sic licet repetere diuitias possit esse sine peccato: tamen repetere in iudicio diuitias vel quecūq; temporalia raro et vix inuenit̄ sine peccato. q diuitie raro vel vix habeant̄ sine peccato innuit ipe saluator dicens Matth. xix. Diues difficile intrabit in regnum celorū. et Luce. xviij. ait. q̄ difficile qui habent pecunias intrabunt in regnum celorum. Ex his datur intelligi q diuitie vix habentur sine peccato: quia solum peccatum facit difficultatem intrandi in regnum celorum. Item gregorius vt habetur dist. xxv. c. qnalis loquens de peccato cure rei familiaris ait. Peccatum cure rei familiaris que vix sine culpa agitur: vl' ab ipsis qui culpam qualiter declinare debeant sciunt. Ex quibus verbis colligitur euidēter

Tertia ps impugnās textuz

Primū notabile de cōditōe diuitiarum

Q dn̄iū ⁊ diuitias h̄re acq̄rere et cōseruare de se n̄ est malū

Scdm notabile.

Tertiū notabile

Quartū notabile

q̄ possessio temporalium que sine cura rei familiaris esse non debet: vix sine culpa agitur et ita temporalium dominiū vix habetur sine peccato. Ratio Et etiam repetere in iudicio sua vix sine peccato fiat. Probatur: quia non minus implicat ad peccatuz in iudicio litigare q̄ negociatōis officiuz exercere. sed ꝑm leonē papam vt habetur de penitentia. di. v. c. qualitas. difficile est inter ementis vendentisq̄ commerciuz non interuenire peccatum. ergo ñ min⁹ difficile est sine peccato in iudicio litigare q̄ negociationis officium exercere. Confirmatio. ⁊ cōfirmatur hec ratio: quia sicut quasi naturale est in contrahētibus se inuicem decipere: ita quasi naturale est in litigantibus se inuicem velle decipere ad suum intentum habendum sicut ergo negociatōis officiuz difficile est exercere sine peccato: ita difficile est in iudicio litigare sine peccato. Quitū notabile. Quinto notant q̄ in scripturis diuinis et sanctorum non solū dissuadentur illicita. sed etiam quedā licita que implicant ad peccatum. sicut enim christus ꝑfect⁹ vtpote discipl̄is dissuasit thesaurizare ī terra Matth. vi. et tamen thesaurizare est licitum. sic etiam dissuasit cogitare de crastino quod tamen non est illicitum reputandū. sic etiam habere diuitias. quia implicāt ad peccatum ⁊ plene sunt periculis dissuadet̄. hinc etiaz gregorius in moralibus ait. Solus iste in illicita nō cadit qui se a licitis caute restrigit. Sextū notabile. Sexto notant q̄ licitum est christianis immo expediens q̄uis non toti cōmunitati: se voto astringere ad non faciendum et non habendū illa que implicant ad peccatū: sine q̄bus cōtingit vitam presentem transigere: ⁊ officia necessaria exercere. Nam fugere occasiones peccandi est laudabile: et per consequens se astringere per votum ad fugienduz occasiones peccandi sine quibus vitam contingit sustentare: ⁊ officia necessaria exercere est laudabile reputādū. Qd̄ beatus hieronymus contra vigilantiū q̄ statum secularē statui religionis conabatur preferre: videt̄ asserere. querens enim in persona vigilantij heretici ait. Pulchra auctoritas hieronymi Cur pergis ad heremum. et respōdet dicens. vt te non audiam: non videam. vt surore non moueat: vt tua bella non patiar: ne me capiat ocul⁹ meretricis: ne me forma pulcherrima ad illicitos ducat amplex⁹. Respōdebis hic. Noli fugere: sta in facie: aduersarijs armatus obsiste: vt postq̄ viceris coroneris. fateor imbecillitatem meam: nolo spe pugnare victorie: ne perdam aliquando victoriam si fugero gladium deuitaui: si stetero aut vincendum mihi est aut cadenduz Quid necesse habeo certa dimittere: ⁊ etiā certari. nulla securitas est vicino serpente dormire: potest fieri vt me non mordeat: ⁊ tamen potest fieri vt aliquando me mordeat. qd̄ de libidine diximus referamus ad auariciā: ⁊ omia vitia que vitant̄ solitudine: ⁊ ideo vrbiū frequētias declinamus: ne facere compellamur: que nos nō tam natura cogit facere q̄ voluptas. Ex hijs verbis datur intelligi q̄ licet intrare religionem que sine voto nō accipitur: ad fugienduz occasiones peccādi: ⁊ per consequēs licet christiano se voto astringere ad nō faciendū: ⁊ nō habendū illa que implicāt ad peccatuz: quod de illis debet intelligi sine quibus contingit ⁊ humanā sustentare naturā: ⁊ officia necessaria exercere. Sunt enī aliqua que implicāt ad peccatum: sicut bibere: comedere ⁊ dormire: ⁊ alia huiusmodi: sine quibus vita non sustentatur humana: sine etiam acquisitione scientie non potest predicator euāgelicus predicationis officium exercere: ⁊ tamē scientia quodāmodo implicat ad peccatū: quia sciētia inflat teste apostolo. Septimuz notabile. Septimo notant: q̄ inter precepta christi: vel cōsilia posita in sermone domini in mōte: quedam sunt negatiua ⁊ quedā affirmatiua. negatiua sunt: vt nō resistere malo: non contendere in iudicio: non repercutere: non thesaurizare in terra: non sollicitari superflue de temporalibus: ⁊ huiusmodi: quedā autē sunt affirmatiua: vt dimittere palliū: prebere alterā maxillam: ⁊ huiusmodi. Octauū notabile. Octauo notant: q̄ ad perfectionem spectat sepe velle vel desiderare: aliquid fugere: ⁊ tamen in casu meritoriū est illud suscipere vel etiam exercere: sicut perfectorū est velle seu desiderare fugere prelationes: et ecclesiasticas dignitates ⁊ tamen in casu tales dignitates suscipere est meritoriū ⁊ laudabile: sicut per Augustinū: et Gregoriū: quorū auctoritates ponūtur. viij. q. i. ca. in scripturis: ⁊ ca. qui ep̄atum patet apte

Predicta ad propositum applicando dicunt isti q̄ christus illa que necessaria sunt in predictis preceptis suasit discipulis in cōi in omni tempore in operis executione seruare: que tamen apostolis īposuit sub precepto: ⁊ ideo cū non contēdere in iudicio: sicut necessariū apostolis imposuit sub precepto: ⁊ alijs saltez aliquibus suasit omī tempore dictū preceptū sc nō contendere in iudicio in operis executiōe seruare. Illa v̄o que affirmatiua sunt in dict̄ preceptis: scilicet percutienti in vna maxilla prebere alteram: dimittere palliū absq̄ violētia: cum angariāte mille passus ire ⁊ alia duo non imposuit apostolis sub precepto: nec suasit alijs omī tempore seruare in executiōe ope

Hic applicāt ad ꝓpositum notabilia predicta

ris. sed ꝑm preparationem animi. Ratio aūt differētie est. quia velle omni tempore in executiōe operis pro temporalibus rebus nō cōtendere in iudicio ad perfectionem spectat: ⁊ ideo sub voto cadere potest. ⁊ per consequēs suaderi potest. dimittere autem cuiq; palliuz absq; omni violentia ad perfectionem nō spectat: immo sepe ad malitiam vel stultitiā pertinere dinoscitur. gratis enim dimittere pallium rapienti ad malum finem fraterne dilectioni repugnat. qua q̄s a peccato si potest debet alium reuocare. et similiter est de alijs preceptis affirmatiuis. et ideo quātuz ad ista seruanda est doctrina augustini. qui vt habetur in preallegato capitulo. paratus ait. Ista precepta sunt magis ad preparationem cordis q̄ ad opus. quod in aperto fit. vt teneatur in secreto animi patientia cum beniuolētia. in manifesto autem id fiat quod eis videt̄ ꝓdesse: q̄b⁹ bn̄ velle debem⁹. Nec talia affirmatiua respectu cuiuslibet sb̄ voto cadere debēt Non enim est licitum alicui vouere: ꝙ omni volenti tunicam suam tollere: pallium libere dimittet eidem: q̄uis sub voto cadere possit: nunq̄ velle pro tunica contendere in iudicio similiter nulus debet vouere ꝙ quicunq; angariauerit eum mille passus: ibit cum eo alia duo: cum hoc possit v̄gere in detrimentū salutis. teste sapiente qui ait Ecclesiastici. viij. cum audace nō eas in via ne forte grauet mala sua in te. Talia autem semper ad preparationem cordis non quātum ad opus exterius sunt seruanda. Non contendere autem in iudicio: licet in opere omni tempore seruare: et sub voto cadere potest. et ideo christus h̄ apostolis imposuit sub precepto q̄tum ad opus: et alijs nonnullis suasit. et quod christus hoc imposuerit apostolis quātum ad executionē operis ostendunt isti. Quibus imponitur ꝓprietatem et ius positiuuz in rebus temporalibus non habere: neq; in speciali neq; in cōmuni quātum ad cōmunitatem specialem eisdem imponitur nec nomine proprio nec nomine sue communitatis specialis pro rebus temporalibus litigare: quia sine iure proprio vel cōmuni non potest quis pro temporalib⁹ in iudicio litigare: sed christus imposuit apostolis proprietatem et ius positium in temporalibus non habere: nec in speciali neq; i cōmuni quātum ad cōmunitatem specialē apostolorum. ergo imposuit eis predicto modo ꝓ temporalibus in iudicio minime contendere

Probat̄ sic cōclusio de aplis.

Probat̄ cōclusio de alijs p̄ma rōe

Secundo ostendunt ꝙ alijs hoc idem suasit. Primo sic. Christus suadens non contendere in iudicio suasit illud quod est melius: ꝑ nolle contendere in iudicio est melius q̄ contendere. ergo hoc christus quātum ad executionez operis suasit. Secundo sic. Christus per dictuz p̄ceptuz dissuasit illud opus quod vix sine peccato potest exerceri. sed contendere in iudicio vix potest exerceri sine peccato. ergo christus dissuasit quātum ad operis executionem contendere in iudicio ⁊ ꝑ ꝯsequēs suasit non contendere. Tertio sic. per dictuz p̄ceptum vel consilium dissuasit illud q̄tum ad contentionez in iudicio quod implicat ad peccatum: licet nō sit de se peccatū: sed actualiter q̄tum ad opus contēdere in iudicio implicat ad peccatuz. ergo christus hoc dissuasit in predicto consilio. et per cōsequēs suasit nō contendere in iudicio nō solum q̄tum ad preparationem cordis: sed etiam quātuz ad op⁹.

Scd̄a rōne

Tertia rōne

Quarta ꝑs isti⁹ capituli in q̄ accedit ad litterā

[Prebe illi et alteram] licet hoc semper sit seruandum quātum ad preparationez cordis et non sit semper ad seruanduz quātū ad op⁹ exterius: immo aliquādo hoc seruare esset peccatum et contra caritatem fraternam. puta si ꝑcutiens per correctionem fraternā posset corrigi de peccato commisso ⁊ reuocari a peccato committēdo. Et ita lz in ope exteriori h̄ seruare sit quādoq; illicitum. Tamen nō repcutere semper est licitum. Et ideo licitum est nōnullis ad non repercutiendū se voto astringere. sed nulli est licituz se voto astringere ad prebendam maxillam alteram percutienti. ⁊ ita inter negatiuum et affirmatiuum aperte differentia reperit̄. [Vade cum eo alia duo] hoc etiam seruare in opere exteriori potest eē illicitum ex multis causis: quas longuz esset enarrare. et ideo hoc nequaq̄ sub voto cadere potest [qui vult tecuz in iudicio contendere et tunicam tuam tollere dimitte ei et palliū] hoc est non contēdas ꝓ tunica et dimitte pallium: ⁊ ita in dictis verbis aliquid insinuatur negatiue et aliquid affirmatiue. Negatiuum omni tempore seruare multis est licitum. et ideo licite sub voto cadere potest: ⁊ ita potest suaderi pro omni tempore quātum ad operis executionem. sed scd̄m nulli ꝓ omni tempore et in omni casu potest esse licitum sicut ostensum est prius. ⁊ ideo sub voto cadere nequaq̄ debet respectu cuiuscūq; persone indifferent̄ lz possit forte cadere sub voto in aliquo respectu illius cui promitteret obedientiā ꝑ votuz [ꝑm quod augustinus dicit] Augustinus intendit de affirmatiuis: nō de negatiuis sicut dictum est. Cap̄. Cxv.

Cap̄. CXV Pria ꝑs isti⁹ capl̄i recitās aliā ꝑtē cōstitutionis.

T propt̄ hoc apostolus non simplicit̄ dixit prime ad

Corinth. vi. quare non iniuriam accipitis: sed dixit. Quare nō magis iniuriam accipitis: et q̄ ℞ eis simpliciter nō interdixerit pz ex eo q̄ in precedenti ca. p̄me Corinth. v. Amplius reprehenderat corinthios: quia erant negligentes in iudicio faciendo dicens eis. Nonne de his qui intus sunt vos iudicatis. Item in prealligato ca. p̄me Corinth. vi. Apostolus corinthios reprehendebat: quia coram infidelibus litigabant et iudiciū subibant: dicēs. Audet id est presumit aliquis vestrum habens negotium aduersus alterum iudicari. id ē iudiciuz subire. apud iniquos et non apō sanctos. i. fideles. Item ostendebat q̄ hoc ad fideles pertinebat dicens. Et si in vobis. i. per vos iudicabit mūdus (. i. mūdani) indigni estis q̄ de minimis (scz temporalibus) iudiceris: quasi dicat non: quia qui maioribus multo fortius minoribus est dignus. et sequitur. Secularia igitur iudicia si habueritis contēptibiles qui sunt in ecclesia illos constituite ad iudicium. hoc autem dicebat ipsis ironice. vnde subdit ad verecundiam vestram dico. subaudi. quia curritis ad iudicia infidelium. Non est inter vos sapiens quisq̄: qui possit iudicare inē fratrem et fratrem suum. sed frater cum fratre in iudicio contendit. ⁊ hoc apud infideles. Deinde reprehendit eos: quia iniuste ⁊ fraudulenter fratres suos ad iudicium trahebant: dicens. Iam quidem omnino delictum est in vobis. quia iudicia habetis inter vos. s. fraudulenta et iniuriosa. vnde sequitur: sed vos iniuriā facitis et fraudatis ⁊ hoc fratribus. Et q̄ de fratribus qui fraudulenter trahebant fratres ad iudiciuz intellexerit apostolus: patz. quia statim subiunxit. An nescitis quia iniqui regnum dei non possidebūt: cos agere iniq̄ supponens. Vnde patet q̄ apostolus non interdixerit simpliciter corinthijs conuersis ad fidem litigare: immo q̄ eis liceret ex multis: vt patet ex predictis ostendit. ⁊ ideo subiunxit. Omnia mihi licent. Glosa. Omnia mea licz repetere mihi.

Scōa pars explicās p̄dicta.

In pte ista iste impugnatus qualiter intelligat verba apostoli

sepe dicta de iudicio manifestat dicens q̄ apostolus nō simpliciter interdixit corinthijs iudicia seu contendere in iudicio: sed interdixit eis tm̄modo iudicia fraudulenta ⁊ iniuriosa.

Prima ratio impugnati.

Vnde postea ostendit q̄ eis non simpliciter interdixit iudicia. et hoc primo sic. qui reprehendit aliquos de non faciendo iudiciū non simpliciter interdicit eis iudiciū: sed apostolus reprehendit corinthios de non faciēdo iudiciū ℈ ⁊c. Secundo sic. qui reprehendit aliquos q̄ litigant coram infidelibus ostendens q̄ debēt coram fidelibus litigare: non simpliciter interdicit eisdem litigare: sed apostolus reprehendit corinthios qui coraz infidelibus litigabant: ostendens q̄ deberent coram fidelibus litigare: et iudices constituere sapiētes ergo ⁊c. Secūdo ibi. Deinde reprehēdit. ostēdit q̄ apostolus simplicit interdixit corinthijs iudicia fraudulenta et iniuriosa p illud iniqui regnū dei non possidebunt. Tertio ibi. Et idō subiunxit: ostendit auctoritate apostoli ⁊ glose q̄ licet repetere sua. Sed isti impugnatores dicūt cum errare: cum asserit q̄ apostolus solūmodo interdixit corinthijs iudicia: seu litigia fraudulenta: ⁊ iniuriosa: ⁊ coram infidelibus: ⁊ q̄ alia iudicia minime reprehēdit: nec alia dissuasit. Ad cuius euidentiā dicunt esse sciendum: q̄ sicut diuitiarum possessio non solum reprehenditur: interdicit: et dissuadetur quando diuitie acquiruntur iniuste: sed etiam quando amore nimio diliguntur dissuadentur etiam diuitie: quia ad inordinatum amorē implicant ⁊ peccata. sic in iudicio pro temporalibus litigare non solum reprehenditur et interdicitur: quando quis fraudulenter ⁊ iniuriose litigat in iudicio: sed etiam quando ex auaricia: vel alia mala radice procedit: q̄uis nihil in opere exteriori vel verbo fm se illicitum cōmittatur: lz opus exterius sit illo tempore malum: propter maliciaz actus interioris. litigia vero licita non reprehendūtur: cum dissuadētur ppt̄ ℞: q̄ implicant ad pctā: ⁊ vix inuenīūtur sine peccato. Ex hoc patet q̄ erroneuz est dicere apostolum non interdixisse simpliciter nisi iudicia fraudulenta: ⁊ iniuriosa: quod probatur sic. Apostolus. i. ad corinth. vi. Interdixit corinthijs: ⁊ alijs omia litigia illicita ⁊ iniqua: propter quod dicit. An nescitis: quia iniqui regnū dei non possidebunt: quasi diceret determinate omia iniqua iudicia. quia iniqui regnum dei non possidebunt: sed multa sunt iniqua iudicia seu litigia: siue contētiones iniqueꝫ illicite: preter fraudulēta: ⁊ iniuriosa: ergo non soluz interdicit apostolus simpliciter litigia fraudulenta: ⁊ iniuriosa: sed etiam alia multa: que sunt in qua siue ex iniqua intentione: siue ex alia iniquitate quacunq̄. Secūdo dicunt ipsum errare: cum insinuat q̄ apostol? licita litigia minime dissuasit: sed magis eos voluit litigare. Q̄ enim hoc sit erroneum: probatur sic. Apostolus dissuasit omnia litigia q̄ implicant ad peccatum: sed litigia etiam licita implicant ad peccatuz teste Crisostomo super Matthеum qui ait. Omne iudicium irri

Scōa nō ꝓbatur ꝫ

Tertia ps istius capituli impugnat predicta

Ꝓbāt ipugnātū errasse primo.

Scōo ꝓbāt ipugnātū errasse.

Prima ratione.

tatio cordis est: ⁊ malarum cogitationū radix. Nam si videris q causa fraudibus et pecūis expugnetur et tu similiter cause tue adesse festinas. et si ab initio hoc consilium non habuisti. Ex quibus euidenter habetur q litigium etiam in principio iustum et licitum irritatio cordis est et malarum cogitationum radix. ⁊ per consequens implicat ad peccatum. ergo tale iudicium apostolus dissuadet. Sed forte dices q ꝑm crisostomum iudicium seu litigium tunc est irritatio cordis et malarum cogitationū radix quādo ē ex alia parte fraudulentum. Sed hoc non obstat. quia nō solum tunc litigium est irritatio cordis malaruz cogitationū radix: quando est ex parte alia fraudulentum. sed etiam quando non est fraudulentum ex alia parte, sepe em̄ est irritatio cordis. si iudex nō pōt aut nō vult statī ad litigāt̄ voluntatem proferre sententiam. ffrequēter etiam est irritatio cordis ex sollicitudine quā circa productionem instrumentoꝝ et testium: ⁊ circa alia que iudiciarius ordo requirit expedit adhibere. quare constat aperte q litigium etiam licitum non solum propter fraudulentiam aduersarij sed etiam propter multa alia implicat ad peccatum. Secundo sic Apostolus dissuadet illa litigia que discordias et odia pariunt: sed litigia etiam non fraudulenta discordias et odia pariunt. teste beato remigio: qui super epistolam. i. ad corinth̄. vi. ait. Accusatio litem: lis discordiam: discordia odium generat. ergo apostolus etiaz alia litigia q̄ fraudulenta dissuadet. Tertio sic Apostolus dissuadet omia litigia que dissuadentur a christo cuz dicit Matth̄. v. qui vult tecum in iudicio contendere et tunicam tuaz tollere dimitte ei et pallium. ⁊ Luce. vi. cum dicit. qui aufert que tua sunt ne repetas. sed christus in verbis predictis dissuasit non solum litigia fraudulenta: sed etiam alia. teste remigio q̄ vbi ꝓius ait. ideo apostolus dixit i veritate omino delictum est in vobis q̄ contra preceptum domini agitis: qui dixit si quis aufert que tua sūt ne repetas. et qui vobis pacem suam commendauit. quare non magis damnum sustinetis: vt preceptum domini custodiatis. Ex quibus verbis datur intelligi q dominus dissuasit litigare pro rebus ad litigantem pertinentibus. et per consequens dissuasit non soluz litigia fraudulenta: sed etiam alia. ergo apostol⁹ ēt alia dissuasit. Quarto sic. Illi cui suadetur magis iniuriam suscipere q̄ pro temporalibus litigare: dissuadetur litigium de se licitum: et non solum fraudulentum: sed apostolus suadet magis iniuriam suscipere q̄ pro temporalibus litigare. dicens: quare non magis iniuriam accipitis q̄ scilicet pro temporalibus litigetis. Et q hec sit intentio apostoli aperte glosa testatur ibidem dicens. Non excuses q hoc iuste agis: occurrit. Quare non magis iniuriam accipitis Ex quibus verbis datur intelligi q magis expedit iniuriam accipere q̄ iustum litigiuz accipere. ergo apostolus nō solum modo litigia fraudulenta sed etiam alia dissuadet. Quinto sic. Apostolus omnia illa litigia dissuadet que ꝑm veniam conceduntur infirmis. sed litigare in iudicio pro rebus temporalibus nō solum fraudulēter sed etiam absq̄ fraudulentia concedit infirmis. ergo apostolus non solum litigia fraudulenta: sed etiam alia dissuadet. Maior est manifesta. Minor probatur auctoritate Augustini qui ait. enchiridion. c. xliij. pertractans verba apostoli supra scripta. Nam et hic posset putari iudicium habere aduersus alterum non esse peccatum. sed tantummodo si extra ecclesiam vel let iudicari nisi secutus adiungeret. Jam quidē omino delictum est: quia iudicia habetis vobiscum et ne quis ita excusaret et diceret se iustuz habere negocium sed iniquitatem pati quaz velit a se iudicij sententia remoueri: cōtinuo talibus cogitationibus vel excusationibus occurrit atq̄ ait. Quare non magis iniuriaz accipitis: quare non magis fraudem patimini. vt ad illud redeatur quod dominus ait. Si quis voluerit tecum in iudicio tecum contendere dimitte ei ⁊ pallium et alio loco. Qui abstulerit inquit tua noli repetere. prohibuit itaq̄ suos de secularib⁹ cuz alijs habere iudicium. Ex qua doctrina apostolus dicit esse delictum. tamen cum sint in ecclesia talia iudicia finiri inter fratres fratribus iudicantibus extra ecclesiaz terribiliter vetat. Manifestum est etiam q hoc ꝑm veniam concedatur infirmis. Propter hoc atq̄ huiusmodi petā et alia licet bis minora oporet vt deuote crebroq̄ oremus dominuz atq̄ dicam⁹ dimitte nobis debita nostra. Ex his euidenter apparet q contēdere in iudicio etiam pro iusto negocio infirmis ꝓcedit. Sexto sic. Apostolus dissuasit omnia litigia que vix inueniuntur vel numq̄ inueniunt̄ sine peccato. sed litigia etiam quando pro iusto habent̄ negocio vel vix vel nūq̄ sine peccato inueniuntur. Hoc ex verbis augustini predictis colligit̄ māifeste cū dicit. possz putari iudiciū habere aduersus alterum non esse peccatum. et cum dicit ex qua doctrina apostolus dicit eē delictum scilicet litigare, et cum dicit ꝓpter

Obiectio

Responsio.

Quinta ratione.

Sexta rōne

Quarta rōne

Tertia rōne

Secda rōne

hec atq; huiusmodi peccata ⁊c. que verba augustini debent intelligi q̄ vix aut nunq̄ inuenitur litigium sine peccato. ergo apostol⁹ omnia litigia fraudulenta et nō fraudulenta dissuadet. Septimo arguunt sic. Apostolus dissuadet omnia illa litigia que non licēt perfectis. sed nullum litigium in iudicio est licitum perfectis. teste glosa super apostoli v̄ba vbi prius que ait. Ut autē predicta v̄ba apostoli in quibus dicit: peccatum esse iudicium habere contra fratres sane intelligant̄ dicendū quid in hmōi liceat perfectis et q̄d non: et quid infirmis et quid non. Perfectis igitur licz repetere sua simpliciter sine causa: sine lite: sine iudicio: sed non conuenit inde mouere causam ante iudicem. Infirmis vero licet repetere sua mouendo causam ante iudicem et iudicium habendo contra fratrem: sed nō cōtentiose vel fraudulenter: nec apud infideles iudices. ergo omne litigium apostolus dissuadet. Sed forte obijciet aliquis contra predicta tripliciter. Primo quia apostolus nullum iustum dissuadet. quia omne iustuz est bonum: nullum autem bonum est dissuasibile: ꝫ magis suasibile. multa autem sunt litigia iusta. ergo non omnia litigia dissuadet apostolus. Item apostolus non dissuadet illud per quod conseruatur bonuz cōmune ⁊ quod queritur propter pacem: sed per litigia cōseruatur bonuz cōmune et queruntur ꝓpter pacem. vnde et iudices dirimentes litigia pacē faciunt et conseruant: ergo ⁊c. Item apostolus non aliter dissuadet litigium q̄ matrimonium. et sicut concedit matrimonium infirmis: ita et litigium. sed apostolus non dissuadet toti cōmunitati fidelium matrimonium. ergo saltem non dissuadet toti cōmunitati litigium. Ad primum istorum dicunt isti q̄ multa que iusta sunt dissuadentur quātum ad opus exterius propter meliora habenda: sicut bona dissuadentur propter meliora. vnde et matrimonium aliqno modo dissuadetur in quātuz virginitas que est quid melius suadedetur: tamen iustum nec aliquod bonum est dissuadendum quātum ad preparationē cordis q̄ scilicet homo non esset paratus facere quodcunq; bonum aut iustuz si hoc deus preciperet. Ad secundā dicunt q̄ bene potest aliquid dissuaderi. per quod tamen in casu q̄si per accidens conseruatur bonuz cōmune ⁊ acquiritur. quēadmodum bella et arma bellica dissuadentur: et tamē quandoq; per ea cōseruatur bonum cōmune et queruntur ꝓpter pacem ꝫm Augustinum. vt habetur. xxiij. q. i. Noli estimare. sed hoc est propter iniquitatē multorum qui aliter ad bonum et pacez reuocari non possunt. sic est de litigijs q̄ ꝓpter iniquitatem multorum quandoq; queruntur. et nolle habere litigium debet esse voluntatis: sed habere quandoq; necessitatis queadmodum dicit augustinus vbi prius. Pacem habere volūtatis est belluz autē debet esse necessitatis. sic est ergo de litigijs sicut est de bello q̄ sicut melius esset omni bello carere q̄ bellum habere: ⁊ ideo bella dissuadentur: et pax suadetur: et tamen in casu aliquod belluz est iustum et meritoriuz. ita melius esset omni carere litigio q̄ habere. ⁊ tamen in casu meritorium potest esse alicui habere iustum litigiuz et propter hec omnia litigia dissuadentur nisi assit necessitas. Ad tertiam dicunt q̄ nō est simile de matrimonio ⁊ litigio: quia matrimonium est absolute pro statu presenti necessarium generi humano ad procreationem ꝓlis ad cultum dei: et ideo non debet toti communitati fidelium dissuaderi. sed litigium nō est necessarium generi humano etiam pro statu presenti: sicut nec bellum: ⁊ ideo toti communitati fidelium dissuadetur: quāuis in casu extreme necessitatis possit aliquibus suaderi sicut et bellum. [Et propter hoc] scilz quia preceptum de non contendendo in iudicio non est seruandum in opere exteriori. ꝫ in preparatione cordis. [Apostolus non simpliciter dixit prime ad corinth̄. vi. quare non iniuriā accipitis. sed dixit quare non magis iniuriam accipitis.] Dicunt isti q̄ non propter rationem quam iste assignat non dixit vnum apl̄s. sed aliud. Nam ideo non dixit. Quare n̄ iniuriam accipitis. sed dixit quare nō magis iniuriaz accipitis: qz noluit apostolus q̄ ꝓprietatem habentes semper in opere essent parati accipere iniuriam a quocunq;. sed voluit q̄ magis et citius acciperent iniuriam q̄ ī iudicio pro temporalibus litigarent: nisi ratio cogens non desiderium rehabendi vel defendendi sua eos ad litigandum vrgeret. Sicut princeps non semper debet esse paratus accipere iniuriam ab inimico: quia hoc bono communi penitus obuiaret: sed magis et citi⁹ debet accipere iniuriam q̄ bellare. contra volētem inferre iniuriam: nisi iusta necessitate bellare cogatur. Nam et sepe nolle bellare in eo cui bellare licet: esset peccatum. vnde ambrosius ut habetur. xxiij. q. iij. ca. Fortitudo Ait. Fortitudo que bello tuetur a barbaris patriam: vel domi defendit infirmos vel a latronibus socios plena iustitia ē [q̄ h̄ eis nō simpl̄r īterdixerit] h̄ pōt h̄re duplicē intellectū. vn⁹ est q̄ non simpliciter interdixit eis tanq̄ sem-

Septīa rōne

Obiectio triplex Prima

Scōa

Tertia

Respōsio ad obiectionē

Ad scōam.

Ad tertiam

Quarta ꝑs isti⁹ cap̄. ꝓcedit ad littere explanatōez

per esset illicitum pro temporalibus litigare: ⁊ iste sensus verus est: sed ꝑm istum iste impugnatus verba illa nequaq̃ intellexit. Alius est: q̃ non interdixit eis: nisi solūmodo litigia fraudulenta: ⁊ iniuriosa: ⁊ nulla alia. ⁊ iste sensus falsus est: vt dicunt isti. ⌊ Aplūs reprehēderat corinthios: quia erāt negligentes in iudicio faciendo. ⌋ Istud non facit pro eo: quia ibidem non reprehendit corinthios: quia minime litigabant: sed quia delinquentem corrigere negligebāt: ⁊ ideo apostolus nunq̃ dissuasit corinthijs constituere iudices ad vindictam malefactorum: sed dissuasit habere litigia coram iudicibus constitutis: quēadmodū in scripturis suadetur punire peccata malorū ⁊ tamen peccata punienda scripture efficacit dissuadent. ⌊ Nōne de hijs qui intus sunt vos iudicatis. ⌋ Dic non loquitur iudicandis: sed iudicantibus: ⁊ sepe reprehenduntur iudicantes de negligentia iudicandi: ⁊ qui iudicātur reprehendūtur de hoc: q̃ eos iudicari oportet ⌊ Apostolus corinthios reprehendit: quia coraz infidelibus litigabant: ⁊ iudiciū subibāt ⌋

Dicunt q̃ verba apostoli de ista materia sane intelligenda sunt: ꝙa reprehensibiles erāt qui trahentes fideles ad iudicium coram infidelibus litigabant: quia cause fidelium inter se sopiri poterant per fideles. Illi vero qui iudicium subibant infideliuz ab infidelibus coacti minime reprehensibiles videbantur: cuz apostolus subditos monuerit. dicens etiā infidelibus obedire. Illi etiam qui infideles cōtrahebant ad iudicium infidelium: ex iusta et vrgenti causa reprehensibiles nō fuerūt. Nam et apostolus ad iudicium cesaris appellauit. ⌊ Item ostendebat: q̃ hoc ad fideles pertinebat. ⌋ scz litigantes pro temporalibus iudicare. sed ex hoc non sequitur: q̃ litigare pro temporalibus sit minime dissuasum: sicut non sequitur ad iudicem iustum pertinet homicidas: ⁊ alios sceleratos debita pena punire: ergo homicidia: et alia scelera non sunt illicita. ⌊ Qui maioribus multo fortius est minoribus dign? ⌋ Esto q̃ hec sub aliquo sensu esset vera: tamen sepe competunt alicui maiora: cui minora nō competunt: neq̃ decent ipm: nō propter indignitatē ipsius: sed propter dignitatem ipsius ⁊ indignitatem: seu vtilitatem minor. Sicut decet regem portare purpuram: ⁊ nō decet eū portare sordidas vestes. Decet etiaz militem expugnare hostem: ⁊ non decet eum suspendere furē. Sic decent sepe pfectos maiora: quos non decent minora. Unde predicare verbum dei: consecrare episcopos: et dispensare ecclesiastica sacramenta et alia maiora decet summum pontificem: quez tamen non deceret in causa sanguinis: et rerum temporalium iudicare. et ideo non sequitur. Aliquis debet in causa maiori iudicare. ergo debet iudicare in causa minori: quāuis q̃ non debeat iudicare in minori causa non sit propter indignitatem sed propter dignitatem ipsius. ⌊ Secularia iudicia si habueritis contemptibiles qui sūt in ecclesia illos constituite ad iudicium ⌋ Si apostolus vocaret contemptibiles in ecclesia homines insensatos infames et crimino-sos. predicta verba esse dicta pronice debent intelligi. Non enim poterit esse de mēte apostoli q̃ velit vt corinthij homines contemptibiles propter ineptitudines aut peccata eorum constituerint sibi iudices quāuis essent in ecclesia hoc est inter christianos qualitercunq̃ numerandi. loqueretur ergo sic ironice hoc est contrarium innuendo: vt scilicz tales nō eligāt. Szvocando contemptibiles in ecclesia homines inferiores virtutis et graduz que non sunt summi et supremi in ecclesia. sic serio dicta predicta verba debent intelligi: quia quādiu in ecclesia que est congregatio fidelium: inueniri possunt inferiores idonei: et sufficientes ratione bonitatis et discretionis ad iudicandum de temporalibus et de secularibus litigijs non debent supremi in ecclesia. circa negocia secularia occupari. sed exemplo apostolorum. qui vt habetur actuum. vi. noluerunt derelinquere verbum dei et ministrare mensis. sed orationi et ministerio verbi instare volebant. debent supremi in ecclesia ofoni predicationi verbi dispensationi sacramentorum ecclesie ⁊ alijs spiritualibus bonis instare. secularia iudicia secularibus relinquendo Gregorius Et ista est sententia beati Gregorij qui. xix. libro moralium pertractans predicta verba apostoli ait. Spiritualia dona non caperent si terrena eos negocia deprimissent. longe ante premisit dicens: contemptibiles qui sūt in ecclesia illos constituite ad iudicandum: ac si aperte diceret. qui minoris sunt meriti in ecclesia et nullis magnorum donorum virtutibus pollent: ipsi de terrenis negocijs iudicēt Item per quos magna nequeunt bona suppleantur minora: quos et contemptibiles nominat: et tamen sapientes vocat cuz dicit sic. Non est sapiens quisq̃ inter vos qui possit iudicare inter fratrem suuz: qua ex re q̃d colligitur nisi vt hi terrenas causas examinarent: qui exteriorum rerum sapientiam percepe?t. q̃ aūt spūalib? dōis ditati sūt ꝓfecto terrenis nō debēt negocijs implicari: vt dū nō cogūt inferiora bōa disponere valeāt bōis supioub?

deseruire. Ex bijs verbis datur itelligi q̄ apostolus non vocat contemptibiles in ecclesia viles:infames:7 insensatos: aut fatuos: ꝫ vocat contemptibiles sapiētes:7 in negocijs secularibus peritos:qui 7 non viri spirituales:7 supremi debent constitui iudices ad secularia litigia terminanda. Sed forte quis obijcet dicens:q̄ sicut legitur in decretis distinctiōe xxxix.oportet episcopum secularium negociorum habere peritiam:q̄ beatus Gregorius vt habetur eadē distinctione cap'o Petrus Videtur asserere manifeste. Frustra autez quereretur in episcopis secularium negociorum peritia:nisi ad eos pertineret circa negocia secularia implicari. Ad hoc dicunt isti q̄ non pertinet ad episcopos circa secularia implicari:nisi necessitate cogente: vt inquantū possint caueant:ne circa secularia occupētur:necessitate tamen vrgente possunt 7 debēt in casu pro cōmuni vtilitate secularibus vacare negocijs Et ideo pro tali casu possibili oportet eos negociorum secularium habere solertiaz.nō quidem per longam experientiaz:sed per quandā naturalem industriaz:vt sint quodāmodo natura prudentes:propter quod ait carthaginēse concilium: vt habetur distinctione.xxxij. Qui episcopus ordinandus est: antea examinetur si natura sit prudens: si docibilis. hoc est docilis: Talis enim prudentia cum sacrarum noticia litterarum episcopo sufficit ad hoc q̄ dicatur secularium negociorū habere industriā. [Ad iudicium.] Sic habetur sub'bulla.iuxta quā scripsi verba constitutionis istius. textus tamen est ad iudicandum. [Ad verecundiam vestraz dico subaudi: quia curritis ad iudicia infideliuz.] Aliquando reprehendit eos:quia currebant ad iudicia infideliū. aliquando q̄a habebant iudicia fraudulenta. aliquando q̄a habebant iudicia alia illicita. [Non est inter vos sapiēs quisq̄ qui possit iudicare inter fratrem 7 fratrem suum.] Ex bijs verbis patet q̄ apostolus volebat constitui iudices sapiētes qui possent volentibus litigare:siue fraudulēter:siue aliter iusticiā exhibere. Ex quo nō potest concludi:q̄ non dissuasit pro temporalib? litigare:sicut nec ex hoc non dissuasit contendere. quia voluit constitui iudices sapientes qui ita sopirent iudicia fraudulenta:sicut alia [Sed frater cum fratre in iudicio contendit] Hoc vt sepe malum est ex parte actoris: licet aliquādo sit sine peccato ex pte rei: si ad odiuz discordiam:7 fraudē minime prouocetur [Et hoc apud infideles.] Hoc reprehensibile fuit in illo qui alium ad iudicium infidelium protrahebat:7 pro scandalo infidelium euitando debuit vel iniuriam sustinere vel q̄rere apud fideles iustitiam. [Deinde reprehendit eos q̄ iniuste et fraudulēter fratres suos ad iudiciū trahebant] Et de hoc apostolus specialiter corinthios reprehenderit ex textu non habetur: q̄uis generaliter reprehendendo litigia iniqua:sua reprehēsio sit ad fraudulēta 7 iniusta litigia extendenda.nec ipe hoc sufficiēter probat:sicut post apparebit [Jam quidē omnino delictum est in vobis.quia iudicia habetis inter vos.scilicet fraudulēta et iniuriosa] hec glosa ex textu apostoli trahi non potest. verba enim predicta apostoli duplicem intellectum possunt habere.vnus est iste. Jam omnino delictum est in vobis. hoc est aliq̄ inter vos delinquunt fraudem 7 iniuriam extra iudicium faciēdo:quare aliqui coram iudice cō queruntur 7 hoc solet frequenter accidere q̄ multi in iudicio conqueruntur de delicto ante iudicium commisso in ipsos. Alius intellectus est iste. Jam quidem omnino delictum est in vobis trahētibus alios ad iudicium: q̄a iudicia habetis inter vos. hoc est quia citius amore temporalium trahitis alios ad iudicium q̄ velitis amore proximi pro eius scandalo deuitando: vel eius salute querenda: damnum temporaliuz sustinere. 7 ideo querit apostolus quare nō magis iniuriaz accipitis quare non magis fraudem patimini q̄ vt iniuriā tem ante iudicium:ad iudicium protrahatis: quasi dicat.ante deberetis pro salute ꝓximi 7 perfectionis amore iniuriam accipere et fraudem pati q̄ proximum delinquentez trahere ad iudicium.et ita in his verbis quare nō magis 7c. Apostolus non solum litigia illicita: ꝫ etiam licita dissuadet.quando scilicet est licitum et expediens a licitis litigijs abstinere. Nam abstinere a litigijs illicitis necessitatis est.sed sepe a licitis cessare litigijs superogationis et perfectionis est:sicut a coitu illicito abstinere de necessitate salutis est.a coitu v̄o licito abstinere nōnunq̄ ad perfectionem et superogationem noscitur pertinere.quia igitur apostolus non tantum illa que sunt de necessitate salutis.sed etiaz illa que supererogationis voluit suadere:non tantum ab illicitis sed etiam a quibusdaz licitis abstinere suasit et ita per consequens quedā licita litigia dissuasit. [vnde sequitur.sed vos iniuriam facitis et fraudatis: et hoc fratribus.] hic dimittit verba media apostoli illa scilicet quare non magis iniuriam accipitis 7c. Ex quibus verbis patet q̄ apostolus intēdebat suadere corinthijs q̄ nōnunq̄ corinthij perfectionis amore antea deberent iniuriam accipere ꝛc

*Responsio

Obiectio.

fraudem pati q̄ in iudicio etiam absq; fraude et iniuria litigare. vnde cum dicit apostolus sed vos iniuriam facitis ⁊c. Principaliter loquitur illis qui extra iudicium fraudem et iniuriam faciebant. quāuis etiam ad illos intēderit loqui q̄ fraudē et iniuriam in iudicio facere molirentur. [Et q̄ de talibus qui fraudulenter trahebant fratres ad iudicium intellexerit apostolus] intellexit et de illis si qui tales fuerunt et etiam de alijs: immo aliqua verba intellexit de licite trahentibus alios ad iudicium. [Patet quia statim subiūxit an nescitis quia iniqui regnum dei non possidebunt] Ista verba sunt contra istum impugnatum. quia per hec verba. patet q̄ apostolus intellexit de omnibus inique trahentibus alios ad iudicium. multi autez p̄ter fraudulentos trahunt alios inique ad iudiciuz: sicut qui ex odio: rancore: sup̄bia: inuidia: amore iniquo temporalium: sine omni fraude trahunt alios ad iudicium qui omnes iniq̄ sunt censendi Et regnum dei minime possidebūt [eos agere inique supponēs] alios supponit agere iniq̄: licet sine fraude agant: alios supponit a perfectione deficere: qui amore temporaliū in iudicio litigabant. Et omnes apostolus instruit ad perfectionem exhortans: vt magis iniuriam accipiant et fraudem patiāt q̄ pro temporalibus absq; vrgente necessitate vel euidenti vtilitate speciali in iudicio litigare presumant [vnde patet q̄ apostolus n̄ interdixerit simpliciter corinthijs conuersis ad fidem litigare] veruz est q̄ non interdixit tanq̄ malum nec sēp omibus litigare dissuasit tamen omnibus irregulariter litigare. nisi vrgente necessitate vel euidenti vtilitate specialr cogantur. omnia aūt litigia illicita fraudulenta ⁊ iniuriosa. et alia qualitercūq; illicita simpliciter interdixit [immo q̄ eis liceret ⁊c.] licet quidem aliquādo. ⁊ tamen nōnulla licita litigia dissuasit. sicut sancti plures multis matrimoniū dissuaserunt. ⁊ tamen matrimonium illis licitum existebat. [Omia mihi licent. glosa. omnia mea licet repetere mihi] Dicunt isti q̄ apostolus loquebatur ibidem ī persona illorum qui ꝓprium possident: et verum est de illis q̄ lz eis sua repetere: sine fraude et dolo et absq; omni mala intentōe: tamē cum hoc stat q̄ sepe non repetere res ꝓprias ad perfectionem et supererogationem pertineat. et ideo non repetere res ꝓprias quāuis sit aliquādo licitum: immo aliquādo expediens sicut matrimoniū aliq̄n est expediens: et similiter comedere carnes ⁊ bibere vinuz. tamen apostolus corinthijs volens eos ad perfectionem inducere: nō repetere propria persuadere conabat.

Cap. Cxvi.

Ca. CXVI In prima parte istius capituli recitat aliā cōstitutionis particulā.

Nec per sacrā scripturam patet q̄ christus seu apoli s̄m intellectum hystoricuz semp̄ seruauerunt predicta precepta. de christo em̄ domino nostro legitur. Johannis. xiiij. q̄ cuz vnus ex ministris pontificis dedisset ei alapam non sibi prebuit aliam. sed dixit ei. si male locutus sum testimonium perhibe de malo si bene cur me cedis. Item de beato paulo legitur actuum. xxij. q̄ cum tribunus eum iussisset flagellis cedi: et torqueri et constrixissz eum loris: dixit astanti centurioni paulus Si hominem romanum et indemnatum licet vobis cedere: quo audito tortus non fuit. Item actuum. xxiij. Cum princeps sacerdotum et seniorum p̄cepisset os Pauli percutere. Paulus dixit ad eum. Percutiet te deus paries dealbate: et tu sedens dijudicas me s̄m legem et contra legem iubes me percuti. Itē eodem capitulo legitur q̄ paulus cum audisset a filio sororis sue q̄ plures ex iudeis deuorauerant se non manducaturos: neq; bibituros donec occidant ipsum misit nepotem suum ad tribunum ad nuntiandum sibi p̄dicta et sic euasit: vt legitur. xxiij. q. iij. ca. Maximianus Item cum hierosolymis in manus romanorum traditus fuisset: et iudeis contradicentibus ipsum non expedirent ad cesarem appellauit. vt legitur actuū vltimo. Ex quib⁹ satis liquet q̄ non fuit intentio saluatoris nostri prohibere fideles se in iudicio defendere et res suas nisi quando hoc caritas suaderet. quare patet q̄ predictus hereticus vt p̄uaricator legis diuine allegauerat supradicta capitula q̄ nō tāgūt in aliquo nostras constitutiones predictas.

Scda ps istius capli declarans textū cōstitutiōis

Hic iste probare molitur q̄ auctoritates sumpte ex Matthei q̄nto capitulo debent intelligi de preparatiōe cordis et non de opere exteriori et innuit talem rationem. Christus et apostoli non semper seruauerunt dicta precepta in opere exteriori ergo nec semper in opere sunt seruanda. Antecedens probat. Et primo q̄ christus nō semper seruauit per vnam auctoritatem. secundo q̄ beatus etiam paulus non seruauit p̄ quattuor auctoritates: que omnes patent in littera. Sed dicunt isti impugnatores q̄ iste auctoritates probant tantum q̄ precepta quedam affirmatiua data Matthei quinto capitulo non semper obligāt ad opus exterius:

Rō ꝓbās q̄ xp̄s ⁊ apli n̄ sp̄ seruauerūt dicta p̄cepta ope exteriori.

Tertia ps istius capituli ī probās adducta p̄ constitutionem

cuiusmodi est percutienti corporaliter alterā partem vel eandem percutiendam offerre: ꝫ non probant ꝙ istud preceptum negatiuum.

Non contendere in iudicio pro rebus temporalibus: non sit omni tempore ab aliquibus qnantum ad opus seruandum: sicut nec probant: ꝙ nō repercutere corporaliter manu non sit ab aliquo omni tempore seruandum: ⁊ ita iste auctoritates pro illo impugnato nihil faciunt: quia appellans non intendit asserere ꝙ omni tempore percutiēti sit pars eadez vel alia percutiēda corporaliter offerenda: sed intendit ꝙ ad perfectionez spectat: nunq̄ velle corporaliter repercutere: ⁊ similiter ad perfectionē spectat nunq̄ velle pro tēporalibus in iudicio litigare: quod vt melius intelligatur.

Notandū.

Dicunt esse sciendum ꝙ aliquid est tolerabile īmo meritoriuz et laudabile in vno: qđ in alio est demeritoriū ⁊ dānabile: ⁊ ideo licet in aliquo tolerabile sit: īmo aliquādo laudabile pro temporalibus litigare: tamē in vouēte nunq̄ velle pro temporalibus litigare est dānabile: ⁊ ideo christus suadens dictam perfectionem scilicet vouere nunq̄ velle pro temporalib⁹ litigare suadet: ꝙ dictum suum consilium semp in opere exteriori seruetur. Et si dicas ꝙ christus nō loquitur ibi de aliquo voto. Respondent isti ꝙ q̄uis vocaliter minime de voto loquatur intētio tamen sua est perfectionē summā cuiuslibet veritatis in hac vita possibilez suadere: ⁊ ideo cum talia perfectiora sint cum voto q̄ sine voto: dictum consiliuz suum cum opere de voto debet intelligi: ⁊ ita suadere intendit: ⁊ ꝙ nullus pro tēporalibus nisi necessitate vrgente: vel euidenti vtilitate spirituali cogente contendat: ⁊ ꝙ illi qui volunt viaz ꝑfectionis assumere ad nunq̄ pro tēporalibus contendendū voto se astringant. ⁊ ideo dicūt ꝙ dictum christi consilium non est ab omnib⁹ omni tempore ⁊ omni casu seruandum in opere. sed a vouētibus perfectionem predictaz et nullam dispēsationem rerū ecclesiasticarū habentibus: non tm̄ q̄tum ad preparationē cordis: sed etiam q̄tum ad opus semper est seruādum.

Obiectio Responsio.

Quarta ꝑs isti⁹ capl̄i explanans textū ꝯstitutōis

⌊ Nec per scripturā sacraz patet ꝙ christus seu apostoli ꝑm sensum hystoricū semper seruauerīt precepta predicta. ⌋ Verū est: ꝙ nō seruauerūt omīa precepta predicta: nisi scđm preparationez cordis: sed aliqua seruauerunt ꝑm opus semp: aliqua scđm preparationē cordis. Christus eni nunq̄ repercussit: nec vnq̄ in iudicio pro tēporalibus litigauit. similiter nec beatus Paulus. Petrus vero percutiēs reprehēsus fuit a christo: et post nunq̄ ꝑcussit. Constat igitur ꝙ christus ⁊ apostoli quedā illorum preceptorū semper seruauerūt: quedam vero nō semper. Unde de christo dicit beatus Petrus canonica sua. i. ca. ij. Cuz maledicere tur: non maledicebat: cum pateretur non cōminabatur. ⌊ Non fuit intentio saluatoris nostri: prohibere fideles: se defendere in iudicio et res suas ⌋ Multiplex est defensio persone vna est per rationem et illam saluator noster nulli fideli ꝓhibuit pro omni tempore. tamen exempla dedit aliquo tempore tacere. Nā vt refert Matth. xxvi. Princeps sacerdotū dixit iesu. Nihil respondes ad ea que isti aduersum te testificantur. Jesus aūt tacebat. Alia est defensio persone que est violentie per vim repulsio. ⁊ taliter se defendere saluator prohibuit alios fideles suos. s. apostolos suos et volentes vouere seu vouētes perfectionē hmōi Non autem prohibuit omnes fideles se tali modo defendere. Defensio etiā rerum ē multiplex. vna est que est violentie per vim repulsio et illam prohibuit saluator quibusdam fidelibus sed non omnibus. Alia est per litigium contentiosum in iudicio et sic etiam ꝓhibuit alios et non omnes. multis tamē suadetur sic res suas nequaq̄ defendere. qui tamen a tali defensione nullatenus prohibent. Alia est defensio per rationem extra iudiciuz per simplicem ammonitionez ne res sue quātum ad dominiū vel vsum auferantur iniuste et tali modo defendere res suas siue quātum ad dominiū siue quātum ad vsum christ⁹ nullos fideles prohibuit. licet iniunxerit non defendere etiam tali modo quātum ad preparationem cordis non quantum ad opus ⌊ quare patet ꝙ p̄dictus hereticus ⌋ dicunt isti ꝙ ista sūt v̄ba ꝯtumeliosa oī veritate nudata vt per p̄cedentia asserūt apte patere Cap̄. Cxvij.

Nota multiplex est defensio

Cap̄. CXVII Prima ꝑs istius capituli in q̄ q̄rit vtrū apl̄is ⁊ discipul̄ ac eorū seq̄ntib⁹ ꝑ reb⁹ q̄s habebāt licuerit ac liceat litigare

Cum ergo querit

c vtruz apostolis et discipulis ac eorum sequentibus pro rebus quas habebant licuerit et liceat litigare. videtur dicendum ꝙ illis qui propria non habebant pro rebus aliquibus tanq̄ proprijs non licuit litigare. Illis autem qui habebant communia pro illis vt pro cōmunibus animo ip̄a bona communia defendendi vel repetendi sine fraude et alicuius iniuria licuit litigare. presertim illis qui curam habebāt illius cōmunitatis vel alij eorū mādato. nisi forsan ex hoc graue scandalū sequi posset: quo casu esset iudiciū differendū vel omittendū. tā graue scādalū posset sequi.

Scđa ꝑs isti⁹ capituli declarās textū cōstitutionis

Postquā in parte pre

cedēti iste ipugnat⁹ iprobauit assertionē ap-
pellāt̄ circa q̄stionē q̄ q̄rit̄: an apl̄is licuerit ꝓ
reb⁹ tpalib⁹ litigare. h̄ ad eādē q̄stionē ꝓpriaz
pōit sniam: ⁊ qꝛ ipe in hac pte istaz questionē
etiam ad discipulos et sequentes apostolorū
extendit. ideo hic tria molitur ostēdere. Pri-
mo enim proponens questionem determinat
ꝙ apostolis licuit tam pro temporalibus pro
prijs q̄ꝫ pro communibus litigare. Secundo
ostendit ꝙ religiosis pluribus licet pro tem-
poralibus litigare. Tertio ꝓbat ꝙ episcopis
pro rebus ecclesiarum suarum liceat litigare
scd̄m facit in parte immediate sequenti. Ibi.
Et si diceretur. tertium ibi. Item ꝙ prelatis
Primo igitur extendens questionē etiam ad
alios q̄ꝫ ad apostolos dicit ꝙ cuz queritur an
apostolis et discipulis ac eorum sequacibus
licuerit pro temporalibus litigare videtur di
cenduz: ꝙ illis qui propria non habebant nō
licuerit tanq̄ꝫ ꝓ ꝓprijs litigare: illis autē qui
habebant cōmunia licuerit tanq̄ꝫ pro cōmu-
nibus litigare. Per hanc assertionem vult as
serere manifeste ꝙ apostolis pro rebus tem-
poralibus tam tanq̄ꝫ pro proprijs q̄ꝫ tanq̄ꝫ pro
cōmunibus licuerit litigare. quia aliquando
apostoli habuerunt res proprias quātum ad
dominiū. quia ꝟm istum post distributionem
bonorum cōmuniū de qua fit mentio act. ij. ⁊
iiij. quilibet apostolus fuit proprietarius ⁊ do
minus portionis sibi assignate: ⁊ ideo tūc po
tuit quilibet eorum pro rebus suis tanq̄ꝫ ꝓ ꝓ-
prijs litigare. Aliquando vero ꝟm ipsum non
habuerunt nisi cōmunia: sicut illo tempore d̄
quo dicit̄ act. ij. et. iiij. ⁊ erant eis omnia com
munia ⁊ tunc licuit eis pro rebus tanq̄ꝫ ꝓ cō-
munibus litigare. ⁊ ita omni tempore postq̄ꝫ
fuerunt apostoli ad apostolatum assumpti li
cuit eis pro rebus temporalibus litigare: sed
aliquādo sicut pro rebus proprijs: ⁊ aliquādo
sicut pro rebus cōmunibus. Sed isti impu
gnatores contra predicta duo probare conā
tur. Primum est ꝙ apostolis non licuit ꝓ re-
bus quibuscunqꝫ tanq̄ꝫ pro proprijs litigare.
Secundo ꝙ non licuit eis pro temporalibus
tanq̄ꝫ pro cōmunibus litigare. Primū ꝓbant
primo sic. Apostoli postq̄ꝫ fuerunt ad aposto-
latum assumpti non habuerunt res proprias
sed qui non habet res proprias non potest
nec debet pro rebus tanq̄ꝫ pro proprijs litiga
re etiam ꝟm istum. ergo apostolis non licuit
pro temporalibus tanq̄ꝫ pro proprijs litiga-
re. maior in pluribus locis superius est proba
ta. minorē iste concedit. Secundo sic. Apo
stolis postq̄ꝫ facti fuerūt predicatores euāge-
lice paupertat̄ nullo modo licuit facere illud

Tertia ꝑs isti⁹ ca
pl̄i in q̄ ipugnato
res duo ꝓbant

Primū probat̄
ꝑmo

Secūdo probat̄.

quod auditores poterat auertere ab euange-
lica paupertate: quia ad euangelicam paup-
tatem doctrina et exemplo suos debuerāt in
ducere auditores. sed si litigassent pro tempo
ralibus tanq̄ꝫ pro rebus proprijs: exemplo suo
auditores auertissent ab euangelica pauper-
tate. Nam quodammodo naturale est audito
ribus et inferioribus suos imitari magistros
⁊ prelatos. iuxta illud sapientis ecclesiastici
x. ꝟm iudicez populi sic ⁊ minister eius. ⁊ qua
lis rector est ciuitatis tales et inhabitantes
in ea. ergo nullo modo licuit apostolis ꝓ tem
poralibus tanq̄ꝫ pro proprijs litigare. Qꝛ au-
tem apostoli si litigassent pro temporalibus
tanq̄ꝫ pro proprijs exemplo auertissent alios
ab euangelica paupt̄ate: patet. quia ad euan
gelicam paupertatem pertinet abdicatio ꝓ-
prietatis omniū saltem in speciali. sicut supe-
rius probatum existit. sed constat ꝙ a tali ab
dicatione alios suo auertissent exemplo. ergo
auertissent auditores ab euāgelica pauperta
te. Sed forte dices ꝙ ꝟm hoc omnes epi-
scopi habentes proprium et pro proprijs liti-
gantes suos subditos ab euangelica pauper
tate auerterent. Dicunt isti concedendo cō-
clusionem ꝙ exemplo quodammodo auertūt
eos ab euangelica paupertate. sicut exemplo
auertunt eos a religionis ingressum: licz hoc
non intendant. ⁊ ideo in hoc non peccant: qꝛ
faciunt quod licet eis: licet supererogationis
esset in eis si a talibus abstinerent. Apostoli
autem non solum obligabantur ad ea que ne
cessitatis sunt. sed etiam ad ea que superero-
gationis sunt maxime quātuz ad illa que per
tinent ab obedientiam castitatem et pauper
tatem et ideo ipsi peccassent: si exemplo suo
alios auertissent ab euangelica paupertate.

Obiectio bona.

Responsio

Tertio sic. non minus perfecte seruabant
apostoli preceptum et doctrinam saluatoris.
de non contendendo in iudicio q̄ꝫ modo ser-
uant monachi et alij religiosi. sed monachis ⁊
alijs religiosis non licet pro temporalibus tā
q̄ꝫ pro rebus proprijs in iudicio litigare. sicut
per regulas eorundem et sacros canones liq̄-
do constat. ergo nec apostolis licuit pro tem-
poralibus tanq̄ꝫ pro rebus proprijs in iudicio
litigare. Secundo ostendunt ꝙ etiam apo
stolis non licuit pro temporalibus communi
bus in iudicio litigare. quod probant primo
sic. Illis qui non debuerunt secularibus ne-
gocijs prohibitis implicari: etiā non licuit ꝓ
temporalibus cōmunibus litigare. cum liti-
gare ꝓ temporalibus sit inter negocia secula
ria ꝓhibita ꝯputandū. Nam ⁊ magūtinense
conciliū vt habet̄ extra. ne clerici vel mōachi

Tertio ꝓbat̄ pri-
mum

De scd̄o.

Prima ꝓbatio

secularib⁹ negocijs se imiſceāt.c.i. enumerās negocia ſecularia inter alia ponit contentiones:lites:rixas amare:et in placitis ſecularibus diſputare: ꝫ apoſtolis nō licuit negocijs ſecularibus implicari. teſte apoſtolo qui.ij.ad Thy ij.ait. Nemo militās deo implicat se negocijs tēporalib⁹:ergo apoſtolis nō licuit pro tēporalibus cōibus litigare.

Scōa probatio.

Scōo ſic. Illis qui nō habuerūt dominiū cōe temporaliū: nō licuit pro tēporalibus cōibus litigare:ſed apoſtoli nō habuerūt cōe dn̄iuz temporaliū. Hoc p⁹ multiplicit̄ eſt oſtenſum: ḡ aplis nō licuit pro tēporalibus cōibus litigare.

Tertia probatio.

Tertio ſic. Illud nō licuit aplis qđ ꝼm ſe iplicat ad peccatū:7 ſine quo apli potuerūt vitā iſtā tranſigere 7 ſua officia exercere:ſed pro tēporalibus cōibus in iudicio litigare implicat ad peccatū:7 ſine tali litigio poterāt vitā preſentē trāſigere 7 officia ſua exercere:ergo nō licuit apoſtolis pro cōibus tēporalibus in iudicio litigare.

Quarta ꝓbatio

Quarto ſic. Illd nō licuit aplis qđ apud infideles quos apli laborabāt conuertere: ſuſpitionē habuit cupiditatis:maxime ſi ſiue illo apli poterāt conueniēter inſtentari:7 predicationi:ac ſpiritualibus bonis intēdere:ſed litigare pro cōibus temporalibus apud infideles habuit ſuſpitionē cupiditatis:quia nōnulli ita ſunt cupidi bonoꝝ cōmuniū: ſicut ꝓprioruz:vel ſaltē conſtat: q̄ reſpectu cōmuniū tpaliū poteſt eſſe cupiditas:preſertim quādo non poſſunt in ꝓprio poſſidere. Sine litigio aūt poterāt apoſtoli ſuam ſuſtentare naturā: ac pdicationi:7 aliis ſpiritualib⁹ bonis conueniēter inſiſtere.ergo apoſtolis nō licuit pro tēporalib⁹ cōibus litigare.

Obiectio bona.

Sed forte obijciet aliquis:q̄ per primā rationē:7 tertiā:ac quartaz probaret̄: q̄ prelatis eccleſie:nō liceret pro tēporalibus cōibus litigare:cū nō debeāt ſe negocijs ſecularibus implicare:nec illa facere:q̄ implicāt ad peccatū. 7 debeant ſuſpitionē cupiditatis auferre.

Reſponſio.

Ad hoc dicūt iſti q̄ apoſtoli qui erāt primi fundatores eccleſie poſt xp̄m ad maiorē ſuperogatiōis perfectionē obligati fuerūt q̄ prelati ſequēres.7 ideo multa nō licuerūt aplis: que tamē aliis plat̄ modo licent Ipſis enī nō licuit portare pecuniā extra tps neceſſitatis:qđ tn̄ prelat̄ modo nullaten⁹ inđictū exiſtit:ſicut nō debuerūt portare calciamenta:qđ tn̄ platis licet.

Quīta ꝓbatio.

Quinto ſic arguūt iſti. Pauptas fratrū minoꝝ nō eſt altior nec perfectior aplica pauptate: cū ipi pauptatē apli caz imitenť:ꝫ ex pauptatis altitudine:quā vouēt fratres minores ipis nō licet pro tpalibus etiaz cōib⁹ in iudicio litigare: ſicut ex reſcriptis aplicis:7 decretalib⁹ ſummoꝝ pontificū patēt

ter habeť: ḡ multo fortius h̄ nō licebat aplis.

Dicūt igit̄ iſti q̄ aplis qui vite xp̄i q̄ nunq̄ ꝓ tpalibus litigauit imitatores pfecti fuerī. nō licuit pro quibuſcūq̄ tpalibus litigare:quia litigare pro tpalibus:nec ipis:nec ſuis auditoribus fuiſſet expediēs:imo ad nō litigandū pro quibuſcūq̄ tpalibus ſe voto aſtringere aplis 7 aliis expediebat:per hoc enī ab ipedimento pdicatiōis:ozōnis:7 alioꝝ ſpiritualiū ſe notabilit̄ abſtrahebāt: 7 ſe nullaten⁹ pro tpalibus nec in ſpeciali nec in cōi veritatē euāgelicā pdicare patēbat:ſeq̄ pfecte ꝓfidere in diuina prouidētia declarabāt. Nec appareret aliqua ratio cogēs:quare ptātem pro tpalibus litigādi nō debuerūt reliquere:ſicut oīa tpalia relinquebāt. Si enī direris q̄ propter vtilitatē fideliū:vt.ſ. tēporalia fidelib⁹ diſpēſanda ſi auferrenť iuſte recuperarēt: vel ſi vē dicarenť iniuſte retinerēt non debuerūt poteſtatē in iudicio litigandi relinquere: eadē facilitate tibi dicet̄:q̄ debuerīt pdia:7 poſſeſſiones:ciuitates 7 caſtra:aurū 7 argētū:ac alias diuitias congregare:vt eas fidelibus vtiliter diſpenſarent.et tamen pro vtilitate ſpiritualiū oium dimiſerūt:et ita etiā pro bono ſpirituali oim ptātem litigādi in iudicio pro q̄buſcunq̄ tēporalibus abiecerunt. [Cum ergo queritur vtrū aplis 7 diſcipulis et eoꝝ ſequacibus pro reb⁹ quas habebāt licuerit 7 liceat litigare.]

Obiectio

Reſponſio.

Iſta eſt noua queſtio que antea nō fuit ꝓpoſita. Nulla queſtio ꝓor fuit tm̄ de aplis. Iſta āt de aplis 7 aliis:7 ideo ad priorē:7 ad iſtam nō eſt eadē dāda reſpōſio. Naz ad priorē de aplis tm̄ eſt reſpondenduz ſimplicit̄ negatiue. Ad iſtā autē reſpondendū eſt partiz negatiue 7 ptim affirmatiue: quia apoſtolis 7 quibuſdā diſcipulis 7 ſequacibus nō licet nec licuit in iudicio litigare. quibuſdā vero diſcipulis licuit nō ſolū pro ꝓprijs 7 cōibus:ſed etiā pro villis 7 ciuitatibus: imo pro regnis ſibi 7 aliis principibus licuit litigare: q̄a oēs xp̄ianos noīe diſcipuli cōprehēdit.7 iō hic ꝓponit̄ queſtio de omnib⁹ xp̄ianis. [Illis q̄ ꝓpria nō habebāt pro reb⁹ aliq̄bus tanq̄ ꝓprijs nō licuit litigare.]

Quarta ꝓs iſti⁹ capituli in q̄ accedit ad litterā

Hic nō reſpōdet directe ad queſtionē de aplis.idirecte tm̄ reſpōdet inſinuās per argumentuz a cōtrario ſenſu:q̄ aplis ex quo aliq̄n etiaz poſt miſſionē ſpiritus ſancti propria habuerunt.licuit pro ꝓprijs litigare. [Illis aūtē qui habebāt cōia pro illis vt pro cōib⁹ animo ipa bona cōia defendēdi vl̄ repetēti ſine fraude:7 alicui⁹ iniuria licuit litigare.] Hic ēt inuit rationem ad queſtionē de apoſtolis q.ſ. illis pro cōmunibus licuit litigare illo tpe quo habuerūt tpalia cōia.qđ fuit q̄n iudei cōuerſi ad

predicationem iudei vendiderunt ea que habebant et posuerunt precia ante pedes apostolorum ⁊ presertim illis q̄ curaz habēt illius cōtratis. ⁊ Ex hoc vult q̄ ad apl̄os p illo tēpe quo habuerūt cū alijs omia cōmunia pcipue ptinebat p cōib⁹ litigare ⁊ vel alij eoz mādato ⁊ quia fm eum q̄ pcuratores poterāt litigare ⁊ nec forsan ex h̄ graue scandalū seq̄ posset ⁊ tale possz esse scandalū q̄ etiā nō deberet q̄s p ꝓpijs litigare. Cap. Lxviij.

Cap. CXVIII Prima ps isti⁹ capli recitās aliā p tē text⁹ cōstitutionis.

T si diceret vt dicit iste hereticus q̄ viris pfectis p rebus religionū suarū eēt ꝓhibitū litigare oēs religiosi qui renūtiauerūt ꝓpijs et habēt in cōi vt sunt illi qui viuūt fm regulam beati augustini ac sancti benedicti ac q̄ oim aliorū sanctoz patrū diuersarū religionū fundatoz qui habēt in cōmuni in via damnationis exstiterūt bona cōmunia in iudicio defendēdo: qui tamen tenent seruare ⁊ tuen ⁊ defendere bona illa. qō ex eo pz q̄ augustin⁹ ad bonifaciū dixit maximus eps vagien. auxiliū petijt ab impatore xp̄iano ꝛ hec. nō tā sui vlciscendi causa q̄ tuende eccl̄ie sibi tradite qō si ptermisisset nō eius fuisset laudāda patiētia: sed negligētia merito culpanda

Scda pars explicās p̄dicta.

Jn ista parte probat q̄ pluribus religiosis lz p tpalibus cōibus litigare imponēs appellāti q̄ dicat nō licere viris pfectis p rebus religionū suarum litigare qō ꝓbat ꝓmo ducēdo ad incōueniēs. q̄a si nō liceret eis in iudicio litigare oēs qui tenētur cōia bona defendere in statu dānationis existerent. Secundo ibi. qō ex eo pz. idez ꝓbare molit auctoritate augustini q̄ pz in lr̄a. Sed isti impugnatores dicūt conclusionē quā hic ꝓbat esse veram: sed dicūt q̄ reprobat appellantē nō ad intentionē ipius: quia nō intēdit appellās asserere q̄ oibus viris quomodocūq̄ pfectis sit ꝓhibitum p tpalibus in iudicio litigare. sicut nec quibuscūq̄ pfectis fuit ꝓhibitum matrimonio vti. immo sicut multi fuerunt perfecti qui matrimonio vsi fuerūt. Jta multi fuerunt perfecti qui p temporalib⁹ poterant litigare: sed intēdit appellans q̄ sicut qui sunt pfecti quadā pfectione superogationis que est per votum virginitatis vel continentie ꝓhibent vti matrimonio: ita qui sunt pfecti quadā pfectione superogationis: q̄ est per votum abdicationis ꝓpriet atis omniū in speciali etiā ⁊ in cōmuni quales fuerunt apostoli ꝓhibentur pro temporalibus quibuscunq̄ in iudicio litigare. et ita dicunt q̄ iste ꝓtra

Tertia ps isti⁹ capli declarans tertiū cōstitutiōis

appellantē cauillose ꝓcedit: sicut bacten⁹ cō sueuit. ⁊ Jn viris pfectis pro rebus suarū religionū esset ꝓhibitū litigare ⁊ hoc nō dicit appellās de omnibus religiosis sed de bis tm̄ qui ꝓpriet atem oim in spāli ⁊ in cōmuni abdicarunt ⁊ Omnes religiosi qui renūtiauerūt ꝓpijs ⁊c. hoc sequeret si appellans intellexisz de perfectis nō vltima pfectōe superogatōis sed de illis minime intēdebat h̄ de alijs ⁊ maxim⁹ eps vagien ⁊c. ⁊ licet conclusio prius babita fit vera. ista tamen auctoritas augustini nō facit ꝓ ipsa nisi dicas q̄ iste maximus eps fuerit eps ⁊ religiosus. Cap. Lxix.

Quarta ps isti⁹ cap̄. ꝓcedit ad litere explanatōez

Cap. CXIX Prima ps istius capli recitat cōsequēter textus particulam.

T em q̄ prelatis quoz status reputat pfectio: alijs et qui locum tenēt apostoloz ꝓ rebus suarū eccl̄esiarū litigare liceat. patet. Nicolaus em̄ papa pcepit archiepiscopo treuerensi et eiusdem eccl̄esie filijs: vt spūali simul et materiali gladio tam diu occupatores possessionuz et rerū ipsius eccl̄esie insequerentur eozumq̄ fautores quousq̄ cū integritat e possessiones ⁊ res alie eccl̄esie occupate fuerit reuocate. xvi. q. i. ca. Auctoritate. quod nō fecisset si hoc licituz nō fuisset. ad quod facit extra de sentētia excōmunicatōis. ca. dilecto. libro vi. de restitutione spoliatoz. c. cū olim. Jtem in concilio gangrensi. statutum fuit q̄ si quis oblata deo dederit vel accepit ꝓter epi consensum qui ab eo institutus est ⁊ qui dat ⁊ qui accipit anatbema sit. ⁊ sequit̄. Jniquū em̄ cēsemus vt potius custodes cartarū q̄ defensores reruz creditarū vt preceptū est iudicemur xvi. q. i. c. Jn canonibus. Jnnocentius quoq̄ tertius hoc scz q̄ renūciantibus ꝓpijs et habentibus in cōmuni pro cōibus liceat litigare expresse determinasse videt ex de iudicijs ca. Cum deputati.

Scda ps isti⁹ capli declarans tertiū cōstitutiōis

Tertia ps istius capituli ꝓbās adducta p constitutionem

Hic probat q̄ episcopis etiā pro rebus ecclesiarum suarum liceat litigare: ad quod q̄nq̄ auctoritates adducit. Sed dicunt isti impugnatores q̄ prelatis ecclesie non solum p rebus ecclesiarum suarum sed etiam pro rebus ꝓpijs immo pro villis et ciuitatibus ꝓpijs est licitum litigare. et ideo q̄uis nonnulle auctoritates adducte ad istam conclusionem non faciant: nec valet arguere. Prelati tenent locum apostolorum et prelatis pro temporalibus litigare licet. ergo et apostolis licuit pro temporalibus litigare. Nam lz prelati q̄tum ad aliquid teneāt locum apostoloz. s. quātum ad iurisdictionem spūalē et p̄dicationē euāgelij ⁊ dispensatōnē

sacramētoꝝ: nō tn̄ q̄tum ad oia tenēt locum apostoloꝝ, immo nōnulla licent p̄latis q̄ apostolis nō licebāt. licuit ei epīs habere vxores quia q epi nō habeāt vxores nō ē ex statu episcopali cū epī habeāt vxores in ecclesia orientali: sed est ex ordinatōe ecclie: z spōtaneo episcopoꝝ cōsensu in ecclia occidētali: z ita q̄tū ad castitatē epī nō succedūt aplis: nec etiam succedūt eisdem q̄tum ad abdicatōnē tpaliū et ideo tale argumentū. hoc lz epīs g̃ licebat aplis: sophisticū est censendū. [P̄elat quorum status reputat pfectioꝝ alijs] q̄tū ad aliqua nō q̄tuz od oia [qui locum tenēt aplorꝝ] quātū ad aliqua nō quātum ad oia eo q mlta licent epīs que nō licuerūt aplis. Nam aplis nō erat licitū occupatores possessionū ecclesiarum insequi gladio materiali [qđ nō fecisset si hoc licitū nō fuisset] melius dixisset z securius quod vniuersalis ecclia mime approbassz si licitum nō fuisset. Papa em̄ potest illicita ppetrare. Nam multos papas ꝓstat scelera i manissima cōmisisse sicut hereses p̄dicasse: fauisse hereticis: diabolo fecisse homagium: catholicos impugnasse: homicidia perpetrasse ydolis immolasse: inualisse papatū: fornicationes: adulteria: rapias: z alia flagitia pegisse [cū deputati] illud capitulū nō loquit de episcopis: sed de templarijs: z ita p religiosis adduci debuit: sic ē ꝺ q̄busdā alijs capitul̄ q̄ adducit. Tertia ps p̄ncipal̄ oper̄ tc. Cap. Ext.

Quarta ps capli ad lr̄am ꝓcedit.

Cap. CXX Prima ps istius capituli recitat p̄mā ptē textus cōstitutiōis. Quia quoꝝūdam

Dhuc iste hereticus

ꝓstitutionē q: quoꝝūdam repugnare nitit̄ dicēs q de claubus ecclesie male docere videt̄: qz in dubiū reuocat siue negat: clauē scie ecclie catholice fore cla uem. Cum em̄ in dubiū reuocet vtruz scientia clauis ecclie sit censenda: et sup hoc opiniōes p̄rias z diuersas recitet in partē istā q scientia nō sit clauis in ecclia declinare videt̄: cuz dicat q saluatoꝝ noster in p̄missiōe clauiū facta beato petro ꝺ sensisse videat̄ exp̄sse: cū immediate post illā p̄missionē subiūxerit qđcunq ligaueris sup terrā erit ligatū z in celis tc. nulla de scia bita mētione. q̄ sacre scripture z sanctoꝝ ecclie sciētijs z doctrie ecclie catholice vt dicit iste hereticus contradicūt. Ad qđ inducit quod legit̄ Luce. xi. vbi saluatoꝝ noster sic dixit. Ve vobis legisperitis q̄ tulistis clauē scie: ipi nō introistis z illos q̄ introibāt p̄hibuistis. Ex quo patet vt dicit q clauis scientie est vna clauis ecclesie a clauē potētie separata.

Scōa ps istius capituli declarāste xtū cōstitutionis

Jsta est tertia ps p̄ncipalis totius tractatus istius ꝓstitutiōis in qua post q̄ iste impugnatus rndit ad obiectiones appellātis cōtra ꝓstitutionē ad ꝓditoꝝ et cōtra ꝓstitutionē. Luz inter. Nūc respōdet ad obiectōes eiusdē appellātis cōtra cōstitutionem. qz quoꝝūdam. z diuidit̄ in duas ptes ſm q ad obiectōes ꝺ duas assertōes eiusdem ꝓstitutionis. qz quoꝝūdaz nit̄ rndere. Scōa pars incipit ibi. Jtem impugnat adhuc. P̄rima diuidit̄: qz p̄mo recitat obiectionē appellantis. scōo respondet eidē in parte immediate sequēti ibi ꝓfecto. dicit ergo p̄mo q appellans ipm impugnare molit̄: quia nō ponit scientiam aliquo modo esse clauē ecclesie quod diuine scripture repugnat: cum xp̄s dicat Luce. xi. Ve vobis legisperitis q̄ tulistis clauem scie. Sed dicūt isti impugnatores q trūcate recitat obiectōes appellātis: qz post dictā allegationē de Luc̄. xi. sumptā appellās immediate subiunxit. Et rabanus exponens illud Matth̄. Et tibi dabo claues regni celoꝝ dicit sic. clauē aūt regni celoꝝ ipam discretōez z potētiā noīat. potētiā q̄ liget vel soluat discretionē qua dignos vel indignos discernat ꝺ rabanus: z in decretis. xx. di. ōz sic. In negocijs diffiniēdis nō solū necessaria est scia: ꝺ et ptās. Unde xp̄s dicturus petro. q̄cūq ligaueris tc. P̄rius sibi dedit claues regni celoꝝ. in altera dās ei sciam discernēdi inter lepraz et lepā. in altera dās sibi ptātē ejciēdi alios ab ecclia vl̄ recipiēdi. ꝺ ibi. Ex qđ clare pz q clauis scie est vna clauis distincta a clauī potētie z p̄riū dicere scripture diuie z ecclie catholice obuiat manifeste. z de hac materia i dicta appellatōe plira clarius ꝓtinet. Ex his patet apte q iste impugnat aliqs obiectōes appellant̄ omittit. ad q̄s nō rndet: qz dicūt q rndere nō pōt. q̄ aūt sit intētio appellātis in sequēti capitulo apparebit. [Repugnare nitit̄.] ita ꝓtinet sub bulla artificiosius tn̄ dixisset impugnare nitit̄ [Jn dubiū reuocat siue negat clauem scie ecclesie catholice fore clauē] non solum reuocat siue negat sciam fore clauē distinctam realiter a claue potētie. Sed etiam negat q est clauis distincta vel nō distincta: et in hoc errat apte [Luz em̄ i dubiuz reuocet vtrum scia clauis ecclesie sit censenda] qz nō solum reuocat i dubiū. An scientia sit clauis distincta realiter a clauī potentie: sed etiā an sit clauis: [nulla de scia babita mētōe] vocali: sicut nec de claue potētie mentio fit ibi vocalis: sed fit ibi mētio vocalis de actu ligādi et soluēdi. de scia aut̄ z potētia sentētialiter fit mētio. qz ad hoc q aliqs rite liget z soluat oportet q̄ habeat z sciam z potētiā. [Ex quo

Tertia ps istius capituli ꝓpugnat predicta

Quarta ps istius capituli in q̄ accedit ad litterā

paret vt dicit q clauis scientie est vna clauis ecclesie a claue potētie sepata. ¶ Dic male recitat appellantē 7 sibi falsum imponit qr nus q̄ dixit q clauis sciētie est vna clauis a claue potentie sepata: lz dicat q est a claue potētie distincta. Nō oīe aūt distinctū ab aliquo est separatū ab eodē. Anima eī distincta ē a corpore: etiā existens i corpore: 7 tn aia tūc nō est a corpore sepata. Persona etiā filij distincta ē a psona patris: fm catholicā veritatē (lz iste impugnat9 publice predicauerit oppositū sicut fert) 7 tn psona filij non ē a pte sepata: qr filius ē i patre: 7 pater i filio. Accidens etiā ē distinctū a sba in qua ē: 7 tn nō ē a sba sepatū. sic dicūt isti q fm appellantē clauis scientie est aliquo mō distincta a claue potentie vl fm rē vel fm rōnē vel fm nomē: qr aliū connotat effectū: vel quocūq; alio modo: nō tn ē a claue potentie sepata Cap. Cxxi.

Cap. CXXI In prima parte istius capitulj recitat aliā costitutionis particulā.

Rofecto patet q p eius malicia adeo istū hereticū excecauit: q ad veritatē aliquā neqt erigere intellectū. dicat nobis iste hereticus q̄ bus loquebat saluator i verbis predictis. pro fecto negare nō pōt: quin loquerē pharisei et scribis: qr hoc isse textus dicit expresse q̄b9 tn claues ecclie tradite quouis tpe nō fuerūt vnde pz q nō intellexit loq̄ de clauib9 ecclie dns i verbis predict9, attēdat adhuc iste hereticus verba saluatoris nostri. Dixit eī ve vobis legispitis q̄ tulistis clauē scientie. clauem dixit sciētie nō dixit clauē regni celoz de q̄b9 claubus: cū de clauib9 ecclie loquimur ē itelligendū Illas eī petro a xp̄o pmissas legim9 et nō scientie clauē: vt pz matth̄. xvi. vbi dns petro sic dixit. Ego dico tibi q tu es petrus: 7 super banc petrā edificaui ecclīam meā: 7 porte inferi nō prealebūt aduersus eā: 7 tibi dabo claues regni celoz. De clauib9 aūt istis regni celoz Aug̃. primo de doctrina xp̄iana sic dicit. Has claues dedit eccle suevt q̄ solueret i terra soluta essent in celis: 7 q̄ ligaret i terra ligata essent i celis. hoc etiā saluator dixisse vi detur expresse ibidē: sicut constitutio p̄dicta: quia quoūdā dixit qr imediate post verba illa tibi dabo claues regni celoz. subiunxit qō cunq; ligaueris super terrā: erit ligatū et i celis: 7 quodcūq; solueris sup terrā erit solutū 7 in celis. Et si querat que sit clauis scientie de qua dns loquit̄. luc. xi. Respondet glosa q clauis scientie diuine ē xp̄i būlitas quā q̄ bz: habet apertū ostiū ad intelligēdū scripturā. hāc pharisei et legisperiti cōtempserunt: nec ipsi eā i lege 7 ppbetijs voluerūt intelligere: nec ab alijs intelligi permiserūt. Item clauis sciētie pōt dici fides fm illud. Esa. vij. Nisi crediderītis nō intelliget̄. Hanc clauē sciētie. s. xp̄i fidez: pharisei 7 legisperiti suis prauis expositionib9: de lege 7 ppbetarū dictis absulerāt q̄tum in eis fuit: sicut 7 iste hereticus: vt pz ni tit̄ auferre. Hāc clauē. s. fidē: habebat Petr9 anteq̄ dns sibi pmitteret regni celoz claues: vt pz in pallegato capō. Matth̄. xvi. Cū eī dns apl̄os interrogasset: quē dicebāt homies esse filiū hois. 7 post modū diceret eis vos aūt quē me esse dicitis. Respondēs Petrus dixit tu es xp̄s filius dei viui. Et sic pz q hanc clauē. s. fidei Petr9 hēbat āte pmissionē p̄dictaz habebat etiā humilitatē: als de9 pater hec nō reuelasset ei: qui talia reuelare puulis. i. humilibus cōsueuit. iuxta illud Matth̄. ca. ij. Cōfiteor tibi pater qui abscōdisti hec a sapiētibus 7 prudētibus: 7 reuelasti ea puulis. et iuxta illud Psalmiste. sciam dat puulis: 7 q pater petro reuelauit responsionē p̄dictā: hoc imediate subiūxit dns noster: q̄ imediate post responsionē eiusdez petri: eidē petro sic dixit. Beat9 es symō bariona: qr caro 7 sanguis nō reuelauit tibi: sed pater meus qui in celis est.

Scōa pz istius capituli i qua explicat textū p̄dictū.

In parte ista iste ipugnat9 ad pmissaz obiectionē appellātis nitit̄ respōdere: dicēs q xp̄us in verbis pmissis nō loquit̄ de claubus ecclie: 7 p̄ sequēs illa verba nihil facit̄ pro appellāte. q aūt ibi nō loq̄tur da clauib9 ecclie, pbat pmo sic. Dns loquitur ibi pharisеis 7 scribis sed illis nullo tēpore date fuerūt claues ecclie: g̃ nō loquit̄ ibi de claue ecclie. Scōo ibi. attendat adhuc, pbat idē secūdo sic. Domin9 in ꝟbis pmissis loquit̄ de claue sciētie: nō de clauib9 regni celoz: sed claues ecclie sunt claues regni celoz. g̃ nō loquit̄ de clauib9 ecclie. Ꝫ claues ecclie sint claues regni celoz, pbat duplicit̄. Primo qr claues ecclie sunt ille quas domin9 pmisit petro 7 successoribus eius. sed xp̄us pmisit petro et successoib9 eius claues regni celoz: sicut pz Matth̄. xvi. g̃ 7c. Scōo probat idē auctoritate augustini Primo de doctrina xp̄iana ibi et hoc etiā vt dicit. Tertio ibi 7 si queratur. Probat eandē questionē. Tertio sic. Clauis scientie de qua loquit̄ dns Luce. xi. Est xp̄i humilitas 7 fides xp̄i: quarū vtrāq; phariseі minime habuerūt. sed petrus habuit vtrāq;: anteq̄ domin9 pmitteret sibi claues regni celoz. ergo petrus habuit clauez scientie anteq̄ haberet claues regni celorum. 7 per consequēs anteq̄ haberet claues ecclesie. ergo clauis scientie non est clauis ecclesie: nec clauis regni celoz.

Tertia ps impugnās p̄dicta

Sed dicūt isti q̄ hic versute p̄cedit: cernens eni se nō posse p̄clusionē suā defendere: patētes obiectiōes omittēs. vnā que nō est ita aperta nititr impedire. Ūn isti cōtra ipam duo faciūt Primo eni conātur ostēdere q̄ erroneū est dicere: q̄ clauis sciētie nullomō est clauis ecclie seu regni celoꝝ. Scō declarare conant quō mēbrū q̄ impedire molit i suo roboꝛe pseuerat

De primo p̄cto,

Ad euidentiā p̄mi dicūt esse sciendū: q̄ licet circa clauē sciētie an esset p̄ꝛpe clauis. videātur fuisse opiniones cōtrarie. omēs tn doctores cōcordāt in hoc q̄ inē claues ecclie seu regni celoꝝ est clauis sciētie aliquomō ponēda vel tanq̄ alia. Ūn glosa distinct. xx. sup verbo claues q̄rit sic: qualit dicit sciētia esse clauis cuꝫ aliq̄s possit habere sciam q̄ nō habet clauē: t ecōtra. ꝑ dic q̄ licet scia p̄us nō fuisset clauis anteq̄ haberet ordinē: tamē post ordinē incipit esse clauis. Si tn q̄ras q̄d p̄ꝛpe sit clauis sacerdotalis. dico ipam ptātem sacerdotalez per quā ligat t soluit. Ex hijs verbis videt: q̄ ꝑꝫ opinionē glosatoꝛis sciētia nō est p̄ꝛpe clauis: t tn ipe idez ponit sciaꝫ aliquomō esse clauē: t cōstat q̄ loquit de clauib⁹ ecclie. g̃ clauez scie reputat inē claues ecclie ꝓputādam. lꝫ vt videt nō reputet eā p̄ꝛpe clauē. Hoc viso p̄bāt isti q̄ clauis scientie est aliquō inē claues regni celoꝝ: que sunt claues ecclie numerāda

Probatio p̄ia

q̄ probāt tali rōne. Illa scia q̄ de nō claue fit clauis in collatōe sacerdotij est aliquō clauis regni celoꝝ: q̄ per collationē sacerdotij nō cōferunt alie claues: q̄ claues regni celoꝝ. ꝑ scia p̄cedēs sacerdotiū in collatione sacerdotij de non claue fit clauis. g̃ scia post q̄ facta est clauis: debet clauis regni celoꝝ aliquomō vocari. Illa maioꝛ est manifesta: mioꝛez ponit glosa p̄ dicta: quā etiā asserit magister sniarū lib. iiij. dist. xix. dicēs: q̄ vero aī sacerdotiū scia discernēdi p̄diti sunt. lꝫ hēant discretionez: nō tn in eis clauis est: q̄ nō valet ea claudere vl aperire Ideoq̄ cū p̄mouet in sacer dotē clauē discretiōis recte dicet accipe: q̄ tāte hita discretio augetur: ac fit in eo clauis: vt ea iā valeat vti ad claudendū vel aperiendū Ex hijs apte colligit: q̄ nōnunq̄ discretio siue scia in collatione sacerdotij de nō claue fit clauis. g̃ clauis regni celoꝝ dꝫ aliquō vocari. Scō sic arguūt.

Probatō scōa p̄ mi puncti.

Illa clauis dꝫ aliquō clauis regni celoꝝ cēseri: q̄ habēs claues regni celoꝝ vtit ad claudū duꝫ vel aperienduꝫ: ꝑ habēs claues regni celoꝝ vtit claue scie seu discretōis ad claudēdū vel aperiendū. teste magistro sniarum in verbis superi⁹ recitat. q̄ etiā asserere est discernere: soluere manifestat. dist. xviij. qui loquēs de clauibus regni celoꝝ ait. Ulus vero harū clauiū modo ē discernere. s. ligandos t soluēdos ac deinde ligare t soluere: g̃ clauis sciētie dꝫ aliquomō clauis regni celoꝝ hīt: qō mgr sententiarum vbi p̄us tenet aperte: dicens. claues iste. s. quas dñs tradidit petro t successoꝛibus eius sūt nō coꝛporales: ꝑ spūales. s. discernendi sciētia t potētia iudicādi. vnde t idem p̄cedit q̄ altera clauiū nō oēs hīnt sacerdotes sic ꝓꝫ in eodē libro distinct. xix. Scō isti impugnatoꝛes satagunt declarare: q̄ medium qō iste nititur impedire i suo roboꝛe pseuerat. Ad cuius intētionē dicūt eē sciendū: q̄ i oi facultate sepe arguit p locū a minoꝛi p illā regulā Si illud qō minus esse videt insit t illud qō magis. Ex illo ad p̄positū dicūt q̄ appellās nō intendit p illā obiectionē asserere q̄ illa clauis sciētie de q̄ loquit xp̄s. luce. xi. sit clauis regni celoꝝ vna. s. de illis q̄s dñs dedit petro: ꝑ intendit arguere p locū a minoꝛi q̄ si sciētia quā acceperūt pharisei et scribe ipsa veritate testante pōt vocari clauis: multomagis t scientia q̄ requirit ad apiendū vel claudēdū regnū celoꝝ in sacerdotib⁹ pōt vocari clauis: t si pōt in illis vocari clauis cū sit ita ad vltimū vsū clauis regni celoꝝ ipa poterit appellari nō solūmō clauis: ꝑ etiā clauis regni celoꝝ. t etiā clauis eccle: t ita stat argumētū q̄ si dñs. luce. xi. scientiā scribarū t pharisеoꝝ vocauit clauem multo fortius sciētia sacerdotū q̄ ē necessaria eis i soluēdo t ligādo pōt vocari clauis regni celoꝝ. [Eius malicia te.] Ista sūt ꝛba ꝓtumeliosa q̄ ad rē nō ptinēt. Nā p talia ꝛba cuilibz etiā ilipiēti facile erit doctoꝛē quēlibet solennē t egregiū reprobare. [quibus tn claues ecclesie tradite quouis tpe nō fuerūt.] ꝗ concedit appellās. Ex ꝗ tn q̄ xp̄s vocauit scientiaꝫ eoꝝ clauē cōcludi pōt: q̄ scientia sacerdotum pōt vocari clauis regni celoꝝ. [Patet q̄ non intēdit loqui de clauib⁹ ecclie dñs.] ꝗ concedit: ex hoc tamē q̄ vocauit illā scientie clauez pōt concludi p̄positū appellātis. [clauē dixit scientie: nō dixit clauē regni celoꝝ] concedit ex hoc tamē q̄ dicit clauē sciētie concluditur aliud: q̄ ad argumētationē spectat cōcludere vnū ex alio [Illas em petro a xp̄o p̄missas legimus t nō scientie clauem]. Istius clausule pars affirmatiua vera est sed semper negatiua est falsa. Ad cuius intellectū dicunt esse sciendū q̄ clauis scientie dupliciter accipitur. vno modo p̄ꝛ scientia que ē necessaria quilibz sacerdoti in soluendo et ligando. Aliter accipitur p̄ꝛ auctoꝛitate siue potestate discernēdi inter lepꝛā t lepꝛā: et vtrāq̄ p̄misit implicite xp̄s petro cū dixit. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Promisit em sibi claues scientie. Primo

De secūdo p̄cto

Quarta ps istius capli explanans textū p̄cedentē

Clauis sciētie accipitur tripliciter

modo inq̃tum promisit q̃ etiã sciẽtia quã tũc habebat fieret clauis: q̃ tunc non erat clauis. Secundã etiã sibi promisit: q̃ illã erat totaliter nouiter accepturus a xpo: quãdo recepturus erat ptãtem ligandi ⁊ soluẽdi. Sed dicit iste ꝓpugnatus: q̃ claues de quib⁹ agit in collatione sacerdotalis ordinis cõferũtur. Cõstat enĩ q̃ ordinato in sacerdotem sciẽtia cõiter nõ cõferẽt: ergo sciẽtia nõ est clauis. Ad hoc rñdet magister sniaruz lib. iiij. dist. xix. Dicẽs q̃ altera istarũ clauiũ nõ semp cõferẽt in collatiõe ordinis sacerdotalis. Vnde dicit sic. Alterã clauiũ. i. scientiã discernẽdi nõ omẽs habẽt sacerdotes: vnõ dolendũ est: atq̃ lugendũ. Multi enĩ licet indiscreti: atq̃ sciẽtie qua eminere debet sacerdos exortes sacerdotij gradũ recipere presumũt: vita et sciẽtia eo indigni: qui nec ãte sacerdotiũ: nec post: scientiã habẽt discernẽdi qui ligãdi sunt vel soluẽdi: ideoq̃ illã clauem in ꝓsecratiõe nõ recipiũt: q̃a semp sciẽtia carẽt. Ex hijs habeẽ aperte q̃ vnã clauẽ nõ sp in cõsecratiõe recipiũt sacerdotes: nec habẽt oẽs post q̃ fuerint cõsecrati. Potest tamẽ dici ꝑm istos: q̃ ois sacerdos in cõsecratiõe sua recipit claues. s. ptãtem discernẽdi: ⁊ etiã ptãtẽ ligandi ⁊ soluẽdi. Sed tũc oportereꝫ ꝓcedere q̃ aliquomõ essent tres claues ponende. s. sciẽtia quã nõ hñt oẽs sacerdotes ⁊ alie due quas habẽt oẽs: ⁊ dicũt quidã q̃ ℔ nõ derogat scripture diuine: q̃ de numero clauiũ an sint tres vel due: aut plures: nihil repiẽ explicite in scriptura diuina. [De clauib⁹ aũt istis regni celorum Augustin⁹ ꝓmo de doctrina xpiana sic dicit. Vas claues dedit ecclie vt que soluerẽt in terra soluta eẽnt in celis ⁊c.] Ista auctoritas nõ concludit in aliquo: q̃ sciẽtia nõ sit clauis. [Hoc etiã saluator ⁊c] Verba saluatoris nõ faciũt ad hoc q̃ scia nõ sit aliquomõ clauis. [Et si querat q̃ sit clauis scie: de q̃ dñs loquit̃ Luc. xi. Respõdet glosa q̃ clauis scie diuine est xpi hũilitas] Hoc ꝓcedi põt sub bono intellectu: tñ principaliter dñs Lu. xi. loquebat̃ de claue scie q̃ est scia legis diuine: quã acceperãt legispiti iuxta illud saluatoris Matth. xxiij. sup cathedrã moysi sederũt scribe ⁊ pharisei. oia q̃ q̃cũq̃ dixerit vobis facite ⁊ fuate: ⁊ iuxta illud apli ad Rom. ij. Si aũt tu iude⁹ cognoiaris ⁊ requiescis et in lege: gloriaris in deo: et nosti voluntatẽ ei⁹ ⁊c. Tamẽ hũilitas xpi põt vocari clauis: q̃ ꝑm salomonẽ vbi hũilitas ibi ⁊ sapiẽtia. Omis aũt sapia clauis põt aliquõ vocari. [Vanc. s. hũilitatẽ xpi pharisei ⁊ legispiti cõtẽpserũt.] Nec ipam habuerũt: ⁊ tñ receperũt clauẽ scie: licet nõ ad vtilitatẽ suã. [Itẽ clauis scie põt dici fides.] Hoc cõcedi potest cũ ℔ tñ stat q̃ etiã scia quã acceperant legispiti: põt vocari clauis scie: ⁊ illã vocauit dñs clauẽ scie. [Abstulerãt q̃tum in eis fuit] Hoc ẽt cõcedi põt cũ quo tñ stat: q̃ clauẽ scie q̃ est noticia ifalis legis diuine habuerãt. Ex ꝓdictis aũt inferũt isti: q̃ licet dñs Luc. xi. principaliter locut⁹ fuerit de claue scie q̃ nõ est clauis regni celoꝝ: tñ ꝑm expositionẽ ist⁹ posset dici q̃ ibi dñs loq̃bat̃ de claue regni celoꝝ: q̃ cũ dñs dicit ve vobis legispitis: q̃ tulistis clauẽ scie ⁊c iste accipit ibi tulistis ꝓ ꝓtẽpsistis: vl abstulistis: vt iste sit sensus: q̃ tulistis. i. q̃ ꝓtẽpsistis vel abstulistis q̃tuz i vobis fuit clauẽ scie: ꝑm quã expositionẽ ꝓcedi debet: q̃ ipi tulerũt clauẽ regni celoꝝ: q̃ clauẽ regni celoꝝ ꝓtẽpserũt ⁊ abstulerũt q̃tuz in eis fuit: ⁊ ita ꝑm istũ dñs loquebatur de claue regni celoꝝ: quã abstulerãt legispiti q̃tum in eis fuit [Hanc clauẽ. s. fidẽ habebat petrus anteq̃ dñs sibi ꝓmitteret regni celoꝝ claues.] ℔ ꝓcedi põt: tñ ista fides petri q̃ erat aliomodo clauis nõ erat clauis regni celoꝝ: ℔ postea facta fuit clauis regni celorum: sub fide includẽdo sciam discernendi inter lepram ⁊ lepram. [Habebat etiaz humilitatẽ.] Hoc etiã ꝓcedit: illa tñ hũilitas non erat clauis regni celoꝝ. totũ q̃ sequit̃ cõcedunt isti: ℔ nihil facit cõtra appellantẽ. La. c. xxij.

Cap̃. CXXII Pria ps istius capli recitãs aliã partem cõstitutiõis.

Item impugnat

i adhuc iste hereticus cõstitutionẽ ꝑdictã falso imponẽs ei: q̃ dicit q̃ summ⁹ põtifex in hijs q̃ ad fidẽ ⁊ mores ptinẽt põt suos ꝑdecessores diffinitiões ⁊ dicta reuocare: ⁊ ꝛriũ statuere: ꝓut decreuit statuendũz

Secda ps huius capituli explicat textũ predictũ.

In parte ista pertra/

etat secdam assertionez quã ipugnat appellãs Et ꝑmo recitat ipam. scõo respõdet in pte immediate sequẽti. Sed dicũt isti ipugnatores q̃ trũcate ꝓba recitat appellãt: q̃ sunt ℔. Nonus error est: q̃ ipe in dicto statuto: q̃ quorundam etiã dogmatizat q̃ summ⁹ põtifex in hijs q̃ ad fidẽ ⁊ mores ptinẽt: põt suos ꝑdecessores diffinitiões ⁊ dicta reuocare: ac eis ꝛriũ statuere: q̃ decernit̃ in eisdẽ: q̃ error exẽsse doctrine sctoꝝ patrũ: ⁊ sacroꝝ canonũ: ⁊ fidei catholice obuiat ⁊ repugnat: sicut ptz p ea q̃ legim⁹ i decretis. xxv. q. i. c. cõtra statuta patruz. ⁊. q. ij. ca. si ea destruerẽt ⁊ i pluribus aliis caplis. Hoc poterit repiri ⁊. xxv. dist. sicut scti. ⁊ ex̃ de statu monachoꝝ ca. cũ ad monasteriũ in fine. Ex quo erroꝛe totius fidei ⁊ veritatis ecclie destructio sequerẽt: q̃ seq̃retur q̃ quilibz romanus põtifex posset reuocare ⁊ destruere oia in fide ⁊ moꝛib⁹ a suis ꝑdecessoꝛib⁹ diffinita: ⁊ sic tota

Tertia ps istius capli ꝓbãs ꝑdicta

auctoritas ecclie vacillaret ⁊ in fide ⁊ moꝛib⁹ foꝛet instabilis ⁊ infirma. Ⅎn dicta doctrina est hereticа iudicāda: qꝛ i articulū fidei: ⁊ vnā sācta catholicā ⁊ apostolicā ecclīam. vehementer impingit. Et si in decretali Exiit: i doctrina ⁊ vita xpi ⁊ apl̄oꝝ: ⁊ in approbatiōe regule et statꝰ fratrū minoꝝ: ⁊ i cōcilio vien. qđ dictā decretalē approbauit ꝓcederet erratū seqꝛet qꝛ tota ecclīa errauerit i fide male de vita xpi ⁊ apl̄oꝝ xpi diffiniendo ⁊ fratrū minoꝝ statum (qui ꝑm opinionē hereticī ꝓfati ē illicit⁹ ⁊ simulat⁹: ac fundat⁹ i doctrina euāgelice veritati cōtraria) approbando: ⁊ sanctū frācisc̄ū ⁊ alios sāctos de ordīe fratrū minoꝝ q̄ i hmōi vite ⁊ doctrine ꝓfessiōe finierūt dies suos approbādo rāq̄ sāctos ⁊ sāctoꝝ catalogo solēniter ascribēdo. [Nec dicta appellātis] Luꝝ aūt dic̄ ist̄e qꝛ appellās falso iponit sibi dictū errorē: dicūt ist̄i qꝛ i sequēti capīo determinatiue ꝓbabūt: qꝛ ꝓ̄ facit eūdē sibi errorē iponit.

Quarta ps declarās litterā

Ca. CXXIII In prima parte istius capituli recitat alia cōstitutionis particulā,

Perte iuxta mo:

a rem suū mēritꝫ iste hereticꝰ supradict⁹. Cōstitutio em̄ illa ꝫ nō dic̄ nec de hoc facit aliquā mētionē vt patere pōt cuilibet ituēti: imo expresse negat qꝛ dicere xpm ⁊ apl̄os nō habuisse i bijs q̄ habuerūt nisi simplicē vsū fci: nec ad fidē ptinet: nec ad moꝛes vt i. §. pterea pz: i quo sic dicit Preterea dicāt nobis assertoꝛes hmōi vbi legūt: qꝛ ad fidē vel moꝛes ptineat xpm ⁊ apl̄os nō habuisse i bijs q̄ habuerūt nisi simplicē vsū fci. Profecto directe ꝫ ad fidē nō ptinet: cū de ꝫ articul⁹ non sit a liq̄s: nec sub quo valeat cōprehēdi: vt pz ex simbolis i quib⁹ articuli fidei cōtinēt. Nec etiā reductiue quasi ꝫ sacra scriptura ꝓtineat quo negato tota sacra scriptura redditur dubia: ⁊ per ꝯs articuli fidei: q̄ habēt ꝑ scripturā sacrā ꝑdicari reddant dubiꝫ ⁊ icerti: ꝫ em̄ i scriptura sacra nō poterit: ꝫ cōtrariū reperiri Ex quib⁹ ꝓcludit dicēs: vñ nō pñt ex ꝑdictis ꝓcludere nisi falso: quin ꝺ ordinata ꝑ summos pōtifices circa talia liceat successoꝛib⁹ aliq̄d ordinare: qꝛ nicolaus tertiꝰ ꝑfat⁹ exp̄sse i sua declaratiōe iseruit vt superi⁹ pleni⁹ continet.

Scda pars isti⁹ capitu li declarās textū cō stitutōis

Ⅎn parte ista ad dictā

appellātis i prędēti ca. nitit̄ respōdere dicēs: qꝛ falsū sibi iponit qđ per cōstitutionē: qꝛ quorūdā ꝓbare conat̄: qꝛ i eadē cōtinet qꝛ xpm et apl̄os nō habuisse i bijs q̄ habuerunt nisi simplicē fci vsū: neq; ad fidē pertinet: neq; ad moꝛes. Sz isti ꝓpugnatoꝛes cōtra ipsū tria ꝓbare conantur. quoꝝ primū est qꝛ ex serie verboꝝ ipsius in cōstitutione: qꝛ quorūdā euidēt

Tertia ps huius capituli cōtra impugnatum tria probat.

habeat ipm asserere: qꝛ romanus pontifex q̄tū ad ea que ad fidē ⁊ moꝛes ptinent: potest diffinitiones ⁊ dicta suoꝝ predecessoꝛuꝫ reuocare ⁊ contrariū diffinire. Scđo ostendūt qꝛ ipe de facto multa in determiatiōib⁹ romane ecclie diffinita in suis cōstitutionib⁹ reuocauit: ⁊ cōtraria diffiniuit. Tertio specialit̄ moliunt oñdere: qꝛ asserere xpm ⁊ apl̄os nō habuisse in rebus quib⁹ vsi fuerūt: nisi simplicē fci vsuꝫ ad fidē spectat vel moꝛes. Prio g̃ ꝓbāt: qꝛ ex serie verboꝝ ꝓstitutiōis: qꝛ quorundā aptꝫ qꝛ ipe intēdit asserere qꝛ romanus pōtifex pōt in bijs que ad fidē ⁊ moꝛes ptinēt: diffinitōes ⁊ dicta suoꝝ p̄decessoꝝ reuocare. Nā sicut patet ibidē: ipe quandā obiectionē aduersarioꝝ suoꝝ ꝓbare conantiū: qꝛ sibi nō licuit illa q̄ de pauptate xpi ⁊ apl̄oꝝ p nicolaū tertiuꝫ fuerāt diffinita: in dubiū reuocare vel cōtrariū affirmare: conat̄ dissoluere: asserēdo ꝓpōnes assūptas: in illa obiectiōe esse falsas: ⁊ ꝯclusioneꝫ quā inferūt esse falsaꝫ. Sed ꝑma ꝓpositio quā assūmūt: ⁊ quā ipe dicit esse falsam est ista. Illud quod per clauē sciētie in fide ac moꝛib⁹ semel diffinierūt romani pōtifices adeo imutabile pseuerat: qꝛ illud successoꝛi non licet reuocare in dubiū: nec cōtrariū affirmare. Hec est ꝓpositio ꝑma aduersarioꝝ: ⁊ ipe recitat in ꝑncipio ꝓstitutiōis. [Quia quorundā] Hāc aūt ꝓpositionē ipe asserit esse falsam. dicēs in hec verba: qꝛ autē in rōne ꝑdicta ꝑmittit̄. videlicꝫ qꝛ illa q̄ ꝑ clauē sciētie in fide ⁊ moꝛibus sunt a summis pōtificib⁹ diffinita ab eoꝝ successoꝛibus reuocari nō licet in dubiū: nec contrariuꝫ affirmare: licet secus sit: sicut dicūt in his: que per clauē potestatis ꝑ summos pōtifices ordinātur: prorsus sit ꝓtrariū veritati. ꝑz ex sequētib⁹ euidēt̄. Ex bijs ꝓbis patenē habet̄: qꝛ prima ꝓpositionē aduersarioꝝ asseruit esse falsaꝫ ⁊ per ꝯs cōtrariā eē veraz. ſ. qꝛ illud qđ ꝑ clauē scie in fide ac moꝛib⁹ semel diffinier̄t romani pontifices nō adeo imutabile pseueret: qui illud successoꝛi liceat in dubiū reuocare: vl̄ cōtrariū affirmare. et ideo appellās sibi falsuꝫ nō iponit. Sed forte dicet aliq̄s babēs maioꝛē q̄ iste in distinguēdo inter ꝓpositiōes peritiā qꝛ vtraq; predictarū ꝓpositionuꝫ est falsa. Est aūt ꝑma falsa ꝓp̄ falsam implicationē. qꝛ. ſ. iplicat ꝑ ipaz: qꝛ romani pōtifices aliq̄d diffinierūt ꝑ clauē scie: qđ nō diffinierūt ꝑ clauē potētie: qđ ꝓstat esse falsuꝫ: ⁊ istā rōem q̄re negat ꝓpositionē ꝑdictā videt̄ ꝓseq; in disputatiōe sua de clauib⁹. Sed ista cauillatio: vt dicūt isti nō facit ꝑ isto. Nā verū est: qꝛ ꝑ ꝑdictā ꝓpositionē implicat̄ aliq̄d diffiniri per clauē scie: ⁊ hoc ꝓbabūt esse verū: ꝫ dicūt qꝛ ꝑ ipam

De primo

Obiectio:

Responsio.

minime iplicatur aliquid diffiniri a romanis pontificib⁹ p clauē scientie qđ nō diffinit per clauē potentie: cū in ꝓpositione predicta nulla penitus mētio de claue fiat: licet in ꝓpositione quā postea recitat mētio de claue bēat.

Primum. Primū. s. q⁹ per clauē scientie aliquid diffiniatur i fide ⁊ moꝛib⁹ a romanis pōtificib⁹ isti ꝓbare conant. Ad cui⁹ euidentiā dicūt eē sciēdū q⁹ sicut de se pz i pdicta ꝓpositione nequa q⁹ asseritur q⁹ clauis sciētie de qua loq̄t sit clauis regni celoꝝ vel ecclie: ꝑ absolute sine specificatiōe aliq̄ q⁹tū ad clauez scientie sic dicit Illud qđ per clauē scientie i fide ac moꝛibus ⁊c. g̃ adꝫificādū pdictā ꝓpositōnē illud qđ p clauē sciētie i fide ac moꝛib⁹ semel diffinierūt romani pōtifices adeo imutabile pseuerat q⁹ illud successoꝛi nō lz reuocare in dubiū ⁊c. sufficit ostendere q⁹ per aliquā clauē sciētie siue debeat vocari clauis regni celoꝝ: siue ecclie: siue nō: aliq̄d pōt in fide ac moꝛib⁹ a romanis pōtificib⁹ diffiniri: ⁊ q⁹ sic diffinitū rite nō ꝓt in dubiū reuocari: nec dz eius cōtrariū diffiniri. Noctgit̄ viso ꝓbant q⁹ aliq̄d i fide ⁊ moꝛibus posset p clauē sciētie aliquā a romanis pōtificib⁹ diffiniri: qđ ostēdit ꝓmo sic Aliq̄d pōt i fide xp̄i ⁊ moꝛib⁹ a romanis pōtificib⁹ diffiniri: q⁹ aliquid hmōi ab eis p sacrā scripturā diffiniri pōt: ꝑ fides xp̄i ꝓm istū: sicut pz. c. cxxi. ē clauis scientie: g̃ aliq̄d pōt a romanis pōtificibus in fide: ac moꝛib⁹ p clauē sciētie diffiniri. Jt̄ē antiq̄ prēs veteris legis poterāt aliq̄d p illud. Luce. xi. ve vobis legispitis q̄ tulistis clauē sciētie ⁊c. g̃ multo magis romani pōtifices p noticiā legis dine q̄ ē i eis clauis sciētie si fuit clauis sciētie i scribis iudeoꝝ pnt aliq̄d in fide et moꝛib⁹ diffinire. Sz forte dicet aliquis q⁹ ꝓz ista quilibet habēs noticiā legis diuine posset p clauē sciētie aliq̄d i fide ⁊ moꝛib⁹ diffinire qđ cōstat eē falsū: cū ad solū cōciliuz generale ⁊ romanū pōtificē ꝑtineat diffinire dubia q̄ circa fidē ac moꝛes occurrūt. Ad istđ dicūt: q⁹ ꝓpter equiuocationē hui⁹ verbi diffinire posset i aliquo sensu cōcedi: q⁹ quilibz pitus i lege diuina posset aliquid diffinire p clauē scientie: ꝑ est constanter et irreuocabiliter asserere. nō em̄ pōt quilibet aliquid diffinire: sicut mō accipim⁹ diffinire quia licet habeat noticiā q̄ pōt vocari clauis sciētie: sicut et fides vocat clauis scientie ꝓm istū: deficit ei tn̄ auctoritas et ptās iurisdictionis que ad talē diffinitionē requiritur. Sed tunc dicet aliquis q⁹ ꝓm hoc romani pontifices diffiniunt aliquid in fide et moꝛib⁹ p clauē potētie ⁊ nō solū per clauē sciētie. hoc ꝓcedūt isti nec ꝓriuz asseruit ꝓpositio supe dcā: q⁹ illa ꝓpositio nō vult excludere clauē potentie: q⁹is de ista nō faciat mentionē: ⁊ nō sequit nō exp̄mit clauez potētie: g̃ excludit ipam. Sic g̃ patet euidenē q⁹ predicta ꝓpositio cuz ista adiectiōe p clauē sciētie ꝛtinet veritatē: si ipa sine tali adiectione debet cōcedi. et si negat cū tali adiectione debz negari sine ipa: ⁊ ideo cū iste ipugnatus negat illā ꝓpositionē: illud qđ p clauē sciētie in fide: ac moꝛib⁹ semel diffinierūt romani pōtifices ⁊c. Jp̄e etiā habz negare istā: illud qđ in fide ac moꝛib⁹ semel diffinierūt romani pōtifices: adeo imutabile perseuerat: q⁹ illud successoꝛi nō licet reuocare in dubiū: nec ꝛtrariū affirmare. Ex quo sequit q⁹ ipe debet ꝓcedere manifeste q⁹ diffinitū i fide ac moꝛib⁹: a romanis pōtificib⁹ potest successoꝛ eoꝝ in dubiū reuocare: vel ꝓriuz affirmare. Ēt ad pdictoꝝ intelligentiā plenioꝛē isti dicunt aduertendū: q⁹ licet ꝓpositio pdicta cū ista adiectiōe p clauē scie cōtineat veritatē: pro eo q⁹ noticia legis diuine: ⁊ etiā doctrina ecclie: sine qua nullus debet roman⁹ pōtifex in fide ac moꝛib⁹ diffinire: imo in ea debet se fundare: pōt vocari clauis scie: ex quo scia scribarū ⁊ phariseoꝝ vocabat clauis scie: ⁊ nihilomin⁹ ptās discernēdi inter hereticū ⁊ catholicū: sine qua roman⁹ pōtifex in fide ⁊ moꝛib⁹ nihil diffinit. pōt aliquo mō vocari clauis scie: siue vtraq̄: vel alta debeat vocari clauis ecclie: seu regni celoꝝ siue nō tn̄ ista adiectio per clauez scie quodāmodo videtur superflua: ⁊ sine ipa ita haberēt intētuz ipugnatores isti⁹ ipugnati: sicut cū ea. Et si illā adiectionē per clauē scie dimisissent: multe instātie frīuole cōtra ꝓcessuz eoꝝ excluse fuissent: q⁹ intētio eoꝝ fuit asserere: q⁹ illud qđ in fide et moꝛib⁹ semel diffinierūt: siue per clauē scie: siue p clauē potētie: siue p auctoritatē papalē: siue p quācunq̄ ptātē romani pōtifices adeo imutabile pseuerat: q⁹ illđ successoꝛi nō licet reuocare in dubiū nec ꝓriuz affirmare: et ita sine illa additōe (p clauē scie) habēt intētuz: q̄ q⁹is videat supflua: nō tn̄ reddit ꝓpositionē falsaz: q̄re cū iste ipugnat⁹ neget illā ꝓpositionē cū dicta additōe: debz eā negare absolute sine illa additōe: ⁊ p ꝓns absolute debz ꝓcedere: q⁹ roman⁹ pōtifex pōt illa q̄ sunt in fide ac moꝛib⁹ a romanis pōtificib⁹ diffinita reuocare in dubiū: vel ꝓriuz affirmare. ⁊ ꝑ ē qđ sibi iponit appellās q̄re nō mentit: ꝑ asserit ꝛitatē. Sz forte dicet aliq̄s: q⁹ lz ꝓba sua ꝑ ptēdāt. ipe tn̄ ꝑ nō tenet: g̃ ipi non dz iponi. Ad ꝑ dicūt isti q⁹ appellās nō habuit iudicare de mēte isti⁹ q̄ latebat in corde: ꝑ tm̄mō de ꝓcessu doctrine: ⁊ iō doctrinā pdictā potuit ipsi iponere: si tamē postea mentē suā clare exp̄meret

Dic aliq̄d i fide ⁊ moꝛibus per clauē sciētie a rōnis pontificibus diffiniri posse ostenditur.

Alia obiectio.

Rēspōsio ad obiectionem.

Replicatio.

Responsio.

Obiectio.

Responsio

doctrinā vt plata ē, detestādo pdictā ⁊ ipsam corripiēdo. videt ꝙ nō deberet eū ꝓpter hꝰ hereticū reputare: lz ꝓpter alia q̄ pertinaciter sine oi pallio asserit: possit eū iter hereticos cōputare. Ulterius isti ad infringēdū totū processū istius ꝯ ꝓpositionē sepe factā: dicunt ꝙ nihil facit cōtra dictā ꝓpositōnē: ꝙ clauis scientie vel scientia nō sit clauis ecclie vel regni celoꝝ: q; siue scientia sit clauis ecclie siue regni celoꝝ siue non: saltē ipsa est aliquomō clauis: ex quo fides ē aliquomō clauis ꝑm istum: ⁊ cōstat ꝙ scia legis diuine et doctrine ecclie requirit i sūmo pontifice: ad hꝰ vt diffiniat aliquid i fide et moꝝbꝰ: q̄ diffinit per clauē scientie: ⁊ tñ diffinit etiā p clauē potentie: siue illa clauis potentie sit illa clauis q̄ cōferē i consecratiōe cuislibz sacerdotis: siue sit iurisdictio ⁊ ptās papalis. Et ex istis patēt duo. Primū ē ꝙ tota disputatio istiꝰ et recitatio opinionū de sciētia: an sit clauis ecclie nihil facit ꝯ aduersarios: q; ipi de hoc se nullateꝰ intromiserūt ⁊ ipi habēt int entū: si scia nullo modo sit clauis ecclie: sicut si sit clauis ecclie: dū mō sit aliquomō clauis. Scōm qō colligit ex pdicto ē: ꝙ falsū iponit eis: cū dicit eos asserere ꝙ alia p clauē sciētie ⁊ alia p clauē potētie statuunt seu diffiniūtur: q; ipsi hꝰ nō dicūt: ß itēdūt ꝙ ad debitā ⁊ rectā diffinitionē ⁊ ꝓstitutionē quoꝝcūq; cōcurrit: tā scia q̄ dz aliquomō vocari clauis ꝙ potētia q̄ etiā aliquomō dz vocari clauis: tñ illa q̄ circa fidē ⁊ moꝝes diffiniūt: tā p clauē scie ꝙ p clauē potētie imutabilia p seuerāt. Illaꝫo q̄ p clauē scie ⁊ p clauē potentie a sūmis pōtificib⁹ circa agibilia de se idifferētia statuūt reuocari pñt ⁊ ꝯria statui. Dz forte q̄ret aliq̄s ex quo ad diffinitionez eoꝝ q̄ tāgūt fidē ⁊ moꝝes: ⁊ ad statuēdū illa q̄ respiciūt agibilia de se idifferētia req̄rit: tā clauis sciētie ꝙ clauis potētie. q̄re dixerūt isti ꝙ illa q̄ p clauē scie i fide ⁊ moꝝib⁹ diffiniūt reuocari nō pñt ⁊c. Licet secus sit in bijs q̄ p clauē ptātis ordināt seu statuūt: cū p talē modū loquēdi ínuak ꝙ alia diffiniūt p clauē scie: ⁊ alia statuūt p clauē potētie. Ad hꝰ dici pōt ꝙ tali mō loquēdi vtūt nō ad ísinuādū ꝙ alia p clauē scientie nō p clauē pontētie diffiniūt i fide ⁊ moribus ⁊ alia p clauē potētie nō p clauē scie circa agibilia de se idifferētia statuūt: ß ad ísinuandū ꝙ i diffinitione eoꝝ q̄ diffiniūt circa fidē ⁊ moꝝes quodāmodo p̄cipali⁹ se bz scia ⁊ ꝓstitutiōe eoꝝ agibiliū q̄ de se idifferētia sūt quodāmō p̄cipali⁹ se bz potētia q; i diffinitione eoꝝ q̄ ptinēt ad fidē ⁊ bonos moꝝes nihil diffinit potētia nisi qō decreuit scia: ita ꝙ illis potētia dz oīno seq̄ sciam: q; si i minimo potētia aduersareť scie: diffinitio eēt nulla: q; si papa p quācunq; potētiaz diffiniret aliq̄d ꝯ illud qō scia dictat diffiniēdū in fide: ⁊ in bonis moꝝbꝰ: diffinitio sua nulla penit⁹ eēt: imo liceret cuilz ꝓpiano hꝰ sciēti ipam detestari: cōspuere: ⁊ sicut heretica reprobare. In agibilibus aūt de se indifferētib⁹ statuēdis: potentia quodāmō supra sciam p̄cipalitatē habz. Nā si papa in hmōi statuēdis a scia quodāmō deuiaret: ⁊ mīn⁹ saluāter: et vtiliť ꝓ subditis ordinaret: obediēdū eēt eidē: sicut licz aliquē excōicaret ꝓtra sciam: ⁊ ꝓsciam iuste: tñ timēda esset sua. ⁊ ita in talib⁹ quodāmō: p̄ncipalio: est potētia q̄ scia: q; i multis talib⁹ est obediendū eidē. licz ꝓtra sciam ad dānationē aie sue ipa duxerit statuēda: ⁊ ad hꝰ inuēda vtunť pdicto modo loquēdi. Scōo isti impugnatores moliūtur ostēdere ꝙ iste ipugnaꝝ q̄ plurima q̄ ad fidē ptinēt ⁊ bonos moꝝes in determinatiōnib⁹ romane ecclie diffinita de facto reuocauit: ⁊ ꝯria diffiniuit. qō ꝓbāt ꝓmo sic. Nicolaus ertius in decretali: q̄ incipit. Exýt q̄ semināt diffiniuit in hec ýba. Porro cū regla ipsa exp̄sse contineat ꝙ frēs nihil sibi appropient: nec domū: nec locū: nec aliquā rē: sitq; ꝺclaratū p eundē pdecessorē Greg. ix. Et nonnullos alios hec seruari debere: tā in spāli q̄ etiā i cōi quā sic artā abdicatiē nē: venenosis obtrectatiōib⁹ aliquoꝝ isensata dānauit astutia: ne fratrū eorundē pfectionis claritas taliū impiis ꝓmonib⁹ lacereť. Dicim⁹ ꝙ abdicatio ꝓprietatis hmōi oim rerū tā in spāli q̄ in cōi: ꝓpť deū meritoria est ⁊ sctā: quā ⁊ xps via pfectiōis ondēs ýbo docuit ⁊ exēplo firmauit: quā q; ꝓmi fundatores militātis ecclie ꝓut ab ipo fonte hauserant in volētes pfecte viuere p doctrinē ac vite ipoꝝ alueos deriuarūt. Hec ýba nicolai de bonis moꝝbꝰ: ac vita xpi ⁊ apl̄oꝝ ei⁹. et p ꝯns de fide assertiue: ⁊ diffinitiue ꝓlata. In quib⁹ ýbis vna veritas spectās ad bonos mores: ⁊ q̄tuor ptinētes ad fidē patenť habenť.

Prīa veritas spectās ad bonos moꝝes est: ꝙ abdicatio ꝓprietatis oim rerū tā in spāli q̄ ēt in cōi est via pfectiōis. Ut eni hanc veritatez diffinitiue hꝰ asserat nicolaꝰ liq̄de cōstat: tū q̄a dicit ꝙ xps viā pfectiōis ostēdēs talē abdicatiōnē ýbo docuit ⁊ exēplo firmauit: tū q; dicit apl̄os in volētes pfecte viuere talē abdicatiōnē p doctrīe ⁊ vite alueos diriuasse: tū q; asserit ipam artā: ⁊ meritoriā ⁊ sctām. Via aūt arta meritoria ⁊ sctā est via pfectionis: tuz q; loquēs de abdicatiōe hmōi: ⁊ motiuū sue diffinitōis assignās. dic. Ne fratrū eorundē pfectōis claritas ⁊c. Ex quib⁹ verbis colligit euidēter ꝙ abdicatio seu exꝓpriatio hmōi ad pfectio

Dic ipugnatores ostendere conantur ipugnarū nihil facere contra propositionē de clauibus sepe dictam.

Correlariū primum.

Correlariuz scōz

Obiectio.

Responsio.

De scōo puncto principali.

Nota quicq; veritates continētur in verbis nicolai tertij.

Prima veritas.

Scda veritas

nis ptinet claritatē. Scda ꝟitas ad fidē ptinens ē q̄ xp̄s talez abdicationē docuit alios.

Tertia veritas

Tertia ē q̄ ipe seruauit eādez: qz ipam exēplo firmauit.

Quarta veritas

Quarta ē q̄ apli talē abdicationez alios docuerūt

Quinta veritas,

Quinta ē q̄ eā viuēdo tenuerūt

Istas quiq̄ ꝟitates iste ipugnat⁹ i suis cōstitutionib⁹ reuocauit: ⁊ eis ꝯria diffiniuit: q̄ em

Quomodo ipugnatus reuocauit primā veritatem,

ꝯriū prime ꝟitati diffinierit ꝓz apte. Primo qz i ꝓstōne ad cōditorē asserit manifeste q̄ manēte eadē sollicitudine i acq̄rēdo: cōseruādo: ⁊ dispēsando tpalia: post exp̄opationē seu abdicatōnē hmōi q̄ añ inerat ipa exp̄opatio ad pfectionē valet nihil conferre: cū ḡ licite imo meritorie posset manere eadē sollicitudo p̄dicta: imo maior post exp̄opationē hmōi q̄ añ inerat sequit̄ q̄ ipa exp̄opatio nō ē via pfectionis cēsenda ꝟz istū. Scdo pz idē qz i eadē cōstitutiōe ad cōditorē diffinit q̄ carētia p̄petatis seu dñij talis nō reddit ffes paupiores. Ex quo sequit̄ q̄ nō reddit eos pfectiores: qz non redderet eos perfectiores nisi qz redderet eos paupiores: si aūt nō reddit eos pfectiores nō ē via pfectōis Tertio qz i eadē ꝓstōne diffinit q̄ i reb⁹ vsu ꝓsumptibilib⁹ nō pōt vsus fci a p̄petate seu dñio separi. Ex quo sequit̄ q̄ sicut abdicatio ois vsus fci ē illicita: ita abdicatio ois p̄petatis ē illicita: ꝟ abdicatio illicita nō ē via pfectiōis: ḡ abdicatio ois p̄petat̄ hmōi nō ē via pfectiōis. Quarto qz abdicatio palliata nuda ⁊ enigmatica nō ē via pfectōis: ꝟ abdicatō hmōi ꝟz istū ē palliata nuda ⁊ enigmatica: qz si dñiū romane ecclie ē palliatū nuduz ⁊ enigmaticū: sicut iste dic̄ abdicatio fratrū ē

Quomodo reuocauit secūdam.

palliata nuda ⁊ enigmatica: ⁊ p ꝯs nō ē via pfectōis. Secūdā etiā ꝟitatē. s. q̄ xp̄s abdicationez hmōi docuit alios reuocauit ⁊ falsitatē ꝯriā diffiniuit: cū in ꝓstōne p̄nti: qz vir. recitās obiectionē appellātis ⁊ respōdēs eidē dicat i hec ꝟba. Ad ꝟ aūt q̄ ipe dicit q̄ ex ꝟ seqūtur q̄ xp̄s simulatā ⁊ fallacē doctrinā tribuit volētib⁹ ad pfectionē attingere: q̄ oia tpalia quo ad p̄petatē ⁊ dñiū reliq̄rēt cōsulēdo: dicimus falsū eē: q̄ ꝟ cōsuluerit aplis vel discipul⁹ suis ad mīn⁹: q̄ nō haberēt i cōi. Ex ꝟ pz q̄ ꝟz istū xp̄s nō ꝓsuluit talē abdicatōnē aplis nec discipulis: ⁊ p ꝯs nō docuit eā: qz si docuisset maxime docuisset aplos ⁊ discipulos ⁊ p ꝯs eis cōsuluisset; eādē. Nequaq̄ igit̄ ꝟm istū xp̄s viā pfectiōis ostēdēs ꝟbo docuit abdicationē p̄petat̄ oiz rerū i spāli ⁊ i cōi: cui⁹ ꝯriū nicolaus terti⁹ diffiniuit.

Quomō tertiaz.

Tertiā etiā ꝟitatē catholicā scz q̄ xp̄s eādē abdicationē p̄petatis oiz rerū i spāli ⁊ i cōi seruauit: qz exēplo firmauit ꝟz nicolaū tertiū. reuocauit ⁊ ꝯriā beresim diffiniuit: tū qz sic̄ ꝓz supra. ca. xciij. diffiniuit q̄ christus in q̄tuz homo ab instāti sue cōceptionis ex dei datione habuit regnū: ⁊ vniuersale dñium oīm rerū. tuz qz sicut ꝓz supra. c. xciij. xp̄s postea diuersis modis ex collatiōe fideliū vel emptiōe diuersarū rerū tpaliū acq̄siuit dominiū. tū qz: vt habet. c. xcv. Xp̄us regno ⁊ dominio tpaliū renūciare nō potuit. Tum qz ca. xcvi. asserit manifeste: q̄ xp̄s nō fuit paup per carentiā dñij tpalis: tū qz in cōstitutione [Lū inter] Loquēs de modo babēdi res tēporales quo ad dñium seu p̄petatē: sicut probatū est supra ca. lxxxv. Dicit firmit̄ esse hereticū dicere xp̄m nō habuisse in reb⁹ ius vtēdi: vendēdi ⁊ donādi: ⁊ ex ipis alia acq̄rendi. Ex quibus cōstat q̄ in eadē ꝓstitutiōe sentētialit̄ diffiniuit esse hereticū: q̄ xp̄s nō habuit in quibuscūq̄ reb⁹ dominiū. ⁊ ita xp̄s ꝟm euz abdicationē p̄petat̄ oīm tpaliū nequaq̄ assumpsit: cui⁹ ꝯriū nicolaus terti⁹ diffiniuit.

Quō quartā.

Quartā etiā veritatē catholicā. s. q̄ aplī talē abdicationē alios docuerūt: reuocat iste: ⁊ falsitatē ꝯriā in suo ātecedēte determinat manifeste: qz ex quo scdm eū talē abdicationē nullaten⁹ seruauerūt: sicut statiz post patebit: ⁊ nō docuerūt altiorē pauptatez quā mīme ꝟuauerūt: sequit̄ q̄ talē abdicatōez

Quō quintā.

mīme docuerūt. Quintā etiā veritatē catholicā. s. q̄ aplī abdicationē hmōi ꝟuauerūt reuocat manifeste: ⁊ ꝯriā beresim diffinitiue determinat: qd̄ ꝓz: qz in ꝓstitutiōe (cū inf) determinat: q̄ habuerūt in reb⁹ quib⁹ vtebant ius vtēdi: vendēdi: donādi: ⁊ ex ipis alia acq̄rēdi. ⁊ q̄ ibi loquat̄ de iure dñij supra. c. lxxxv. est probatū: ⁊ ita ibi sm̄ialit̄ beresim veritati p̄dicte ꝯriā diffiniuit: qd̄ etiā in ista ꝓstitutiōe: qz vir reprobat⁹ nō solū sm̄ialit̄: ꝟ et vocalit̄ apte absq̄ oi palliatiōe asserit: ⁊ diffinit: ex vltimata deliberatiōe determians: alios q̄ cōpellēs ad credendū: q̄ aplī: post q̄ fuerūt ad apostolatū assumpti: nō solū aliq̄n in cōi: ꝟ etiā sepe in spāli vere habuerūt tpaliū dñiuz: ⁊ p̄petatē ⁊ q̄ habuerūt: ac habere licite potuerūt p̄dia in iudea ⁊ inf gēres. Ex quiq̄ bereses p̄dicte ꝟitati cōtrarias in ꝓstitutōe ista: qz vir reprobat⁹ dogmatizat. quarū Prīa est q̄ aplī post missionē spīritus scti habuerūt agros: domos: ⁊ p̄dia in cōi quo ad dñium ⁊ p̄petatē. dicēs q̄ agri: et domus: p̄mor cōuersor in Judea: post missionē spūs scti fuerūt facti: de dñio aplor in cōi. Ex dicit in ꝟ ꝟba. Lū ergo p̄us dicat: q̄ inf credētes erāt oia cōia: ⁊ post subiūgat: q̄ agri vēdebātur ⁊ domus: euidenter apparet q̄ illa cōia āteq̄ venderent erāt effecta. Itē post asseruit manifeste q̄ domor ⁊ agror vēditor aplī habuerūt dñium: lz sibi nō retinuerūt idē dñium

Prīma beresis ī pugnati.

bec supra ca. iiij. ⁊. v. patuerūt.

Scda beresis eiusdem.

p̄dict e ỽitati contraria quā iste dogmatizat
ē: q apli nō solū habuerūt p̄dia quo ad dn̄iū: ꝫ
etiā sibi potuerūt p̄dia retinere i iudea. vñ sic̄
ꝓz supra.ca.v.dic̄ sic. Ex p̄dic̄ ꝓz q apls li-
cuit i iudea si voluisset retinere p̄dia: nec voto
cōpulsi sūt: q illa nō retinuerūt ꝫ volūtate ꝓpa
Tertia hereſis. q: se nō ꝟcuros mox̄ā inibi ꝫ trāsituros p̄uide
bāt ad gētes. Tertia hereſis sepe dc̄ ỽitati ꝟ
ria ē: q apli i iudea p̄ missionē spūa sci imobi
lia vēdiderūt tāq̄ eox̄ hn̄tes dn̄iū i cōi. nā sic̄
ꝓz supra.c.xviij. ip̄e loquēs de aplis ait verū ē
tn̄ q iudea nō retinuerūt imobilia ꝫ ea potiꝰ
Quarta hereſis. vēdiderūt. Quarta hereſis ꝟria ỽitati p̄fate:
quā ip̄e dogmatizat ē q apli sep̄ post missiōez
spūs sācti mobilia ⁊ imobilia q̄lia hn̄t mona-
chi: ⁊ per ꝟns villas ciuitates ⁊ castra thesau
ros auri ⁊ argenti ac alias res p̄cioſas bn̄erūt
seu licite hr̄e potuerūt: quo ad dn̄ium i cōi. Q̄
em̄ ꝫ teneat ꝓz cū dicat exp̄sse sic̄ recitatū est
supra.c.xviij. cōstat aūt q monachi hn̄t mobi
lia ⁊ imobilia quo ad ꝓpetatē ⁊ dn̄iū i cōi vt
ꝓbat.xviij.q.ij.c.i nullo. Quare vī q etiā apli
bn̄erūt seu hr̄e potuerūt i cōi: ꝫ nōnulli mona
chi hn̄t villas ciuitates ⁊ castra aurū ⁊ argen
tū ac res alias p̄cioſas: g̃ ⁊ apli ꝫm istū oia ta-
lia bn̄erūt seu hr̄e licite potuerūt. Quinta here-
Quinta hereſis. sis p̄fate ỽitati ꝟria quā iste dogmatizat ē q
beat⁹ petr⁹ ⁊ eadē rōne q̄libet alius aplus ỽe
fuit ꝓpetari⁹: q: post missionē spūs sci hn̄s in
spāli dn̄iū ⁊ ꝓpetatē rerū tpaliū: sicut em̄ ꝓz
supra.c.ix. ip̄e dicit sic. Videt etiā q ꝓbabili
ter possit dici q post distributionē bonox̄ vsu
cōsumptibiliū q̄ fiebat iter aplos et credētes
alios: vt dr̄ actuū.iij. ⁊.iiij. q̄libet portiōis sibi
assignate ꝓpetari⁹ ⁊ dn̄s dici posset ⁊ infra Cū
g̃ dicat q null⁹ egēs erat ꝓ eo: q: vnicuiq; di-
uidebat: put opus erat supponit apte: q illō
q̄ vnicuiq; dabat diuisim cuiuslibz erat ꝓpū
⁊ infra. Videt q q̄libz fuerit dn̄s ei⁹ portiōis q̄
sibi fuerat assignata ⁊ infra. Clare supp̄it an-
gelus q calige ⁊ vestimētū assignate petro ꝓ
prie quo ad dn̄iuz erāt petri. quare vī q pecu-
nia: panis: vinū: ⁊ alie res vsu cōsūptibiles si-
bi diuisim ꝓ vite sustētatic ne assig̃te sūr eius
eēnt. Ex bijs cōstat apte q ꝫm istū q̄libz apo-
stolus post missionē spūs sci fuit ꝓprietarius
habēs i spāli dn̄iū tpaliū rerū: ⁊ ita ꝫz istos.v.
hereſes ꝟrias quinte ỽitati p̄dicte a nicolao
tertio diffinite i ista ꝟstone q: vir sn̄ialit⁹ ⁊ vo
caliter apte diffinit. Scdo idē. s. q ꝟ nōnulla
Secūda proba- tio principalis se cūdi puncti ad fidē vel bonos mores spectātia i determi-
nationib⁹ romane ecclie diffinita iste ipugna
tus diffiniat sic ostēdit. nicola⁹ terti⁹ i decre
tali Extr loquēs de dn̄io rerū q̄b⁹ frēs mīores
vtūt diffinit i b ỽba. Retētio dn̄ij nāq; taliuz
rerū cū ꝓcessiōe vsus fcā paupib⁹ nō ē ifructu
osa dn̄o: cū sit meritoria ad eterna et ꝓfessiōi
pauperū optuna q̄ tāto sibi cēsēt vtilior: quā-
to cōmutat tpalia ꝓ eternis. Quib⁹ ỽbis nihil
nouū statuit vl ordinat agēdū: ꝫ q̄d sit sentiē
dū de retētiōe dn̄ij taliū rerū: cū ꝓcessiōe vsus
fcā paupib⁹ declarat q: diffinit apte q tal⁹ re-
tētio dn̄ij ē dn̄o vtilis ⁊ fructuosa: q: meritoꝛ
ria ad eterna ⁊ ꝓfessioni pauperū optuna. illa
aūt q̄ sūt vtilia ⁊ fructuosa meritoria ad eter-
na ⁊ ꝓfessiōi pauperū optuna ad bonos mo-
res nō ē dubiū ꝓtinere: g̃ Nicolaus in ỽbis p̄-
dictis ỽitatē ꝓtinētē ad bonos mores asserit ⁊
diffinit: ꝫ iste ipugnat⁹ ꝟ istā ỽitatē manifeste
diffinit asserēs et determinās q tale dn̄iū ē i-
utile reputādū: sic̄ ꝓz i ꝓstone ad cōditorez i q̄
asserit tale dn̄iū cē ỽbale nudū ⁊ enigmaticū
⁊ i ista ꝓstone: q: vir. sic̄ ꝓz supra cap̄.cxvi. af-
firmat apte q dn̄iū oi tpali cōmodo denuda-
tū ē iutile reputādū. ex q̄b⁹ seq̄t euidēt q reti-
tio talis dn̄ij cū quacūq; vsus cōcessiōe nō est
fructuosa dn̄o nec meritoria ad eterna: nec ꝓ
fessiōi pauperū optuna nec p eā cōmutāt tpa
lia ꝓ eternis: ⁊ ita ꝟ p̄dictā declinationez ro-
mane ecclie apte diffinit Tertio sic arguūt. ni
cola⁹ apte diffinit i b ỽba. condecēs fuit ei ꝓ
fessiōi q̄ spōte deuouit xp̄z pauperē i tāta pau
pertate sectari o im abdicare dn̄iū. ⁊ rerū sibi
cōcessarū necessario vsu fore cōtētā. Ex q̄bus
euidēt colligī q frēs mīores abdicādo oīz rex
dn̄iū pauptatē xp̄i sectāt: ⁊ per ꝟns xp̄us talē
pauptatē q̄ ē p abdicationē rerū o im seruauit
cui⁹ tn̄ ꝟriū iste apte diffinit dicēs: xp̄m nūq̄
fuisse pauperē p carētiā dn̄ij cuiuscūq; rei tpa
lis. Quarto sic arguūt. Nicola⁹ terti⁹ loquēs
de abdicatiōe fratrū mīox̄ diffinit i b ỽba.
ꝓz itaq; sane itelligentibus ex p̄dictis regulā
quo ad abdicationē hm̄oi nō solū obꝛuabilē
possibilē ⁊ licitā: ꝫ meritoriā ⁊ ꝓfectā eē et eo
magis meritoriā quo ꝓ ip̄i ꝓfessores ip̄si⁹ ma-
gis a tpalib⁹ ꝓpter deū sic̄ p̄dicit elōgantur.
Ex q̄b⁹ ỽbis clare ꝓz q ꝓ talē abdicationē fra
tres afficiūt pauperes: q: q̄ magꝭ tpalib⁹ elō
gāt: pauperes sūt cēsendi. Si em̄ magis elon-
gāt affectu sunt pauperes affectu: si vero ma-
gis elōgant effectu seu actu sunt pauperes ef
fectu seu actu: ꝫ iste exp̄sse diffinit ꝟriū sic̄ ꝓz
i ꝓstone ad ꝓditorē. ⁊ supra.c.lxxvij. dicens q
abdicatio talis dn̄ij q̄le abdicāt frēs mīores:
nō efficit pauperē nō habētē ⁊ ita vt dicūt li-
quet apte q illa q̄ nicola⁹ terti⁹ de pauptate
xp̄i ⁊ apl̄oꝝ ei⁹: ac etiā de pauptate regle bti
frācisci diffinit. iste reuocat diffiniendo ꝟria.
vñ dicūt q fere q̄cq̄d dixit nicola⁹ terti⁹ i p̄e
dictis: iste destruit et ānullat, sic̄ discurrēdo ꝓ
Tertia probatō.
Quarta proba- tio.

Quinta probatio

singula dcā ipsi⁹ ⁊ isti⁹ posset apte ꝓbari: ꝫ cā breuitat̄ omittit̄. Quinto sic arguunt Plures romani pontifices diffinierunt q oim rerū tē poralium abdicato dominio tam in speciali q̄ in cōi ꝓtingit licite vsuz rerū bre. Hoc ex vbis Greg⁹. ix. in declaratiōe sua sup regulā bri ffrāciſci euidēter hī. ait enī. Dicimus itaq; q nec in cōi: nec in spāli debent ꝓprietatē bre: ꝫ vtensiliū ⁊ librorū: ⁊ bonoꝝ mobiliū q̄ lz bre: ordo vsuz habeat: g̃ omi abdicato dño ꝓtingit licite vsum bre. Innocētius etiā q̄rtus: et alexander q̄rt⁹ in suis declaratiōib⁹ dicūt in h̄ vba. Dicim⁹ q cū in ipa regula cōtineat exp̄sse q frēs nihil sibi appropriāt: nec domū: nec locū: nec aliquā rē: nec in cōi: nec in spāli debēt ꝓprietatē bre: ꝫ domoꝝ ac locoꝝ: ⁊ vtensiliū: et librorū: ⁊ eoꝝ mobiliū q̄ licz bre: ordo vsuz habeat Itē clemēs quint⁹ in declaratiōe sua: q̄ incipit Exiui ait. Proinde quū vir sctus pauptat̄ promisse in regla monachoꝝ exp̄mes dixit i eadē q frēs nihil sibi appropriēt: nec domū: nec locū: nec aliquā rē. ꝫ tanq̄ peregrini ⁊ aduene i pauptate ⁊ hūilitate dño famulātes vadāt ꝑ elemosyna confidēt: sitq; declaratū p nōnullos pdecessores romanos pōtifices hāc exp̄ssionē intelligi debere: tā in spāli q̄ in cōi ꝓpt̄ q̄ etiā oim rerū cōcessarū oblatarū: ⁊ donatarū frib⁹: q̄s ⁊ quarū vsum fcī. s. ordini vł ipis frib⁹ lz bre: ꝓprietatē ⁊ dñium in se et romanā eccl̄iam receperūt. dimisso ipis frib⁹ in eis tñmō vsu fcī simpliciū. Ex bijs alijsq; q̄ pl̄ibus diffinitionib⁹ romanoꝝ pontificū patent̄ habetur: q oim reruz tpaliū abdicato dño: tā in spāli q̄ in cōi cōtingit licite rerū vsuz habere. Sz ꝺ istā veritatē iste ipugnat⁹ mł̄tipliciť diffiniuit: exp̄sse determinās q multarū reruz scz vsu ꝓsumptibiliū nō pōt vsus fcī: nec etiā act⁹ ꝓsumēdi a ꝓprietate seu dño separi: sicut ptz in cōstitutiōe ad cōditorē. ⁊ in ista cōstitutiōe q: vir: g̃ ⁊c. Itē sicut pz supra ca. l viij. ipe exp̄sse diffinit: q vsus nō pōt ꝓcedi absq; iure vtēdi: ⁊ iō nō pōt q̄s in hmōi reb⁹ bre simpliciť fcī vsum: qđ determinatiōi clemētis pdicti obuiat manifeste. Itē in multis locis diffinit apte: q nō cōtingit bre vsum rerū: qđ tñ pdictis diffinitionib⁹ romanoꝝ pōtificū patent̄ repugnat. Vñ p pmissa in illo capło: et in toto opere illo p alias allegatiōes dicūt isti patere indubie: q iste impugnat⁹ plura q̄ ptinēt ad fidē: ⁊ bonos mores a romānis pōtificib⁹ diffinita de facto reuocauit: ⁊ ꝓria diffiniuit. ⌊Apte iurta more suuz mētiť. ⌋Dicūt q appellās nō mētiť cū veritatē supra ꝓbatā ꝓnūciet. ⌊Cōstitutio enī illa h̄ nō dicit: nec de hoc aliquā facit mētionē. ⌊Contrariū est oēsum in ꝓncipio istius capł̄i. ⌊imo exp̄sse negat: q dicere xp̄m ⁊ apostolos habuisse i bijs q̄ habuerūt nisi simpliciť fcī vsum: nec ad fidē ptinet: nec ad mores: vt i. §. pterea ptz. ⌋Dic mō inuit iste q appellās iposuerit sibi q romanus pōtifex i bijs q̄ ad fidē ⁊ mores ptinēt potest suoꝝ pdecessoꝝ diffinitiōes. et dcā reuocare: ⁊ ꝓriū statuere solūmō ꝓpt̄ vba q̄ dic̄ i pstōne: qz quozūdā in isto. §. pterea dicāt nob assertores bui⁹ ⁊c. qđ ñ ē verū imo pricipaliť iposuit sibi: q h̄ dixerit ꝓpt̄ h̄ q ꝓpositionē aduersarioꝝ i pncipio capł̄i recitatā. s. illō qđ p clauē scie i fide ac moꝝb⁹ semel diffinierūt rōni pōtifices ñ adeo imutabile pseuerat q̄n illō successoꝝ lz reuocare i dubiū ⁊ ꝓriū affirmare: ⁊ ita negādo vnā ꝓcedit aliā. Sz forte dicet aliq̄s si illō qđ per clauē scie i fide ac moꝝb⁹ semel diffinierunt rōni ⁊c. g̃ q̄cq̄d iste diffinit ñ lz i dubiū reuocare Ad h̄ dicūr isti q q̄cq̄d iste diffiniuit p clauē scie: dū erat sūmus pōtifex ñ lz i dubiū reuocare: ꝫ q̄cq̄d diffiniuit ꝺ diffinitōes rōnoꝝ pōtificū ñ diffiniuit p clauē scie: ꝫ diffiniuit p hereticā prauitatē clauē scie q̄ ē noticia legis dine reiecta: ⁊ iō dicūt q q̄uis ista adiectio i ꝓpositiōe aduersarioꝝ p clauē scie videat supflua: qz sine ea ꝓpositio bñ itellecta ptinet veritatē. tñ ñ ē simpliciť supflua: ꝫ sane itellecta denotat q q̄cq̄d diffinierūt rōni pōtifices ꝓfomit̄ doctrine eccl̄ie: nō dz i dubiū reuocari: nec ꝓriū affirmari. vñ pōt dici q isti aduersarij clauē scie vocāt noticiaz legis dine ⁊ doctrine vniuersal̄ eccl̄ie. ⌊vbi legūr q ad fidē vel mores ptineat xp̄z ⁊ apl̄os ñ būisse i bijs q̄ būerī nisi simpliciť vsū fcī. ⌋Dic notāt isti duo quoꝝ ꝓmū ē q aliq̄d ptinere ad fidē ꝑt dupl̄r itelligi aliq̄d em̄ ptinet ad fidez sicut p fidē credēdū: aliq̄d vo ptinet ad fidē sicut p fidē negādū sic ei eadē ē scia ꝓrioꝝ ⁊ oppositoꝝ eaď ē disciplīa: ita ad fidē opposita ptinere noscūt: qz sicut ad fidelē spectat p fidē credere catolicā veritatē. ita ad ipaz spectat negare hereticā prauitatē. Scdo notāt q lz sub bijs vbis xp̄s ⁊ apl̄i nō būerūt i bijs q̄ būerūt nisi simpliciť vsū fcī nō legať i scriptura dina tñ istā sniam accipiunt a scriptura dina et doctrina eccl̄ie: sic superī i pl̄ib⁹ capł̄is ē ostēsū q̄ videť superfluū replicare. ⌊Profecto directe hoc ad fidē non pertinet cum de hoc articulus non sit aliquis nec sub quo valeat comprehendi: vt patet ex symbolis in quibus articuli fidei continentur. ⌋Dic impugnatores

Obiectio.

Responsio.

Aliquid pertinere ad fidē pōt dupliter itelligi

Quarta ps capł̄i ad ł̄am ꝓcedit.

De tertio pūcto principali.

Dicūt q; ẏitas cōprehēdit sub isto articulo fidei: sanctā ecclīam catholicā: q; sub illo articulo cōphēdit q̄cq̄d p sanctā ecclīam catholicā p̄dicat tenet & docet. Ecclīa aūt catholica fundās se i scriptura dīna: tenet q; xp̄s & apli oīe ius humanū quo valebāt i iudicio litigare proprīū alicui maiori eoz: vel etiā toti collegio spāli penit? reliquerūt vsū rerū necessariū minime abdicādo: qđ intelligūt isti cū dicūt q; nō habuerūt nisi simplicē factī vsū[nec etiā reductiue quasi hoc sacra scriptura cōtineat] dicit q; hoc sacra scriptura continet q̄cquis nō sub verbis istis. Et si q̄rat vbi cōtinet hoc sacra scriptura. dicūt q; ly ℞ euidenter pateat ex multis capitulis isti? operis: tm̄ breuissime recapitulādo aliqua de capitulis dicunt q; ℞ sacra scriptura ꝓtinet vbi tradit xp̄m fecisse q̄ docuit & vbi docuit apl̄os reliquere oīa i tpalib? q̄ nō sūt necessitat: & vbi docuit adolescētē oīa vēdere & dare paupib?: qđ docēdo docuit relinq̄re oē ius i tpalib? quo q̄s valet i iudicio litigare: et vbi scriptura tradit apl̄os oīa reliq̄sse: sicut xp̄s docuerat. Ex illis em̄ locis colligit q; xp̄s & apli oīe ius quo valeret i iudicio litigare in tpalib? reliq̄runt. Ex alijs aūt locis habet apte: q; tpalib? reb? vtebāt: q̄ ex diuersis locis scripture colligit q; non hūerūt i bijs q̄ habuerūt nisi simplicē fci vsū. ℞ est vtebāt tpalib? absq; oī iure quo valebāt noīe ꝓpo vel noīe sui collegij spālis p reb? eisdē in iudicio litigare[℞ em̄ i scriptura sacra nō poterit: ℞ ꝺ̄riū repiri] ℞ dicūt eē mltiplicit repro batū[q̄n ꝺ̄ ordiata p sūmos pōtifices circa talia liceat successorib? aliq̄d ordinare] Dicunt isti q; sūmi pōtifices neq; de paupertate xp̄i & apl̄oz eius: neq; de reb? quas hūerūt: neq; de simplici vsu fci ipoz aliq̄d vnq̄ ordinauerūt & ẏitatē de p̄dictis docuerūt: & ipsā eē tenēdā diffinierūt & iō ñ licuit isti nec ordinādo nec diffiniēdo nec docēdo aliq̄d ꝺ̄riū penit? attētare q: ly multa ordinata p sūmos pōtifices q̄ frēs miores seruare tenēt: possit romanus pōtifex mutare. De vita tm̄ xp̄i & apl̄oz ei? nihil potest penit? mutare nec ly sibi aliter docere de vita eoz q; sci p̄es bacten? docuerūt | qđ nicola? terti? p̄fat? exp̄sse i sua declaratiōe iseruit: vt superi? pleni? cōtinet] nusq; legit q; nicolaus terti? vnq; al'r docuerit vl' diffinierit ꝺ vita xp̄i & apl̄oz eius q; p̄decessores sui. Lap. cxtiij.

Ca. CXXIIII & vltimum. Pria ps isti? capituli recitat conclusionē cōsti. utionū. Jo. xxij.

Remissa quoqz

p vt ad plurīū possent puenire noticiā eoz̄q; memoria ꝓseruari valeret diuti?: scripture p̄nti decreuim? cōmittēda. quā q̄dē bulla nostra munitā maioris ecclīe auinionen̄. ostijs affigi fecim?: seu appēdi. vt sit iuxta nostrū desiderīū ad cōmunē deducta noticiā hereticoz doctrina p̄dicta pestifera sic suo p̄fecit i ortu: q; nequaq̄ eiusdē vir? neq; ad ifīciēdū simplices vlterius diffundat. Datū Auinione. xvi. kl̄. decembris p̄tificatus nr̄i ānо. ix.

Finito tractatu hic

ꝓclusio toti? ꝓpōnis subiūgit. Jn hac em̄ pte impugnat? ostēdit quare ꝓstitutionē fecerit aīn dicrā ac qualit̄ ipsā duxerit ꝓmulgādā. Sz isti impugnatores cū i pte p̄cedēti vt asserūt sufficienter ꝓbauerit istā ꝓpōnē eē hereticalē ℞ p ẏba p̄missa volūt apte ostēdere q; cōditor cōstitutiōis eiusdē ē ptinax & hereticꝰ reputād? Sepe em̄ doctrina alicuius ē heretica cēsēda q̄ius auctor eiusdē iter hereticos sit mīme cōputand?. Ad cui? euidētiaz dicūt eē sciēdū: q; si q̄s errauerit circa ẏitatē catholicā quā credere explicite n̄ tenet: si pat? ē corrigi nō ē hereticꝰ reputād?: ℞ si nō ē pat? corrigi ptinax et hereticꝰ ē cēsend?. vñ aug̃. vt hꝫ. xxiiij. q. iij. ca. dixit apl̄us ait: q̄ sniam suā q̄ius falsā ac puersā nulla ptinacia aīositate defēdūt p̄sertiz quā nō audacia sue p̄suptiōis peperunt sed a seductis atq; i errorē lapsis pentib? acceperūt quorūt aūt cauta sollicitudie ẏitatē. corrigi pati cū inuenerit nequaq̄ sūt iter hereticos deputādi. Ex q̄b? verbis colligit q; q̄ pati sūt corrigi nō sūt hereticꝰ deputādi: ℞ si errāt & nō q̄runt cauta sollicitudie ẏitatē nec pati sūt corrigi p hereticis sūt habēdi. Dicit aug̃. p̄ manicheos vt hꝫ eisdē cā & qōne. c. q̄ i ecclīa ait. q̄ i ecclīa xp̄i moꝛbidū aliq̄d p̄rauūq; q̄d sapiūt si correctiꝰ vt sanū rectūq; sapiāt resistat cōtumaciter suaq; pestifera ac mortifera dogmata emēdare nolūt: ℞ defēsare p̄sistūt hereticꝰ sūt. Ex bijs ẏbis patēter hꝫ q; q̄cūq; aliq̄d ꝺ̄ scripturā diuinā aut doctrinā vniuersalis ecclīe tenuerit nec pat? ē emēdare ē hereticꝰ reputād?. Nā ℞ tm̄ aug̃. q̄ moꝛbidū aliq̄d p̄rauūq; sapiūt: nec emēdare volūt sūt hereticꝰ reputādi: ℞ oē falsū ꝺ̄riū cuicūq; cōtēto & asserto i scriptura diuina: vel doctrina vniuersalis ecclīe: ē moꝛbidū atq; p̄rauū: g̃ ois sapiēs tale falsū si nō ē patus se emēdare ē iter hereticos numerād?. Sz forte dicet aliq̄s q; ℞ m ℞ nō eēt differētia iter tenētē aut sapiētē heresim iā dānatā: & iter sapiētē heresim nō dānatā: q: equal'r eēt vn? hereticꝰ sicut ali?. Ad ℞ dicūt nōnulli istoꝝ q; ois heresis ē damnata vl' explicite vl' implicite & iō q̄tū ad ℞ q; aliq̄s i rei ẏitate sit hereticꝰ ñ refert an sapiat ptinaciter heresiz dānatā explicite vl' heresim dānatā implicite: q: cuicq; heresi

Secunda pars i qua ponitur explicatio precedētis particule.

Tertia pars capituli i qua ostēditur quō dicte cōstitutōis cōditor est pertinax & hereticus reputād?

Nota quis hereticus sit reputandus et quis non.

Obiectio.

Rēspōsio i qua differitur de duplici heresi dānata et non dānata

dānata explicite vel implicite ptinaciter adhereat vere apud deū iter hereticos numerat. Verūtamē q̄tū ad modū cōuincendi aliquē eē hereticū in foro ecclesie: 7 q̄tū ad formā ꝓcedendi contra hereticū est magna differentia attendenda inter sapientē seu tenentez heresim dānatā explicite vel solū implicite: q; qui tenet heresim dānatā explicite: si ostensa sibi dānatione ab vniuersali ecclia approbata se nō statim correxerit: sed ad huc defensare presumpserit: est hereticus reputandus: qui vero tenet heresim dānatā soluz implicite: qualis est ois falsitas doctrine scripture diuine 7 ecclesie vniuersalis qualitercūq; repugnans: ꝫ latenter. tenetur talē heresim reuocare si sibi per scripturam sacrā vel doctrinam vniuersalis ecclie ostēsuz fuerit euidenter q̄ error suus scripture sacre aut doctrine vniuersal' ecclie aduersatur. Iterū cōtra tenentē heresim dānatā explicite ꝓcedere pōt quilibet epūs catholicus 7 etiā quilibet iquisitor heretice pauitatis si aliquid canonicū nō obsistat. cōtra tenētē aūt heresim dānatā implicite solū mō nullus epūs inferior summo pontifice nec aliquis inquisitor prauitatis heretice iudicialit pōt ꝓcedere: q; nō pōt ipsū tāq̄ hereticū ꝺdēnare: qꝺ tali rōne ꝓbat. Qui nō habet auctoritatē nec ptātē determinandi questionē mota de fide nō pōt ꝓ tali questione aliquē tāq̄ hereticū cōdēnare (hec patens ē: q; null⁹ debet tanq̄ hereticus ꝺdēnari: nisi ꝓ heresi manifesta) ꝫ nullus inferior summo pontifice pōt q̄stionē motā de fide terminare: teste inocētio papa q̄ vt hꝫ. xxiij. q. i. c. quotiens ait. Quotiens fidei rō ventilat' arbitror omēs fratres et coepos non nisi ad petrū. i. sui nois 7 honoris auctoritatē referre debere. vbi glosa dic' aliꝫ est questionē de fide motā terminare qꝫ nulli pter q̄ romane sedi pmittit': sic' ꝫ dr aliꝫ ē ipsam sine diffinitiōe vētilare qꝫ patriarche facere possunt'. 7 infra Glosa obiciēs sup verbo nisi ad petrū agit: videt' cōtra extra de hereticis ad abolendā. Nā ibi inuit' q̄ illi vitādi sūt tāq̄ hereticī quos epi vitādos dixerint: 7 respondens dicit sic: ꝫ dicit q̄ illud itelligendū est q̄n tale q̄ꝺ dicūt qꝫ certū ē eē heresim: boc ꝺo vbi dubiū ē. Ex hijs patet hꝫ q̄ null⁹ inferior romano pōtifice pōt q̄stionē motā de fide catholica determinare qꝫ inocētius tertiꝰ vt hꝫ extra de baptismo 7 ei⁹ effectu. c. maiores asserit manifeste dicēs. Maiores ecclie causas p̄sertim articulos fidei cōtinentes ad petri sedem referendas itelligit 7c. Ex quib⁹ verbis ꝑz q̄ q̄stionez motā de fide: quia ois q̄stio mota de fide contingit saltē illū articulū fidei: sā etā eccliaz catholicā: ad nullū inferiorē succesſore bti petri ptinet terminare: 7 ita cōtra tenentē heresim dānatā: dūtaxat iplicite null⁹ inferior ꝺo papa ꝺz procedere. Dz forte q̄ret aliquis q̄ sunt hereses dānate solū iplicite 7 q̄ sunt hereses dānate explicite. Ad istius q̄stionis intelligentiā dicūt quidā ipugnantiū ꝺictorū eē norandū: q; approbatio veritatis ē reprobatio ꝯrie falsitatis: 7 iō aliqua veritate tanq̄ catholica approbata: eo ipso heresis cōtraria itelligitur cōdēnata: propter qꝺ q̄ꝺā dicūt q; ad boc q; aliqua heresis debeat reputari dānata explicite vel iplicite nō refert an ipsa dānet': vel veritas catholica ꝯria approbetur. Itē dicūt isti q; dānatio falsitatis 7 similit' approbatio vitatis q̄ꝺā ē spālis: q̄ꝺā est generalis: 7 quedā est generalissima. Specialis approbatio 7 spālis dānatio ē q̄n de veritate catholica vel heresi cōtraria expressa fit mētio. sic dānata ē heresis arriana sic approbata est veritas de ꝓcessione spūs sancti a ꝑe 7 filio. Dānatio vel approbatio generalis est q̄n aliqua veritas vel heresis cōtinet' explicite i aliquo toto spāli de quo toto i approbatōe vl dānatiōe expressa fit mētio: sic approbate sūt generaliter oēs veritates in scriptura diuina cōtente: 7 oēs hereses eis patēt' oib⁹ aduersātes sunt dānate. Alia ē approbatio 7 similiter dānatio gñalissima: i qua. s. de nullo toto spāli fit mētio: sed talis solū mō cōtinet' sniа. Approbam⁹ oēm catholicā veritatē 7 dānamus omnē hereticā prauitatē: 7 talis ē dānatio cōcilij gñalis: ex' de hereticis. c. Excōicam⁹. vbi sic dr excōicam⁹ 7 anathematizam⁹ omnē heresim extollentē se 7c. vbi de nulla scriptura spāli fit mētio. Per ꝺicta respondēt isti ad ꝓpositā q̄stionē dicētes: q; iste hereses debēt reputari dānate explicite: q̄ dānate sūt dānatione spāli 7 gñali: vel q̄ patēter oib⁹ itelligētib⁹ sine subtili declaratiōe: veritatib⁹ catholicis approbatis approbatione spāli vel gñali cōtrariant'. Ille aūt hereses q̄ solūmō dānate sūt dānatiōe gñalissima vel solū latēter: ita q; tm̄ p subtilē cōsiderationē sciri pōt: q; contrariant' veritatib⁹ catholicis approbatis approbatiōe spāli vel generali nō explicite: ꝫ solū implicite sunt dānate. Ex hijs patet q; ois error qui contradicit aperte scripture diuine vel determinationi ab vniuersali ecclesia approbate est heresis dānata explicite: et q; cito constaret aliquē tali errori pertinaciter adherere esset hereticus reputandus: ac contra talem posset ꝺyocesanus tanq̄ contra hereticum manifestum procedere. Hereses aūt que non cōtradicunt aperte nec scripture diuine

Dic probatur q; nullus epūs inferior summo pōtifice pōt iudicialiter procedere cōtra tenentē heresim nō dānatā explicite.

Questio

Responsio.

Nota q; triplex ē approbatio veritatis.

Respōsio ad ꝓpositā questionē scz que sunt hereses iplicite 7 que explicite.

nec determinatiōi seu explicite doctrine vniuersalis ecclesie: ꝫ veracit aduersēt: ꝧ q̄ sic ꝓrient q̄ absq; subtili ⁊ magꝫ ꝓsideratiōe scire nō ꝑnt: iūt heresestm̄ iplicite ꝺdēnate: ⁊ iō q̄uis q̄cūq; tali heresi pertinacit adheserit sit ver⁹ hereticus: liceatq; omi scienti ip̄m tali errori pertinaciter adherere: eundē hereticū reputare: nulli tn̄ inferiori sūmo pontifice ꝫ ip̄z q̄tū cūq; fuerit pertinax tanq̄ hereticū iudicialiter cōdēnare: q; cā hm̄oi ad nullū inferiorē romano ep̄o nosciť ꝑtinere. si tn̄ per vniuersalez eccl̄iam fuerit talis heresis explicite cōdēnata vel ꝺdictoria ꝟitas explicite approbata: extūc cuilibet ep̄o licebit contra tali heresi pertinacit adherētē ꝓcedere iuxta canonicas sanctiones. Hys visis conanť isti impugnatores ꝓbare q̄ iste impugnat⁹ p verba ꝓpria in principio isti⁹ capituli recitata cōuicť eē hereticus manifestus. vn̄ sic arguūt. q̄ gerens se p papa aliquā heresim solēniter ex vltia deliberatione diffinit esse tenendā ē ꝑtinax: ⁊ per ꝓns hereticus reputādus: ꝧ iste ipugnatus tota scriptura precedēte multas heresēs cōtinē tez soleniter ex vltima deliberatiōe diffiniuit esse tenendā: q; sicut i principio isti⁹ capituli pz tota scriptura precedēte bulla sua muniuit ⁊ per ꝓns soleniter ex vltima deliberatiōe tota scriptura istā diffiniuit esse tenendā: g̃ ē ꝑtinax ⁊ per ꝓns hereticus reputādus. maior ē manifesta: tū quia talis nō est paratus corrigi tū quia talis i heresi vltimate se firmauit: tuz q; talis nō querit cauta sollicitudine veritatē sed de veritate informari renuit impudenter tū q; ꝟm ysidorū in libro ethimologiarū pertinax dī aliquis q̄ est impudenter tenax: cōstat aūt q; qui heresim soleniter sub bulla diffinit est impudenter tenax: g̃ ē ꝑtinax ⁊ p ꝓns hereticus reputādus: tū q; q̄ nimis i aliqua erronea assertione pſistit: aut pseuerās: seu cōstās aut ꝑtinax ē cēsendus: ꝧ qui soleniter ex vltima deliberatiōe sub bulla aliquā heresim diffiniuit esse tenendā nimis i assertiōe erronea persistit: g̃ vel ē perseuerās seu constās: aut ꝑtinax reputādus: ꝧ nō est pseuerās nec ꝓstās quia perseuerātia ē virt⁹ ⁊ silr cōstantia: g̃ talis ꝑtinax: ⁊ p ꝓns hereticꝰ ē cēsendꝰ. Preter hanc rōnē q̄ ex verbis isti⁹ ipugnati assumiť isti alias rōnes ex factis et gestis ipsius acceptas adducūt ad ꝓbādū: q; sit iter hereticos ꝓputād⁹: quarū prima ē ℔. qui minis penis iuramētis ⁊ preceptis cogit alios ad suas heresēs ꝑtinaciter defendēdas: nō solū hereticus ꝧ etiā heresiarcha merito ē cēsendus. Cū etiā ꝧm sacros canones: q̄ errori cōsentit est simili mō culpabilis reputādus vt bī. xi. q. iij. c. q̄ cō

In ista parte impugnatores multipliciter probare nitūtur impugnatū cōuictum eē hereticū. prio sic.

Secūdo arguūt per alias rōnes quarū prima est

sentit. ⁊ eť de hereticis q̄ alios: ⁊ lxxiij. di. error. ꝧ iste ipugnat⁹ oēs heresēs i ista cōstitutione q; vir. ⁊ i cōstitutionib⁹ ad cōditorē: ⁊ cuz iter ⁊c. ⁊ q; quorūdā: cogit alios minis penis iuramentis ⁊ preceptis defendere. vn̄ nō solū hereticus: sed etiā heresiarcha merito ē cēsendus. maior ē isti probant i alijs allegationib⁹ multis rōnib⁹: quas hic causa breuitať omitto. minor quo ad aliquas ei⁹ partes ex cōstitutionib⁹ suis colligiť euidēter: cū nōnullis penam rebellionis et contumacie affirmanti⁹ cōtrariū illius quod diffinit imponat. nō nulloscz mandet hereticorū pena puniri: q̄tū aūt ad istā partē de iuramētis eadē minor ex gestis ipsi⁹ aperte ꝓbať cū cōpellat oēs magistrandos Parisius iurare: q; suas cōstitutiones tanq̄ catholicas i perpetuuz obseruabūt

Secūda rō ē bec. q̄ cogit aliquos veritatez catholicā abiurare: est veritatis catholice pertinax impugnator: ⁊ p ꝓns iter hereticos cōputandus: q; si dubius i fide i fidelis est: vt bī extra de hereticis. c. i. multo fortius veritať catholice ꝑtinax ipugnator ē hereticus reputādus: ⁊ p ꝓns q̄ cogit alios veritatē catholicaz abiurare ē hereticus iudicādus: ꝧ iste ipugnatus cogit xp̄ianos veritatē catholicā abiurare: cū cogat multos veritatē declaratā p nicolaū tertiū de paupertate xp̄i abiurare: g̃ debz iter hereticos cōputari. Tertia ratio ē bec. errans in fide si emendatiōi ⁊ correctioni illorū quorū interest subijcere se recusat ē hereticus reputādus. ℔ patet: quia talis non est paratus corrigi: qui autē errat in fide ⁊ non ē paratus corrigi est hereticus reputandus: sicut per doctrinā sanctoꝝ ⁊ sacros canones possz aperte probari: sed iste impugnatus errat i fide: sicut per totā istā constitutionē est ostēsuz et recusat se subijcere correctioni ⁊ emēdationi illorū quorū interest. quia sicut p sacros canones isti impugnatores in libris suis multipliciter probant ad conciliū generale ꝑtinet etiā papā in hys que fidei sūt corrigere ⁊ emēdare. Ipse aūt nō permittit generale cōciliuz cōgregari: et ita se subijcere correctioi ⁊ emēdationi illorū quoꝝ interest recusat: ergo hereticus est censendus. Quarta ratio est bec. qui sciēter impugnat determinationē vniuersalis eccl̄ie vel doctrinā: est hereticus manifestus: nec talis per quācūq; ignorantiā vel simplicitatē poterit excusari: quia talis est reputandus scienter hereticus: nec est a tali querē duz an paratus sit corrigi: sed q̄ cito constiterit q; scienter impugnat doctrinā vniuersalis eccl̄ie sine alia examiatiōe vl̄ q̄ne ē hereticꝰ iudicādus: q; q̄ sciēter ipugnat regulā fidei p

Secūda rō est

Tertia rō est.

Quarta rō est

quã debet errãs in fide emendari et corrigi nõ est examinandus an paratus sit corrigi: ex quo negat regulã p quã deberet corrigi: ꝫ iste scienter impugnat doctrinã ⁊ determinationẽ vniuersalis ecclie. nõ em̃ ignorat q determinauerit nicolaus tertius de pauptate xpi q.s. exẽplo firmauit abdicationẽ ꝓpetatis oim rerũ ꝫ ipsã sepe legit quã tñ sciẽter impugnat sub bulla sua diffiniẽs: q xps inq̃tũ homo mortalis nũq̃ fuit paup per carentiã tpalis dñij ⁊ p ꝓns nũq̃ firmauit exẽplo abdicationẽ ꝓpetatis oim rerũ: g̃ ptinax ⁊ hereticus sine vlteriori examinatiõe ab oibus catholicis hoc scientib⁹ ẽ censendus.

Quinta rõ est.

Quinta rõ ẽ. qui errat in fide ⁊ de veritate ex certa sciẽtia renuit informari ẽ hereticus reputãdus: quia cõstat q talis nõ est paratus corrigi nec cauta sollicitudine querit veritatẽ: ⁊ p ꝓns ꝫm beatũ augl. vt allegatũ est supra est inter hereticos cõputãdus: sed iste renuit ex certa sciẽtia: imo ex malicia de veritate informari cũ veritatẽ volẽtes ostẽdere noluit audire: g̃ ẽ hereticus reputandus

Sexta rõ est.

Sexta rõ ẽ ꝫ. qui veritates catholicas per vniuersalẽ ecclĩam etiã inter laycos ⁊ quoscũq̃ simplices catholicos ꝓmulgatas negare ⁊ hereses cõtrarias ꝓbare ꝓsumit: est statim hereticus reputãdus: q̃ de tali ẽ ꝓsumptio violenta cõtra quã nõ ẽ ꝓbatio i cõtrariũ admittãda. qui em̃ non reputat doctrinã vniuersalis ecclie verã ⁊ sanã est hereticꝰ manifestus: nec ẽ querendũ a tali an sit paratꝰ corrigi: cuz neget regulã. s. doctrinaz vniuersalis ecclie p quaz corrigendus ẽ errãs. sed iste impugnatus publice ꝓdicat ꝓtra veritates per vniuersalẽ ecclĩam: imo iter laycos ⁊ quoscũq̃ simplices ꝓmulgatas: g̃ est hereticus iudicandus. Maior ẽ ꝓbata. minor etiã ẽ manifesta. Naz oibus notũ est q apõ oẽs xpianos catholicos q̃tũcũq̃ simplices extitit ꝓbatũ: q aie repro boz sũt i inferno: ⁊ q grauiter cruciãtur et q demones nũc puniũtur ⁊ grauiter affligũtur ⁊ q btã virgo ⁊ apli: martyres: et alij sancti in celo vidẽt nũc deũ: ⁊ q xps erat pauper nõ habẽs dñium inq̃tũ erat homo mortalis predioꝝ ⁊ thesauroꝝ ⁊ aliarũ diuitiarũ ꝑciosarũ: et tñ cõtra omẽs istas veritates sic gñaliꝫ apud omẽs catholicos ꝓmulgatas ꝓdicat publice iste impugnatꝰ: g̃ ẽ iter hereticos reputãdus.

Septima rõ est.

Septima rõ talis ẽ: q̃ correctꝰ legitime de errore se nõ corrigit nec emendat ẽ hereticus reputãdus. Hoc per auctoritatẽ augl superiꝰ allegatã que ponit. xxiij. q. iij. c. q̃ in ecclĩa aperte ꝓbatur. ꝫ iste impugnatꝰ ẽ de multis hereſibus correptus legitime ⁊ se nõ corrigit: nec emendat: g̃ est hereticus reputãdus. Ad euidentiã istius rõnis isti conant declarare q̃ correptio est legitima iudicanda: dicẽtes q illa correptio ẽ legitima cẽsenda qua euidẽter errãti ostenditur q suus error regule fidei contradicit. nec refert a quo sibi hoc mõstret sive a prelato sive ab alio cuiꝰ rõnem assignant: q fides nra nõ inititur sapientie vel auctoritati hoĩs cuiuscũq̃ mortalis. si em̃ papa ⁊ oẽs cardinales ac oẽs clerici mũdi ꝓbarent ꝯ minimã assertionez scripture diuine vel doctrine vniuersalis ecclie: nõ esset eis quoquo mõ credendũ: ꝫ regule fidei essz firmiter adherendũ fides ergo nostra nõ inititur auctoritati cuiuscũq̃ viuentis i hac vita mortali. Ex quo sequitur q nõ ꝓpter auctoritatẽ cuiuscunq̃: ꝫ propter regulã fidei dz vnusq̃sq̃ errorẽ suũ corrigere: ⁊ ideo cuicũq̃ erranti euidenter ostẽdit sive per librorũ inspectionẽ: sive per ꝓpriã iuuentionẽ: seu meditationẽ: sive p alterius ꝓlati vl nõ ꝓlati instructionẽ vel informationẽ vel quocũq̃ alio mõ q error suus regule fidei ꝫ ẽ scripture dine seu doctrine vniuersalis ecclie aduersatur statim absq̃ mora corrigere se tenet: qõ si nõ fecerit ptinax et hereticus ẽ cẽsend⁹ Ex hijs apparet quõ ꝓcludit ꝫ rõ. nã cõstat q iste impugnatꝰ p ples scripturas istiꝰ appellãtis ⁊ alioꝝ legitime est correptus: q i pluribꝰ scripturis quas vidit ⁊ legit euidẽter ostẽdit q errores sui regule fidei cõtradicunt et tñ se nõ correxit: g̃ ẽ hereticus reputãdus.

Octaua rõ est.

Octaua rõ talis est. q̃ errat i fide ⁊ in defensiõe suorũ errorũ persequit ⁊ molestat illos q̃ suoꝝ errorũ nitũtur detegere prauitatẽ ẽ pertinax et hereticus reputandus: quia talis errans non ẽ paratꝰ corrigi ex quo declarationẽ veritatis ⁊ detectionẽ falsitatis satagit impedire: ꝫ iste impugnatus crudeliter ⁊ acerbe psequit oms q̃ suoꝝ errorũ nitũt detegere prauitatẽ: g̃ hereticus ⁊ nequaq̃ paratꝰ corrigi ẽ cẽsend⁹. maior ẽ euidens: minor etiã ꝑz. quia appellãtẽ ⁊ adherẽtes sibi ꝓpter hoc q dicũt ipsũ errare i fide crudelissime psequi nõ desistit.

Obiectio.

Sz forte dicet aliq̃s q nõ erat licitum appellare ab ipso.

Respõsio.

Ad hoc dicunt q i alijs operib⁹ multipliciter ꝓbãt q appellãs ab ipso licite appellauit: q a gerẽte se ꝑ papa i cã hereſis ẽ licitũ appellare. Ad qõ ꝓbandũ multas rõnes adducũt q̃rũ alique tacte sunt i principio huius operis: nec iuentus est aliquis qui ad ipsas sciat motionẽ rõnabilem inuenire.

Correlarium primum.

Propter dicta dicunt isti impugnatores apte liquere: q iste impugnatus est hereticus manifestus. ex quo cõcludit q est oi ptãte ⁊ auctoritate ac dignitate ꝓuat⁹: ac etiã excõicatiõis sniã innodat⁹ q omẽs hereticꝰ nullo excepto ꝑ concilũ gñale

Nota que sit correptio legitima

sicut ꝓz extra de hereticis Excōicamus. sunt dānati. quare cū papa i cā heresis gñali ꝯcilio sit subiectus cōstat q ꝙ iste nō obstāte q ꝙ fuerit ad papatū assumptus q ꝙ cito effectus fuit hereticus: per canonem late sententie ipso facto fuit dānatus ⁊ prīuat⁹. Ex quo sequitur q iste icidit i oīm ſnias ⁊ penas p romanos pōtifices cōtra hereticos idistincte ꝓlatas. Correlariuz scōz

Etiā ex hoc iferūt isti q ꝙ iste ipugnat⁹ ab oīb⁹ scientib⁹ eū eē hereticū de necessitate salutis ē vitandus: q aūt ignorāt ipm hereticū: si laborāt ignorantia crassa ⁊ supina a petō mortali grauissimo nullaten⁹ excusāt: q aūt ignorāt eū eē talē ⁊ laborāt ignorātia ꝓbabili vel iuincibili p ignorantiā fcī excusari videtur cōmunicādo ⁊ obediēdo eidē. Vñ quantū ad ꝫ q vitet vel nō vitetur simile ē de ipso ⁊ muliere: si putaret vir ⁊ ad papatū assumeret q: illi q p⁹ea scirēt eā eē mulierē nullomō deberēt eā ꝫe ꝓ papa. illi aūt q nescirēt eā ⁊ ignorātia iuincibili laborāt. ex quo habebat ꝓ papa habēdo eā ꝓ papa p ignorantiā excusarētur: sic ē de isto q: ñ maiorē hz auctoritatē verā q ꝙ habuit mulier illa: q sic̄ habetur i cronicis ānis duobus mēsib⁹ septez: dieb⁹ trib⁹ venerabat ꝓ papa ab vniuersali ecclia. Et si dicat aliquis q ꝫ stare nō pōt q: ecclia vniuersal errare nō pōt. Obiectio.

Ad hoc dicūt isti q q̄tū ad ea q̄ fidei sūt: ⁊ bonoz moz ecclia vniuersal errare nō pt: ꝫ q̄tū ad ea q̄ fcī sunt ecclia militās errare pōt ⁊ decipi: et sic errauit femina venerando ꝓ papa: sic etiā errauit anastasiū scōm hereticū āteqū essz deprehēsus habēdo ꝓ papa. sic etiaz sepe erat dū papā virū sceleratissimū: sanctū virū putat ⁊ bonū: nōne ecclia errauit putās siluestrū scōm q̄ erat nigromātic⁹ ⁊ bomagiū fecerat dyabolo eē virū bonū: ⁊ de multis alijs pōtificib⁹: ecclia reputās eos scōs viros errauit. Vñ isti dicūt i cronicis se legisse circa viginti septē vocatos romanos epos: postq̄ ecclia extitit tpalib⁹ diuitijs dotata q̄ sceleri b⁹ maximis publicis ⁊ notoriis: postq̄ fuerūt ad papatū assumpti: vel i ipa assūptiōe ad papatū irretiti fuerūt q̄. s. crimē heresis ydolatrie itrusionis fautorie prauitat⁹ heretice blasphemie fornicatiōis: ⁊ alijs multis enormib⁹ criminibus inuoluti fuerūt: ecclia g̃ sepe quātū ad ea q̄ fcī sūt errat. Respōsio i qua enumerātur multi pape sceleratiScōo dicūt q sile ē de isto impugnato quātū ad ꝫ q debeat vitari vel non vitari: ⁊ de aliquo nō baptizato si putat⁹ baptizatus eligeret i papā: q: illi q scirēt eu⁹ nō baptizatū nequaq̄ deberent eū ꝫe pro papa. Alios aūt ignorātia excusaret: sic dīt de isto q ꝙ q̄ sciūt ipz eē hereticū sibi nō debet aliqualiter obedire. Alij aūt q̄ ignorāt: ⁊ nō laborāt ignorātia crassa vel supina: licite sibi obediūt. Simile ē etiā de isto ⁊ de nō ordinato celebrāte missā: q: q̄ sciūt eū nō eē ordinatū audiēdo missā eī⁹ peccāt mortaliter ⁊ adorādo hostiaz quā eleuat cōmittūt ydolatriā. q̄ aūt ignorāt eū nō eē ordinatū p ignorātiaz excusāt: si nō ē crassa ⁊ supina. sic dīt eē de obedientib⁹ isti q̄ sciūt vel credūt eē talē: si obediūt peccāt mortaliter: si nō reputāt eū talē ⁊ ignorātia nō laborāt crassa ⁊ supia: sibi obediūt excusāt. Dicunt tñ isti q lz obedientes aliq̄ possint p ignorantiā excusari: nō tñ pūt excusari p ignorantiā talē: q̄ appellātes ꝯ ipm ⁊ veritatē catholicā defensant es i fauorē ipsi⁹ psequūt vel molestāt quoquo mō: q: scire tenēt oēs q ꝙlibz xp̄ianus pōt se licite exponere ꝓ defensiōe fidei xp̄iane multomagis q ꝙ ꝓ defensiōe patrie et iō q̄cūq̄ dicit sese appellare ꝯ papā ꝓ defensione xp̄iane fidei āteq̄ cōstituerit ipm calūniose: vel alīs iniq̄ ꝓcedere: nō ē ab aliquo molestādus: ꝫ magis ab oīb⁹ ē tuēdus. Corelarium.

Dicūt ḡ isti ipugnatores q ꝙ iste ipugnat⁹ ab oīb⁹ reputantib⁹ eū hereticū ē vitādus: cū sit hereticus manifest⁹ vt p rōnes adductas supi⁹ cuidēti⁹ est ostēsū. Sz ꝯ pdcā due obiectiōes mouēt. Prima ē frīs giraldi odonis q̄ talis ē. reges ⁊ prīcipes ⁊ ꝓlati ac mītitudo alia xp̄ianoz habēt eū ꝓ vo ⁊ catholico papa: g̃ nō ē hereticus reputādus. Scōa ē quorūdā alioz dicētiū: q nō ē hereticus: cuz credat se catholice fidei minime obuiare. Alīud correlariū

Prima obiectio.

Scōa obiectio.

Ad p̄mā istarū obiectionū dicūt isti q pdict⁹ frater girald⁹ tāq̄ hereticus nitit hereticū defēsare: q eī iste girald⁹ sit hereticus manifest⁹ p rōnē scōaz qua ostēdit q ꝙ iste ipugnat⁹ ē hereticus: ⁊ p tertiā quitā ⁊ nonā monstrat apte: tū q: iste girald⁹ cogit alios ad cōstitutiones isti⁹ ipugnati hereticales ptinaciter defendēdas: tū q: cogit alios ꝓ veritatē catholicā abiurare: tū q: determinationē vniuersalis ecclie sciēter ipugnat: tū q: defēsores fidei catholice acerbissime ⁊ crudelissime pseq̄tur et ipugnat. Ad p̄mā rōnē

Præter istas rōnes alias plēs adducūt ad ꝓbandū q ꝙ iste girald⁹ hereticus sit cēsendus: de q̄b⁹ aliq̄ breuit ꝫ tāgunt: quarū prima ē ḥ. Jste q̄ i fauorē hereticoz eoz veritates et scripturas catholicas ꝓhibet ꝓbari et legi ē hereticus vel saltē fautor istoz hereticoz ꝫ hoc facit iste girald⁹: cū i fauorē isti⁹ ipugnati prohibuerit pdicare aīas sanctoz videre deū i celo. et Parisi⁹ pcepit q determiatio dñi nicolai. iij. minime legeret: g̃ ⁊c. Scōa rō ē ḥ. q̄ ipugnat ꝓritatē agnitā ē deterior hereticone sciēter: ꝫ iste ipugnat ꝓritatē agnitā de pauptate xp̄i et apl̄oz: quia ipsā ꝓritatē ipsemet tenere solebat: ergo ⁊c. ꝫ ad hoc forte dicet q adhuc

Vide multis rōnibus ipugnatores probāt giraldum odonis eē hereticum.

Prima rō.

Scōa rō.

tenet eam in corde sicut cuidaz fratri p socium suū itimauit vt fertur: ꝫ ista respōsio ipsū neq; excusat sed de mendacio i doctrina religionis ⁊ duplicitate ac falsitate accusat: sic de se pz. Tertia rō ē hec. q̄ in fauorē hereticoꝝ nouas hereses nititur iuenire et tenere est hereticus reputandus ꝫ iste giraldus i fauorē isti⁹ impugnati nouas hereses fingit et tenet de q̄ bus alique sunt presentibus inserēde. Quarū prima est. q̄ papa intrans canonice nō pōt errare in fide: nec iuenit q̄ aliq̄s errauerit. Secūdus error quē tenet est q̄ a papa de iure appellari nō pōt. Tertiꝰ q̄ papa i causa fidei nō habet supiorē i terr̄. Quartꝰ q̄ verus zelus fidei nūq̄ facit fugere p causa fidei: nisi qñ pegrinū ciues nō recipiūt: nec audire volūt: sed de sua ciuitate illū expellunt. Quintus est q̄ paupertas bti franciſci ⁊ regule sue nō est in pauptate cristi fundata. Sextꝰ ē q̄ declarationes summoꝝ pontificū sup regulā bti franciſci sunt fermentuz p̄me puritatis regule corruptiuum. Septimus est q̄ declarationes super regulā bti frācisci sūt hereticales. Octauꝰ ē q̄ regula bti franciſci itellecta vt ē p sūmos pontifices declarata ē iobseruabilis reputāda. Nonus ē q̄ fratrib⁹ minoꝝ lz i cōi p̄pa possidere. Istos errores ⁊ alios sapientes beresim manifestā iste giraldus in fauorē isti⁹ impugnati cōfingit ⁊ tenet: q̄ hereticus ē cēsendus. hereticꝰ q̄ vt dicūt p hereticō nitit̄ allegare. Obiectō tn̄ sua nō valet: tū q: sicut ostē suz ē eccl'ia militās errare pōt q̄tū ad ea q̄ fcī sūt: tū q: nō tota multitudo xp̄ianoꝝ reputat eū catholicū: multi aūt reges et p̄cipes imo etiā nōnulli p̄lati p̄nt forsitan p ignorantiam excusari. De multis aūt rusticis ⁊ alijs simplicib⁹ nō est dubiū quin p ignorantiā excusent. Secūda obiectio ē illoꝝ q̄ legē diuinā ⁊ doctrinā sanctoꝝ ignorāt nesciētes distiguere inter scienter hereticū ⁊ nesciēter hereticū: q̄ tn̄ distinctio expresse colligit exꝰ bis augustini q̄ recitantur. vi. q. i. c. q̄ro. Dicūt g̃ isti q̄ esto q̄ iste nesciret se a fide catholica discrepare: ex quo tn̄ vere discrepat a fide recta ⁊ ptinaciter discrepat: sicut ostensuz ē supra ē hereticus reputandus. quēadmodū arriani sabelliani nestoriani ⁊ alij multi dānati hereticī: licz crediderūt se verā fidē xp̄i tenere: q: tn̄ i rei v̄itate nō tenuerunt ⁊ i suis erroꝝ ptinaces inuēti fuerūt: vere fuerūt hereticī: q: q̄cūq; ptinaciter adheret mimo erroꝝ ꝯ scripturā sacrā seu doctrinā vniuersalis ecclie ē vere hereticus: q̄liter aūt aliquis de ptinacia cōuinci debeat: ex p̄cedētib⁹ dicūt isti patere. Hijs visis superſluz sūt pauca dicēda. quā quidē. s. scripturā p̄cedētē bulla nr̄a munitā. Hic notāt aliqui duo. Primū ē q̄ i editiōe isti⁹ ꝑstōnis cardinalis ꝯsēsuz nō habuit: ꝫ h̄ videt nōnullis ad p positū parū valere. Scōo notāt q̄ sicut deductū ē ex h̄ nō solū de errore: ꝫ etiaz de ptinacia manifeste cōuincitur: q: ex h̄q; dictā cōstitutionē bulla sua muniuit: p hac oīm errorꝝ ⁊ singulorum contentorum in ipsa ptinax defensatoꝝ ⁊ iō hereticus manifestus: etiā si nulla illarū hereſū vnq̄ fuisset explicite cōdēnata: vel veritas ꝯria p romanū pōtificē explicite approbata. Hereticoꝝ doctrina p̄dicta pestifera. hic dānat doctrinā romane ecclie: cuz doctrina appellātis nō sit alia q̄ doctrina romane ecclie: q: nūq̄ aliā defensauit: nec defendere itendebat.

Hoc opus nonaginta dierū q̄uis cursim ⁊ sermone nullatenus falerato: multo tn̄ compleui labore i quo me recitatoꝝ assertionū ꝯriarū isti⁹ impugnati ⁊ impugnatoꝝ suoꝝ cōstituens nō nūq̄ etiā ipsoꝝ ipugnantiū diuersoꝝ p̄sonas assūpsi: q̄ lz i p̄cipalib⁹ assertionib⁹ ꝯ impugnatū cōueniant i q̄busdā tn̄ icidentalib⁹ ꝯrie opinant̄ quare contrarietas q̄ pōt i p̄cedētib⁹ iueniri nō vni ꝫ diuersis dz ponī. Sane p hoc opere ābe ptes grates mihi referre deberēt. Nā ipugnātiū rōnes scripture mādaui ⁊ q̄tū i me ē oīb⁹ publicaui: qō ipos audio toto desiderio cordis affectare. impugnati ño exercitare volui itellectuz: ⁊ sibi occasionē cogitandi: ac mētē suā circa oīa exp̄imēdi p̄bere. q̄d vero de oīb⁹ sētiā in quodā opere sup oēs cōstitutiones istius ab alijs impugnatas q̄tū patiet̄ p tpe isto ingenij penuria mei diuina gr̄a cōcedēte explicare curabo q̄ aūt i p̄missis diminute cōfuse vel obscure plata reperint: nō illis quoꝝ sniam volui recitare: ꝫ b̄reuitati tpis ⁊ ingenij mei tenuitati tā q̄ discret⁹ lector ascribat: inter vera aūt ⁊ falsa subtiliter iudicare conetur.

Explicitū est opus nonaginta dierū correspondens sexto tractatui dialogi. Ad. Guilhelmi de ockam. Sequūtur libelli fratris michaelis de Cezena. In quib⁹ gesta eius de q̄busdem ockam i p̄allegato loco se tractaturū p̄miserat plurima continentur: vt patebit eosdē diligenter lecturis.

Tertia rō.

Nota nouē errores ſ. Giraldi.

Primus error.

Secūs error.

Tertius error.

Quartus error.

Quintus error.

Sextus error.

Septimus error.

Octauus error.

Nonus error.

Ad formam p̄me obiectionis.

Secūde obiectionis solutio.

Quarta ps capituli notās tertiaz quo ad duo.

Peroratō auctoris cū cā inscriptionis seu ītitulatōnis huius operis.

Biblioteka Gdańska w Pelplinie Delta Ign. A. Dittricha

8310/110/83
150.000-